

ספר

גַּר לְהַצְדִּיק

וְהוּא סֵדֶר הַדְּלָקַת גַּר הַגֵּפֶה

כּוֹלֵל דֵּינִים וְהַנְהַגוֹת יִשְׂרָאֵל, דְּרוֹשִׁים וְשִׂיחוֹת נַחֲמָדוֹת וְיִקְרוֹת, עֲנִינִים
נִרְאִים וְנִפְלְאִים מִגְּדֵלֶת אֹרֶז יְמֵי הַגֵּפֶה הַקְּדוּשִׁים.

אֲשֶׁר כָּתַב הָרַב הַגָּאוֹן הַצַּדִּיק, חֲסִידָא וּפְרִישָׁא, עֲמוּד הָאֱמוּנָה,
מְנוֹרַת הַשְּׂהוּרָה, הַמְּגִלָּה וְהַמְּפָרֶסֶם אֲמֹתַת מִצִּיאֹתוֹ יִתְבָּרַךְ לְכָל
הָעוֹלָם בְּלוֹ.

כְּבוֹד קַדְשֵׁת הָרַב הַצַּדִּיק מוֹהֲרָא "שׁ זצ"ל

בְּנוֹי וּמְיָסֵד עַל-פִּי דְבָרֵי רַבֵּינוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֶז הַגָּנוּז וְהַצִּפּוֹן, בְּרִצִּינָא קַדִּישָׁא
עֲלָאָה, אֲדוֹנֵנוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ

רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוֹתוֹ יִגְוֵן עֲלֵינוּ

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ הַגָּאוֹן הַקְּדוֹשׁ, אֹרֶז נִפְלְאָא, אֲשֶׁר כָּל רֹז לֹא אָנִים לִיה

רַבֵּי נֶתָן מִבְּרֶסְלֵב, זְכוֹתוֹ יִגְוֵן עֲלֵינוּ

הוֹבֵא לְדַפּוּס ע"י חֲסִידֵי בְּרֶסְלֵב עִיר"ק יְרוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב"א

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטון

24 Merriewood LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הענין די
הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיווק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גריפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

הקדמה הראשונה לסדור תפלה עם פרוש "אור האורות"

דע לך, אחי, כי השם יתברך הוא אין סוף ברוך הוא, ולית מחשבה תפיסה תמן כלל [ואין מחשבה נתפסת שם כלל], ואין בו שום תמונה ומראה ודמות, חס ושלום, כמו שכתוב (דברים ד, טו): "ונשמרתם מאד לנפשותיכם, כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ה' אליכם בחורב מתוך האש" וגו', וכשפתח רבי שמעון בר יוחאי את האידרא (שבו מגלה סוד כל העולמות בצורת פרצוף האדם), פתח ואמר (דברים כו, טו): "ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה" וגו' "מעשה ידי חרש, ושם בסתר, וענו כל העם ואמרו אמן", הינו שלא יעשה לעצמו איזה פסל או מסכה, איזו דמות, ושם בסתר – בסתרו של עולם, כי אין בו יתברך שום מציאות מחשבה כלל. רק כביכול התלבש עצמו בלושים, שהן הספירות שבהן כלולים כל שמותיו יתברך, כי כשאנו קוראים להקדוש-ברוך-הוא בתארים של בשר ודם, והוא נמצא לנו, "בכל קראינו אליו" – זה חסד ה' יתברך, כי אם לא היה בחסדי ה' יתברך, לא היה כדאי לקרא ולכנות את ה' יתברך בתארים ושכחים ותבות ואותיות, אבל זה הכל חסד ה' יתברך (עין לקוטר-מורה"ו, חלק א, סימן טו), ובאמת הכל אחד, הינו הוא יתברך ושמותיו יתברך, שהם הספירות (וכמוכא בפרדס רמונים להרמ"ק), וכפי שהאדם מתנהג בזה העולם, כך נעשה בכל העולמות, וכמאמר רבנו ז"ל (תרי-מורה"ו, סימן תקד): כשהאדם עושה כך בגדיו, נעשה כך בכל העולמות, וכשעושה כך בגדיו, נעשה כך בכל העולמות, עין שם; עוד אמר (שם, סימן תקה): אם היו מהפכין את האדם (הינו לראות את פנימיותו), היו רואין שבכל גיד וגיד מגידיו תלויים אלפי אלפים ורב רבי רבבות עולמות, עין שם.

וידוע, שכל עולם הוא פרצוף שלם, הינו "אריך אנפין", שהוא סוד הכתר "אבא ואמא" שהוא חכמה ובינה, "זעיר אנפין", שהם:

חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, ו"נוקביה" שהיא המלכות. והפרצוף הזה נתחלק ברב רבי רבבות רבבות פרצופים, עד שאין הפה יכול לדבר מהם והמחשבה לחשב בזה כלל וכו'. כי בכל תנועה ותנועה ובכל ענין וענין מאיר הפרצוף הזה שהוא עולם אחד, והאדם כפי תנועותיו וכפי התחזקותו בעבודתו יתברך, כן גורם ליחד השמות למעלה, וממשיך על עצמו הקדשה משם (עין לקוטי מוה"ר, חלק א, סימן ו'). והענין הוא כך, שאחרי רבוי תפלה והתבודדות ימים ושנים וקדשת הברית וטהרת המחשבה, נזדכך האדם, ומתחיל להאיר לו אורו יתברך, ונפתחים לפניו כל פרצופי העולמות, שהם: אצילות, בריאה, יצירה, עשיה. שבהם מאיר הארבעה שמות: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן והכתרין שלהם, שהם: קס"א, קמ"ג, קנ"א (עין שם, סימן ב); וככל שהאדם עובד יותר את השם יתברך על-פי מאמר זה, הינו שמקים את כל העצות וההנהגות ממאמר זה, ובפרטיות תפלה ושיחה בינו לבין קונו וקדשת הברית, כמו-כן נפתחים לפניו שערי השמים, ומאירים עליו אורות אלו. וכמו שהוא בכלליות העולמות, כך הוא בפרטיות העולמות אצל כל אחד ואחד, עד שבכל פרצוף כנ"ל יש הארבעה שמות האלו: ע"ב, ס"ג, מ"ה, ב"ן. וכשאנו מתפללים אליו יתברך, או מקימים איזו מצוה, נתעוררים השמות שבהם תלוי אותו חלק התפלה או אותה הברכה או אותה המצוה שאנו עושים או מתפללים או מיחדים ומזגים יחד, ומורידים שפע אור וחיות וזיו ונעם עצום, עד שיש מי שזוכה על-ידי קיום עצות רבנו ז"ל באמת לאמתה, שנפתחים לו שערי השמים, ובכל תנועה ותנועה, ומכל שכן בכל קיום איזו מצוה, ומכל שכן וכל שכן כשמתפלל או משיח איזו תפלה או שיחה אליו יתברך, מאירים לפני עיני השמות והיחודים של אותו העולם וכו', ומאיר עליו אור נורא ונפלא מאד מאד, שפע גלוי חיות ערבוב אלקות, ועולמו רואה בחייו, כי מרב בטולו אליו יתברך מאיר עליו אור אין סוף ברוך הוא ממש (עין שם, סימן ד), ואל דבר זה הכל יכולים לזכות, על-ידי התקרבותו אל רבנו ז"ל ובקיום עצותיו הקדושות באמת לאמתה, ובתמימות ובפשיטות גמורה בתכלית בלי שום שכל וחכמות עצמיות (ואין כאן המקום להאריך בזה).

וּבְאֵמֶת אין שום אדם שיכול להשמיט עצמו מכל זאת, הינו שתמיד יציר לפני עיניו איך שאין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל – דומם, צומח, חי, מדבר – הם עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך ממש, ואין שום מקרה וטבע כלל, והכל מרצונו יתברך, וכל זיו ומחשבה, דבור ומעשה – הכל, מלבש בו אורו יתברך בהתלבשות ובצמצום נפלא (עין לקוטר-מוהר"ו, חלק א, סימן נד), ובאמונה זו צריך האדם לחשב ולהתעמק תמיד, להרגיל עצמו להסתפל על השכל שהוא החכמה האלקית שיש בכל דבר (עין שם, סימן א), וככל שיתמיד בזה יותר, להרגיל את מחשבתו להתדבק בו יתברך, אז סוף כל סוף יזכה שיאירו לפני עיניו שמותיו יתברך. וידוע שבכל ספירה ובכל עולם מאיר שם אחר, ואזי כפי שיאחז, כן יאיר לפני עיניו, וזה ברור. ואין לומר שזה שיהי רק לגדולים, אדרבה רבנו ז"ל נשלח אלינו בדורות אלו לקרב ולזכך את כל הנשמות, להגביהן ולהרימן בתכלית המדרגה העליונה, עד שאפלו הקטנים והירודים יוכלו לעשות יחודים כהבעל-שם-טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, כמו שאמר לו משיח צדקנו (וכמובא במכתבו של הבעל-שם-טוב הקדוש, זכותו יגן עלינו, המדפס בסוף ספר בן פנת יוסף, מבצל ה"תולדות זי"ע), וזו לשונו באמצע דבריו: "ושאלתי את פי משיח: אימתי אתי מר, והשיב לי: בזאת תדע בעת שיתפרסם למודך, ויתגלה בעולם, ויפוצו מעינותיך חוצה, מה שלמדתי אותך והשגת, ויוכלו גם הם לעשות עליות ויחודים כמוך, ואז יכלו כל הקלפות, ותהיה עת רצון וישועה וכו'", עין שם; וידוע הספור שהיה אצלו על הים בשעה שרצה לזרק את בתו אל תוך הים, ענתה ואמרה לו בתו אדל: אבא, זרק יותר טוב את הכתבים שלך בים, וינוח הים מזעפו, כי ממני יצא בן אשר יעשה כתבים יותר יפים מכתבים אלו, וידוע אצלנו, אשר הבן הזה הוא רבנו ז"ל, שהיה נכדה (ואין כאן המקום להאריך בזה).

וּבְאֵמֶת, אחי היקר, צריך שתדע, שהוא יתברך אחד עם שמותיו יתברך, וכל מה שזוכה לדבק עצמו בו יתברך, ולהכניס בדעתו אמתת מציאותו יתברך, כמו-כן מאיר לפניו שם אחד משמותיו יתברך, בחינת (תהלים טז, ו): "שויתי ה' לנגדי תמיד", ואל יאמר לך האומר והמפתה שהוא יצרך, המתלבש עצמו בבגדי-אדם

וכו', מה לך ועם שמות ויחודים וכו', כי (לקושרי-הלכות, ברכות השחר, הלכה ג, אות לד), חלילה לומר כן, לעשות שום חלוקה, חס ושלום, בינו ובין שמו יתברך, ואדרבא בכל עבודתנו ותפלתנו ובכל הברכות וההודאות וכו' אנו צריכים לכוון, שאנו עובדים ומתפללים אליו יתברך לבד, לבעל הרצון לבד, אליו דיקא, ולא למדותיו שהם שמותיו יתברך, וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (ספרי): "מי כה' אלקיני בכל קראינו אליו" (דברים ד, ז), 'אליו' ולא למדותיו. כי שמו הוא אחדותו ועצמותו יתברך כביכול, ואין פונתנו בכל העבודות וההודאות וכו', כי אם אליו יתברך לבד, למי שנעלה על הכל, אשר צמצם עצמו וקרא את עצמו בשמות האלו, ונתן לנו רשות לקרותו בהם, אף-על-פי שהוא מרום ונשא מהם, אבל סוף כל סוף כשאנו קוראים אותו בשמותיו יתברך, פונתינו אליו לבדו יתברך, בבחינת "ויברכו שם כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה", הינו כשאנו מברכים שם כבודו, פונתנו למי שהוא מרום על כל ברכה ותהלה. כי בודאי השם יתברך בעצמו כביכול מרום ונשא מכל השמות והכנויים ומכל הברכות וההודאות ומכל העבודות שבועולם. רק שבאמת זה אי אפשר להשיג, רק שנתנה לנו רשות לקרותו בשמותיו יתברך שמסר לנו על-ידי משה רבנו, עליו השלום. שכשאנו קוראין אותו באלו השמות, אנו מגיעים עדיו יתברך בעצמו כביכול. כמו ממש כשקוראים איזה אדם בשמו ומדברים ממנו, שאין אנו מדברים מהשם בעצמו של האדם, רק פונתנו בדבורינו לזה האדם שאנו מדברים ממנו, שהוא נקרא בזה השם, רק שאי אפשר לדבר מהאדם ומשום דבר, כי אם על-ידי השם שקוראין אותו, שעל-ידיה אנו יודעין ממי אנו מדברין, אם מראובן, אם משמעון, אם מאדם אם מבהמה וחייה וכו', וכיוצא בזה. כי באמת השמות של כל הדברים שבועולם הם מפלאי פלאותיו יתברך, כמו שכתוב (תהלים מו, ט): "לכו חזו מפעלות ה', אשר שם שמות בארץ", ודרשו רבותינו, זכרונם לברכה (ברכות ז:): אל תקרי שמות אלא שמות, כי השם של כל דבר הוא פלא גדול, הפלא ופלא, למי שיש לו מח בקדקדו להבין פלאות הבורא יתברך, כי רק על-ידי השמות דיקא של כל הדברים, אנו יכולים לדבר מכל הדברים, ולספר אחד לחברו רצונו וחפצו, ולעשות משא ומתן לקנות ולמכור וכל צרכי העולם, כי אם לא היה שם לכל

דָּבָר, הֵיוּ הַכֹּל כְּאֲלֵמִים וְכַחֲרָשִׁים, וְלֹא הָיָה שׁוּם מִשָּׂא וּמִתֵּן וְשׁוּם עֵסֶק נִגְמָר בֵּין שְׁנֵי בְּנֵי־אָדָם. כִּי כֹל הָעֵסָקִים הַנִּגְמָרִים עַל־יַד הַדְּבֹר שְׂמִדְבָר אֶחָד עִם חֵבְרוֹ בְּמִשָּׂא וּמִתֵּן וְחֻכְמוֹת וְכִיּוֹצֵא, הַכֹּל עַל־יַד הַשְּׂמוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים. כִּי כֹל הַדְּבֹר כְּלוּ הוּא מֵהַשְּׂמוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים, כִּי כֹל דְּבַר שְׂבָעוּלָם וְכֹל עֵינָן שְׂבָעוּלָם יֵשׁ לוֹ שֵׁם בְּבַחֲנִית שֵׁם דְּבַר, וְעַל־יְדִיזָה עֵקֶר הַדְּבֹר, וְעַל־יְדִיזָה נִגְמָרִים כֹּל הַפְּעֻלוֹת וְכֹל הָעֵסָקִים שְׂבָעוּלָם כִּי עֵקֶר הַחַיּוֹת שֶׁל כָּל הַדְּבָרִים הוּא עַל־יַד הַשֵּׁם, אֲבָל עֵקֶר הַשֵּׁם כְּשֶׁאֵנוּ קוֹרְאִים אִיזָה דְּבַר, בְּשֵׁם אֵנוּ מְכוֹנִים לַעֲצָם הַדְּבַר בְּעֲצָמוֹ, שְׂאֵי אֶפְשֶׁר לְדַבֵּר מִמֶּנּוּ, כִּי אִם עַל־יַד הַשֵּׁם, כְּנֹכַח לַעֲלִיל. וְכַמוֹכֵן לְהַבְדִּיל כְּשֶׁאֵנוּ קוֹרְאִים לְבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ בְּשֵׁמוֹ, אֵנוּ מְכוֹנִים לְבוֹרָא הַכֹּל לְבַדּוֹ בְּעֲצָמוֹ יִתְבָּרֵךְ, לוֹ לְבַדּוֹ, שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ רֵאשׁוֹן וְאֵין רֵאשִׁית לְרֵאשִׁיתוֹ, יְחִיד קַדְמוֹן בְּלֵי רֵאשִׁית וּבְלֵי תְּכֵלֶת וְכוּ', וְלוֹ לְבַד דִּיקָא אֵנוּ עוֹבְדִים וּמִתְפַּלְלִים, וְאֶף־עַל־פִּי שֶׁהוּא אֵינוּ צָרִיךְ לַעֲבוֹדְתָנוּ, וְהוּא מְרוֹמֵם מִכָּל הַבְּרָכוֹת וְהַהֲדָאוֹת, זֶה הַדְּבַר בְּאֵמֶת אֵי אֶפְשֶׁר לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּין בְּשִׁכְלוֹנוּ, רַק שְׂאֵנוּ צָרִיכִים לְהֶאֱמִין בְּשֵׁם וּבְמִשָּׂה עֵבֶדוֹ, אֲשֶׁר "בְּמִקּוֹם גְּדֻלְתּוֹ, שֵׁם אֵנוּ מוֹצְאִין עֲנוּתוֹנוֹתוֹ", אֲשֶׁר מְרַב אֶהְבְּתוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל, בְּרָא אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת, וְצוּנּוֹ לַעֲבֹדוֹ בְּאֵלוֹ הַמְצוּוֹת, לְשִׁרְתּוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשֵׁמוֹ, כְּדֵי שְׂנוֹכַח לְהַכִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל עַל־כִּלְפָּנַיִם כָּל כְּוִנְתָנוּ בַתְּפִלְתָנוּ אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, אֵלָיו לְבַד וְלֹא לְשׂוֹמְתָיו וּמִדּוֹתָיו, רַק שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ נִקְרָא בְּאֵלוֹ הַשְּׂמוֹת וְהֵם אַחַדוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי "ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד" (זְכוּרָה יד, ט), וּמִי שֶׁמְפָרִיד מִמַּחֲשַׁבְתּוֹ שְׁמוֹ מֵעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ, הוּא "נִרְגָן מְפָרִיד אֱלוֹהִי" (מְשָׁלִי טו, כח) וְכוֹפֵר בְּעֵקֶר, וְעַל־כֵּן יְחוּדֵי שְׂמוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ זֶהוּ עֵקֶר גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד, וּבִפְרָט כְּשֶׁעוֹמֵד לְהַתְּפַלֵּל, צָרִיךְ לְכוֹן שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרֵךְ לְפָנָיו, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲז"ל (סִנְהֶדְרִין כב): הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ שִׁירָאָה עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ שְׂכִינָה כְּנִגְדּוֹ, שְׂנֶאֱמַר (תְּהִלִּים טו, ו): "שְׁוִיתִי ה' לְנִגְדֵי תַמִּיד", וַיִּצַּר לְפָנָי עֵינָיו שֵׁם הַוְהִיָּה בְרוּךְ הוּא, וּמְכַל שְׂכֵן וְכֹל שְׂכֵן כְּשִׁיתְחִילוֹ כְּבָר לְהֵאִיר לוֹ שְׂמוֹת וְיְחוּדִים, וַיִּצְרַף שְׁמוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכֶמֶה מִיְנֵי יְחוּדִים וְצְרוּפִים, וַיִּטְוֵל בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת כְּמִטְוֵל בְּגֵן נְהַדֵּר, וְכֵן כְּשִׁיזְכָּה לְקַיֵּם כָּל מִצְוָה, יֵאִירוּ לְפָנָי עֵינָיו הַשְּׂמוֹת הַשִּׁיכִים לְמִצְוָה זוֹ, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֶסוּר לְחַשֵּׁב שֶׁכְּבָר הַשִּׁיגוֹ יִתְבָּרֵךְ, אוֹ כְּבָר הַגִּיעַ לְמַדְרֵגָה וְכוּ', אֲדַרְבֵּה צָרִיךְ שִׁיַּעַד שֶׁהוּא יִתְבָּרֵךְ מִפְּשֵׁט מֵהַכֹּל כְּנ"ל, אֶף־עַל־פִּי־כֵן צָרִיךְ לְכוֹן שְׂמוֹתָיו יִתְבָּרֵךְ,

ומאיִדךָ לְהֵאֱמִין בְּאֵמוּנָה פְּשׁוּטָה בּוֹ יִתְבַּרְךָ; וְעַל־כֵּן מִשֶּׁה רַבְּנוּ, עָלִיו הַשְּׁלוֹם, מָסַר לָנוּ אֶת הָאֵמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּפִשְׁיטוּת, כְּמוֹ שִׁכְתוּב (דְּבָרִים ו, ד): "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד", כִּי ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד. וְכֵן זֶה מִבְּאֵר וּמִפְּנֵי שֶׁבְּדַבְרֵי אֱלֹהֵינוּ, זָכְרוּנוּ לְבִרְכָה, לְמִי שֵׁישׁ לוֹ עֵינַיִם אֲמִתּוּת, כְּמוֹ שִׁכְתוּב שֵׁם (תְּקוּנַיִזְהַר בַּהֲקַדְמָה דף יז): וְאַנְתָּ לִית לָךְ שֵׁם יָדִיעַ דְּאַנְתָּ הוּא מְמַלָּא כָּל שְׁמֵהּ וְאַנְתָּ הוּא שְׁלִימוֹ דְכֻלְהוּ. וְכֵן אַנְתָּ תִּסְתַּלַּק מִנְהוֹן אֲשֶׁתְּאָרוֹ כּוֹלְהוּ שְׁמֵהּ כְּגוֹפָא בְּלֹא נִשְׁמַתָּא וְכוּ' וְלָךְ אִין לָךְ שֵׁם יָדִיעַ שְׁאֲתָהּ מְמַלָּא אֶת כָּל הַשְּׁמוֹת, וְאַתָּה הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַכֹּל וְכִשְׁאֲתָהּ תִּסְתַּלַּק מֵהֶם יִשְׁאָרוּ כָּל הַשְּׁמוֹת כְּגוֹף בְּלֹא נִשְׁמַתָּא, הֵינּוּ כְּנֹזֵךְ לְעִיל, שְׁבֻדָּאֵי מִי שְׁמִסְלַק בְּמַחְשַׁבְתּוֹ, חָס וְחִלְיָהּ, עֲצֻמוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ מֵהַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁמְזַכֵּר, הוּא "נִרְגָן מִפְּרִיד אֱלוֹף", שֶׁמִּפְּרִיד אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם מִשְׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, וְהוּא פּוֹרֵשׁ מִן הַחַיִּים, כִּי כְּשֶׁאִין מְכוּן בְּקִרְיַת שְׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ אֱלִיו בְּעֲצֻמוֹ, הוּא בְּכַחֲנִית: "וְכֵן אַנְתָּ תִּסְתַּלַּק מִנְהוֹן אֲשֶׁתְּאָרוֹ כּוֹלְהוֹן שְׁמֵהּ כְּגוֹפָא בְּלֹא נִשְׁמַתָּא". כִּי עֶקֶר מְלוֹי הַשְּׁמוֹת וְשְׁלֵמוֹתָם וְחַיּוּתָם הוּא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצֻמוֹ וּבְכַבּוּדוֹ בְּעַל הַרְצוֹן הָעֲלִיוֹן, כְּמוֹ שִׁכְתוּב שֵׁם: "דְּאַנְתָּ הוּא מְמַלָּא כָּל שְׁמֵהּ וְאַנְתָּ הוּא שְׁלִימָא דְכֻלְהוּ", וְאַף-עַל-פִּי־כֵן הוּא יִתְבַּרְךָ בְּעֲצֻמוֹ אִין לוֹ שֵׁם יָדִיעַ, כִּי הוּא יִתְבַּרְךָ מִצַּד עֲצֻמוֹ הוּא מְרוֹמֵם עַל כָּל בְּרִכָּה וְתַהֲלָה, וְאִין לוֹ שֵׁם כָּלֵל. כִּי אַחַר שֶׁמְזַכְרִים אוֹתוֹ בְּכָל הַשְּׁמוֹת וְהַשְּׁבָחִים הָאֲמִתִּיים שֶׁקְּבִלְנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, אַף-עַל-פִּי־כֵן עֲדִין מְהוּתוֹ וְעֲצֻמוֹתוֹ נִעְלַמְתָּ מֵאֲתַנּוּ בְּתַכְלִית הַהֲעֵלֵם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ נִעְלָם מִצַּד עֲצֻמוֹ וְנִגְלָה מִצַּד פְּעֻלוֹתָיו, וּמִצַּד עֲצֻמוֹ וְנִגְלָה מִצַּד פְּעֻלוֹתָיו לִית לָךְ שֵׁם יָדִיעַ וְכוּ', כִּי לִית מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בְּךָ כָּלֵל, אֲבָל מִצַּד פְּעֻלוֹתָיו הוּא נִקְרָא בְּכָל הַשְּׁמוֹת וְהַשְּׁבָחִים וְהַתְּהִלּוֹת, כִּי כָּל הַשְּׁמוֹת מוֹרִים עַל פְּעֻלוֹתָיו, שֶׁהוּא מְהִיָּה כָּל הַעוֹלָמוֹת וְשְׁלִיט וּמוֹשֵׁל בְּכָל. אֲבָל בְּאַמַּת הַכֹּל אֶחָד, כִּי כָּל פְּעֻלוֹתָיו נִמְשָׁכוֹת מִמֶּנּוּ בְּעֲצֻמוֹ יִתְבַּרְךָ, כִּי הוּא פִּעֵל וְעֵשָׂה הַכֹּל מֵרֵאשׁ וְעַד סוֹף, וּמַחֲיָה וּמְקַיֵּם הַכֹּל בְּרִצּוֹנוֹ, וְעַל-כֵּן בְּכָל הַשְּׁמוֹת אָנוּ קוֹרְאִים אוֹתוֹ בְּעֲצֻמוֹ, כִּי הוּא בְּעֲצֻמוֹ פִּעֵל וְעֵשָׂה הַכֹּל, רַק שֶׁעֲצֻמוֹת הַפּוֹעֵל יִתְבַּרְךָ אֵי אִפְשָׁר לְכַנּוֹת וְלִקְרוֹת בְּשׁוּם שֵׁם וְכַנּוּי, אֲבָל הוּא בְּעֲצֻמוֹ יִתְבַּרְךָ שֶׁהוּא סָתִים וְנִעְלָם בְּתַכְלִית הַהֲעֵלֵם, וְלִית שׁוּם מַחְשְׁבָה תְּפִיסָא בְּעֲצֻמוֹתוֹ כָּלֵל, הוּא בְּעֲצֻמוֹ פִּעֵל וְעֵשָׂה הַכֹּל, וּמַחֲמַת זֶה כְּשֶׁאָנוּ מְזַכְרִים שְׁמוֹתָיו יִתְבַּרְךָ, שֶׁהֵם עַל שֵׁם פְּעֻלוֹתָיו,

אנו קוראים אותו בעצמו על ידם, כי הוא בעצמו פעל ועשה הכל, כי הוא ממלא כל שמהן וכו'.

ואפלו באדם הנשמי רואים זאת, כי כל פעולות הגוף הן על-ידי הנפש, כי הנפש מראה פעולתיה בגוף, ואף-על-פירכן מהות הנפש אי אפשר להשיג ולהבין, ואף-על-פירכן אנו יודעים שכל הפעולות הן מהנפש, וכשאנו מדברים מהנפש, אנו מכוונים להנפש בעצמה, אף-על-פי שאין אנו מבינים מהותה ועצמותה, מכל שכן להבדיל אלה אלפים קל וחמר הבורא יתברך בעצמו, שבודאי הוא בעצמו מרום ונשגב מאד על כל הרוחניות, ולית מחשבה תפיסא בעצמותו כלל, כמו שכתב שם אליהו: ולית דידע בה כלל, בחינת "מה חמית, מה פשפשת, מה ידעת", כי מצד עצמותו הוא מרום על כל השמות, אבל אף-על-פירכן בכל השמות והברכות והשבחים אנו מכוונים אליו יתברך בעצמו, כי זה הנעלם בעצמו, הוא פועל הכל ברצונו, כנזכר לעיל, על-כל-פנים מבאר בברייתא, שבכל השמות צריכים לכוון אליו יתברך בעצמו, כמו שכתוב: וכד אנת תסתלק מניהו אשתארו כולהו שמהן כגופא בלא נשמתא. וכמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה: מי פה? אלהינו בכל קראינו אליו, אליו ולא למדותיו.

נמצא, שעקר השלמות שהאדם צריך להגיע אליה בזה העולם היא לדבק עצמו לגמרי בו יתברך, ולהמשיך על עצמו נעם ערבות שפע אור וחיית הדעת, ולידע בידיעה ברורה ומחלטת אשר אין בלעדיו יתברך כלל, והכל אלקות גמור הוא: דומם, צומח, חי, מדבר, ואף שהוא יתברך מפשט מהכל, כי אין שום השגה ושכל וידיעה בו יתברך, אף-על-פירכן נתן לנו רשות לכנותו בכמה כנויים ושמות, אשר זהו כלל כל העולמות כלם, שהם יחודי שמותיו יתברך בכל ספירה ובכל עולם, ועל קטב זה נבנו כל דרכי הקבלה מהאריות"ל בפרטי פרטיות להמשיך על עצמו ערבות, אור, זיו וחיית ומחין קדושים להיות דבוק בו יתברך, ומחמת שלמודו הקדוש הוא "עמק עמק מי ממצאנו", לזאת שלח אלינו הקדוש-ברוך-הוא בדורות האחרונים את הבעל-שם-טוב הקדוש, אשר מרב עבודתו וגלוי אלקות שהאיר, המשיך למודים נוראים ונפלאים בתוך כתבי האריות"ל, עד שהעמיד

תלמידים רבים קדושים עליונים.

אך מחמת שענינו נשאר רק אצל תלמידי הקדושים ותלמידי תלמידי הגדולים במעלה מפלגת מאד וכו', ולא ירד בשלמות אל המון עם הפשוטים, בפרט אצל הירודים והפחותים וכו', אשר נפלו בעשקה כתרין דמסאבותא, לזאת המל השם יתברך על הדור האחרון שהוא דורו של משיח צדקנו, אשר בא יבוא ויגאלנו, ויאיר עינינו באורו יתברך. ולכן שלח אלינו את רבנו ז"ל, אשר מרב מסירות נפשו ויגיעתו וטרחתו ועבודתו שעבד בעבודת השם יתברך, זכה לעלות למקום שעלה, והמשיך משם למודים נוראים ונפלאים, הקדמות חדשות לגמרי, ופתח עינינו עד שאפלו הקטן והירוד והפחות ביותר, אם יזכה לסלק דעתו הפגומה לגמרי, ויצית את רבנו ז"ל, ויקים את עצותיו הקדושות והאמתיות, אזי יזכה לצאת מהשאל תחתית ומתחתיו שגלכד שם, ויזכה גם לעשות לעצמו איזו דרך והבנה, איזה אור וזיו, איזה שביל והלויך בכתבי הארז"ל, ולהאיר גם את נפשו הפגומה בהארת אורו יתברך, עד שיזכה להכלל לגמרי בו יתברך.

וידוע, אשר רבנו ז"ל אמר (תיימוהר"ן, מעלת תורתו וספריו, סימן כג), קדם שנתקרב אליו מוהרנ"ת ז"ל, שהוא משתוקק שיתקרב אליו איש למדן ובעל לשון נפלא, ואז היה יכול לבאר כתבי הארז"ל, עד שאפלו נערים יודעי ספר היו יכולין ללמד ולהבין כל כתבי הארז"ל, עין שם; וידוע, אשר האיש הלמדן הזה היה מוהרנ"ת ז"ל, אשר חתר וסלל דרכים ונתיבות יקרים בתורת רבנו ז"ל, עד שפרש את כל התורה כלה על-פי הקדמותיו של רבנו ז"ל, ובפרטיות בכתבי הארז"ל העמיק מאד והעלה פנינים יקרים. וכמו שכתב הוא בעצמו (עין לקוטר"הלכות, תפלין, הלכה ה', אות לח), וזו לשונו באמצע דבריו: **כ**י על-פי הדברים האלה וכיוצא בהם המבארים בדברינו תוכל לעשות לך דרך להבין מעט מזעיר בדרכי הקבלה של הזהר הקדוש והארז"ל, להוציא מהם דרכים ועצות למעשה, על-פי הקדמות נוראות ועצות אמתיות של דברי תורתו של רבנו ז"ל, שכל תורה ותורה וכל מעשה ומעשה פותחת שערים רבים של השגת אלקות, שעל-ידיה יוכלין להבין גם כל דרכי הקבלה, אם תזכה לשקד על

תורתו הקדושה יום יום בשקידה רבה" וכו', עין שם. ועין בלקוטי
הלכות (ערוכי תחומין, הלכה ה', אות ג') וזו לשונו באמצע דבריו: "והנה
אף-על-פי שאין לנו עסק בגסתרות להבין סוד פונות האריות"ל
לתכליתו, אף-על-פי-כן כל אשר תמצא ידינו להבין מהם רמזים
ועצות לעבודת ה' יתברך על-פי דרכי ההקדמות שחתר וגלה לנו רבנו
הקדוש והנורא ז"ל, מה טוב ומה נעים, כי כבר הודיע ורמז לנו רבנו
ז"ל, שכל כתבי האריות"ל כלולים בתורתו, ומי שיש לו לב להבין
באמת, יכול לזכות לפרש כל כתבי האריות"ל באר היטב, על-פי דברי
תורתו הקדושה", עין שם; ועין בלקוטי-הלכות (ראש השנה, הלכה ו',
אות ז') וזו לשונו באמצע דבריו: "ויש בזה הרבה לבאר על-פי דרכי
חכמת האמת, שהיא הקבלה הקדושה, אבל כל עסקנו הוא רק לבאר
היצא מדברי רבנו ז"ל מה שנוגע להתעוררות תשובה באמת, באופן
שיזכה גם הגורע שבגורעים למצא עצה ותחבולה ודרך ושביל ונתיב
לשוב לה' יתברך מכל מקום שהוא" וכו', עין שם; ועל-כן מי שמעמיק
היטב בדבריו הקדושים ובכתבי האריות"ל, יכול לקשר ולשלב דבריהם
בערבות נעם נפלא ועצום מאד להבין דברי האריות"ל בדרך מתק
על-פי דרכי העבודה, להרגיש בעצמו איזו נעימות ואור וחיית ומחין
בחייו הקדושים, ובשעה שעומד להתפלל או לקים איזו מצוה, יאיר
לפניו אורו יתברך המלבש באותו עולם ובאותו שם משמותיו יתברך
שהוא עומד אז וכו', ובודאי דבר זה היה צריך להעשות על ידי אחד
גדול שבגדולים וכו', ולא על-ידי פחות ושפל, שבויר ונדכה כמני, אף
התבוננתי וכי בגלל שאי אפשר לעשות ולקיים ולגלות ענין שלם לא
נעשה כלום, על-כן נתעוררתי על-כל-פנים להתחיל בעבודה הקדושה
הזו, ואולי התגלגל זכות על-ידי, שיתעוררו על-ידי-זה אנשים חכמים
וגבונים באמת, לשום עינם ולבם על דבריו הקדושים, והם יחדשו
בהם חדושים אמתיים ונפלאים באמת, הראויים לעלות גם על שלחן
מלכים "מאן מלכי רבנן" (גטין סב.), ויתגדל ויתקדש שם שמים על-ידי
ספרים וחדושים אלו, בבחינת: "מגדל עז שם ה'". ואמרו בזהר
הקדוש: "שם דא ספר" והיה זה שכרי, ואף שאני יודע מעוט ערכי
וגדל עצם פחיתותי וקלקול מעשי הרעים, אשר באמת לא הייתי ראוי
לכל זה כלל, אף ה' יתברך חמל עלי, העני והשפל והבזוי, נבזה
ונמאס, והקים עלי בורים וריקים, נחשים ועקרבים הנושכים ומדברים

עלי ומעוררים עלי בכל פעם מחלקת וכו', וכל מה שדורכין וכותשין אותי בארס פיהם, יותר מאיר עלי אורו יתברך בהארת אור זיו וחיות עצומה וכו'. וכעין שאמרו חז"ל (מדרש תנחומא, פרשת תבוא): מה שמן כל מה שנכתש – הוא משבח, כך התורה כל שמייגעים אותו בה – הוא משבח וכו', עין שם; ואמרו במדרש (שיר השירים רבה א, כא): מה שמן זה אין משתבח אלא על-ידי כתישה, כך ישראל אין עולין למעלה אלא על-ידי כתישה וכו', עין שם; ועל ידם דיקא זכיתי לכל זה, לחבר את החבור הנפלא הזה על כל הסדור, שכולל כל פגנות התפלות וכוננות המצוות בדרך קלה ונעימה מאד להמשיך הלב לעבודתו יתברך על-פי כתבי האריז"ל משלב ומבאר על-פי דברי רבנו ז"ל, וקראתי שמו "אור האורות" כי רבנו ז"ל הוא "אור האורות", אשר יאיר בשלמות בביאת משיח צדקנו, שיגלה אורו יתברך על כל העולם כלו בהתגלות נוראה ונפלאה כזו אשר עדין נאמר עליה (ישעיה סד, א): "עין ליא ראתה אילקים זילתיך יעשה" וגו', ואז נזכה לגאולה שלמה ואמתית, אמן כן יהי רצון.

דִּינֵי חֲנֻכָּה

(הצמק מספר דרך החיים)

(א) בכ"ה בכסלו מתחילין שמונת ימי החנכה, ויום שלפניהם ויום שלאחריהם אסור לגזר בו תענית צבור, וכן יחיד אין לקבץ לכתחלה תענית ביום שלפניהם ושלאחריהם, אַבְל אִם נִהְיָ כָּבֵד לַהֲתַעֲנוֹת בָּהֶם, אֵין לְשָׁנוֹת מִנְהִגוֹ (סימן תרפו, מִגַּן אֲבָרְהָם).

(ב) שמונת ימי חנכה אסורים בהספד ותענית, ואין מתענים בהם אפלו יארצייט [יום השנה], אַבְל מִתְּרִים בַּעֲשִׂית מְלֶאכֶה. וְנוֹהֲגוֹת הַנָּשִׁים שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶה בְּעוֹד שְׁהַגְרוֹת הוֹלְקִים בְּבֵית, מִשּׁוֹם שֶׁהֵגֵס נַעֲשֶׂה עַל דְּיָהֶן, וְהוּא חֲצִי שְׁעָה (אליה רבה, סימן תער), ואין להקל להן (שם).

(ג) תענית חלום אין מתענין בהם, רק אותן תעניות שמתענין בהם בשבת. ואם עבר והתענה תענית חלום או יארצייט, צריך למיטב תענית לתעניתו אחר חנכה [להשיב תענית לתעניתו, הינו להתענות עוד תענית על שהתענה בחנכה]. ואם התענה בכ"ו בכסלו יכול למיטב תענית לתעניתו בכ"ח משום דהיא תענית צדיקים, וְכָל שָׁכֵן אִם הִתְעַנָּה בְּכ"ח תִּעֲנִית חֲלוֹם או יארצייט, אין צריך למיטב תענית לתעניתו משום האי טעמא (שם ועין פרי מגדים).

(ד) חכם בפניו מותר להספידו, ולענין צדוק הדין יתפאר במקומו.

סֵדֵר הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה וּמְקוֹם הַנְּחִתוֹ

(א) בלילה הראשון מדליק אחד, ומכאן ואילוף מוסיף והולף אחד בכל לילה, עד שבליל שמיני יהיו שמונה, ומי שאין לו שמן הרבה, כגון שדר בכפר ואין מצוי אצלו שמן הרבה להדליק, ואין לו גרות אחרים, יתן בכל לילה על גר אחד כשעור, והמוטר יחלק לכלם, כדי שידלק על-כל-פנים בכל לילה גר אחד כשעור. וכן אם

יש לו שָׁמֶן מְצַמָּצֵם, וּלְחַבְרוּ אֵין לוֹ כֶּלֶל, מוֹטֵב שִׁדְלִיק בְּכֹל לֵילָה
 רַק אֶחָד, וַיִּתֵּן לְחַבְרוּ (מִגֵּן אֲבָרָהִים, סִימָן תרע"א).

(ב) צָרִיף לְהַעֲמִיד הַגְּרוֹת בְּשׁוֹרָה בְּשׁוֹרָה וְלֹא בְּעִגּוּל דְּהוּי
 בְּמִדּוּרָה, וְלֹא יְדְלִיקוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים בְּמִנּוּרָה אַחַת, אִף שִׁישׁ לָהּ פִּיּוֹת
 הַרְבֵּה, מִשּׁוּם דָּאֵין הֶכֶר כַּמָּה גְרוֹת מְדְלִיקִין (מִגֵּן אֲבָרָהִים ש"ס).

(ג) צָרִיף לְהַנְיָחוֹ לְמַעֲלָה מְשַׁלְשָׁה טְפָחִים, וַיִּנְיָחוּ בְּטַפַּח הַסְּמוּף
 לְפִתַּח בְּשִׁמְאֵל, כְּדֵי שֶׁתֵּהָא הַמְזוּזָה בְּיָמִין, וְגַר חֲנֻכָּה בְּשִׁמְאֵל, וְאִם
 הֵם רַבִּים בְּנֵי בֵיתוֹ יְדְלִיקוּ הָאֲחֵרִים בְּמִקּוֹמוֹת אֲחֵרִים, וְלֹא יְדְלִיקוּ
 כָּלֶם אֶצֶל הַפֶּתַח, מִשּׁוּם דְּלֹא יִהְיֶה הֶכֶר כַּמָּה גְרוֹת מְדְלִיקִין (ש"ס).
 וְגַם יִזְהָרוּ שְׁלֹא יְדְלִיקוּ בְּמִקּוֹם שְׁמִדְלִיקִים שֶׁם כָּל הַשָּׁנָה, שְׁגַם־בֵּן
 לֹא יִהְיֶה הֶכֶר שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל הַמַּצָּנָה (ש"ס).

(ד) בְּבֵית־הַכֶּנֶסֶת מְדְלִיקִין גַּר חֲנֻכָּה בֵּין מְנַחֵה לְמַעְרִיב, וּמְנִיחִין
 בְּכַתֵּל דְּרוֹם אוֹ אֶצֶל הַשְּׁלֶחֶן שְׁעוֹמֵד אֶצֶל כַּתֵּל דְּרוֹם, וּמְסַדְרִין
 מִמְּזֻרַח לְמַעְרָב וּמְבָרְכִין עֲלֵיהֶם, וְאֵין אָדָם יוֹצֵא בְּגְרוֹת בֵּית־הַכֶּנֶסֶת,
 רַק צָרִיף לְחֹזֵר וְלַהֲדְלִיק בְּבֵיתוֹ, וְאִם הַשְּׁלִיחַ־צְבוּר אָבֵל, אֵין לוֹ
 לְהֲדְלִיק בְּלֵילָה הַרְאֵשׁוֹן בְּבֵית־הַכֶּנֶסֶת מִשּׁוּם דְּצָרִיף לומר 'שֶׁהַחֲנִינִי',
 וְאָבֵל אֵין לוֹ לומר 'שֶׁהַחֲנִינִי' בְּצְבוּר, רַק אַחַר יְדְלִיק בְּלֵילָה הַרְאֵשׁוֹן,
 אָבֵל בְּשֶׁאֵר לֵילוֹת יְכוֹל הָאָבֵל לְהֲדְלִיק בְּבֵית־הַכֶּנֶסֶת (טוֹרֵי־זֶהב ש"ס).

(ה) אִם רוֹצִים לְמַהֵר וְלַהֲתַפְלֵל, יְכוֹל הַשְּׁלִיחַ־צְבוּר לְכַרֵּף
 וְלַהֲדְלִיק גַּר אֶחָד, וְאַחַר יְדְלִיק הַנוֹתָרִים, וְהַשְּׁלִיחַ צְבוּר יִתְפַּלֵּל (ש"ס).

(ו) אוֹנֵן בְּחֲנֻכָּה יְדְלִיק אַחַר וּיְכַרֵּף, וְהוּא יַעֲנֶה אָמֵן, וְאִם אֵין
 אַחַר, יְדְלִיק הוּא בְּעֶצְמוֹ בְּלֹא בְּרָכָה (אֵלֶּיָה רַבָּה וּפְרֵי מְגִידִים).

זְמַן הַדְּלָקַת הַגְּרוֹת

(א) חֲצִי שְׁעָה קֹדֶם זְמַן הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה, אָסוּר לְאָכַל יוֹתֵר
 מִכַּבִּיצָה פֶּת אוֹ לְשִׁתּוֹת מִשְׁקָה הַמְּשֻׁכָּר יוֹתֵר מִכַּבִּיצָה, וְכֵן אֶפְלוּ
 לְלַמֵּד אָסוּר מְשַׁיְגֵיעַ זְמַנָּה, וְאִם הִתְחִיל — פּוֹסֵק מְשַׁיְגֵיעַ זְמַנָּה (מִגֵּן
 אֲבָרָהִים, סִימָן תער"ב).

(ב) זמן הדלקת גר חגכה לכתחלה משעת צאת הפוככים עד שתקלה רגל מן השוק, ונדליק בשבגי הבית מקבצים יחד, ואם עבר זה הזמן ולא הדליק, מדליק והולך כל זמן שבגי בית נעורים, אפלו עד עלות השחר, אבל אם בגי הבית ישנים, אין לברך עליהם, ונדליק בלא ברכה (מגן אברהם, סימן תערב).

(ג) ואם עבר ולא הדליק בלילה, אין לו תשלומין, ומכל מקום בלילות האחרים נדליק כמו שאר בני-אדם, הינו אם שכח בלילה הראשון מדליק בלילה השני שנים כמו שאר בני-אדם ובברכה, ויברך 'שהחינו' (שם).

(ד) צריך לתן בה שמן כל-כף שתדלק על-כל-פנים חצי שעה, ואם נתן בה יותר ודולקת יותר מחצי שעה, יכול לכפותה, שאינו מקצה השמן רק מה שצריך לשעור חצי שעה, ואז מתר לכבותה ולהנות ממנו (שם). אבל בשעה שדולק אפלו אחר חצי שעה, והתנה מעיקרא לא מהני נאף אם התנה מתחלה שיהיה מתר להשתמש בהם, אין זה מועיל, מפני שהרואה יאמר שמתר להשתמש בגר חגכה, וכן אסור לטלטל הנרות בעוד שדולקים אפלו אחר חצי שעה, מפני הרואה, שלא יאמר להשתמש בטלו (אליה רבה).

(ה) אסור להשתמש לאורה ואפלו תשמיש של קדשה אסור להשתמש לאורה, ונוהגים להדליק גר נוסף, כדי שאם יבוא להשתמש לאורה יהיה לאור הנוסף. וצריך להניח גר הנוסף למעלה קצת מהנרות של חגכה, וטוב להדליק גר על השלחן חוץ מגר הנוסף (סימן תערב).

(ו) הדלקה עושה מצוה, ובשעת הדלקה צריך לתן כשעור, ואם לא נתן בה כשעור, אין מברך עליה. וכן אם אמר-כף רוצה לתן בה כשעור, צריך לכבותה ולהדליקה מתדש ויברך (פרי תדש, ופרי מגדים הביאו בסימנים תרעג ותרעה).

(ז) אם פכתה, אף שהצמידה במקום הרוח וכבתה הרוח נאפלו

בְּעָרֵב שֶׁבֶת שֶׁהוּא עֲדִין מִבְּעוֹד יוֹם קָדָם בֵּין הַשְּׁמֹשׁוֹת, צָרִיךְ לְהִדְלִיק, אֲבָל לֹא יִכְרֹף, וְהַטָּעַם דְּדָמֵי לְשִׁמְנִים שֶׁאֵין גַּמְשָׁכִים אַחַר הַפְּתִילָה (טוֹרֵי-זֶהָב, סִימָן תרעג).

דִּין הַדְּלָקָה מִגֵּר לְגֵר

(א) הַמְּנַהֵג לְהַחֲמִיר שְׁלֵא לְהִדְלִיק אֶפְלוּ מִגֵּר חֲנֻכָּה לְגֵר חֲנֻכָּה וְכָל שֶׁכֵּן שֶׁאֲסוּר לְהִדְלִיק גֵּר חָל מִגֵּר חֲנֻכָּה, וְכֵן אִם כָּבֵה הַשֶּׁמֶשׁ, אֲסוּר לְהִדְלִיקוֹ מִהַגֵּר חֲנֻכָּה אֶפְלוּ אַחַר שֶׁדָּלַק הַשְּׁעוֹר, דִּהְיִינוּ חֲצֵי שָׁעָה, אֵין לְהִדְלִיק מִמֶּנּוּ (אֵלֶיָּהּ רַבֵּה, סִימָן תרעד), אֲבָל גֵּר בֵּית-הַכְּנֶסֶת אוֹ שֶׁל שֶׁבֶת אוֹ שֶׁל תַּלְמוּד-תּוֹרָה אוֹ שֶׁל חוּלָה הַצָּרִיף לְגֵר, יִכּוֹל לְהִדְלִיק מִגֵּר חֲנֻכָּה, וְכֵן גֵּר חֲנֻכָּה יִכּוֹל לְהִדְלִיק מֵהֶם (שם).

דִּינֵי הַדְּלָקָה עוֹשֶׂה מְצֻוֶה וְלֹא הִנָּחָה

(א) הַדְּלָקָה עוֹשֶׂה מְצֻוֶה וְלֹא הִנָּחָה, שְׂאִם הִיְתָה מְנַחַת בְּמִקוּמָה שְׁלֵא לְשֵׁם מְצֻוֶת חֲנֻכָּה מְדֻלְקָה שֵׁם, וְאֵין צָרִיף לְהִסְרִיחַ וּלְהַנִּיחָה לְשֵׁם מְצֻוֶת חֲנֻכָּה, וְאִם הִיְתָה דוֹלְקָת וְעוֹמֶדֶת, מְכַבֵּה אוֹתָהּ וּמְדֻלְקָה לְשֵׁם מְצֻוֶה, וְצָרִיף לְהִדְלִיקָהּ בְּמִקוּם הִנָּחָתָהּ, וּמְנִיחָה שֵׁם חֲצֵי שָׁעָה, וְאִם אוֹתָזָה בִּידוֹ בְּמִקוּמוֹ כָּל זְמַן מְצֻוֶתָהּ — לֹא יֵצֵא, שֶׁהָרוּאָה אוֹמֵר לְצָרְכּוֹ הוּא דְנֻקַּט לָהּ [הוּא תַּפְס אֶת הַגֵּר לְצָרְכּוֹ וְלֹא לְשֵׁם מְצֻוֶת חֲנֻכָּה] (סִימָן תרעה וְטוֹרֵי-זֶהָב שם).

(ב) אִשָּׁה חִיבָת בְּגֵר חֲנֻכָּה, וְיִכּוֹלָה לְהִדְלִיק בְּעַד כָּל בְּנֵי בֵּיתָהּ, וְתִינּוּק שֶׁהִגִּיעַ לְחֻנּוּף חִיב בְּגֵר חֲנֻכָּה (שם).

(ג) סוּמָא אִם יִכּוֹל לְהַשְׁתַּתֵּף בְּפְרוּטָה — מוּטָב, וְאִם יֵשׁ לוֹ אִשָּׁה — אִשְׁתּוֹ מְדֻלְקָת עָלָיו, וְאִם אֵין לוֹ אִשָּׁה, וְיֵשׁ לוֹ בֵּית מִיְחָד שֶׁאֵין יִכּוֹל לְהַשְׁתַּתֵּף בְּפְרוּטָה, מְדֻלְקָת עַל-יְדֵי סִיוֵעַ אַחַר, דְּסוּמָא חִיב בְּכָל הַמְצֻוֹת, וְלֹא דָמֵי לְגֵר הַבְּדֻלָּה דְּפִטוֹר דְּהִתָּם בְּעִינֵן שְׂאִיתוּ

לאורו, מה שאין כן הכא דאיכא פרסומי נסא לאחריים. (מגן אברהם שם).

דיני ברכות הדלקת נרות של חגכה

(א) המדליק בליל ראשון מברך שלש ברכות: להדליק, שעשה נסים ושהחיינו. ואם לא ברך זמן בליל ראשון, מברך בליל שני או בשניכר (סימן תרעו).

(ב) מליל ראשון ואילך מברך שתיים: להדליק ושעשה נסים. ויברך קדם שיתחיל להדליק, כדי שתהא עובר לעשייתן, ואם שכח להדליק גר אחד פחות מהראוי להדליק באותו לילה, נדליק עוד ואין מברך עליו (מגן אברהם שם).

(ג) גר יאמר בנסח הברכה "שעשה נסים לישראל בימים ההם בזמן הזה", ואם אמר "שעשה נסים לאבותינו" — יצא (שם באליה רבה בשם אגרת הרמב"ם).

(ד) מי שלא הדליק, כגון שהוא בספינה וכיוצא בו, ואין עתיד להדליק באותו לילה, וגם אין מדליקין עליו בביתו, כשרואה גר חגכה של אחר מברך "שעשה נסים" וכו', ואם הוא בלילה ראשון מברך "שהחיינו", ואחר-כך כשכא לביתו ביום שני ומדליק בלילה, אין צריך לברך עוד "שהחיינו", כיון שברך בשעת ראיה, אבל אם מדליקין עליו בביתו, אף שהוא בעצמו לא הדליק, ואין עתיד להדליק, אין מברך כשרואה. וכן כשמדליק בעצמו ביום שני, אין מברך "שהחיינו" (שם), אחר שהדליק הגר הראשון בעוד שמדליק שאר הנרות ואמר "הנרות הללו אנו" וכו' (שם).

(ה) אשה שאינה יכולה להדליק, יכול אדם אחר אף שכבר יצא להדליק בשבילה ולברך, ובלבד שתהא עומדת אצלו בשעת הברכה ובשעת ההדלקה, וכן אם יכולה להדליק בעצמה, רק שאין יכולה לברך, יכול אחר לברך בשבילה, והיא בעצמה תדליק (שם במגן אברהם).

סדר הדלקת הנרות

א) הנרות של חנוכה צריף לתן בטפח הסמוף לפתח משמאל הכניסה, והיותר טוב לסדרם בטפח הסמוף בארף, כגון אם הפתח במזרח, יסדרם ממזרח למערב, ואם אי אפשר לסדרם כן יסדרם בשנה עם הכתל, שהפתח בה בטפח הסמוף לפתח, ויתן בלילה הראשון הגר אצל הפתח ובליל שני יתן הגר הנוסף לצד חלל הבית, דהינו שהגר הנוסף יהיה לימינו והגר הראשון יהיה לשמאלו, ויתחיל להדליק מן הגר הנוסף ונדליק מימין לשמאל [טורייזנהב, סימן תרעו (עין שלמן צרוף וטורייזנהב שם) וכן כתב הפריימגדים במשפצותינהב].

דין אכסנאי בחנוכה

א) אכסנאי אף שמדליקין עליו בביתו ואין לו אצל בעל הבית שמתאכסן שם חדר מיוחד, צריף להדליק גר חנוכה (אליה רבה, סימן תרעו, ולא כמגן אברהם), ובחוריים הסמוכין אצל בעל הבית הן בכלל בני ביתו, ואינם צריכים להדליק בפני עצמם אלא אם כן רוצין להיות מן המהדרין שעושין גר לכל אחד, אבל אם אינם סמוכין על שלחן בעל הבית, צריכין להדליק כל אחד בפני עצמם. ומי שאוכל בקביעות בבית אחד, כגון בן אצל אביו, אף שהולף לחדר לישן, מדליק במקום שאוכל, אבל מי שאוכל אצל חברו באקראי, צריף לילף לביתו ולהדליק (שם).

ב) מי שנתאכסן אצל בעל-הבית, ואין לו בעצמו גרות להדליק, ואין מדליקין עליו בביתו, צריף להשתתף עם בעל-הבית בפרוטה, דהינו שיתן לו סף מה שיהיה לו חלק גם-כן בגרות ויוצא בזה, והבעל-בית צריף להוסיף מעט שמן בשביל האורת חוץ משעור שצריף לתן לצורך חצי שעה (שם), וכן יכול הבעל-בית להקנות לאורת קצת שמן במתנה, והני כמשתתף בפרוטה (מגן אברהם שם).

גר שבת קודם לגר חגכה

(א) מי שאין ידו משגת לקנות גר חגכה וגר שבת, גר שבת צדיף מפני שלום-בית, ואם יש לו על גר שבת ואין לו מספיק על גר חגכה וקדוש היום, גר חגכה צדיף מקדוש היום, הינו גר אחד. אבל אם יש לו גר אחד בכל לילה לחגכה, יין קדוש קודם (משום דמדינא אינו צריף להדליק רק גר אחד, רק המהדרין מוסיפין בכל לילה גר אחד), וכן גר אחד של חגכה קודם להבדלה (סימן תרעח).

דין הדלקת גר חגכה בערב שבת

(א) בערב-שבת מדליק גר חגכה תחלה, ואחר-כך גר שבת ומברך עליהם כמו בחל אף שמדליקין מבעוד יום. והינו מפלג המנחה ולמעלה [הינו שעה ורביע קדם הלילה], אבל קדם פלג המנחה לא יצא. (ואם הדליק קדם פלג המנחה, צריף לכבותה ולהדליקה קדם בין השמשות ולכרף עליהם) (סימן תרעט).

(ב) ואם הדליק גר של שבת קדם, אם לא קבל עליו שבת בשעת הדלקה, יכול להדליק גר של חגכה, אבל אם קבל עליו שבת בשעת הדלקה אסור הוא בעצמו להדליק, רק יצוה לאחד מבני ביתו להדליק בשבילו גר חגכה. וכן אשה שמדלקת בעצמה גר חגכה, אף שהדליקה בסתם גר שבת קדם, ולא קבלה עליה שבת בשעת הדלקה הוי קבלה בפרוש, ותאמר גם-כן לאחר להדליק גר חגכה בשבילה (מגן אברהם שם).

(ג) בערב שבת מתפללין מנחה תחלה ואחר-כך מדליקין בין בביתו בין בבית-הכנסת, ואם רואין שבעוד שיסתפלו מנחה יחשיף — ידליקו תחלה ואחר-כך יתפלו מנחה.

(ד) בערב שבת יתן בה שמן יותר, כדי שתהא דולקת עד תצי שעה אחר צאת הכוכבים (שם פרי מגדים).

ה) בְּעֶרְב שַׁבַּת צָרִיף לִתּוֹן דָּבָר לְחוּץ בֵּין הַגְּרוֹת לְפֶתַח בְּשִׁבִיל הַרוּחַ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה הַגְּרוֹת כְּשִׁפּוֹתַח הַדָּלֶת (סימן תרפ).

דִּינֵי הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת

א) בְּמוֹצָאֵי־שַׁבַּת מְדַלִּיקִין בְּבֵית־הַכְּנֶסֶת קִדְּשׁ "וַיִּתֵּן לָךְ" וְקִדְּשׁ הַבְּדִלָּה עַל הַכּוֹס, וְאִם שָׁכַח לֹמַר "אַתָּה חוֹנְנֵתָנוּ" בְּתַפְלָה, יֹאמַר "הַמְּבַדִּיל בֵּין קִדְּשׁ לְחֵל" בְּלֹא כּוֹס, וַיְדַלֵּק, וְאַחֲר־כֵּן מְבַדִּילִין. וְבֵיתוֹ מְבַדִּיל תְּחִלָּה, וְאַחֲר־כֵּן יְדַלֵּק (מִשּׁוֹם דְּאֶפְסוּקֵי יוֹמָא בְּמַעֲשֵׂה מְאַחֲרִינָן). וַיַּחֲדֵד שְׂמֵתְפַלֵּל בְּבֵיתוֹ, יְבַדִּיל תְּכַף אַחַר סֹדֵר קִדְּשָׁה — וַיְדַלֵּק, וְאַחֲר־כֵּן יֹאמַר "וַיִּתֵּן לָךְ" (סימן תרפא, פְּרִי מְגִדִּים, כִּמוֹ שֶׁכָּתַב הַטּוֹרֵי־זֶהָב, וְהַפְּרִי־חֲדָשׁ הַסִּסִּים לְזֶה, דְּלֹא כְּאַלְהֵי רַבָּה).

ב) אִין מְבַדִּילִין בְּגַר חֲנֻכָּה מִשּׁוֹם דְּאִין גְּאוֹתִין לְאוּרוֹ דְּהָא אָסוּר לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּרוֹ (שם).

ג) אוֹמְרִים "עַל הַנְּסִים" בְּכַרְכַּת־הַמְּזוֹן בְּחֲנֻכָּה אֲצֵל "וְעַל הַכֹּל", וְאִם שָׁכַח יֹאמַר אֲצֵל הַרְחֻמָּן: "הַרְחֻמָּן הוּא יַעֲשֶׂה לָנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת כְּשֵׁם שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ בְּיָמֵים הָהֵם" וְכוּ', "בְּיָמֵי מַתְתִּיהוּ" (סימן תרפב).

* * *

פְּנוֹת פִּשְׁטוּת עַל הַדְּלָקַת נֵר חֲנֻכָּה

הַעֲמַק מַסְדּוֹר תַּפְּלָה עִם פְּרוּשׁ "אוֹר הָאוֹרוֹת", שֶׁהוּא סֵדֵר פְּנוֹת הָאֲרִיז"ל. מְשַׁלְּבוֹת בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל

פְּנוֹת חֲנֻכָּה

מבואר בפְּנוֹת, שְׂבִימֵי חֲנֻכָּה נִפְתַּחַת הַבִּינָה, שְׁשֵׁם מֵאִיר הַשֵּׁם ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, וְנִמְשָׁף מִמֶּנָּה אוֹר עֲלִיּוֹן וְנוֹרָא מֵאֵד לְהָאִיר אֶל הַזְּעִיר אֲנִפִּין שֶׁהוּא יְהוּה פְּשוּט, וְזֶה מִרְמֵז בְּתַבַּת חֲנֻכָּה כ"ו. הֵינּוּ שֵׁם ס"ג שֶׁהוּא בְּאִימָא שְׁעוּלָה חֲנֻכָּה פְּדוּעַ מֵאִיר בְּזַעֲרֵי אֲנִפִּין תְּנִי"ה פְּשוּט, שֶׁהוּא כ"ו פְּדוּעַ, וְהִגָּה כָּל עֲנִין תְּנָה הוּא תַּפְּלָה. וְכִמוֹ שֶׁחֲזו"ל הַקְּדוּשִׁים לוֹמְדִים מִמֶּנָּה כָּל הַלְכוֹת תַּפְּלָה (בְּרֻכּוֹת ל.א.), כִּמְהַ הַלְכָתָא גְּבָרָוּתָא אִיכָא לְמִשְׁמַע מֵהֵי קָרְאִי דְחֻנָּה וְכו' [כִּמְהַ הַלְכוֹת חֲשׁוּבוֹת אֶפְשָׁר לְלַמֵּד מֵהַפְּסוּקִים הָאֵלוּ שֶׁל תְּנָה], עֲנִין שֵׁם. וְהַתַּפְּלָה עוֹלָה עַד הַבִּינָה שֶׁהִיא לְאָה, עֲלֵמָא דְאַתְפְּסִיָּא, בְּסוּד (דְּבָרִים כט, כח): "הַיְגֻסְתְּרוֹת ל'ה' אֶלְקִינֻו" (עִין לְקוּיִת־הַלְכוֹת, רֹאשׁ חֹדֶשׁ, הַלְכָה ה', אוֹת כט), וְתְנָה עֲסָקָה רַק בְּתַפְּלָה, תְּחֻנָּה וּבִקְשָׁה, וְהַסְטָרָא אַחְרָא רְצָתָה לְהַפִּילָה וּלְקַרְרָה, אֲשֶׁר זֶהוּ עַקֵּר הַגְּלוּת — כְּשֶׁנוֹפְלִים מִתַּפְּלָה, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה מִתְּרַחֲקִים מִמֶּנּוּ יְתַבְּרָה. כִּי עַקֵּר הַשְּׁעֵר וְהַפְּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יְתַבְּרָה הוּא עַל־יְדֵי הַתַּפְּלָה, כִּי עַקֵּר הַתְּחֻבְרוֹת וְדִבְקוּת ל'ה' יְתַבְּרָה, הוּא עַל־יְדֵי הַתַּפְּלָה, כִּי הַתַּפְּלָה הִיא שְׁעַר שְׁדַרְךָ שֵׁם נִכְנָסִין לְהַשֵּׁם יְתַבְּרָה, וּמִשֵּׁם אֲשֶׁתְּמוּדְעִין לִיהַ (עִין לְקוּיִת־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן פד). וְזוֹ הִיְתָה הַתְּגַבְּרוֹת הַיְיֻנִּים, שְׁגָרוּ שְׁלֵא לְהַזְכִּיר שֵׁם שְׁמִים עַל פִּיהֶם (רֹאשׁ הַשָּׁנָה יח.), וְעַל־כֵּן הַחֲשִׁיכָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כִּמוֹ שְׁדַרְשׁוּ חֲזו"ל בְּמִדְרַשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ב, ד): וְחֲשָׁף — זֶה גְלוּת גּוֹן, שֶׁהַחֲשִׁיכָה עֵינֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּגִזְרוֹתֶיהֶן, שֶׁהִיְתָה אוֹמֶרֶת לָהֶם: כְּתוּבוֹ עַל קֶרֶן הַשּׁוֹר שְׂאִין לָכֶם חֶלֶק בְּאַלְקֵי יִשְׂרָאֵל, עֲנִין שֵׁם; וְעַל־כֵּן בְּתַחֲלָה עָבְרוּ עַל תְּנָה כָּל מֵינֵי מְרִירוֹת (שְׁמוּאֵל א, ו): "וְכַעֲסָתָה צְרָתָה גַם כַּעֲס" וְגו' "וְהִיא מְרַת נֶפֶשׁ" וְגו' (שֵׁם, שֵׁם י'), דִּהְיִינוּ הַסְטָרָא אַחְרָא שֶׁהִיא צְרָתָה שֶׁל הַתַּפְּלָה, מִתְּגַבְּרַת

על התפלה ומכעסת אותה, ומבלבלת את האדם מהתפלה בכמה מיני בלבולים, ואזי התפלה היא בחינת 'מרת נפש' (עין לקוטי-הלכות, חנכה, הלכה ר, אות ו), 'ויאמר לה אלקנה' (שם, שם ח) (עין פרי עץ חיים), כי אלקנה גימטריה 'אל' במלואו אל"ף למ"ד, ו'אל' זה חסד, כמו שכתוב (תהלים נב, ג): "חסד אל כל היום", הינו מדת החסד אומרת לה ומנחמת אותה (שמואל-א א, ח): "הלא אנכי טוב לך מעשרה בנים", "אנכי" דיקא, הינו שתמיד תכניסי בדעתך מדת האמת, שהיא בחינת (שמות כ, ב): "אנכי ה' אלקיך", בחינת (ירמיה י, י): "יה' אלקים אמת", וזה יהיה טוב לך מעשרה בנים, שהם עשרה כתרין, עשר ספירות דקדושה, וזה לעמת זה עשר דסטרא אחרא, הינו אפלו בשנופל כבר לעשרה כתרין דמסאבותא, רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן אם נמשיך את עצמו גם שם אל מדת האמת, שהיא בחינת יעקב (מיקה ז, ט): "תתן אמת ליעקב" שהוא זעיר אנפין פידוע, גם משם תזכה לצאת, כי על-ידי הדבור האמת שאדם מדבר, נפתח לו הפתח איך לצאת אפלו מהחשך שגלכד ונתפס לשם (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ט), וזה אשר כל הפנונה של חנכה היא על-ידי בחינת אמת שמאירה בכל יום (כאשר יבאר להלן), הינו כי בחנכה נפתחת הבינה, ששם הוא שם ס"ג: יו"ד ה"ו וא"ו ה"י, אשר שם זה מחיה את כל הנסוגים אחר ממנו יתברך, להחזיקם לבל יפלו לגמרי, חס ושלום (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן ו), ומאיר על-ידי מדת האמת שהוא יעקב, זעיר אנפין, בחינת הנו"ה פשוט שעולה כ"ו, וזהו חנכה הנו"ה במלוי ס"ג והנו"ה פשוט חנ"ה כ"ו וכב"ל.

ב.

והנה הבינה נקראת נחל (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן לד), ומשם יורד אור עליון ונורא מאד מאד להחיות את כל הנסוגים אחר שגלכדו בעוונותיהם במעשה זון ונחשכו עיניהם לגמרי, וצר ומר להם מאד פנ"ל, והנחל הזה הוא בחינת "נחל נובע מקור

חֲכָמָה" (משלי יח, ד), שֶׁהוּא בְּבִינָה (עַן לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, קְדוּשִׁין, הַלְכָה ב', אֹת ג'), כִּי מִשָּׁם יוֹצֵא אוֹרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, אֲשֶׁר יַעֲרִי מֵהַשָּׁנָה אֶת כָּל הַיְרֻדִים וְהַגְּפוּלִים, וַיִּמְשִׁיף עֲלֵיהֶם אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁהוּא אוֹר הַשְּׁמֶן, בְּחֵינַת (שְׁמוֹת ל, כה): "שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ", שֶׁהוּא הַדְּעַת, אֲשֶׁר זֶהוּ עֵקֶר הַמַּצֵּוָה שֶׁיֵּאִיר מִשְּׁמֵן הַיָּקָא, שֶׁהוּא אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁשׁוֹפֵעַ מִשָּׁם, בְּחֵינַת (אֲבוֹת ו): "כִּמְצֵינָן הַמִּתְגַּבֵּר וְכִנְהָר שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק", בְּחֵינַת (קִהְלַת ט, ח): "וְשֶׁמֶן עַל רֵאשֶׁף אֶל יַחְסָר", הֵינּוּ מְשִׁיחַ, יוֹצֵאת הָאֶרֶתוֹ מִסְפִּירַת הַבֵּינָה, שֶׁשָּׁם הוּא בְּחֵינַת גַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, וּמֵאִיר וְשׁוֹפֵעַ אוֹר הַתּוֹרָה לְהַחִיֹּת אֶת כָּל הַיְרֻדִים וְהַגְּפוּלִים (עַן לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, בְּצִיעַת הַפֶּת, הַלְכָה ה', אֹת כו), וְעַל-כֵּן גַּיְח'ל' הוּא רֵאשִׁי תְּבוּת: לְהַדְלִיק גַּיְח' חֲנֻכָּה, כִּי כָּל עֵקֶר הָאוֹר שֶׁל חֲנֻכָּה יוֹרֵד מֵהַבֵּינָה, שֶׁמֶשׁ יוֹרֵד אוֹר רַבְּנוֹ וְל, כִּי בֵּינָה כֻּזָּה: בִּי"ת יו"ד נו"ן ה"י מְכַוֵּן בְּמִסְפָּר גַּחְמ"ן בִּי"ן שְׁמַח"ה. וְכָל עֲנִיָּן חֲנֻכָּה שֶׁהוּא הָאֶרֶת מְשִׁיחַ, הוּא תּוֹרָה וְהוֹדָאָה תְּפִלָּה וּבִקְשָׁה (עַן לְקוּטֵי-מוֹדְר"ן, חֲלֵק ב', סִימָן ב'), וְעַל-כֵּן הִיא נִרְמָזֶת גַּם בְּרֵאשִׁי תְּבוּת שֶׁל (תְּהִלִּים לג, ב): "גַּיְפִשְׁנוּ חֲכֻמָּתָה לַיה"י", דֵּהֵינּוּ שְׁנוֹכָה תְּמִיד לְחֻכּוֹת וְלִקְלוֹת וְלִצְפוֹת לִישׁוּעַת ה', כִּי אוֹר הַחֲנֻכָּה מְכַנֵּס בְּנוֹ גַּחְמ"ה וְשְׁמַח"ה, כִּי מְשִׁיחַ מְנַח"ם וּמְשַׁמ"ח הַכֹּל, מִן הַעֲצָבוֹן וְהַמְרִירוֹת שֶׁנִּכְנָסוּ בְּלֵב הַיְרֻדִים וְהַגְּפוּלִים, וּמְכַנֵּס בְּדַעְתָּם הַתְּחִיָּקוֹת, שְׁיֻכְלוּ לְחֻכּוֹת וְלִקְלוֹת וְלִצְפוֹת לַיהִשָּׁם וְתִבְרָךְ, בְּחֵינַת: "גַּיְפִשְׁנוּ חֲכֻמָּתָה לַיה"י", וְזֶה עַל-יְדֵי תּוֹרָה וְהוֹדָאָה; וְעַל-כֵּן עֵקֶר מִצְוֹת חֲנֻכָּה הוּא בְּהַלֵּל, לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל גִּסְיֶךָ וְעַל יְשׁוּעָתְךָ (עַן לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, חֲנֻכָּה, הַלְכָה ו', אֹת יג).

ג.

כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַהֵלֵל — לְהַכְנִיס בְּעֲצֻמוֹ שְׁמַחָה, אֲשֶׁר הֵלֵל אוֹמְרִים אוֹתוֹ עַל גַּס, כִּי הֵלֵל כָּלוּל מְכֹל הַנְּסִים שֶׁהָיוּ וְשִׁיְהָיו, כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַשִׁי עַל פְּסוּק (תְּהִלִּים כו, ז): "וּלְסַפֵּר כָּל גִּפְלֹאוֹתֶיךָ" — זֶה הֵלֵל, שֶׁיֵּשׁ בוֹ לְשַׁעֲבֵר וְלִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ וְלִגּוֹג וְלַעֲתִיד לְבֵא וְכו', הֵינּוּ אָף

שְׁעֵדִין מְרַגֵּשׁ בְּעֵצְמוֹ שֶׁהוּא רְחוּק מְאֹד מְאֹד וְחֻשֵׁף סְבִיבוֹ, הֵינּוּ קָלֶפֶת יָנֹן וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן מַעֲצֵם גְּדֻלַּת אוֹר הַבֵּינָה שֶׁנִּשְׁפָּע בְּחִנּוּכָה לְהַאִיר לְמִטָּה גַם לְכָל הַיְרוּדִים וְהַנְּפֹלִים, עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח גַּם פִּי לְהוֹדוֹת וְלִהְלֵל וְלִשְׁבַּח לְבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שָׁמוּ, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי-זֶה סוּף כָּל סוּף יִזְכֶּה גַם הוּא לְצִאת מִכָּל מְרִירוֹת צְרוּתָיו הַמְּרֻבּוֹת. כִּי הָעֶקֶר תְּלוּי בַתְּפִלָּה, תּוֹדָה וְהוֹדָאָה שֶׁהַאִיר אֶלְקָנָה, שֶׁהוּא חֹסֵד "אֵל" אֶל-יָי לְמִ"ד, אֵל תַּנּוּ"ה כַּנּוּ"ל, שֶׁתַּאִיר בְּעֵצְמָה תְּמִיד אֶת שֵׁם הַנּוּ"ה כַּנּוּ, שֶׁתַּעֲסֵק בַתְּפִלָּה. וַיִּכְמַאֲמָרָם ז"ל (סנהדרין כב.): הַמְּתַפְּלֵל, צָרִיף שִׁירָאָה עֲצָמוֹ כְּאִלוֹ שְׂכִינָה כְּנִגְדּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים טו, ח): "שִׁוִּיתִי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד", עֵינֵי שָׁם. וְזֶה שֶׁתִּקְנוּ חַו"ל לֹאמַר בַתְּפִלַּת חִנּוּכָה: "וְקִבְעוּ שְׁמוֹנֶת יָמֵי חִנּוּכָה אֵלֶי הַהוֹדוֹת וְלִהְלֵל לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל", שֶׁהַזְכִּירוּ בְיוֹתֵר עֲנִין הַהֵלֵל וְהַהוֹדָאָה שֶׁהוּא תִקּוּן הַדְּבוּר, אֶף-עַל-פִּי שֶׁעָקֵר הַגֵּס הֵיךְ בְּעֵינֵי גֵרוֹת הַמְּנוּרָה וְכוּ', שֶׁעַל זֶה תִּקְנוּ לָנוּ לְהַדְלִיק גַּר חִנּוּכָה הַקְּדוֹשׁ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַזְכִּירוּ בַתְּפִלָּה כִּי הַהוֹדָאָה וְלִהְלֵל שֶׁל חִנּוּכָה, כִּי כָּל עָקֵר תִּקְוָה הַגֵּס שֶׁל חִנּוּכָה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, הוּא לְהַכְנִיעַ חֻכְמוֹת רַעוּת שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁנִּמְשָׁכוֹת מִחֻכְמַת יָנֹן הַרְשָׁעָה, שְׂרוּצִים לְעוֹף בְּשָׂכְלָם הָרַע וְהַמְטָעָה, וְלִהְפִיל אֶת הָאָדָם, כְּאִלוֹ אֵין לוֹ כָּבֵד שׁוֹם תִּקְוָה; וְעַל-כֵּן אָנוּ עוֹסְקִים הָעֶקֶר בַּתּוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּיָמֵי חִנּוּכָה, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ מְכַנְּיעִין אֶת קְלַפְתָּם הָרַעָה, וַיִּמְאִירִים אוֹר הָאֱמֶת גַּם בְּיְרוּדִים וְהַנְּפֹלִים שֶׁנְּפָלוּ בְּעַמְקֵי עַמְקִים, כִּי עֲדִין ה' יִתְבָּרַךְ אִתָּם, עִמָּם וְאַצְלָם (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, שְׁלוּחַ הַקּוּן, הַלְכָה ה', אוֹת יט.).

ד.

וְזֶהוּ אֲשֶׁר בִּנְחִיל' הוּא גַם רְאִשֵׁי תְּבוּת (שְׁמוֹת לד, ז): "נִוְצָר חֶסֶד לְאֱלֹפִים", שֶׁהָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל לְהַדְלִיק גַּר חִנּוּכָה יְכוּל לְהַאִיר גַּם בְּיְרוּדִים וְהַפְּחוּתִים בְּיוֹתֵר מְאֹד, אֶפְלוּ בְּאִלוֹ שֶׁהֵם כָּבֵד בְּכַחֲנִיַּת תַּחֲקֻצ'ט [תִּשְׁעַ מְאוֹת תִּשְׁעִים וְתִשְׁעָה] חֲלָקִים לְחוּבָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן עַל-יְדֵי הָאוֹר הַגָּנוּז שֶׁל חִנּוּכָה הוּא "נִוְצָר חֶסֶד לְאֱלֹפִים", שֶׁהוּא

בחינת (איוב לג): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מגי' אֶלֶף' להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת מצאתי כפר"; דהיננו אפלו שִׁכְבֵּר אין נמצא בְּאָדָם רק זכות אחת מגי' אֶלֶף', ואפלו יש באותה המצנה והזכות עצמה רבה פסלות, ואין בה כי אם איזו נקדה טובה אחת מאֶלֶף באותה זכות עצמה, וכמו שאמרו חז"ל (שבת לב.): אפלו אם באותו המלאך עצמו תתקצ"ט חלקים לחובה ואחד לזכות — נצול גם כן (עין לקוטי-הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו', אות ו'). וזה "נוצר חסד לאֶלְפִים" — אפלו שהוא אחד מגי' אֶלֶף, אף-על-פי-כן הוא נוצר חסד "להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר פדעוהו מרדת שחת מצאתי כפר", שִׁנְצַל על-ידי-זה. וכל זה על-ידי עצם גדל הארת הבינה שהוא שם ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, המסכה את כל הנסוגים אֶחָד, להחזירם אליו יתברך, ואפלו שִׁכְבֵּר לא נשארה אצלו רק נקדה אחת מנקדת יהדותו, אף-על-פי-כן יש לו תקנה גדולה לחזר אליו יתברך על-ידי עצם גדל כח הבינה, שהוא הנחל נובע מקור חכמה וכנ"ל.

ה.

ועל-כן בחנכה עקר הנס הנפלא הוא שאנו זוכין להוריד את כל האורות והיחודים, שהם השגת אלקות למטה, אפלו במדרגה המתונה למטה מעשרה טפחים, כי הדלקת גר חנכה היא בחינת המשכת השגת אלקות על-ידי הצמצומים (עין לקוטי-תהו"ו, חלק א', סימן ל'), שמשם עקר הדלקת כל האורות והגרות דקדושה, בחינת לאנהרא שרגין ולאדלקא בוצינין. וכל זה על-ידי גדל כח הצדיק האמת, ששרשו הוא בבינה פנ"ל, והוא יכול לצמצם השגת אלקותו יתברך בצמצומים באלו, עד שיכול להורידו בכל המקומות הנמוכים והשפלים, אפלו בדיוטא המתונה מאד, שהיא בחינת למטה מעשרה טפחים, שמעולם לא ירדה שכינה לשם (ספ"ה), ועתה על-ידי תקף הנס מדליקין שם דיקא הנר חנכה הקדוש והנורא, שהוא בחינת המשכת השגת אלקות על-ידי צמצום

למטה למטה, להאיר בכל אחד מִיִּשְׂרָאֵל לְכֹל מִי שְׂרוּצָה לְקַבֵּל אֶפְלוֹ אִם הוּא הַגְּרוּעַ שֶׁבְּגְרוּעִים, אֶפְלוֹ הַחֹלֶה הַגָּדוֹל בִּיְתֵר בְּחִלֵּי הַנֶּפֶשׁ עַל־יְדֵי רַבּוּי עֲוֹנוֹתָיו, לְהָאִיר גַּם בּוֹ הָאָרֶה מִהִשָּׁגַת אֲלָקוֹת עַל־יְדֵי גָדֹל כַּח הַצְדִּיק הָאֵמֶת שֶׁשָּׁרְשׁוֹ הוּא מְבִינָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת גַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, כִּי מִגְדֵּל כַּחוֹ יָכוֹל לְהָאִיר אֶפְלוֹ בְּקִטְנִים בְּמַעֲלָה מְאֹד, וְיָכוֹל לְרַפֵּא אֶפְלוֹ הַחֹלִים הַגָּדוֹלִים בִּיְתֵר, שֶׁזֶה בְּחִינַת הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה לְמִטָּה מְעַשְׂרָה טְפָחִים, וְזֶה (תְּהִלִּים כג. ד): "גַּם כִּי אֵלֶיךָ בָּגִיא צְלֻמֹּת לֹא אֵיךָ רָע כִּי אֵתָּה עֲמַדִּי", בְּחִינַת (מִכָּה ז. ח): "כִּי אֲשַׁב בַּחֲשֵׁךְ ה' אֹר לִי", שֶׁמִּמְשִׁיכִין הָאֹר שֶׁל הַשְּׂגוֹת אֲלָקוֹת לְמִטָּה בְּעֵמֶק הַחֲשֵׁךְ, בָּגִיא צְלֻמֹּת, לְהָאִיר לְנִמּוּכִים מְאֹד מְאֹד, שֶׁתִּגְיַע גַּם אֲלֵיהֶם הָאָרֶה וְיִדְיַעַה מֵאֲלָקוֹתָיו וְתִבְרָךְ שְׁמוֹ, כְּדִי לְרַפְּאוֹתָם וּלְתַקְנָם וְלְהַשִּׁיבָם אֵלָיו וְתִבְרָךְ (עַן לְקוּשִׁי־הַלְכוֹת, הַשְּׁמַחַת הַבָּקָר, הַלְכָה ד', אוֹת י').

ו.

וְזֶה שֶׁגַּר חֲנֻכָּה זְמַנּוֹ מִשְׁעַת יְצִיאַת הַכּוֹכְבִים עַד שֶׁתְּכַלֶּה רִגְלֵי מִהֲשׁוֹק, "יְצִיאַת הַכּוֹכְבִים" מְרַמֶּזֶת עַל בְּחִינַת (דְּנִיאל יב. ג): "מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כּוֹכְבִים", שֶׁזֶה סוֹבֵב עַל הַצְדִּיקִים שֶׁהֵם מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים וְעוֹשִׂים בְּעֲלֵי תְשׁוּבָה וְגֵרִים, וּמְכַנְיָסִים בְּגִי־אָדָם תַּחַת כְּנָפֵי הַשְּׂכִינָה, שֶׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (יִרְמִיָּה טו. יט): "אִם תּוֹצִיא יָקָר מְזוֹלֵל". וְאָמְרוּ חו"ל (בְּבֵא מִצִּיעַ פה.): אֵלּוֹ שֶׁמִּקְרָבִין בְּגִי־אָדָם לְעִבּוּדַת ה' וְתִבְרָךְ (עַן לְקוּשִׁי־מִתְבָּרֵךְ, חֶלֶק א', סִימָן יד), הֵינּוּ שֶׁהַצְדִּיקִים מוֹרִידִים עֲצָמָם אֶל הַיְרוּדִים וְהַנְּפֹלִים וְהַמְשַׁלְכִים בְּתַאוּתֵיהֶם וּבַמְדוּתֵיהֶם הַרְעוֹת, וְהֵם מְחַפְּשִׁים גַּם בָּהֶם נִקְדוֹת טוֹבוֹת, בְּחִינַת "מִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כּוֹכְבִים", וּמֵאִירִים גַּם בָּהֶם אֹר גַּר חֲנֻכָּה, הָאֵרַת אֹרוֹ וְתִבְרָךְ בְּאֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד, עַד שֶׁתְּכַלֶּה רִגְלֵי מִהֲשׁוֹק, הֵינּוּ לְהַעֲלוֹת כָּל הַמְדַרְגּוֹת הַמִּתְחַוְּנוֹת שֶׁהֵן רִגְלֵי הַקְּדוּשָׁה הַמְתַּלְבְּשׁוֹת וּמְשַׁתְּלֶשְׁלוֹת בְּמִקוֹמוֹת הַחִיצוֹנִים, שֶׁהֵם בְּחִינַת שׁוֹק, בְּחִינַת רְשׁוּת הַרְבִּים, וְהַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה הִיא לְהַעֲלוֹת הַקְּדוּשָׁה מִן הַסְּטָרָא אַתְרָא

כנ"ל, כי זה עקר בננת ג'ר חנכה — להמשיך אור הקדשה למטה (עין לקוטר-הלכות, חנכה, הלכה ב', אות ו').

ז.

ועל-כן תראה לבון בחנכה ביותר בשם ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שהוא בחינת חנה, ושם הנז"ה פשוט יהיה שהוא כ"ו, ועל-ידי-זה ימשך עליך אור החנכה להאיר על נפשך ערכות אור זיו חיות אלקותו יתברך, אף שפך נפלת ונשלכת בעמקי עמקים, בשאול תחתית ומתחתיו, אף-על-פי-כן על-ידי עצם האור הנוכח של החנכה שהוא הבינה, תוכל גם-כן לשוב בתשובה שלמה, ולהאיר על נפשך אורו יתברך, כי זהו עקר נפלאות האור הגנוז של הבינה, ששם הוא הנחל נובע מקור חכמה, שיכול להוריד עצמו אפלו אל הירודים והפגומים ביותר, ולהרימם ולהגביהם ולהשיבם אליו יתברך אפלו ממקום שהם נמצאים כנ"ל. וזה אשר מחנה יצא שמואל, שהוא משח את דוד שהוא משיח, אשר ימשך בחמים ובחיים חדשים על כל הירודים והנפולים, ועל-ידי-זה יעלה גם אותם בתכלית העליה (עין לקוטר-הלכות, מתנה, הלכה ה', אות א).

ח.

והנה מהבינה יוצא נחיל' שהוא להדליק ג'ר חנכה כנ"ל, והוא מאיר לזעיר אנפין, ושם מאיר שם מ"ה פדוע כזה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, והנה מהמלוי אל"ף שבתוף הוא"ו יוצא רבוע שם אה"ה כזה: א' א"ה אה"י אה"ה, שהיא התלבשות אימא שהיא הבינה בתוף הזעיר אנפין, שהוא שם מ"ה, ולכן נחיל' עולה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, א' א"ה אה"י אה"ה ונענינו הוא, כי מ"ה גימטריה אד"ם, ורבוע שם אה"ה גימטריה ד"ם, ובחיד זה ד"ם אד"ם, הינו כי זה ידוע אשר עקר היצר הרע שבאדם הוא הדמים (עין לקוטר-מזרח"ן, חלק א', סימן עב), כי רב העולם היצר הרע שלהם הם הדמים בעצמם, הינו הדם שבחלל השמאלי שהוא בתקפו, ועקר

בלבולים שלקחם מעכירת ומבלבול הדמים וכו', עין שם; וכן המחלקת ומדת הנצחון שרוצה רק לנצח את חברו, כל זה בא מדמים שעדין לא עבד בהם את השם ותברך, כי עקר מדת הנצחון הוא מהדמים (עין לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן עה), וכל עבודתנו עכשו בימי החנכה הקדושים — להמשיך על ידי הדלקת הנרות אור עליון מהבינה שהוא הנחל ליהדליק גר ח'נכה, וילכף וילקח את ד"ם אד"ם שעולה נח"ל, באפן שינקה להמשיך על עצמו ערכות, נעימות, אור, זיו וחיית אלקותו ותברך בגלוי רב מאד, אפלו למטה מעשרה טפחים וכנ"ל; כי בתחלה קדם שהאיר לו אור האמת, אזי הדמים לא הלכו אצלו כסדר, רק היו שוטפין את לבו, שזה עקר הנצה (עין לקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), ובוערות בו כל מיני תאוות ומדות רעות כנ"ל, אבל על ידי תודה והודאה שממשיכין בחנכה, שהוא שלמות הדבור של התפלה, בחינת חנה כנ"ל, על ידי זה נודככים דמיו ומתחילים לילך כסדר; ועל כן אחר שתכון שם ס"ג: יו"ד ה"י וא"ו ה"י ושם הו"ה פשוט יהו"ה, שכל זה הוא סוד חנוכה — חנ"ה כ"ו כנ"ל, ששם זה הוא בבינה, ששם הוא הנחל כנ"ל, תכון אל שם מ"ה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא הוציר אנפין, ונכנסים אליו מחי הבינה, שהוא רבוע שם אה"ה א' א"ה אה"י אה"ה, שעולה יחד ד"ם אד"ם, הינו על ידי נפשנו ח'כתה ל'ה, מה שקוינו תמיד לה' וצ'עקנו והתפללנו אליו ותברך ונתנו לו תודה והודאה, על ידי זה נודכף דמינו, וחוזרים הדמים לילך כסדר (עין לקוטי הלכות, פלאי בהמה, הלכה ד', אות יד).

ט.

וכל מצות חנכה נתקנה על ידי גר דיקא, פי כל בנותינו עכשו בימי החנכה לקשר ולשלב את כל העולמות יחדיו, ולהוריד את כל האורות למטה למטה מעשרה טפחים, להאיר גם בתוך הירודים והנפולים והפגומים ביותר את אמתת מציאותו ותברך, ואיך שגם אלו שגפגמו בכל מיני חטאים ועוונות, גם כן יוכלו לשוב אליו

יתברך, ולזכר ולטהר את נפשם ואת דמם כנ"ל, עד שיאיר גם עליהם אורו יתברך בגלוי רב ופעום, על-ידי הבינה שהוא הנחל נובע מקור חכמה; ועל-כן "גור" הוא סוד שלשה יחודים שהוא: יהוה-האיהיה, יהוה-אלהים, יהוה-אדני, אשר בחד עולים כמספר "גור", ועל-כן מה טוב ומה נעים לחברם ולחדם ביחוד אחד כזה איהיהיה שהוא יחוד "יהוה-איהיה" שהוא בכחך בינה, דעת יאהללהים, שהוא יחוד "יהוה-אלהים" שהוא בחכמה, בינה, דעת יאהדונהי שהוא יחוד "יהוה-אדוני" שהוא בשבע תחונות [חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, מלכות] — שבע הספירות התחונות מהעשר ספירות], וכשתיחד שלשה יחודים אלו, תמשיך על עצמך "גור". וענן השלשה יחודים אלו, עננם הוא להאיר את אורו יתברך מהפכתו שהוא יחוד "יהוה-איהיה", ולהמשיכו דרך החכמה, בינה, דעת, שהוא יחוד "יהוה-אלהים" עד למטה אל המלכות, שהוא יחוד "יהוה-אדני", כי זהו עקר מעלת האור של גור התנקה, שהוא גם נפלא, שמאירים למלכות עצם ההארות במקומה, אף-על-פי שאין לה עליה אז כלל, רק מורידים את כל האורות אליה, הינו שבעצם רחמי השם יתברך שראה שמלכות דסטרא אחרת מתגברת מאד מאד בכלליות ובפרטיות ובפרטי פרטיות, ורצו יון מלכות הרשעה להשפית תורתו לגמרי, וצפה ה' יתברך שאחר-כך תתארף הגלות הזו ביותר, על-כן חמל עלינו ופשה לנו נסים נפלאים בימי חנכה הקדושים (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ו', אות כו), ויש לנו בכח הצדיק האמת להוריד את כל האורות מהפכתו, שהוא יחוד "יהוה-איהיה" דרך כל העולמות, שהוא יחוד "יהוה-אלהים" עד המלכות למטה למטה מעשרה טפחים שהוא "יהוה-אדני", וכזה הכח יש לנו "גור" שלם לחפש ולמצא אחר כל האבדות, שהם כלל הנשמות הירודות והנפולות להעלות גם אותן אלו יתברך על-ידי אור התורה שהמשיך הנחל נובע מקור חכמה בעולם, שהוא הארת אורייתא דעתיקא סתימאה, שיש בתורתו כח כזה להרים ולהגביה את כל החפצים לצאת מחשכותם (עין לקוטי-הלכות, אבנה ומציאה, הלכה ג', אות ז'), כי תורתו

היא "גַּר" שלם שיורד מה"כֶּתֶר" עד ה"מַלְכוּת", לחזק ולאמץ את הכל.

י.

וּמַחֲמַת שְׁכַל הַתְּקוּן שֶׁל גַּר חֲנֻכָּה הוּא הַהֲדַלְקָה, כִּי קִימָא לָן הַדְּלָקָה עוֹשֶׂה מִצְוָה וְלֹא הִנָּחָה, וְלִכְּן צְרִיכִין לְכוּן בְּשֵׁלֶשׁ הַיּוֹנוֹת הַנִּגְלָל שֶׁל הַשְּׁלֵשָׁה יְחוּדִים בְּשֵׁלֶשָׁה שְׁמוֹת אֱלוֹי יו"ד ה"י וי"ו ה"י, יו"ד ה"י וּא"ו ה"י, יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, שְׁהֵם ע"ב ס"ג מ"ה אֲשֶׁר עוֹלִין יַחַד כְּמִסְפֵּר לַהֲדַלִּיק (עַם הַכּוֹלֵל) הֵינּוּ אֶת "גַּר" הַנִּגְלָל שֶׁהוּא הַשְּׁלֵשָׁה יְחוּדִים יְהוּה אַהִיָּה, יְהוּה אֱלֹהִים, יְהוּה אֲדֹנָי, תְּצַרְפָּה לְזֶה הַשְּׁלֵשָׁה שְׁמוֹת הַנִּגְלָל שֶׁל ע"ב ס"ג מ"ה הַעוֹלָה "לַהֲדַלִּיק", וְעַל-יְדֵי-זֶה תּוּכַל לַהֲדַלִּיק אֶת "גַּר" חֲנוּכָּה, וַיִּתְחִיל לְהֵאִיר לָךְ אֹר נוֹרָא וְנִפְלָא מְאֹד בְּהֵאֲרָה וּבְזִיר וּבְנֻעַם וַתַּעֲנוּג וְשִׁעֲשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, מִמֶּשׁ עוֹלָמְךָ תִּרְאֶה בְּחִיָּד. וּמַחֲמַת שְׁכַל זֶה נִבְעָשָׂה עַל-יְדֵי הַצַּדִּיק הַאֲמֵת מִיתְתִּיחוּ בֵּין יוֹחֲנָן, כִּי הוּא מִסַּר נַפְשׁוֹ וְלַחֵם נֶגֶד הַיּוֹנִים, שְׁהֵם כָּלֵל הַחֲכָמוֹת הַחִיצוֹנוֹת וְהַקְּפִירוֹת וְהַאֲפִיקוֹרְסוֹת הַרוֹצוֹת לְהַחֲלִישׁ אֶת הַרְצוֹן שֶׁל הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, כְּאֱלוֹ אֵין בְּיָדוֹ כְּבֹר לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ מְרַב עוֹנוֹתָיו וְטוֹנוֹף מַעֲשָׂיו וְכו', רַחֲמָנָא לְצַלּוּ, כֹּל אֶחָד כִּפִּי שִׁיּוּדַע נִגְעִי וּמִכְאוּבֵי נַפְשׁוֹ וּלְכַבּוֹ, וְהוּא וּבְנָיו בְּטוֹלוֹ אֶת עֲצָמָם בְּתַכְלִית הַבְּטוּל אֶל הַשָּׁם יִתְבַּרֵּךְ, וְהַשְּׁלִיכוֹ נַפְשָׁם מִנְּגֵד וּמִסְרוֹ נַפְשָׁם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל (עֵין לְקוּסֵי-הַלְכוֹת, נְטִילַת יָדַים שְׁחִרְיָת, הַלְקָה ד', אוֹת ג'), וְהוֹרִידוֹ אֹר נִפְלָא וְנוֹרָא כְּזֶה שֶׁהוּא אֹר הַחֲנֻכָּה, וְהַדְּלִיקוֹ אֶת "גַּר" הַנִּגְלָל, הֵינּוּ הַשְּׁלֵשָׁה יְחוּדִים יְהוּה אַהִיָּה, יְהוּה אֱלֹהִים, יְהוּה אֲדֹנָי, וְהַמְשִׁיכוֹ אֶת הָאוֹרוֹת מִהַשְּׁלֵשָׁה עוֹלָמוֹת: אֲצִילוֹת, בְּרִיאָה, יְצִירָה, שָׁם: ע"ב ס"ג מ"ה: יו"ד ה"י וי"ו ה"י; יו"ד ה"י וּא"ו ה"י; יו"ד ה"א וּא"ו ה"א אֶל עוֹלָם הַעֲשִׂיָּה, שֶׁהוּא שָׁם ב"ן: יו"ד ה"ה וּו"ו ה"ה, וְעַל-כֵּן רְאִשֵׁי תְבוֹת מִשְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ מִיתְתִּיחוּ בֵּין יוֹחֲנָן עוֹלָה כְּמִסְפֵּר ב"ן שֶׁהוּא יו"ד ה"ה וּו"ו ה"ה, שֶׁהַמְשִׁיף אֶת כָּל הָאוֹרוֹת הַעֲלִיוֹנִים אֶל תוֹף עוֹלָם הַעֲשִׂיָּה, עַד שְׁגַם הַקְּטָנִים וְהַיְרוּדִים וְהַפְּחוּתִים, יִזְכוּ לְהֵאִיר גַּם עַל

נפֶשׁם הָאֲמֻלָּה מֵאֹר הַגְּנוּזֵי שֶׁל הַבֵּינָה, שְׁמֵשׁם יוֹצֵא הַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכּוּ גַם הֵם לְצֵאת מַגְלוֹתֵם הַמְּרָה, אִם רַק יֵאָחֲזוּ עֲצָמָם בּוֹ בְּמַסִּירוֹת נַפְשׁ עֲצוּמָה עַל-יְדֵי עֲזוֹת דִּקְדוּשָׁה.

יא.

כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה כִּי אִם עַל-יְדֵי עֲזוֹת דִּקְדוּשָׁה, וְעַקֵּר כַּחַם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְהַגְבִּיר מַלְכוּת דִּקְדוּשָׁה עַל מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, הוּא רַק עַל-יְדֵי עֲזוֹת דִּקְדוּשָׁה. וְעַל זֶה צְרִיכִים רַחֲמִים רַבִּים שְׂלֵא יִתְרַחֵק, חַס וְשְׁלוֹם וְכוּ'; כִּי מֵה שְׁנוּפֵל הָאָדָם בְּדַעְתּוֹ וְכֵן מֵה שְׂאֲחָרִים מִחַלְשִׁים אֶת דַּעְתּוֹ פְּאֵלוֹ אֵין לוֹ כֶּבֶד שׁוֹם תִּקְוָה לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, חַס וְשְׁלוֹם וְכוּ', וּכְאֵלוֹ כָּל אֵלוֹ הָאוֹרוֹת וְהַהֲשֻׁגוֹת הַגְּבוּהוֹת, הַשְּׁמוֹת וְהַיְחוּדִים וְכוּ' לֹא נֶאֱמָרוּ אֵלָיו רַק לְצַדִּיקִים גְּדוּלִים וְכוּ', כָּל זֶה הוּא בְּכַלל עֲזוֹת דְּסִטְרָא אַחְרָא, שְׁעַקֵּר כַּח מַלְכוּת הַרְשָׁעָה הוּא עַל-יְדֵי עֲזוֹת הַרְעָה דְּסִטְרָא אַחְרָא, שְׁהֵם הַעֲזִי פְּנִים שְׁבִדוּרָה, שְׁמִתְגַּבְּרִים וּמִתְנַשְּׂאִים וְרוֹצִים לְמַלְךָ וּלְמַשֵּׁל עַל עַם דָּל, כְּאֵלוֹ רַק בְּיָדָם הוּא לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְלֹא כָּל הַרוֹצֵה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ יְכוּל, וְדָבָר זֶה שֵׁיף רַק לְגְדוּלִים וְלְמִיחֻסִּים וְכוּ', צְרִיכִים לְהִתְגַּבֵּר כְּנֶגֶד עֲזוֹתֵם הַרְעָה בְּעֲזוֹת דִּקְדוּשָׁה, וְלוֹמַר לְנַפְשׁוֹ, גַּם אֲנִי יְכוּל לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, וְאִף שְׁעֵדִין אֲנִי מְלַכְלָךְ בְּטוּרָה מַעֲשֵׂי וּמִחֻשְׁבוֹתֵי הַמְּגֻנּוֹת וְכוּ', אִף-עַל-פִּי-כֵן בְּגִדְל כַּח הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת מַתְתִּיהוּ בֵּן יוֹחָנָן, שֶׁהוּא בְּחִינַת נַחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה שֶׁהִמְשִׁיף אוֹרוֹ יִתְבַּרֵּךְ בְּעוֹלָם הַעֲשִׂיָה דִּיקָא, וְהַדְּלִיק "גַּר" תְּנַפֵּה לְמִטָּה מַעֲשָׂרָה טְפָחִים, גַּם אֲנִי יְכוּל לְשׁוּב וּלְחֹזֵר אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ. וְזֶה בְּעֲצָמוֹ תִּקְוָה הַגָּס הַגְּדוֹל וְהַנוֹרָא שֶׁל חֲנֻפָה, שְׁהִתְגַּבְּרוּ מַעַט אֲנָשִׁים מְאֹד — מַתְתִּיהוּ וּכְבִּיּוֹ, נֶגֶד הַמּוֹן רַב כְּזֶה, כְּנֶגֶד מַלְכוּת נְוֹן הַרְשָׁעָה, כִּי הֵם זְכוּ לְהַשִּׁיג וּלְהַבִּינ, שְׁכָּל כַּח מַלְכוּתֵם הַרְשָׁעָה, הוּא רַק עַל-יְדֵי עֲזוֹת דְּסִטְרָא אַחְרָא, שְׁמֵשׁם עַקֵּר כַּח מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, שֶׁהִיא רַק עַל-יְדֵי עֲזוֹת שֶׁהִיא מַלְכוּתָא בְּלֹא תְּנָא (עֵין לְקוּוֹי-הַלְכוּת, בְּשֶׁר בְּחֻלְב, הַלְכָה ד', אוֹת טו), וְגַם בַּחוּשׁ יְכוּלִין

לְהַבִּין זֹאת קָצַת לְמִי שֶׁבָּקִי מְעַט בְּסִפּוּרֵי הַמַּלְכִים הַרְאִישׁוֹנִים שֶׁל הַעֲכוּ"ם, שֶׁכָּל מַלְכֵיהֶם וְשָׂרֵיהֶם הִתְגַּבְּרוּ בְּכָל פַּעַם רַק עַל-יַדֵי תַקָּף הָעֲזוֹת הַרְעָה שֶׁלָּהֶם, שֶׁעַל-יַדֵי-זֶה הִתְקַשֵּׁר בְּכָל פַּעַם זֶה הַשָּׂר בְּעֲזוֹת גְּדוּלָה עַל אֲדוֹנָיו וְהַרְגוּ, וְלִקַּח לְעַצְמוֹ הַמְּלוּכָה, וְכֵן בְּכָל פַּעַם, כִּי רַב הַמַּלְכִים הַרְאִישׁוֹנִים לֹא הָיוּ מַלְכִים בְּגֵי מַלְכִים, רַק בְּמֵה דוֹרוֹת מוֹעֲטִים, וְאַחֲר־כֵּן הִתְגַּבֵּר אֵיזָה עֶבֶד עַל אֲדוֹנָיו וְהִתְקַשֵּׁר עָלָיו וְהַרְגוּ, וּמִלֶּךְ מַעֲצָמוֹ, וְכָל הִתְקַשְׁרוּתוֹ וְהִתְגַּבְּרוּתוֹ וּמַלְכוּתוֹ, הַכֹּל הִיָּה רַק עַל-יַדֵי הָעֲזוֹת הַרְעָה שֶׁלוֹ. וְזֶה מוֹבָן וּמִבְּאֵר מְאֹד לְמִי שֶׁמְבִיט מְעַט בְּסִפּוּרִים אֵלָיו, וּבִפְרָט מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה, שֶׁהִתְגַּבְּרָה אֲזַי עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל מַלְכוּתָהּ הִיָּתְהָה רַק עַל-יַדֵי עֲזוֹת, שֶׁהִתְגַּבְּרוּ עַל אֲדוֹנֵיהֶם מַלְכֵי פָּרַס וְהִתְקַשְׁרוּ עֲלֵיהֶם, וּמַלְכוּתָתָם, שֶׁכָּל זֶה הִיָּה רַק עַל-יַדֵי הָעֲזוֹת הַרְעָה דִּסְטְרָא אַחֲרָא. וּבְתַקָּף עֲזוֹתָם הַרְעָה הִתְגַּבְּרוּ כַּל-כָּף, עַד שֶׁרָצוּ לְהִתְגַּבֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, חֵס וְשָׁלוֹם, וְעָנּוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מְאֹד, וְהִתְחִילוּ לְהַחְרִיב אֶת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְרָצוּ לְבַטֵּל אֶת כָּל הַתּוֹרָה, חֵס וְשָׁלוֹם, וְכָל זֶה הִיָּה עַל-יַדֵי תַקָּף הִתְגַּבְּרוּת עֲזוֹתָם הַרְעָה, כִּי לֹא הִיָּה מִי שֶׁעָמַד כְּגַדָּם בְּעֲזוֹת דְּקֻדְשָׁה כְּזוֹ, עַד שֶׁיִּכְנָיעַ אוֹתָם, עַד אֲשֶׁר חָמַל הַשֵּׁם עַל עַמּוֹ, וְנָתַן כַּח בְּלַב מִתְתַּיְהוּ וּבְנֵיו, כִּי הִשְׁפִּיעַ בְּלִבָּם כַּח הָעֲזוֹת דְּקֻדְשָׁה, עַד שֶׁהִתְגַּבְּרוּ בְּעֲזוֹת גְּדוּלָה דְּקֻדְשָׁה כְּזוֹ, עַד אֲשֶׁר חָגְרוּ מִתְנִיָּהֶם חֲמֹשֶׁה אֲנָשִׁים לְעַמֵּד כְּגַד הַמּוֹן חִיל וּגְבוּרֵי מַלְחָמָה כְּאֵלָה, וְהַכֹּל עַל-יַדֵי גְדֹל כַּח הָעֲזוֹת דְּקֻדְשָׁה, שֶׁעַל-יַדֵי-זֶה הִיָּה עֶקֶר כַּח מִתְתַּיְהוּ לְהִתְגַּבֵּר כְּגַד מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה, שֶׁכָּל מַלְכוּתָתָם הִיָּתְהָה עַל-יַדֵי עֲזוֹת דִּסְטְרָא אַחֲרָא, כִּי עַל-יַדֵי גְדֹל כַּח הָעֲזוֹת דְּקֻדְשָׁה, הִתְגַּבְּרוּ עֲלֵיהֶם וְהִכְנִיעוּ אוֹתָם, וְהִשְׁפִּילוּ אוֹתָם עַד עַפְרָי.

י.ב.

וְדַבֵּר זֶה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ בְּכִלְלִיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת וּבִפְרָטֵי פְרָטִיּוֹת, כִּי כָּל הַנְּסִים שֶׁהָיוּ בְּיָמֵים הָהֵם, הֵם גַּם בְּזִמְנָהּ זֶה, שֶׁהִסְטְרָא אַחֲרָא מִתְגַּבְּרָת וּמִתְפַּשְׁטָת מְאֹד מְאֹד בְּמַלְכוּת יוֹן, שֶׁהֵן הַחֲכָמוֹת

החיצוניות, דעות רעות וכפירות ואפיקורסות בעולם, רחמנא לצלן, ומחלישות את הדעת מאד מאד, עד שנדמה לכל אחד ואחד כאלו אבד מנוס ותקנה, לולא שחומל ה' יתברך, ושולח לנו בכל דור דור צדיקים קדושים המקבלים מיחידי הדורות, ואצלם הוא פן השמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, שהוא הצדיק האמת מיחידי הדורות, שנכנס לפני ולפנים, ששם הוא בחינת שלמות התורה (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ז', אות כז), והם ממשיכים תורה ואור מהבינה, שהוא הנחל נובע מקור חכמה, עד שהם מחדשים ספרים חדשים בכל פעם המחיים נפשות ממש, וכל מי שרק מסתכל בהם בעין האמת, מאיר גם על נפשו אור נערב ונפלא מאד מאור הנקבה. אף הבעל-דבר אורב על הנפשות האלו מאד מאד, ולא די שהכשיל אותן כבר בכל מיני עברות וחטאים וכו', והכניס אותם בעמקי עמקים בשאול תחתית ומתחתיו, עד שפלקות יון הרשעה טמאה את מחס בתאוות והרהורים מגנים ומחשבות מזהמות וכו', עוד זאת מתנגם עליהם ביותר, כי לשואה הסטרא אחרא שהצדיקים הקדושים שואבים ממעיני הישועה חדושי תורה חדשים הבנויים ומיסדים על יסוד הנחל אשר יכולים להציל את כל הפגומים והירוידים וכו', אזי הם מתפשטים עליהם בכל מיני נכלי ערמומיות, ומתלבשים בכמה מיני לבושים, וגורמים מחלקת עצומה עליהם, ומבלבלים את דעת העולם, כאלו הספרים החדשים הבנויים על יסוד הנחל המציאו מדעת עצמם, ואינם מפה השמן של הכהן הגדול שהוא הצדיק האמת, אשר תורתו חתומה בחותם אמת, ועל-ידי-זה גורמים, שכל אלו הפגומים והירוידים שהיו יכולים להתקרב אל הקדשה נתרחקים לגמרי, מאחר שרואים ושומעים את כל הערבוכה שנעשית בכל פעם על-ידי כמה רשעים ארורים, שהם חכמי יון שושארים בכל דור בכמה מיני התלבשות וכו'. וכל זה היה עקר חכמת יון, רחמנא לצלן, שהחליפו תורת אמת דברי אלקים חיים בהבליהם ובשקריותם, ובנכלי ערמומיות תפסו את כל העולם, עד אשר טמאו את כל השמנים, שהם המחין של כלל ישראל, ועקרו אותם לגמרי על-ידי פגם אמונת חכמים.

וביותר — חלקו על התורה שבעל-פה, שהיא כלל חדושי התורה האמתיים של הצדיקים האמתיים שבכל דור, הבנויים ומיסדים על יסוד מוסד של הצדיק מיחידי הדורות; כי ליצנות ושקר ולשון-הרע בנקל מאד לקבל, מכל שכן כשיוצא מפי צבועים חכמי יון, רשעים ארורים, אשר מסתירים את טמאת כוננת דעתם הרעה, שהם מלאים נאוף וקנאה ושנאה וכו'.

יג.

ועל-כן היה עקר עבודת מ'תתיהו ב'ין י'וחנן, שהיה הצדיק האמת, להכניס אמונת חכמים בעולם (עין לקוטי-הלכות, שבת, הלכה ו', אות יג), כי כל העוסקים בתקמות חיצוניות, ליצנות וחקירות ופטרפוטי דברים מאחרים, עקר כפירתם הוא באמונת חכמים, שהיא בחינת תורה שבעל-פה, אשר נתחדשה בכל דור על-ידי הצדיקים האמתיים היכולים לקשר את כל הנהגת העולם אל התורה הקדושה, ומאירים אורו ותברך בכל הירודים והפחותים והשפלים ביותר; אך הסטרא אחרא אינה תפצה בזה, על-כן מקימה בכל פעם צבועים בכמה מיני לבושים, שנדמים ליראים ושלמים, ובאמת הם הם חכמי יון שבדור הזה, מאחר שעל-ידי טנוף דבוריהם, הם רוצים לרחק את בני ישראל מהספרים החדשים הבנויים ומיסדים על יסוד-הנחל, ועל-ידי-זה גורמים להם לפל יותר ויותר; ובאמת אי אפשר לצאת ולהתגבר עליהם, רק על-ידי עזות ועקשנות דקדושה פנ"ל, לא להתפעל מהם כלל, ולא רק שצריכים לאחז בדרך אבותינו ורבותינו הקדושים, אשר חברו לנו בכל דור ספרים חדשים הבנויים על-פי יסודות חזקים, אלא מצוה עלינו גם להדפיסם ולהפיצם במסירות גפש הכי עצומה, ולהציל את כל נשמות ישראל.

יד.

ועקר הכח לזה הוא רק על-ידי מדת "האמת", כי מי שמנשב את

עצמו "בְּאֵמֶת", ומתחיל לחשב "בְּאֵמֶת" על תכליתו הנגזרת, ומסתכל על עצמו "בְּאֵמֶת" על מדותיו ועל מעשיו להיכן נלכד ולהיכן נפל, ומה עשה עד עכשו, ואפלו עדין מה עובר עליו עכשו, כְּאִשֶּׁר יוֹדֵעַ כֹּל אֶחָד נֹגְעֵי לְבָבוֹ וּמְכַאוּבָיו הַרְבִּים וְכוּ', ואיך שאין שום בְּרִיָּה שֶׁיִּכּוֹלֶה לְהִבִּין אוֹתוֹ וְכוּ', וְכֹל חֵיוֹתוֹ וְהַתְּחַזְּקוֹתוֹ וְהַתְּקַרְבוֹתוֹ אֵלָיו יִתְבַּרֵּךְ, היא רק על-ידי אלו הספרים החדשים המפייחים בו חיות חדשה, ומעוררים ומחזקים ומאמצים אותו, ונותנים בו כח חדש, ומדריכים אותו בדרך טובה, אשר מצליח על ידם בתורה, כי במצט זמן כבר זכה ללמד הרבה כל-כף וכו'. אדם כזה אשר מסתכל על עצמו בעין "האמת", אותו כבר לא יוכלו להטעות בשום אופן שבעולם, כי "האמת" היא אור השם יתברך בעצמו, כמו שכתוב (תהלים כו, א): "ה' אורי וישעי" וגו'. ומי שרק מרגיל עצמו להסתכל על עצמו בעין אמת, ומבחין את הטובות הנוראות שיש לו מהספרים החדשים, אותו כבר לא יוכל להזיז שום חכם מחכמי יון, אדרבה כל מה שסתכל על עצמו בעין "האמת", ותחזק בו יותר "האמת", אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, ואיך שכל דף ודף מהספרים החדשים האלו, מגלים רק אמתת מציאותו יתברך, אדם כזה המסתכל בעין "אמת" כזו, לא די שלא יוכלו להזיזו כלל, אלא אדם כזה יתאזר בעזרת ובעקשנות דקדושה כמו מתתיהו ובניו, וילך ויפרסם וינפיש ויפיץ את הספרים הקדושים לכל ישראל, כדי לזכותם גם-כן להתקרב אליו יתברך, ולהאיר נפשם מאור האורות, מאור האמת.

טו.

וזה הענין, שכל הפגנות של חנפה תלויות באמת (עין פרי עץ חיים), כי בכל לילה צריך לבנו גם ביחוד אהי"ה אחר וגם במדה אחת מן שלש-עשרה מדות הברחמים, ואהי"ה פעם אהי"ה עולה אמת, כי (עין לקוטי-הלכות, ברכות השחר, הלכה ג', אות טו): גר חנפה הוא

להדליק אור האמת בעולם, שיזכו הכל לידע היכן האמת, בבחינת (תהלים מג, ג): "שלח אורך ואמתך", הינו שעל-ידי מצות גור חנכה ממשיכין הארת האמת בעולם, שנוזפה לידע ולהכיר ולהבחין בין בחינת בן המלך (שהוא נשמת ישראל) ובין בחינת בן השפחה (שהם חכמי גון), כי על-ידי אור הגור של חנכה, אנו מקררין נשמותינו מבחינת השקר של היכלי התמורות, שממשם כל הבבליות של האדם, מה שמספק על-פירב ואינו יודע האמת בקלילות ובפרטיות. ובפרט שבכל דור מתלבשים חכמי גון בכמה מיני לבושים, ובאים צבועים גם בפנים וכו', ומצדדים את דעת התמימים שלא יינקו מהנחל שהוא אור הבינה. ועל-ידי מצות גור חנכה שאנו מדליקין לעצמנו אפלו רק גור אחד בלילה הראשון, שהוא בחינת "מעט מן האור", על-ידי-זה יש לנו כבר כח להמשיך עלינו אור האמת, ולהבחין בין האמת והשקר, כי "מעט מן האור דוחה הרבה מהחשך"; כי מי שרק טעם מעט נצוץ אור באמת, אזי שום חשך כבר לא יוכל להחשיף לו. וכמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפה) את הפסוק (משלי לא, יו): "טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בלילה גרה", הינו תכף כשטועמין טעם התורה של הצדיק האמת, שוב לא יכבה בלילה גרה וכו', עין שם; ואדם כזה שהרגיש בספרים הקדושים של צדיקי האמת רק מעט דמעט נצוץ אור, בזה בעצמו הוא כבר יכול לעמד נגד כל חכמי גון, שהם הרשעים המונעים והמעכבים וכו'. וזה שאיתא בפרי עץ חיים, שעל-ידי גור חנכה ממשיכין הארת האמת, שזה בחינת שמונת ימי חנכה, שהם כנגד שמונה פעמים 'אמת' שב'אמת ויצאי', הינו כנ"ל; כי עקר התגלות האמת הוא לברר האמת בברור גמור, עד שנוזפה לברר נשמותינו מבחינת עבד, מבחינת בן השפחה (שהוא שרש חכמי גון), על-ידי שנוזפה להתקרב לצדיקי אמת שבדור, שהם בחינת בן המלך, ולינק מאור קדשת תורתם שמחדשין, הבנויים ומיסודים על יסוד הנחל כנ"ל. וזה בחינת שמונה פעמים 'אמת' שב'אמת ויצאי', שמגלין אמתת אלקותו יתברך ותורתו בכמה לשונות, וחוזרין וחוזרין ומשלישין וכו', לגלות האמת פעם אחר

פַּעַם עַד שְׁמוֹנֵה פְּעָמִים, כְּמוֹ שְׁאָנוּ אוֹמְרִים "אֲמַת' וְיָצִיב וְנִכּוֹן וְקָזָם וְיִשֶּׁר" וְכוּ', "אֲמַת' אֱלֹקֵי עוֹלָם מְלֻכְנוּ" וְכוּ', "אֲמַת' וְאֲמוּנָה חֶק וְלֹא יַעֲבֹר" וְכוּ', "אֲמַת' שְׁאֵתָהּ הוּא ה' אֱלֹקֵינוּ וְאֱלֹקֵי אֲבוֹתֵינוּ" וְכוּ', "אֲמַת' אֲשֶׁרֵי אִישׁ שִׁישְׁמַע לְמִצְוֹתֶיהָ וְתוֹרָתָהּ וְדַבְרָהּ יֵשִׁים עַל לְבוֹ", "אֲמַת' אֵתָהּ אֲדוֹן לְעַמְךָ" וְכוּ' "אֲמַת' אֵתָהּ הוּא רֵאשׁוֹן וְאֵתָהּ הוּא אַחְרוֹן וּמִבְּלַעַדֶּיהָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ", וְאַחֲרֶיהָ בְּפַעַם הַשְּׁמִינִית אָנוּ אוֹמְרִים "אֲמַת' מִמְּצָרִים גְּאֻלְתָּנוּ ה' אֱלֹקֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ" וְכוּ', הֵינּוּ שְׂוֹכְנֵינוּ לְצֵאת מֵעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת, שְׂוֹכְנֵינוּ לְבָרֵךְ גְּשׁוּמֹתֵינוּ מִבְּחִינַת עֲבָד, מִבְּחִינַת עֲבָדוֹת שֶׁל מִצְרַיִם, וְזָכִינוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מַלְכוּת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִשְׁלֵי ח, טו): "בֵּי מַלְכִים יִמְלֹכוּ". וְכֵן זָכִינוּ לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁבְּדוֹר הַזֶּה, מִמְּשִׁכֵי הַנְּחָל, שְׁגַם־בֶּן נִקְרָאִים מַלְכוּת, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ חַז"ל (גִּטִּין סב.): "מֵאֵן מַלְכֵי רַבָּנָן", הַפּוֹרֵף חֲכָמֵי יוֹן, זְקָנִים מְאִרְכֵי זְמַיִם, שְׁאִין בָּהֶם שְׁלֵמוֹת (עֵין לְקוּשִׁי־מִוֶּהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ד'), הַמְּחַלְשִׁים אֶת דַּעַת בְּנֵי הַנְּעוּרִים, וְאֵינָם יְכוּלִים לְקַרֵּב אוֹתָם אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ וְכוּ', הֵינּוּ שְׁעַל־יְדֵי אֹר הַחֲנֻכָּה שֶׁהוּא אֹר הָאֲמַת, אָנוּ מִחְזִירִים גְּשׁוּמֹתֵינוּ לְמַעַלְתָּן, לְבְּחִינַת בֶּן הַמֶּלֶךְ, מֵאַחַר שֶׁטַעַמְנוּ קִצַּת מֵהָאֹר שֶׁל שְׁמֵן שֶׁהָיָה חֲתוּם בְּחוֹתָם כִּהֵן גְּדוֹל, שֶׁהוּא הַצְּדִיק הָאֲמִת, וְנַעֲשֶׂה גַם שֶׁהָאִיר בְּמִשְׁף שְׁמוֹנֵה זְמַיִם, שֶׁהוּא שְׁמוֹנֵה פְּעָמִים 'אֲמַת', כִּי זֶה עֵקֶר הַבְּרוּר שְׂוֹכִין עַל־יְדֵי הַתְּגֻלוֹת הָאֲמַת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁמוֹנֵה פְּעָמִים אֲמַת פַּנ"ל, לְצֵאת מֵעֲבָדוֹת וְחֲשֻׁכוֹת דַּעַת חֲכָמֵי יוֹן אֶל הַחֵרוֹת וְהָאֹר, דַּעַת הַצְּדִיק הָאֲמִת.

טז.

יִמְהֵי הָאֲרַת דַּעַת הַצְּדִיק הָאֲמִת, שֶׁהִיא בְּחִינַת אֱהִיָּה פַּעַם אֱהִיָּה שְׁעוּלָה אֲמִת פַּנ"ל, זֶה שְׂמֻכְנִים הַתְּחַדְּשוֹת וְהַתְּחַזְּקוֹת עֲצוּמָה בְּלֵב כָּל הַמְּקַרְבִּים אֵלָיו, שִׁיעֲשׂוּ בְּכָל פַּעַם הַתְּחַלָּה חֲדָשָׁה, כִּי הַשֵּׁם אֱהִיָּה מוֹרָה עַל בְּחִינַת "אֵנָּה זְמִין לְמִיְהוִי" [אֲנִי מוֹכֵן לְהִיּוֹת] (עֵין לְקוּשִׁי־מִוֶּהֲרָן, חֶלֶק א', סִימָן ו'), אֲנִי רוֹצֵה שֶׁתְּהִיָּה לִי אִיוֹ

הַנְּיָה בְּעוֹלָם. וְכֵן לְעוֹלָם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּאֵלוֹ לֹא הַתְּחִיל עֲדִין כָּלֵל, וְאִפְלוּ מִי שֶׁכָּבַר מִרְגִּיל עֲצָמוֹ בְּדַרְךָ זוֹ לְהַתְּחִיל בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן בְּכָל פֶּעַם מִתְגַּבְּרֵת וּמִתְפַּשְׁטֵת עֲלָיו הַכְּבָדוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אֶף-עַל-פִּי-כֵן צְרִיף שִׁיבַע שָׁזָהוּ עֶקֶר שְׁלָמוֹת הָאָמֶת — לַעֲשׂוֹת עוֹד פֶּעַם הַתְּחִלָּה וְעוֹד פֶּעַם הַתְּחִלָּה, וְלֹא יִיגַע בְּעֲצָמוֹ כָּל יְמֵי חַיָּו, עַד שִׁיְהִיָּה גִכְלָל אֶהְיָה פֶּעַם אֶהְיָה, הִינּוּ שֶׁהַתְּחִלָּה אַחַת תִּמְשִׁיף הַתְּחִלָּה שְׁנִיָּה, וְכֵן לְעוֹלָם, וְזֶה עוֹלָה אָמֶת; כִּי זֶה עֶקֶר אֲמִתַּת הָאָמֶת, שִׁיכִין אֶת עֲצָמוֹ תָּמִיד שֶׁתְּהִיָּה לוֹ הַנְּיָה בְּעוֹלָם, אֶף-עַל-פִּי שֶׁעֲדִין אֵינוֹ זוֹכֵה מִדְּ לְהַנְיָה גְמוּרָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יִכִּין אֶת עֲצָמוֹ, כְּדֵי שִׁיְזַכֶּה אַחֲרֵי-כֵן לְהִכִּין אֶת עֲצָמוֹ עוֹד פֶּעַם, עַד שִׁיְהִיָּה גִכְלָל אֶהְיָה בְּאֶהְיָה, וְזֶה גִקְרָא אָמֶת, הִינּוּ לְעוֹלָם לֹא לִפְלִי בְּדַעְתּוֹ יְהִיָּה אִיף שִׁיְהִיָּה, וַיַּעֲשֵׂה הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה, שָׁזָה בְּחִינַת אֶהְיָה — אֲנִי רוֹצֵה לְהִיּוֹת וְכוּ', וּבְכָל יוֹם מְאִירָה אָמֶת אַחֲרַת כְּפִי הַיּוֹם וְכִפִּי הַמָּדָה שֶׁאוֹחֵז בָּהּ, וְכָל זֶה אֲנִי מְקַבְּלִים עַל-יְדֵי גֵר חֲנֻכָּה, שֶׁאֵז מְאִירוֹת הַשְּׂמוּנָה מִדּוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַרְחֻמִּים, וְעַל-כֵּן צְרִיף לְבִנּוֹן בְּכָל לַיְלָה יַחֲדָה אֶהְיָה אַחֵר בְּמַלּוֹי וּבְמִדָּה אַחַת מְשַׁלֵּשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת, וְזֶה סְדוּרוֹ:

בְּלִיל א' יְכֻנּוּ	אֶל"ף ה"ה יו"ד ה"ה	וּמְעוֹרֵר מִדַּת אֵל
בְּלִיל ב' יְכֻנּוּ	אֶל"ף ה"א יו"ד ה"א	וּמְעוֹרֵר מִדַּת רַחוּם
בְּלִיל ג' יְכֻנּוּ	אֶל"ף ה"י יו"ד ה"א	וּמְעוֹרֵר מִדַּת וְחַנּוּן
בְּלִיל ד' יְכֻנּוּ	אֶל"ף ה"י יו"ד ה"ה	וּמְעוֹרֵר מִדַּת אֲרֻף
בְּלִיל ה' יְכֻנּוּ	אֶל"ף ה"א יו"ד ה"ה	וּמְעוֹרֵר מִדַּת אֲפִים
בְּלִיל ו' יְכֻנּוּ	אֶל"ף ה"א יו"ד ה"י	וּמְעוֹרֵר מִדַּת וְרַב חֶסֶד
בְּלִיל ז' יְכֻנּוּ	אֶל"ף ה"ה יו"ד ה"י	וּמְעוֹרֵר מִדַּת וְאָמֶת
בְּלִיל ח' יְכֻנּוּ	אֶל"ף ה"ה יו"ד ה"א	וּמְעוֹרֵר מִדַּת נוֹצֵר חֶסֶד

יז.

וְעַנְיָן הַתְּגַלּוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת הַשְּׁלֹשׁ-עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים בְּחֻנְכָּה, וּבְכָל לַיְלָה נִתְעוֹרְרַת מִדָּה אַחַת מֵאֵלוֹ הַמִּדּוֹת דִּקְקָא, הוּא —

כי השם יתברך חומל על גשמות ישראל ושולח לנו בכל דור צדיקים אמתיים אשר כל מגמתם וכסופם הוא רק להמשיך גלוי אלקות בעולם, ולהאיר גם בירודים והשפלים והנבזים את חסדו יתברך, ומעוררים רחמים רבים אפלו על הפגומים ביותר מגדל מסירות נפשם שיש להם. וכל זה הנה עבודת מ'תתיהו בין י'תנן, שהוא בחינת שם ב"ן: יו"ד ה"ה ו"ו ה"ה כנ"ל, שהוריד את עצמו בעולם העשייה, ולחם עם חכמי יון, שהם כלל החכמות החיצוניות כפירות ואפיקורסות וכו', הרוצים לכסות את האמת, ואשר מהם נתעוררים הדיינים והמריבות והמתלקת בעולם, ועל-כן הוריד את עצמו עד המלכות, ושם פתח מכילא חד דרחמי משלש-עשרה מכילין [מדה אחת של רחמים משלש-עשרה מדות], והיא מדת אל, והתחיל להאיר אורו יתברך על-ידי פף השמן, שהיה חתום בחותם אמת, וממנו נעשה גם, והאיר עוד שבצה ימים, הינו שעורר כל השבע מדות, ובכל יום מכילא חד דרחמי עד שהגיע אל הבינה שהוא ביום השמיני, הינו

בליל א' הוריד	אל ספירת המלכות	מדת אל
ובליל ב' הוריד	אל ספירת היסוד	מדת רחום
ובליל ג' הוריד	אל ספירת ההוד	מדת חנון
ובליל ד' הוריד	אל ספירת הנצח	מדת ארך
ובליל ה' הוריד	אל ספירת התפארת	מדת אפים
ובליל ו' הוריד	אל ספירת הגבורה	מדת רוב חסד
ובליל ז' הוריד	אל ספירת החסד	מדת ואמת
ובליל ח' הוריד	אל ספירת הבינה	מדת נוצר חסד

ושם בספירת הבינה הוא בחינת עלמא דאטי, אור הנחל נובע מקור חכמה, עולם התשובה, אור הגנוז שלעתיד לבוא, ואשר שם הוא בחינת יום הכפורים, ועל-כן הם תלויים זה בזה — חנכה יום הכפורים (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז'), כפי מה שזוכה לפעל בקשתו ביום הכפורים, דהינו בקשת "סלח נא", כן יש לו חנכה, כי על-ידי סלח נא נעשה חנכה, ועל-כן רמז משה רבנו צרוף חנכה

בפסוק (במדבר יד): "סלח נא לעון העם הזה כִּגְדֹל חַסְדְּךָ וְכַאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה", (שהוא ראשי תבות חנוכה), כי חנכה געשעה על-ידי סלח נא, עין שם; כי זהו עקר עבודת הצדיקים האמתיים, שמוסרים נפשם בעבור ישראל, ופועלים אצלו יתברך שימחל ויסלח לכל אחד מישראל אפלו הכי גרועים, ועל-ידי-זה נמשכת עליהם הארת עולם הבא אור הבינה, שהוא אור החנכה, שמשם יוצא הנחל נובע מקור חקמה, שהוא מכניס בנו תשוקה עצומה אליו יתברך, בחינת (תהלים לג): "נִפְשָׁנוּ חִקְמָה לְה'"; ועל-כן הנה ביום הכפורים שמונה הנאות על-ידי הכהן גדול שנקנס לפני ולפנים, ושמונה הנאות האלו הם פנגד שמונת ימי חנכה (עין לקוטי-הלכות, חנכה, הלכה ג, אות ג), וזה בחינת אחת למעלה ושבע למטה, להמשיך אור העליון מהבינה עלמא דאחי אל תוך שבעת ימי הבגנון, הינו להאיר אורו הגנוי גם בתוך ימי השבוע, שהם שבעה. וזה שקה מונה אחת, אחת ואחת, אחת ושתיים, אחת ושלוש וכו', שכל פעם תור אל הראשונה, אשר זוהי גם הארת חנכה (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ד, אות לא), שהיא הארת אהיה פעם אהיה, העולה אמת, שזהו עקר אור האמת — לעשות בכל פעם התחלה חדשה. ועל-כן גם גרות חנכה מדליקין בכל לילה: אחד, אחד ושנים, אחד ושלוש וכו', שחוזרין בכל פעם מההתחלה, כי היא הארה אחת עם יום הכפורים, המשכת אור הבינה בעולם; ועל-כן אשרי ואשרי הזוכה להתקרב אל צדיקי הדור המקרבים את בני ישראל אל אביהם שבשמים על-פי דרך האמת שקבלנו מאבותינו ורבותינו הקדושים, ומחדשים בכל פעם חדושים חדשים על יסוד הנחל שהוא הבינה, ועל-ידי-זה הם לוחמים עם כל מיני קלפות וערכי-רב חכמי ון למיניהם, המרבים כפירות ואפיקורסות ורעיונות טמאים וכו', ואור תורת צדיקי הדור הבנויים ומיסדים על-פי יסודות חזקים של יחידי הדורות, שהם הוהר הקדוש וכתבי הארז"ל ודברי הבעל-שם-טוב הקדוש ותלמידיו הקדושים ודברי רבנו ז"ל, יש בכחם להכניע ולשבר ולנתץ ולבטל את כל מיני הבליהם של חכמי ון שבזמן הנה, ולהאיר את "אור האורות", עד שיהיה נמשך על

כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל עֲרֹבֹת זֵיו אֹרֹו? תִּבְרָךְ בְּהֶאֱרָה נִרְאָה וְנִפְלְאָה,
וְכָל אֶחָד וְאֶחָד יִרְאֶה בְּאֶצְבְּעוֹ: "הִנֵּה אֵלֵינוּ זֶה קֹוִינוּ לוֹ יוֹשִׁיעֵנו,
זֶה ה' קֹוִינוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ" (ישעיה כה, ט).

וְהִנֵּה הֶאֱרַכְנוּ קֶצֶת בְּרוּשׁ נָאָה וְכִלְלָנוּ בּוֹ בְּדִרְךָ נִפְלֵא וְנִחְמַד מְאֹד
כִּמְעַט כָּל הַפְּנוּת שֶׁל חֲנֻכָּה עַל-פִּי יְסוּד מוֹסֵד דְּבָרֵי רַבְּנוּ ז"ל כְּמוֹכֵן לְמַעֲיָן
הֵיטֵב בְּפָרִי עֵץ חַיִּים וּבְשֵׁעַר הַפְּנוּת וּבִסְדוּרִים. וְאֶמְרָנוּ לְפָרֵט עֲכָשׁוּ
בְּפִרְטוּיֵת הַפְּנוּת, כְּדִי שִׁיְהִי מְצוּי לְכָל, וְאִין פְּנוּתָנוּ, חֲלִילָה, לוֹמֵר לְאָדָם
שֶׁהִקְרַח לוֹ לְכֹנֵן זֹאת, כִּי כָּבֵר יְדוּעַ לָנוּ הַסְּפּוֹר שֶׁאֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמָנוּ
שֶׁהִיָּה לוֹמֵד כְּתָבֵי הָאֲרִיז"ל עַל-פִּי פְקֻדָתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, וּפְעַם אַחַת דִּבֵּר
עִם רַבְּנוּ ז"ל בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרִכּוֹ בְּקִדְשׁ, וְהִבִּין רַבְּנוּ ז"ל שֶׁהוּא
עוֹסֵק לְכֹנֵן פְּנוּת בְּתַפְלָתוֹ, וְהִקְפִּיד עָלָיו רַבְּנוּ ז"ל מְאֹד, וְאָמַר לוֹ שְׁלֵא
יַעֲסֹק עוֹד בְּזֶה וְלֵא יִתְפַּלֵּל עִם פְּנוּת, רַק יִכְנֹן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת כְּפִשׁוּטוֹ, וְאָמַר
לוֹ אֲז רַבְּנוּ ז"ל, שְׁמִי שְׂאִינוּ רְאוּי לְזֶה כְּשֶׁמִּתְפַּלֵּל עִם פְּנוּת, הוּא כְּמוֹ
כְּשׁוּף, כִּי בְּכִשׁוּף נֶאֱמָר: "לֵא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת (דְּבָרִים יח, ט), וְדָרְשׁוּ חו"ל
(סִנְהֶדְרִין סח): לֵא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת אֲבָל אֶתָּה לְמַד לְהִבִּין וְלִהְיוֹרֹת, כִּף הוּא
בְּעֵינֵי הַפְּנוּת, לְהִבְדִּיל, שְׂאִין צְרִיכִין לְלַמַּד אוֹתָם כִּי אִם לְהִבִּין וְלִהְיוֹרֹת,
אֲבָל לֵא לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם, דְּהֵינּוּ לְכֹנֵם בְּתַפְלָה מִי שְׂאִינוּ רְאוּי לְזֶה וְכוּ',
הַעֲקָר הוּא לְכֹנֵן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת כְּפִשׁוּטוֹ וְכוּ', וְזֶה עֲקָר פְּנוּת הַתַּפְּלָה וְכוּ'.
וְסִיָּם רַבְּנוּ ז"ל: וְאֶצֶל הַצִּדִּיקִים הָאֱמִתִּיִּם הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה, אֶצְלָם כָּל
הַפְּנוּת שֶׁל הָאֲרִיז"ל הֵן פְּרוּשׁ הַמְּלוֹת וְכוּ' (עֵינֵי לְקוּטִי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב',
סִימָן קכ); אֵלֵא כָּל פְּנוּתָנוּ לְהַעִיר אֶת הָאָדָם בְּשַׁעַת קִיוָמוֹ הַמְּצַנֶּה הַקְּדוּשָׁה
הַזֹּו שֶׁל גַּר חֲנֻכָּה, שְׁלֵא תִהְיֶה אֶצְלוֹ כְּמַצּוֹת אֲנָשִׁים קִלְמֶדָה (ישעיה כט,
יג), רַק יַדַּע וְיִבִּין וְיִשְׁפִּיל מִרְחוֹק מֵה גוֹרָם עֲכָשׁוּ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים, וְאֵילוֹ
אוֹרוֹת הוּא נוֹטֵעַ וּמְשִׁיף עַל-יְדֵי הַבְּרִכּוֹת שְׁלוֹ, וְעַל-יְדֵי הַהִדְלָקָה הַקְּדוּשָׁה
וְכוּ', וְאֵיזוֹ עַת רְצוֹן הִיא עֲכָשׁוּ וְכוּ', וְגַם אִם יִזְכֶּה לְצִיַּת אֶת רַבְּנוּ ז"ל
בְּאֵמַת וְנִלְךָ בְּרִכּוֹ הִשְׁרָה שְׁפֵל לָנוּ, וְיִתְמִיד מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם
יִתְבָּרַךְ וּבְפִרְטוּיֵת בְּתַפְלָה וּבְקִשָּׁה יָמִים וְשָׁנִים, יְכוֹל גַּם-כֵּן לְזִכּוֹת, שִׁיִּנְדַּכְךָ
מִחוּ צוֹכֵף רַב כְּזֶה, עַד שֶׁבְּדִרְךָ "מִמְּלֵא" אֵיירוֹ לְפָנָי עֵינָיו הַשְּׂמוֹת
הַקְּדוּשִׁים הָאֵלּוּ, וְזֶה בְּעִצּוֹ יִהְיֶה פְרוּשׁ הַמְּלוֹת שְׁלוֹ. וּכְבָר אָמַר רַבְּנוּ ז"ל
(חֲזִי-מוֹהַר"ן, סִימָן שכ): כָּל מִי שִׁיַּצִּית אוֹתִי וְיָקִים כָּל מֵה שְׂאִנִּי מְצַנֶּה,
בְּיָדָי יִהְיֶה צִדִּיק גְּדוֹל, יִהְיֶה מֵה שִׁיְהִיָּה, וְהַעֲקָר לְהַשְׁלִיף שְׁכָל עִצּוֹ
לְגַמְרֵי, רַק פְּאָשֵׁר יֹאמֵר הוּא יָקִים הַכֹּל כְּמֵאֱמָרוֹ, עֵינֵי שָׁם; וְכֵן אָמַר (שָׁם,
סִימָן שׁב), שְׁכָל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי בְּיָדָי יִזְכֶּה בְּסוּף לְכַבֵּשׁ בְּזֶה הַעוֹלָם לְמֵה

שצריך. ואמר, שאין הקדוש-ברוך-הוא עושה לי זאת, חס ושלום, בשום פעם, לקחת ממני איזה איש מאנשי באמצע, כלומר רק כל אחד יאריך ימים וישנים ויחיה בנדאי, ויתגזע, ויחתר חתירה אחר חתירה, עד אשר יזכה לבא לענגנו. ועל-כן צריכים לבקש הרבה הרבה ממנו יתברך, שיהיה באמת מקרב אל רבנו ו"ל, ויהיה מאנשי האמתיים, ולא ירמה את עצמו כלל, כי בפרוש אמר רבנו ו"ל (תרי"מ ה"ר"ן, סימן שנ"ד): על שתי כתות אנשים יש לי רחמנות גדולה עליהם, על אלו אנשים שהיו יכולים להתקרב אלי ואינם מתקרבים, ועל אלו המקרבים אלי ואינם מקימים את דברי, כי אני יודע שיהיה עת בעת שיהיה האדם מגוח על הארץ עם רגליו אל הדלת, אז יסתכל על עצמו היטב, ויתחרט מאד מאד על שלא זכה להתקרב אלי, או שלא קיים את דברי, כי אז ידעו, שאם היו מקרבים אלי ומקימים את דברי, לא היה שום דרגה בעולם שלא הייתי מביאם לאותה המדרגה, אבל לא יועיל אז וכו', עין שם; ועתה צמד וראה, בני ואחי הנקרא, כי יש ענגנים לזכות בזה העולם למעלה מלשון-הרע ואספת זקנים בפספוטי דברים בטלים וכו' ועס איז דא עפעס העכער'ס פון די אלע נארישקייטן]. מסרה כבר את נפשו ואת שמך בשביל להתקרב אל רבנו ו"ל, מדוע לא תשתדל להיות מאנשי רבנו ו"ל האמתיים, ולקיים את כל דבור ושיחה שלו באמת ובתמים. וכמו שאמר (שם, סימן שנ"ח): עם כל שיחה ושיחה שאני משיח עמכם, יכולים להיות על ידה איש כשר, ואפלו צדיק גמור כל ימי חייו כמו שאני רוצה [אזוי ווי איך מיין איין גוטער איד], אם ירצה לילך עמה ולקיים כפי שיחתו הקדושה וכו', עין שם; כי אם תקיים בתמימות ובפשיטות גמורה כל דבור מרבנו ו"ל בלי שום ערמומיות וחקמות של הקל, בנדאי סוף כל סוף יפתח לך מחף ותזכה לענגנים גבוהים כאלו, אשר לא שערת בדעתך. וכל זה אם תברח מכל מיני אספות של מושב לצים של זקנים ונדערים וכו', ותמסר את נפשך לקיים כל דבור וכל הנהגה של רבנו ו"ל כפשוטם, ותדבר כל היום רק מצותיו הקדושות, ולא תדון את חברך וכו', ואפלו שצדין אתה מרגיש שאתה הפחות והירוד וכו', אפלו שיהיה צדין כף וכו', צריך שתזכר מה שאמר רבנו ו"ל (תרי"מ ה"ר"ן, סימן שיד'): הפחות שבאנשי אני מוליך אותו בדרך של צדיק גדול מאד של עכשו וכו', עין שם; עקר ההתקרבות תלוי בקיים מצותיו הקדושות של רבנו ו"ל בתמימות ובפשיטות גמורה; רבנו ו"ל הורה וגלה לנו סוד ההתבודדות, עלינו להתמיד בזה כל היום וכל הלילה, וכל זמן שרק יש לנו פנאי, נשיח ונדבר אליו יתברך (ולא מאחרים). רבנו ו"ל גלה לנו סוד ודרך קלה איך לזכות לטיל ולהיות בכל מקומות התורה הקדושה, אסור

לנו להתחיל להכניס את עצמנו בשום תקירות של לצים ובורים וכו' —
האם זו פגנת רבנו ו"ל?! האם באמת רצה רבנו ו"ל כף?! האם אין פגנת
רבנו ו"ל היא באופן זה?! או מה יאמרו הבריות?! וכדומה פתויים כאלו
וכו'. דע לך, בני ואחי העקר, אם תלך בדרך המר הזה של בורים וצלים,
שנתנה לאתרוגה בינינו, בעוונותינו הרבים, הפתילישים ומקוררים את
הרצון של בני העוורים, ומרבים במתלקת וכו', שבעוד חמשים שנה תעמד
באותה דרגה שאמה עומד עכשו, אם לא באופן גרוע יותר, חס וחלילה,
דרך המרה אל שום מקום לא תביאך; אכל אם תשליך מיד את חכמתך
המדמית, ותרגיל עצמך להתבודד ולדבר עמו יתברך בכל יום, ותתחיל
ללמד שעורים כסדרן כרצונו של רבנו ו"ל בתמימות ובפשטות גמורה:
תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי וכו' וכו' (עין שיחות-הרב"ן, סימן עו,
ויתברך בה כל מלה), ותהיה רק בשמחה עצומה בקיום כל מצוה וקדוה
טובה שאמה עושה, ואף שצדין אמה כמו שאמה וכו', אף-על-פי-כן אם
תרגיל עצמך בדרך הנפלא של רבנו ו"ל המבארת בדרךינו בתמימות
ובפשטות, אז תראה בעצמך בכל יום ויום ממש, שנוי לטובה, כי בכל
יום תתקף טוב הרבה בתורה הקדושה. ושיהיך כל מגמתך וכספך לסיס
ששה סדרי משנה ושלחן ערוך וספרי הזהר הקדוש ותקונים וכל המדרשים
וכתבי האר"ל וכו', כמובא באריכות בקונטרס "סדר דרך הלמוד". ואז,
בני ואחי, תזכה שיעולמך תראה בתייך, ויאיר עליך רבנו ו"ל אור ויראה
נפלאה כזו, עד שכל הפגנות של האר"ל יהיו פרוש המלות שלך, וכל
העולמות יהיו פתוחים לפניך. ואני יודע שהלצים יתלוצצו גם מדבורים
אלו, אך כבר אמר התכם מכל אדם (משלי ט, יב): "אם חכמת — חכמת
לך, ולצפ — לבדך תשא", אם אמה עושה לצנות — מעצמך, כי בא
יבא היום והשעה והרגע שתשכב עם רגליך אל הדלת, ואז באמת תתנדע
אם היית באמת מקרב אל רבנו ו"ל או לא, כי אם היית מקרב אל רבנו
ו"ל באמת, לא הייתה מדרגה בעולם שלא היה רבנו ו"ל מביא אותך אליה;
ועל-כן, בני ואחי, ברח לך אל אנשי שלומנו העקרים האמתיים, ותקיס
(שם יג, כ): "הולך את חכמים יחפס" וגו' "והיה מתאבק בעפר רגליהם
ושוטה בצמא את דבריהם, כי על נדס בנדאי תזכה לקיס את דברי רבנו
ו"ל בתמימות ובפשטות גמורה, ותברח לך מקבוץ של לצים ופתוים
המדברים תמיד מאתרים וכו', כי אל מאומה לא יביאך וכו' (שם י, ט):
"הולך בתם ללך בטח ומעקש דרכיו ינדע" וכו', ששבוא היום האחרון
ינדע באיזה מעמד ומצב הוא נמצא].

בְּאִמְרוֹךְ בְּרָכָה רֵאשׁוּנָה:

בְּרוּךְ תְּכַוֵּן לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע מִכְּתֹר עַל־אֵה בְּרָכָה הַעֲלִינָה הָאֶרֶת אֹר
הָאִין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

אֲתָה עַל-יְדֵי אָבָא וְאִמָּא שְׁהִים הַשְׁפַּע שְׁנַמְשֵׁךְ אֶל תוֹף הַמַּחֲזִין שְׁהִים
י"ה, וְעַל-כֵּן תְּכַוֵּן בְּשֵׁם יו"ד ה"י.

יְהִי תְּכַוֵּן אֶל שֵׁם קס"א וְשֵׁם ע"ב כְּזֶה:

אלף ה"י יו"ד ה"י

יו"ד ה"י

וי"ו

ה"י

וְתִזְכֹּר שְׁשִׁנְיָהִים בְּגִימְטְרִיָּה רַג"ל, וְזֶה סוּד עַד שְׁתַּקְלָה רַגְל מִן
הַשּׁוּק.

אֲלֵהִינוּ הַשְׁפַּע יוֹרֵד הַרְף הַגְּבוּרָה שֶׁהוּא הַצְּמִצּוּם לְטוֹבַתְנוּ, כְּדֵי
שְׁנוּכַל לְקַבְּלוֹ.

מִלֶּךְ הָעוֹלָם עַד שְׁמַגִּיעַ אֶל הַמַּלְכוּת וּמִשָּׁם גִּשְׁפַּע לְכָל הָעוֹלָם
כְּלוֹ.

אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ וְהִכֵּן צִוָּנוּ? מ"לא תִסּוּר מִן
הַדָּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ" (שְׁבַת כג.).

לְהַדְלִיק תְּכַוֵּן שֵׁם ע"ב ס"ג מ"ה הָעוֹלָה לְהַדְלִיק

יו"ד ה"י

וא"ו

ה"י

יו"ד ה"י

וי"ו

ה"י

יו"ד ה"א

וא"ו

ה"א

גַּר תִּכְנֹן אֶל שְׁלֹשֶׁה הַיְחֻדִּים הָעוֹלִים כְּמִסְפֵּר גַּר

יהוה אדני	יהוה אלהים	יהוה אהיה	
ז"ת יאהדונהי.	תב"ד יאהלוההים	איההיהוהה	כתר

תְּנוּפָה תִּכְנֹן אֶל שֵׁם ס"ג וְהוֹי"ה פְּשׁוּט הָעוֹלָה תְּנוּפָה

יהוה
יו"ד ה"י
וא"ו
ה"י

אחר־כֵּן תִּכְנֹן כִּי לִ'הַדְּלִיק גַּר תְּנוּפָה, רְאִשֵׁי תְבוּת: גַּחַל,
וְעוֹלָה כְּמִנְחַן שֵׁם מ"ה וְרְבוּעַ שֵׁם אַהִיָּה כְּזֶה:

יו"ד ה"א

וא"ו
א אה אהי אהיה
ה"א

אֲשֶׁר עוֹלָה יַחַד ד"ם אד"ם, הִינּוּ עַל־יְדֵי הַדְּלָקָה זֶה הַיּוֹצֵאת מִהַנְּחַל,
תּוֹנֵף אֶת דְּמִיָּד הַרְעִים, וְתִזְכָּה לְהַכְּלִל לְגַמְרֵי בּוֹ יִתְבַּרֵּךְ, וְתִהְיֶה
בְּבַחֲיַנַּת מ"ה מִמֶּשׁ, בְּטַל וּמִבְטָל אֶל אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

בְּאִמְרוֹ בְּרַכָּה שְׁנִיָּה:

בְּרוּךְ תִּכְנֹן לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע מִכְּתֹר עַל־אֵה בְּרַכָּה הָעֲלִיּוֹנָה הָאֶרֶת אִוֵּר
אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

אֶתָּה עַל־יְדֵי אָבָא וְאִמָּא שְׁהִים הַשְׁפַּע שְׁנַמְשִׁךְ אֶל תּוֹף הַמַּחֲזִין שְׁהִים
י"ה, וְעַל־כֵּן תִּכְנֹן בְּשֵׁם יו"ד ה"י.

יְהִיָּה תִּכְנֹן אֶל שֵׁם ס"ג וְשֵׁם אֱלֹהִים כְּזֶה:

יו"ד ה"י
אלהים
וא"ו
ה"י

אַלְהֵינוּ הַשֹּׁפֵעַ יוֹרֶדֶת דְּרוֹךְ הַגְּבוּרָה שֶׁהוּא הַצְּמִצּוּם לטוֹבֹתֵנוּ, כְּדִי שְׁנוּכַל לְקַבְּלוֹ.

מְלֶךְ הָעוֹלָם עַד שְׁמַגִּיעַ אֶל הַמַּלְכוּת וּמִשָּׁם נִשְׁפָּע לְכָל הָעוֹלָם.

שְׁעֵשֶׂה תְּכוּן אֶל שְׁתֵּי פְעָמִים אֶל בְּמִלּוּאוֹ כְּזֶה אֵלֶּף לַמַּד אֵלֶּף לַמַּד אֵלֶּף לַמַּד, וְשִׁנְיָהֶם עוֹלָיִם כְּמִנְיָן שׁׁע, וְעִנְיָן שְׁתֵּי פְעָמִים אֶל הֵם סוּד שֵׁם ס״ג שְׁנֹת־בְּאֵר בְּמִלַּת חֲנֻכָּה, הִינּוּ הוֹי״ה פְּשׁוּט וּמִלָּא ס״ג, וְהִנֵּה בְּפְשׁוּט אֶל הוּא כִּי כ״ו וּד׳ אוֹתִיּוֹת עִם הַכּוֹלֵל עוֹלָה ל״א, וְכֵן בְּמִלּוּי ס״ג, יֵשׁ בּוֹ יֵאֵי עוֹלָה ל״א, וְאֵלּוּ נִתְמַלְּאִים וְנִרְמְזִים בְּאוֹתִיּוֹת שׁׁע מִן ״שְׁעֵשֶׂה״ גַּם אֱלֹהִים בְּמִלּוּאוֹ כְּזֶה אֵלֶּף לַמַּד ה״י יוֹד מ״ם גִּימַטְרִיָּה שׁׁ עִם ה׳ אוֹתִיּוֹתֵינוּ הַפְּשׁוּטוֹת הֲרִי שֶׁה מִן שְׁעֵשֶׂה.

נְסִיִּם גַּם גִּימַטְרִיָּה יוֹד ה״א וּא״ו ה״א אֲדִנִי וּמִדַּת הַיְסוּד כְּלוּלָה בְּגִיּוּיָהּ הַכּוֹלֵל נ׳ שְׁעָרִים גִּימַטְרִיָּה ים, וְזֶה נ״ס י״ם.

לְאַבּוֹתֵינוּ שֶׁהֵם הַמַּחֲזִין חֻקְמָה וּבִינָה שְׁמַאִיר לָנוּ עֲתָה הָאוֹרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים.

בְּיָמֵי הַהֵם שֶׁל עֲלָמָא דְאֵתִי שְׁשָׁם הוּא מְקִיפֵי יָמִים אַרְבָּעִים עַד מָאד בְּהֶאֱרַת אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

בְּזִמְן הַזֶּה לְהַמְשִׁיכָם אֶל עוֹלָם הַזֶּה יָמִים הַתְּחַתּוֹנִים שְׁאָנוּ נִמְצָאִים וְחַיִּים בְּהֵם.

בְּאִמְרוֹךְ בְּרַכָּה שְׁלִישִׁית (כְּלוּלָה הַרְאֵשׁוֹן):

בְּרוּךְ תְּכוּן לְהַמְשִׁיךְ שְׁפַע מְכַתֵּר עֲלֵאָה בְּרַכָּה הָעֲלִיּוֹנָה הָאֲרַת אוֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא.

אֲתָה עַל-יְדֵי אָבָא וְאִמָּא שֶׁהֵם הַשֹּׁפֵעַ שְׁנִמְשָׁךְ אֶל תּוֹף הַמַּחֲזִין שֶׁהֵם

י"ה, ועל-כן תכונן בשם יו"ד ה"א.

הנה תכונן אל שם מ"ה ושם אדני כזה:

אדני	יו"ד ה"א
	וא"ו
	ה"א

אלהינו השפע יורד דרך הגבורה שהוא הצמצום לטובתנו, כדי שנוכל לקבלו.

מלך העולם עד שמגיע אל המלכות ומשם נשפע לכל העולם.

שהחינו שהמשיך בנו החיות מכל האורות העליונים מאור הבינה.

קיימנו שעל-ידי זה יש לנו עתה קיום לעמד על עמדתנו.

ההגיענו וזכינו להגיע.

לזמן הזה להאיר אור שבעת ימי בראשית אור הגנוז של עלמא דאיתי אל תוף הזמן הזה ימינו אלה שאנו נמצאים בהם.

אחר-כך תדליק את הנרות ובעודך מדליק תאמר בקול התעוררות: "הנרות הללו אנו מדליקין על הנסים" וכו' וכו', וכשתגמר תשב מול הנרות ותסתכל בהם הרבה, וזוהי סגלה נפלאה להאיר על עצמו מערכות אור זיו חיות אלקותו ותברך המאירה עכשו בליזה זה בכל העולמות, ותתחיל לשיר בקול געים: "מעוז צור" וכו', ואחר-כך תשיר את כל הסדר מזמורי תהלים, ותאמר התפללות, ותתבודד אז הרבה, כי הוא עת רצון גדול מאד.

תפלה קדם הדלקת גר חנפה

מספר משפט-צדק

קדם הדלקת גרות חנפה בכל לילה ישל נדיו, ואם יזכה לטבל במקנה
מה טוב ומה נעים.

לשם יחוד קדשא בריה הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו
ליחוד שם י"ה ברו"ה ביחודא שלים בשם כל
ישראל, הריני בא לקיים מצות הדלקת גר חנפה לתקן את
שרשה במקום עליון. ויהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי
אבותי שיהיה עתה עת רצון לפניך להיות עולה מצות
הדלקת גר חנפה כאלו השגתי כל הסודות הנוראים אשר הם
חתומים בה, ותעלה לפניך עם בונת מעשה מצוה זאת
הנעשית על-ידי בני ידיך המכונים כל שמותיה הקדושים
הראויים לבוא בהדלקה זו, המעלים יחוד וזווג מדות
הקדושות העליונות, ולהאיר בשכינת ענף המאורות הגדולים,
ומשם ישפע שפע לי אני עבדך (פלוני בן פלוני), לאור באור
החיים, כי אתה תאיר גרי יהוה אלהי יגיה חשבי: שלח אורך
ואמתך הפה ינחוני ליראה ולאהבה את שמך וללמד וללמד
את תורתך הקדושה תורה שבכתב ותורה שבעל-פה
בהתמדה גדולה ולקבוד שמך יתברך ויתעלה, ובכח סגלת גר
חנפה תחבמנו באור תורתך, אנו וזרעינו וזרע ורעינו, ויקים
בי מקרא שפתוב: "לא ימושו מפיה ומפי זרע ורעך
אמר יהוה מעתה ועד עולם"; ויהיו ורעי ורע ורעי תלמידי
חכמים וחסידים אהובים למעלה ונחמדים למטה, ותחזק את
לבכם לתורה ועבודה הכל בראונך הטוב, ואזכה לראות בנים
ובני בנים עוסקים בתורה ומצוות באמת. גל עינינו ונביטה

נפלאות מתורתך הקדושה לכוון לאמתה של תורה וסודותיה, ובזכות מתנתיהו כהן גדול ובניו הראנו נפלאות, ובאורך נראה אור, וטהר את לבבנו לעבודתך, והרחיקנו ממדות רעות ומחשבות זרות וכו', ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים בהעלותך את הנרות, ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי: ואני תפילתי לך יהוה עת רצון אלהים ברב חסדך עניי באמת ישעך: ויהי נעם יהוה אלהינו עלינו, ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו.

טוב לומר זאת קדם הדלקת נרות חנכה

הריני מקשר עצמי בהדלקת גר חנכה לכל הצדיקים האמתיים שבדורינו ולכל הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ הקמה, ובפרט לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נ'חל נ'ובע מ'קור חכמה רבנו נחמן בן פיגא, זכותו יגן עלינו, ועל כל ישראל, אמן.

סֵדֶר הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְּלִיק גַּר חֲנֻכָּה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךְ הָעוֹלָם, שְׁעָשָׂה נְסִים לְאַבוֹתֵינוּ בְּיָמֵים הָהֵם בְּזִמְן הַזֶּה.

בלילה הראשון מוסיף:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלֶכֶּךְ הָעוֹלָם שֶׁהַחֲנֻכָּה קִיָּמְנוּ וְהִגִּיעָנוּ לְזִמְן הַזֶּה.

הַנְּרוֹת הִלְלוּ אָנוּ מִדְּלִיקִין עַל הַנְּסִים וְעַל הַנְּפִלְאוֹת
 וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמְּלַחְמוֹת שְׁעִשִׁית
 לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה עַל-יְדֵי כְּהֲנִיף
 הַקְּדוֹשִׁים. וְכָל שְׁמוֹנַת יָמֵי חֲנֻכָּה הַנְּרוֹת הִלְלוּ קִדְשׁ
 הֵם, וְאִין לָנוּ רְשׁוֹת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם אֲלֵא לְרְאוֹתָם
 בְּלִבְדּוֹ, כְּדֵי לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל עַל נְסִיךָ וְעַל
 נִפְלְאוֹתֶיךָ וְעַל יְשׁוּעָתֶיךָ :

מְעוֹז צוֹר יְשׁוּעָתִי, לָךְ נִאֶה לְשַׁבַּח, תַּכּוֹן בֵּית תַּפְלְתִּי
 וְשֵׁם תוֹדָה נִזְבַּח. לְעַת תִּכִּין מִטְבַּח, מִצָּר הַמְּנַבַּח, אֲז
 אֲגַמּוֹר, בְּשִׁיר מְזֻמּוֹר, חֲנֻכַּת הַמְּנֻבַּח.

ךָ עוֹת שְׁבַעָה נִפְשֵׁי, בְּנִגּוֹן כּוֹחֵי כְּלֵה, חֲזִי מְרַרוּ בְּקוֹשֵׁי,
 בְּשַׁעֲבוֹד מַלְכוּת עֲגָלָה, וּבְכִידוֹ הַגְּדוֹלָה, הוֹצִיא אֶת
 הַסְּגָלָה. חֵיל פְּרַעָה, וְכָל זְרַעוֹ, יָרְדוּ כְּאֶבֶן בְּמַצוּלָה.
 דְּבִיר קִדְשׁוֹ הִבִּיאֲנִי, וְגַם שָׁם לֹא שָׁקַטְתִּי, וּבָא נוֹגֵשׁ
 וְהַגְּלַנִּי, כִּי זָרִים עֲבַדְתִּי. וַיִּין רַעַל מְסַכְתִּי, כְּמַעֲט
 שְׁעַבְרָתִי, קֶץ בְּכָל זְרַבְכָּל, לְקֶץ שְׁבַעִים נוֹשְׁעָתִי.

כָּרוֹת קוֹמַת בְּרוֹשׁ, בְּקֶשׁ אֲגָגִי בֶן הַמְּדַתָּא, וְנִהְיִתָּה לוֹ
 לְפַח וּלְמוֹקֵשׁ, וּגְאֹנָתוֹ נִשְׁבַּתָּה. רֹאשׁ יְמִינִי נִשְׁאֵת,
 וְאוֹיֵב שָׁמוֹ מַחִיתָ, רַב בְּנָיו וְקִנְיָנָיו, עַל הָעֵץ תְּלִיתָ.

? וְנָגִים נִקְבְּצוּ עָלַי, אֲזִי בִימֵי חֲשָׁמָנִים, וּפְרָצוּ חוֹמוֹת
 מַגְדְּלִי, וְטַמְאוּ כָּל הַשְּׁמָנִים. וּמְנוֹתָר קִנְקָנִים, נַעֲשֵׂה
 גַם לְשׁוֹשְׁנִים. בְּנֵי בֵּינָה, יְמֵי שְׁמוֹנָה, קָבְעוּ שִׁיר
 וּרְנָנִים.

חֲשׂוֹף זְרוּעַ קִדְשׁךָ, וְקָרַב קִץ הַיְשׁוּעָה. נְקוּם נְקֻמַת דָּם
עַבְדֶּיךָ, מֵאֲמָה הַרְשָׁעָה, כִּי אָרְכָה לָנוּ הַשָּׁעָה, וְאִין
קִץ לַיְמֵי הַרְעָה. דָּחָה אֲדָמוֹן בְּצַל צִלְמוֹן, הֶקֶם לָנוּ
רוּעָה שְׂבָעָה.

אחר-כך יזמר אלו העשירה מזמורים בעשרה מיני נגינה, כל מזמור בנגון
אחר

**וַיְהִי נֶעֱם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנְנָה
עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנְנָהוּ.**

יֵשֵׁב בְּסֵתֶר עֲלִיוֹן בְּצַל שְׁדֵי יִתְלוֹנָן: אָמַר לַיהוָה
מַחְסֵי וּמְצוּדֹתַי אֱלֹהֵי אָבֹטָח בּוֹ: כִּי הוּא יַצִּילֶךָ
מִפַּח יְקוּשׁ מִדְּבַר הַיּוֹת: בְּאִבְרָתוֹ יִסֹּךְ לָךְ וְתַחַת כְּנָפָיו
תִּחְסֶה צְנָה וְסַחְרָה אָמְתוֹ: לֹא תִירָא מִפַּחַד לִילָה מִחֵץ
יַעֲוֶף יוֹמָם: מִדְּבַר בְּאִפְלֵ יְהִלֶךָ מִקְטָב יִשׁוּד צְהָרִים:
יִפֹּל מִצַּדָּךְ אֶלֶף וּרְבָבָה מִימִינֶךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ: רַק
בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֵט וְשִׁלְמַת רְשָׁעִים תִּרְאֶה: כִּי אַתָּה יְהוָה
מַחְסֵי עֲלִיוֹן שְׁמֹת מְעוֹנֶךָ: לֹא תֵאָנָה אֵלֶיךָ רַעַה וְנִגְעַע
לֹא יִקְרַב בְּאִהְלֶךָ: כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לָךְ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל
דְּרָכֶיךָ: עַל כַּפַּיִם יִשְׂאוּנֶךָ פֶּן תִּגַּף בְּאֲבָן רִגְלֶךָ: עַל
שַׁחַל וּפְתָן תִּדְרֹךְ תִּרְמָס כְּפִיר וְתַנִּין: כִּי בִי חָשַׁק
וְאִפְלֹטָהוּ אֲשַׁגְבְּהוּ כִּי יִדַע שָׁמַי: יִקְרָאנִי וְאֶעֱנֶהוּ עִמּוֹ
אֲנַכִּי בְּצָרָה אֲחַלְצֶהוּ וְאֲכַבְּדֶהוּ: אֲרֹךְ יָמִים אֲשַׁבִּיעֶהוּ
וְאִרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי: אֲרֹךְ יָמִים וְגו'.

לִמְנַצַּח בְּנִגִּינַת מִזְמוֹר שִׁיר: אֱלֹהִים יִחַנְנוּ וַיְבָרְכֵנוּ,

יֵאָר פָּנָיו אֶתְנוּ סֵלָה: לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָךְ, בְּכָל גּוֹיִם
 יִשׁוּעָתְךָ: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים, יוֹדוּךָ עַמִּים כָּלֵם:
 יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאָמִים, כִּי תִשְׁפֹּט עַמִּים מִיֶּשֶׁר וּלְאָמִים
 בְּאֶרֶץ תִּנְחֵם סֵלָה: יוֹדוּךָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּךָ עַמִּים
 כָּלֵם: אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ:
 יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים, וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ:

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוּמָמָךְ יְהוָה כִּי
 דָּלִיתָנִי, וְלֹא שִׁמַּחְתָּ אִיבֵי לִי: יְהוָה אֱלֹהֵי,
 שׁוּעָתִי אֵלֶיךָ וַתִּרְפָּאֵנִי: יְהוָה הֶעֱלִיתָ מִן שָׂאוֹל נַפְשִׁי,
 חִייתָנִי מִיַּרְדֵּי כּוֹר: זָמְרוּ לַיהוָה חֲסִידָיו, וְהוֹדוּ לְזִכֹּר
 קִדְשׁוֹ: כִּי רָגַע בְּאִפּוֹ חַיִּים בְּרִצּוֹנוֹ, בְּעָרֵב יֵלִין בְּכִי
 וּלְבַקֵּר רִנָּה: וְאָנִי אֲמַרְתִּי בְשִׁלּוּי, כֹּל אָמוּט לְעוֹלָם:
 יְהוָה בְּרִצּוֹנְךָ הֶעֱמַדְתָּה לְהַרְרֵי עֹז, הִסְתַּרְתָּ פָּנֶיךָ הַיִּיתִי
 נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא, וְאֵל אֲדַנִּי אֶתְחַנֵּן: מַה בָּצַע
 בְּדַמִּי בְרַדְתִּי אֵל שְׁחַת, הַיּוֹדֶךָ עֶפֶר הַיְגִיד אֲמַתְךָ: שָׁמַע
 יְהוָה וַחֲנָנִי, יְהוָה הִיָּה עֹז לִי: הִפְכַת מִסְפְּדֵי לְמַחּוֹל
 לִי, פִּתְחַת שָׁקִי וַתִּאֲזַרְנִי שְׂמֹחָה: לְמַעַן יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד
 וְלֹא יֵדֵם, יְהוָה אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ:

רְנָנוּ צְדִיקִים בַּיהוָה לְיִשְׂרָאֵל נֶאֱמָר תְּהַלֵּל: הוֹדוּ
 לַיהוָה בְּכִנּוֹר, בְּנִבְלָ עֶשׂוֹר זָמְרוּ לוֹ: שִׁירוּ לוֹ שִׁיר
 חֲדָשׁ הַיְטִיבוּ נֶגֶן בְּתִרְעוּעָה: כִּי יֵשֶׁר דְּבַר יְהוָה וְכָל
 מַעֲשָׂהוּ בְּאִמוּנָה: אֲהַב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֹסֵד יְהוָה
 מְלֵאָה הָאֶרֶץ: בְּדַבַּר יְהוָה שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וּכְרוּחַ פִּיו כָּל
 צָבָאָם: כִּנֵּס כִּנְד מִי הַיָּם נָתַן בְּאוֹצְרוֹת תְּהוֹמוֹת: יִירָאוּ

מִיְהוָה כָּל הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יִגּוּרוּ כָּל יֹשְׁבֵי תְּבֵל: כִּי הוּא
אָמַר וַיְהִי הוּא צָוָה וַיַּעֲמֵד: יְהוָה הִפִּיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא
מַחֲשָׁבוֹת עַמִּים: עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחֲשָׁבוֹת
לְבוֹ לְדוֹר וָדוֹר: אֲשֶׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהָיו הֵעֵם בְּחַר
לְנַחֲלָה לוֹ: מִשְׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי
הָאָדָם: מִמֶּכּוֹן שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:
הֵיטֵר יַחַד לִבָּם הַמִּבִּין אֶל כָּל מַעֲשֵׂיהֶם: אִין הַפֶּלֶף
נוֹשֵׁעַ בְּרַב חֵיל גְּבוּר לֹא יִנָּצַל בְּרַב כַּח: שֶׁקֶר הַסּוֹס
לְתַשׁוּעָה וּבְרַב חֵילוֹ לֹא יִמְלֹט: הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל
יְרֵאָיו לְמַיְחָלִים לְחִסְדּוֹ: לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם
בְּרַעַב: נַפְשָׁנוּ חִפְתָּה לִיהוָה עֲזָרְנוּ וּמִגִּנְנוּ הוּא: כִּי בּוֹ
יִשְׁמַח לַבְּנוֹ, כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּטָחָנוּ: יְהִי חִסְדְּךָ יְהוָה
עֲלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יַחֲלֵנוּ לָךְ:

הַלְלוּיָהּ, אֹדְהָ יְהוָה בְּכֹל לֵב, בְּסוֹד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה:
גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יְהוָה, דְּרוֹשִׁים לְכֹל חִפְצֵיהֶם:
הוֹד וְהַדָּר פִּעְלוֹ, וְצִדְקָתוֹ עוֹמֶדֶת לְעַד: זְכֹר עֲשֵׂה
לְנַפְלְאוֹתָיו, חֲנוּן וְרַחוּם יְהוָה: טָרַף נֶתַן לִירְאָיו, יִזְכּוּ
לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: כַּח מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ, לְתַת לָהֶם נַחֲלַת
גּוֹיִם: מַעֲשֵׂי יָדָיו אֲמַת וּמִשְׁפָּט, נֶאֱמָנִים כָּל פְּקוּדָיו:
סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִם בְּאֲמַת וַיִּשֶׁר: פְּדוּת שְׁלַח
לְעַמּוֹ, צָוָה לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ, קְדוּשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ: רֵאשִׁית
חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה, שְׁכֹל טוֹב לְכֹל עֲשֵׂיהֶם, תְּהַלְתּוּ
עוֹמֶדֶת לְעַד:

הַלְלוּיָהּ, אֲשֶׁרֵי אִישׁ יִרְאֵ אֶת יְהוָה, בְּמִצּוֹתָיו חֲפִץ

מֵאֵד: גְּבוּר בְּאַרְץ יִהְיֶה זִרְעוֹ, דוֹר יִשְׂרָיִם יִכְרֹף: הוֹן
 וְעָשָׂר בְּבֵיתוֹ, וְצִדְקָתוֹ עֲמֶדֶת לְעַד: זֶרַח בַּחֲשֵׁךְ אִוֵּר
 לְיִשְׂרָיִם, חֲנוּן וְרַחוּם וְצִדִּיק: טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלֵוָה,
 יִכְלֹף לְדַבְּרֵי בְּמִשְׁפָּט: פִּי לְעוֹלָם לֹא יִמוּט, לְזִכָּר
 עוֹלָם יִהְיֶה צִדִּיק: מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא, נִכּוֹן לְבוֹ
 בְּטַח בִּיהְיֶה: סְמוּךְ לְבוֹ לֹא יִירָא, עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה
 בְּצַרְיֹ: פֶּזֶר נָתַן לְאַבְיוֹנִים, צִדְקָתוֹ עֲמֶדֶת לְעַד, קָרְנוֹ
 תְרוּם בְּכִבוֹד: רָשַׁע יִרְאֶה וְכָעַס, שְׂנִי יִחַרֵק וְנָמַס,
 תְּאֵוֹת רָשָׁעִים תֵּאבֵד:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לַדָּוִד הַגָּה מֵה טוֹב וּמֵה נְעִים שֶׁבַת
 אַחִים גַּם יָחַד: כִּשְׁמֵן הַטוֹב עַל הָרֹאשׁ יֵרֵד עַל
 הַזָּקֵן זָקֵן אֶהְרֵן שִׁירֵד עַל־פִּי מִדוֹתָיו: כָּטַל חֶרְמוֹן
 שִׁירֵד עַל הָרְרֵי צִיּוֹן, כִּי שָׁם צִוָּה יִהְיֶה אֶת הַבְּרָכָה
 חַיִּים עַד הָעוֹלָם:

מִזְמוֹר לַתּוֹדָה הַרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ: עֲבָדוּ אֶת
 יְהוָה בְּשִׂמְחָה, בְּאוֹ לִפְנֵי בְרִנָּה: דַּעוּ כִּי
 יְהוָה הוּא אֱלֹהִים הוּא עֲשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ, עֲמוּ וְצִאֵן
 מִרְעִיתוֹ: בְּאוֹ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרְתָיו בְּתִהְלָה, הוֹדוּ לוֹ
 בְּרִכּוּ שְׂמוֹ: כִּי טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ, וְעַד דוֹ דוֹד
 אֲמוֹנָתוֹ:

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לַדָּוִד לְלוֹלֵי יְהוָה שְׁהִיָּה לָנוּ יֵאמֵר נָא
 יִשְׂרָאֵל: לְלוֹלֵי יְהוָה שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם:
 אֲזִי חַיִּים בְּלַעוֹנוֹ בְּחֵרוֹת אַפְּסֵם בָּנוּ: אֲזִי הַמַּיִם שִׁטְפוּנוּ

נחלה עבר על נפשנו: אזי עבר על נפשנו המים
 הזידונים: ברוך יהוה שלא נתננו טרף לשניהם: נפשנו
 כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו
 נמלטנו: עזרנו בשם יהוה, עשה שמים וארץ:

הללויה הללו אל בקדשו, הללוהו ברקיע עזו:
 הללוהו בגבורתיו, הללוהו כרב גדלו:
 הללוהו בתקע שופר, הללוהו בנבל וכנור: הללוהו
 בתוף ומחול, הללוהו במנים ועגב: הללוהו בצלצלי
 שמע, הללוהו בצלצלי תרועה: כל הנשמה תהלל יהוה
 הללויה:

* * *

פזמון זה יסדו וחברו הרב הקדוש רבי אליעזר אזקרי זי"ע, בעל ספר
 'תורדים', מיסד על ארבע אותיות הוי"ה בראשי תבות.

? דיד נפש אב הרחמן, משוף עבדך אל רצונך, רויץ
 עבדך כמו איל, ישתחנה אל מול הדרך, יערב לו
 ידידותיך, מנפת צוף וכל טעם.

הדור נאה זיו העולם, נפשי חולת אהבתך, אגא אל
 גא רפא גא לה, בהראות לה נעם זינך, אז תתחזק
 ותתרפא והיתה לה שמחת עולם.

ן תיק יחמו גא רחמיך, וחוסה גא על בן אהובך, פי
 זה כמה נכסף נכספתי לראות [מהרה] בתפארת עזך,
 אלה חמדה לפי וחוסה גא ואל תתעלם.

הגלה נא ופרס חביבי עלי את סבת שלומך, תאיר ארץ
מכבודך, נגילה ונשמחה בך, מהר אהב פי בא מועד
וחננו פימי עולם.

פזמון זה יסדו וחברו הרב הקדוש רבי אברהם מימין זי"ע (תלמידו
של הרמ"ק) מסד על עשר ספירות, ושמו חתום בראשי התרומים
אברהם מימין חזק.

אל מסתתר בשפירי חביון, השכל הנעלם מכל רעיון,
עלת העלות מכתר בכתר עליון, פתח יתנו לך יהנה.
בראשית תורתך הקדומה, רשומה חכמתך הסתומה,
מאין תמצא והיא נעלמה, ראשית חכמה יראת יהנה.
ך חובות הנקר נחלי אמונה, מים עמקים ידלם איש
תבונה, תוצאותיה חמשים שערי בינה, אמונים נוצר
יהנה.

האל הגדול עיני כל נגדך, רב חסד גדול על השמים
חסדך, אלהי אברהם זכר לעבדך, חסדי יהוה אפיר
תהלות יהנה.

מרום נאדר בכח וגבורה, מוציא אורה מאין תמורה,
פחד יצחק משפטנו האירה, אתה גבור לעולם יהנה.
מי אל פמוך עושה גדולות, אפיר יעקב נורא תהלות,
תפארת ישראל שומע תפלות, פי שומע אל אביונים
יהנה.

? ה זכות אבות יגן עלינו נצח ישראל מצרותינו גאלנו,
ומבור גלות דלנו והעלנו, לנצח על מלאכת בית

יהוה.

מִיָּמִין וּמִשְּׂמָאל יִנִּיקַת הַנְּבִיאִים, נִצַּח וְהוּד מֵהֶם
נִמְצְאִים, יָכִין וּבִעָזוֹ בְּשֵׁם נִקְרָאִים, וְכָל בְּנֵיךָ לַמּוֹדֵי
יְהוָה.

יָ סוּד צְדִיק בְּשִׁבְעָה נְעֻלָּם, אוֹת בְּרִית הוּא לְעוֹלָם,
מַעֲיֵן הַבְּרֵכָה צְדִיק יָ סוּד עוֹלָם, צְדִיק אַתָּה יְהוָה.
בְּ אֵהָקֵם מַלְכוּת דָּוִד וּשְׁלֹמֹה, בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ
אָמוֹ, בְּנִסְתֵי יִשְׂרָאֵל כְּלָה קְרוּאָה בְּנַעֲיִמָה, עֵטְרַת
תַּפְאֶרֶת בֵּינֵי יְהוָה.

חֲזַק מֵיַחַד כְּאַחַד עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וּמִפְרִיד אֱלוֹף לֹא
יִרְאֶה מְאֹרוֹת, סְפִיר גְּזֵרְתֶם יַחַד מְאִירוֹת, תִּקְרַב רַנְתִּי
לְפָנֶיךָ יְהוָה.

פְּזֻמוֹן זֶה יְסֻדוֹ וְחִבְרוֹ הַרְבֵּה הַקְּדוֹשׁ ר' מֹשֶׁה זְכוּתָא זי"ע, מִיָּסֵד עַל-פִּי
עֶשֶׂר סְפִירוֹת, וּמִתְחִיל מֵאֵין סוּף עַל־תְּ כָּל הַעֲלוֹת עַד סוּף כָּל הַמַּעְלוֹת,
וְשִׁמוֹ חֲתוּם בְּרֵאשֵׁי תְרוּזוֹת אֲנִי מֹשֶׁה זְכוּת יצ"ו.

אוֹר הַגְּנוּז בְּלִכְן הַמַּחְשׁוֹף, אֲצִילִי קִדְשׁוֹ לוֹ רוּחַ
יְכֻסּוֹף, אִישׁ עַל דְּגָלוֹ כְּסוּף יְכֻסּוֹף, לְתַקְנַת חוּט זֶהר
אֵין סוּף.

בְּ טַעַם שְׁעֵשׂוּעִים שָׁם אֲצִלוֹ אָמוֹן, שִׁבְעַת צִחְצֻחוֹת גְּנוּזֵי
הַמְּטָמוֹן, נוֹצֵר עוֹלָמִים וְכָל הַהֲמוֹן, לְכָל שֶׁכֶּל וְלְכָל
אָדָם קִדְמוֹן.

יָ צִק אֲדָנִים שָׁם בְּמְרוֹמִים, רֵאשֵׁי עַמּוּדִים וְשִׁבְעָה
קִזְמִים, כִּסּ נְכוּן כִּסָּא מַלְכוּת עוֹלָמִים, אֲנָה לְמוֹשֵׁב

כֶּס עֵתִיק יוֹמִין.

מִכֶּתֶר בִּכְתֹר לֹא נוֹדַע אֵינָהּ, נוֹצֵר חֶסֶד וְקוֹנֵה הַכֹּל
וּמְחַיֶּה, אַרְךְ אַפִּים אֶל רַחוּם הָיָה, כֹּה תֹאמֶר אֶל בֵּית
יִשְׂרָאֵל אֲהִיָּהּ.

שׁ כָּל טוֹב כּוֹנֵן לְנַפֵּשׁ חַיָּה, אֲתָה אָבִינוּ רַב הַעֲלִילָיָה,
הַאִיר נְתִיבוֹת חֲכָמָה וְתוֹשָׁיָה, אָבֹא בָּם אוֹדָה יְיָ.
הַצּוֹר הַשּׁוֹלֵט עַל כָּל הַכּוֹרֵאִים, מִבֵּין פְּתָאִים מְשֻׁפֵּיעַ
לְנִבְיָאִים פֶּתַח שְׁעָרֵי כִינָה וְהַפְּלָאִים, אָבֹא בְּגִבּוֹרוֹת
אֲדַנִּי אֱלֹהִים.

זְכוֹר חֶסֶדְךָ לְיִשְׂרָאֵל לְתֵת גְּדֻלָּה לְדָל שׁוֹאֵל, מִגֵּן
אֲבָרְהָם שְׁלַח נָא גּוֹאֵל, וְקִרְאתָ שְׁמוֹ עִמָּנוּ אֵל.

כִּי בִיר עֲדַתְךָ תוֹהִים, מַעֲוֹז גְּבוּרְתְּךָ רַעֲיוֹנָה רוֹהִים, פֶּחַד
יִצְחָק הַצֵּל הַנוֹהִים, יוֹדַע כִּי אֲתָה אֱלֹהִים.

יְיָ תִיק זְכוֹר מַעֲמַד סִינִי, בְּהַגְלוֹת תַּפְאֲרֶתְךָ לְעַם אֱמוּנִי,
אֲבִיר יַעֲקֹב שָׁמַע בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵי, וְאֲנִי תַפְלְתִי לְךָ
יְהוָה.

תְּמוֹדָה רַגְלִיךָ עַל כֶּס הַפְּלָאוֹת, בְּנִצָּח הוֹדְךָ עֲנֵנוּ
נוֹרָאוֹת, כִּימֵי מִשָּׁה וְאַהֲרֹן עֲשֵׂה לְטוֹבָה אוֹת, אֲתָה
יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת.

זְכוֹר אָמַר לְצִרּוֹתֵי דֵי, נוֹהֵג כְּצֵאֵן יוֹסֵף הוֹסֵף מִחֲמַדֵּי,
יִסָּד בְּצִיּוֹן אֵל חַי יְקִרְתָּ יִסּוּדֵי, וְנַחֲלַת עֲרִיצִים שְׂדֵי.

צִמַּח בְּמַלְכוּת יִרְאוּ-עֵינֵי, עֲמוֹ אֲלֵיהוּ קִנְאֵי בֶן קִנְאֵי,
מִגֵּן דָּוִד הַקָּשָׁב שִׁיר רִנְנִי, לְמַעַן שְׁמַךְ אֲדַנִּי.

ו זיו שפֿעף לִשְׂרָפִים תְּבִיא, עַל חֵיוֹת וְאוֹפְנִים בְּדַגְלִיךְ
 תְּצַבִּיא, שְׁבַע שְׂמַחוֹת תְּבִיא לְאַרְץ הַצְּבִי, יִהְיוּ לְרַצּוֹן
 אֲמַרִי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי.

* * *

לְקוּי־תַּפְלוֹת בְּשַׁעַת הַדְּלָקַת הַגְּרוֹת

מְבַאֵר בְּכַתְבִּים, שְׁבִשְׁעָה שֶׁהַגְּרוֹת הַקְּדוּשִׁים דּוֹלְקִים, אִז מֵאִיר
 אֹר הַגְּנוּז שֶׁהֵאִיר לְאֵדָם הַרְאִשׁוֹן בְּשַׁעַת בְּרִיאָתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאֲמָרוּ חו"ל
 (פְּסִיקְטָא דְרַב כַּהֲנָא), וְעַל-כֵּן הֵם שְׁלֵשִׁים וְשֵׁשׁ גְּרוֹת כְּנֶגֶד הַשְּׁלִשִׁים
 וְשֵׁשׁ שַׁעוֹת שֶׁהֵאִיר לוֹ הָאוֹר הַגְּנוּז. וְאֲמָרוּ חו"ל (חֲגִיגָה יב.): אֹר
 שֶׁבָּרָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, אֵדָם צוּפָה בּוֹ מִסוּף הָעוֹלָם
 וְעַד סוּפוֹ וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְעַל-כֵּן אִז בְּזִמְנֵי הַדְּלָקַת הַגְּרוֹת בְּעוֹד
 שֶׁהַגְּרוֹת דּוֹלְקִים, זֹהִי סִגְלָה נוֹרְאָה וְנִפְלְאָה לִישֵׁב כְּנֶגְדָם וְלִהְסַתְּכַל
 בָּהֶם, וְלִהְתְּבוֹדֵד אִז הַרְבֵּה עִמּוֹ תִּתְּבַרֵךְ, וְלוֹמַר לְפָנָיו שִׁיחוֹת וְתַפְלוֹת
 וּבִקְשׁוֹת, וְאִז הוּא עֵת רַצּוֹן גְּדוֹל עַד מְאֹד שֶׁתִּתְקַבַּל תַּפְלוֹתוֹ. וּבִכְרִיט
 לְבַחוּר שִׁיזְכֶּה לְמִצָּא אֶת בֵּת זְוִיגוֹ, וְשִׁיזְכֶּה לְשְׁלוֹם-בֵּית וְלִתְקַן אֶת
 כָּל אֲשֶׁר עָנַת בְּפִגְמֵי הַבְּרִית, רַחֲמָנָא לְצַלְן, אִז הוּא זְמַן נוֹרָא וְנִפְלְאָה
 לְזֶה, וְכֵן הוּא אִז עֵת רַצּוֹן גְּדוֹל עַד מְאֹד שִׁיזְכֶּה כָּל אֵדָם לְפַעַל
 אֲצִלוֹ תִּתְּבַרֵךְ שִׁיפְתַּח לְבוֹ בַּתּוֹרָה, וְיִזְכֶּה לְהַשִּׁיג הָאוֹר הַגְּנוּז
 שֶׁבַּתּוֹרָה, וְלִטְעַם מַעֲרַבּוֹת, וְיִדְרוֹת, זִיו, אֹר וְחַיּוֹתוֹ תִּתְּבַרֵךְ הַגְּנוּז
 בַּתּוֹרָה, וְכֵן יְכוּלִים לְזַכּוֹת אִז לְהַפְקֵד בְּזַרַע שֶׁל קִימָא וּלְפַרְנֶסָה
 בְּשַׁפַּע גְּדוֹל; וְעַל-כֵּן, אַחֵי הַיְקָר, שֵׁב לְפָנָיו הַגְּרוֹת כָּל עוֹד שֶׁהֵם
 דּוֹלְקִים, וְתַפְרֵשׁ שִׁיחַתֵּךְ אֵלָיו תִּתְּבַרֵךְ, וְתִבְקַשׁ מִמֶּנּוּ תִּתְּבַרֵךְ בְּלִשׁוֹן
 שְׂאֵתָה רְגִיל בַּהּ (הִינּוּ בְּאִידישׁ אוֹ בְּשִׁפְהָ אַחֲרַת אֲשֶׁר יוֹתֵר קָל לְךָ),
 וְתִסְפֵּר לְפָנָיו תִּתְּבַרֵךְ אֶת כָּל לְבָב בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת גְּמוּרָה כְּפֶאֱשֶׁר
 יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְיוֹ וְהַבֵּן אֶל אָבִיו, וְתַתֵּן לוֹ תִּתְּבַרֵךְ תּוֹבָה וְהוֹדָאָה
 עַל כָּל הַחֲסָד שֶׁעָשָׂה עִמָּךְ מִיּוֹם הַיּוֹתֵךְ עַל הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה,
 וְעַל-יְדִיזָה יִתְרַחֵב לְבָב וְדַעֲתֵךְ לְבַקֵּשׁ וּלְהַפְצִיר עַל לְהַבָּא, שִׁיעֲזוֹר

לך השם יתברך למצא זיוגך ושלום־בית ותקון הברית, ולזכות להשיג את האור הרוחני של התורה, ולהפקד בזרע של קמא ולפרנסה בהרחבה ובשפע רב. ולמען זכות את הרבים אמרנו להעתיק כמה תפלות, באפן שיהיו שגורים בפי כל, אבל גם מזה אל תנח ידך, שאמה בצצמך ראה לפרש שיחתך אליו יתברך, ותבקש בלשונך כפי שתמציא תפלות ובקשות מדעתך; והשם יתברך השומע תפלות ישמע את תפלתנו, ונזכה לפעל כל מיני ישועות וחסדים בתוך כלל נשמות ישראל, אמן בן יהי רצון.

א.

רבנו של עולם, זכנו לקים מצות הדלקת גר חנפה כראוי בכל פרטיה ודקדוקיה וכונותיה ותרי"ג מצוות התלויות בה, ולקיים כל המצוות של חנפה בשמחה גדולה, להודות לך ולברכך, ולומר הלל שלם בשמחה ובחדוה רבה ובהתעוררות גדולה בקדשה ובטהרה גדולה, כי ברחמיה הרבים קבעת לנו שמונת ימי חנפה, להודות ולהלל לשמך הגדול, שהם שעשוע עולם הבא. זכנו ברחמיה הרבים לקיים מצוותיך באמת, עד שנזכה להמשיך עלינו באמת שעשוע עולם הבא תמיד, שהוא הודאה לשמך הגדול והקדוש, ובפרט בימי החנפה הקדושים, שהם ימי הודאה, עד שנזכה להתקרב אליך באמת, ולדעת ולהכיר אותך ולהודות לך ולברכך סלה באמת לעולם פי טוב, כמו שכתוב: "הודו ליהוה פי טוב, פי לעולם חסדו":

וזכנו ברחמיה הרבים לקדשת חנפה, ותעזרנו בכל שנה ושנה, שנזכה לפעל בקשותינו ומשאלותינו לטובה ביום הכפורים הקדוש, שתמחל ותסלח לעוונותינו ולעוונות עמך בית ישראל, ותעביר

אֲשֵׁמוּתֵינוּ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, סָלַח נָא לְעֵוֹן הָעַם הַזֶּה כַּגְּדֹל חֲסָדְךָ, וְכַאֲשֶׁר נִשְׂאתָ לְעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הַנְּהָ, וְשֵׁם נֹאמַר: "וַיֹּאמֶר יְהוָה סָלַחְתִּי כַּדְבָרְךָ". סָלַח נָא, מַחֵל נָא, כִּפּוּר נָא עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ שְׁחָטָאנוּ וְשַׁעֲוֵינוּ וְשִׁפְשָׁעֵנוּ לְפָנֶיךָ מִנְּעוּרֵינוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. חַנּוּנוֹ אֱלֹהִים כַּחֲסָדְךָ כָּרִב רַחֲמֶיךָ מִחַה פְּשָׁעֵי, הָרַב כַּבִּסְנֵי מַעֲוֵנֵי וּמַחֲטָאתֵי טַהֲרָנִי, הַסִּתֵּר פְּנֶיךָ מִחַטָּאֵי וְכָל עוֹנוֹתַי מִחַה, וְנִזְכָּה עַל־יְדֵי הַמַּחֲלִילָה וְהַסְּלִיחָה שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים לְקַבֵּל קִדְשַׁת יְמֵי הַחֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהֵם חֲנֻכַּת הַבַּיִת, וְנִזְכָּה לַהֲמַשִּׁיךְ עֲלֵינוּ בַּיְמֵי הַחֲנֻכָּה קִדְשַׁת בַּיִת־הַמִּקְדָּשׁ.

וְעִזְרָנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים שֶׁנִּזְכָּה לְקַיֵּם מִצְוֹת הַדְּלָקָת גַּר חֲנֻכָּה בְּזִמְנָהּ בְּשִׁלְמוֹת כְּרֵאוּי בַּקִּדְשָׁה וּבִטְהָרָה וּבְכֻנָּה גְּדוּלָה וְעֲצוּמָה כְּרֵאוּי, וְנִזְכָּה לְתַקֵּן כָּל הַתְּקוּנִים הָאֵלֶּה שֶׁהִזְכַּרְנוּ לְפָנֶיךָ, עַל־יְדֵי מִצְוֹת גַּר חֲנֻכָּה וַיִּחְשַׁב לְפָנֶיךָ קִיּוֹם מִצְוֹתֵנוּ כְּאֵלוּ קִיּוּמֵנוּ בְּכָל פְּרֻטְיָה וְדִקְדוּקָיָה וְכוּנּוֹתֵיָה וְתַרְיָג מִצְוֹת הַתְּלוּיֹת בָּהּ, וַיֹּאִיר לְפָנֶיךָ אוֹר קִדְשַׁת מִצְוֹתֵינוּ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם. וְנִזְכָּה לְתַקֵּן כָּל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם עַל־יְדֵי קִיּוֹם מִצְוָה זוֹ, וְעַל־יְדֵי קִיּוֹם כָּל הַמִּצְוֹת דְּאוֹרֵי־תָא וְדַרְבָּנּוּ, שֶׁתִּזְכְּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ לְקַיֵּם כָּלֵם בְּאַהֲבָה וּבִירְאָה וּבִשְׂמִיחָה גְּדוּלָה וּבִשְׂלֵמוֹת גְּדוּלָה, עַד שֶׁנִּזְכָּה לַהֲמַשִּׁיךְ שְׁלוֹם מֵאִתְּךָ בְּכָל הָעוֹלָמוֹת כָּלֵם, וַיְקַיֵּם מִקְרָא שְׁכָתוּב: "יְהוָה עִזְרָנוּ לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהוָה יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם, עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל

כל ישראל ואמרו אמן".

ב.

רבנו של עולם, חוס ורחם עלינו, ויתכנו לקבל עלינו קדשת ימי החנכה בקדשה ובטהרה ובשמחה אמתית, ולזכות להדליק בכל יום ויום נרות של חנכה כמו שצונו רבותינו, זכרונם לברכה, להתחיל ביום ראשון להדליק גר אחד, ולהוסיף בכל יום עוד גר אחד, עד גמר שמונת ימי חנכה, פי כבר הודעתנו על-ידי חכמי הקדושים, שעל-ידי קדשת נרות של חנכה, על-ידיה אנו ממשיכים על עצמנו המשכות השגות אלקות על-ידי הצמצומים, שממש עקר הדלקת כל האורות והנרות דקדשה, בחינת "לאמשכא משח רבות קודשא ולאדלקה בוצינין ולאנהרא שרגין", ונזכה שימשך עלינו אור שמן משחת קדש בחינת תפלין הקדושים, להאיר עלינו הארות השגות אלהותך בדרך גס ופלא, להאיר ולהדליק הנרות הקדושים שבהם כלולים כל היחודים והמשכות השגות אלקות למטה, אפלו לנו כמו שאנחנו מנחים בדיוטא התחתונה מאד שהיא בחינת למטה מעשרה, ועל-ידי תקוני הגס של חנכה נזכה גם אנחנו על-ידי כח הצדיקים הגדולים במעלה, שהם ממשיכים עלינו השגות האור העליון הזה גם במקומנו השפל, וירפאו אותנו מחלי הנפש שהתגבר עלינו עד מאד, אשר כל

אֶכֶל תִּתַעֵב נַפְשֵׁנוּ וְהִגַּעְנוּ עַד שְׁעָרֵי מוֹת, כַּאֲשֶׁר אֲנַחֲנוּ יוֹדְעִים בְּנַפְשֵׁנוּ הַיָּאֵף נִתְגַבֵּר עֲלֵינוּ חֲלֵי הַנֶּפֶשׁ עַד מְאֹד, וּבְכָל יוֹם וַיּוֹם נַחְלַשְׁתׁ נַפְשֵׁנוּ עַל־יְדֵי רַבּוּי עוֹוֹנוֹתֵינוּ, רַק אַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים זָכִיתָנוּ בְּקִדְשֵׁת הַמִּצְוָה הַנּוֹרָאָה הַזֹּאת שֶׁל הַדְּלָקַת נְרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה, שְׁעַל־יְדֵי מִצְוָה זוֹ הַצְּדִיקִי אָמַת מְאִירִים וּמְמַשִּׁיכִים אֹרֶה הַשְּׁגוֹת אֱלֹהוֹתֶךָ אֶפְלוּ עֲלֵינוּ הַחֹלִים הַגְּדוֹלִים מְאֹד, וּמְמַשִּׁיכִים אֶת הָאֹרֶה לְמִטָּה בְּעִמְקַ חֲשֻׁכַת גּוֹפְנוּ מַחֲמַת מַעֲשֵׂינוּ הַרְעִים, וּמְאִירִים עֲלֵינוּ שְׁנִזְכָּה לְשִׁים לִבְנוּ לְדַבְרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר הֵם מַחִיִּים אוֹתָנוּ בְּדַבְרֵיהֶם, וּמְמַשִּׁיכִים אֹרֶה הַקְּדוּשׁ שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה בְּעִמְקַ הַחֲשֶׁךְ, וְאִזְכָּה לְהֵאמִין בָּזֶה וּלְקַיֵּם הַמִּצְוָה הַזֹּאת בְּקִדְשָׁהּ, וְלְהֵאמִין שְׁבוּדָאֵי אִזְכָּה לְצֵאת עַל־יְדֵי הַמִּצְוָה הַזֹּאת מַחֲשֶׁךְ לְאֹרֶה גְּדוֹל עַל־יְדֵי זְכוֹת צְדִיקִי אָמַת הַמְּאִירִים לְאַרְץ וּלְדָרִים עֲלֶיהָ, וַיִּקְיֵם בִּי מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "גַּם כִּי אֵלֶיךָ בָּגִיא צְלָמוֹת לֹא אֵיךָ רָע כִּי אַתָּה עִמְדִי, כִּי אֲשַׁב בַּחֲשֶׁךְ יִהְיֶה אֹרֶה לִי". וְתַתֵּן בְּלִב צְדִיקִי אָמַת שְׁיִרְחַמוּ עֲלֵי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וַיִּקְרְבוּ אוֹתָנוּ בְּרַחֲמִים, וַיּוֹרִידוּ אֶת עַצְמָם אֵלֵינוּ, וַיִּמְשִׁיכוּ אֶת הָאֹרֶה הַקְּדוּשׁ עֲלֵינוּ, וַיִּגְלוּ לָנוּ גַם־כֵּן הָאֲרוֹת הַשְּׁגוֹת אֱלֹקוֹתֶיךָ יִתְבַרַךְ, וַיַּעֲסִקוּ בְּתַקוּנָנוּ וּבְרִפּוּאוֹת נַפְשֵׁנוּ, וַיִּקְיָמוּ מִצְוֹת בְּקוֹר חוֹלִים בְּנַפְשֵׁנוּ, שְׁיִבְקְרוּ אוֹתָנוּ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם, וַיַּחֲיוּ וַיְשִׁיבוּ נַפְשֵׁנוּ בְּכָל מִינֵי מְטַעֲמִים טוֹבִים, עַד שְׁנִזְכָּה לְשׁוֹב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְקַבֵּל וּלְקַיֵּם כָּל הַעֲצוֹת

הַקְדוּשׁוֹת שֶׁהֵם נוֹתְנִים לָנוּ, וְהַכֵּל הוּא רְפוּאוֹת גְּדוּלוֹת לְנַפְשֵׁנוּ, וְעַל־יְדִיזָה נִזְכָּה לְהַאִיר לְנַפְשֵׁנוּ גַם־כֵּן הָאֶרֶץ נִפְלְאָה הַשְּׂגַת אֱלֻקוֹת, שֶׁזֶה בְּחִינַת חֲנֻכָּה, וְנִזְכָּה לְהַחֲיוֹת אֶת חֻמְתָּנוּ בְּקִדְשָׁה, וּלְקַבֵּל חַיּוֹת מְאוֹר הַפְּנִים מִשְׁמַחַת הַמְצוּוֹת שֶׁנִּתְקַבְּצַת בְּשֵׁלֶשׁ רִגְלִים, וְנִזְכָּה לְחַנְכַּת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם אֹר הַפְּנִים מְאִיר. אֹר פְּנִיךָ עָלֵינוּ אָדוֹן נִשְׂא, אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וַיְבָרְכֵנוּ יְאֵר פְּנֵינוּ אֶתְנוּ סֵלָה, הָאִירָה פְּנִיךָ עַל עֲבָדֶיךָ הוֹשִׁיעֵנוּ בְּחֻסְדֶּיךָ, שֶׁנִּזְכָּה עַל־יְדֵי קִדְשֵׁךָ הַדְּלֵקָת גַּר חֲנֻכָּה לְהַמְשִׁיד אֶת אֹר הַפְּנִים מִבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְהַחֲיוֹת אֶת הַמַּלְכוּת דְּקִדְשָׁה, וְעַל־יְדִיזָה נִזְכָּה לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוֹת אֱלֹהוֹתֶיךָ, פְּנִיךָ הָאֵר בְּעֲבָדֶיךָ וּלְמַדְנִי אֶת חֻקֶּיךָ, "וַיַּדַּע כָּל פְּעוּל, כִּי אַתָּה פְּעַלְתּוֹ, וַיְבִין כָּל יְצוּר, כִּי אַתָּה יְצַרְתּוֹ, וַיֹּאמֶר כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאֶפֶס יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מְלֶךְ וּמַלְכוּתוֹ בְּכֹל מְשֻׁלָּה".

וְזָכְנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים לְתַן צְדָקָה, וּבִפְרֹט בִּימֵי הַחֲנֻכָּה, כְּדֵי שֶׁתֵּאִיר פְּנִיךָ בָּנוּ וְנִזְכָּה לְקַבֵּל אֹר פְּנֵי מְלֶךְ חַיִּים עַל־יְדֵי הַצְּדָקָה שֶׁנִּתְּנוּ לְעַנְיִים שֶׁיָּבִאוּ לְתוֹךְ בֵּיתֵנוּ, וְעַל־יְדִיזָה נִזְכָּה לְהִתְקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, אֲשֶׁר הֵם מְגַלִּים וְעוֹשִׂים צְמֻצוּמִים וְכֻלִּים כְּאֵלָה, בְּאֶפֶס שֶׁיְכוּלִים לְהַאִיר גַּם בְּנַפְשׁוֹתֵנוּ הַרְחוּקוֹת מִהַקְדְּשָׁה מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁאֵין רְאוּי מִן הַדִּין לְקַרְבָּנוּ, אֶף־עַל־פִּיכֹן הֵם מוֹסְרִים נַפְשָׁם וְעוֹסְקִים כָּל יְמֵיהֶם לְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל – אִפְלוּ עַל הַרְחוּקִים, לְקַרְבֵּם לְהֵשֵׁם

יִתְבַּרְךָ, וּמַגְלִים בְּכָל פְּעַם צְמֻצוּמִים חֲדָשִׁים נִפְלְאִים
בְּאִפְּן שְׂיֻכְלוּ לְהִתְקַרֵּב כָּל מִי שְׂיִרְצֶה לְקַרֵּב אֶת עַצְמוֹ
אֶל הַקְּדוּשָׁה. עַל־כֵּן רַחַם עָלֵינוּ, וְזַכְנוּ לְהִתְקַרֵּב
לְצַדִּיקִים כְּאֵלוֹ, וְאַתָּה תִּרְחַם עָלֵינוּ וּתְבַטֵּל אֶת
הַמַּחְלָקֶת שֶׁנַּעֲשֶׂתָה בְּעוֹנוֹתֵינוּ עַל אֱלוֹ הַצְּדִיקִים
שֶׁעוֹסְקִים בְּזֶה לְקַרְבָּנוּ (וּבִפְרָט עַל וְכו'), אֲשֶׁר בְּשִׁבִיל
זֶה יֵשׁ עֲלֵיהֶם מַחְלָקֶת אֲפֹלוּ מִצַּדִּיקֵי עוֹלָם, מַחֲמַת
שְׂמִדַּת הַדִּין מִתְלַבֶּשֶׁת בָּהֶם מַחֲמַת תִּקְוָה קְדוּשָׁתָם שֶׁל
אֱלוֹ הַצְּדִיקִים, וְאֵינָם יְכוּלִים לְסַבֵּל הָעוֹלָם מַחֲמַת
עוֹנוֹתֵיהֶם וּמַעֲשֵׂיהֶם שְׂאִינָם הַגּוֹנִים, וְאֶף־עַל־פִּי
שֶׁהָאֵמֶת הִיא כּוֹן, אֲבָל כִּבֵּר הוֹדַעְתָּנוּ שְׂאִין זֶה רְצוֹנְךָ
הַטּוֹב לְרַחֵק, חַס וְשָׁלוֹם, אֲדַרְבֵּה אֶתָּה רוּצָה שְׂיִמְלִיצוּ
טוֹב בְּעַדְנוּ תְּמִיד, אֶף־עַל־פִּי שְׂאֵנְחָנוּ כְּמוֹ שְׂאֵנְחָנוּ —
מְלַכְלָכִים בְּעוֹנוֹתֵינוּ, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֶתָּה רוּצָה
שְׂיִרְחֲמוּ עָלֵינוּ, אֲפֹלוּ עַל הַגְּרוּעִים שֶׁבְּגְרוּעִים, וְיִמְשִׁיכוּ
וְיִתְקֶנוּ תִּקּוּנֵם, וְיִלְבִּישׁוּ אֶת הָאוֹר הַקְּדוֹשׁ בְּלְבוּשֵׁים
וְצְמֻצוּמִים נִפְלְאִים כְּאֵלֶּה, עַד שְׂמֵאִירִים גַּם בְּנוֹ הָאוֹר
הַקְּדוֹשׁ, וְכֵן מוֹסִיפִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם לְהוֹסִיף אוֹר
וּקְדוּשָׁה לְמִטָּה בְּכָל יוֹם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וּמַעֲלִין בְּקִדְשׁ כָּל
הַנְּפִשׁוֹת הַיְּרֻדוֹת, וּמַכְנִיסִין בָּהֶן הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת
בְּצְמֻצוּמִים קְדוּשִׁים, עַד שְׂיֻכְלוּ לְהִתְרַפֵּא כָּל הַחוּלִים
שֶׁבְּעוֹלָם; עַל־כֵּן רַחַם עָלֵינוּ וּבַטֵּל אֶת הַמַּחְלָקֶת שֶׁעַל
אֱלוֹ הַצְּדִיקִים הָאֵמֶתִיִּים (וּבִפְרָט עַל וְכו'), וְזַכְנֵי
לְהִתְקַרֵּב אֲלֵיהֶם בְּאֵמֶת, וְעַל־יְדֵי־זֶה יְבַטֵּלוּ מֵעָלֵינוּ כָּל

החרפות והבושות שבאו עלינו מחמת עוונותינו, ויחזירונו בתשובה שלמה ויקרבונו להשם יתברך באמת.

אבי שבשמים, רחם עלי, שאזכה להאמין ולהתקרב להצדיק האמת הרחמן הזה, אשר הוא טוב באמת, ומחדש ומבקש תמיד להוסיף ולקרב בכל יום אנשים חדשים להשם יתברך, ומרחם ועושה תחבולות בחקמתו לקרב כל ישראל להשם יתברך, אשר כל הצדיקים שבדור כלם נצרכים לזה הצדיק, כי החכמה תתאה שהוא מגלה על-ידי הצמצומים החדשים בכל פעם, הם כלולים מכל גונים יפים ונאים, ויש בהם חדושים נפלאים אשר יכולים להאיר לכל העולם ולהודיעם הארת השגת אלהותך יתברך, ודבריו הקדושים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים, כי כל דבריו הם נמשכים מאתך, מחמת שזהו עקר רצונך — לגלות לכל העולם אלהותך, שבשביל זה בראת את כל העולמות, כדי שיכניסו אותך דיקא בזה העולם השפל על-ידי שיתקרבו כל ישראל לעבודתך, "ויעשו כלם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם". על-כן אנכי מפיל תחינתי לפניך, בעל הרחמים, שתגלה כבוד מלכותך עלינו מהרה, והופע והנשא עלינו לעיני כל חי, ותרפאני רפואת הנפש ורפואת הגוף, "רפאני יהוה וארפא, הושיעני ואושעה, כי תהלתי אתה", ברוך יהוה לעולם, אמן ואמן.

ג.

רבונו של עולם, חוס ורחם על נפש בזוי ומבזה כמוני, שפל ונבזה כמוני, אשר מרב עוונותי וחסאת נעורי נשלכתי ונפלתי לעמקי עמקים בשאול תחתיות ומתחתיו, ועל־ידי־זה גרמתי רעות וצרות רבות לנפשי האמללה, עד שאיני יכול למצא את בת זוגי, ואשר על־ידי־זה בעצמו אני נפגם בכל פעם יותר ויותר. אוי לי וי לי, אוי לי וי לי, מה אמר ומה אדבר, האלהים מצא את עוני, ראה בעניי ושא נא לכל חטאתי, זה לי ימים רבים ושנים שאני מחכה ומקנה ומיחל לצאת מהחשך והרע שנפלתי ונשלכתי לשם, ועדין לא עלתה לי, וכל מה שאני חותר לצאת מגריעות מעשי הרעים וממחשבותי הפגומות, יותר מתגבר ומתפשט עלי הסטרא אחרא, כדרך שני אנשים הנאבקים יחד, כשאחד רואה שחברו מתגבר עליו, אזי קם בכל כחותיו ומתגבר עליו, ודבר זה עובר עלי בכל יום ויום מחדש, כשאני מקבל על עצמי להיות כרצונך, בא הסטרא אחרא ומכשיל אותי עוד פעם בעברות חמורות. ואף שאני יודע, רבונו של עולם, שאין זה שום תרוץ, כי הבחירה בידי, אך מה אעשה, כי יצרי מתגבר עלי מאד מאד, ובוער בי בכל התאוות רעות, ובפרט תאות נאוף, ועל־ידי־זה אני נכשל בכל פעם בכל מיני חטאים (ובפרט בחטא הגרוע והמזהם של

הוצאת זרע לבטלה וכו' וכו'), ואשר על־ידי־ה אֲנִי גורם להרחיק ממני ביותר את בת זוגי, כי כל מה שהאדם חוטא ונפרד ממך, חס ושלום, כמִוֹכֵן נִתְרַחַק ונפרד מבת זוגו, עד שעל־ידי־ה קשה עלי מאד למצא את בת זוגי, ואשר על־ידי־ה אֲנִי נפגם יותר. ובאמת, אבי שבשמים, מר לי מאד מאד, כי לא שמרתי עצמי מחטאים ועוונות ופשעים, ולא שמרתי את מחשבותי, ואשר על־ידי־ה בעצמי נגרמו לי כל הצרות, שאיני זוכה למצא את בת זוגי, ומפני שאיני זוכה למצא את בת זוגי, עובר עלי בכל יום מה שעובר, ואני נופל בכל פעם לבור עמק יותר, כי זה תלוי בזה; ועל־כן, אבי שבשמים, להיכן אנוס ולהיכן אברח, כי הלא זה תלוי בזה, כפי התרחקותי ממך, כן נגרם לי רחוק זוגי ממני, עד שאין לי שום עצה ושום תקנה להנצל, מר לי מאד, מר לי מאד, אני שרוי בחשך ובאפלה, אני שרוי במרירות ובעצבון גדול. אבל אתה, רבונו של עולם גלית לנו על־ידי ראש צדיקך, שעל־ידי מצות נר חנכה יכולים למצא את בת זוגו, ואתה יודע, שכל ישועתי הגשמית והרוחנית תלויה בזה, על־כן רחם עלי ועל כל נערי בני ישראל, ותזמין לי ולהם זיוגם הטהור להם מן השמים, ולא יתחלפו הזיוגים חלילה, בעוונותינו, רק כל אחד יזכה למצא זוגו הטהור לו מן השמים (ובפרט [לפלוני בן פלוני], אשר מר לו מאד מאד, ונופל בכל פעם לבור עמק יותר, וקשה וכבד לו

מאד כָּבֵד לְסָבֵל מְרִירוֹת וְעִקְמוּמִיּוֹת כְּאֵלוֹ), וְתִנְחַנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת תָּמִיד, וְיִזְכּוּ כָּלֵל נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת שְׂדוּכִים טוֹבִים וְהַגּוֹנִים בְּאֱמֶת כְּרִצּוֹנָךְ הַטּוֹב, כְּמוֹ שִׁכְתוֹב: "וַיִּמָּה אִשָּׁה מְשַׁכֶּלֶת". חוּס וְרַחֵם עָלַי שְׂאֲזֹכָה לֹאמֵר עֲכָשׁוּ בִימֵי הַחֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים אֶת כָּל הַהֵלֵל בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה, וְאֵף שִׁקְשָׁה עָלַי מְאֹד לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה, כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חַכְמֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָּה: הַשְּׂרוּי בְּלֹא אִשָּׁה שְׂרוּי בְּלֹא שִׂמְחָה, אֵף־עַל־פִּיכֵן זַכְּנֵי לְהַתְּגַבֵּר וְלְהַתְּחַזֵּק לְהוֹדוֹת לָךְ בְּהֵלֵל וּבְזַמְרָה כָּל יְמֵי הַחֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים, וְאֲזַכָּה לְתַן לָךְ תּוֹדָה וְהוֹדָאָה עַל שִׁבְרָאֲתַנִּי מִזֶּרַע יִשְׂרָאֵל, וְאֲשֶׁר עַל־יְדִיזָה אֲזַכָּה שִׁיתְּרַחֵב לְבִי, וְאֲזַכָּה לְהַכְנִיס בִּי שִׂמְחָה רַבָּה, שִׂמְחָה עֲצוּמָה, וּבִזְכוּת זֶה אֲזַכָּה לְמַצֵּא אֶת בֵּית זֹגֵי. רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנֵי לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי פְעֻלוֹת שֶׁבְּעוֹלָם לְהִיּוֹת אֵךְ וְרַק בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה כָּל הַשָּׁנָה, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ בִימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים, אֲשֶׁר מְאִיר בָּהֶם הָאוֹר הַגָּנוֹז שֶׁל לַעֲתִיד לְבֹא, זַכְּנֵי לְהַרְגִּישׁ אוֹר וְחַיּוֹת בְּנַפְשִׁי, עַד שְׂאֲזַכָּה לְהוֹשִׁיעַ בְּאֱמֶת, וְלַחֲזוֹת בְּנַעֲם יְהוָה וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם, אָמֵן וְאָמֵן.

ד.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, זַכְּנֵי לְקַיֵּם מִצְוֹת הַדְּלֻקַת גֵּר חֲנֻכָּה בְּזַמְנֵנוּ בְּקִדְשָׁה וּבְדַבְּקוֹת גְּדוּלָּה, וְעַל־יְדֵי קִדְשֵׁת הַמִּצְוָה הַזֹּאת נִזְכָּה לְעֵינֵינוּ פְּקוּחוֹת, שִׁתְּאִיר עֵינֵינוּ

וּנְזָכָה לְרֵאוֹת וּלְהִשְׁתַּעֲשַׁע בְּעַרְבוֹת זֵיו אוֹרֶךְ הָאֵין סוֹף
 בְּרוּךְ הוּא, וּנְזָכָה לְרֵאוֹת בְּאֵמֶת גְּדֹל שְׁפִלוּתֵנוּ
 וּפְחִיתוּתֵנוּ וְגְדֹל רַחֲמֶיךָ וְרוֹמְמוֹתֶיךָ וְיִגְדַּלְתֶּךָ תַּתְּבַרֵּךְ, עַד
 שְׁנִזְכָּה עַל־יְדִיזָה לְבָרֵךְ וּלְזַכֵּךְ אֶת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה,
 שְׁלֹא יִהְיֶה בָּהּ שׁוֹם אַחִיזַת הַכְּפִירוֹת וּבִלְבוּלֵי אֲמוּנָה,
 רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְעַל־יְדִיזָה נִזְכָּה לְקַבֵּל מִמֶּךָ כָּל
 הַהִשְׁפָּעוֹת טוֹבוֹת וְחֻסְדֶּיךָ הַגְּדוֹלִים, וְיִקְיָם בְּנוּ מִקְרָא
 שְׁכַתוֹב: "לְהַגִּיד בְּבִקְרַת חֻסְדֶּךָ וְאֲמוּנָתֶךָ בְּלִילוֹת". אָבִינוּ
 שְׁבַשְׂמִים, בְּזִכּוֹת הַמְצוּה הַקְּדוּשָׁה הַזֹּאת שֶׁל נֵר חֲנֻכָּה,
 פָּתַח לָנוּ אֶת הָעֵינַיִם, וּנְזָכָה לְהִסְתַּפְּלַל וּלְהִבִּין בְּאוֹרֶךְ
 הַגְּנוּז שֶׁל שְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, אֲשֶׁר אָדָם צוּפָה בּוֹ
 מִסוֹף הָעוֹלָם וְעַד סוֹפוֹ, וְאֵף שְׁאֲנוּ יוֹדְעִים בְּאֵמֶת שְׁאֵין
 אָנוּ רְאוּיִים לְבַקֵּשׁ מִמֶּךָ דְּבַר גְּדוֹל כֵּזֶה, אֵף־עַל־פִּי־כֹן
 בְּכַח רֵאשׁ צְדִיקֶיךָ אָנוּ בָּאִים לְבַקֵּשׁ וּלְהִתְחַנֵּן מִלְּפָנֶיךָ,
 הָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וּנְזָכָה שְׁתַּפְּתַח לָנוּ אֶת כָּל שְׁעָרֵי
 הַקְּדוּשָׁה, עַד שְׁנִזְכָּה לְעַבֵּד אוֹתֶךָ בְּאֵמֶת וּבְתַמִּים. חוּס
 וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְקַדֵּשׁ וְטַהַר אֶת מַחֲנוּ בְּאִפּוֹ שְׁיֵאִיר לָנוּ
 אוֹר תּוֹרָתֶךָ בְּזִכּוֹת מִצּוֹת נֵר חֲנֻכָּה שְׁאֲנוּ מְקִיְמִים
 עַכְשָׁו, וְיִקְיָם בְּנוּ מִקְרָא שְׁכַתוֹב: "כִּי נֵר מְצוּה וְתוֹרָה
 אוֹר", שְׁיֵאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאוֹר תּוֹרָתֶךָ, וּנְזָכָה לְלַמֵּד בְּכָל
 יוֹם וְיוֹם תּוֹרָתֶךָ הַקְּדוּשָׁה בְּהִתְמַדָּה רַבָּה וּבְשִׁקִּידָה
 עֲצוּמָה. וְזַכֵּנוּ לְטִיִּל בְּכָל חֻלְקֵי תּוֹרָתֶךָ הַקְּדוּשָׁה, תּוֹרָה
 שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַע־לִפֶּה נִגְלָה וְנִסְתָּר, רְזִין וְרִזִּי דְרִזִּין.
 אָבִי שְׁבַשְׂמִים, זַכֵּנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, שְׁנִזְכָּה לְעַסֵּק

בתורתך הקדושה תמיד, יומם ולילה, ותפתח את
 דעתנו ותאיר עינינו בתורתך, ונזכה ללמד תורתך
 הקדושה בשכל צח וזך, ונזכה לידע ולהבין במהירות
 גדולה בכל מקום שאנו לומדים, ולא יהיה כח לשום
 מבלבל לבלבל את דעתנו, חס ושלום, בשעת למודנו
 בשום בלבול שבעולם, הן מחשבות חוץ, מחשבות
 זרות מהבלי עולם, הן בלבולים וערבובים ועקמומיות
 בענין הלמוד בעצמו, מכלם תציל אותנו. אבי
 שבשמים, ברחמיך הרבים, רק נזכה להתגבר ברחמיך
 לסלק ולבטל מעלינו כל מיני בלבולים ועקמומיות
 שבעולם בשעת הלמוד, ונזכה ללמד הרבה במהירות
 גדולה בשכל צח וזך באמת, ונזכה להתחיל ולגמור כל
 ספרי התורה הקדושה שבכתב ובעל-פה, וללמד אותם
 כמה וכמה פעמים בימי חיינו, אשר רק זה יהיה נשאר
 מאתנו, ורק זו תכליתנו הנצחית. חוס ורחם עלינו
 לעשות על-כל-פנים מעכשו מימי החנכה הקדושים
 האלו התחלה חדשה, ונזכה להתחיל ללמד בהתמדה
 רבה, להתחיל מסכתא ולהתמיד בה, וללמד במהירות
 גדולה, עד שנזכה לסימה ולהתחילה עוד פעם וכן
 לעולם, עד שתזכנו באפן הזה להתחיל ולגמור ולסיים
 את כל הש"ס פלו וכל חלקי תורתך הקדושה, ובזכות
 אור נר חנכה הקדוש, תאיר עינינו במאור תורתך
 הקדושה, ואור תורתך הקדושה יחזירנו למוטב, כמו
 שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה: המאור שבה מחזיר

למוטב. אָנָּא יְהוָה, מְלֵא רַחֲמִים, אֶתְּהָ יְדַעְתָּ אֶת עֲצָם הַבְּלִבּוֹלִים וְהַעֲרֹבּוּבִים שְׁמַעֲרֹבְבִים וּמַסְבְּבִים וּמַבְלִבְבִּים אֶת דַּעְתָּנוּ תַּמִּיד, וּבִפְרֹט בַּעַת לַמּוֹדְנוּ, עַד שֶׁלֹּא זָכִינוּ עַד הַנָּה לְלַמֵּד שְׁעָה קְלָה בְּמַחְשָׁבָה זָכָה וְנִכּוֹנָה, וְכֹל הַיּוֹם כְּלוּ אִפְלוּ בַּעַת לַמּוֹדְנוּ דַּעְתָּנוּ מִבְּלִבְלֵת וּמִטְרַפֶּת מְאֹד בְּכִמָּה מִיַּי בְּלִבּוֹלִים וְעֲרֹבּוּבִים וּמַחְשָׁבוֹת שֶׁל שְׁטוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת הַלֵּב אֲלֵפֵי אֲלֵפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת בְּלֵי שְׁעוֹר וְעֶרְךָ בְּכֹל עֵת וּבְכֹל שְׁעָה, וְאִין אָנוּ יוֹדְעִים לְהִיכֵן נִבְרַח לְהַצִּיל אֶת נַפְשָׁנוּ מֵהֶם.

יְהוָה אֱלֹהִים, אֶתְּהָ יְדַעְתָּ אֶת פְּזוֹר דַּעְתָּנוּ, כִּי פִגְמָנוּ וְקַלְקָלָנוּ אֶת דַּעְתָּנוּ מְאֹד, וְזֶה יָמִים וְשָׁנִים אֲשֶׁר דַּעְתָּנוּ מִפְּזָרֵת מְאֹד וּמְשׁוֹטְטֵת בְּכֹל עֵת בְּשִׁטּוֹת וּבְלִבּוֹלִים וּבַהֲרָהוּרִים רָעִים וּבְכִמָּה מִיַּי פִּגְמִים, אֲשֶׁר אֵי אִפְשָׁר לְבַאֵר וּלְפָרֵשׁ כָּלֵל, אִם אִמְרַתִּי אֶסְפְּרָה כְּמוֹ אִפְס קִצָּה מֵעֲצָם בְּלִבּוֹל עֲכִירַת הַדַּעַת — יְכַלֵּה הַזְּמַן, וְכֹל הָעֲצוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁגָלִית לָנוּ עַל־יַדִּי הַצְּדִיקִי אֶמֶת אֵיךְ לְהַנְצִיל מֵהֶם בְּשֵׁב וְאֵל תַּעֲשֶׂה וּבִשְׁקִידָה רַבָּה בְּתוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה, מְרַדְּנוּ בָּהֶם וְלֹא קִיַּמְנוּם, עַד שֶׁבְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים קִלְקָלָנוּ וּפִגְמָנוּ מְאֹד בְּכֹל הָעֲצוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁגָלִית לָנוּ כְּבָר, וְאֲשֶׁר אֶתְּהָ מְגַלָּה לָנוּ וּמְרַמֵּז לָנוּ בְּכֹל עֵת עֲצוֹת יִשְׁרוֹת אֵיךְ לְהַנְצִיל מִבְּלִבּוֹל וּפְזוֹר דַּעְתָּנוּ, כִּי לֹא הֵינּוּ מִתְגַּבְּרִים כָּלֵל לְקִיָּמָם, עַד אֲשֶׁר נִתְּבַלְבְּלָה וְנִתְּפָזְרָה דַּעְתָּנוּ כָּל־כָּף, שְׁאִפְלוּ בְּשִׁעָה שְׁאַנְחָנוּ רוּצִים לְהַתְּגַבֵּר וּלְעֲזֹב מַחְשְׁבוֹתֵינוּ הַרְעוֹת,

וּלְאַחַז בְּדַרְכֵי עֲצוֹתֶיךָ הַטּוֹבוֹת, שׁוֹב אֵין אָנוּ יְכוּלִים
 כָּלֵל לְהַחֲזִיק מִחֲשָׁבוֹתֵינוּ בְּמִנוּחָה בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה
 אֲפֹלוּ זְמַן מוּעֵט, וְעַל־יְדִיזָה נִתְעַכְרוּ דְּמִינוּ לְגַמְרֵי,
 וְהַדְּמִים עוֹלִים אֶל הַלֵּב, וְדוֹחֲקִים אוֹתוֹ מְאֹד מְאֹד, אֲדָ
 אַתָּה גְּלִיתָ לָנוּ עַל־יְדֵי רֹאשׁ צְדִיקֶיךָ, אֲשֶׁר כָּל עֲנִן
 חֲנֻכָּה הוּא הַתְּגָלוֹת אוֹר תּוֹרָה שְׁבַע־לֶפֶה, וְעַל־כֵּן אִם
 לוֹמְדִים תּוֹרָה שְׁבַע־לֶפֶה, מִמְּשִׁיכִין עַל עֲצָמָם שְׁעִשׂוּעַ
 עוֹלָם הֵבֵא. וְלָכֵן, אָבִי שְׁבַשְׂמִים, זְכַנּוֹ לְקַבֵּל עַל עֲצָמָנוּ
 לְהַתְּחִיל לְלַמֵּד מִיְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים הָאֵלוּ בְּכֹל יוֹם
 וְיוֹם חֶק וְלֹא יַעֲבֹר תּוֹרָה שְׁבַע־לֶפֶה, וְנִזְכָּה לְסִיָּם אֶת
 כָּל הַשָּׁ"ס פְּעָמִים אֵין מִסְפָּר בְּחַיֵּינוּ, וּבִפְרָט סִפְרֵי
 הַשְּׁלַחַן עֲרוּף, שְׁנִזְכָּה לְחִזּוֹר בָּהֶם הַרְבֵּה מְאֹד מְאֹד, וְלֹא
 יַעֲבֹר יוֹם שְׁלֹא נִלְמַד בּוֹ הַלְכָה מִשְׁלַחַן עֲרוּף, אֲשֶׁר
 מְזַכֵּךְ אֶת הַדְּמִים וּמְבַרֵּר וּמְלַקֵּט אֶת הַטּוֹב מֵהַרַע,
 הַכָּשֶׁר מֵהַפְּסוּל, הַטְּהוֹר מֵהַטְּמֵא, הַמְּתֵר מֵהָאִסוּר.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּבָר עָבְרוּ כָּל־כֶּף הַרְבֵּה יָמִים וְשָׁנִים
 מִחַיֵּינוּ, וְעַדִּין מִתּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה אָנוּ רְחוּקִים,
 עַל־כֵּן בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים זְכַנּוֹ לַעֲשׂוֹת הַתְּחִלָּה מִיְמֵי חֲנֻכָּה
 אֵלֶּה, לְהַתְּחִיל לְלַמֵּד שְׁלַחַן עֲרוּף בְּכֹל יוֹם, וְנִתְחִיל
 מֵהָאֲרַח חַיִּים, וְכַשְׁנִזְכָּה לְסִיָּמוֹ נִתְחִיל אֶת הַיּוֹרָה דְּעָה,
 וְכַשְׁנִזְכָּה לְסִיָּמוֹ נִתְחִיל אֶת אֲבֹן הַעֲזָר, וְכַשְׁנִזְכָּה לְסִיָּמוֹ
 נִתְחִיל אֶת חֲשׁוֹן מִשְׁפָּט, עַד שְׁנִזְכָּה לְסִיָּם אֶת אֲרַבְעַת
 חֻלְקֵי שְׁלַחַן עֲרוּף, וְאִזּוֹ זְכַנּוֹ לְהַתְּחִיל עוֹד פְּעַם מֵאֲרַח
 חַיִּים וְכוּ', וְכֵן לְעוֹלָם כָּל יְמֵי חַיֵּינוּ, שְׁתַּזְכְּנוּ בְּזֶה

העולם עוד לחיות, וכן תזכנו להתחיל ממסכת ברכות עד שנזכה לסיימה, ונתחיל מסכת שבת וכו', עד שנזכה לסיים את כל הש"ס כלו, ותמשיך עלינו צלם אלהים, וכל זה נתחיל עוד בימי חנכה אלה. רבוננו של עולם, זכנו לצית את ראש צדיקיה, ולהתישב היטב היטב בדעתנו, אשר זמינו כצל עובר, ועוד מעט יהיה ההכרח לשוב אליך, ומה נשיב לשולחנו דבר, ומה נשיב לשומר הפתח העליון בשעה שישאלנו: ערך מקרא שקרית, משנה ששנית וכו', אוי לאותה בושה, אוי לאותה כלימה שתהיה לנו אז, אן נברח ואן נטמן מרב בושה וכלימה וכו'; ועל-כן זכנו, אבינו שבשמים, להתחיל עכשו בימי חנכה הקדושים, ולבל נטעה את עצמנו כלל, ונזכה לזכר מה שאמר החכם מכל אדם: "אם חכמת – חכמת לך, ואם לצת – לבדך תשא".

וזכנו להיות עקשן גדול על למוד תורתך הקדושה בסדר ובאפן שגלה לנו ראש צדיקיה, חוס וחמל עלינו שלא יכנס בתוך לבנו שום פטפוט הבל של המתנגדים על דרך זו, זכנו לזכר אז על אחריתנו ותכליתנו, ויקים בי מקרא שכתוב: "עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", ודרשו חכמינו, זכרונם לברכה, אימתי התורה שוחקת? ביום האחרון, שאז באים לעזר אל האדם כל התורה שזכה ללמד בימי חייו; ועל-כן זכנו לצית את ראש צדיקיה, שהזהירנו מאד מאד להתמיד בתורתך הקדושה, עד שבפרוש אמר, שאפלו אותן האנשים

הַרְחוּקִים מִן הַקְדָּשָׁה מְאֹד, שְׁנִלְכְּדוּ בַּמְצוּדָה רָעָה, עַד
 שְׂרָגִילִין בַּעֲבֻרוֹת, חֶסֶד וְשָׁלוֹם, רַחֲמָנָא לְצַלּוֹן, רַחֲמָנָא
 לִישְׁזַבּוֹן, אֶף-עַל-פִּיכֹן הִכַּח שֶׁל הַתּוֹרָה גְּדוּל כָּל-כֶּף, עַד
 שִׁיכּוּלָה לְהוֹצִיא אוֹתָם מִן הָעֲבֻרוֹת שְׂרָגִיל בָּהֶם, חֶסֶד
 וְשָׁלוֹם, וְאִם יַעֲשׂוּ לָהֶם חֶק קְבוּעַ וְחַיִּיב חֶזֶק לְלַמֵּד
 בְּכָל יוֹם וְיוֹם כֶּף וְכֶף יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה, בּוֹדָאֵי יִזְכוּ
 לְצֵאת מִמְצוּדָתָם הַרְעָה עַל-יַדֵּי הַתּוֹרָה; כִּי כַח הַתּוֹרָה
 גְּדוּל מְאֹד. וְהִנֵּה, רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֶתְּהָ לְבַד יוֹדַע אֶת
 מַצְבֵּנוּ בְּאִיזָה מַעֲמַד וּמְקוֹם אֲנַחְנוּ נִמְצָאִים עֹכְשׁוֹ,
 אֲשֶׁר בְּאַמֶּת אֲנַחְנוּ הִנְנוּ מֵאוֹתָן הָאֲנָשִׁים שְׁנִלְכְּדוּ
 בַּמְצוּדָה רָעָה, וְרָגִילִין בַּעֲבֻרוֹת חֲמוּרוֹת בְּכָל יוֹם, עַד
 שְׂאִין בְּכַחֲנוּ לְעַצֵּר אֶת עַצְמָנוּ מִלְּחֻטָּא, וְכָל מָה שְׂאֵנוּ
 מִקְבָּלִין עַל עַצְמָנוּ לְבָלִי לְחֻטָּא, עוֹד יוֹתֵר וְיוֹתֵר
 מִתְגַּבֵּר עָלֵינוּ יִצְרָנוּ הַרַע בְּתַבְעֵרָה עֲצוּמָה, עַד אֲשֶׁר
 כְּלִינוּ יְמִינוּ וּשְׁנוֹתֵינוּ בְּהֶבֶל וּבְרִיקָה, בְּחֻשָּׁךְ וּבְתַרְדֵּמָה,
 בְּלִכְלוּךָ וּבְטַנוּף, וְאֲשֶׁר מֵרַב חֻטְאֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ
 וּפְשָׁעֵינוּ נִתְבַּלְבְּלָה דַּעֲתָנוּ וְנִעְכָּר שְׁכָלְנוּ לְגַמְרִי, וְאֵנוּ
 מְבַלְבְּלִים מְאֹד מְאֹד, עַד שְׂאֵנוּ רְחוּקִים לְגַמְרִי מִמֶּךָ
 וּמִצְדִּיקֶיךָ הָאֲמִתִּיִּים, וְעֵתָה מָה נַעֲשֶׂה וְלִהְיֶכֶן נִפְנָה
 לְעִזְרָה, לְהִיכֵן נִטָּה לִישׁוּעָה, מֵאַחַר שֶׁקְלַקְלָנוּ אֶת מַחְנוּ
 וְדַעֲתָנוּ כָּל-כֶּף בְּרַבּוּי זְהָמָה, עַד שְׂאֵפְלוּ כְּשִׂאֲנַחְנוּ
 רוֹצִים כָּבֵר לְצִיַּת אֶת רֹאשׁ צְדִיקֶיךָ, וְלִהְתַּחֵיל לְלַמֵּד
 תּוֹרַתְךָ הַקְדוּשָׁה הַמְּטַהֵרֶת וּמְזַכֶּכֶת אֶת הַנַּפְשׁ, אִךְ מֵרַב
 קְלַקּוּל מַחְנוּ וְשְׁכָלְנוּ אֵין אֲנוּ מְבִינִים אֶפְלוּ פְּשׁוּטֵן שֶׁל

דְּבָרִים. אוי מה הִזָּה לנו, רֵאָה וְהַבִּיטָה בְּצָרוֹתֵינוּ
 וּבְמִרְרוֹתֵינוּ אֲשֶׁר כְּמוֹהָ לֹא הִיְתָה, מִצַּד אֶחָד נִפְלָנוּ
 בְּפַח נִשְׁבֵּר וְנִתְלַכְלַכְנוּ בְּטַנוּף מַעֲשֵׂינוּ, וּמִצַּד אֶחָד
 נִתְעַכְרוּ שְׁכָלְנוּ וְדַעַתְנוּ עַד שָׁאִין אָנוּ מְבִינִים מַה שָׁאָנוּ
 לוֹמְדִים כָּלֵל, וְהוּא צָרָה וּמְרָה גְדוֹלָה, כִּי עַל־יְדִי־זָה אָנוּ
 מְבַטְלִין אֶת הַזְּמַן הַיָּקָר בְּפִטְפוּטֵי דְּבָרִים בְּטָלִים
 וּבְלִשׁוֹן־הֶרַע וּרְכִילוֹת וְלִיצָנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלוּ, מֵאַחַר
 שֶׁהֵמַח וְהִדְעַת מְקַלְקְלִים, וְאִין אָנוּ זֹכִינ׳ לְהַבִּין אֶת
 תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה, וְעַל־יְדִי־זָה אָנוּ מִתְרַשְׁלִים מִמֶּנָּה עַד
 שָׁאִין אָנוּ לוֹמְדִים כָּלֵל, וְעוֹבְרִים עָלֵינוּ הַיָּמִים וְהַלִּילוֹת
 בַּחֲשָׁף וּבְרִיקָה, וּמֵאוּמָה אֵין אֶתְנוּ. אוי וי, אוי וי, צָרָה
 זוּ הִיא עוֹלָה עַל כָּל הַצָּרוֹת, כָּאֵב וּמִכְאוּב הַזֶּה עוֹלִים
 עַל כָּל הַמְּכֹאֲבִים, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ, זְכְרוֹנָם
 לְבִרְכָה: כָּל שְׁאֶפְשֵׁר לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְאִינוּ עוֹסֵק,
 הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא מְבִיא עָלָיו יְסוּרִין מְכַעְרִין וְעוֹכְרִין
 אוֹתוֹ. וְעַתָּה רֵאָה וְגַם רֵאָה, לֹא דִי שְׁבַלְנוּ יְמֵינוּ
 וּשְׁנוֹתֵינוּ בְּטַנוּף מַעֲשֵׂינוּ, וְעַכְשָׁו עוֹד נִתְקַלְקְלָה דַעַתְנוּ,
 עַד שָׁאָנוּ רַחוּקִים מִתּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה, וְאֲשֶׁר עַל־יְדִי־זָה
 בְּעַצְמוֹ בָּאִים עָלֵינוּ יְסוּרִין מְכַעְרִין בְּכָל יוֹם וְעוֹכְרִין
 אוֹתָנוּ, עַד אֲשֶׁר קִשָּׁה וְכָבַד עָלֵינוּ כְּבָר לְסַבֵּל מִרִירוֹת
 וְצַעַר כְּאֵלוּ.

אָנָּה יְהוָה אֱלֹהִים, חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְזַכְּנוּ לְשִׁמְעַ
 וּלְצִיַּת בְּקוֹל רֹאשׁ צְדִיקִיךָ עַל־כָּל־פְּנִים מַעֲכָשׁוּ
 מִימֵי חֲנֻכַּה הַקְּדוּשִׁים הָאֵלוּ, שְׁנַתְחִיל לְלַמֵּד תּוֹרַתְךָ

הקדושה בתמימות ובפשטות גמורה, ונתחיל להרגיל את עצמנו באמירת תורתך הקדושה אפלו בלא הבנה. וכמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה: לעולם לגרס איניש, ואף על גב דמשפח, ואף על גב דלא ידע מאי קאמר, ובזכות רבוי האמירה בתורתך הקדושה יזדכך דמנו ומחנו, עד שנזכה אחר-כך להבין בעמק תורתך הקדושה. רבונו של עולם, חוס וחמל עלינו, ונהיה רגילים לומר בכל יום הרבה משניות וגמרא וזהר הקדוש ותקונים ומדרשים ושלחן ערוך וכו' וכו' בתמימות ובפשטות גמורה, להתחיל מהתחלה, ולומר בזריזות עד שנזכה לסיימם, ונתחיל עוד פעם ועוד פעם כל ימי חיינו, עד שיזדכך דמנו ומחנו, ונזכה להשיג ולהבין את עמקות תורתך הקדושה. רבונו של עולם, חוס וחמל עלינו לבל נטעה בעצמנו, מאחר שעדין אין אנו מבינים תורתך הקדושה, ואין אנו יורדין עדין לעמקה מרב קלקול מחנו ודעתנו, בשביל זה אנחנו פטורים, חס ושלום, מתורתך הקדושה, רק זכנו להרגיל עצמנו באמירת תורתך הקדושה, אשר האמירה לבד מסגלת מאד, ונקרא ערבי נחל, ואתה נוטע מהם אילנין רברבין בכל העולמות, ואתה ברחמך הגדולים מקבל גם את עסק התורה הזה, ואתה משמח עצמך בה. אגא יהוה, רחמן מלא רחמים, תעורר עלינו רחמך הגדולים, ותהיה בעזרנו, ותפקח את עיני שכלנו, שנזכה לצאת מחשך לאור,

וְתֹאִיר עֵינֵינוּ בְּמֵאֹר תּוֹרַתְךָ, שְׁנֹזֶכֶה לִידַע וְלִהְבִּין
 וְלִהְשָׁפִיל אֶת כָּל דְּבָרֵי תּוֹרַתְךָ עַל בּוֹרֵן וְאַמְתַּתָּנוּ,
 וְלִידַע כָּל דִּינֵי וּמִשְׁפָּטֵי הַתּוֹרָה וְכָל דְּרָכֵי הַתּוֹרָה,
 וְלִהְשַׁתְּדֵל בָּהּ בְּדֶרֶךְ הָאֱמֶת, וְנֹזֶכֶה לִהְבִּין הֵיטֵב כָּל מֵה
 שְׁאַנּוּ לּוֹמְדִים. חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ עַל־כָּל־פְּנִים מֵעַכְשָׁו
 מִימֵי חֲנֻכַּת הַקְּדוּשִׁים הָאֵלוּ שֶׁנַּעֲשָׂה הַתַּחֲלָה חֲדָשָׁה,
 וְנַחֲנֶךָ אֶת עֲצָמָנוּ בְּלִמּוּד תּוֹרָה שְׁבַע־לֶפֶה, וְנִתְחִיל
 לֹמַר הַרְבֵּה בְּתוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה בְּתַמִּימוֹת וּבַפְּשִׁיטוֹת
 גְּמוּרָה, וְתִזְכְּנוּ לְדְבוּרִים הַמְּאִירִים בְּתוֹרָה, וְיֹאִירוּ לָנוּ
 דְּבוּרֵי הַתּוֹרָה לְצֵאת מִפְּחִיתוֹת וְשִׁפְלוֹת מִדְּרָגָתָנוּ
 הַפְּחוּתָה וְשִׁפְלָה מְאֹד, וְנֹזֶכֶה שְׁיֹאִירוּ לָנוּ דְבוּרֵי הַתּוֹרָה
 בְּכָל פַּעַם לְכָל הַמְּקוֹמוֹת שְׁאַנּוּ צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת
 תְּשׁוּבָה, בְּאִפֹּן שְׁנֹזֶכֶה לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבַת הַמִּשְׁקָל מִמֶּשׁ
 עַל כָּל חֲטָאֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ הַמְּרַבִּים, וְעַל כָּל
 הַפְּגָמִים שֶׁפָּגַמְנוּ בְּכַבֻּדְךָ הַגָּדוֹל יִתְבַּרֵךְ מְנַעוּרֵינוּ עַד
 עַתָּה, וְתִזְכְּנוּ לְתַקֵּן הַכֹּל בְּחַיֵּינוּ, וְתַעֲזְרֵנוּ בְּכָל פַּעַם
 לַעֲלוֹת מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, עַד שְׁנֹזֶכֶה לְבוֹא לְתַבּוּנוֹת
 הַתּוֹרָה לְעִמְקָא, וְתִזְכְּנוּ לִידַע וְלִהְבִּין וְלִהְשִׁיג הַלְכָה
 וְקַבְּלָה רִזִּין וְרִזִּין דְּרִזִּין.

יְהוָה אֱלֹהִים, נִפְשָׁנוּ יוֹדַעַת מְאֹד כִּמְה אָנוּ רְחוּקִים
 כַּעַת מִכָּל אֱלֹהִים, עַד אֲשֶׁר מִסּוּהַ הַבוּשָׁה עַל פְּנֵינוּ
 לְבַקֵּשׁ עַל כָּל אֱלֹהִים, כִּי אֵיךְ יוּכַל נִבְּזָה וְנִמְאָס כְּמוֹנֵי
 לְבַקֵּשׁ גְּדוּלוֹת כְּאֱלֹהִים, אֵךְ עַל רְחֻמֶיךָ הַגְּדוּלִים נִשְׁעֲנוּ
 וְעַל עֲנוּתְנוֹתֶיךָ וְטוֹבְךָ תִּמְכְּנוּ יִתְדוֹתֵינוּ, כִּי אַתָּה טוֹב

לכל, ואין דבר נמנע ממך, ואתה עושה גדולות
 ונפלאות עד אין חקר בכל עת ובכל שעה, ומי יאמר
 לך מה תעשה, על-כן עינינו לך תלויים עד שתחננו
 ברחמיך הרבים לזכות להגיע לכל מה שבקשנו מלפניך
 חיש קל מהרה, ואם לא עכשו אימתי, כי כבר עלינו
 שנותינו בהבל וריק. עזרנו מעתה ברחמיך, שנזכה
 להתעורר מהיום להמשיך עלינו קדשה וטהרה באמת,
 עד שנזכה להגיע לכל מה שבקשנו מלפניך. עשה למען
 שמך, עשה למען כבודך, עשה למען קדשך, עשה
 למען תורתך, כי שמך וכבודך עלינו נקרא, וכבר
 הבטחתנו שלא תתן כבודך לאחר, כמו שכתוב: "אני
 יהוה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן ותהלתי
 לפסילים", עזרנו יהוה, שיתגדל כבודך על ידנו,
 וכבודך ימלא כל הארץ, תאיר ארץ מכבודך, "יהי כבוד
 יהוה לעולם, ישמח יהוה במעשיו", ברוך יהוה אלהים
 אלהי ישראל עושה נפלאות לבדו, וברוך שם כבודו
 לעולם וימלא כבודו את כל הארץ, אמן ואמן!

עניני חנכה מהספר הקדוש והנורא "לקויטי-מוהר"ן

(א) על-ידי מצות הדלקת גר חנכה מכיר כבוד השם יתברך ונתעלה ונתגדל כבודו בעולם, ומעוררין הרחוקים לשוב להשם יתברך, וזוכין ליראה ולשלום-בית ולתפלה, ונתבטל המתלקת ולשון-הרע, ונמשך שלום הפללי בכל העולם.

(לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד)

(ב) על-ידי מצות הדלקת גר חנכה ממשיכין על עצמו הדעת הקדוש, שהיא בחינת שמן הטוב שהיא בחינת זכרון, דהינו לזכר תמיד בעלמא דאתי בכלל ובפרט.

(שם, סימן נד)

(ג) ימי חנכה הם ימי הודאה והלל, שנה עקר שעשוע עולם הבא, ועל-ידי-זה זוכין שאיר האמת, דהינו להתפלל באמת וללמד תורה באמת מפי רב אמתי, ולעשות שדוכים אמתיים, שכל זה הם שלשה קני האמת, והם מאירים לכל חלקי הדבור, ומשלימים הדבור, ועל-ידי-זה זוכים להמשיך הקדשה והשמחה של שבת לששת ימי החל, שעל-ידי-זה נתגלה אחדות הפשוט יתברך.

וכל אלו התקונים נמשכים על-ידי הדלקת גר חנכה, ועל-ידי הלל והודאה של חנכה. אשרי הזוכה לחנכה כזה, להמשיך בו כל התקונים הנוראים האלו.

(שם, חלק ב', סימן ב')

(ד) כפי מה שזוכה כל אחד לפעל ביום כפור בקשת "סלח נא וכו', כמובן הוא זוכה לקדשת חנכה. כי קדשת חנכה נמשך על-ידי הסליחה של יום הכפורים, כי חנכה הוא בחינת חנפת בית-המקדש, שעל-ידי מצות חנכה אנו ממשיכים על עצמנו קדשת בית-המקדש, שנה זוכים על-ידי הסליחה על עוונות שפועלין ביום הכפורים.

ועקר קדשת הבית-המקדש שממשיכים בחגכה הוא לזכות לדעת הקדוש, לידע ולהודיע כי הַנְּזִ"ה הוא האלקים, ולזכות לצאת על-ידי-זה מעוונות, שְׁהוּ עקר הרחמנות על ישראל, ולהמשיך הארת הדעת הקדוש לבנים ותלמידים לדורות לנצח, ולזכות על-ידי-זה להשגת המקיפין הקדושים שהם עקר שְׁעוּע עולם הבא, שהם גמשיכים על-ידי הדלקת השמן הקדוש של גר חגכה, ולזכות על-ידי-זה לפרנסה קדושה הנמשכת מרצון העליון, שיכולין לזכות על ידה בשעת האכילה להארת הרצון המפלג, שיכסף וישתוקק להשם: תברך ברצון מפלג בלי שעור, ומאליו יבין האדם שחגכה כזה אי אפשר לזכות, כי אם על-ידי התקרבות לרב ומנהיג שהוא רחמן אמת; אשרי הזוכה למצא אותו.

(שם, סימן ז')

* * *

עניני חגכה מהספר הקדוש והנורא "לקוטי-הלכות"

.א.

הדלקת גר חגכה הוא סוד המשכת השגת אלקות על-ידי הצמצומים, שמשם עקר הדלקת כל האורות והנרות הקדושה, שזה סוד: "לאנהרא שרגין ולאדלקא בוציגין" [להאיר ולהדליק גרות ואורות], שזה המשכת מחין, הינו להכניס בעצמו השגות אלקות, שזה סוד השמן והכלי והפתילה שבהם נתלה האור, שהם כלים וצמצומים, שבהם גמשכת השגת אלקות שמשם כל האורות, כי הוא ותברך אור כל האורות, כמו שכתוב (תהלים כז, א): "הַנְּזִ"ה אורי וישעי", שזה תקף הגם של חגכה, כי אז עמדה מלכות גון הרשעה להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך, כי מלכות גון הרשעה זה עקר החכמות חיצוניות שהן חכמות גון, מתמת שהם עסקו בזה ביותר להמשיך החכמות חיצוניות בעולם כידוע, שזה עקר

התגברות מלכות הרשעה על מלכות דקדושה, ועל-כן היתה אז עת
 צרה גדולה, כי רצו להשכיח התורה לגמרי, על-ידי התגברות
 החכמות החיצוניות שהם הפך התורה, כי התורה והמצוות הם
 שעורים וכלים וצמצומים להמשיך על נדם השגות אלקות, והם רצו
 להשכיח את התורה והמצוות על-ידי התגברות חכמות חיצוניות
 שהם מלכות הרשעה שמתגברת על מלכות דקדושה, כמו עכשו,
 בעוונותינו הרבים, שמתגברים האפיקורסים ורוצים להמשיך
 חכמות חיצוניות בעולם, ולהשכיח התורה הקדושה לגמרי, כמו
 שרואים בחוש, שכל מי שנמשך אחר דרכיהם, הוא פורק על
 לגמרי, ומגלח זקנו ופאותיו, ושונה יין גסף עד שפורק על לגמרי,
 רחמנא לצלן. אבל השם יתברך ברב רחמיו המרבים הקדים רפואה
 למכה, ועשה עמנו גס גדול ונפלא אז בימי מתתיהו בן יוחנן כהן
 גדול, עד שלא די שהכניעו והפילו את מלכות יון הרשעה במפלה
 גדולה, אף גם על-ידי תקף הגס המשיכו אור נפלא בעולם לדורות,
 שיהיה לנו כח על-ידי-זה להמשיך את אורו יתברך כל אחד בביתו,
 דהינו אור השגת אלקותו על-ידי הצמצומים, שכל אחד ואחד ישיג
 אלקותו יתברך במקום שהוא נמצא. ודבר זה נמשך עלינו בחנכה,
 על-ידי הצדיקים הגדולים המפלגים במעלה, שתקנו בהדליק גר
 חנכה, שעל-ידי-זה יש כח להמשיך הארת האין סוף ברוך הוא
 יתברך שמו אפלו בביתו, אפלו אם הוא כמו שהוא, ועל כל אחד
 ואחד באיזה מצב שרק יהיה, שזה מבאר בכונות חנכה, שענין
 חנכה הוא שממשיכים האור הנורא והנפלא, שכולל כל היחודים,
 ממשיכים אותו למטה, הינו למטה מעשרה טפחים, כי יש בכח
 הצדיקים הגדולים מאד לתקן תקונים נפלאים באלו, עד שמאירים
 השגות אלקות על-ידי הצמצומים גם למטה בדיוטא התחתונה
 מאד, שהיא למטה מעשרה טפחים, שמעולם לא ירדה השכינה
 לשם (ספ"ה), ועתה על-ידי תקף הגס של חנכה מדליקים שם למטה
 מעשרה טפחים דיקא את הגרות של חנכה הקדוש והנורא, שהיא
 המשכת והשגת אלקות על-ידי הצמצומים למטה למטה, להאיר
 בכל אחד מישראל לכל מי-שרוצה לקבל, אפלו אם הוא הגרוע

שֶׁבְּגֵרוּעִים וְאֶפְלוּ הַחֹלָה הַגָּדוֹל בְּיֹתֵר בְּחֵלֵי הַנֶּפֶשׁ עַל-יְדֵי רְבוּי עֲוֹנוֹתָיו, לְהָאִיר גַּם בּוֹ הָאֶרֶז מִהִשְׁגַּת אֱלֹקוֹת, עַל-יְדֵי גָדֹל כַּח הַצְדִּיקִים הַגָּדוֹלִים, שֶׁמִּמְשִׁיכִים חֲקֵף הַגֶּס שֶׁל חֲנֻכָּה בְּעוֹלָם, כִּי מִגָּדֹל כַּח הַצְדִּיקִים הֵם יְכוּלִים לְהָאִיר אֶפְלוּ בַּמְדַּרְגָּה הַתַּחְתּוֹנָה, כִּי הֵם צִמְצָמָמִים צִמְצוּמִים כְּאֵלוּ בְּהִשְׁגוֹת אֱלֹקוֹת, עַד שֶׁיְכוּלִים לְהָאִיר אֶפְלוּ בְּקִטְנִים בְּמַעֲלָה מְאֹד, וּלְרִפְאוֹת אֶפְלוּ הַחֹלִים הַגָּדוֹלִים בְּיֹתֵר, שְׁזֶה סוּד הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה לַמָּטָה מִעֲשֶׂרָה טַפָּחִים, וְזֶה פְרוּשׁ (תְּהִלִּים כג, ד): "גַּם כִּי אֵלֶּךָ בְּגִיא צִלְמוֹת לֹא אֵירָא רָע, כִּי אַתָּה עֲמַדִּי", וְכֵן (מִיכָה ז, ח): "כִּי אָשַׁב בַּחֲשֵׁךְ הַיְנִי"ה אֹר לִי", הֵינּוּ שֶׁמִּמְשִׁיכִים אֹר הַשְּׁגַת אֱלֹקוֹת לַמָּטָה בְּעִמְקַת הַחֲשֵׁךְ אֶפְלוּ בְּגִיא צִלְמוֹת, לְהָאִיר לְנִמּוּכִים מְאֹד, שֶׁתֵּאִיר גַּם עֲלֵיהֶם הָאֶרֶז וְיִדְיָעָה מֵאֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ, כְּדֵי לְרַפֵּא אוֹתָם וּלְתַקְנֵם וּלְהַשִּׁיבָם אֵלָיו (הַשְּׁמֵחַת הַבְּקָר, הַלְכָה ד', אוֹת י').

ב.

חֲנֻכָּה וּפְוִרִים הֵם סוּד מְצוֹת בְּקוֹר חוֹלִים, כִּי הֵם יָמִים קְדוּשִׁים וְטוֹבִים מְאֹד, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הֵם יָמֵי חַל, כִּי אֵינָם אֲסוּרִים בְּמִלְאכָה כָּלֵל, וְזֶה סוּד הָאֶרֶז הַשְּׁגַת אֱלֹקוֹת עַל הַחֹלִים בְּיֹתֵר, עַל-יְדֵי גָדֹל כַּח הַצְדִּיק, שֶׁיְכוּל לַעֲשׂוֹת כָּלִים וְצִמְצוּמִים וְנִפְלְאִים כְּאֵלוּ, שֶׁיְכוּל לְצִמְצֵם אֱלֹקוֹתָיו יִתְבָּרַךְ, לְהוֹרִיד אֶפְלוּ לְנִשְׁמוֹת הַכִּי פְּגוּמוֹת, שֶׁגַּם הֵם יִזְכוּ לְהַשִּׁיג אֹרָוֹ יִתְבָּרַךְ. וְהוּא כְּמוֹ לְמִשְׁלַל כְּשֶׁאֲדָם בְּרִיא, בְּנִדְאֵי אֵין הַמֶּלֶךְ בָּא אֶל הָאֲדָם לְהִרְאוֹת לוֹ פְּנָיו, רַק כֹּל מִי שֶׁרוֹצֵה לְקַבֵּל פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלִהְתַּעַדֵן מְאֹד פְּנָיו, הוּא צָרִיף לְנִקּוֹת וּלְטִהָרָה עֲצוּמוֹ יָפָה יָפָה, וְלִקְשָׁט אֶת עֲצוּמוֹ כְּרִאוּי, וְלִשְׁקֹד עַל דְּלִתֵי הַמֶּלֶךְ, וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵת רוֹאֵי פְנֵי הַמֶּלֶךְ שֶׁיִּקְבַּל רְשׁוֹת וְיִקְנֶס, וְעֲלִיו לַעֲשׂוֹת כָּל הַתַּחֲבֻלוֹת הַשְּׂיִכּוֹת לְזֶה, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְבוֹא לְרִאוֹת אֶת פְּנֵי הַמֶּלֶךְ כְּפִי מְדַרְגָּתוֹ, אִם לְכַנֵּס לְחֻצֵר הַמֶּלֶךְ אוֹ לְבֵית אוֹ לְהִיכָל וְכוּ', כְּדֵי שֶׁיֵּאִיר בּוֹ הַמֶּלֶךְ פְּנָיו הַמְאִירוֹת. אָבֵל כְּשֶׁאֲחַד מֵאֲנָשֵׁי הַמֶּלֶךְ חוֹלָה וּמִטָּל עַל עַרְשׁ דָּוִד, רַחֲמָנָא לְצַלֵן, אֲזִי כְּשֶׁנִּתְעוֹרְרִים רַחֲמֵי הַמֶּלֶךְ לְהַחֲיוֹתוֹ מְאֹד פְּנָיו, אֲזִי מְכַרַח הַמֶּלֶךְ לִירֵד אֶצְלוֹ לְבֵיתוֹ לְהָאִיר בּוֹ פְּנָיו וּלְהַחֲיוֹתוֹ.

שָׁזָה סוּד (שְׁבַת יב): שְׂכִינָה לְמַעַלָּה מְרַאשׁוֹתָיו שֶׁל חוּלָה; וְזֶה סוּד חֲנֻכָּה וּפּוּרִים, שֶׁהֵם מוֹעֲדִים קְדוּשִׁים שֶׁנִּתְּנוּ לָנוּ לְהַחְיִיתָנוּ כְּהַיּוֹם הַזֶּה בִּימֵי הַגְּלוּת הַמְּרָה, שֶׁכִּנְסַת יִשְׂרָאֵל נִקְרְאָת חוּלָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שיר השירים ב. ה): "סִמְכוּנֵי בְּאֲשֵׁישׁוֹת רְפוּדֵי בַתפּוּחִים, כִּי חוּלַת אֶהְבֶּה אֲנִי", וּמַעֲצָם חֲלִינּוּ הַכְּבֹד, אֵין אָנוּ יְכוּלִים לַעֲלוֹת וּלְהִרְאֹת וּלְהַשְׁתַּחֲוֹת לְפָנָיו בְּשֵׁלֶשׁ פְּעָמֵי רְגְלֵינוּ, לְהַכְּנס לְבֵיתוֹ הַקְּדוֹשׁ שֶׁהוּא בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, לְקַבֵּל אֹר הַפְּנִים, כִּי מִפְּנֵי חֻטְאֵינוּ גְּלִינוּ מֵאַרְצֵנוּ וְנִתְרַחַקְנוּ מֵעַל אֲדַמְתָּנוּ, וְאֵין אָנוּ יְכוּלִים לְרַאֲוֹת אֶת פָּנָיו יְתִבְרָךְ, עַל־כֵּן חָמַל עָלֵינוּ בַּעַל הַרְחָמִים בְּרַחֲמָיו הַעֲצוּמִים, וְהוֹסִיף לָנוּ שְׁנֵי הַיָּמִים הַקְּדוּשִׁים הָאֵלּוּ שֶׁהֵם חֲנֻכָּה וּפּוּרִים, שֶׁתִּקְּנוּ לָנוּ הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים, שֶׁהֵם אֲנָשֵׁי כְּנֻסַת הַגְּדוּלָּה, כְּדֵי לְהַמְשִׁיךְ לָנוּ אֹר הַפְּנִים בְּתוֹךְ בֵּיתָנוּ בְּתִקְוָה גְּלוּתָנוּ, שֶׁיִּזְכֶּה כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ בְּחֻנְכָּה לְהַדְלִיק גַּר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא אֹר הַפְּנִים, בְּסוּד (תהלים קד. טו): "לְהַצְהִיל פָּנִים מִשְׁמֶן" — זֶה סוּד הַשְּׁבַת אֱלֻקוֹת, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִזְכֶּה לְהִסְתַּכֵּל בְּאֹר הַגְּנוּז הַזֶּה, וְכֵן בְּפּוּרִים כָּל אֶחָד מִמְּשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ קִבְּלַת הַתּוֹרָה שֶׁמִּקְבָּלִים אֹז בְּכָל שָׁנָה בְּתִקְוָה הַגְּלוּת, בְּסוּד (אסתר ט. כז): "קִיְּמוּ וְקַבְּלוּ"; וְעַל־כֵּן חֲנֻכָּה וּפּוּרִים הֵם בְּסוּד רְגְלִין, כִּי הֵם נִצַּח וְהוֹד, שֶׁהֵם הַרְגְּלִין כְּפִדּוּעַ, וְזֶה סוּד מִצְּנַת בְּקוּר חוּלִים, שֶׁהִמְצָאָה בְּרַגְלִין, שֶׁהֵשֵׁם יְתִבְרָךְ מִרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹלֵךְ לְבַקְּרָנוּ וּמֵאִיר לָנוּ פָּנָיו הַקְּדוּשִׁים; וְעַל־יְדֵי קִדְשַׁת הַיָּמִים הַקְּדוּשִׁים הָאֵלּוּ שֶׁנִּתְּן לָנוּ הַשֵּׁם — חֲנֻכָּה וּפּוּרִים, שֶׁהֵם מוֹעֲדִים קְדוּשִׁים בִּימֵי הַחַל, שֶׁהֵם יָמֵי הַגְּלוּת, שֶׁאֹז אֵין לָנוּ כַּח לַעֲלוֹת אֵלָיו יְתִבְרָךְ בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ לְקַבֵּל מֵאֹר הַפְּנִים, רַק הוּא יְתִבְרָךְ מִמְּשִׁיךְ לָנוּ אֹר הַפְּנִים בְּתוֹךְ בְּתֵינוּ כְּדֵי לְהַחְיִיתָנוּ עַל־יְדֵי הַצְּדִיקִים הַגְּדוּלִים הָאֲמֵתִיִּים שֶׁבְּכָל דּוֹר, שֶׁהֵם עוֹסְקִים בְּתַקּוּנָנוּ, שֶׁהֵם מִשְׁתַּדְּלִים בִּיּוֹתֵר לְהַחְיִית אֶת כָּל הַחוּלִים בִּיּוֹתֵר, עַל־יְדֵי שֶׁהֵם מוֹרִידִים אֶת הָאֹר אֵין סוּף אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, עַל־יְדֵי צְמֻצוּמִים רַבִּים שֶׁמִּצְמָצְמִים אֹר הָאֵין סוּף, עַד שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד יִזְכֶּה לְהַבִּין אֶת זֶה (שם, אוֹת יד).

ג.

תִּקְוָה הַגָּס שֶׁל חֲנֻכָּה עַד שֶׁזְּכִינוּ לְמַצְנָה חֲדָשָׁה לְהַדְלִיק גַּר חֲנֻכָּה

בְּמַיְנוּ בְּכָל שָׁנָה הוּא, כִּי הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה מְדֻלֵּקִים מִהַזְרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוּ הַקְדוּשָׁה שֶׁל הַבְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית, שְׁמֶשֶׁם כָּל קַבְּלַת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, שֶׁהֵם כָּלֵל הָאוֹרוֹת הַקְדוּשִׁים, בְּסוּד (מִשְׁלֵי ו, כג): "כִּי גַר מִצְוֶה וְתוֹרָה אֹר", שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מְבֹטְלִים כָּל הַצְּרוֹת וְהַסְטָרָא אַחֲרָא, שֶׁהֵם יְנִיקַת מַלְכוּת אַמּוֹת הָעוֹלָם, כִּי מַלְכוּת אַמּוֹת הָעוֹלָם עֲמָדָה עַל יִשְׂרָאֵל "לְהַשְׁפִּיחֵם תּוֹרַתְךָ", כִּי יָדְעוּ שֶׁעַקֵּר הַהִתְגַּבְּרוּת כִּנְגָדָם הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה, וְעַל-כֵּן רָצוּ לְהַשְׁפִּיחַ הַתּוֹרָה, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אָבֵל הַצְּדִיקִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, שֶׁהֵם מִתְתַּיְהוּ כַּהֵן גָּדוֹל וּבְנָיו, בְּטָלוּ אֶת עֲצָמָם בְּתְכֵלִית הַבְּטוּל אֶל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהַשְׁלִיכוּ נַפְשָׁם מִנְּגוּד, וּמִסְרוּ נַפְשָׁם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה סוּד הַבְּטוּל, כִּי זֶה עֵקֶר הַעֲצָה הַגְּדוּלָּה הָאֲמִתִּית בְּכָל הַצְּרוֹת, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, שְׁעוֹבְרִים עַל יִשְׂרָאֵל בְּכֻלְיֹת אוֹ מֵה שְׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּכַרְטִיּוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, שְׂאִין שׁוֹם עֲצָה נְכוּנָה לְבְרוּחַ מַהֵם, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַבְּטוּל אֶל הַתְּכֵלִית, דְּהִינוּ לְסַגֵּר עֵינָיו בְּחֻזְקָה, וְלַעֲשׂוֹת עֲצָמוֹ כִּישׁוֹן, וּלְבִטֵּל עֲצָמוֹ בְּתְכֵלִית הַבְּטוּל, כְּאֵלוֹ אֵין בּוֹ שׁוֹם הַרְגֵּשָׁה כָּלֵל, רַק לְבִטֵּל עֲצָמוֹ לְגַמְרֵי אֶל אֹר הָאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא יִתְבָּרֵךְ, וְלִדְבֹק וּלְבִטֵּל מִחֲשַׁבְתּוֹ לְגַמְרֵי אֶל הָאֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, דְּכָר זֶה יְכוֹל כָּל אָדָם לַעֲשׂוֹת כְּאֲשֶׁר שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְדוּשׁ, כִּי אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוּ יְכוֹל לְזַכּוֹת לְבִטוּל בְּשִׁלְמוֹת כְּמוֹ גְּדוּלֵי הַצְּדִיקִים הַשְּׁלָמִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יְכוֹל כָּל אָדָם לְבִטֵּל עֲצָמוֹ אִיזוֹ שְׁעָה אִם יִרְצֶה בְּאַמְת, וְעַל-יְדֵי הַבְּטוּל, יִתְבִטְלוּ מִמֶּנּוּ הַיְסוּרִים וְהַצְּרוֹת, אֶף אַחֲרֵי-כֵן יְכוֹל לְהִיּוֹת שִׁיתְגַּבְּרוּ יוֹתֵר, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְצָרִיף לְהִתְגַּבֵּר לְבִטְלָם עַל-יְדֵי חֲדוּשֵׁי הַתּוֹרָה, אוֹ עַל-יְדֵי עֶסֶק הַתּוֹרָה בְּחֶשֶׁק חֲדָשׁ, שֶׁזֶה סוּד הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה, שְׁמִתְתַּיְהוּ וּבְנָיו וְכָל הַצְּדִיקִים שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדּוֹר, זְכוּ לְבִטוּל הַזֶּה בְּשִׁלְמוֹת, עַד שֶׁהִמְשִׁיכוּ אַחֲרֵי-כֵן הָאֶרֶץ גְּדוּלָּה מִהַרְשִׁימוּ שֶׁהִיא קַבְּלַת הַתּוֹרָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִתְגַבְּרוּ עַל מַלְכוּת וְאַמּוֹת הָעוֹלָם הַרְשִׁעָה, וּמַגְדֵּל הַהֶאֱרָה הַזֹּאת, זְכוּ לְהַמְשִׁיף לְדוֹרוֹת הָאֶרֶץ גְּדוּלָּה בְּכָל שָׁנָה בְּיָמִים הֵהֵם בְּזִמָּן הַזֶּה, וְקָבְעוּ לָנוּ שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלוֹ, וְתַקְּנוּ לְהַדְּלִיק בָּהֶם גַּר חֲנֻכָּה, שְׁזֹאת הַהַדְּלָקָה הַקְדוּשָׁה שֶׁהִיא סוּד הַמְשַׁכַּת הָאֹר וְהַזְרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוּ מִהַבְּטוּל, שְׁמֶשֶׁם קַבְּלַת

התורה, שעל-ידי-זה מתגברים כנגד כל הקמים עלינו, שמתגברים ביותר ויותר בכל פעם, כדרך שני אנשים הנלחמים זה בזה, אכל על-ידי קבלת התורה מאור הרשימו שמקבלים מאור אין סוף ברוך הוא, שזה סוד הדלקת גר חנכה, על-ידי-זה מתגברים עליהם, ועל-כן הם שמונת ימי חנכה, כדי להמשיך הארת קבלת התורה משרשה, שהוא סוד יום השמיני שהוא סוד הבינה, שכלול בשלש ראשונות (פתר, חקמה, בינה), ששם נאחו ונתפס אור הזריחה של הרשימו, כי בינה היא ליבא שהוא סוד שמחה, כמו שכתוב (תהלים ד): "נתת שמחה בלבבי", שהוא כלי לקבלת התורה שגמשת לתוך שבעת ימי הבנין, שהם השבע מדות שהם כלל התורה, כמו שכתוב (משלי ט): "חצבה עמודיה שבעה" פירוץ (נטילת-ימים-שחרית, הלכה ד', אותיות ג, ו).

ד.

גר חנכה הוא להדליק ולהאיר אור האמת בעולם, שיזכו כלם לידיע היכן האמת, כמו שכתוב (תהלים מג, א): "שלח אורך ואמתך", הינו שעל-ידי מצות גר חנכה ממשיכים הארת האמת בעולם, שנופה לידיע ולהכיר ולהבחין בין בחינת בן המלך ובין בחינת בן השפחה, ולברר גשמותינו מבחינת השקר של היכלי התמורות, שמשם כל הבלבולים של האדם, מה שמספק על-פירוב, ואינו יודע היכן האמת בכלליות ובפרטיות, ועל-ידי קיום מצות גר חנכה אנו זוכים להמשיך הארת האמת, שיזכה כל אחד להבחין בין האמת להפוך בכלל ובפרט. וכן מבאר בכונות האריו"ל, שעל-ידי גר חנכה ממשיכים הארת האמת, שזה בחינת שמונת ימי חנכה, שהם כנגד שמונה פעמים 'אמת', שב'אמת ויציב', כי עקר התגלות האמת הוא לברר האמת בברור גמור, עד שנופה לברר גשמתנו מבחינת עבד, שהוא בן השפחה, ולהגיע אל האמת שהוא בן המלך, הינו שנופה להתקרב לצדיקי האמת, שהם סוד בני המלך, וימשיכו גם בנו הארת המלך, שנהיה גם-כן מבני המלך, שזה בחינת שמונה פעמים אמת, שהם אמת ויציב, שמגלים אמתת אלקותו ותורתו יתברך

בכמה לשונות, וחוזרים ושובים ומשלים וכו' וכו' לגלות האמת פעם אחר פעם עד שמונה פעמים, כמו שאנו אומרים: "אמת ויציב ונכון ונקים" וכו', "אמת אלהי עולם" וכו', "אמת ואמונה" וכו', ואחר-כך בפעם השמינית אומרים: "אמת ממצרים גאלתנו הו'ה אלקינו ומבית עבדים פדיתנו" וכו', הינו שזכינו לצאת מעבדות לחרות, שזכינו לברר גשמותינו מבחינת עבד, מבחינת עבדות של מצרים, וזכינו לקבל את התורה שהיא בחינת מלכות, כמו שכתוב (משלי ת, טו): "בי מלכים ימלכו", הינו שמתחזר גשמתנו למעלתה בסוד בן המלך, כי זה עקר הברור שזוכים על-ידי התגלות האמת, שהם שמונה פעמים 'אמת' שב'אמת ויציב' וכו', כי עקר התגלות האמת בשלמות הוא, כשזוכים על-ידי התגלות אמת לצאת מבחינת בן השפחה ולהגיע אל בחינת בן המלך, שהוא סוד 'אמת ממצרים גאלתנו ומבית עבדים פדיתנו', שיצא מסוד עבד והגיע לסוד מלך, שזה סוד שמונת ימי חנכה, שהם כנגד שמונה פעמים אמת, וזה עקר הגם של חנכה, שנוכחה מלכות הרשעה, שהם השקר, העבד, והמת הנחש, והתגברה והתעלה מלכות דקדושה של ישראל, שהם בן המלך, גלוי האמת (ברכות השחר, הלכה ג', אות טז).

ה.

גדל קדשת חנכה, שממשיך אז כל אחד ואחד בביתו קדשת גרות המנורה, שעל-ידיה מקניעים בכל שנה ושנה מלכות הרשעה, שרצו להשכיח תורתו יתברך, וגזרו אז כמה שמדות על ישראל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים (בראשית ובה ב): חשך — זה מלכות זון, שהחשיכו עיניהם של ישראל בגזרותיהם, שהיו אומרים להם כתבו על קרן השור, שאין לכם חלק באלהי ישראל, וכך זה מבטלים על-ידי קדשת גר חנכה, שהיא קדשת גרות המנורה, שהם הארת תקף הרצון, שירצה האדם רק את אמתת מציאותו יתברך, וזה שמוקא בספרי קדש מגדל נוראות קדשת חנכה, שהוא סוד הדלקת גרות המנורה, עד שגם בימי נח תקף אחר המבול באה היונה (בראשית ת, יא): "והנה עלה-זית טרף בפיה", שמרמו על שמן

המנורה שיוצא מוֹת, הינו שמרמו על שמן המנורה, שהוא סוד חנכה שמציל משטף מים רבים, ממימי המבול המתגברים בכל דור ובכל פעם להחריב את העולם, חס ושלום, על-ידי הפירות והאפיקורסות שנתפשטו בעולם, אף עקר התקון הוא על-ידי עלה זית, שהוא סוד שמן גר חנכה, שהוא סוד שמן המנורה, שהיא הארת הרצון, שמאיר בכל מיני חשך, אפלו בחשכת ימי המבול, חס ושלום, כי הכל מתבטל על-ידי תקף הארת הרצון, שהאדם יתגבר ברצונות קדושים אליו יתברך, שכל זה מרמו בעלה-זית שהביאה היונה לעת ערב דיקא, שמרמו על עקבתא דמשיחא, בסוד (זכריה יד): "והיה לעת ערב יהיה אור"; ועל-כן מובא במדרש הנזעלם על פסוק (בראשית ח, יא): "והנה עלה-זית טרף בפייה", שמרמו על גרות חנכה, שלולא גרות המנורה גר חנכה כבר אבדה פלטת יהודה מן העולם, כי עקר קיומנו עתה הוא מן הארת הרצון, שמכניסים בנו הצדיקים הגדולים במעלה נוראה ונפלאה, שתמיד נשתוקק ונרצה רק ברצונו יתברך, שהוא סוד גרות המנורה גר חנכה (ברכות השחר, הלכה ה', אות מח).

1.

תקף הגס של חנכה שנעשה בכל שנה, הוא להכניע את מלכות יון הרשעה שמתגברת בכל פעם, כי יש ענין בגדים הצואים, שהם סוד יון מצולה טיט היגון, המתדבק מאד באדם בכל עת, ומהם נמשכין כלל המגיעות והעפובים בעבודת השם יתברך, וכל הצרות נמשכות מהם, ולגדל התגברותם כמעט אפסה תקנה, חס ושלום, כי הם אומרים (בראשית רבה ב): כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל, כי הם רוצים לעקר את האדם לגמרי, חס ושלום, שזהו כלל המגיעות והעפובים ומחשבות ורעיונות רעים וזרים ומטנפים מאד שמתגברים על האדם בכל פעם, עד שנדמה לו שכמעט אין תקנה לצאת מהם, חס ושלום, ועקר הגס והרשועה להנצל מהם נעשה על-ידי הפהנים, שהם בחינת צדיקי האמת, שעוסקים בתורה בקרשה גדולה כל-כך, עד שמעוררין ומאירין

שָׂרָשִׁי גַשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְעַל־יְדִי־זָה מַגִּיעָה הָאָרֶה לְכָל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, עַד שְׂשֻׁבִין בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה, וּמִתְגַּבְּרִים גַּם־כֵּן לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה, שְׁעַל יָדָה זֹכִין לְהִטְהָר מִכָּל הַבְּגָדִים הַצּוֹאִים, וְזֹכִין לְבָגְדִים נְקִיִּים סוּד בְּגָדִים לְבָנִים. וְזֶה כָּל עֲנִין הַשְּׁמָן שֶׁל גַּר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא אֹר הַתּוֹרָה, שְׁנִקְרָאת גַּר וְאוֹר, וְזֶה גַּר חֲנֻכָּה, כִּי שְׁמָן הוּא דַעַת שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁעַל־יְדִי־זָה זֹכִין לְבָגְדִים נְקִיִּים וּלְבָנִים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (קֹהֶלֶת ט. ח): "בְּכָל עֵת יִהְיוּ בְּגָדֶיךָ לְבָנִים, וְשְׁמָן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יַחֲסֹר", וְזֶה אֹר הַגַּר שֶׁל חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא אֹר הַתּוֹרָה שְׁנִקְרָאת גַּר וְאוֹר, וְזֶה "גַּר חֲנֻכָּה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ", הֵינּוּ לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה בְּקִבְעוֹת, "וְשְׁמָן עַל רֹאשְׁךָ אֵל יַחֲסֹר" דִּיקָא, עַד שְׂיִמְשֶׁךָ אֹר הַתּוֹרָה בְּיוֹתֵר בְּכָל יוֹם, עַד שְׂיִזְכֶּה עַל־יְדִי־זָה לְיוֹם הַשְּׁמִינִי שֶׁהוּא סוּד בִּינָה, אֲמַא עֲלָאָה, שְׂרַשׁ הַתּוֹרָה, וְשֵׁם שְׂרַשׁ גַּשְׁמָתָנּוּ, הֵינּוּ שְׂיִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ הָאָרֶה גַּם מִשָּׁם; עַל־כֵּן צְרִיכִין לְכוּן בְּשַׁעַת הַדְּלָקָת גַּר חֲנֻכָּה שְׂיִזְכֶּה עַל־יְדִי־זָה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ הָאָרֶה מִשְׂרַשׁ הַגַּשְׁמָתוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, שְׂמֵאִירָה בְּתוֹךְ כָּלֵל גַּשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשִׁים הַמֵּאִירִים עַל־יְדִי עֶסֶק הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שְׂמַהֲהָאָרֶה הַזֹּאת גִּדְּלָק וּמֵאִיר גַּר חֲנֻכָּה הַקְּדוּשׁ, עַד שְׁעַל־יְדִי־זָה יִזְכֶּה גַּם הוּא לְהִיּוֹת קְבוּעַ בְּעֶסֶק הַתּוֹרָה בְּכָל יוֹם, שְׂאִפְלוֹ אִם אֵי אִפְשֶׁר לוֹ לְעֶסֶק בַּתּוֹרָה כָּל הַיּוֹם, עַל כָּל פְּנִים יִקְרִים קְבִיעַת עֵתִים לַתּוֹרָה, קְבִיעַת דִּיקָא, שְׂתִהִיָּה לוֹ עֵת קְבוּעָה בְּכָל יוֹם לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה חֶק וְלֹא יַעֲבֹר, וְגַם בְּשַׁעַת עֶסֶק הַתּוֹרָה וְכֵן בְּשָׂאֵר מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּן דַּעַתוֹ שְׂתִהִיָּה נִמְשַׁכֵּת עֲלָיו הַהָאָרֶה מִהַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְעַל־יְדִי־זָה יִזְכֶּה לְטַהֲרָה מִכָּל הַטְּמָאוֹת וּלְשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ וּלְהַשִּׁיב אַחֲרֵים בְּתִשׁוּבָה, שְׁעַל־יְדִי־זָה נִתְגַּדֵּל כְּבוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ וּגְשֻׁלְמָה הִירָאָה, שְׂכָל זֶה כְּלוּל בְּמִצְוֹת גַּר חֲנֻכָּה (בְּצִיעַת הַפֶּת, הַלְכָה ה', אוֹתִיּוֹת: יג, יד, טו, טז).

בְּכָל דּוֹר וּבְכָל זְמַן מִתְגַּבְּרַת מַלְכוּת הַרְשָׁעָה לְבַטֵּל אוֹתָנּוּ מִעַבְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ לְהַשְׁכִּיחַ תּוֹרָתוֹ הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּיַמֵּי מַלְכוּת נִין הַרְשָׁעָה. וְעַקֵּר הַתְּגַבְּרוּתָם הוּא עַל־יְדִי הַתְּאֹוֹת הַרְעוּת שֶׁהֵן

אֶהְבֹּת הַנְּפוּלִין הַבְּאוֹת מִשְׁבִּירַת כְּלִים, וְעַל-כֵּן עָקַר הַכְּנֻעַתֶּם הוּא
 עַל-יְדֵי הַצְדִּיק, שֶׁהוּא הַנְּקֻדַּת הַקְּדוּשָׁה שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, שֶׁשָּׁם שׁוֹרָה
 אוֹר הָאֶהְבָּה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁעַל-יְדֵי-זוֹ נִתְבַטְּלִין כָּל אֶהְבֹּת הַנְּפוּלִין,
 וְנִתְקַן סוּד שְׁבִירַת כְּלִים, וְעַל-יְדֵי-זוֹ מִמִּילָא נִתְבַטְּלַת מְלָכוֹת
 הַרְשָׁעָה; וְעַל-כֵּן הִיָּה הַגֵּס שֶׁל חֲנֻכָּה עַל-יְדֵי הַכֹּהֲנִים שֶׁהֵם הַצְדִּיקִים,
 שְׂזוּכִין לְאוֹר הָאֶהְבָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁהוּא סוּד כֹּהֵן כַּיְדוּעַ, וְעָקַר הַגֵּס
 הִיָּה עַל-יְדֵי הַשָּׁמֶן, שֶׁהִיָּה חֲתוּם בְּחֻתְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל, הֵינּוּ כִּי
 אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִסְטָרָא אַחֲרָא מְטַמְּאֵת כָּל הַשָּׂמַנִּים, שֶׁהֵם סוּד הַמַּחֲזִין
 שֵׁשׁ בְּכַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁךְ אוֹר נִקְדָּתוֹ הַקְּדוּשׁ שֶׁהוּא
 בְּחִינַת צְדִיק, אֶף-עַל-פִּי-כֵן הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵרַחֵם עַל יִשְׂרָאֵל, וְשׁוֹלַח
 לָנוּ בְּכַל דּוֹר צְדִיק אֲמִתִּי, שֶׁהוּא שׁוֹמֵר הַבְּרִית בְּתַכְלִית הַשְּׁלָמוֹת,
 וְעַל-כֵּן הַמַּחֲזִין שְׁלוֹ הֵם שְׁלָמִים גַּם-כֵּן בְּתַכְלִית, וְהֵם סוּד הַשָּׁמֶן
 הַחֲתוּם בְּחֻתְמוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל, שֶׁהוּא הַצְדִּיק הָאֲמֵת שֶׁהוּא הַנְּקֻדָּה
 הַכְּלָלִית שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ כַּח לְנֻקְדָּה שְׁלוֹ לְהַאִיר וּלְעוֹרֵר כָּל יִשְׂרָאֵל,
 וּמֶשֶׁם נִמְשָׁךְ סוּד הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה שְׁמֹדְלִיק כָּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ,
 שֶׁמִּשְׁיָךְ שָׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ הָאֲרֶת הַמַּחֲזִין מִהַנְּקֻדָּה הַכְּלָלִית שֶׁהוּא
 הַצְדִּיק, וְעַל-יְדֵי-זוֹ מְדֻלֵּק אוֹר הַנְּקֻדָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁמֵאִירָה בְּסוּד אוֹר
 וְנֵר, וּמִבְטָלַת כָּל הַחֲשָׁכוֹת וְכָל אֶהְבֹּת הַנְּפוּלִין, וּמְקַשְׁרַת הַלֵּב
 לַהֶשֶׁם יִתְבָּרַךְ. וְזֶה סוּד חֲנֻכָּה, מְלִשׁוֹן חֲנוּךְ, כִּי עַל-יְדֵי אוֹר הַנְּקֻדָּה,
 עַל-יְדֵי-זוֹ נִתְחַנְּכִין וְנִכְנָסִין בְּעִבוּדַת הַשֵּׁם. וּמְחַמַּת שְׂאוֹר הַנְּקֻדָּה
 כְּלוּל מִשְׁלֵשׁ בְּחִינּוֹת, הֵינּוּ הַקְּדוּשָׁה הַכְּלָלִית שֶׁל הַצְדִּיק, וְהַנְּקֻדָּה
 שְׁצִרִיף כָּל אֶחָד לְקַבֵּל מִחֲבֵרוֹ, בְּסוּד "וּמִקְבְּלִין דִּין מִן דִּין", וְהַנְּקֻדָּה
 שְׁצִרִיף כָּל אֶחָד לְקַבֵּל מִגֵּיה וּבִיה עַל-יְדֵי הַתְּבוּדוֹת וְשִׂיחָה בֵּינוּ
 לְבֵין קוּנוֹ, שֶׁעַל-יְדֵי-זוֹ מִתְבַטְּלִין כָּל אֶהְבֹּת הַנְּפוּלִין, עַל-כֵּן גַּם
 בְּמִצְוַת הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה חֲשָׁבוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים שֶׁלֵּשׁ בְּחִינּוֹת —
 הֵינּוּ אִישׁ וּבֵיתוֹ, וְהַמְהַדְרִין וְכוּ' וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין וְכוּ', נִגְד
 שְׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת — הֵינּוּ נְקֻדַּת הַרֵב, נְקֻדַּת הַחֵבֵר, נְקֻדַּת עֲצָמוֹ, וְזֶה
 גַּם-כֵּן הַשְּׁלֵשָׁה יְחִידִים הַכְּלוּלִים בְּהַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה כְּמֵבְאֵר בְּפָנּוֹת

(בְּרַפְתַּת הַמְּזוּז, הַלְּכָה ג, אוֹתִיּוֹת: ט, י, יא).

ח.

הַסְטֵרָא אַחְרָא שֶׁהִיא מַלְכוּת גֵּוֹן הַרְשָׁעָה מִתְקַנְנָת מֵאֵד
 בְּהַתְּפָארוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאֵר בְּנוֹ, עַל-יְדֵי קִיּוּם הַתּוֹרָה
 וְהַמְצֻוֹת, וְעַל-כֵּן הִיא מִתְגַּבֶּרֶת בְּכָל דּוֹר לְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה, חֵס
 וְשְׁלוֹם, לְהַשְׁפִּיחֵם תּוֹרַתְךָ וְכוּ', כְּדֵי שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מִמִּילָא תִּתְבַטֵּל
 הַהַתְּפָארוֹת שֶׁמִּתְפָּאֵר הַקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל, בַּק
 שְׁהַצְדִּיקִים שֶׁבְּכָל דּוֹר הַעוֹסְקִים לְקַרֵּב אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם
 שְׁבִשְׂמִים, וְלִהְגַּדִּיל וְלִהוֹסִיף בְּכָל פֶּעַם אֹר הַהַתְּפָארוֹת הַזֹּאת, הֵם
 עוֹמְדִים לְגַגֵּד הַסְטֵרָא אַחְרָא לְהַכְנִיעַ אוֹתָהּ, וְאֵז כְּשֶׁמְדַלִּיקִין וּמְאִירִין
 אֹר הַהַתְּפָארוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאֵר בְּיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים,
 שְׁזֶה עֵקֶר הָאוֹר, אֵז מְאִיר אֹר גְּדוֹל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְנִדְלָקִין וּמְאִירִין
 כָּל הַנְּרוֹת וְהָאוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים, בְּסוֹד לְאֲדָלְקָא שְׂרָגִין וְלֵאנְהָרָא בּוֹצִינִין
 וְכוּ', וּמְאֹר הַהַתְּפָארוֹת הַזֹּאת אָנוּ מְמַשִּׁיכִין אֹר הַקְדוֹשׁ, הַנִּפְלָא
 וְהַנּוֹרָא שֶׁל גַּר חֲנֻכָּה הַקְדוֹשׁ, עַל-יְדֵי תַקְוָה הַגָּס שֶׁעָשָׂה הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ
 עִמָּנוּ אֵז, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה הַהַתְּפָארוֹת שֶׁהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִתְּפָאֵר בְּנוֹ
 עֲדִין בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, וְעוֹשֶׂה נְסִים וְנִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת בְּשִׁבְלֵנוּ,
 וְעַל-יְדֵי הַתְּגִלוֹת הַהַתְּפָארוֹת מְאִירִים כָּל הָאוֹרוֹת, וּמִשָּׁם אָנוּ
 מְמַשִּׁיכִין אֹר הַגַּר שֶׁל חֲנֻכָּה, וּמִחֲמַת שֶׁעֵקֶר הַתְּפָארוֹת שְׁלוֹ יִתְבָּרַךְ
 בָּאָה עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת הַרְחוֹקִים שֶׁמִּתְחִילִים לְהַתְּחַנֵּף בְּעַבְדוּתוֹ
 יִתְבָּרַךְ, עַל-כֵּן נִקְרָא 'חֲנֻכָּה' מִלְּשׁוֹן 'חֲנוּךְ' (בְּרַפְת הַמִּיּוֹן, הַלְכָה ד', אוֹת
 ט).

ט.

עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הַשְּׂמִתָּה הוּא שְׁצָרִיכִין לְהַפֵּךְ הַיְגוֹן וְאֲנַחָה עֲצוּמוֹ
 לְשִׂמְחָה, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עֵקֶר הַבְּרוּר מֵהִיכְלֵי הַתְּמוּרוֹת, כָּל זֶה זוֹכִין
 עַל-יְדֵי בְּחִינַת אָמֶת, כִּי לְפִי נִקְדַּת הָאָמֶת שֶׁבְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל,
 בְּנִדְאֵי רְאוּי לוֹ לְשִׂמְחָה מֵאֵד בְּשַׁעַת עֲשִׂית אִיזוֹ מִצְוָה אֶפְלוֹ אִם כָּבֵר
 עָבַר עָלָיו מֵה שֶׁעָבַר, וְגַם עֲלָשׁוּ נַעֲשֶׂה עִמּוֹ מֵה שֶׁנַּעֲשֶׂה, אֶף-עַל-
 פִּי-כֵן סוּף כָּל סוּף לֹא יִשְׂאָר מִמָּנוּ מְאוּמָה כִּי אִם נִקְדַּת הַמִּצְוָה,

ואדרבה ככל שיודע יותר שמעשיו אינם עולים יפה, בודאי ראוי לו לשמח ביותר, שאף-על-פי-כן אחר כל אלה זוכה לחטף טוב כזה בזה העולם, אשר עקר תכליתו וחיותו בעולם הבא, ועל-ידי-זה זוכה לברר היכלי התמורות, עד שזוכה למקור השמחה, שזה סוד גר חנכה, וזה מה שמבאר בפגנות, שצריך לכוון בחנכה בכל לילה שם 'אהיה' פעמים 'אהיה', שעולה אמת, הינו כי 'אהיה' הוא סוד כתר כידוע, ושם מקור השמחה, ושם שרש אור השמן של גר חנכה, שהוא אורו של משיח, סוד אור האמת, בחינת "שלח אורך באמתך", שפרשו חכמינו הקדושים על אורו של משיח, הינו להאיר נקדת האמת שבלב, שזה מקור השמחה, וזה סוד 'אהיה' — דא אנא זמין למיהוי, כי כל הוית האדם בעולם הזה היא הכל וריק אפלו בחייו, ומכל שכן אחר-כך, רק עקר השמחה מה שעתידה להיות לו איזו בחינת הויה בעולם הבא, שזה רק על-ידי נקדת המצוות שחוטף בעולם הזה אף שהוא, וזה מה שאנו אומרים בכל יום: "מה אנו מה חיינו" וכו', "כי הכל לכל לבד הנשמה" וכו', "אשרינו מה טוב חלקנו" וכו', כי באמת הכל הכל, ואין שום הויה בעולם, כי אם אשרינו וכו', דהינו שמחת קדשת ישראל, שזוכין ליחד שמו יתברך פעמים בכל יום, שזו שמחת המצוות, כי "כל מצוותיך אמונה" (תהלים קיט, פו), וזה מה שצריכין לכוון בכל לילה שם אהיה בצרוף אחר, כי היכלי התמורות מתגברין בכל פעם בשקרים וחליפין ותמורות אחרות, וצריכין להתגבר לברח מהם על-ידי שימשיך על עצמו אמתת האמת, שעל-ידי-זה זוכין לשמח, שעל-ידי-זה עקר הברור מהיכלי התמורות, והנה אף שהאמת הוא אחד, כי אין בו שום שנוי וחלוף, אף-על-פי-כן בה באמת בעצמה יש גם-כן כמה שנויים לטובה מצד המקבלים, שזה הצרופים השונים של שם 'אהיה' שהוא אמת, כי צריכין להפך הכל לטובה, עד שגם היגון ואנחה יתהפכו לשמחה, וכפי התגברות עצבות על-ידי היכלי התמורות, בן צריכין להפך הכל לששון ושמחה, ועל-פן בכל יום ממשיכין צרופים מיוחדים של שם 'אהיה' שהוא אמת. וכל זה כפי התקון והברור שצריכין לברר משנוי התמורות

וכמוֹכֵן גַּם בַּפְּשִׁיטוֹת, כִּי לַפְּעָמִים מַחֲיִין אֶת עַצְמָם עַל־יְדֵי תוֹרָה וּמִצְוֹת, וְלַפְּעָמִים עַל־יְדֵי תַּפְלָה, וְלַפְּעָמִים עַל־יְדֵי שִׂיחָה עִם חֲבֵרָיו, וְהַעֲקָר שֶׁתְּהִיָּה פּוֹנְתוֹ בְּשִׁבִיל הָאֱמֶת (בְּרַכַּת הַוּדָאָה, הַלְכָה ו', אוֹת כט).

מִבְּאֵר בְּכוֹנֹת חֲנֻכָּה, שְׁצָרִיכִין לִכְוֹן בְּכֹל לִלְהַ מְדָה אַחַת מִתְּלִיסָר מְכִילִין דְּרַחֲמֵי, עַד הַיּוֹם הַשְּׁמִינִי, שְׁאֹז נִמְשַׁכֶּת הַמְּדָה שֶׁל 'נוֹצֵר', וְכֵה נִכְלִיִּין גַּם שְׁאָר הַתְּקוּנִים עַד 'וְנִגְהָ', וְהִנֵּה תְּלִיסָר מְכִילִין אֵלּוּ הֵם בְּחִינַת שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה פְּעָמִים שֵׁם הַנְּזִ"ה בְּרוּךְ הוּא, שְׁזֵה בְּחִינַת יַעֲקֹב יוֹסֵף, כִּי יַעֲקֹב יוֹסֵף גִּימְטְרִיָּה י"ג פְּעָמִים שֵׁם הַנְּזִ"ה כִּידוּעַ, וְעַל־כֵּן בְּשִׁבְעַת הַיָּמִים הָרִאשׁוֹנִים מִמְּשִׁיכִין הַשְּׁבַע מְדוֹת שֶׁהֵן עַד "וְאֱמֶת", וְשְׁזֵה בְּחִינַת עֶצֶם הָאֱמֶת הַמְּשָׁרֵשׁ בְּלֵב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְזֵה אֱמֶת שֶׁהוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב כִּידוּעַ, בְּחִינַת: "תַּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב" (מִיכָה ז, ט), וְיַעֲקֹב גִּימְטְרִיָּה שְׁבַע פְּעָמִים שֵׁם הַנְּזִ"ה, שְׁזֵה בְּחִינַת הַשְּׁבַע מְדוֹת עַד "וְאֱמֶת", אֶךְ אֶף־עַל־פִּי־כֵן עֲקָר הַתְּלַהֲבוֹת אוֹר נִקְדַּת הָאֱמֶת הוּא, שְׁעַל־יְדֵי־זֵה יִשְׁרָפוּ וְיִכְלוּ כָּל הַסְּטָרָא אַחְרָא, שֶׁהֵם בְּחִינַת הַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת לְגַמְרִי, זֵה זוֹכִין רַק עַל־יְדֵי הַצְּדִיק הָאֱמֶת, שֶׁהִיא בְּחִינַת יוֹסֵף, שֶׁהוּא אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ, וּבְרוּחוֹ הַקְּדוּשָׁה יְכוֹל לְנַפֵּחַ הַעֲפֻרוּרִיּוֹת, שֶׁהִיא בְּחִינַת עֲצָבוֹת, מִלֵּב כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, עַד שִׁיתְּלַהֵב אוֹר נִקְדַּת הָאֱמֶת שֶׁבְּלִבּוֹ, שְׁזֵה בְּחִינַת "וְהִיָּה בֵּית יַעֲקֹב אִשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה" (עוֹבְדָה א, יח), שְׁעַל־יְדֵי־זֵה מְכִילִין וְשׁוֹרְפִין כָּל אֵלּוּפֵי עֲשׂוֹ, שֶׁהֵם כָּלֵל הַסְּטָרָא אַחְרָא וְהַיְכָלִי הַתְּמוּרוֹת, וְעֲקָר הָאֲרַת הַתְּלַהֲבוֹת הָאֱמֶת שְׁמֵאִיר הַצְּדִיק בְּחִינַת יוֹסֵף, הַעֲקָר הוּא הָאֲרַת הַרְצוֹן, שֶׁהָאֱמֶת יְאִיר וְיִלְהִיב בְּלִבּוֹ תְּמִיד, עַד שִׁיְכַסֵּף וְיִשְׁתַּקֵּק תְּמִיד לְהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ וְיִתְוַרְתּוּ וְלַצְּדִיקֵינוּ בְּרִצּוֹן חֲזֵק מְאֹד, שְׁזֵה הַעֲקָר, וְעַל־כֵּן אַחַר הַשְּׁבָעָה יָמִים שֶׁמִּמְּשִׁיכִין הַשְּׁבַע מְדוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת עַד "וְאֱמֶת", שְׁזֵה בְּחִינַת אוֹר קִדְשַׁת יַעֲקֹב, צְרִיכִין אַחַר־כֵּן עוֹד לְהַמְשִׁיךְ הָאֲרַת יוֹסֵף, שֶׁגִּימְטְרִיָּה שֵׁשׁ פְּעָמִים הַנְּזִ"ה, בְּחִינַת הַשְּׁשָׁה תְּקוּנִים אַחֲרָיִם מִתְּקוּן 'נוֹצֵר' עַד 'וְנִגְהָ', שְׁזֵה בְּחִינַת הַתְּלַהֲבוֹת אוֹר הָאֱמֶת שֶׁמִּתְּלַהֵב עַל־יְדֵי הַצְּדִיק

בחינת יוסף, וְהַעֲקֵר לְזָכוֹת לְבַחֲנֵי־רָצוֹן, שֶׁהוּא בְּחִינַת תְּקוּן 'נוֹצֵר' אוֹתִיּוֹת 'רָצוֹן' בְּיָדוּעַ, גִּמְצָא שְׂבִיּוֹם הַשְּׁמַיִי מִמְשִׁיכֵי אֹר בְּחִינַת יוֹסֵף שְׂמֵלֵהִיב אֹר הָאֱמֶת, וְאִז אֵין צְרִיכֵינּוּ וְגַם אֵי אֶפְשֵׁר לְהַדְלִיק עוֹד יוֹתֵר בְּאַתְגְּלִיא, מִחֶמֶת כִּי גִמַר הַתְּקוּן אֵי אֶפְשֵׁר לְהַאִיר עֵתָה בְּאַתְגְּלִיא עַד גִּמַר הַגְּאֻלָּה שְׂיִהְיֶה עַל-יְדֵי-זֶה שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְבִּי לְפּוֹמִי לֹא גְלִי, וְגַם שְׁלֹא יִתְלַהֵב הָאֹר יוֹתֵר, מִדְּאֵי שְׂזוֹ בְּחִינַת "פֶּן יִהְיֶה" (שְׁמוֹת י"ט, כ"א), עַל-כֵּן מִמְשִׁיכֵי רַק תְּקוּן "נוֹצֵר", שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתְּחַלַּת הַתְּגֻלוֹת אֹר יוֹסֵף, שֶׁהוּא מְלַהֵב אֱמֶת עַד שְׂמַאִיר הַרָצוֹן, וּמִמִּילָא גַם שְׁאֵר הַתְּקוּנִים גְּכָלְיִן בְּזֶה (שֵׁם, אוֹתִיּוֹת: ל"ד, ל"ה, ל"ז).

יא.

עַקֵּר הַתְּגֻבְרוֹת מְלָכוֹת יוֹן הַרְשָׁעָה שְׂעַמְדָּה עַל יִשְׂרָאֵל לְהַשְׂכִּיחֵם תּוֹרַתְךָ, הַכֹּל עַל-יְדֵי פָגַם אֱמוּנַת חַכְמַיִם, כִּי כָל הָעוֹסְקִים בְּחַכְמוֹת חַיִּצוֹנִיּוֹת שְׁנִקְרְאוֹת חַכְמוֹת יוֹן, עַקֵּר כְּפִירְתֵם הוּא בְּאֱמוּנַת חַכְמַיִם, הֵינּוּ בַתּוֹרָה שְׂבַע-לְפָּה, כִּי תוֹרָה שְׂבַכְתָּב הֵינּוּ תַנ"ךְ הַם לוֹמְדִים קֶצֶת, וּבְאֱמֶת כְּשׂוֹפְרִים בַּתּוֹרָה שְׂבַע-לְפָּה וּבְאֱמוּנַת חַכְמַיִם, הַם כּוֹפְרִים גַּם בַּתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב, כִּי אֵין יוֹדְעִין דְּבַר מִהַתּוֹרָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי הַחַכְמַיִם הָאֱמֶתִיִּים שְׂפָרְשׁוּ לָנוּ אֵת הַתּוֹרָה, וְעַל-כֵּן רָצוּ אִז לְהַתְּגַבֵּר בְּחַכְמַת יוֹן וּלְהַשְׂכִּיחַ הַתּוֹרָה לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי פָגַם אֱמוּנַת חַכְמַיִם, וְהַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ עֲמַד בְּעִזְרַתְנוּ וְהַכְּנִיעַ וְהַשְׁפִּיל אוֹתָם, וְעַל-כֵּן זָכוּ אִז לְחַנּוּכַת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׂשֵׁם עַקֵּר מְקוֹר תְּקוּן אֱמוּנַת חַכְמַיִם עַל-יְדֵי גְדֵרִים וּגְדֻבוֹת שְׂמַבִּיאֵין לְשֵׁם, וְעַל-כֵּן שֵׁם הָיָה יוֹשְׁבִים הַסְּנֵהֲדָרִין וּבִרְרוּ כָל הַלְכוֹת הַתּוֹרָה, וְאָנוּ מַחֲבִיבִים לְהֶאֱמִין בָּהֶם וְלִשְׁמַע אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (דְּבָרִים י"ז, ע'): "וְעַשִׂיתָ עַל-פִּי הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ מִן הַמְּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר ה', וְשִׁמְרַת לַעֲשׂוֹת עַל-פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרֹד, וְעַל הַמְּשַׁפֵּט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לְךָ תַעֲשֶׂה, לֹא תִסּוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יִגִּידוּ לְךָ יְמִין וּשְׂמָאל" וְגו'. שְׂזֶה עַקֵּר יִסוּד אֱמוּנַת חַכְמַיִם; וּמִחֶמֶת שְׂעַקֵּר תְּקוּן אֱמוּנַת חַכְמַיִם הוּא עַל-יְדֵי גְדֵר, עַל-כֵּן לֹא הָיָה יְכוֹל דָּוִד לְמַצֵּא אֵת מְקוֹם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, כִּי אִם

על-ידי גור, כמו שכתוב (תהלים קלב, ב): "אשר נשבע לה' גור לאביר יעקב" וכו', וזה סוד גור חנפה, כי עקר האור הגדול של גור חנפה שהוא גרות המנוחה, נמשך מאור הצדיק שנתגלה ונמשך בעולם על-ידי אמונת חכמים, כי הצדיק הוא אור המאיר בכל העולמות, ומהאור הגדול של הצדיק, משם מדליקין כל ישראל גור חנפה הקדוש להאיר לנו אור השם יתברך ותורתו הקדושה בתוך חשכת אפלתנו, ועל-כן היה הגם על-ידי שמן, שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, כי השמן הוא סוד שעל-ידיה נתמן האמונת חכמים, וזה בעצמו הגם שלא היה בו להדליק אלא יום ראשון, ודלק שמונה ימים, כי הגור הוא בחינת פלא, כמו שכתוב (במדבר ו, ב): "כי יפליא לנדר" וכו', כי זה בעצמו גם-כן בחינת פלא וגם, שעל-ידי הפרישות מעט של הגור שהוא דבר קטן, על-ידיה נתמן אמונת חכמים שהוא דבר גדול כזה שכל התורה תלויה בזה, וזה שלא היה בו להדליק אלא יום אחד, כי הוא רק פרישות מעט לזמן מועט ליום אחד וכיוצא, אבל הוא בחינת פלא כזה שיש לו כח להאיר ולדלק שמונה ימים, שהוא אמונת חכמים, כי מחכמה עד אמונה יש שמונה בחינות, בחינת השמונה ספירות הקדושות, שמחכמה עד מלכות, וגם כי עקר קיום העצה לנדר ולקיים, כדי שיתקן על-ידיה האמונה, זה נמשך מחמת שאפלו אחר שנפקמה אצלו האמונה, אף-על-פי-כן נשארה בו עדין איזו נקדה של אמונה, ובכח הנקדה הזאת הוא חותר ומבקש בל-כף, עד שמוצא החכמים שמודיעין ומגליין לו עצות ישרות להקים את האמונה, והוא מקבל העצות ומקימן, והכל בכח הנקדה של מקצת האמונה שנושארה אצלו, עד שעל-ידיה זוכה לאמונה שלמה, וזה בעצמו הגם של חנפה, שאף-על-פי שטמאו כל השמנים, אף-על-פי-כן נשארה עדין מקצת שמן שלא היה בו להדליק אלא יום אחד, ודלק שמונה ימים, כמו שאומרים: "ומנותר קנקנים נעשה גם לשושנים", הינו מהנקדה הטובה של שברי האמונה שנושארה אצלו, על-ידיה נתקנה ונשלמה אמונתו בשלמות, ועל-כן נקרא 'חנפה' מלשון 'חנוף', כי עקר החנוף בעבודת השם הוא רק על-ידי אמונת חכמים, כי כמו

שֶׁהִתִּינּוּק צָרִיף שְׁאָבִיו וְאָמוֹ יִחַנְכוּ אוֹתוֹ בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה, כְּמוֹ-כֵן צָרִיכִין אֲנַחְנוּ יוֹתֵר וְיוֹתֵר שֶׁהַצַּדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים יִחַנְכוּ אוֹתָנוּ בְּעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵי אֶפְשֶׁר לְכַנֵּס לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּאֲמַת, כִּי אִם עַל יְדֵיהֶם, וְגַם כְּמוֹ שֶׁהַחֲנוּף הוּא עַל-יְדֵי דָבָר קָטָן וְקָל, וְעַל-יְדֵי-זֶה גִתְחַנֵּף וּמְרַגֵּל בְּדַת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ-כֵן עַל-יְדֵי גֵדֵר וּפְרִישוֹת בְּעִלְמָא, עַל-יְדֵי-זֶה מִתְחַנְכִּין בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְזוֹכִין לְאֲמוּנַת חַכְמִים וְכָל טוֹב (שְׁבַת הַלָּקָה ו', אוֹת יג, יד, טו, יח).

יב.

מְבָאָר בַּפְּנוּנוֹת, שֶׁהַדְּלֶקֶת גַּר שְׁבַת הַיָּא, שֶׁהַשְּׂכִינָה עוֹלָה לְמַעְלָה, וְשֵׁם מְאִיר בְּהַהוֹר הַגָּדוֹל שֶׁל הַשְּׁלִשָּׁה יְחוּדִים, שֶׁהֵם גִּימְטְרִיָּה גַר, וּבְחִנּוּכָהּ שֶׁהוּא בִימֵי הַחַל, אֲזַי אֵין עֲלֶיהָ לְשְׂכִינָה, רַק שֶׁמִּמְשִׁיכִין לָהּ הַהוֹר הַגָּדוֹל לְמִטָּה, וְעַל-כֵּן בְּשְׁבַת חֲנֻכָּה מְדַלִּיקִין תְּחִלָּה גַר חֲנֻכָּה, וְאַחֲרֵיכֵן עוֹלָה לְמַעְלָה, וּמְדַלִּיקִין אַחֲרֵיכֵן גַּר שְׁבַת, וְהֵנָּה כָּל הָאוֹרוֹת הַגָּדוֹלִים כֻּלָּם נִמְשָׁכִים מֵאוֹר הַצַּדִּיק הַגָּדוֹל שֶׁהוּא אוֹר כָּל הָאוֹרוֹת, וּמִמֶּנּוּ מִמְשִׁיכִין כָּל הַדְּלֶקֶת גְּרוֹת שֶׁל מִצְוָה — בֵּין שֶׁל חֲנֻכָּה וּבֵין שֶׁל שְׁבַת, אֵף בְּעֵינֵי הַמְשַׁכַּת אוֹר הַצַּדִּיק עַל-יְדֵי אֲמוּנַת חַכְמִים, גַּם-כֵּן יֵשׁ שְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת הָאֵלוּ, לְפַעְמִים זוֹכִין הַתְּלִמִּידִים לְעֲלוֹת לְמַעְלָה וּלְקַבֵּל הָאֵרַת הַצַּדִּיק בְּמִקּוּמוֹ שֶׁזֶה גַר שְׁבַת, וְלְפַעְמִים מִחַמַּת שְׁאוֹר הַצַּדִּיק גָּדוֹל מְאֹד בְּמִקּוּמוֹ אוֹ מִחַמַּת קִטְנוֹת מְעֻלַּת הַתְּלִמִּידִים, אֵי אֶפְשֶׁר לָהֶם לְקַבֵּל הַהוֹר מִמֶּנּוּ בְּמִקּוּמוֹ, וְעַל-כֵּן מְכַרַח הַצַּדִּיק לְצַמְצֵם אֶת עֲצָמוֹ בְּכַמָּה צְמֻצוּמִים, וְלַהוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ לְמַדְרַגְתָּם, כְּדֵי שִׁיּוּכְלוּ לְקַבֵּל הַהוֹר שֶׁם בְּמִקּוּמָם וּמְדַרְגָּתָם, שֶׁזֶה גַר חֲנֻכָּה, וְזֶה סוּד עֲצָם מְעֻלַּת קִדְשַׁת שְׁבַת חֲנֻכָּה, שְׁבַת־חֲלָה מִמְשִׁיכִין הַהוֹר לְמִטָּה, וְאַחֲרֵיכֵן עַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לָהֶם כַּח לְעֲלוֹת לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וּלְקַבֵּל שֵׁם הַהוֹר בְּשִׁלְמוֹת (שֵׁם כ"א).

יג.

עֵקֶר קִדְשַׁת חֲנֻכָּה וְהַמְשַׁכַּת הַגֵּס וְהִישׁוּעָה שֶׁל חֲנֻכָּה בְּכָל דּוֹר הוּא עַל-יְדֵי קִדְשַׁת רֵאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם כְּפוּר, כִּי עֵקֶר הַתְּגַבְּרוֹת מְלַכּוֹת

דסִטְרָא אַתְרָא, מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה, הוּא לִפְגָּם בְּאֲמוּנַת חֲכָמִים וּבִסְפִרֵיהֶם הַקְדוּשִׁים, שֶׁהֵם בְּחִינַת כָּלֵל תּוֹרָה שְׂבַע־לֶפֶה, כִּי הֵם רוֹצִים לְהַכְנִיס בְּיִשְׂרָאֵל לַעֲסֹק בְּכַתִּיבַת וְלַמּוֹד סְפִרֵיהֶם הַרְעִים, שֶׁהֵם חֲכָמַת יוֹן, הַפֶּה אֲמוּנַת חֲכָמִים הַקְדוּשִׁים, שֶׁזֶהוּ כָּלֵל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כָּלֵל אֲמוּנַתְנוּ הַקְדוּשָׁה, וְעַל־כֵּן אָמְרוּ: "כִּתְבוּ לָכֶם עַל קַרְן הַשּׁוֹר, שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק בְּאַלְקֵי יִשְׂרָאֵל", חַס וְשְׁלוֹם, שֶׁזֶה עֲצָם הַצָּרָה שְׁבַדוּרוֹת הִלְלוּ גַם־כֵּן, שֶׁמִּתְגַּבְּרוֹת הַכַּתוּוֹת הַרְעוֹת הַעוֹסְקוֹת בְּחֲכָמוֹת חִיצוֹנִיּוֹת, וּמְרַבּוֹת סְפָרִים רְעִים שֶׁל הֶבֶל וְשֶׁל אֶפִיקוֹרְסוֹת, וּמִתְלוּצְצוֹת מְכַל סְפָרֵי אֲמַת הַמִּיֻסְדִים עַל־פִּי חֲכָמַת אֲמַת, עַל־פִּי חֲכָמֵי הַתְּלַמוּד וְהַזֶּהֱרַקְדוּשׁ, וּמִי שֶׁבָּקִי בָהֶם רוֹאֶה בְּעֵינָיו שֶׁבֶרֶב דְּבָרֵיהֶם הֵם נוֹטִים אַחֲרֵי כַת הַקְרָאִים בְּיָדוֹעַ, וְעַל־כֵּן עַל־יְדֵי קַדְשַׁת רֹאשׁ הַשָּׁנָה יוֹם כְּפוּר שֶׁאֵז עוֹסְקִין יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹב בְּתַשׁוּבָה וְלִתְמַן פְּגָם אֲמוּנַת חֲכָמִים, עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנַעַת מַלְכוּת הַרְשָׁעָה, וְעוֹקְרִין דְּעוֹתֵיהֶן הַרְעוֹת, וְנִמְחִין מִלֵּב יִשְׂרָאֵל, וְאֵז מֵאִיר בְּשִׁלְמוֹת אֹר הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה שֶׁבְּכַתֵּב וְשְׂבַע־לֶפֶה, וְכֹל הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים מֵאִירִין וּמְזַהְרִין כְּזֶהֱרַקְעֵי. וְזֶה הָאֹר שֶׁל גֹּר חֲנֻכָּה, וְזֶה "גֹּר חֲנֻכָּה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ", כִּי עַל־יְדֵי תַקוּן אֲמוּנַת חֲכָמִים מֵאִיר אֹר הַתּוֹרָה בְּכֹל פְּעַם בְּיֹתֵר עַל־יְדֵי הַסְּפָרִים הַקְדוּשִׁים שֶׁנִּתְרַבֵּין בְּכֹל פְּעַם, שֶׁהֵם עֶקֶר שְׁלֵמוֹת אֹר הַתּוֹרָה, וְזֶה סוּד חֲנֻכַּת הַבַּיִת שֶׁל חֲנֻכָּה כִּי עֶקֶר בְּנֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְעֲתִיד הוּא עַל־יְדֵי שְׁלֵמוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁנִּשְׁלַם עַל־יְדֵי אֲמוּנַת חֲכָמִים, וְזֶה שְׁקוּרִין בְּחֲנֻכָּה קְרַבְנוֹת הַנְּשִׂאִים, כִּי הֵם הַקְרִיבּוֹ אֶת קְרַבְנָם שְׁלֵא עַל־פִּי מִשְׁפָּט, וּמִזֶּה רוֹאִין גְּדֵל מַעֲלַת הַחֲכָמִים, שֶׁאֵסוּר לְהַרְהֵר אַחֲרֵיהֶם, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַכֵּים עַל יָדָם. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים לְעֲנִין אֱלֹהֵינוּ שֶׁהַקְרִיב קְרַבְנוֹת בְּהַר הַפְּרָמֵל, וְאָמְרוּ שְׁעַל זֶה נֶאֱמַר (דְּבָרִים יח, טו): "אֵלֵינוּ תִשְׁמָעוּן", שְׁכַל זֶה הוּא בְּחִינַת אֲמוּנַת חֲכָמִים (רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הַלְכוֹת ז, אֹתִיּוֹת ז, יא, טו).

יד.

גור חֲנֻכָּה מְדַלִּיקִין לְמִטָּה מַעֲשָׂרָה טְפָחִים, וּמְבַאֵר בְּכַוֵּנוֹת שֶׁמִּמְשִׁיכִין כָּל הָאֲרֶת הַשְּׁלֵשָׁה יְחוּדִים לְמִטָּה מְאֹד וְכוּ', לְהַאִיר

למלכות עצם הארת האין סוף ברוך הוא במקומה, אף-על-פי שאין לה עליה אז, הינו שבכח הצדיקים הגדולים נזקה להמשיך אור התורה והספרים הקדושים גם למטה למטה, שייתרבו ספרים קדושים כאלה בעולם בתקמה עמקה כזאת, עד שיוכלו להאיר גם למטה למטה בתקף העשייה, וגם שם יתיחדו תורה שבכתב עם תורה שבדעה בפשטות נפלאה באחדות גמורה, עד שעל-ידי-זה יהיו נמתקין כל הדינים שבעולם, ועל-ידי-זה תהיה נשלמת העצה, שאפלו הנמוכים והירודים מאד יוכלו למצא עצה לנפשם למלט נפשם מני שחת, לאור באור החיים; כי זה עקר ענין חנכה — להמשיך הארה גדולה כזאת על-ידי רבוי הספרים הקדושים שנתרבין על-ידי אמונת חכמים, עד שעל-ידי-זה יאירו עצות עמקות גם למטה, הינו גם לכל הירודים מאד שהם בחינת רגלין ממש, ועל-כן גם לכל שמונת ימי חנכה שהם בחינת שמונה תקונין שיש מתקמה, בינה, דעת, עד גצח והוד, שהם בחינת רגלין, הנקראים עצות פדוע, כי זה עקר עבודת הצדיקים הגדולים, להתזיר בתשובה גם את הגרועים והרחוקים מאד, על-ידי עצותיהם העמקות מאד (שם כו, כח ל).

טו.

עקר התגברות מלכות יון הרשעה היה בכפירות ואפיקורסות, הנמשכים מבבלבול המדמה, ועל-כן רצו להשפיתם תורתך שיוסדה אמונה, ועקר הכניעתם היה על-ידי החשמונאים, שהיו צדיקים גדולים, ומסרו נפשם לילך במלחמה נגד עם רב כזה, כי היו רוצים למות על קדוש השם, וכזה המשיכו התקון של התפלה, בבחינת דין של הבעל כח הגדול, ועל-ידי-זה נכנעת הסטרא אחרא, ונתגדל כבודו יתברך, עד שהמשיכו בחינת התפשטות הנבואה, שהיא בחינת אור התורה, שהיא כלליות הנבואה, עד שעל-ידי-זה נתברר המדמה, וזוכין לאמונה שלמה, להאמין בחדוש העולם, שזה יסוד האמונה, וזה סוד הדלקת נר חנכה, כי המשיכו תקון כזה, עד שקל אחד וכול להאיר בביתו הארת הצדיק אמת; שזכו להשיג בשלמות

אור התורה, וזכו לרוח נבואה, שעל-ידי-זוה נתברר המדמה, שהוא לילה וחשף, לידע שגם בעמק חשכת הגלות המרה הזו בכלל ובפרט אמתת האמונה הקדושה, שיש יחיד קדמון יתברך, שבא את העולם מאין המחלט, וזה סוד המשכת הארה מאור-יום, להאיר גם הלילה והחשף על-ידי הדלקת גר מצנה, וזה גם-כן סוד המשכת קדשת שבת על ששת ימי החל, בחינת המשכת אור עולם הבא לתוך עולם הזה, המשכת קדשת ארץ ישראל וקדשת בית-המקדש לתוך חוץ לארץ (חל המוצד, הלכה ד', אות ט').

טז.

חנכה הוא הארה הראשונה מהארות שבכל השנה כמובא, ומרמז על התחלת חנוף האדם בעבודת השם, וזה לשון 'חנכה' מלשון 'חנוף', וכשאדם רוצה להתחנף ולהתחיל בעבודת השם ולעלות אל השכל דקדושה, אזי מתגבר ומתפשט עליו מתחלה בחינת כח המדמה, ואינו מניחו לעלות ולהכנס אל קדשת השכל, וצריך לשברו ולהכניעו, וזה סוד הנצעת מלכות יון הרשעה, שרצו להשפית תורתך הינו בחינת שבירת הקלפות והמדמה, ועל-ידי-זוה זוכין אחר-כך לגר חנכה, שהוא אור השכל, וזה ענין: "גר חנכה מוסיף והולך", כי גם בשזוכה לעלות אל השכל, אזי צריך עוד לעלות בכל פעם מדרגה לדרגה במעלת השכל הקדוש, ובכל פעם שרוצה לעלות למדרגה גבוהה יותר, אזי מתגבר ומתפשט עליו מחדש כח המדמה שבזו המדרגה הגבוהה, וצריך להכניעו ולהשפילו על-ידי שבח גדלת הבורא, וכן על-ידי צדקה, שעל-ידי-זוה מתגלין הגונין על-אין, שהם ענין גלוי גדלת הבורא, וזה ההלל שאנו אומרים בחנכה, שהוא שבח גדלת הבורא, וכן מרבין אז בצדקה (חנכה, הלכה א').

יז.

העקר בעבודת השם הוא ההתחלה, כי כל ההתחלות קשות, מחמת שהוא יוצא אז מהפך אל הפך, ואחר-כך אף-על-פי שהולך

ומתקדש בכל פעם ביותר, אף-על-פי-כן גם כל העבודות שאחר-כך מקבלין כח מההתחלה שהיא העקר, וכח ההתחלה הולך עם כלם, וזה מרמז במצות גר חנפה שמוסיף והולך, ובלילה הראשון שהוא התחלה מדליק אהד, ואחר-כך בלילה שני מדליק גר הראשון שהדליק ביום ראשון, ומוסיף עליו עוד אהד, וכן בכל הימים, נמצא, שהגר הראשון הולך ודולק עם כל שאר הגרות שבשאר הימים וכן להלן, כי כח ההתחלה הולך עם כלם (ש).

יח.

מה שנעשה הוא שייעשה, וכמו שבימי החשמונאים הכניעו את מלכות הרשעה שרצתה להשפיתם תורתך וכו', כמזכר בכל דור בימי חנפה, אנו צריכין לעמד כנגד מלכות הרשעה, שזה הרשעים העומדים עלינו לבטל ולמנע אותנו מעבודתו יתברך, ועקר הכניעתם הוא על-ידי אריכות הנשימה, שהוא הרוח חיים שמקבלין מהצדיק האמת שזכה לברר הארבעה יסודות שלו, עד שאין להרע שום אחיזה בו, והוא פלו טוב, ועל-ידי-זה יכול לירד לתוך הצנורות של הרשעים, שמקבלין על ידם אריכות הרוח שלהם, ולשברם ולהכניעם, בסוד: "משפיל רשעים עדי ארץ" (תהלים קמו, ו), וזה סוד השמן של גר חנפה, שמרמז על אריכות הנשימה הקדושה, שעל-ידי הנשימה הוא קיום כל השמנים שבגוף, וכשמקבלין הרוח חיים ואריכת הנשימה מן הצדיק, אזי השמנים שבגוף קדש, והשכל הדולק ומאיר על-ידי השמנים שבגוף, הוא גם-כן וף ונקי וקדוש מאד, מה שאין כן כשמקבלין הנשימה על-ידי הסטרא אחרא, חס ושלום, אז השמנים טמאים, שזה מה שבעת שגברה מלכות הן הרשעה, אז טמאו כל השמנים, וכשגברו החשמונאים והכניעו, אז מצאו פך אהד של שמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, שהוא הצדיק והרב שבדור, שהשמן שלו חתום בקדושה גדולה, כי אין להרע שום אחיזה בו, ועל-ידי זה השמן היה הנס של חנפה, וזה סוד באור הגר של חנפה הוא, שממשיכין על עצמנו אור הצדיק האמת, שיכול לירד למקום הסטרא אחרא ולהכניעה שם במקומה,

וזה שמדליקין גור חנפה למטה מעשרה טפחים וברשות הרבים, ששם מקום הסטרא אחרא וגם סמוך לפתח, ששם עקר אחיזתם, כמו שכתוב (בראשית ד, ו): "לפתח חטאת רבץ", ובגדל כח הצדיק אנו יכולים להכניעם שם ולשברם שם דיקא במקום אחיזתם (שם. הלכה ב.).

י.ט.

כשהסטרא אחרא שהיא מלכות גון הרשעה מתגברת על ישראל בכלל או בפרט, ואין מנחת את ישראל לילך בדרך השם באמת, ולפעמים מתגברים, חס ושלום, מאד מאד, עד שהטוב שיש בכל אחד מישראל נתעלם לגמרי, עד שאין יודעים כלל איך להתעורר לשוב להשם יתברך באמת, אזי עקר התקון הוא רק על-ידי הצדיק האמת שבדור, כי כשהצדיק האמת עוסק עמו ומדבר עמו ורואה מעשיו ומדותיו, אזי הרע שלו נתבטל ונתבלבל לגמרי כנגד הצדיק האמת שכפה את יצרו והכניע הימי רע, ואזי הרע נופל והטוב נתגלה אפלו מעמקי עמקי הקלפות, כי הצדיק יכול לבנות התורה ולגלות הטוב מכל אדם שבעולם אפלו אם הוא במקום שהוא, כי הצדיק על-ידי שלבו ברשותו, וכפה את לבו לדעתו, על-ידי זה זכה שקבלו המדות שלו אור אהבה שבדעת, ששם אין לרע שום אחיזה כלל, כי עקר אחיזת הרע הוא רק למטה במדות ששם יש ימי טוב וימי רע, ועקר אחיזתם למטה במדות, חס ושלום, הוא גם-כן רק מתמת שאין זוכין בשלמות לקשר המדות להדעת, וזה על-ידי שאין מתגבר שיהיה לבו ברשותו, ואינו מקשה לבו, ששם מקור כל המדות לדעתו, אבל הצדיק שכפה את יצרו, וזכה שיתקשרו הימים שהם המדות בדעת, כי לבו ברשותו, על-כן אין להרע שום שליטה בו אפלו במדות, מאחר שהם מקשרין וכולולין עם הדעת, ועל-ידי זה גם המדות מקבלין אור אהבה שבדעת, ועל-כן זה הצדיק בכחו הגדול מכניע גם אצל העפוס והרשעים את הימי רע שלהם, על-ידי שרואה ומספכל בהם, ותכף נופל הרע ונתבטל לגמרי, והטוב שהיה מלכש בו עולה ונתגלה,

שְׁנֵה סוּד אוֹתוֹת הַתּוֹרָה שְׁבוּלוֹטוֹת וּמִצְטָרְפוֹת עֲכָשׁוּ, עַל-יְדֵי זֶה הַצְּדִיק שֶׁבִטֵּל אֶת הַרְעַ הַחוּפָּה עֲלֵיהֶם, וְאָזִי זֶה הַטּוֹב נְתוּסָף בּוֹ אִוֵּר רַב מִלְמַעְלָה, וְזֶה אִוֵּר אֶהְבָּה שְׁבִדְעַת, שְׁאָמַר גַּם-כֵּן עֲלֵיהֶם מִלְמַעְלָה, וְזֶה הָיָה תִקְוָה הַגָּס שֶׁל חֲנֻכָּה, שֶׁהָיָה עַל-יְדֵי הַכֹּהֲנִים שֶׁהֵם בְּחִינַת חֶסֶד, בְּחִינַת אֶהְבָּה, וְהַעֲקָר עַל-יְדֵי הַפֶּה הַשְּׂמוֹן, שֶׁהָיָה חֲתוּם בְּחֻמְתּוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל, שְׁנֵה סוּד הַצְּדִיק הַגָּדוֹל שְׁזוֹכָה לְאוֹר אֶהְבָּה שְׁבִדְעַת, שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִכָּל הַיָּמִים וְהַמְדוּת, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה הַרְעַ נּוֹפֵל וְנִתְבַטֵּל לְגַמְרִי, וְיִכּוּלִין לְהַעֲלוֹת אוֹתוֹת הַתּוֹרָה הַמְלַבְּשִׁין גַּם בִּימֵי הַרְעַ, וְלִבְנוֹת מֵהֶם תּוֹרָה, עַד שֶׁגַּם אֵלוֹ הַאוֹתוֹת זוֹכִין לְקַבֵּל אִוֵּר אֶהְבָּה שְׁבִדְעַת, וְזֶה שְׁמִדְלִיקִין גַּר חֲנֻכָּה לְמִטָּה מַעֲשֶׂה טְפָחִים וּבְרִשׁוֹת הַרְבִּים, שֶׁשָּׁם עָקַר מְקוֹם אֲחִיזַת הַסְטָרָא אַחְרָא, אֲבָל עֲכָשׁוּ נִתְגַּלָּה גַּם שָׁם אִוֵּר הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה הַמְלַבְּשׁ שָׁם וּמְקַבֵּל אִוֵּר רַב מִלְמַעְלָה, שְׁנֵה סוּד "גַּר חֲנֻכָּה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ", כִּי "מַעֲלִין בְּקִדְשׁ", הֵינּוּ כִּי בְּכָל פַּעַם שֶׁמִתְגַּלָּה הַתּוֹרָה יוֹתֵר, אָזִי מְקַבֵּל אִוֵּר רַב מִלְמַעְלָה בְּיוֹתֵר מְאוֹד אֶהְבָּה שְׁבִדְעַת, שֶׁהִיא בְּחִינַת סִתְרֵי תּוֹרָה, וְזֶה עָקַר תִּקְוָה הַגָּס, שֶׁמְקַצֵּת הַשְּׂמוֹן שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ לְהִדְלֵק, כִּי אִם יוֹם אֶחָד, שְׁנֵה סוּד אֶהְבָּה שְׁבִדְעַת, שֶׁהִיא לְמַעְלָה מֵהַיָּמִים וְהַמְדוּת, אֲשֶׁר לֹא יִתְגַּלָּה בְּשִׁלְמוֹת עַד לְעִתִּיד, שֶׁהוּא "יוֹם אֶחָד יִנְדַע לֵה", הַנֶּאֱמָר עַל לְעִתִּיד, וְעֲכָשׁוּ עַל-יְדֵי הַצְּדִיקִים הָאֲמִתִּיִּים, שֶׁהֵם סוּד מִתְתִּיָּהוּ וּבְנִי, זוֹכִין לְטַעַם אִוֵּר אֶהְבָּה שְׁבִדְעַת גַּם בְּתוֹךְ הַזְּמַן וְהַמְדוּת, שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂבַעַת יְמֵי בְרֵאשִׁית, בְּחִינַת שְׂבַע מִדּוֹת מַחְסָד עַד מְלָכוּת, שֶׁהֵם כָּלֵל יְמֵי הַבְּנִין, וְזֶה סוּד הַגֵּר שֶׁדֹּלֵק שְׂמוֹנָה יָמִים, הֵינּוּ שְׁזוֹכִין לְקֶשֶׁר הַיָּמִים וְהַמְדוּת שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׂבַעַת יָמִים לְאוֹר אֶהְבָּה שְׁבִדְעַת, שֶׁהִיא יוֹם אֶחָד, שֶׁגַּם הַיָּמִים וְהַמְדוּת יִקְבְּלוּ הָאוֹר מִשָּׁם, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה אֵין לְהַרְעַ שׁוּם אֲחִיזָה גַּם בְּיָמִים וּבְמִדּוֹת כְּנ"ל (שָׁם, הִלְכָה ג, אוֹתוֹת א, ב).

כ.

עָקַר הַתְּגַבְּרוֹת מְלָכוּת יֵינן הַרְשָׁעָה הִיא בְּחֻמְתוֹת חִיצוֹנִיּוֹת שְׁנִקְרָאוֹת חֻמְתוֹת יֵינן, וְעַל-כֵּן טַמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים, שֶׁהֵם כָּלֵל הַמַּחֲזִין

של ישראל, על-ידי הקשיות הבאות משם, ובאמת הקשיות שלהם
 אינן קשיות כלל, רק שאי אפשר להבין בשלמות מחמת שהוא שכל
 המקיף, שאי אפשר להשיג אותו עד לעתיד לבוא, ובעולם הזה זה
 השכל סתום וחתום, פי הוא מאמר סתום, סוד: "איה" בחינת פתח,
 שהוא קדשה צשירית ועליונה מכל קדשה שבארץ ישראל, בחינת
 לפני ולפנים, שלא נכנס לשם אלא כהן גדול ביום כפור, ומגדל
 העלמתו והסתרתו של זה המקיף, על-כן יכולים לינק ממנו גם
 החיצונים שמכניסים קשיות וכפירות, וכשזוכין להבין זאת שבאמת
 כל הקשיות האלו אינן קשיות כלל, רק שנמשכים מבחינת "איה"
 שהוא מקיף, שאי אפשר להשיגו בשלמות בזה העולם, ואז
 כשמבינים זאת, נתבטלין כל הקשיות שלהם, כי יודעים שאינו קשה
 כלל, רק שלגדלתו יתברר אין חקר, ויש קדשה גבוהה ועליונה מאד
 שהיא מקיף, שמשם נמשכין כל אלו הקשיות שאי אפשר להבינם.
 וזה סוד מה שמצאו אז צלוחית של שמן שהיתה חתומה בחותמו
 של כהן גדול, הינו שמצאו והשיגו שיש שכל עליון מקיף, שהוא
 סתום וחתום בחותמו של כהן גדול, הינו המאמר סתום שאי אפשר
 להשיגו, שמשם נמשכות כל אלו הקשיות, ועל-ידי-זה בעצמו
 נתבטלו כל הקשיות, שזה הנצעת מלכות הרשעה, וזה הנה הנס של
 גר חנכה, שלא היה בו להדליק אלא יום אחד, הינו כי המקיף הזה
 לא יזכו להשיג אותו בשלמות, רק לעתיד לבוא שהוא "יום אחד
 יודע להשם", ונעשה גם ודלק שמונה ימים, הינו שזכו להמשיך
 הארה מהמקיף הזה שהוא יום אחד לתוך השכל הפנימי גם בעולם
 הזה שהוא שבעת ימים, וזה סוד השמונה ימי חנכה, שהוא היום
 הראשון שהיה צריך השמן לדלק ושבעת ימים שדלק בגס אחר-כך,
 הינו ביום אחד ממשיכין הארה של עולם הבא שהוא יום אחד,
 שאז ישיגו המקיף הזה שהוא בחינת השמן החתום, ומשם נמשכת
 הארה לכל שבעת ימים שהם עולם הזה, וזה שבכל יום מוסיף
 והולך, כדי לחזר בכל יום לקבל הארה מיום הראשון, כי הגר
 שהדליק ביום הראשון הולך ודולק עם כל הגרות שמדליקין

בשבעת הימים שאחר-כך (שם, הלכה ה').

כא.

הגם של חנכה וכן כל הנסים געשים בכל שנה ושנה ובכל זמן בכלליות ובפרטיות, פי כשהסטרא אחרא שהיא בחינת מלכות הרשעה מתגברת על ישראל, ורוצה לבטל אותם מעבודת השם כמו שהיה אז שרצו להשכיח התורה לגמרי, חס ושלום, ואזי אין שום עצה ותחבולה להמלט על גפשו, פי אם על-ידי האמת, דהינו שיראה לפי מדרגתו למשך עצמו רק אל האמת לאמתה, ולהסתכל רק על האמת באמת, וכן בתפלה אף-על-פי שאי אפשר לו להתפלל בכונה בשום אופן, והמחשבות הזרות שהן בחינת מי המבול מבלבלין אותו מאד, עד שלפעמים הוא בבחינת: "והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבוהים" וכו' (בראשית ו, יט), הינו שאין רואים שום צד הצלה, ואין לו מקום לאחו עצמו ולעמד שם, פי מי המבול גברו מאד למעלה מכל ההרים, וכאלו נפל לתוף התהום ממש, ו"מאין יבא עזרי" (תהלים קכא, א), ואזי עקר התקון וההצלה — על-ידי תבת נח, הינו שידבר הדבור באמת לפי מדרגתו במקום שהוא. וזה סוד גר חנכה שהוא אור האמת כמו שכתוב (שם מג, א): "שלח אורף ואמתך", שעל-ידי-זה יוצאין מכל מיני חשך ויכולין להתפלל באמת, שזה סוד חנכה שקבעו להודות ולהלל בחינת תקון התפלה, ועל-כן מדליקין למטה מעשרה טפחים ששם עקר אחיזתם, כי מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים, ומדליקין סמוך לפתח, בחינת "פתח דבריה זאיר" (תהלים קיט, קל), כי על-ידי אור האמת יכולין למצא הפתח לצאת מכל מיני חשך שנצוד בהם, ולהכניע מי המבול, וזה שבימי חנכה פסקו מי המבול, הינו בכ"ז בכסלו, וזה שמוכא בתקונים, כי חנכה הוא בחינת תבת נח, וזה סוד: "גר חנכה מוסיף והולך", פי בתחלה אור האמת בצמצום גדול בעת שמנח בתקף החשכות והגלות, אכל על-ידי שמושך עצמו אל האמת גם, אז על-ידי-זה מעט נקדת האמת מאירה לו, עד שזוכה לצאת מתוף החשך, ואז בכל יום

מוסיף והולך אור האמת ביותר, עד שעולה בתכלית העליה, בסוד
(בראשית מו. ד): "ואנכי אעלה גם עלה" (שם, הלכה ו').

כב.

מבאר בכונות חנכה, שצריכין להמשיך אז תליסר מכילין
דרחמי, שעקרם הם שמונה, שהם עד "נוצר" וכו', ובכל יום מימי
חנכה צריכין להמשיך מדה אחת מהן, גם צריכין להמשיך בכל יום
צרוף אחד של אהי"ה פעמים אהי"ה, שהוא בגימטריה אמת, כנגד
שמונה פעמים אמת' שבאמת ונציב, הינו פי זה עקר כלל
הרחמנות שצריכין לרחם על ישראל, שזה סוד תליסר מכילין
דרחמי, שהוא להאיר ולהכניס בהם האמת, שעל-ידי זה יכולין
להנצל מעוונות, ויזכו להתקרב להשם יתברך, ועקר האמת הוא
אהי"ה פעמים אהי"ה, כי אהי"ה — דא אנא זמין למיהוי, הינו
שמכין את עצמו לעשות תשובה, כדי שתהיה לו איזו הנהיה בעולם,
כי קדם התשובה צדין אין לו שום הנהיה כלל במבאר במקום אחר
(לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן ט), אף מחמת שאפלו כשרוצה להכין את
עצמו שתהיה לו הנהיה בעולם, יש שעדין קשה לו לשוב כראוי,
אף-על-פי-כן גם הוא צריך בכל יום ובכל פעם להכין את עצמו
שתהיה לו איזו הנהיה, דהינו כדי שיוכל על-ידי ההכנה הזאת
להתחיל להכין את עצמו אחר-כך, וגם ההכנה השניה תהיה בשביל
שיוכל להכין את עצמו עוד אחר-כך ביותר, וכן בלי שעור, עד
שיהיה גכלל אהי"ה באהי"ה בכלליות גמור, בסוד: "אהי"ה פעם
אהי"ה", שגימטריה אמת, כי זה עקר אממת האמת, שאף-על-פי
שאינו זוכה מיד להנהיה גמורה, אף-על-פי-כן יכין את עצמו, כדי
שיזכה על-ידי-זה להכין את עצמו אחר-כך וכן בלי שעור, עד
שיהיה גכלל אהי"ה באהי"ה; כי כל מה שיעשה בעבודת השם, הכל
הוא רק סוד הכנה, כדי שתהיה לו הכנה אחר-כך, וזה הדבר הוא
בכל מדרגה ומדרגה, כי אפלו מי שפבר זכה לעבודת השם באמת,
גם הוא צריך להכין את עצמו בכל פעם להתחיל מחדש, בסוד
אהי"ה — דא אנא זמין למיהוי, כדי שיזכה לעלות למדרגה גבוהה

ביותר בכל פעם, כי צריכין לאחז תמיד במדת התשובה, וצריכים לעשות תשובה על תשובה, מפל שפן מי שלא התחיל צדין קלל, בודאי צריך להתחיל בכל פעם, אף-על-פי שרואה שגם עתה הוא רחוק מאד, אף-על-פייכן זכין את עצמו שתהיה לו הנה, הינו שיזכה אחר-כך על-ידי-זה להכין את עצמו ביותר וכו', וכן להלן. וכל זה הוא סוד אמת, סוד אהי"ה פעמים אהי"ה, כי מי שמסתפל על האמת, בודאי צריך כל ימיו להכין את עצמו ולצפות ולהסתפל אולי יזכה עתה להתחיל איו התחלה, וכשיהיה חזק בזה בודאי יעזרו השם יתברך להתקרב ולשוב אליו יתברך באמת. וזה בחינת חזקה, כי זה עקר החנוף בעבודת השם, להתחיל בכל פעם מחדש, ואפלו אם הוא זקן גדול, אף-על-פייכן אסור להתזיק את עצמו כזקן, וליאש את עצמו כאלו אפסה תקותו, חס ושלום, רק עד יום מותו יתחיל בכל פעם מחדש, וזה סוד: "חנוף לנער על-פי דרכו", הינו שיחנף אותו על-פי דרכו שעוסק במשא ומתן וכיוצא, גם שם ימצא את השם יתברך, בסוד: "בכל דרכיך דעהו" (משלי א, ג), כי גם שם יש איזו נקדה של אמת שיכולין לחנף עצמו על זה, ולהתחיל להכין את עצמו להתקרב להשם יתברך, וזה שסיים: "גם כי זקין לא יסור ממנה" (משלי כב, ו), הינו מסוד החנוף וההתחלה בכל פעם מחדש, וזה בכל דרגה ודרגה, כי הצדיקים הגדולים צריכין גם-כן להתחיל בכל פעם מחדש להתחנף בעבודתו יתברך, כדי שיזכה בכל פעם למדרגה גבוהה ביותר בעבודת השם יתברך, שזה סוד אהי"ה פעמים אהי"ה, כי בכל פעם מתחילין בסוד אהי"ה — דא אגא זמין למיהני, מפל שפן הקטנים במעלה בודאי צריכין לחזק את עצמם להתחיל בכל פעם מחדש בעבודת השם, כי אולי יועילו לו כל ההכנות והרצונות והתשוקות והכסופין והיגיעות שמתגצ בכל פעם להתחיל להכין את עצמו להתקרב להשם יתברך, אולי יתקבצו פלם שיוכל היום להתחיל להכין את עצמו כראוי, כדי שיוכל להתחיל להכין את עצמו אחר-כך ביותר, וכן להלן, בסוד אהי"ה פעמים אהי"ה, וזה עקר האמת לאמתה, שצריכין להכניס בכל אחד מישראל. ומחמת שיש כמה שנויים

לאין מספר בכל אדם בין יום ליום, על-כן צריך לרחם על עצמו ולקשר את עצמו לנקדת האמת בכל יום ויום כפי המדה והענין של אותו היום שעומד בו, כי בכל מקום ובכל דרגה יש סוד נקדת האמת, שיכולין להתקרב על ידה להשם יתברך, וזה סוד מה שבכת צדיקי האמת אנו זוכין בכל יום מימי חנכה הקדושים להמשיך מדה אחת של רחמים מהליסר מכילין דרחמי וצרוף אחד של אמת כפי המדה של אותו היום, וזה סוד שמונת ימי חנכה, כי בזה אנו ממשיכין אור האמת שהוא סוד אהי"ה על כל ימי חיינו שהם שבעים שנה, בסוד שבעת ימים לכוללם ולקשרם, בסוד יום השמיני, שהוא סוד עלמא דאתי סוד בינה, ששם עקר סוד שם אהי"ה כידוע (שם).

כג.

עקר כח מלכות הרשעה הוא על-ידי עזות דסטרא אחרא, בסוד: "עזות מלכותא בלא תגא", וצריכין להתגבר בעזות גדולה דקדושה כדי לעמד נגד עזותם הרעה, וזה סוד תקוף הגס של חנכה, שאז התגברה מלכות יון הרשעה בעזות גדולה כל-כך, עד שרצו לבטל כל התורה, חס ושלוש, ונתן השם יתברך כח בלב מתתיהו ובינו והתגברו בעזות גדולה דקדושה כזו, עד שתמשה אנשים מישראל עצמו כנגד המון רב והכניעו אותם והשפילו אותם, וזה סוד הגס שהיה אז על-ידי שמן, כי העזות דקדושה נמשכה מהשני כתרים שזכו ישראל על-ידי שאמרו: "נעשה ונשמע", שזה סוד נגלה ונסתר של התורה הקדושה, שזה סוד כלל המתין דקדושה, שהוא סוד שמן משחת קדש, וזה סוד מצות הדלקת גר חנכה, שהגר דולק ובוצר באור מאיר, באור גדול בכל העולמות על-ידי השמן, הינו שהמתין של סוד "נעשה ונשמע", שזה סוד השמן, משם זוכין לקבל עזות גדולה דקדושה, שעל-ידי זה בוצר הלב להשם יתברך כרשפי אש, ומאיר באור גדול, שזה סוד האש של גר חנכה שהוא סוד עזות דקדושה, סוד: "כי עזה כמות אהבה" וכו' "רשפייה רשפי אש" וכו' (שיר השירים ה, ו), ועזות דקדושה היא סוד קולות דקדושה,

שָׁהֵם סוּד אֵשׁ, סוּד: "וְאֵת קִלּוֹ שִׁמְעֵנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ" (דְּבָרִים ה, כא), סוּד: "קוֹל ה' חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ" (תְּהִלִּים כט, ז), וְעַל־כֵּן נִקְרָא חֲנֻכָּה, כִּי זֶה עֵקֶר הַחֲנוּךְ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, שֶׁהוּא רַק עַל־יְדֵי עֲזוּת דִּקְדוּשָׁה, כְּדֵי שְׂיֻכַּל לַעֲמֹד כִּנְגַד עֲזוּת דְּסִטְרָא אַחְרָא הַמוֹנְעִים אוֹתוֹ מִלְּהִתְקַרֵּב אֶל הַקְּדוּשָׁה, לְהַכְנִיעֵם וּלְהַשְׁפִּילֵם וּלְהַפְּנֵס אֶל הַקְּדוּשָׁה, בְּסוּד: "גִּהְלֹתָ בְּעוֹף אֵל נְנִיָּה קְדוֹשׁ" (שְׁמוֹת טו, יג). וְהַעֲקָר — לְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, שֶׁזֶה עֵקֶר שֵׁם חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא מְלִשׁוֹן חֲנוּךְ וְהִתְחַלָּה, כְּאֵלוֹ הַיּוֹם הוּא מִתְחִיל לְהִתְחַנֵּךְ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, וְזֶה סוּד: "גֵּר חֲנֻכָּה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ", שְׂצָרִיכִין לְהִתְחִיל בְּכָל פַּעַם מִחֲדָשׁ, שְׂעַל־יְדֵי־זֶה מוֹסִיפִין וְהוֹלְכִין תְּמִיד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם בְּתוֹסֶפֶת מְרֻבָּה, מֵאֲחֵר שֶׁמִּתְחַזֵּק בְּכָל יוֹם בְּהִתְחַזְּקוֹת חֲדָשָׁה וּבְהִתְחַלָּה חֲדָשָׁה וּבְהִתְעוֹרְרוֹת חֲדָשָׁה (בִּשְׁר בַּחֲלָב, הַלְכָה ד', אוֹתוֹת: יד, טז).

כד.

עֵקֶר שְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה שֶׁהוּא עֵקֶר הַקְּדוּשָׁה הוּא בְּבִית־הַמִּקְדָּשׁ, וּמִשֵּׁם מְאִירָה הָאֱמוּנָה בְּכָל הָעוֹלָם כְּלוּ, כִּי עֵקֶר הַנְּבוּאָה וְרוּח־הַקְּדוֹשׁ הוּא בְּבִית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁשֵּׁם הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה, וּמִשֵּׁם מְקַבְּלִים כָּל הַנְּבִיאִים נְבוּאָתָם וְרוּחַ קְדוּשָׁם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בַּמִּדְבָּר ז, פט): "וַיִּשְׁמַע הַקּוֹל ... מִבֵּין שְׁנֵי הַפְּרוּבִים" וְכוּ', וְעַל־יְדֵי נְבוּאָה עַל־יְדֵי־זֶה עֵקֶר בְּרוּר הַמִּדְבָּרָה וּשְׁלֵמוֹת הָאֱמוּנָה, וְזֶה עֵקֶר הַמְּרִירוֹת שֶׁל חֲרַבְּן־בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁהִיָּה עַל־יְדֵי הַתְּגַבְּרוֹת נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, עַד שְׂעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגְּמָה הָאֱמוּנָה, וְנִתְרַבּוּ הַכְּפִירוֹת וְהָאִפְּיִקוֹרְסוֹת בְּעוֹלָם, אֲבָל הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ בְּרַחֲמָיו גַּם בְּעִבּוּדוֹתָנוּ לֹא עֲזָבָנוּ, וַיֵּט עֲלֵינוּ חֶסֶד, עַל־יְדֵי שְׂשׂוֹלַח לָנוּ צְדִיקִים אֲמֵתִים בְּכָל דּוֹר, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם סוּד רוּח־הַקְּדוֹשׁ וְנְבוּאָה, וְהֵם מְמַשְׁכִּין הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּעוֹלָם, וְזֶה סוּד תְּלַקֵּף הַגֵּס הַנִּפְלָא וְהַנּוֹרָא שֶׁל חֲנֻכָּה הַקְּדוּשׁ, שֶׁמְלַכּוֹת יוֹן הַרְשָׁעָה עֲמֵדָה אֲזַעַל יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁכִּיחֵם תּוֹרַתְךָ, וְהַעֲקָר שֶׁרְצוּ לְהִתְגַּבֵּר כִּנְגַד הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא יְסוּד כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וְעַל־כֵּן רְצוּ לְהִתְרִיב אֶת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁמִּשֵּׁם עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, אֲבָל הַשֵּׁם

יתברר הפר עצתם מהפך אל הפך, שאדרבה על-ידי תקף הנס שהיה אז, שנתן השם יתברך כח בצדיקים שהיו אז, שהם מתתיהו ובניו, לנצח את היגונים, על-ידי-יגוה המשיכו תקון גפלא ונורא לדורות עולם, בענין המשכת אמתת האמונה הקדושה בעולם, שגוה סוד מצות גר חגכה שתקנו אז, פי על-ידי-יגוה הודיעו והאירו לנו, שאפלו אחר חרבן-בית-המקדש לא אבדה תקנתנו מהשם יתברך, פי אין דור ותום, ובכל דור שולח לנו השם יתברך צדיקי אמת, שמאירין לנו שלמות האמונה הקדושה, שגוה סוד גר חגכה, שאנו זוכין בכל שגוה להמשיך עלינו אור צדיקי האמת בעלי רוח-הקדש, שעל-ידי-יגוה אנו זוכין לאמונה שלמה גם עתה, פי הצדיק נקרא אור, כמו שכתוב (תהלים צו, יא): "אור נרע לצדיק", ועל-ידי מצות הדלקת גר חגכה אנו ממשיכין עלינו אור קדשת הדלקת גרות המנוחה שהיו מדליקין בבית-המקדש, והם נקראין עדות, שעל ידם נתגלה שהשכינה שורה בישראל, כמו שאמרו חכמינו הקדושים, הינו שיש בין ישראל השקצת השכינה, שגוה עקר סוד רוח-הקדש ונבואה, שעל-ידי-יגוה נתברר המדמה שהוא סוד לילה וחשך, ועל-פן היו צריכין להדליק גרות המנוחה בלילה דיקא, פי אור גרות המנוחה הוא סוד אור הצדיק, שעל-ידי אור הנבואה ורוח-הקדש השורה עליו, על-ידי-יגוה נתברר המדמה שהוא סוד לילה, שעל-ידי-יגוה עקר תקון האמונה שצריכין להשתדל בתקונה בלילה דיקא, בסוד: "ואמונתך בלילות" (שם צב, ג), וזה סוד גר חגכה, שמצותו גם-כן בלילה משתשקע החמה, כדי להמשיך על-ידי-יגוה אור הצדיק האמת, כדי לברר המדמה והאמונה שתקונה בלילה דיקא; ועל-פן נקרא חגכה, סוד חגפת בית-המקדש, פי על-ידי גר חגכה אנו ממשיכין עלינו קדשת בית-המקדש, שהוא סוד רוח נבואה, תקון האמונה, וזה סוד ההלל של חגכה, פי על-ידי ברור המדמה שאנו זוכין על-ידי הדלקת גר חגכה שהוא סוד אור הצדיק, על-ידי-יגוה אנו יכולין לסדר שבחים ותארים אליו יתברך כמבאר בפנים. גם גר חגכה מרמז על כלל אור התורה, שהוא סוד כלליות המדרגות שבנבואה, שעל-ידי-יגוה עקר ברור המדמה ותקון האמונה, וזה

שְׂמֵדִלְקִין גַּר חֲנֻכָּה סְמוּךְ לַפֶּתַח, שֶׁהוּא סוּד הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁהוּא הַפֶּתַח וְהַשְׁעָר לְכָל הַקְדוּשָׁה, שֶׁדָּרַךְ שָׁם דִּיקָא וּנְכֻסִין אֶל הַקְדוּשָׁה, בְּסוּד: "פֶּתַחוּ שְׁעָרִים וְיָבוֹא גוֹי צְדִיק שׁוֹמֵר אֲמוּנִים" (ישעיהו כו, ב), כִּי עַל-יְדֵי גַר חֲנֻכָּה אָנוּ מִמְשִׁיכֵין אֹר הַנְּבוּאָה שֶׁל הַצְדִּיק הָאֲמֵת, וּמְדִלְקִין הָאֹר הַזֶּה סְמוּךְ לַפֶּתַח, שֶׁהוּא סוּד הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה, כְּדֵי לְבַרֵר וּלְתַקֵּן עַל-יְדֵי-זוֹהַ הָאֲמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת בַּ"ל (הַלְכוֹת כְּבוֹד רַבּוֹ, הַלְכָה ג', אוֹתִיּוֹת ו, ז).

כה.

עַקֵּר הָאֲמוּנָה הוּא לְהֶאֱמִין בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁזֶּה אֵי אֶפְשָׁר לְהִבִּין בְּשׁוּם שְׂכָל, כִּי אִם בְּאֲמוּנָה, כְּמִבְאָר בַּפְּנִים, וְזֶה סוּד גַּר חֲנֻכָּה, כִּי חֲנֻכָּה הוּא לְשׁוֹן חֲנוּךְ וְהַתְחַלָּה וְהַתְחַדְּשׁוֹת, הֵינּוּ שְׁעַל-יְדֵי מַצּוֹת גַּר חֲנֻכָּה זֹכִיךְ לְהֶאֱמִין בְּהַתְחַלָּה וּבְהַתְחַדְּשׁוֹת הָרֵאשׁוֹנָה, דְּהֵינּוּ בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם, שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרָא עוֹלָמוֹ יֵשׁ מֵאִין הַמְּחַלֵּט, שֶׁזֶּה עַקֵּר הָאֲמוּנָה שֶׁזֹּכִיךְ עַל-יְדֵי גַר חֲנֻכָּה, כִּי הָאֹר שֶׁבְרָא הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּשִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, הֵיזָה הָאָדָם צוֹפֵה בּוֹ מִסוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּפוֹ, הֵינּוּ שֶׁבְּאֹר הַגְּנוּז הַזֶּה הָיוּ יְכוּלִים לְהִסְתַּכֵּל וּלְהַשִּׁיג מְקַצָּה וְעַד קְצָה, מְקַצָּה הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוּא חֵדוּשׁ הָעוֹלָם בְּתַחֲלַת הַבְּרִיאָה הַזֹּאת, עַד קְצָה הָאֲחֵרוֹן שֶׁהוּא חֵדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֻעֲתִיד, כִּי הָאֵל בְּהָא תְּלִיא, כְּמִבְאָר בַּפְּנִים, אֵךְ רָאָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁאִין הָעוֹלָם כְּדָאֵי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, עַמַּד וּגְנוּז לְצַדִּיקִים לְעַתִּיד לְבוֹא, הֵינּוּ שֶׁעֲכָשׁוּ אִין מִי שִׁישִׁיג אֹר הַגְּנוּז הַזֶּה, כִּי אִם הַצְדִּיקִים שֶׁמְקַבְּלִין נְבוּאָה וְרוּחַ-הַקְדֵּשׁ מִשָּׁם, מְסוּד אֹר הַגְּנוּז הַזֶּה, וְהֵם מִמְשִׁיכֵין כָּל הָעוֹלָם אֹר הָאֲמוּנָה, לְהֶאֱמִין בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם בְּאֲמוּנָה לְבַד, כִּי עֲכָשׁוּ שְׁגָנוּז הָאֹר, אֵי אֶפְשָׁר לְהַשִּׁיג חֵדוּשׁ הָעוֹלָם בְּדַעַת, כִּי אִם בְּאֲמוּנָה לְבַד שֶׁמְקַבְּלִין מִהַצְדִּיקִים הַקְדוּשִׁים שֶׁזֹּכִיךְ לִינֵק מִהָאֹר הַגְּנוּז הַזֶּה, וְזֶה אָנוּ זֹכִיךְ עַל-יְדֵי הָאֹר הַקְדוּשׁ שֶׁל גַּר חֲנֻכָּה, כִּי מִשָּׁם אָנוּ מְדִלְקִין הַגַּר חֲנֻכָּה מְסוּד אֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים הַבְּ"ל, שְׁעַל-יְדֵי-זוֹהַ אָנוּ זֹכִיךְ לְהֶאֱמִין בְּחֵדוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה שְׁנִבְרָא בְּשִׁבְעַת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עַד שְׁנֻזָּה עַל-יְדֵי-זוֹהַ בְּעַצְמוֹ לְחֵדוּשׁ הָעוֹלָם שְׁלֻעֲתִיד,

שהוא סוד יום השמיני בסוד עלמא דאתי, שהוא סוד בינה כידוע, וזה סוד שמונת ימי חנכה, שמדליקין וממשיכין האור הגנוז שהוא צופין בו מסוף העולם ועד סופו, הינו מסוד חדוש העולם של תחלת הבריאה שפלול בשבעה ימים שהם שבעת ימי הכנין, שבעת ימי בראשית, עד שנופה על-ידי-זה לחדוש העולם שלעתיד, שהוא סוד יום השמיני; כי גם עכשו שנגנו האור, אף-על-פי-כן אנו זוכין לקבל משם על-ידי האמונה שממשיכין בנו צדיקי האמת בעלי רוח-הקדש באמת, שזכו לינק מאור הגנוז הזה, שזהו סוד גר חנכה, ועל-כן הם ל"ו גרות בקל שמונת ימי חנכה כנגד ל"ו צדיקים שבכל דור, שזוכין להסתפל באספקלריה המאירה, כי זהו עקר גר חנכה, כדי להמשיך אור הצדיקים האמתיים שזוכין לסוד גבוה ורוח-הקדש אמיתי, סוד אספקלריה המאירה, כדי שנופה על-ידי-זה לאמונה שלמה, וזה סוד: "גר חנכה אסור להשתמש לאורו", שאסור להתקרב לצדיק בשביל שמושי חל כנהוג עכשו, בעוונותינו הרבים, רק עקר ההתקרבות תהיה בשביל השם יתברך — כדי לזכות לאמונה שלמה (שם יד).

כו.

מבאר בפגנות, שגר חנכה הוא אור גדול מאד, כולל כל השלשה יחודים, וממשיכין אותו למטה בתוך תקף העשיה בימי החל, שאין לנו כח להעלות העולמות למעלה ממדרגתם כמו בשבת, שאז זמן עליית העולמות, וזהו החלוק שבין גר חנכה לגר שבת, כי בשבת עליו העולמות למעלה למעלה, ואז מדליקין הגר במקום גבה ועליון מאד, שאין לסטרא אחרא אחיזה שם, ועל-כן מתר להשתמש לאור גר שבת, מה שאין כן בגר חנכה. ואלו שתי הבחינות יש גם בעבודת השם בפרטיות, כי יש צדיקים גמורים, שיגעו וטרחו הרבה בעבודתו יתברך, עד שזכו לעלות למעלות ומדרגות גדולות, והם בנדאי זוכין להשיג נסתרות השם נסתרות התורה, ולהשתמש לאורו הקדוש, ולהתענג בהם מאד, ואלו הצדיקים יכולים להעלות גם כל תשמיישי חל — אכילה ושתיה

וכיוצא לשרשם העליון שבקדושה, שהוא סוד ענג שבת, פי הם כבוד בסוד קדושת שבת, שאז זמן עליות העולמות, אבל כל זמן שהאדם הוא צדין בסוד זמי החל, רק השם יתברך מרחם עליו, וממשיך לכל אחד לתוך המקום שהוא שם בתוך תקף העשייה, ומאיר עליו גם שם אור התורה והמצוות ואור הצדיקי אמת, שכל זה הוא סוד גר חנכה, אז אסור לו להשתמש לאורו, רק לראותו בלבד, פי אין לו כח צדין להעלות כל תשמישיו לשרשם העליון, שהוא האור הקדוש, פי זה האור של חנכה נמשך עליו, רק לראותו בלבד, בסוד: "ונרא את המקום מרחק" (בראשית כב. ד), שצריכין לעמד ולהסתכל היטב על האור הנורא הזה, ולהתבונן ולשוב אל לבו את תקף הנסים והנפלאות שעושה השם יתברך עמנו בכל דור ודור, והכל בסוד: "ממרחק תביא לחמה" (משלי לא. יד), שממשיך לנו הגס והישועה ממקום רחוק ונשגב ונורא ונפלא מאד, ועל-ידי-זה יש לנו קיום גם בתקף הגלות הזו, על-ידי שאנו רואים מרחוק עצם נפלאות האור שהשם יתברך מאיר עלינו בטובו, שהוא סוד אור גר חנכה, אבל אף-על-פי-כן צדין הוא מרחוק מאד, ועל-פן אסור להשתמש לאורו, פי צדין אין האור שלנו בשלמות, רק זה בעצמו הוא לנו לישועה נפלאה, מה שאנו זוכין להמשיך אור קדוש ונורא כזה לתוך ביתנו בתוך שפלות מדרגתנו, שזה סוד שמדליקין הגר חנכה למטה מעשרה טפחים, אבל אסור לנו להשתמש לאורו. ושתי אלו יש גם אצל כל אחד בפרטיות, פי ההארה שזכה כל אחד להשיג לעתיד, שזה יהיה חלקו לעולם הבא, זה סוד גר שבת שמתר להשתמש לאורו, אבל בעולם הזה, אז האור צדין בסוד גר חנכה שאסור להשתמש לאורו, רק לראותו בלבד (שלים הקו. הלכה ה. אותיות ד. ז).

כז.

עקר מצות גר חנכה הוא גר לאיש וביתו, פי בודאי מאחר שעקר ההדלקה היא רק לראותו בלבד ולהסתכל על תקף הגס מרחוק, על-פן די גר אחד לאיש וביתו, פי כל בני הבית יכולין

להסתכל על גור אחד, ולהתבונן בו תקף הגם, כְּדִי שִׁתְּעוֹרְרוּ וַיִּתְחַזְּקוּ בַעֲבוּדָתוֹ יִתְבַּרַךְ עַל־יְדֵי שְׂרֹאִין נִפְלְאוֹת אֹר הַתּוֹרָה שֶׁהֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ מִמְּשִׁיף עֲלֵינוּ בְּכֹל שָׁנָה בְּכֹל דּוֹר בְּכִלְלִיּוֹת, אָף הַמְּהַדְרִין בַּמְצוּוֹת, מְדַלִּיקִין גֹּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, כְּדִי שִׁישִׁים כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֶל לְבוֹ שֶׁגַם עִמּוֹ בַּפְּרָטִיּוֹת עוֹשֶׂה הֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ נְסִים וְנִפְלְאוֹת, וּמְאִיר לוֹ בְּטוֹבוֹ לְתוֹף דַּעְתּוֹ, שִׁתְּעוֹרֵר מִשְׁנָתוֹ עַל־יְדֵי נִפְלְאוֹת הַחֲסִדִים וְהַיְשׁוּעוֹת שְׁעוֹשֶׂה עִמּוֹ בַּפְּרָטִיּוֹת בְּכֹל עֵת, כִּי יֵשׁ הַרְבֵּה שְׁטוּעִים בְּזֶה, שְׂאֵפְלוּ אִם הוּא אִישׁ כָּשֶׁר, וּמְשִׁים אֶל לְבוֹ לְהַתְּבוֹנֵן קֶצֶת בַּעֲצֵם הַחֲסִדִים שֶׁהֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכֹל דּוֹר, שִׁישׁ לָנוּ קִיּוּם בְּגִלוֹת כְּזוֹ מִכֹּל הַצְּדִדִים, אָבָל אֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא טוֹעֶה בְּנִפְשׁוֹ, וְאִינוּ מְרַגֵּשׁ עַל עֲצֵמוֹ בַּפְּרָטִיּוֹת תִּקְוֵה הַגֵּס, מִחֲמַת שִׂידֵעַ בְּנִפְשׁוֹ מֵהַ שְׁעוֹבֵר עָלָיו נִגְעֵי לְכָבוֹ וּמְכַאֲבִיו, עַל־כֵּן הוּא טוֹעֶה בְּנִפְשׁוֹ לּוֹמֵר, שְׂאִין אֹר הַתּוֹרָה (שֶׁהִיא עֵקֶר יְשׁוּעָתָנוּ וְעֲזָרָתָנוּ סֵלָה), מַגִּיעַ גַּם אֵלָיו בַּפְּרָטִיּוֹת, עַל־כֵּן הַמְּהַדְרִין מְדַלִּיקִין גֹּר לְכָל אֶחָד וְאֶחָד, כְּדִי שִׁישִׁים כָּל אֶחָד אֶל לְבוֹ שֶׁגַם אֵלָיו בַּפְּרָטִיּוֹת מַגִּיעַ הָאֹר, שָׁנָה סוֹד הַנְּקֻדוֹת הַטּוֹבוֹת שְׁחוּטָף כָּל אֶחָד בְּכֹל יוֹם, בַּפְּרָט מֵהַ שְׂזָכָה לְהַתְּקַרֵּב לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, רַק שֶׁהָאֹר עֲדִין בְּסוֹד: "וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מְרַחֵק", אָבָל אֶף־עַל־פִּי־כֵן בּוֹדָאי הָאֹר מְאִיר גַּם אֵלָיו בַּפְּרָטִיּוֹת, וְהַמְּהַדְרִין מִן הַמְּהַדְרִין, מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בְּכֹל יוֹם, כִּי לֹא דִי שְׂמַמְשִׁיף הָאֹר גַּם לְעֲצֵמוֹ בַּפְּרָטִיּוֹת, אֶף־עַל־פִּי שֶׁהוּא מְרַחֵק מְאֹד, אֶף גַּם הוּא מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ בְּכֹל יוֹם, כִּי מִי שֶׁהוּא חֲזָק בְּאַמוּנָה, מְשִׁים אֶל לְבוֹ לְהַסְתַּכֵּל הֵיטֵב עַל נִפְלְאוֹת הֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ, שְׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ בְּכֹל יוֹם מַחְדָּשׁ, בְּסוֹד: "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתְךָ" (אִיכָה ג, כג), שְׂמַמְשִׁין שֶׁהַחֲסִדִים מִתְּחַדָּשִׁים בְּכֹל בִּקְרָה, כִּי "חֲסִדֵי ה' כִּי לֹא תִמְנֹו" וְכו' (שֵׁם, שֵׁם כב), הוּא מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ לְהַמְּשִׁיף הָאֹר עַל עֲצֵמוֹ בַּתּוֹסֶפֶת אֹרָה בְּכֹל יוֹם, כִּי בְּאַמֶּת הֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ מְאִיר עֲלֵינוּ בְּכֹל יוֹם בַּתּוֹסֶפֶת אֹר הַחֲסִדִים וְהַיְשׁוּעוֹת וְהַנִּפְלְאוֹת, עַל־יְדֵי כַח וְזִכּוֹת הַצַּדִּיקִים, בְּסוֹד: "וְאַרְחַ צַדִּיקִים כְּאֹר נֶגַה הוֹלֵךְ, וְאֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם" (מְשִׁלֵי ד, יח), "הוֹלֵךְ וְאֹר" דִּיקָא, שְׂבָכָל עֵת מְאִיר בֵּיתָר, וְאֶף־עַל־פִּי שְׂאֵנוּ עֲכָשׁוּ בַתְּקֵף הַגְּלוּת בְּגוֹף וּנְפֶשׁ, אֶף־עַל־פִּי־כֵן

אורו הגנוז מוסיף והולך בכל יום, שמשם נמשכת התחדשות מעשה בראשית שבכל יום, בסוד: "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית" (מתפלת יוצר שבשחרית), ובסוד: "אור חדש על ציון תאיר" וכו' (שם), כי בודאי השם יתברך יגמר את שלו, ועל-כן צריכין להאמין שאפלו בתקף חשכת הגלות, אף-על-פי-כן האור מוסיף והולך, ויכול כל אחד במקומו להתקרב לאור הקדוש הזה, שהוא סוד אור גר חנכה שזכו צדיקי הדור לחזר ולהמשיך אור התורה שלא תשתפח לנצח, ועל-כן אף-על-פי שרחוקים מהאור מאד ואסור להשתמש לאורו, כי אם לראותו בלבד, אף-על-פי-כן צריך כל אחד להדליק לעצמו האור בפרטיות, אף גם להיות מוסיף והולך, כי באמת גם עם כל אחד ואחד השם יתברך מוסיף עליו אור חסדו וישועתו בכל יום (שם, אותיות ח, ט).

כח.

עקר גר חנכה הוא לחזר ולהמשיך אור התורה, כי מלכות נון הרשעה עמדה על ישראל להשפיתם תורתך וכו', על-כן אנו צריכים לחזר ולהמשיך אור התורה סוד דבור המאיר בתורה, שזהו עקר אור הגר של חנכה, סוד "כי גר מצנה ותורה אור" (משלי ו, כג), ועל-כן מדליקין גר חנכה סמוך לפתח, סוד "פתח דברך יאיר" (תהלים קיט, קל), ועל-ידי האור הזה של גר חנכה, שהוא סוד דבור המאיר הנמשך על-ידי הארת הנבואה, על-ידי-זה זוכין לתשובה, כי הדבור מאיר לו לכל המקומות שצריך לעשות תשובה, ועל-ידי-זה זוכין לצאת מהמדרגה הפחותה וכו', וזה סוד מה שמדליקין גר חנכה למטה מעשרה טפחים, שזה סוד שממשיכין האור של סוד הדבור שיאיר אפלו במדרגות המתונות מאד, שהם סוד "למטה מעשרה". שאין השכינה שורה שם, כי מעולם לא נרדה השכינה למטה מעשרה (עין ספה ה.), ועכשו על-ידי מצות גר חנכה שהוא סוד גר מצנה ותורה אור, סוד דבור המאיר, על-ידי-זה מאיר האור אפלו במדרגות אלו המתונות, עד שזוכין לראות איך לצאת ממדרגתם הפחותה והשפלה ולעשות תשובה שלמה, ולבא

לתבונות התורה לעמקה, ועל-כן נקרא 'חנכה' מלשון 'חנוף', כי כשאדם מתחיל לעשות תשובה, זה סוד חנכה שמחנף עצמו בעבודת השם, וזה זוכין על-ידי דבור המאיר בתורה, שהוא סוד גר חנכה (פלאי אילן, הלכה א', אות א').

כט.

כל ימי בית שני לא הייתה גאלה שלמה כמו שאמרו חכמינו הקדושים, ועקר החרות והגאלה של בית שני היה רק בסוד: "ורוח תשימו בין עדר ובין עדר" (בראשית לב, טו), שדרשו חכמינו הקדושים, שכונן בזה עקב אבינו לתן רוח והרחבה בין צרה לצרה ובין גלות לגלות, כדי שיהיה כח להתחזק ולסבל מרירות הגלות, וקלפת מלכות גון הרשעה רצתה להתגבר, לסתור ולהחריב את ההרחבה הזאת, ולכבש את ישראל תכף תחת ידם, כדי שתהינה הגלות והצרות תכופות ומחברות יחד, כדי שלא יוכלו ישראל להתקיים, חס ושלום, ועל-כן נקראת מלכות גון מלשון "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד" (תהלים טו, ג), שהוא סוד צרה ארפה ותכופה. ובאמת אם הייתה נחרבת אז עבודת בית-המקדש, והיתה מתחילה הגלות, אז בודאי היה קשה להתקיים, כי עקר הקיום שלנו באריכות הגלות הוא רק על-ידי ההרחבות שעשה השם יתברך עמנו עד הנה, על-כן חמל השם יתברך על עמו והפך מחשבות שונאינו, ועשה לנו גס גדול ונורא בזה בימים הללו, שעל-ידי-זה קבעו שמונת ימי חנכה אלו להודות ולהלל, והמשיכו אור ותקון נורא בזה בעולם, שעל-ידי קדשת ימי חנכה שהם קדשת ימי הודאה, יהיה לנו כח להמשיך תמיד עלינו הדרך הקדושה הזו של תודה והודאה, שבכל הצרות שאנו סובלים בגלות הארצה הזו בכלל ובפרט, נוכל להחיות את עצמנו על-ידי גפלאותיו שעשה עמנו עד הנה, ונודה ונשבח אותו יתברך תמיד, עד שעל-ידי-זה נזכה להתחזק ליחל ולחפז אליו יתברך תמיד, ולצעק אליו יתברך שיושיענו גם עתה לזכות לגאלת עולם, בסוד "מודה על העבר וצועק על להבא"; כי עקר ההתחזקות בתפלה לצעק על להבא הוא

רק על-ידי שזוכרין היטב חסדי השם שעשה עם אבותינו ועמנו עד הנה, ומודין אליו ותברך על זה תמיד. וזה סוד חנכת בית-המקדש שממשיכין בכל שנה ושנה בימי חנכה הקדושים, כי עקר הגאולה ובגן בית-המקדש שלצתיד יהיה על-ידי תפלתנו וצעקתנו שאנו מתחזקים לצעק ולהתפלל אליו ותברך במשך כל זמן הגלות, ועקר ההתחזקות לזה הוא רק על-ידי הדרך הזו של תודה והודאה שממשיכין בחנכה. וכמו-כן הוא בכל אדם ובכל זמן, שעקר החנופה לעבודת הבורא ותברך הוא רק על-ידי סוד תודה והודאה, להזכיר לעצמו בכל עת הטובות והנפלאות שעשה השם ותברך עמו עד הנה, ועל-ידי-זה יתחזק לצעק ולהתפלל להשם ותברך תמיד, בסוד "מודה על העבר וצועק לעתיד לבוא", ועל-ידי-זה יזכה סוף כל סוף לשוב להשם ותברך באמת, ועל-כן נקרא חנכה, כי על-ידי סוד זה מתחנכין בעבודת השם (כלאי בהמה, הלכה ד', אות ט').

ל.

מבאר בפגנות, שבחנכה מתקנין מדת הוד, שנה סוד "על הנסים" שאומרים בברכת מודים, הינו שממשיכין אז תקון זה בעולם להודות ולהלל אותו ותברך תמיד, שעל-ידי-זה נמשך ונתגלה אור השלשה קווי אמת, ומאירין בארבעה חלקי הדבור, עד שעל-ידי-זה זוכין להמשיך הקדשה והשמחה של שבת לתוך ימי החל, ועל-ידי-זה נתגלה אחדותו הפשוטה מתוך פעלות משתנות, שנה סוד: "דעו כי ה' הוא אלקים" (תהלים ק, ג), שבה פלולים כל הפגנות של חנכה כמבאר בפגנים, וזה סוד: "ג'ר חנכה מוסיף והולך", כי עקר כל הצרות והיסורים, חס ושלום, הם מסוד פעלות משתנות שגממשכות מסוד דינים, מסוד שם אלקים, כי הצרות והיסורים בעצמם הם עקר סוד פעלות משתנות, כי הם משנים מדעת האדם, וזה עקר הצרה והרעה, חס ושלום, כי מה שהוא נגד דעת ורצון האדם, רע בעיניו וצר לו לקבלו, אבל כשיודע שהכל נמשך ממנו ותברך, שהוא אחד הפשוט בתכלית הפשיטות, שכל פגנתו ותברך לטובה תמיד, אז בודאי ימצא בתוך כל הצרות

הַרְחִיבוּ גְדוּלוֹת לְנַחֵם וּלְשַׂמֵּחַ אֶת עַצְמוֹ, לִהְיוֹת מוֹדָה עַל הַעֲבֹר וְצוֹעֵק לְהִבָּא, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְבַּטְּלוּ כָּל הַצָּרוֹת לְגַמְרֵי. נִמְצָא, שְׁעַל-יְדֵי הַגָּס הַגָּדוֹל שֶׁעָשָׂה אֹז עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, שֶׁעַל זֶה תִּקְנֵנוּ שְׂמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוּ לַהּוֹדוֹת וּלְהַלְלָה, וְעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה וְהַהוֹדָאָה, עַל-יְדֵי-זֶה מְאִירָה הָאֵמֶת בְּדַבּוּר, שֶׁזֶה סוּד הַדִּלְקַת גַּר חֲנֻכָּה בְּיוֹם רֵאשׁוֹן, וְעַל-יְדֵי-זֶה בְּעַצְמוֹ מִמְּשִׁיכֵין סוּד שְׁבֵת לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, וְנִתְגַּלָּה אַחֲדוֹת הַפְּשׁוּט מֵתוֹךְ פְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת, שֶׁזֶה עֶקֶר הַהִמְתַּקָּה וְהַבְּטוּל שֶׁל הַצָּרוֹת וְהִיסוּרֵין, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִגְדַל וְנִתְחַזַּק וְנִתְנַסֵּף סוּד תּוֹרָה וְהוֹדָאָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְאִירָה הָאֵמֶת בְּיוֹתֵר, עַל-כֵּן בְּלֵיל שְׁנֵי מוֹסֵיף עוֹד וְכֵן לְהֵלֵן, עַד שֶׁבִשְׂמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה נִתְקַנְתַּ מִּדַּת הַהוֹד, שֶׁהִיא הַמַּדָּה הַשְּׂמִינִית בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁזֶה עֶקֶר הַתַּקּוּן שֶׁהַמְּשִׁיכוֹ אֹז מִתְתַּיְהוּ וּבְגִיּוֹ, שֶׁתִּקְנֵנוּ מִדַּת הַהוֹד כְּמוֹכָא, הֵינּוּ שֶׁתִּקְנֵנוּ מִדָּה זֹאת בְּעוֹלָם, שֶׁנֻּכָּה תְּמִיד לַהּוֹדוֹת וּלְהַלְלָה לְשֵׁמוֹ יִתְבַּרֵךְ יְהִיֵּה אִיךְ שִׁיְהִיֵּה, כִּי יִזְכֶּה תְּמִיד לְהַכִּיר חֲסִדּוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו עֲלֵינוּ בְּלֵי שְׁעוֹר בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נוֹדָה לְשֵׁמוֹ יִתְבַּרֵךְ תְּמִיד, בְּסוּד מֵה שֶׁמְּסִימֵין (שֵׁם, פָּרָק ל) "מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת" דִּיקָא בְּסוּק זֶה (יג): "ה' אֱלֹקֵי לְעוֹלָם אוֹדֶךָ", "ה' אֱלֹקֵי" דִּיקָא (סוּד ה' הוּא הוּא הָאֱלֹקִים לְעוֹלָם דִּיקָא, יְהִיֵּה אִיךְ שִׁיְהִיֵּה) (שֵׁם יג, יד, טו).

לא.

מִלְכוּת גֵּן הַרְשָׁעָה רְצַחָה לְהַתְּגַבֵּר בְּחֻכְמַת גֵּן שְׂמָהֵם כָּל הָאִפְסִיקוֹרְסוֹת וְהַכְּפִירוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה מְפִרְדִּין אַחֵר הַבְּרִיאָה מֵאַחֲדוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּכְשֶׁנֻּכּוּ לְנֻצְחָתָם קָבְעוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים לְהַדְּלִיק גַּר חֲנֻכָּה, הַדִּלְקַת גַּר חֲנֻכָּה הוּא סוּד אוֹר הַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבַּרֵךְ, שֶׁאֲנֵנוּ מִמְּשִׁיכֵין עֲכָשׁוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה נִכְלָל אַחֵר הַבְּרִיאָה בְּסוּד קֶדֶם הַבְּרִיאָה, שֶׁהוּא סוּד כְּלוֹ אֶחָד, וְעַל-כֵּן מִצּוֹת גַּר חֲנֻכָּה לְמִטָּה מְעַשְׂרָה טְפָחִים, שֶׁאֲמָרוּ חֻכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים, שֶׁלְּמִטָּה מְעַשְׂרָה טְפָחִים מְעוֹלָם לֹא יִרְדֶּה שְׂכִינָה לְשֵׁם, וְעַכְשָׁו מְעַצֵּם הַגָּס שֶׁל חֲנֻכָּה אֲנֵנוּ זוֹכִים לְגִלוֹת אוֹר הַהַשְּׁגָחָה גַם שֵׁם, לַהּוֹרוֹת שְׁגַם כָּל הַמְּקוֹמוֹת הַרְחוּקִים מִקְדָּשְׁתוֹ יִתְבַּרֵךְ, כְּלָם מִתְנַהֲגִים בְּהַשְּׁגָחָתוֹ יִתְבַּרֵךְ לְבַד, כִּי

הוא יתברך מחיה את כלם, וזה עקר שלמות כלליות אחר הבריאה בקדם הבריאה, כי במקום שהבריאה סמוכה עדין לשרשה, אין מעלתו גדולה כל-כך כשזוכה לכלל הכל באחד, מחמת ששם סמוך בלא זה עדין אל סוד האחדות, רק העקר הוא במקום הרחוק ביותר, במקום התגברות היצר הרע וכח הבחירה ביותר, וכשזוכין להתגבר שם ולכלל הכל באחד, זהו עקר השלמות, והעקר על-ידי שמאמינים שגם שם מאירה השגחתו יתברך, שעל-ידי-זה נכללין באחד, וזה סוד: "מרחוק ה' נראה לי" (ירמיה לא, א), "מרחוק" דיקא, וזה עקר מעלת התשובה, שאמרו חכמינו הקדושים (ברכות לד:): "במקום שבעלי תשובה עומדים, אין צדיקים גמורים יכולין לעמד"; כי הצדיק הגמור לא נפרד כל-כך מסוד קדם הבריאה מחמת גדל קדשתו, אבל זה שפבר חטא, חס ושלום, ונפרד מהשם יתברך, ונפל לסוד אחר הבריאה מפש, כשזוכה לשוב, אזי חוזר ומשיב ומעלה הכל לשרשו, ואז נכלל בשלמות סוד אחר הבריאה בסוד קדם הבריאה, שזהו עקר השלמות. וזה סוד ג'ר חנפה סמוך לפתח, כי בית ורשות היחיד מרמזים על סוד האחדות, סוד קדם הבריאה, וחוזן ורשות הרבים הוא סוד אחר הבריאה, ועל-ידי ג'ר חנפה שהוא סוד המשכת אור ההשגחה, על-ידי-זה אנו כוללין סוד חוץ — סוד אחר הבריאה, בסוד קדם הבריאה, ועל-כך מדליקין אותו בלילה, שהוא גם-כן סוד אחר הבריאה, כנגד אור יום, שהוא סוד קדם הבריאה. וזה סוד שמדליקין ג'ר חנפה עד שתכלה רגל מן השוק, הינו שתבטל אחיזת השקר גם מן השוק והמקומות החיצונים, לידיע שגם שם האמת, שהכל מתנהג רק בהשגחתו יתברך, שעל-ידי-זה נכלל גם השוק בפנים, ומחמת ששם המשכת אור ההשגחה, שעל-ידי-זה נכלל אחר הבריאה בקדם הבריאה הוא על-ידי אמת, על-כך כל הפונות של חנפה הן להמשיך אור האמת, סוד השמונה פעמים 'אמת' שב'אמת ויציב', כמוכא בפנונת (הלכות שלוחין, הלכה ג').

לב.

מלכות יוֹן הַרְשָׁעָה זֶה סוּד תְּאוֹת מְמוֹן, שְׁשֵׁם כֹּל הַעֲבוּדוֹת
 זְרוֹת וְכֹל הַשְּׂמָדוֹת שְׁבַע עוֹלָם רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וּמִי שְׁנוּפֵל לְשֵׁם, קָשָׁה
 לוֹ מְאֹד לְצֵאת מִשֵּׁם, וְעַל-כֵּן נִקְרְאת זֹאת הַתְּאוֹנָה שֶׁל מְמוֹן בְּשֵׁם
 מַלְכוּת יוֹן הַרְשָׁעָה, בְּסוּד: "טְבַעְתִּי בֵּינוֹן מִצוּלָה וְאִין מְעָמַד" (תהלים
 טו, א), כִּי קָשָׁה לְצֵאת מִשֵּׁם. וְזֶה סוּד כֹּל הַשְּׂמָדוֹת שְׁגוּרוֹ אֲזוּ, וְהֵם
 בִּקְשׁוּ לְהַשְׂכִּיחַ הַתּוֹרָה לְגַמְרִי, חֵס וְשְׁלוֹם; כִּי עַקֵּר שִׁכְחַת הַתּוֹרָה
 מֵרַב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, הוּא רַק עַל-יַדֵּי תְּאוֹת וְטִרְדוֹת הַפְּרַנְסָה וְהַמְּמוֹן
 כַּנְּרָאָה בְּחוּשׁ, וּמִגְדַּל הַתְּגַבְרוֹת וְהַתְּפִשְׁטוֹת תְּאוֹת מְמוֹן כַּמְעַט
 שֹׁשְׁתַּפְּתָה תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, אַף הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ עוֹשֶׂה עִמָּנוּ נִסִּים
 וּנְפִלָאִים בְּכָל דּוֹר עַל-יַדֵּי צְדִיקֵי הָאָמֶת, שֶׁהֵם סוּד הַכְּהֻנִּים, וְהַעֲקָר
 עַל-יַדֵּי כַח הַצְדִּיק הַגְּדוֹל וְהַמְּבַחֵר בְּמַעֲלָה מְאֹד, שֶׁהוּא סוּד כַּהֵן
 גְּדוֹל, וְהַצְדִּיקִים הֵם מְאַסְפִּין וּמְקַבְּצִין וּמַעֲלִין כֹּל הַזְכוּת שֶׁל הַצְּדִיקָה
 וְחֹסֵד שִׁישְׂרָאֵל עוֹשִׂין בְּכָל דּוֹר, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הֵם מְשַׁבְּרִין וּמְבַטְלִין
 תְּאוֹת מְמוֹן מִיִּשְׂרָאֵל, וְאֲזוּ לֹא דֵי שְׁלֹא גִשְׁתַּפְּתָה תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל, אַף
 גַּם הֵם מְמַשְׁכִּין עַל-יַדֵּי-זֶה חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה וּנְפִלָאִים מִמְּקוֹם גְּבוּהָ
 וְעַלְיוֹן וְנוֹרָא מְאֹד, וּבִשְׁכָּל נְפִלָא וְנוֹרָא כְּזֶה, עַד שֶׁהַתּוֹרָה תִּהְיֶה
 גִּתְחַמֶּת וְנִקְבַּעַת בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם וָעֶד, עַד שֶׁתְּחַזְיָרְם לְמוּטָב,
 וְהַחֲדוּשֵׁי תּוֹרָה שְׁלֵהֶם גִּמְשְׁכִין מִמְּקוֹם גְּבוּהָ וְעַלְיוֹן כְּזֶה, מִסוּד
 אוֹרְיָתָא דְעֵתִיקָא סְתִימָאָה, עַד שִׁיְהִיו דוֹלְקִין וּמְאִירִין כֹּל יְמֵי עוֹלָם
 עַד יוֹם הַשְּׁמִינִי, שֶׁהוּא סוּד בֵּינָה עֲלֵמָא דְאֵתִי, שְׂאֲזוּ תִּגְלַה אוֹרְיָתָא
 דְעֵתִיקָא בְּשַׁלְמוֹת, וְזֶה סוּד הַנֵּס שֶׁל חֲנֻכָּה שְׁנַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי הַכְּהֻנִּים
 מִבֵּית חֲשַׁמוֹנְאִים, וְעַקֵּר הַנֵּס הִנֵּה בְּצִלוּחִית שֶׁל שְׁמֹן שֶׁהִנֵּה חֲתוּם
 בְּחוֹתְמוֹ שֶׁל כַּהֵן גְּדוֹל, וְהִנֵּה דוֹלֵק וּמְאִיר כֹּל שְׁמוֹנָה יָמִים, וְעַל זֶה
 קָבַעוּ לָנוּ שְׁמוֹנֵת יְמֵי חֲנֻכָּה, לְהַדְלִיק גַּר חֲנֻכָּה, שֶׁהוּא סוּד גְּרוֹת
 הַמְּנוֹרָה, כֹּל אֶחָד בְּבֵיתוֹ לְמִטָּה מְעַשְׂרָה טְפָחִים, כִּי צְדִיקֵי הָאָמֶת
 הֵם מְמַשְׁכִּין תּוֹרָתָם בְּקִרְשָׁה כְּזֹאת, עַד שֶׁכָּל אָדָם בְּבֵיתוֹ-יֵשׁ לוֹ כַּח
 לְהַדְלִיק גַּר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא סוּד אוֹר הַתּוֹרָה, כִּי כָל אֶחָד יְכוֹל לְהֵאִיר
 עַל עֲצָמוֹ אוֹר תּוֹרָתוֹ, עַד שֶׁתֵּאִיר לוֹ כְּמוֹ אוֹר וְגַר לְצֵאת מִחֻשְׁכַּת

אפלתו, וזה סוד 'חנפה' מלשון 'חנוף', כי על-ידי-זה יכול כל אדם לחנף את עצמו באמת בעבודת השם יתברך. וזה סוד גר חנפה למטה מעשרה טפחים, כי חדושי התורה האלו הקדושים, הם מאירין אפלו באותן שהם בתכלית העשיה, שעדין לא יצאו מחל אל הקדש, אפלו כמלא החוט, גם להם מאיר אור התורה הנה להוציאם מחשכת אפלתם, ולהאיר להם עד שיחזרו בתשובה שלמה, ועל-כן נוהגין להרבות בצדקה בחנפה, כי עקר שבירת מאות ממון, שזה סוד הכנעת מלכות יון הרשעה הוא על-ידי צדקה (אבדה ומציאת הלכות ג, ז, ח).

לג.

עקר חנפה הוא להכניע מלכות יון הרשעה, שהוא סוד התגברות חכמת הטבע שנקראת חכמת יון, ולגלות אמונת רצון בעולם, לידע שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך, ומחמת שעקר דבר זה נעשה על-ידי הזקנים שבקדשה, שמוסיפין קדשה ודעת בכל יום, שזה עקר הזקנה, סוד זקן — זה ק'ני' חכמה (קדושין לב), על-כן גם בגר חנפה מוסיף והולך, וזה סוד שמונת ימי חנפה, כי ממשיכין הארה מיום השמיני שהוא סוד בינה, סוד עולם הבא, שהוא סוד יום שפלו ארץ, ששם עקר הזקנה דקדשה, וזה סוד השמן של גר חנפה, שהוא סוד אור הדעת הקדושה שמוסיפין להמשיך בכל יום, שזה עקר הזקנה, סוד "בשמן הטוב" וכו' "יורד על הזקן" (תהלים קלג, ב), וגם הוא סוד התגלות הרצון פמבאר בפנים, ועל-כן מרבין בצדקה בחנפה, כי עקר הכנעת מצח הנחש, שרש חכמת הטבע, שיוגק מזקני הדור שאין בהם שלמות הוא, על-ידי צדקה, ומחמת שעל-ידי תקונים אלו שגומשכין על-ידי צדקה נתרובין הפתחים של הקדשה, בסוד "פתוח תפתח" (דברים טו, ח), שפשופתחין איזה פתח והתחלה באיזו עבודה מעבודת השם, אזי כשנותנין צדקה שעל-ידי-זה נמשכת התגלות הרצון, על-ידי-זה נתרוב הפתח, על-כן מצות גר חנפה להדליקו סמוך לפתח, על-כן נקרא 'חנפה' — מלשון 'חנוף' והתחלה, כי על-ידי

קִדְשָׁת חֲנֻכָּה יְכוּלִין לְהִתְחַיֵּל לְהִתְחַנֵּף בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם, עַל־יְדֵי שְׁנִתְרַחֲבִין הַפְּתָחִים שֶׁל הַקִּדְשָׁה, וְגַם הוּא סוּד חֲנֻכַּת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי עַקֵּר הַמְשַׁכֵּת הַקִּדְשָׁה לְבֵית־הַמִּקְדָּשׁ הוּא עַל־יְדֵי הַכְּנַעַת חֲכֻמַּת הַטָּבַע וְהַתְּגִלוֹת אֲמוֹנַת הַרְצוֹן, שְׁנִתְגַּלְהָ עַל־יְדֵי הַזְּקָנִים שֶׁבִּקְדְּשָׁה (שׁוֹמֵר שְׂכָר, הַלְכָה ב').

לד.

עַקֵּר הָאוֹר הוּא אוֹר הָאֵמֶת, סוּד "שְׁלַח אוֹרָךְ וְאִמְתָּךְ" (תהלים מג, ג), וּבִימֵי מַלְכוּת יוֹן גְּבַרְהָ הַסְּטָרָא אַחְרָא כְּל־כְּףָ, עַד שֶׁטְמָאוּ כָּל הַשְּׂמַנִּים שֶׁהֵם הָאֲרוֹת סוּד הָאֵמֶת, כִּי הַסְּטָרָא אַחְרָא שֶׁהוּא הַשְּׂקָר רוֹצֵה לְטַמֵּא וּלְקַלְקֵל, חַס וְשְׁלוֹם, גַּם אֵת הָאֵמֶת בְּעִצְמוֹ, כִּי הֵם אוֹמְרִים לְהַפְּךָ, שְׂכָף הִיא הָאֵמֶת, וְהִנֵּס הִנֵּה עַל־יְדֵי הַשְּׂמָן שֶׁל כֶּהֵן גְּדוֹל, שֶׁהִיא הָאֵמֶת לְאֵמֶתָהּ שֶׁל הַצְדִּיק הָאֵמֶת שֶׁמֵאִיר הָאֵמֶת בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שִׁמְשִׁיף כָּל אֶחָד אֶת עִצְמוֹ אֶל זְקֻדַּת הָאֵמֶת לְאֵמֶתוֹ, כָּל אֶחָד כְּפִי בַחֲיִנְתּוֹ, כִּי בְּאֵמֶת אֵין רְאִיָּה מֵאֶחָד לְחֶבְרוֹ, כִּי לְפַעֲמִים מֵה שְׂאֵצֵל זֶה הוּא סוּד יְרִידָה, הוּא לְגַבֵּי חֶבְרוֹ הַנִּמְדָּף מִמֶּנּוּ בְּמִדְרַגְתּוֹ — סוּד עֲלִיָּה, עַל־כֵּן הַעֵקֶר שִׁישִׁים כָּל אֶחָד אֶת לְבוֹ בְּכָל שְׁעָה לְזֻקְדַּת הָאֵמֶת לְאֵמֶתָהּ, כָּל חַד כְּפּוּם מֵה דְמִשְׁעֵר בְּלִבִּיהָ, וְזֶה סוּד הַדְּלָקַת גַּר חֲנֻכָּה שְׁנֻקְבַע עַל הַנֵּס שֶׁהִיָּה אֹז בְּעִנְיַן הַדְּלָקַת גֵּרוֹת הַמְּנוּרָה; כִּי עַקֵּר הַדְּלָקַת גֵּרוֹת הַמְּנוּרָה בַּחֲשֻׁכַת לִלְיָה הִיָּה כְּדִי לְהַדְּלִיק וּלְהֵאִיר אוֹר הָאֵמֶת בְּעוֹלָם, שְׁעַל־יְדִי־זֶה נִתְבַטְּלִים וְנִדְחִים כָּל מֵינֵי חֲשָׁף וְשִׁקְרִים הַמְּסַבְּבִים אֶת הָאֲדָם, וּבַחֲנֻכָּה נִמְשַׁכֵּת הָאֲרָה גְדוֹלָה כְּל־כְּףָ, עַד שֶׁכָּל אֶחָד מְדַלִּיק גַּר חֲנֻכָּה שֶׁהוּא סוּד גֵּרוֹת הַמְּנוּרָה בְּבֵיתוֹ, לְהֵאִיר הָאֵמֶת בְּלֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי בַחֲיִנְתּוֹ וּכְפּוּם מֵה דְמִשְׁעֵר בְּלִבִּיהָ, בְּסוּד: "וְדוּבֵר אֵמֶת בְּלִבּוֹ" (שֵׁם טו, ב), בְּאִפְּן שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּמוֹ שֶׁהוּא, יִמְשִׁיף עִצְמוֹ אֶל הָאֵמֶת, עַד שֶׁתֵּאִיר לוֹ הָאֵמֶת לְצֵאת מִתּוֹךְ הַחֲשָׁף, כִּי הָאֵמֶת הִיא סוּד "גַּר הִ" וְכו' (מְשַׁלֵּי כ, כו), "חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטֵן", כִּי הָאֵמֶת חוֹפֵשֶׁת בְּכָל חֲדָרֵי בֵּטֵן הַמְּלֵאִים חֲשֻׁכוֹת וְתֵאוֹת וְכו', וּמֵאִירָהּ בְּכֻלָּם לְמַצֵּא עֲצָה וְהִתְחַזְּקוֹת לְשׁוֹב מְכָלֵם לְהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ. וְזֶה שְׂדֵדְקֵי הַפּוֹסְקִים הַרְבֵּה

לְעֵינֵי הַדִּלְקַת גְּרוֹת חֲנֻכָּה, בְּעֵינֵי כָּל פְּנוֹת שְׂאֵתָה פּוֹנֶה לֹא יִהְיֶה אֶלָּא דֶּרֶךְ יָמִין, הֵינּוּ שְׁנֵי עֵקֶר הַדִּלְקַת גַּר חֲנֻכָּה, שְׂיִפְנֶה תָּמִיד אֶל הָאֵמֶת לְאֵמֶתָה, שֶׁהוּא סוּד יָמִין, כָּל אֶחָד כָּפּוּם מֵה דִּמְשָׁעַר בְּלִבֵּיהּ, וּכְפִי בְּחִינָתָהּ, כְּפִי הָאֵדָם וּכְפִי הַמְּקוֹם וּכְפִי הַשְּׂעָה, וְאָז בְּיַדֵּי יָאִיר לוֹ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְצֵאת מַחֲשָׁף לְאוֹר גְּדוֹל. וְזֶה סוּד "גַּר חֲנֻכָּה מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ", כִּי צָרִיךְ לְהוֹסִיף הָאוֹר בְּכָל יוֹם וְיוֹם, גַּם כִּי עַל-יְדֵי הַדִּלְקַת אוֹר הָאֵמֶת, אָזִי לֹא דֵי שְׂזוּכָה בְּעֵצְמוֹ לְצֵאת מִתּוֹךְ הָאֵפֶלָה וְהַחֲשֻׁכוֹת, אֵף גַּם הוּא עוֹשֶׂה פֶּתַח גַּם לְאַחֵרִים לְהוֹצִיאֵם מִתּוֹךְ הַחֲשָׁף, שְׁנֵי סוּד (בְּרֵאשִׁית ל, כד) "יוֹסֵף ה' לִי בֵּן אַחֵר" (הַלְכוֹת גִּבְיָה הַלְכָה ה', אוֹתִיּוֹת: יד, טז, כא, כו).

לה.

בִּימֵי בֵּית שְׁנֵי נִתְיָסְדוּ מְאֹד בְּתֵי הַיְשִׁיבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׁלֹמֹדוֹ בְּהֵם תוֹרָה לְרַבִּים, וְהַצְדִּיקִים וְרָאשֵׁי הַיְשִׁיבוֹת הָיוּ אֹז גְּדוֹלִים בְּמַעֲלֵה מְאֹד, כִּי אֹז הָיוּ אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה, שֶׁהֵם בְּרָרוּ לָנוּ כָּל הַלְכוֹת הַתּוֹרָה, וּמִפִּיהֶם אָנוּ חַיִּים, עַל-כֵּן הַתְּנָה אֹז הַשְּׁטָן וְהַעֲמִיד אֹז בְּעוֹלָם בְּתֵי הַיְשִׁיבוֹת הַרְעִים וְהַמְרִים שֶׁל חֲכָמֵי יָוֵן, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד דַּעַת תּוֹרַתְנוּ הַקְּדוּשָׁה, וְהַהֲפֹךְ מִמֶּנָּה לְגַמְרֵי, עַד שֶׁרָצוּ לְהַשְׁפִּיחֵם תּוֹרַתְךָ וְכוּ', אָבָל "יָמִין ה' רוֹמְמָה" (תְּהִלִּים קִיח, טז), וְעָשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ נְסִים וּנְפִלְאוֹת, וְנִגְבְּרוּ הַחֲשָׁמוֹנָאִים וְנִצְחוּם, וְהִפְלִ בְּכַח הַיְשִׁיבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׁעוֹסְקִים לְגִלוֹת אוֹר הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם. וְכֵן עֲתָה עֵקֶר הַמְּשַׁכֵּת הֵנֶס שֶׁל חֲנֻכָּה בְּכָל שְׁנָה, וְעֵקֶר הַהַדְּלָקָה הַקְּדוּשָׁה שֶׁל גַּר חֲנֻכָּה, הִפְלֵ עַל-יְדֵי הַעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה בְּאֵמֶת, שֶׁהֵם בְּכָלל בְּגִי הַיְשִׁיבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שְׁעוֹסְקִים בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה כְּזֶה הַמְּבִיא לִידֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים וְקִיּוּם הַתּוֹרָה. וְזֶה סוּד הַדִּלְקַת גַּר חֲנֻכָּה, הֵינּוּ סוּד "גַּר מְצָנָה וְתוֹרָה אוֹר", הֵינּוּ שְׁמִדְלִיקִין וּמְאִירִין הָאוֹר הַגְּדוֹל שֶׁל הַיְשִׁיבוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הַמְאִירוֹת לְאַרְץ וְלְדָרִים עֲלֶיהָ, כִּי עֵקֶר הָאוֹר נִמְשָׁף מֵהֶם (נִזְקִין, הַלְכוֹת ה', כא).

לו.

אָמרו חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים: מִצְוַת גֵּר חֲנֻכָּה מִשְׁתַּשְׁקַע הַחֲמָה, הֵינּוּ מִשְׁעַת צֵאת הַכּוֹכְבִים עַד שְׁתַּכְלָה רִגְל מִן הַשּׁוּק, כִּי עָקַר אֹר גֵּר חֲנֻכָּה, זֶה סוּד אֹר הַעֲצוֹת הַעֲמֻקּוֹת שֶׁמִּתְגַּלֵּין מִתּוֹךְ עֵמֶק הַחֲשֵׁף, סוּד "מִגְלָה עֲמֻקּוֹת מְנֵי חֲשֵׁף" (אִיּוֹב יב, כב), כִּי הַעֲדָר הַעֲצָה הוּא סוּד 'חֲשֵׁף' וְהַתְגַּלוֹת הַעֲצָה זֶה סוּד 'אֹר יוֹם', וְזֶה עָקַר מַעֲלַת שְׁלֵמוֹת הַעֲצוֹת הָאֲמִתּוֹת שֶׁל הַצְדִּיק, שֶׁמִּגְלָה וּמְאִיר בְּלֵב הָאָדָם עֲצוֹת עֲמֻקּוֹת מְאֹד מִתּוֹךְ תַּקְוָה הַחֲשֵׁף הַגְּדוֹל הַמִּתְגַּבֵּר וּמִשְׁתַּטַּח בְּכָל פַּעַם עַל הָאָדָם לְהַחֲשִׁיף הַכֹּל, חַס וְשָׁלוֹם, שֶׁמֶשֶׁם נִמְשָׁף שָׂרֵשׁ אֹר הַדִּלְקַת הַגֵּר בְּלִילָה, שֶׁנִּמְשָׁף בְּשָׂרְשׁוֹ גַם-כֵּן מְאֹר הַחֲמָה בְּיוֹם, כֵּן הַצְדִּיקִים מִמְּשִׁיכֵין גַּם בְּלִילָה מְאֹר הַתְגַּלוֹת עֲצוֹת הַקְדָּשָׁה שֶׁל הַיּוֹם, עַד שֶׁגַם בְּתוֹךְ הַחֲשֻׁכַת לִילָה וְהַעֲדָר הַעֲצָה, אֶף-עַל-פִּי-כֵן יֵאִירוּ עֲלֵינוּ אֹר עֲצוֹת הַקְדָּשָׁה, בְּסוּד (תְּהִלִּים קל"ט, יב): "גַּם חֲשֵׁף לֹא יִחֲשִׁיף מִמֶּנּוּ וְלִילָה בְּיוֹם יֵאִיר". וְעַל-כֵּן מִצְוַת גֵּר חֲנֻכָּה — מִשְׁתַּשְׁקַע הַחֲמָה, שְׂאֵז מְסַתֵּלֵק אֹר יוֹם, שֶׁהוּא סוּד אֹר הַעֲצוֹת הַקְדוּשׁוֹת, וְאֵז צְרִיכֵין לְהַדְלִיק גֵּר חֲנֻכָּה, כְּדִי לְהַמְשִׁיף מְאֹר יוֹם לְתוֹךְ תַּקְוָה חֲשֻׁכַת לִילָה, שֶׁנוֹכַח לְחַתֵּר בְּלִילָה הַעֲצוֹת הַעֲמֻקּוֹת, כְּדִי לְגַדֵּל הָאֲמוּנָה הַקְדוּשָׁה. וְזֶה עַד שְׁתַּכְלָה רִגְל מִן הַשּׁוּק, רִגְל הוּא בְּסוּד עֲצוֹת כְּמוֹכָא, הֵינּוּ עַד שֶׁיִּכְלוּ וְיִתְבַּטְּלוּ כָּל הַעֲצוֹת הַמְקַלְקְלוֹת, עֲצוֹת נִבְעָרוֹת שֶׁל הַהֲמוֹן הַרוֹדְפִים אַחַר הַהוֹן וְהַבְּלִי עוֹלָם הַזֶּה בִּיגִיעוֹת גְּדוּלוֹת, וּמְאוּמָה לֹא יִשְׁאוּ בְּעַמְלָם לְעוֹלָם הַבָּא, עַל-יְדֵי עֲצָתָם הַרְעָה, וְזֶה גַם-כֵּן סוּד מִשְׁעַת צֵאת הַכּוֹכְבִים, כִּי הַצְדִּיקִים הָאֲמִתִּיִּים וְהַכְּשָׁרִים הַנְלוּיִם אֲלֵיהֶם, הֵם מִמְּשִׁיכֵין הַעֲצוֹת הַעֲמֻקּוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם מְצַדִּיקִים אֶת הַרְבִּיּוֹת וּמִמְּשִׁיכִים אוֹתָם לְהִשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁזֶה סוּד "יִצִּיאַת הַכּוֹכְבִים", סוּד "וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּיּוֹת כְּכּוֹכְבִים" (דִּנְיָאֵל יב, ג). וְזֶה בְּעֲצָמוֹ גַם-כֵּן כָּלֵל הַגֵּס שֶׁל חֲנֻכָּה, שְׂאֵז גְּבַר הַחֲשֵׁף מְאֹד עַל-יְדֵי מַלְכוּת נֶזֶן הַרְשָׁעָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (בְּרָאשִׁית נבָּה ב, ד): וְחֲשֵׁף זֶה גֶזֶן וְכוּ', וְאֵז דִּיקָא חֲמַל עֲלֵינוּ הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, וְהַפֶּךְ הַחֲשֵׁף לְאֹר גְּדוֹל, עַד שְׁדִיקָא אֵז הַמְשִׁיכוֹ זֶה

התקון של מצות הדלקת גר חנכה לאמִשְׁכָּא מִשַׁח רְבוּת קִדְשָׁא ולאדלקא בוצינא, להאיר עצות עמקות בתוך תקף החשף בכלל ובפרט, ועל-ידי הדלקת גר חנכה בזמנו, אנו ממשיכין האור הזה לכל השנה בלה, לזכות תמיד לחתר עצות עמקות מתוך עמק החשף, לגדל האמונה הקדושה בשלמות עם כל התקונים השייכים לזה. וכל זה זוכין על-ידי הלמוד הקדוש של הישיבה, כי משם עקר אור גר חנכה, כי משם עקר אור כל העצות הקדושות לזכות לקיים את התורה והמצוות, שנה העקר, כי לא "המדרש העקר אלא המעשה" (שם לט, מא, מג, מד).

לז.

אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים: גַּר חֲנֻכָּה — אִישׁ וּבֵיתוֹ, וְהַמְהַדְרִין — גַּר לְכָל אֶחָד, וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין — מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, כִּי עֲקָר קִדְשַׁת כָּל בְּתִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הוּא מְסוּד קִדְשַׁת בֵּית הַיְשִׁיבָה הַקְדוּשָׁה, שֶׁהוּא הַרְבֵּי שְׁלוֹמֵד עִם הַתְּלִמִּידִים הַלְמוּד הַקְדוֹשׁ לְקִיּוּם הַתּוֹרָה, וּמִשָּׁם אִיר הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת, שֶׁהוּא סוּד גַּר חֲנֻכָּה. וּבְאֵמַת מַחֲבֵב בְּנֵה כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל לִישֵׁב וְלַעֲסֵק בַּתּוֹרָה בְּבֵיתוֹ עִם חֲבָרָיו וּבְנָיו וְתַלְמִידָיו, בְּסוּד: "וְדַבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ" וְכו' (דְּבָרִים ו, ז), וְעַל-כֵּן עֲקָר גַּר חֲנֻכָּה הוּא אִישׁ וּבֵיתוֹ, הֵינּוּ בְּעַל-הַבַּיִת עִם בְּנֵי בֵיתוֹ, שֶׁמִּקְבָּלִים קִדְשָׁתָם וְחַיּוּתָם מֵהֶרֶאֱשׁ יְשִׁיבָה עִם תְּלִמִּידָיו הַקְדוּשִׁים, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ אִיר גַּר חֲנֻכָּה. וְהַמְהַדְרִין — גַּר לְכָל אֶחָד מִבְּנֵי בֵיתוֹ, כִּי בְּאֵמַת גַּם הַתְּלִמִּידִים בְּנֵי הַיְשִׁיבָה צָרִיכִים לְשִׁמֵּשׂ אֶת רַבָּם כָּל-כָּף וְלַהֲתַנַּעַע בַּתּוֹרָה כָּל-כָּף, עַד שִׁיְהִיָּה גַם לָהֶם יְכֹלֵת לְהֵאִיר אִיר תּוֹרַת רַבָּם וְעֲצוּתָיו הַקְדוּשׁוֹת לְחֲבָרִים, שְׁנֵה סוּד, שֶׁכָּל אֶחָד מִבְּנֵי הַבַּיִת, הֵינּוּ סוּד הַתְּלִמִּידִים הַקְדוּשִׁים, מְדַלִּיקִין כָּל אֶחָד בְּפָנָיו עֲצָמוֹ גַּר חֲנֻכָּה, וּמִשְׁתַּדְּלִים בְּזֵה לְהֵאִיר אִיר תּוֹרַת רַבָּם בְּעוֹלָם. וְהַמְהַדְרִין מִן הַמְהַדְרִין — מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, הֵינּוּ כִּי אֵינוֹ מְסַפֵּיק לָהֶם מֵה שֶׁמְאִירִים וּמְלַמְדִים תּוֹרַת רַבָּם בְּעֲצָמָה לְאַחֲרִים, אִף גַּם הֵם מוֹסִיפִין וְהוֹלְכִים כָּל יוֹם, לְחַדֵּשׁ גַּם מְעַצְמָם חֲדוּשֵׁי תּוֹרָה אֲמִתִּים הַמְבִיאִים לִידֵי מְעֻשָׁה, וְהֵם חוֹתְרִים וּמְגַלִּים עֲצוֹת עֲמָקוֹת חֲדָשׁוֹת מֵה שְׁאִינוֹ מְבֹאָר

בפרוש בתורת רבם, רק שהם חותרים ומחדשים אותם בעצמם מתוך דברי תורתם שקבלו מהרבי האמתי, שזה סוד מוסף והולף (שם לה).

לח.

מלכות נון הרשעה היא סוד הקלפה והסטרך אחרא שמתגברת, חס ושלום, ורוצה להשליך את האדם, חס ושלום, לסוד שנה, שהוא סוד הסתלקות המחין, סוד הסתלקות השבעים פנים לתורה, שנה סוד שרצתה מלכות נון להשפיתם תורתך, ולהפיל את ישראל מכל השבעים פנים לתורה, ועל-כן טמאו כל השמנים של הדלקת המנורה, שהוא סוד אור התורה והמצוות, סוד "כי גר מצנה ותורה אור" (משלי ו, כג); ועל-כן הם שבעה קני המנורה כנגד השבעים פנים לתורה, הפלולים בשבעת הגרות שבבית-המקדש, ועל-כן היו מדליקין אותה בכל לילה שהוא זמן שנה. ועל-ידי הדלקת המנורה, שהוא סוד אור השבעים פנים לתורה, על-ידי זה מכניעין ומשריין סוד השנה, שלא תתגבר על ישראל, חס ושלום, ומלכות אנטיכוס רצתה להפיל את ישראל, חס ושלום, מכל השבעים פנים לתורה, ועל-כן טמאו כל השמנים, כדי לבטל, חס ושלום, הדלקת שבעת הגרות של המנורה. והשם יתברך עמד בעזרתנו, ועשה עמנו נסים ונפלאות גדולים בימים ההם ובזמן הנה, וזכו ישראל להכניעם ולהשפילם, ונעשה נס נפלא, שדלק השמן שמונה ימים, שנה סוד התעוררות השנה, על-ידי ספורי מעשיות של שנים קדמוניות, שהם סוד שמונה ימים פמבאר בפנים; ועל-כן נקבעה מצוה זו לדורות בכל שנה ושנה, כי על-ידי שאנו מדליקין הגרות הללו של שמונת ימי חנכה לזכר הנס הגדול שנעשה אז בשמן של המנורה, על-ידי זה אנו מעוררין וממשיכין הארה מסוד ספורי מעשיות של שנים קדמוניות, שמשם נמשך זה הנס של חנכה, ועל-ידי זה יכולין להתעורר מהשנה. ואפלו מי שנפל מכל השבעים פנים לתורה, יכולין לעוררו על-ידי פרסום מעשה נס של שמונת ימי חנכה, על-ידי הדלקת גר חנכה, שנה המעשה הוא סוד מעשה של שנים

קדמוניות, שמשם נמשכין כל השבועים פנים לתורה, שהם סוד שבועת הנרות של המנורה; ועל-כן ימי חנכה הם בלילות הארבעים, קרוב לתקופת טבת, שאז הלילות ארבעים, שזה סוד התגברות השנה של לילה, ואז דיקא מעוררין מהשנה על-ידי שמונת ימי חנכה, שהם סוד שנים קדמוניות, שעל ידם מעוררין מהשנה אפלו מי שהתגברה עליו אריכות השנה מאד, עד שנפל מכל השבועים פנים לתורה, חס ושלום, שזה גם-כן סוד אריכות הגלות של עכשו בכלל, והקדים השם יתברך רפואה למכה, ועשה עמנו הגם של חנכה, שעל-ידי-זה נתעוררין מהשנה אפלו בתקף אריכות הגלות הזו בכלל, ובתקף התגברות השנה והסתלקות הדעת והמחין בפרטייות, שעובר על כל אדם ואדם בפרט, אף-על-פי-כן יכולין לעורר הכל מהשנה, על-ידי פרסום הגם הזה של חנכה, שהוא סוד מעשה של שנים קדמוניות, שמשם נמשכין כל השבועים פנים לתורה. וזה סוד להדליק גר חנכה, ראשי תבות: גח"ל, כמובא בפגנות, הינו סוד גחל נובע מקור חכמה, שמשם נמשך סוד הספורי-מעשיות של שנים קדמוניות, כמבאר בפנים, וזה סוד הלל של חנכה, כי על-ידי התעוררות השנה נעשה סוד "להתיר פה אלמים", ואז יוצא הדבור בהלל והודאה להשם יתברך, ועל-ידי-זה נעשה פקידת עקריות, שזה סוד חנכה שמבאר בפגנות, שהוא סוד "ואת חנה אהב זה" סגור בחמה" וכו' (שמואל-א, ה), סוד חנה כ"ו, ועל-ידי כל זה זוכין להתבוננות גדולה וכו', פי השכל דולק על-ידי השמנים שבגוף, שזה סוד "גר ה' נשמת אדם" (משלי כ, כו), וזה סוד גר חנכה שדולק על-ידי השמן של חנכה, ועל-כן מרבין בצדקה בחנכה, כי להתבוננות צריכין עשירות גדולה, וזה זוכין על-ידי צדקה (קדושין. הלכה ב').

דרוש נאָה לַחֲנֻכָּה

(הצמק מספר מקור השמחה)

יְמֵי חֲנֻכָּה הם ימי הוֹדָאָה, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים (בהוספה לתפלת העמידה בחֲנֻכָּה): "וְקִבְעוּ שְׂמוֹנֶת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלֶיךָ לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל" וכו', יְמֵי הוֹדָאָה זֶה שְׁשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא, כִּי זֶה עֵקֶר שְׁשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא — לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשֵׁמוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרֵךְ, וּלְהַכִּיר אוֹתוֹ, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה סְמוּכִים וְקָרוּבִים אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, כִּי כָל מֵה שְׂיֻדְעִין וּמִכִּירִין אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ בִּיִּתְרָה, סְמוּכִים אֵלָיו בִּיִּתְרָה, כִּי שְׂאָר כָּל הַדְּבָרִים יִתְבָּטְלוּ לְעֵתִיד כָּלֵם, בְּבַחֲיִנַת (עֲקָרָא-וּבֵה ט, ז): "כָּל הַקְּרָבָנוֹת בְּטָלִין חוּץ מִקְּרָבֵן תּוֹדָה" (עֲזַר לְקוּטֵי-מוֹתָרֵן, חֶלֶק ב', סִימָן ב'), הִינֵנו שְׂבִימֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוּשִׁים עַל-יְדֵי תַקְוָה הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת שְׁעָשָׂה עִמָּנוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ בְּיָמֵים הַהֵם בְּזְמַן הַזֶּה, עַל-יְדֵי-זֶה אָנוּ מְמַשִּׁיכִין הַדְּרָךְ הַזֶּה שֶׁל תּוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּעוֹלָם, דְּהִינֵנו לְעַסֵּק תְּמִיד לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל כָּל הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שְׁעָשָׂה עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ מֵימֹת עוֹלָם עַד הַנַּה בְּכָל־לַיּוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת, וְלִזְכֹּר הֵיטֵב וְלִבְלִי לְשַׁכַּח כָּל הַטּוֹבוֹת הַנּוֹרְאוֹת שְׂגוּמֵל עִמָּנוּ בְּכָל יַעַת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (תְּהִלִּים קג, ב): "וְאֵל תִּשְׁכַּחֲי כָּל גְּמוּלָיו"; כִּי בְּאַמַּת זֶה הַדְּרָךְ שֶׁל תּוֹדָה וְהוֹדָאָה הִיא דְרָךְ נִפְלְאוֹה מְאֹד לְהִתְקַרֵּב עַל יְדֵה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, כִּי הַעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא צְרוֹת וְיִסּוּרִים וְיִגוֹנוֹת, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (קִהֲלַת ב'): "כִּי כָּל יָמָיו מְכֹאוּבִים וְכַעַס", וְכֹתִיב (אִיּוֹב יד, א): "אָדָם יְלוּד אֲשֶׁה קָצֵר יָמִים וְשׁוֹבַע רִגְזוֹ", וְאִין טוֹב בְּעוֹלָם, כִּי אִם הַתּוֹרָה. וּמַעֲצָם הַצְּרוֹת וְהַיִּסּוּרִין וְהַמְּגִיעוֹת שְׂבָזָה הַעוֹלָם קָשָׁה וְכָבֵד עַל הָאָדָם לְהִתְקַרֵּב לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְאִפְלוּ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן וּלְפָרֵשׁ צַעֲרוֹ לְפָנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, גַּם-כֵּן קָשָׁה מְאֹד מִחֲמַת רַבּוּי הַמְּגִיעוֹת וְהַיִּסּוּרִין שְׂאוּטְמִין אֶת לְבוֹ, עַד שְׂאִינוּ יְכוֹל לְפַתַּח אֶת פִּיו וְלֹא לְהִתְקַרֵּב אֶל שׁוֹם עִבּוּדָה תְּמָה, כְּאֲשֶׁר יוֹדַע כָּל אֶתֶד וְאֶתֶד הַכְּבָדוֹת שֵׁישׁ עֲלָיו בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְכו'.

ועל-כֵּן עֲצָה גְדוּלָה לְזֶה, שְׂבְּכָל פַּעַם יִזְכִּיר לְעַצְמוֹ אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת הָאֵמֶתִיּוֹת שְׁעָשָׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ עִם כָּל

אֶחָד וְאֶחָד בְּפָרְטֵי פְרֻטִיּוֹת, וְהַעֲקָר — שְׁזָכָה לֵהִיּוֹת מְזוּרַע יִשְׂרָאֵל
 בְּכֻלָּל מִקַּבְּלֵי הַתּוֹרָה, וְהַבְדִּילוּ מִן הַתּוֹעִים בְּדַרְכֵי הַמַּחְקָרִים
 וְהַפִּילוֹסוֹפִים וְכוּ' הַנְּהוּגִים עֲכָשׁוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים; כִּי כָל אֶחָד
 וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, אִם יִסְתַּכֵּל הֵיטֵב עַל כָּל מַה שֶּׁעֵבֶר עָלָיו מְעוּדוֹ,
 יִרְאֶה וַיִּבִּין חֲסָדֵי הַשֵּׁם וְטוֹבוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו עָלָיו בְּלֵי שַׁעוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ
 אוֹמְרִים שֶׁלֹּשׁ פְּעָמִים (בַּתְּפִלַּת הַעֲמִידָה): "נִוְדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ עַל
 חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵנוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֵּיךָ שֶׁבְּכָל
 יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עִרְב וְבִקְרֹא וְצַהֲרִים"
 וְכוּ', וְכֵמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים בְּכָל שַׁבַּת־קֹדֶשׁ בַּתְּפִלַּת נִשְׁמַת: "אֱלוֹהֵינוּ
 מָלֵא יִשְׂרָאֵל כֶּסֶם וְלִשְׁוֹנָנוּ רִנָּה בְּהַמּוֹן גְּלִיּוֹ וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שִׁבַּח כְּמִרְחַבֵּי
 רְקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת בְּשֶׁמֶשׁ וְכִיָּרַח, וַיְדַיְנוּ פְרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם,
 וְרַגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאַיִלוֹת, אֵינן אֲנַחְנוּ מִסְפִּיקִים לַהֲוֹדוֹת לָךְ ה' אֱלֹהֵינוּ
 וְאַלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ, וְלִכְרֹךְ אֶת שִׁמְךָ מִלְּכֵנוּ עַל אַחַת מֵאַלְפֵי, אֶלְפֵי אֶלְפֵי
 אֲלָפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת נִסִּים וְנִפְלְאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם
 אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ" וְכוּ' וְכוּ'.

הַכֵּל, שֶׁכְּשֶׁאָדָם רוֹאֶה גְדֹל צְרוּתוֹ בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן, שֶׁהוּא
 רְחוֹק מֵהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד כְּמוֹ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּעֲצָמוֹ, וּבִפְרֻטָּה וּבְגוּף
 יֵשׁ לוֹ גַם־כֵּן יִסּוּרִין וּמִרִירוֹת וְעֲצוּבּוֹן גְּדוֹל כְּמוֹ שֶׁשְׂכִיחַ בְּרַב הָעוֹלָם,
 וְאַפְלוֹ כְּשֶׁבָּאָה עָלָיו אִיזוֹ צָרָה מִמֶּשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא
 צָרִיךְ לְבַל יִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרֵי מַחֲמַת הַצָּרוֹת וְהִיִּסוּרִין, רַק בְּכָל עֵת וְעַת
 בְּפָרֵט בַּעַת צָרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, יִתֵּן עֵינָיו, לְבוֹ וְיַדְעוּ לְהִסְתַּכֵּל
 וְלִהְתְּבוֹנֵן הֵיטֵב עַל חֲסָדֵי הַשֵּׁם וְטוֹבוֹתָיו שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ עַד הַנְּהָ,
 וַיִּחַפֵּךְ אֶת כָּל הַיְגוֹן וְהָאֲנָחָה אֶל תְּקַף הַשְּׂמֵחָה, וַיִּשְׂמַח אֶת נַפְשׁוֹ
 הָאֲמִלְלָה בְּכָל מִינֵי עֲצוֹת וְאַפְגִּים, וַיַּחֲיֶה אֶת עֲצָמוֹ עִם כָּל נִקְדָּה
 וְנִקְדָּה מִקְדָּשַׁת יְהוּדוֹת; כִּי כָל אָדָם כְּמוֹ שֶׁהוּא, מְאַחֵר שֶׁהוּא בְּכֻלָּל
 יִשְׂרָאֵל וּמַיִיחַ טְלִית וְתַפְלִין בְּכָל יוֹם, וּמֵיחָד שְׂמוֹ יִתְבָּרַךְ פְּעָמִים
 בְּכָל יוֹם וְיוֹם, רְאוּי לוֹ לִתֵּן הוֹדָאָה וְתוֹדָה לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם
 יוֹם עַל עֲצֵם חֲסָדוֹ וְטוֹבוֹ יִתְבָּרַךְ עָלָיו, שְׁזָכָה לֵהִיּוֹת בְּכֻלָּל יִשְׂרָאֵל
 מִקַּבְּלֵי הַתּוֹרָה, מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁכָּל אֶחָד יוֹדֵעַ בְּנַפְשׁוֹ כְּמַה טוֹבוֹת
 נִפְלְאוֹת בְּפָרְטִיּוֹת שֶׁגָּמַל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ מְעוּדוֹ עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם,

וצריך להקביל את עצמו להודות ולהלל להשם יתברך על כל הטובות שעשה עמו, ועל-ידי-זה יהיה לבו נכון ובטוח שגם עתה השם יתברך לא יסיר חסדו וטובו מאתו, ויתחזק את לבבו לצעק ולהתחנן להשם יתברך שיצילהו גם עתה מכל הצרות והיסורים, כמו שאמר דוד (תהלים קח, יא): "מי יבילני עיר מבצר מי נחני עד אדום", הינו שמי שעזר לי עד הנה ונחני עד אדום הוא יבילני עיר מבצר גם-כן, וזהו (שם יח, ד): "מהלל אקרא ה'", שטרם שאני קורא אליו יתברך על צרותי, אני מהללו ומשבחו על הטובות והחסדים שעשה עמי עד הנה, כי דיקא על-ידי-זה אני יכול לקרותו, וזה (תהלים נ, יד): "זבח לאלהים תודה וגו', ויקראני ביום צרה" (שם נ, טו), הינו שגם קדם שיוצאין מהצרה של עכשו וצריכין לקרותו יתברך, צריכין מקדם להביא תודה על העבר, ואז דיקא "ויקראני ביום צרה". וכמו שאמר חז"ל, שצריכין להיות מודה על העבר, ומבקש על ההבא, כי קשאין מודים על העבר, קשה מאד מאד לקרותו יתברך מגדל אטם הלב שגתאטם מרבויו הצרות.

ובפרט עתה בארץ הגלות, שכמעט אין יום שאין צרתו מרבה מחברו, חס ושלום, והפונסה דחוקה מאד, והבעל-דבר מתפשט על כל אחד ואחד לארץ ולרחב, והמתחלקת והקטגוריה והקנאה והשנאה מתרבות בכל פעם, וכל מה שרוצים להתחיל ולצאת ממה שצריכין לצאת וכו', ולהתקרב לאיזו עבודת השם, אין מניחין אותו ומתגזרין בו יותר, חס ושלום, ומעצם רבויו המניעות, אין יכולין לפתח פה לפרש שיחתו לפניו יתברך; על-כן צריכין לילך בדרך זו מאד, שבכל פעם בבואו לפרש שיחתו לפני השם יתברך, או להתקרב לאיזה דבר שבקדשה, יזכיר לעצמו רבויו הטובות והחסדים שעשה עמו השם יתברך מעודו עד היום הנה, ועל-ידי-זה יתחזק לבבו לבטח בה' שישמע תפלתו גם עתה, ועל-ידי-זה יוכל להתקרב אליו יתברך, ולפרש לפניו שיחתו כראוי.

וזה סוד מה שצריכין להמשיך השמחה והקדשה של שבת, שהיא בחינת עולם הבא אל ששת ימי החל, שהם בחינת עולם

הזה, כי לעתיד לבוא יהיה כלו שמחה, כלו תודה והודאה לשמו ותברך, כי אז יתבטלו כל הצרות של העולם הזה, ויהיה כלו טוב, ויעסקו תמיד רק בתודה והודאה להודות ולהלל לשמו ותברך, אף צריכין להמשיך קדשת שבת, שהיא הארת עולם הבא לימי החל, שהם עולם הזה, שמלא יסורים וצרות, רחמנא לצלן, כמו שנאמר: "אדם לעמל יולד", וכתיב (קהלת ב'): "כי כל ימיו מכאבים וכעס", כי אין לה אדם שאין לו צרות ויסורים ומרירות ודחקות, ובפרט מי שפבר נכשל במה שנגשל, שאז הוא שבור ומשבר כחרס הנשבר, ונפשו מרה לו עד מאד וכו', וכמעט שאיבד את עצמו לדעת, רחמנא לצלן, אבל השם ותברך חפץ בקיים העולם, וממתיק ומבטל בכל פעם יסורי העולם הזה וצרותיו, בחסדו וטובו וישועתו, שמתנהג עמנו בכל יום ויום, וצריכין להסתפל על זה היטב על כל הטובות שגמל עמנו, ולהביא תודה והודאה על זה, וזהו בחינת, שממשיכין הקדשה והשמחה של שבת, שהיא בחינת עולם הבא לששת ימי החל, שהם בחינת עולם הזה, הינו הקדשה והשמחה של עולם הבא, שהוא כלו שבת, שאז עקר התודה וההודאה ימשיכו גם בעולם הזה גם בעת צרה, שאפלו בעת צרה, חס ושלום, יסתכלו על הטובות שעשה עמנו השם ותברך עד הנה, וגם בצרה בעצמה בודאי יש איזו הרחבה, כשמענינים בזה היטב, כמו שפרש רבנו ז"ל (לקוטי מוה"ר, חלק א', סימן קצ"ה) על פסוק "בצר הרחבת לי", שגם בתוך הצרות יכולים למצא הרחבות וכו', עין שם; ועל זה צריכין להביא תודה, להודות ולהלל להשם ותברך על העבר, ועל ידי זה יכולין לקרות ולצעק אליו ותברך על להבא, וזה (תהלים קט"ז): "לה אנובח וּבַח תּוֹדָה" — כשאני נותן לה ותברך תודה, על ידי זה "ובשם השם אקרא" — אוכל לקרא אליך, כי ירחב לבבי.

וזה פרוש (תהלים ג'): "מזמור לדוד בכרתו מפני אבשלום בנו, השם מה רבו צרי וגו', ואמר חכמינו, זכרונם לברכה (ברכות ז'): "מזמור לדוד? קינה לדוד מבצי ליה, אלא בין שראה

שָׁבָנוּ הוּא — שְׂמַח, דְּבַר אַחַר, שֶׁרָאָה תַּכְסִּיסוֹ קִיַּמַת וְכוּ' עַיִן שָׁם; וְאַפְתִּי קָשָׁה עַל דָּוִד בְּעַצְמוֹ, מַה רָאָה עַל כֵּךָ בַּעַת צָרָה גְדוֹלָה כְּזֹאת, בַּעַת שִׁבְרָח מֵאַבְשָׁלוֹם, לְבַקֵּשׁ לְמַצֵּא בַּצָּרָה אִיזוֹ הַרְחֻכָּה, וּלְזַמֵּר עַל זֶה לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ? וְגַם לְכַאוֹרֵה הַתְּחִלַּת הַמְזֻמּוֹר אֵינּוּ מְדַבֵּר בְּלִשׁוֹן זָמֵר, רַק בְּלִשׁוֹן צְעֵקָה גְדוֹלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שם): "הַשֵּׁם מַה רַבּוֹ צָרֵי רַבִּים קָמִים עָלָיו" וְגו', אֲךָ כֹּל זֶה הוּא הַעֲנָנִי הַנִּלְוֵה, שְׂדוּד הַמְּלֶךְ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, רָאָה אֶת עַצְמוֹ אִזּוֹ בַּצָּרָה גְדוֹלָה וּמְרָה מְאֹד מְאֹד, שֶׁהִכְרַח לְכַרַח מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם בְּנוֹ, עַל-יְדֵי מַעֲשֵׂה רַע כְּזֶה, שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵאַמְנוֹן וְתָמָר וְאַבְשָׁלוֹם בְּנָיו, וּמַעֲצָם מְרִירוֹת צָרָתוֹ שֶׁנֶּגְדָה מְאֹד, בְּפֶרֶט שֶׁהִבְעֵל-דְּבַר רָצָה לְהַפִּילוֹ בְּעֵינָיו עַצְמוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי אָמַר לוֹ בְּלִבּוֹ: הִנֵּה רוֹאֶה שְׂכָל זֶה כָּאֵלֶיךָ עַל מַעֲשֵׂה דְבַת שָׁבַע, וְשׁוֹב אֵין לָךְ תִּקְוָה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְכַמְבָּאָר בְּזֶה הַמְזֻמּוֹר בְּעַצְמוֹ, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם — "רַבִּים אָמְרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לּוֹ בְּאַלְקִים סֵלָה", וּפֶרֶשׁ רַש"י — בְּשִׁבִיל אוֹתוֹ הַעֲוֹן, וּמַעֲצָם צָרָתוֹ עַד הַנֶּפֶשׁ, נִתְּבַלְבְּלָה דַּעְתּוֹ הַקְּדוּשָׁה, עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל אֶפְלוּ לְפָרֵשׁ שִׁיחָתוֹ וּלְצַעֵק לְהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ כְּדָרְכּוֹ, כִּי הִצְרוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, יְכוּלוֹת, חֵס וְשְׁלוֹם, לְעַקֵּם אֶת הַלֵּב מְאֹד מֵהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, עַד שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוּרֵנָם לְכַרְכָּה, עַל דָּוִד (סְנֵהֲדָרִין ק"ז): שֶׁאִזּוֹ בְּכַרְחוֹ מֵאַבְשָׁלוֹם, בִּקֵּשׁ לְעַבֵּד עִבּוּדָה זָוָה, כְּמוֹ שֶׁדָּרָשׁוּ עַל-פְּסוּק — "וַיְהִי דָוִד כָּאֵד הָרֵאשִׁית אֲשֶׁר יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם", וְכוּ', כִּי בְּשִׂאָדָם בַּצָּרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא בְּסִפְנֵי גְדוֹלָה גַם בְּעֵנִי בְּשִׁירוֹתוֹ וַיְהִידוֹתוֹ, כִּי לְפַעְמִים נִתְּעַקֵּם הַלֵּב מְאֹד עַל-יְדֵי הִצְרוֹת וְהִיסוּרֵין, עַד שֶׁמִּהֲרָה אַחַר הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ, בְּכַחֲנִית (מִשְׁלֵי י"ט): "אֲנֹלֶת אָדָם תִּסְלַף דְּרָכּוֹ וְעַל הַשֵּׁם יִזְעַף לְבוֹ", כִּי בְּזֶה הָעוֹלָם יֵשׁ לְאָדָם בְּחִירָה תְּמִיד, וְכֹל מֵהַשְּׁוֹלָח הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ בֵּין טוֹב וּבֵין לְהַפּוֹף הוּא בְּמִשְׁקַל, וְכְמוֹ שֶׁכָּשֶׁהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ שׁוֹלַח לְאָדָם טוֹבוֹת — בְּנִים וְעִשְׂרִירוֹת וְכֹל טוֹב, יֵשׁ שְׂמֵכִיר חֲסִדֵי הַשֵּׁם וְטוֹבוֹ עָלָיו, וּמִתְעוֹרֵר עַל-יְדֵי-זֶה לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יְתִבְרַךְ בְּצִוְקָה וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוּ', וַיֵּשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, לְהַפּוֹף, בְּכַחֲנִית (דְּבָרִים ל"ב): "וַיִּשְׁמַן יִשְׂרָאֵל וַיִּכְעַט" וְגו', כְּמוֹ-כֵן לְהַפּוֹף, בְּשֵׁהַשֵּׁם יְתִבְרַךְ מְנַסֶּה וּמְסַר אֶת

הָאָדָם בְּיַסּוּרֵי וּבְצָרוֹת, חָס וְשָׁלוֹם, בְּעֵנִיּוֹת וְדַחְקוֹת וְיַדְיּוֹת וְכוּ', רַחֲמָנָא לְצַל, הוּא גַם-כֵּן בְּנִסְיוֹן גָּדוֹל, כִּי הָשֵׁם יִתְבָּרַךְ שָׁלַח עָלָיו הַכֹּל לְטוֹבָה, כְּדֵי שְׂיִזְכֹּר עַל-יַד־יְזָה לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אֲבָל מִחֲמַת גְּדוֹל כַּח הַבְּחִירָה, יֵשׁ לְפַעֲמִים שְׂאֲדָרְבָה, עַל-יַד־הַצָּרוֹת, חָס וְשָׁלוֹם, נִתְעַקֵּם לְבוֹ בְּיוֹתֵר מֵהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹ שְׂאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה (עֲרוּבִין מ"א): לְעֵנִין הָעֵנִיּוֹת שְׂמַעְבִּירָה עַל דַּעַת קוֹנוֹ, וְכֵן מִבְּאֵר בְּדַבְרֵי רַבְּנוּ ז"ל, שְׂבָעַת צָרָה, חָס וְשָׁלוֹם, צָרִיכִין לְהִתְחַזֵּק מְאֹד מְאֹד כַּנִּגְד הַצָּר הַרְע, מִחֲמַת שְׂשֻׁרְשׁוּ נִמְשָׁף בְּדִינִים (עֵין בְּלִקּוּטֵי-מִוֵּהָר"ן, חֶלֶק א', סִימָן ע"ב), וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בְּרַשְׁעִים (מִשְׁלֵי כ"ט): "וְרִגְזוּ וְשָׁחַקוּ וְאִין נַחַת" וְגו', אֲבָל בְּצַדִּיקִים נֶאֱמַר (תְּהִלִּים נ"ו): "בְּאֱלֹקִים אֶהְלֵל דְּבַר בְּשֵׁם אֶהְלֵל דְּבַר", כְּמוֹ שְׂפָרַשׁ רַש"י שֵׁם — בֵּין שְׂבָא עַמִּי בֵּין בְּמִדַּת הַדִּין בֵּין בְּמִדַּת הַרְחָמִים וְכוּ', עֵין שֵׁם.

אֲבָל עַל-כָּל-פְּנִים הָאָדָם יֵשׁ לוֹ בְּחִירָה תְּמִיד, וּבְכָל דְּבַר וּבְכָל הַנְּהִיגָה וּבְכָל עֲנָן שֶׁהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ מִתְּנַהֵג עִמּוֹ וּמִסְבֵּב עִמּוֹ בְּכָל עֵת, יֵשׁ בוֹ בְּחִינַת (הוֹשַׁע י"ד): "צַדִּיקִים יִלְכוּ כִּם וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ כִּם", חָס וְשָׁלוֹם, וְעַל-כֵּן דוֹד כִּשְׁהֵיָה בַּעַת צָרָה גְּדוֹלָה כְּזֹאת, שְׂנַתְגַּרְשׁ מִירוּשָׁלַיִם וְכוּ', עַד שְׁנִפְּל לְמַחִין דְּקַטְנוֹת כְּאֵלוֹ, עַד שֵׁישׁ סִבְרָה בְּדַבְרֵי חֲכָמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה (סִנְהֶדְרִין ק"ז): שְׂעֵלָה עַל דַּעַתוֹ לְעַבֵּד עֲבוּדָה יְרָה וְכוּ', מִכָּל שֶׁבֵּן שְׁלֵא הִיָּה יְכוֹל לְפַתַּח פִּיו לְסִדֵּר תְּפִלָּתוֹ כְּרְאוּי, אֲבָל בְּעֵצָם צְדָקָתוֹ, הָאִיר הָשֵׁם עֵינָיו, וְשָׁלַח בְּלִבּוֹ עֵצָה הַזֹּאת, שֶׁהִתְחַיֵּל לְהִסְתַּפֵּל עַל הַטּוֹבוֹת שֶׁהָשֵׁם יִתְבָּרַךְ גָּמַל עִמּוֹ מֵעוֹדוֹ, עַד שְׂחַפְּשׁוּ וּמִצָּא, שְׁגַם בְּעֵצָם הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת, שֶׁהוּא נִמְצָא עֲכָשׁוּ וְכוּ', גַּם שֵׁם עֲדִין נִמְצָאוֹת הַרְחִיבוֹת, כִּי הִפָּף בְּדַעַתוֹ כֹּל הָעֲנָן לְטוֹבָה, מֵה שְׂבָנוּ רוֹדֵף אֶתְרִיו, כִּי לְכֹאזְרָה הִיא צָרָה כְּפּוֹלָה וּמְכַפְּלָת — שְׂהַרוֹדֵף הוּא בְּנוֹ, רַחֲמָנָא לְצַל, אִף אֶף-עַל-פִּי-כֵן הוּא הִפָּף הַדְּבַר לְטוֹבָה, וְאָמַר "סִתֵּם בְּרָא מְרַחֵם עַל אֲבָא", עֲמַד וּרְאֵה וְהִתְבּוֹנֵן! אָדָם עוֹמֵד בְּמִצַּב נוֹרָא כְּזֶה — בְּנוֹ רוֹדֵף אֶתְרִיו, וְהוּא הוֹלֵךְ בְּמַעֲלָה הַר הַזֵּיתִים יַחַף, וְשִׁמְעֵי כֵּן גְּרָא

מבזה אותו ומקללו קללה נמרצת, כמו שדרשו חכמינו, זכרונם לברכה, שצ'עק עליו: נואף, ממזר, רוצח וכו', ועובר עליו מה שעובר וכו', כמובא בפסוקים רבים, ואף-על-פי-כן הוא תפס אמנותו, והתחיל לחפש ולמצא בעצמו נקודות טובות, ובתקף הנצרה המרה הזאת מצא הרחבות, שעל-כל-פנים בנו הוא הרודה אחריו ולא אחר, וכן שראה תכסיסו קלים, שהסנהדרין וכו' עדין אויזים עמו וכו', ועל כל אלו הטובות שחפש ומצא מה שהשם יתברך גומל עמו, אפלו בתוך תקף צרתו, מלבד מה שהשם יתברך גמל עמו טובות מעודו, על כל אלה, התחיל לומר "מזמור לדוד", ורצה לזמר ולהודות להשם יתברך על כל הטובות האלה, ותקף שהתחיל לזמר ולהודות להשם יתברך על כל הטובות, תקף נתרחב לבו ונדעתו, ואז דיקא נפתח פיו, והתחיל להתפלל ולצ'עק בראוי (תהלים ג'): "השם מה רבו צרי, רבים קמים עלי" וגו', וגם כל המזמור הזה הולך בדרך זה, שאף-על-פי שרבו צריו ורבים קמים עליו, עד שרבים אומרים וגו', שאין לו תקנה, מחמת עון דבת שבע, אבל אף-על-פי-כן — "ואתה השם מגן בעדי" וגו', וכן בדרך זה הולכים רב המזמורים שבתהלים, שמודה להשם יתברך על העבר וצ'ועק על להבא, ובתוך דברי צ'עקתו ותחנתו חוזר ומודה וצ'ועק, פוק עין ותשכח בכמה מזמורים שהולכים על דרך זה.

ועל-כן נקרא ספרו בשם "תהלים", שהוא על שם תהלה והודאה, אף-על-פי שרב דבריו הם צ'עקות גדולות, ותחנות ובקשות, אף כל צ'עקותיו ותחנותיו היו דיקא בדרך מזמור והודאה, ותהלה ושיר ונגון וכו', בכל העשר לשונות של זמרה, הינו שכל צרותיו בכל מה שעבר עליו משונאיו הרבים, שרדפוהו כל ימי חייו, והיה תמיד כפושע בינו לבין המות, והעצבות והמרירות התגברו עליו עד מאד וכו', אף-על-פי-כן נתן לבו בכל צרותיו ודחקותו וקטנותו וכו', להודות על העבר, ואז היה יכול לצ'עק להבא, בבחינת — מודה על העבר וצ'ועק לעתיד לבוא.

וזה בחינת מזמור "הודו" שאומרים בכניסת שבת, שמדבר מארבעה שצריכין להודות, שכולל כל הצרות שעוברין על האדם, שכלם כלולין באלו הארבעה, כמוכא בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן קס"ג), והעקר הוא צרות הנפש, דהינו כל העליות והירידות שעוברין על כל אדם מקטן ועד גדול לפי דעתו ערכו ומדרגתו, שהכל כלול במזמור הזה כמוכא בספרים, ועל כל אלו הצרות בגשמיות וברוחניות בגוף ובנפש, צריכין לצעק מאד מאד בכל פעם להשם יתברך בקול גדול, ולא יסף, כמוכא במזמור זה "ויצעקו" וגו', אף קדם כל הצעקות, מקדים ומתחיל תחלה תכף בהתחלת המזמור "הודו לשם פי טוב כי לעולם חסדו", לידע ולהודיע ולהורות שכן היא דרך הצעקה על כל הצרות, רחמנא לצלן, שבתחלה תכף צריכין להודות להשם יתברך על העבר, ולהיות בטוחים שהוא יתברך שומע תפלת כל פה, ויושיע אותו תמיד על-ידי צעקתו, ואז דיקא "ויצעקו" וגו', כי אז דיקא על-ידי בחינת "הודו לשם" שהוא בחינת תודה שמביאין גם בעת הצרה על הטובות של העבר ועל הטובות וההרחבות שבתוך הצרה עצמה, על-ידי-זה דיקא יכולין לצעק להשם יתברך, ואז — "ממצוקותיהם יושיעם", ואז — "יודו לשם חסדו ונפלאותיו", כי אחר-כך יזכו לצאת מהצרה לגמרי, ואז בודאי יביאו תודה בשלמות פראוי, כי התודה שמביאין כשיוצאין מהצרה, זה בחינת שעשוע עולם הבא.

והתודה וההודאה שמודין להשם יתברך על העבר, גם בעת הצרה, זה בחינת שממשיכין הקדשה והשמחה של שבת, שהיא עולם הבא, שאז הוא בטול הצרות לתוך ימי החל, שהוא העולם הזה, שהוא ימי צרה, כי העולם הזה מצד עצמו מלא צרות ויגונות, רחמנא לצלן, אכל השם יתברך מרחיב עמנו גם בעת צרה, וגומל עמנו טובות נפלאות ונצחיות גם בזה העולם, ואנו מתיבים להודות לו גם בעת צרה, שזהו בחינת המשכת קדשת שבת לימי החל, ועל-ידי-זה דיקא זוכין לצעק להשם יתברך, ולצאת מהצרה לגמרי,

וְאִז נִזְכָּה לְבַחֲנֵינָת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּשִׁלְמוֹת, שֶׁהוּא בַּחֲנֵינָת עוֹלָם הַבָּא, וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים זֶה הַמְזֻמּוֹר "הוֹדוּ" בְּכַנְיֵסֶת שַׁבָּת, כִּי אִז אֲנִי צָרִיכִין לְהַמְשִׁיךְ קַדְשַׁת שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, כְּדֵי שֶׁיִּכְלְלוּ כָּל שַׁשֶּׁת יְמֵי הַחֹל בְּקַדְשַׁת שַׁבָּת, וְזֶה גַם-כֵּן בַּחֲנֵינָת (דְּבָרִים כ"ב): "לֹא תַחְרַשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו", כִּי שׁוֹר וַחֲמֹר הֵם תְּרֵי זֵינָא בִישָׂא, בַּחֲנֵינָת עָשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל, שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל עוֹבְדֵי הַכּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שֶׁהֵם כָּלֵל כָּל הַגְּלִיּוֹת, כָּלֵל כָּל הַצְּרוֹת, כִּי עָקַר כָּל הַצְּרוֹת הֵם עַל-יְדֵי הַגְּלִיּוֹת, שֶׁאֲנִי בְּגוֹלָה בֵּין עוֹבְדֵי הַכּוֹכָבִים, שִׁכְלָם כְּלוּלִים בְּעָשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל, שֶׁהֵם בַּחֲנֵינָת שׁוֹר וַחֲמֹר, וְהַזְהִיר הַפְּתוּב, שֶׁלֹּא לְעַרְבָם יַחַד עַל-יְדֵי אֲסוּר תַּעֲרַכְתָּ כְּלָאִים, שֶׁלֹּא לְגַרְם, חֵס וְשְׁלוֹם, לְעַרְב וּלְחַבֵּר הַצְּרוֹת יַחַד, שֶׁאִז אִי אֶפְשָׁר לְסַבְּלָם, חֵס וְשְׁלוֹם, הֵינּוּ שֶׁלֹּא יְגַרְם לְכַלְכֵּל דַּעְתּוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, שִׁדְּמָה לוֹ כְּאֵלוֹ כָּל הָעוֹלָם נָפַל עָלָיו, (כְּמוֹ שֶׁרְגִילִין הָעוֹלָם לוֹמַר בְּעַת צָרָה, חֵס וְשְׁלוֹם), כְּאֵלוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, כָּל הַצְּרוֹת בָּאוּ עָלָיו בְּלִי הֶרְחָקָה כָּלֵל, וְהָא בְּהָא תְּלִיא, שְׁמִי שְׂאוּמֵר כֶּה, חֵס וְשְׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְעַקְס לְבוֹ מֵהֵשֵׁם יַתְּבַרְךָ, וְאִינוּ יָכוֹל לְצַעֵק אֵלָיו יַתְּבַרְךָ, אֲזִי, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּאֲמַת נִתְרַבֵּין עָלָיו הַצְּרוֹת, רַחֲמֵנָא לְצַלֵּן, כִּי כָּל הַנִּמְשָׁךְ אַחַר צַעֲרוֹ, הַצַּעַר נִמְשָׁךְ אַחֲרָיו, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק צָרִיכִין לְתַן רוּחַ בְּדַעְתּוֹ לְמַצֵּא הֶרְחָבוֹת גַּם בְּתוֹךְ הַצְּרוֹת בְּעֶצְמָן, וּלְהַבִּיא תּוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּכָל עַת, כִּי בְּאֲמַת בְּכָל צָרָה שֶׁבְּעוֹלָם יֵשׁ בְּתוֹכָהּ הֶרְחָקָה, בַּחֲנֵינָת (תְּהִלִּים ד'): "בִּפְצָר הֶרְחַבְתָּ לִּי", וּכְמוֹ שֶׁאֲמַרו חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, עַל פְּסוּק (איוב ל'): "אֵךְ לֹא כָעִי יִשְׁלַח יָד", וּכְתִיב (תְּהִלִּים ע"ח): "וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ", שֶׁזֶהוּ סוּד (בְּרֵאשִׁית ל"ב): "וְרוּחַ תְּשִׁימוּ בֵּין עֵדֵר וּבֵין עֵדֵר", הַנֶּאֱמַר בִּיעֲקֹב אָבִינוּ, שֶׁדָּרְשׁוּ חֲכָמֵינוּ, זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה, עַל הַצְּרוֹת וְהַגְּלִיּוֹת, שֶׁכֹּהֵן יַעֲקֹב בְּזֶה, שֶׁלֹּא לְעַרְב כְּלָאִים, אֲלֵא לְתַן רוּחַ בֵּין הַצְּרוֹת, שֶׁהוּא עֲנֵן הַנִּזְל — לְתַן רוּחַ בֵּין צָרָה לְחֲבִרְתָּהּ בֵּין גְּלוּת לְגְלוּת, כִּי יַעֲקֹב הַכְּנִיעַ קִלְפַת עָשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל, שֶׁהֵם בַּחֲנֵינָת שׁוֹר וַחֲמֹר, בַּחֲנֵינָת (בְּרֵאשִׁית ל"ב): "וַיְהִי לִי שׁוֹר וַחֲמֹר", הֵינּוּ שֶׁהַכְּנִיעַ הַקְּלִפּוֹת הַיִּזְנָקִים מִהַדִּינָיִם וְהַצְּרוֹת, שֶׁהֵם רוֹצִים לְעַקֵּם אֶת הַלֵּב בְּעַת צָרָה, כְּאֵלוֹ

אֶפְסָה תִקְוָה, חֵס וְשְׁלוֹם, שְׁזָה עֵקֶר הַצָּרָה הַגְּדוֹלָה בְּיוֹתֵר מֵהַצָּרוֹת
 בְּעִצְמוֹן, שְׁזָה עֵקֶר צַעַר הַגְּלוּת — שְׁעוֹבְדֵי הַכּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת
 הַמַּצְרִיץ, מְבוֹזֵן וּמְחֻרְפֵּן אוֹתָנוּ, וְאוֹמְרִים: אֵין תִּקְוָה, חֵס וְשְׁלוֹם,
 כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר (תְּהִלִּים מ"ב): "בְּרִצַּח בְּעִצְמוֹתַי חֲרַפְוֵי צוֹרְרֵי בְּאֶמְרָם
 אֵלַי כֹּל הַיּוֹם אֵיזָה אֶל־הַיָּד" וְגו', וּכְתִיב (שֵׁם מ"ד): "כֹּל הַיּוֹם כְּלַמְתִּי"
 וְגו', וְכֵן הִרְבֵּה, וְכֹל זֶה הַתַּחֲבֻרוֹת קִלְפַת עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל בְּיַחַד שֶׁהֵם
 כָּלֵל כֹּל הַצָּרוֹת וְהַגְּלוּיֹת, אָבָל יַעֲקֹב אָבִינוּ הַכְּנִיעַ אוֹתָם מִיִּשְׂרָאֵל,
 וְצוּה לִשְׁמֹר שִׁיחֵיהָ כֹּל עֵדֶר וְעֵדֶר לְבָדוּ, שְׁלֵא לַעֲרֹב כְּלָאִים,
 שֶׁהֵם תַּעֲרֹבֶת שׁוֹר וְחֲמוֹר, רַק לַתַּח רֹחַ בֵּין עֵדֶר וּבֵין עֵדֶר, לַתֵּן
 רוּחַ בֵּין הַצָּרוֹת, שְׁגַם בְּתוֹךְ הַצָּרוֹת לְהַסְתַּמֵּל רַק עַל הַהֲרַחְכוּת שֶׁהֵשֵׁם
 יִתְבַּרֵךְ הֲרַחִיב לָנוּ, וְגוֹמֵל עִמָּנוּ חֶסֶד בְּכֹל, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִזְכָּה לַצַּעֲקָה
 לְהֵשֵׁם יִתְבַּרֵךְ בְּאֶמְתוֹ, וְנִהְיָה נִצּוּלִים מִכָּל הַצָּרוֹת בְּחֶסְדוֹ הַגְּדוֹל.

וְהַכָּלֵל הוּא, כִּי עוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּכָל יוֹם וְיוֹם מְרִירוֹת
 וְיִסּוּרִים, צָרוֹת וְהִרְפַּתְקָאוֹת, אֵף גַם הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ עוֹזֵר לוֹ בְּכָל
 פַּעַם בִּישׁוּעוֹת וְנִסִּים נְגִלִים וְנִסִּים נִסְתָּרִים, וּכְשֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם מֵה
 שְׁעוֹבֵר, אִזּוֹ נִדְמָה כְּאִלוֹ אֲבֹד מְנוּס וְתִקְוָה מִמֶּנּוּ, וּכְאִלוֹ לְעוֹלָם,
 לֹא יִרְאֶה יִשׁוּעָה בְּיָמָיו, מִכָּל שֶׁכֵּן וְכֹל שֶׁכֵּן בְּשֶׁהַצָּרוֹת תְּכּוּפּוֹת
 זוֹ לְזוֹ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, אִזּוֹ כִּמְעַט שְׁנֹאבֹד לְגַמְרֵי, וְעַל־כֵּן נוֹתַת
 הַתּוֹרָה לָנוּ עֲצָה — לֹא לַעֲרֹב שְׁנֵי מִיָּנֵי צָרוֹת וְיִסּוּרִים יַחַד,
 שֶׁהֵם בְּחִינַת שְׁתֵּי קִלְפּוֹת — עֲשׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל — שׁוֹר וְחֲמוֹר,
 כִּי עַל־יְדֵי־זֶה, חֵס וְשְׁלוֹם, יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ לְגַמְרֵי וְכוּ', רַק הָעֵקֶר
 שִׁיעֲשֶׂה וַיִּקְיָם כְּמוֹ שֶׁעֲשֶׂה אָבִינוּ יַעֲקֹב, שְׁצוּה לַתֵּן רוּחַ בֵּין עֵדֶר
 לְעֵדֶר, הֵינּוּ לְמִצְא הֲרַחְכוּת גַּם בְּתוֹךְ הַצַּעַר וּלְנַחֵם אֶת עִצְמוֹ,
 כִּי הַמַּצְבַּע עוֹד לֹא כָּל־כֶּף חֲמוֹר, וּכְוֹדָא יִזְכָּה לְצִאת מֵהַצָּרָה
 הַזֹּאת, וַיִּשְׁתַּדֵּל גַּם לְמִצְא כָּל מִיָּנֵי הֲרַחְכוּת גַּם בְּתוֹךְ הַצָּרָה הַזֹּאת,
 וַיִּזְהַר מְאֹד שְׁלֵא יִפֹּל בְּאִיזָה יְאוּשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, שֶׁהוּא גְרוּעַ מִהַכָּל,
 רַחֲמָנָא לְצִלָּן.

וְכֹל זֶה הוּא סוֹד חֲנֻכָּה, כִּי הֵנִס שֶׁל חֲנֻכָּה הָיָה בִּימֵי בֵּית

שני כשעמדה מלכות גון הרשעה להשכיחם תורתך וכו', ורצו לבטל עבודת בית המקדש, והשם יתברך ברחמי המרבים עמד לנו בעת צרותינו, ועשה עמנו נסים נוראים ונפלאים, על-ידי מתתיהו ובניו הפהלים, עד שנצחו את היונים, והחזירו עבודת בית המקדש למקומה בנס נפלא ונורא, שהיה בנרות המנורה, שדלק השמן המועט שמונה ימים, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (שבת כ"א:), הינו כי כל ימי בית שני לא הייתה גאלה שלמה, כי עקר ימי בית שני היה רק בבחינת "ורוח תשימו בין עדר ובין עדר", שפעל יעקב אבינו, שיהיה מיד רוח והרחבה בין צרה לחברתה, בין גלות לגלות, כדי שיהיה כח להתחזק ולסבל מרירות הגלות, והקלפה של מלכות גון הרשעה ראמה והבינה זאת, שהבית הזה לא יתקיים ויחרב בודאי, רק שהוא הרחבה ורוח בין גלות לגלות, כדי שיוכלו ישראל להתקיים כנ"ל, על-כן רצתה להתגבר על ישראל ולהחריב תכף עבודת בית המקדש, ולכבש את ישראל תחת יד, חס ושלום, כדי שיהיו הגלות והצרות תכופות ומחברות יחד, חס ושלום, כדי שלא יוכלו ישראל להתקיים, חס ושלום, ועל-כן נקראת מלכות גון, לשון טיט הינו, בחינת (תהלים ס"ט): "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד", בחינת צרה ארבה ותקופה כמו הגלות הזו הארבה והמרה מאד, שעל גלות זו צעק דוד המלך, עליו השלום: "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד", לגדל אריכות מרירות הגלות, ומלכות גון הרשעה רצתה להתגבר על ישראל לכבשם תכף, חס ושלום, שפתחיל הגלות אז, חס ושלום, כדי שלא יוכלו ישראל להתקיים, ובאמת בודאי אם הייתה נחרבת עבודת בית המקדש אז, והייתה מתחילה הגלות אז, בודאי היה קשה להתקיים, כי עכשו עקר הקיום שלנו באריכות הגלות הזו, הוא רק על-ידי ההרחבות שעשה עמנו השם יתברך עד הנה.

על-כן חמל השם יתברך על עמו והפר מחשבות שונאינו, והפך הדבר מהפך אל הפוך, כי לא די שנחלו היונים מפלה

גדולה ובית חשמונאי כבשו המלוכה, ונתקמו ישראל בגדלתם ובעבודת בית המקדש כמה שנים, אף גם עשה עמנו גם גדול ונורא כנה בנרות המנוחה, שעל-ידיה קבעו שמונת ימי חנכה אלו, ועשו לנו יום טוב חדש, והמשיכו אור ותקון נורא כזה בעולם, שעל-ידי ימי חנכה הקדושים, יהיה לנו כח תמיד להמשיך עלינו הדרך הקדוש הזה של — תודה והודאה, שבכל הצרות שאנו סובלים בגלות הארצה הוא בכלל ובפרט, נוכל להחיות את עצמנו, על-ידי שנזכר נפלאותיו עד הנה, ונודה ונשבח אותו יתברך תמיד, בכחינת — מודה על העבר וצועק על להבא, שזהו סוד חנכה, שאנו נותנים תודה והודאה, ומבקשים עוד ועוד.

ועל-כן נקרא חנכה לשון חנוף, בחינת חנכת בית המקדש, כי לא די שלא בטלו את עבודת בית המקדש, אף גם זכינו על-ידי תקף הנסים להמשיך תקון כזה — לעשות חנכה בכל שנה ושנה, דהינו, שאנו זוכים בתוך תקף הגלות הזו להתחיל גם עתה לחנף בית המקדש, כי כזה שאנו עושים בימי הגלות חנכה שהם ימי הודאה, דהינו שאנו מודים ומשבחים אותו יתברך על גדל הנסים שעשה עמנו עד הנה, שהיה לנו כח להתקיים עד הנה, ואנו בטוחים על-ידיה, שפאשר עד הנה עזרנו ורחמנו יתברך, בן ישמע תפלותינו וצעקותינו תמיד, עד אשר יגאלנו גאולה שלמה ויבנה בית מקדשנו, על-ידיה כעצמו אנו ממשיכים בגן בית המקדש, כי עקר הגאולה ובגן בית המקדש יהיה על-ידי תפלותינו וצעקותינו כידוע (עין לקושי-מוהר"ן, חלק א, סימן ב), וכל צעקותינו ותפלתנו שאנו מתחזקים עדין לצעק ולהתפלל להשם יתברך, הוא רק על-ידי בחינת חנכה, שהוא תודה והודאה, להיות מודה על העבר ולצעק על להבא.

נמצא שגם עכשו אנו חונכים את בית המקדש בחנכה, כי עקר בגן בית המקדש במהרה בימינו, יהיה על-ידיה שזכינו לבחינת תודה והודאה גם עתה בתקף הגלות, וכמו-כן הוא בכל

אדם ובכל זמן, שעקר החנוך לעבודת הבורא יתברך, הוא על-ידי בחינה זו — שהיא תודה והודאה, כי לפי מה שעובר על כל אחד ואחד כפי מה שיודע בנפשו רבוי היסורים והצרות מתאות היצר הרע ומהפרכסה וכו' וכו' [רחמנא לצלן, מעתה], בודאי היה קשה להתקיים עד שיזכה לגאולה שלמה, דהינו שיהיה איש כשר כראוי, שזהו בחינת גאולה שלמה.

ועל-כן באמת כמה וכמה התחילו ונפלו, ויש שהאריכו בעבודתם ימים ושנים, אבל אחר-כך לא יכלו לסבל הכבדות של הבעל-דבר, ונפלו כל אחד כמו שנפלו, רחמנא לצלן, אבל מי שחפץ באמת לאמתו לחוס על חייו, עקר קיומו הוא רק על-ידי עצה זו — שבכל מה שעובר עליו יהיה אף שיהיה, אפלו אם רואה שהוא בעצמו חייב מאד מאד במעשיו, שאינם טובים וכו' וכו', אף-על-פי-כן אין אדם, אפלו הגרוע שבגורעים, שאין הקדוש-ברוך-הוא גומל עמו חסדים נפלאים בכל יום, כמו שתקנו לנו לומר בכל יום "נודה לך" וכו', "על נסוף שבכל יום" וכו', "ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת" וכו', ובודאי דברי חכמינו, וזרונם לברכה, בניס ונאמתיים, וצריכים אנחנו כלנו להאמין בהם מאד מאד, שבודאי השם יתברך עושה עם כל אחד ואחד נסים ונפלאות וטובות בכל יום ובכל עת ובכל שעה, שאם ירצה להסתפל, יראה הרבה בעיניו, ויזכיר לעצמו היטב כמה מעלות טובות למקום עליו.

וכבר אמרנו כמה פעמים, שכל מה שזכה האדם לאיזו מצוה ולאיזו נקדה טובה, בודאי אינו נאכד לעולם, ועל זה תקנו לנו ב"נשמת" לומר: "אלו פינו מלא שירה" וכו' וכו', כי אין כל העולם בלוי עם כל תאוותיו ויסוריו והכליו כדאי פנגד נקדה אחת של מצוה אחת, שכל אחד מישאל זוכה בכל יום, וצריכין להרגיל את עצמו, שבכל מה שיעבר עליו יהיה אף שיהיה, ויזכיר לעצמו בכל עת הטובות והנפלאות שעשה השם יתברך עמו

עד הנה, ועל-ידי-זוה יתחזק לצעק ולהתפלל להשם יתברך תמיד, בבחינת — מודה על העבר וצועק לעתיד לבוא, ועל-ידי-זוה יזכה סוף כל סוף לגאולה שלמה, לשוב להשם יתברך באמת, שזהו סוד חנכה.

ועל-כן נקרא "חנכה", כי על-ידי בחינה זאת מתחנכין בעבודת השם יתברך, כי כל הטוב שהאדם עושה בימי קטנותו, דהינו כל זמן שאינו זוכה לדעת שלמה לעבד את השם יתברך כראוי, שאז אפלו אם הוא גדול בשנים נקרא קטן, מחמת קטנות הדעת, וכל העבודה שבזמנים אלו, אף-על-פי שאין לה שלמות גמורה אף-על-פי-כן היא טובה ויקרה מאד אצל השם יתברך, כי כל העבודה הזו היא בחינת חנוף ממש, כמו שמחנכין את הקטן, שיאמר איזו ברכה, ויהיה לבוש בציצית וכו' וכו', וכל שאר עניני חנוף הקטנים, שהוא מצוה גדולה מאד מאד, אף-על-פי שהקטן עושה אחר-כך מעשה נערות וקטנות, אף-על-פי-כן כל תנועה ותנועה שהוא צית לאביו, זה יקר מאד מאד בעיני אביו ובעיני השם יתברך, מחמת שעל-ידי-זוה הוא מתחנף בעבודת השם יתברך, כמו-כן הוא ממש אפלו באדם גדול — כל זמן שאינו זוכה לשלמות הראויה, אפלו אם הוא רחוק כמו שהוא רחוק, אף-על-פי-כן כל נקדה ותנועה של הקדשה יקרה מאד מאד, כי הוא בחינת חנוף, ועקר החנוף הוא רק על-ידי דרך זו — להיות רגיל תמיד רק להודות ולהלל להשם יתברך על כל החסדים שעשה ועושה עמו, ועל-ידי-זוה יזכה סוף כל סוף להבגס לתוף הקדשה, ולהכלל בו יתברך לנצח.

ענין הדריידל שמשחקים בתנפה
וענין האותיות נ' ג' ה' ש' החקוקים עליו
 (הצמק מספר "שיחות-הר"ן")

רַבְנוּ ז"ל דבר מענין ספרי חקירות שאסור לעסק בהם, וצריך להרחיק מאד לכלי ללמד אותם ולכלי להביט בהם כלל, אפלו בספרי חקירות של גדולי ישראל, כי הוא אסור גדול מאד ללמד אותם, כי לא באלה חלק יעקב, כי אין לנו שיכות בהם. כי אנו מאמינים בו יתברך באמונה לבד, בלי שום חקירה, כי הוא יתברך ברא את העולם פלו ומקים את עולמו ועתיד לחדש את עולמו וכו', ודרך אלו הספרים להקשות קשיות שגראות קשיות גדולות, והתרוץ חלוש מאד, ומי שרוצה לחקר יותר ולהקשות על התרוץ יכול להקשות, ולא יועיל לו התרוץ, על-כן אסור לעיין בהם כלל. ובאמת כל הקשיות שלהם אינם פלוס, והם פלס הגל ורעיון רוח, ומה שאנו רואים שיש בני-אדם שאין דעתם נמשכת אחר ספרים קדושים ונראים מאד, כגון: ספרי הזהר וספרי האריז"ל וכיוצא, אף-על-פי שיש בהם חדושים נראים מאד מאד המאירים עינים ומחכים מדבש, והם נמשכים דוקא אחר ענינים אחרים, כגון חקירות, דע כי זהו מחמת שמוזגם בטבעם הוא מזג רע מן התולדה שנולדו במזג רע, שאינם יכולים לסבל את הדבר הקדוש באמת. ובאמת בודאי יש לו בחינה ויש לו כח לשבר את מזגו הרע, אבל מאחר שנולד במזג רע כזה, הוא צריך לסבל מרירות גדול לשבר את מזגו וטבעו הרע, ואשרי לאדם שנולד בקדושה.

ונמצא בספריהם קשיות על סדר הבריאה, מפני מה זכה הכוכב להיות כוכב או המזל להיות מזל, ומה חטאו הדברים השפלים שיהיו שפלים, כגון: בהמות וחיות וכיוצא ומדוע לא היה בהפך, וכן מפני מה הראש ראש והרגל רגל, ומדוע לא יהיה בהפך וכיוצא בזה כמבאר אלו הקשיות באריכות בספריהם, ובאמת הפל הגל הרעות רוח, ואין צריכין לחקר אחריו יתברך, כי צדיק וישר הוא.

ובאמת דע, כי כל העולם כולו הוא בחינת הגלגל החוזר שקורין דרריידל, והכל חוזר חלילה, ונתהפך מאדם מלאך ומלאך אדם ומראש רגל ומרגל ראש, וכן שאר כל הדברים שבְעוֹלָם, כלם חוזרים חלילה, ומתגלגלים ומתהפכים מזה לזה ומזה לזה, מעליון לתחתון ומתחתון לעליון; כי באמת בשׂרש הכל אחד, כי יש נבדלים דהינו מלאכים שהם נבדלים לגמרי מן החמר, ויש גלגלים שהם בחינת חמר, אבל חמרם וף מאד, ויש עולם השפּל, דהינו זה העולם השפּל שהוא חמר גמור, ואף-על-פי שבוּדאי כל אחד ואחד מאלו השלשה (הנוכרים למעלה), הוא נלקח מקום מיחד, אף-על-פי-כן בשׂרש הכל שם כלו אחד, ועל-כן כל העולם כולו הוא בחינת גלגל החוזר, והכל חוזר ונתהפך, שעתה זה הדבר הוא בבחינה עליונה, בבחינת ראש, ודבר אחר בבחינה שפלה בבחינת רגל. ואחר-כך נתהפך וחוזר ונעשה מבחינת רגל בבחינת ראש, ומראש רגל, וכן נתהפך מאדם מלאך ומלאך אדם, כמו שמצינו שאמרו רבותינו ו"ל במדרש (בראשית ובה כו. טו), שהשליכו מלאכים מן השמים אל עולם השפּל, ונקנסו בחמר גמור, עד שהיו בעלי תאוות וכו', וכן כמה פעמים שבאו מלאכים בעולם הזה, ונתלבשו בחמר כמבאר בכמה מקומות, וכן להפך, שמצינו שנעשה מאדם מלאך.

כי העולם הוא בחינת גלגל החוזר (עין שבת קנא.), שקורין דרריידל, והכל חוזר חלילה. כי באמת השׂרש כלו אחד, בנוכר למעלה, (גם מצינו שרגלו של זה הוא גבוה יותר במעלה מראשו של אחר. וכן בעולמות, כי המדרגה התחתונה של העולם העליון הוא במעלה יותר ממדרגה העליונה של העולם התחתון ממנו, אבל באמת הכל חוזר חלילה, בנוכר למעלה).

וזה בחינת מה שמשחקין בתנכה בדרריידל, כי תנכה הוא בחינת בית-המקדש (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י'), ועקר בגין בית-המקדש הוא בחינת הנוכר למעלה בבחינת גלגל החוזר, כי בבית-המקדש הזה בחינת עליונים למטה ותחתונים למעלה (עין בבא

בתרא י:); כי השם יתברך השָׁרָה שְׁכִינָתוֹ בַּמִּשְׁכָּן וּבְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, שָׁזָה בְּחֵינַת עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה, וְכֵן לְהַפְּךָ כָּל צִיּוּרָא דְּמִשְׁכָּנָא הַכֹּל הָיָה רְשׁוּם לְמַעְלָה (עֵין תְּקוּנַי זֵהר יב.), וְזֶה בְּחֵינַת תַּחְתּוֹנִים לְמַעְלָה, שָׁזָה בְּחֵינַת דְּרִיידֵל, בְּחֵינַת גִּלְגַּל הַחֹזֶר, שֶׁהַכֹּל חוֹזֵר וְנִתְהַפֵּף, כַּנּוֹכַח לְמַעְלָה; כִּי עַל-פִּי תְּקִינָה הוּא דָּבָר רְחוּק מְאֹד שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא מְרוֹמָם וּמְנוּשָׂא לְמַעְלָה מִכָּל הַרוּחָנִיּוֹת, יִהְיֶה מְצַמֵּם שְׁכִינָתוֹ בְּכָלִי הַמִּשְׁכָּן, "הִגָּה הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלוּךָ" וְכו', (מְלָכִים-א ח, כז), וְאָף-עַל-פִּי-כֵן הִרְאָה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שֶׁהוּא דוֹקָא לְהַפְּךָ מִדַּעְתָּם, כִּי בְּאֵמַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הַשָּׁרָה שְׁכִינָתוֹ בַּמִּשְׁכָּן, וְכֵן לְהַפְּךָ הוּא דָּבָר רְחוּק עַל-פִּי תְּקִינָה, שֶׁהָאֵדָם שֶׁהוּא בְּרִיָּה שְׁפֵלָה, יִהְיֶה לוֹ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת רְשָׁם לְמַעְלָה, אוּ בְּהִמָּה שְׁפֵלָה יִהְיֶה מְקַרְבִּין אוֹתָהּ לְקַרְבָּן, שֶׁתַּעֲלֶה לְרִיחַ גַּחֲוִחַ לְנַחַת רִיחַ לְפָנָיו יִתְבָּרֵךְ, שֶׁאִמֵּר וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ וְאִין שִׁיף רְצוֹן אֲצִלוֹ יִתְבָּרֵךְ. אֲבָל בְּאֵמַת הִרְאָה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לְהַפְּךָ מִדַּעְתָּם, כִּי בְּאֵמַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ הַשָּׁרָה שְׁכִינָתוֹ לְמִטָּה בַּמִּשְׁכָּן וּבְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, וְהַבְּהִמָּה עֲלֵתָה לְרִיחַ גַּחֲוִחַ וְכו', וְזֶה בְּחֵינַת עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה, בְּחֵינַת גִּלְגַּל הַחֹזֶר, בְּחֵינַת דְּרִיידֵל.

וְהִגָּה כֹּחַ הַיּוֹלֵי הַמוּבָא בְּסִפְרֵיהֶם, הוּא בְּחֵינַת הַמִּמְצָע בֵּין הַכַּח וְהַפְּעֵל, כִּי כָּל דָּבָר הוּא בְּתַחֲלָה בְּכַח, וְאַחֲרֵיכֵן יוֹצֵא מֵהַכַּח אֶל הַפְּעֵל, וְכִשְׁיוּצֵא מִן הַכַּח קִדְּם שָׂבָא אֶל הַפְּעֵל, יֵשׁ בְּחֵינַת הַיּוֹלֵי שֶׁהוּא מְמַצֵּעַ בֵּין הַכַּח וְהַפְּעֵל, שֶׁהוּא שְׂרָשׁ כָּל הַנְּבִרָאִים, כִּי כֻּלָּם יוֹצֵאִים מִן הַכַּח הַיּוֹלֵי, כִּי כֻּלָּם הֵיוּ תַּחֲלָה בְּתוֹף בְּחֵינַת כֹּחַ הַיּוֹלֵי, וְכָל הַנְּבִרָאִים הַיּוֹצֵאִים מִשָּׁם שֶׁהֵם שְׁלֵשׁ בְּחֵינּוֹת הַנּוֹצְרִים לְמַעְלָה, שֵׁהֵם: גְּבֻדָּלִים, גִּלְגַּלִּים, שְׁפֵלִים, כֻּלָּם חוֹזְרִים חֲלִילָה וְחוֹזֵר וְנִתְהַפֵּף מִגְּבֻדָּל לְשֵׁפֵל וּמִשְׁפֵּל לְגְּבֻדָּל, וְכֵן כֻּלָּם, כִּי בְּשִׂרְשׁ כֻּלּוֹ אֶחָד כַּנּוֹכַח לְמַעְלָה.

וְזֶה בְּחֵינַת הַאוֹתִיּוֹת הַתְּקוּקִים עַל הַדְּרִיידֵל, שֵׁהֵם: ה' נ' ג' ש', רֵאשֵׁי תַבּוֹת: הַיּוֹלֵי גְּבֻדָּל גִּלְגַּל שְׁפֵל, שֵׁהֵם כֻּלָּל כָּל הַבְּרִיאָה כַּנּוֹכַח לְמַעְלָה, שֶׁכֻּלָּם חוֹזְרִים חֲלִילָה וּמִתְהַפְּכִים מִזֶּה

לְזֶה וּמִזֶּה לְזֶה כַּנּוֹכַח לְמַעַלָּה, שְׁנֵיהֶם מְרַמְזוּ בַּחֲנֻכָּה שֶׁהוּא בַּחֲנֻכַּת חֲנֻכַּת בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (עַיֵן לְקוּטִי־מֹהֲרָן, חֶלֶק ב', סִימָן ז'), שֶׁשָּׁם הָיָה בַּחֲנֻכַּת עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעַלָּה, שְׁנֵיהֶם בַּחֲנֻכַּת דְּרִיִּידָל, בַּחֲנֻכַּת גִּלְגַּל הַחֹזֶר, שְׁנֵיהֶם מְבַחֲנִים זֶה לְבַחֲנֵה זֶה, וּמִזֶּה לְזֶה (כַּנּוֹכַח לְמַעַלָּה).

וְזֶה בַּחֲנֻכַּת הַגְּאֻלָּה, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַגְּאֻלָּה שִׁיְהִיָּה בַּחֲנֻכַּת הַנּוֹכַח לְמַעַלָּה, דְּהֵינּוּ בַּחֲנֻכַּת חוֹזֶרֶת חֲלִילָה (הַנּוֹכַח לְמַעַלָּה), בַּחֲנֻכַּת עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעַלָּה שֶׁהִיא בְּבֵית־הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל־כֵּן כְּשֶׁיֵּצְאוּ מִמִּצְרַיִם תַּכְּפֹּף בְּשִׁירַת הַיָּם אָמְרוּ (שְׁמוֹת טו, יז): "תְּבִיאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר גִּבְעַת־הַחֶלֶד" וְכוּ', שֶׁבִּשְׂרֹו עַל בְּנֵי בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, כִּי זֶה עֵקֶר הַגְּאֻלָּה, שִׁיְהִיָּה בְּנֵי בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשָּׁם הוּא בַּחֲנֻכַּת גִּלְגַּל הַחֹזֶר הַנּוֹכַח לְמַעַלָּה, בַּחֲנֻכַּת עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעַלָּה, שְׁנֵיהֶם עֵקֶר הַתְּכִלִּית, כִּי בְּאֵמַת כְּלוֹ אֶחָד, כִּי בְּשִׂרְשׁ הַכֹּל אֶחָד כַּנּוֹכַח לְמַעַלָּה. וְזֶהוּ גַם־כֵּן הָאוֹתִיּוֹת הַנּוֹכְרוֹת לְמַעַלָּה שֶׁהֵם: ה' נ' ג' ש', רֵאשִׁי תְבוֹת (תְּהִלִּים עד, ב): "גִּזְאֵלֶת שִׁבֵט גִּזְאֵלֶתֶךָ הִרְצִיּוֹן", בַּחֲנֻכַּת "תְּבִיאֲמוּ וְתִטְעֲמוּ בְּהַר גִּבְעַת־הַחֶלֶד", בַּחֲנֻכַּת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁשָּׁם הָיָה בַּחֲנֻכַּת גִּלְגַּל הַחֹזֶר עֵקֶר הַגְּאֻלָּה, כַּנּוֹכַח לְמַעַלָּה.

* * *

לְקוּטִי שִׁיחֹת וְסִפּוּרִים

(הַעֲתֵק מִסֵּפֶר פְּעֻלַת הַצְדִּיק)

רַבְּנוּ ז"ל בְּדֶרֶךְ כָּל־הַיָּה סְגוּר וּמְסֻגָּר, וְרַב הַיּוֹם וְהַלִּילָה הַיָּה סְגוּר בַּחֲדָרוֹ, וּבִפְרָטִיּוֹת בִּימֵי נְעוּרָיו כְּשֶׁעָבַד עֲבוּדָתוֹ הַגְּדוּלָּה בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה מְאֹד (כַּמּוּבָא בְּאֵרוּכִית בִּסְפָר "פְּעֻלַת הַצְדִּיק"), הָיָה אִזְ סָתוּם וְנִגְעָלִים מִכָּל הָעוֹלָם, אִף גַּם בִּימֵי גְדוּלוֹתוֹ וּפְרָסוּמוֹ בְּעוֹלָם הַסִּתּוּר עֲצוּמוֹ מְאֹד אֶפְלוּ מְקֻרָבָיו, עַד שֶׁפָּעַם אָמַר (חֲזִי מוֹהֲרָן, מַעֲלַת הַסִּפּוּרִים הַקְּדוּשִׁים, אוֹת כט): הֲלֹא אֲנִי יָכוֹל לְהַחֲזִיק הַרְבֵּה מְאֹד, וְאִינִי אוֹמֵר כִּי אִם כְּשֶׁהַיָּמִים כְּבָר עוֹלִים עַל גְּדוּלְתֵיהֶם, עַד שֶׁיֵּצְאוּ לַחוּץ

בעל פרחו וכו', עין שם; וכך מה שזכינו לידע ממנו היה רק על-ידי תלמידו הקדוש מוהרנ"ת ז"ל, והוא רשם כל הנהגותיו של רבנו ז"ל. והנה במוצאי-שבת-קדש פרשת תולדות תק"ע, דבר רבנו ז"ל עם אנשי שלומנו, ואמר להם בזה הלשון: כל סדר הזמנים של כל השנה דהינו ראש השנה, יום הכפורים, סכות, הושענא רבא, שמיני עצרת, חנכה ופורים ומקדם לו חמשה עשר בשבט, ואחר-כך פסח ושבועות וכו' וכו', בכל זמן וזמן מאלו הזמנים אין אני כמו מקדם (אמר בזה הלשון: אז סע קומט די צייט בין איך גיט דאס וואס פרייער נפש בא הזמן איני אותו מקדם). (והנה מובן מדבריו, שבכל אלו הזמנים הוא בא על השנה ודעת חדשה לגמרי, ואינו עובד את השם יתברך באלו הזמנים עם העבודה שעבד כבר באלו הזמנים בשנים שעברו, רק בכל שנה ושנה הוא בא על השנה חדשה לגמרי, ויש לו עבודה חדשה באלו הזמנים), בחנכה של אשמתך הייתי מדליק הנרות ושאר הנהגות חנכה בכונות של התורה, שגאמר אז, וכן בראש השנה ויום הכפורים וכו' היתה עבודתי בהם על-פי הכונות של התורה שגאמרה בראש השנה זה רק שהיה בדקות יותר (הינו שעבודתו היתה בדקות יותר ממה שגאמר בתורה הנ"ל). נמצאים אנו למדים מזה, שבכל חנכה האיר על רבנו ז"ל אור חדש לגמרי, ובפרטיות בשעת הקבוץ כשנתקבצו אנשי שלומנו אצלו על שבת חנכה. לזאת נתעוררנו להעתיק לקאן את כל השיחות והספורים מה שעבר על רבנו ז"ל בחנכה מכל השנים הידועים לנו, ומהשם יתברך נבקש שיאיר עלינו מאורו הגנוז, ויתלהב לבנו אליו יתברך באמת ובתמים כל הימים אשר אנחנו בזה העולם נמצאים.

תקסג.

א.

שבת-חנכה, פרשת מקץ, ל' בכסלו בסעודה שלישית אמר רבנו ז"ל תורה נפלאה על פסוק (זכריה ד. ב): "ראיתי והנה מנורת זהב פלה" [בלקוטי-מוהר"ן חלק א' סימן ח']. ואחר אמירת התורה נקד

רבנו ז"ל הרבה מאד מאד. ואמר אז בדרך הלצה לאנשי-ש'לומנו מנעמירוב: "כשתסעו וישאלו אתכם, מה פעלתם? תאמרו, שפעלתם לקבל רוח חיים מהצדיק האמת להכניע את הרשע". וכן היה, כי אז אחר זה היה הרשע הזה מפלה גדולה.

ב.

אחר שבת סבב רבנו ז"ל בחקמתו הנפלאה, שר' נתן יתחיל לכתב תורתו בקביעות. וכתב אז את כל התורה "ראיתי מנורת זהב" לפני רבנו ז"ל. וכך היתה דרך כתיבתו, שהתורה שאמר באותה העת כמו בשבת חנכה, חזר אחר-כך רבנו ז"ל בעת הכתיבה ואמרה לפני ר' נתן פסקא פסקא בלשון אשכנז, ור' נתן ישב לפניו וכתב הדברים בלשון הקדש, עד שגמר ר' נתן את כל התורה, ואז חזר וקראה לפני רבנו ז"ל.

ג.

אז בימי חנכה ההם אמר רבנו ז"ל לר' נתן: "אני אילן נאה ונפלא מאד עם ענפים נפלאים מאד, ולמטה אני מנח בארץ ממש!"

* * *

תקס"ד

ד.

שבתיקדש פירשת מאן, ב' בטבת, שהיתה שבת חנכה, אמר רבנו ז"ל תורה על פסוק (תהלים פא, ד): "תקעו בחדש שופר בכסה" ובלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן יד. ורמז באותה התורה הספד להצדיק הנ"ל, כי הזכיר אז בתוך התורה מה שאמרו חז"ל (שבת כא:) אין מספידין בחנכה. גם אמר אז, שעכשו קשה לומר תורה, כי כשנסתלק צדיק, קשה לומר תורה. כי כל צדיק נסתלק עם כל חלקו, שיש לו בהתורה. כי כל צדיק וצדיק, יש לו חלק בהתורה.

וּכְשֶׁנִּסְתַּלַּק עִם כָּל חֵלְקוֹ שֵׁשׁ לוֹ בְּהַתּוֹרָה, עַל-כֵּן קָשָׁה אֲזוֹ לומר תּוֹרָה.

ה.

אחר שבת חגגה צנה רבנו ז"ל ל'ר' נתן, שילמד הרבה פוסקים. והנה ברצונו של רבנו ז"ל, שיגמר כל הארבעה חלקי "שלחן-ערוך" הגדולים בשנה אחת. וקבע לו שעור ללמד חמשה דפים בכל יום. והזהיר אותו, שבכל יום יראה לדבר עם בני אדם אלו שיחות וספורים, כדי לפקח את דעתו. ואף-על-פי שלא הנה היום מספיק לו לגמר השעורים שקבע לו, אף-על-פי-כן אמר לו, שזה מכרח לפקח דעתו בכל יום על-ידי שיחה עם בני אדם איזו שעה ביום. ואמר לו, שגם בתוך הלמוד בעצמו צריכין לפעמים לעמד ולפוש ולנוח לפקח דעתו לפחות איזו שעה קלה, ובלבד שלא תצא מתשבתו לחוץ לגמרי, חס ושלום, לתשב מתשבות רעות או הרהורים רעים, חס ושלום.

* * *

תקס"ה

ו.

כ"ח בכסלו, שבת-חגגה, פרשת מקץ נתקבצו רבים אצל רבנו ז"ל. ואמר תורה על פסוק (בראשית מא, א): "ויהי מקץ שנתיים ימים" ולקוטי-מוהר"ן, חלק א, סימן נדו המדברת הרבה מברור ומזכור המדמה. ואז אמר רבנו ז"ל ל'ר' נתן: "נתתי לך ברור וזכור המדמה, ומכאן תתחיל לחדש הרבה". וכן הנה, מאז התחיל לרשם לעצמו חדושי שחדש, והם ספרו הקדוש "לקוטי-הלכות", שהתחלת חדושי היתה על-פי תורה זו. וכן אמר אז לאנשי-שלומו: "נתתי לכם פח המדמה פשר וטוב, ואתם רשאים לחדש בתורה". ואמר: "אתם יכולים להשיג בכח המדמה שלכם מה שאני יכול להשיג בשכל".

ז.

ונשמע אז בשעת אמירת התורה מפי רבנו ז"ל: לפעמים לרפואות כאב הראש מקיזין גידי הרגל, (עין פרושו בפרפראות לחכמה על תורה זו). ואחר שאמר התורה הזאת, אמר: "אני אמרתי עתה, איך מדליקין גר חנכה בחינת לאמשכא משח רבות קודשא ולאדלקא בוצינא, בחינת (שמות ל, יא) 'שמן משחת קדש', שהוא הדעת, כידוע!" ולא באר יותר.

* * *

תקס"ו

ח.

בל' בכסלו, שבת חנכה פרשת מקץ אמר רבנו ז"ל תורה על פסוק (בראשית מב, לה): "ויהי הם מריקים שקיהם" ובלקוטי-מהרי"ן חלק א', סימן יז. ואז באותו זמן נתגירו הרבה גרים בעולם, מחמת שמצאו בספריהם הפך אמונתם. ובתורה זו מבארת באר היטב מהיכן בא זאת, עין שם. ותכף-ומיד אחר חנכה, שאמר רבנו ז"ל תורה זו, בא כמר אחד מהכפר הסמוך לעיר ברסלב אל רבנו ז"ל וספר לו, שנתגירו, מחמת שמצא בספריהם הפך אמונתם. והיה הדבר לפלא, איך שתכף-ומיד אחר אמירת התורה יבוא אחד, שהיה מקדם כמר, שיתהפך לגמרי ויבוא אל היהדות. וכן באותה השנה התגירו הרבה גרים בעולם. וכן אמר-ךך באה לעיר ברסלב אשה אחת עם בניה ואמרה שנתגירה. וספרה גם-כן, שנתגירו, מחמת שמצאו בספריהם הפך אמונתם.

ט.

ובאמת בכל תורה ותורה שאמר רבנו ז"ל, יש בהן כמה וכמה מעשיות, שהיו אז באותה העת, בעת אמירת התורה "ויהי הם

מריקים שקיהם", שמה שנעשה אז בעולם נכלל בתורתו הקדושה של רבנו ז"ל, שאמרה באותה העת, מלבד הנסתרות לה, שיש בכל מאמר. גם כל אחד מהשומעים ומהעומדים שם בעת אמירת התורה, כל אחד עם כל ענגיו ומחשבותיו ועסקים ועם כל מארעותיו והרפתקאותיו שעברו עליו — כלם כאחד היו נמצאים בתוך דברי התורה בפרוש מלבד הנסתרות. כי באמת כל מעשי העולם וכל המלחמות שבעולם וכל מה שנעשה בכלליות כל העולמות כלם — הכל היה מרמז בדברי תורתו, שהיא כלליות גדולה מאד מאד מתפלא לעילא ומעילא לתתא וכו' מה שאין הפה יכול לדבר והלב לחשב. אף גם מה שראינו בעינינו בפה וכמה מעשיות וענגים, שהיו נכללים בכל תורה ומאמר שלו, היו גם-כן חדושים נפלאים ונוראים מאד אשר לא נשמע ולא נראה כזאת. [נדבר זה נוהג עד היום הזה, מי שמכניס עין עיונו היטב הדק בדברי רבנו ז"ל, ובפרט פשוטה ללמד בהם פסדרם, אז ימצא בכל יום כל ענגו וכל מה שעובר עליו בפרטי פרטיות].

.

אחר שאמר רבנו ז"ל התורה הנ"ל על פסוק "וייהי הם מריקים שקיהם", רקד הרבה מאד.

* * *

תקס"ז

.יא.

שבת פרשת מקץ: (שהיתה השבת שניה של חנוכה), בסעדה שלישית אמר רבנו ז"ל תורה והתחיל את התורה על-פי: "וייהי מקץ" ובאר את המאמר "מישרא דספינא" [בלקוטי-מוהר"ן חלק א', סימן ל']. ולא גמר לגלות פרוש הפסוק, איך שיכת התורה

הזאת לפסוק הנ"ל.

יב.

מוצאי שבת-קדש: אחר הכדלה דבר רבנו ז"ל עם אנשי-שלומנו ואמר, שאם היה רוצה לסיים התורה על פסוק הנ"ל, היה צריך לומר עוד הפעם תורה, כמו זו שאמר.

ואחר-כך אמר: "אני דומה עכשו, כמו מי שפוסקין עליו להכותו בארבע רוחות העיר!" ולא הבינו דבריו כלל.

[קצת נזכרתי, שמרמז קצת בהתורה הנ"ל, כי מבאר שם, שצריכים לחתך המלכות, שהוא בחינת ארבע, מארבע מלכיות דסטרא אחרא, בחינת חתכו לארבע. ואפשר רמז קצת בדבריו הקדושים, שצריך לסבל יסורים ארבע פעמים בשביל לחתך הארבע הנ"ל מבין הארבע מלכיות וכו', (עין בפנים התורה)].

יג.

תכף-ומיד אחר חנכה חזר ר' נתן לעיר נעמרוב אל אביו. ומשם היה בדעתו לנסע לעיר מאהלוב אל זוגתו. ואביו קבלו בסבר פנים יפות וגם נתן לו מתנה יקרה. וחסה שם בעיר נעמרוב, שתזדמן לו עגלה לעיר מאהלוב. ולא נזדמן לו, ונתישב ר' נתן, למה לו להמתין על עגלה בעיר נעמרוב, שתסיע אותו לעיר מאהלוב, יותר טוב, שישע חזרה לעיר ברסלב, אולי תזדמן לו שם עגלה, שתסע לעיר מאהלוב. ובין כך גרויח, שיהיה עוד פעם אצל רבנו ז"ל. וכן עשה וחזר ר' נתן לעיר ברסלב.

תקס"ט

יד.

יום ד', כ"ה בכסלו: ספר רבנו ו"ל מה שראה אתמול בלילה אחר הדלקת גר חנכה: אורת נכנס לבעל-הבית ושאל להבעל-הבית: "מאין פרנסתך?" והשיב לו: "אין לי פרנסה קבועה בביתי, רק מחיתי מן העולם". ושאל לו: "מה אתה לומד?" והשיב לו. והיו משיחים יחד, עד שגננסו בתוך שיחת דברים היוצאים מן הלב. והתחיל הבעל-הבית להשתוקק ולהתגעגע מאד, איך משיגים ומגיעים לאיזה דבר מעלה שבקדשה. אמר לו האורת: "אני אלמד עמך". ותמה הבעל-הבית והתחיל לחשב, אולי אינו בן אדם קלל, אך חזר וראה, שהוא מדבר עמו כדרך בני אדם, אך תכף נתחזקה האמונה אצלו להאמין בו, והתחיל תכף לקראו רבי. ואמר לו: "קדם אני מבקש ללמד מכם, איך להתנהג בכבודכם. ואין צריך לומר, שאפגם ממש בכבודכם חס ושלום, רק אף-על-פי-כן בן אדם קשה לו להזהר לגמרי כראוי — על-כן אני רוצה, שתלמדוני, איך לנהג בכבודכם?" והשיב לו: "קצת אין לי פנאי, בעת אחר אבוא אצלך ואלמדך זאת. וכעת אני צריך לילך מכאן". ואמר לו: "גם על זה אני צריך ללמד מכם כמה אני צריך ללוות אתכם". ואמר לו: "עוד אחר הפתח". והתחיל לחשב: איך אצא עמו, כי קצת אני עמו בין הבריות, ואם אצא עמו לבדו, מי יודע מי הוא. ושאל לו ואמר לו: "יש לי פחד לצאת עמכם!" השיב לו: "אם אני יכול קצת ללמד עמך, גם עתה אם ארצה לעשות לך איזה דבר, מי ימחה בידך". ויצא עמו מן הפתח. ואזי תכף חטף אותו והתחיל לפרט עמו. והנה קר לו, ולקח מלבוש ונתן לו ואמר לו: "קח זה המלבוש ונייטיב לך! ויהיה לך אכילה ושתייה וכל טוב, ותשב בביתך!" ופרח עמו. בתוך כך הסתפל, והנה הוא בביתו. ולא היה מאמין בעצמו, שהוא בביתו. אף הסתפל, והנה הוא מדבר עם בני אדם ואוכל ושותה כדרך העולם. בתוך כך חזר והסתפל, והנה הוא

פּוֹרֵחַ כְּבַתְחֻלָּה. חוֹר וְהִסְתַּפֵּל, וְהִנֵּה הוּא בְּבֵיתוֹ. חוֹר וְהִסְתַּפֵּל, וְהִנֵּה הוּא פּוֹרֵחַ, וְכֵן הָיָה מִתְנַהֵּג זְמַן רַב. אַחֲר־כֵּן הוֹרִיד אוֹתוֹ בֵּין שְׁנֵי הַרִים בְּגֵיא, וּמֵצֵא שָׁם סֶפֶר, וְהָיוּ בּוֹ צְרוּפֵי אוֹתִיּוֹת: אֲדֹ"ח הוּא ד' וְכוּ', וְהָיָה מֵצִיר בְּסֶפֶר כְּלִים, וּבַתּוֹךְ הַכְּלִים הָיוּ אוֹתִיּוֹת. גַּם הָיוּ בַתּוֹךְ הַכְּלִים אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַכְּלִים, שְׂיִכּוּלִין לַעֲשׂוֹת עַל יָדָם אֵלּוּ הַכְּלִים. וְהָיָה לוֹ חֶשֶׁק מְאֹד לְלַמַּד אֶת הַסֶּפֶר. בַּתּוֹךְ כֵּן הִסְתַּפֵּל, וְהִנֵּה הוּא בְּבֵיתוֹ. חוֹר וְהִסְתַּפֵּל, וְהִנֵּה הוּא שָׁם. וְהִתְיַשֵּׁב עֲצָמוֹ לַעֲלוֹת עַל הַהָר, אוֹלֵי יִמְצֵא שָׁם אֵיזָה יָשׁוּב. וּכְשָׁבָא עַל הַהָר, רָאָה עוֹמֵד שָׁם אֵילָן שֶׁל זָהָב עִם עֲנָפִים שֶׁל זָהָב, וְעַל הָעֲנָפִים תְּלוּיִים כְּלִים, כְּמוֹ אֵלּוּ הַכְּלִים הַמְצִירִין בְּסֶפֶר. וּבַתּוֹךְ הַכְּלִים הָיוּ כְּלִים, שְׁעַל-יָדָם עוֹשִׂים אֵלּוּ הַכְּלִים. וְהָיָה חֲפִץ לְקַח מִשָּׁם הַכְּלִים וְלֹא הָיָה יָכוֹל, מִחֲמַת שֶׁהָיוּ נֹסְכִים שָׁם עַל הָעֲנָפִים, שֶׁהָיוּ בְּעַקְמוּמִיּוֹת. בַּתּוֹךְ כֵּן הִסְתַּפֵּל, וְהִנֵּה הוּא בְּבֵיתוֹ. וְהָיְתָה לוֹ פְּלִיאָה גְדוֹלָה מֵה זֹאת, שֶׁהוּא פֹעֵם כָּאֵן וּפֹעֵם שָׁם. וְהָיָה חֲפִץ לְסַפֵּר זֹאת לְבְנֵי אָדָם, אֲךָ אֵיךְ מְסַפְרִין פְּלִיאָה כְּזוֹ לְבְנֵי אָדָם מֵה שֶׁאֵין רְאוּי לְהֶאֱמִין. בַּתּוֹךְ כֵּן הִסְתַּפֵּל מִן הַחֲלוֹן וְרָאָה אֶת הָאוֹרֵחַ הַגָּלִיל. וְהִתְחִיל לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ מְאֹד, שֶׁיָּבֹא אֵצֶלּוֹ. וְאָמַר לוֹ: "אֵין לִי פְּנָאֵי, כִּי אֲנִי הוֹלֵךְ אֵצֶלְךָ". אָמַר לוֹ: "זֶה בְּעֲצָמוֹ נִפְלְאוֹת בְּעֵינַי, הֲרִי אֲנִי כָּאֵן, וּמֵה זֶה, שֶׁאַתָּם הוֹלְכִים אֵצֶלִי?" הִשִּׁיב לוֹ: "בְּשִׁעָה שְׁנַתְּרָצִית לִילָךְ עָמִי לְלוֹת אוֹתִי מִן הַפֶּתַח, אִזּוֹ לְקַחְתִּי מִמֶּךָ הַנְּשֻׁמָּה וְנִתְתִּי לָהּ לְבוֹשׁ מִן הַגֶּזֶן-עֲדָן הַתְּחִתּוֹן, וְהַנְּפֶשׁ וְהַרוּחַ נִשְׁאַר אֵצֶלְךָ — וְעַל-כֵּן כְּשֶׁאַתָּה מְדַבֵּק מִחֲשַׁבְתְּךָ לְשָׁם, אַתָּה שָׁם וְאַתָּה מִמְשִׁיךְ הָאָרֶז מִמֶּנּוּ אֵלֶיךָ. וּכְשֶׁאַתָּה חוֹזֵר לְכָאֵן, אַתָּה כָּאֵן. וְאֵינִי יוֹדֵעַ מֵאֵיזָה עוֹלָם הוּא, מֵעוֹלָם טוֹב הוּא בְּדוֹדָאִי..." (וְעֲדִין לֹא נִגְמַר וְלֹא נִסְתַּיֵּם).

טו.

שֶׁבַת חֲנֻכָּה פְּרִשְׁתָּ מִקֵּץ, כ"ח בְּכֶסֶלּוֹ: כָּאוּ אֶל רַבְּנוּ ו"ל הַרְבֵּה אוֹרְחִים. וּבִסְעֻדָה שְׁלִישִׁית אָמַר רַבְּנוּ ו"ל תּוֹרָה אֲרָכָה וְנִפְלְאָה עַד מְאֹד הַמִּתְחַלֵּת: "יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הַוִּדְיָה" וּבְלֻקָּשֵׁי-מוֹהַב"ן חֲלַק ב', סִימָן ב'. וּמְדַבֵּר שָׁם הַרְבֵּה מֵעֲנִין תּוֹדָה וְהוֹדָאָה. (וְהָיָה נִרְאֶה וּמוֹכָן

מדברי רבנו ז"ל, שהתורה הזאת היא תורה והודאה להשם יתברך, שהביאו חזרה מעיר לעמברג בשלום, כי כן נשמע מפיו בשעה שהלך לט"ל (כנ"ל בסימן תשצ), שהיה רגיל לומר: "שנותן תורה והודאה להשם יתברך, שהחזירני למקום הזה, כי היה נדמה לי, שכבר לעולם לא אחרז אל המקום הזה".

טז.

וימה שגאמר שם בסוף על פסוק "ויהי מקץ" על-פי מאמר חז"ל על בר בי רב דחד יומא, זה נתגלגל על-ידי איש אחד מבני-הנעורים, שנסע אל רבנו ז"ל על שבת-חנכה מברא-הילוב ונתעכב בנעמרוב ולא בא על אותו שבת. ואחר שבת בא לרבנו ז"ל. ובעת שאמר רבנו ז"ל התורה לא סיים רבנו ז"ל הפרוש של הפסוק "ויהי מקץ" על-פי כל התורה שאמר, עד שבא האיש הזה. והיה מענינו, כי זה האיש היה ממש בר בי רב דחד יומא, כי בשבת לא היה אצלו רק אחר-כך בחל יום אחד לבד. (וראינו נפלאות ה', שעל ידו דייקא נאמרו דברים אלו, שיש להם שיכות אליו, והם מרמזים בפסוק הנ"ל. ואי-אפשר לבאר מה שיש רזי נסתרות באמירת תורתו ז"ל, כי כל דבריו היו במשקל גדול ונפלא, כי בשבת לא גלה כלל הפרוש על הפסוק, רק אחר-כך בשבא האיש הנ"ל. ובאמת ר' נתן הפציר ברבנו ז"ל, שיפרש את הפסוק, ולא רצה רבנו ז"ל. ולא הבין ר' נתן כלל למה אינו רוצה, רק אחר-כך בשבא האיש הנ"ל, וסיים רבנו ז"ל הפרוש — אז ראה והבין, שהתורות שלו הן כפי הנפשות וכו', ואיך שכל דבור הוא במשקל גדול פלאי פלאות, וכן מה שמוכא בתורה הנ"ל מענין הארבעה דברים, שהראה ר' אליעזר, לא באר היטב רק באמצע השבוע, שבא אחריו ר' יחיאל ועוד כמה אנשים, שהיו להם מניעות לבוא על שבת-חנכה. ואז בשבאו, גמר רבנו ז"ל כל התורה. ואז ראו בפרוש, איך שכל תורתו היא רק כפי מספר הנפשות, שהיו אצלו. וכן יש בזה רזין דרזין, סתרי נסתרות הבורא יתברך).

יז.

אחר שגמר רבנו ז"ל התורה בשבת-חנכה, אז צוה רבנו ז"ל לאנשי-שלומנו לומר מזמור (תהלים קכד, א): "שיר המעלות לדוד. לולי ה', שהיה לנו בקום עלינו אדם וגו', וזמרו את המזמור הזה לפני פַּעֲמַיִם אין מספר, והשם יתברך יודע כונתו.

* * *

תק"ע

יח.

קדם חנכה: עמדו ר' נתן ור' נפתלי ור' יוסקא, חמן רבנו ז"ל, בבית רבנו ז"ל בחדרו הגדול. וכשיצא רבנו ז"ל מחדרו הפרטי, שעסק שם בעבודת-השם יתברך כדרכו, להקנס אל חדרו השני שסמוך לחדרו הגדול, מצא שלשתם עומדים ומדברים יחד. והתחיל רבנו ז"ל לדבר עם חתנו ר' יוסקא ואמר לו: "שמעתי, שלמדת היום!" והתחיל להוכיחו באהבה, שיחזיק בלמודו, ואמר לו: "הלא טוב ונפה, כשלוּמדים תחלה, ואחר-כך הולכים לשוק לסחר וכו'". ואחר-כך אמר: "הלא גם אנכי לומד גם-כן, והלמוד שלי הוא חדוש". והתחיל להתפאר בעצמו וענה ואמר: "אני יכול ללמד! אני יכול להראות ללמן הגדול שבגדולים, שעדין אינו יכול ללמד כלל ואינו יודע כלל, וכן להפוך אני יכול להראות להקטנים, שקרובים להשם יתברך ולהתורה וכו'". ומשיחה זו נקנס אל שיחה ארבה, עד שגלה אז את כל הענין, שעקר שלמית הצדיק שיוכל להיות למעלה ולמטה (בלקוטימוהר"ן חלק ב', סימן סח) ומענין בן ותלמיד: מה שדרי מעלה שואלים דייקא: "איה מקום כבודו", ולהפוך דרי מטה אומרים: "מלא כל הארץ כבודו", עין שם. ואחר-כך המשיך בשיחתו הקדושה, שפבר היו כמה גדולים וצדיקים, שכל אחד עשה ותקן מה שתקן, ואחר-כך נפסק. וכונתו הייתה לענין ההארה שהאירו דעתם בתלמידיהם וקרבו כמה אנשים להשם יתברך, אבל אחר-כך נפסקה הארתם. וסיים רבנו ז"ל: "אבל

אנו צריכים לעשות דבר, שלא יפסק לעולם, שאלו אנשים יעשו אנשים אחרים, והם יעשו עוד אנשים, וכן לעולם". ואמר, שהמקנבים שלו בהכרח שיאירו בתכניהם ובתלמידיהם, וכל אחד מכרח שיעשה איזו פעלה ויאיר בתברו, ותברו בתברו, כי יש ענפים להאילן, ומאלו הענפים יוצאין עוד ענפים, וכן להלן וכו' [נציין לעיל סימן תשע"א, שגם אז דבר רבנו ו"ל מנה הרבה. ואמר, שהאש שלו תוקד עד ביאת המשיח, וכוזו הלשון אמר: "מין פייעריל וועט שוין טלואין ביז משיח וועט קומען", צין שם].

יט.

ואז בימים אלו: דבר רבנו ו"ל הרבה מענין אמונה. ואמר, שצריך כל אחד לחזק את עצמו באמונה ולכלי לכנס בתקירות כלל ולכלי לצין כלל בספרים של מחקרים רק להאמין בהשם יתברך באמונה לבד בלי שום תקירות כלל. ואף-על-פי שנדמה לנו, שהמון עם הם רחוקים מתקירות ואינם מחקרים כלל — אף-על-פי-כן באמת כלם הם מערבים בתקירות, כי כל-אחד ואחד יש לו תקירות, ואפלו קטנים באים על מחשבתם תקירות ובלבולים. אבל באמת צריך כל-אחד ואחד לזהר מאד להרחיק התקירות מלבו ולהשליכן מלבו לגמרי לכלי להיות חס ושלום שום תקן כלל רק להאמין בה' ובצדיקים אמתיים באמונה לבד בלי שום תקירות כלל, כי כבר זכינו לקבל תורתנו הקדושה על-ידי משה רבנו, עליו השלום, וכבר היו לנו צדיקים רבים, גדולים ונוכחים בכל דור ודור. וראוי לנו לסמך עליהם בלי שום תקירות ולילף בעקבותם להאמין בהשם יתברך בפשיטות ולקיים תורתו ומצוותיו כאשר מסרו לנו אבותינו הקדושים.

וכשאדם הולך בתמימות באמונה לבד בלי שום תקירות, יכול לזכות, שיעזר לו השם יתברך, שיבוא לבחינת רצון, שהוא למעלה מחכמה. כי באמת חכמה דקדושה היא למעלה מאמונה, אבל אף-על-פי-כן אנו צריכים לכלי לילף בתחמות ובתקירות רק

באמונה לבר, כי אמונה הוא דבר חזק מאד. ואזי כשהולך באמונה לבר בלי חקירות וחקמות — אזי זוכה לבוא לבחינת רצון, שהוא למעלה אפלו מחכמה; דהינו שיזכה, שיהיה לו רצון מפלג חזק מאד אליו יתברך בהשתוקקות נמרצת מאד, עד שלא ידע כלל מה לעשות כלל מגדל ההשתוקקות ויצעק וכו'. אף יש חקרון, שהוא בתוך לב בני אדם; דהינו הבעל דבר, שהוא מכניס חקירות בלב האדם, וצריכין להכניעו ולגרשו, לגרש מלבו כל החקירות ולחזק את עצמו באמונה כנ"ל. ודע, כי יש עברות, שהן מכניסות כפינה באדם, ויש עליהם מחשבות על האמונה, מחמת שלא נולדו בקדשה כראוי, ויש, שהוסיפו על-זה מעשיהם הרעים, שעשו בעצמם, כי יש עברות, שהן פוגמות ומזיקות את האמונה כנ"ל. ולזה צריכים בושח ולב נשבר, שמי שיש לו חקירות ומחשבות אלו חס ושלום, ראוי לו להתביש מאד, על שנולד בגשמיות כזו או שעשה מעשים כאלו, שבא לזה, שתבאנה לו מחשבות נגד אמונתנו הקדושה, וכבוד ה' מלא את כל הארץ, כי מלא כל הארץ כבודו. ועליו באות מחשבות חס ושלום לגרשו ולצקרו, חס ושלום, מאלקים חיים אשר הוא חי החיים, יתברך ויתעלה שמו. ואין צריך לבאר גדל הבושה, שראוי שתהיה לו, כשבאות עליו מחשבות כאלו חס ושלום. ועל-ידי בושה ולב נשבר — על-ידי-זה מגרש ומשבר החקירות והמחשבות הנ"ל.

ובאמת אמונה הוא ענין חזק מאד, ותינו חזקים מאד על-ידי אמונה. כי כשיש לו אמונה, אפלו כשבאים עליו יסורים חס ושלום — אזי יוכל לנחם עצמו ולהחיות את עצמו, כי השם יתברך ירחם עליו ויטיב אחריתו, והיסורים הם לו לטובה ולכפרה, ובסוף ייטיב לו השם יתברך בעולם הזה או בעולם הבא. אבל מחקר, שאין לו אמונה, כשבאה עליו איזו צרה, אין לו למי לפנות ואין לו במה להחיות את עצמו ולנחם את עצמו. והמשפיל בין דברים אלו מאליו ויבין דבר מתוך דבר, כי אי-אפשר לבאר הפל בכתב. והכלל: שהעקר הוא האמונה בלי שום חקירות כלל, ויבנה יתנה

חֹזֵק לְעוֹלָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא וּלְעוֹלָם לֹא יִמוּט, אֲשֶׁרֵי לוֹ!
 גַּם זֹאת צָרִיף לְדַעַת, שֵׁישׁ נְשָׁמוֹת כְּשֵׁרוֹת, שְׁנוּלְדוּ בְּכִשְׁרוֹת וְגַם לֹא
 קִלְקְלוּ מִעֲשִׂיהֶן, שְׂאִין בָּאוֹת עֲלֵיהֶן כָּלֵל מִחֲשֻׁבוֹת כְּאֵלוֹ. וְאִפְלוּ
 כְּשִׁמְדִּבְרִים בְּפִנְיֵיהֶם מִעֲנִינִים אֱלוֹ, לֹא אִכְפַּת לָהֶם כָּלֵל, וְאִינוּ
 מִבְּלָבֵל דַּעְתָּם כָּלֵל. וְזֶה דוּמָה כְּמוֹ שִׁמְדִּבְרִים מִתְּאֵנָה הַיְדוּעָה בְּפִנְי
 סָרִיס, שֶׁבּוֹדָאֵי אִינוּ מִבְּלָבֵל דַּעְתּוֹ כָּלֵל — כֵּן אֱלוֹ הָאֲנָשִׁים כְּשֵׁרִים
 הֵי"ל אִינָם שׁוֹמְעִים כָּלֵל, וְאִינוּ נִכְנָס בְּאֲזִינֵיהֶם כָּלֵל עֲנִינֵי חֲקִירוֹת
 וּבִלְבוּלִים הֵי"ל. וּבִקְאֻמַּת הַקְּשִׁיּוֹת וְהַחֲקִירוֹת שֶׁל הַהֲמוֹן עִם הֵן
 שְׁטִיּוֹת גְּדוּלוֹת וְאִינָן קְשִׁיּוֹת כָּלֵל. וַיֵּשׁ בְּגֵי אָדָם, שֶׁהוֹלְכִים עִם קְשִׁיָּא
 זְמַן רַב, וּבִקְאֻמַּת הַקְּשִׁיָּא שְׁלוֹ הוּא תְרוּץ, רַק מִחֲמַת שְׂאִין לוֹ דַּעַת,
 נְדָמָה לוֹ לְקְשִׁיָּא. כְּמוֹ לְמִשְׁל, שְׁשׂוֹאֲלִים אֶת הַתִּינּוֹק, שְׁנִשְׁבְּרָה
 הַזְּכוּכִית שֶׁל הַחֲלוּן, וְלִקְחוּ הַזְּכוּכִית הַשְּׁנִיָּה שְׂאֲצֵלוּ וּקְבֻעָה כְּאֵן
 — וְאִם־כֵּן יִפְרַח הַצְּפוּר הַרְף הַחֲלָל הַזֶּה שֶׁל הַזְּכוּכִית הַשְּׁנִיָּה.
 וּכְשִׁשׂוֹאֲלִים אֶת הַתִּינּוֹק כִּי; דְּהִינּוּ שְׁכוּלְלִים לוֹ הַתְרוּץ עִם הַקְּשִׁיָּא
 בִּיחַד — אֲזִי נְדָמָה לוֹ לְקְשִׁיָּא גְדוּלָה, וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַה לְהַשִּׁיב כָּלֵל,
 כִּי נְדָמָה לוֹ לְקְשִׁיָּא גְדוּלָה. וּבִקְאֻמַּת הַכֹּל שְׁטוּת, כִּי אֲדַרְבָּא הַקְּשִׁיָּא,
 שִׁיִּפְרַח הַצְּפוּר, הוּא תְרוּץ עַל קְשִׁיָּא הַרְאוּשׁוֹנָה שֶׁל שְׁטוּת. כִּי בִקְאֻמַּת
 אִין לוֹקְחִין בְּשִׁבִיל זֶה הַזְּכוּכִית הַשְּׁנִיָּה לְסַתֵּם, כִּי יִפְרַח דְּרָף שָׁם.
 רַק הַתִּינּוֹק מִחֲמַת חֲסֵרוֹן הַבְּנָתוֹ אִינוּ מִבִּין, שְׁפוּלְלִים לוֹ הַקְּשִׁיָּא עִם
 הַתְרוּץ בִּיחַד, וְנְדָמָה לוֹ לְקְשִׁיָּא גְדוּלָה. כְּמוֹ־כֵן מִמֶּשׁ בְּגֵי אָדָם,
 שְׁנִכְנָסוּ בְּלָבָם קְשִׁיּוֹת שֶׁל שְׁטוּת כְּאֵלוֹ, שְׁבִקְאֻמַּת זֹאת הַקְּשִׁיָּא הוּא
 תְרוּץ, אִף מִחֲמַת חֲסֵרוֹן הַבְּנָתוֹ נְדָמָה לוֹ, שֶׁהוּא קְשִׁיָּא גְדוּלָה, וְהֵבֵן
 הַיִּטֵּב. עַל־כֵּן צָרִיף הָאָדָם לְסַלֵּק מִדַּעְתּוֹ וְלִבְרַח מִקְשִׁיּוֹת וְחֲקִירוֹת
 וּשְׁטִיּוֹת וּבִלְבוּלִים רַק לְחֹזֵק אֶת עֲצָמוֹ בְּאִמוּנָה לְבַד כְּנ"ל.

ב.

שֶׁבַת חֲנֻכָּה: בְּסַעֲדָה־שְׁלִישִׁית אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל תּוֹרָה אֲרָכָה מְאֹד
 עַל פְּסוּק (בְּרַאשִׁית מֵא, א): "וַיְהִי מִקֵּץ" וְגו'. וְאִמִּירַת הַתּוֹרָה לְקַחְתָּהּ
 זְמַן רַב כַּמָּה שְׁעוֹת. וְשֵׁם מְדַבֵּר מִעֲנִין, כְּשִׁמְגִיעַ זְמַן הַמְּנַהִיג
 לְהַסְתַּלֵּק, וְהַנְּשָׂמָה עוֹלָה וּמְדַבְּקַת בְּמִקּוֹם שְׁעוֹלָה בְּעוֹלָמוֹת

הַעֲלִינִים — אֵין זֹ תַכְלִית וּשְׁלֵמוֹת, שְׁתֵּהִי הַנְּשֻׁמָּה רַק דְּבוּקָה לְמַעֲלָה. רַק עֵקֶר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַנְּשֻׁמָּה הִיא, שֶׁבַעַת שְׁהִיא לְמַעֲלָה, תֵּהִי לְמִטָּה גַם־כֵּן וְכוּ'.

כ.א.

וּמָה שְׁאָמַר רַבְנֵנוּ וְ"ל בְּסוֹף הַתּוֹרָה מִן "וְזֶה בְּחִינַת קְבוּרַת

(*) וְעֵין בְּסֵפֶר פִּרְפָּרָאוֹת לְחֻקָּהּ עַל תּוֹרָה זוֹ, שֶׁשָּׁמַע מֵאֲבִיו, שֶׁשָּׁמַע מִגְּדוּלֵי הַמִּקְרָבִים שֶׁל רַבְנֵנוּ וְ"ל, שֶׁהֵבִינוּ מִרְמִיזוּתָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְנֵנוּ וְ"ל, שֶׁבְּזֶה הַמֵּאֲמָר סִמָּךְ יָדִיו הַקְּדוּשִׁים עַל ר' נָחֵן, שֶׁהוּא יִהְיֶה הַמוֹצִיא וְהַמְּבִיא בְּכָל עֲנָנָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל רַבְנֵנוּ וְ"ל לְאַחֵר הַסְּתַלְקוּתוֹ לְעִילָא וְכוּ'. וְזֶה מִרְמָז בְּסוֹף הַתּוֹרָה שְׁאָמַר, זֶה בְּחִינַת קְבוּרַת מִשָּׁה וְכוּ'. וְאַחַר־כֵּן מְבִיא צְרוּף שֶׁל חֲנֻכָּה בְּפִסּוּק (דְּבָרִים לד, ט): "וַיִּהְיֶשֶׁע בֶּן נֹחַן מִלֵּא רוּחַ חֲכָמָה, כִּי סִמָּךְ מִשָּׁה אֶת יָדָיו עָלָיו" — סוֹפֵר־תְּבוּת צְרוּף חֲנֻכָּה וְכוּ', עֵינֵן שָׁם. וְכֵן מִרְמָז בְּתוֹרָה זוֹ הַנִּהְגָּת אֲנִשְׁי־שְׁלוֹמֵנוּ הַיְקָרִים, שֶׁכָּל אֶחָד יִשְׁתַּדֵּל לְהֵאִיר אֶת הַהִשְׁאָרָה שֶׁל רַבְנֵנוּ וְ"ל בְּכַנִּים וּבְחֻלְמִידִים. וְכֵמוּ שְׁאָמַר רַבְנֵנוּ וְ"ל פַּעַם אַחַת בְּרַחֲת וּבְזִיעַ וּבְאִימָה וּבְיִרְאָה וּבְהַתְּלֵהְבוֹת גְּדוּלָּה בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "אֲיִיעֲרַע קִינְדֵּער זָאָלט אִיָּהֶר מוֹדִיעַ וְיִין נוֹאָס דָּא הָאָט זִיךְ גִּיטֵהוּן, וְהוֹדַעְתָּם לְכִנְיֵךְ וּלְכִנְיֵי בְּנֵיךְ וְכוּ'". וְאָמַר, שֶׁכָּל הַתּוֹרוֹת וְהַשִּׁיחוֹת שֶׁלוֹ אֵינֵן בְּשִׁבְלֵי תַלְמִידָיו לְבַד, כִּי אִם "אֶת אֲשֶׁר יִשְׁנוּ פֶה וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶה" (דְּבָרִים כט, יד). וּפְרַשׁ רָשִׁי עַל פִּסּוּק "וְאֲשֶׁר אֵינְנוּ פֶה", וְאָף עַם הַדּוֹרוֹת הַעֲתִידִים לְבֵא. שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֲנִשְׁי־שְׁלוֹמֵנוּ מְחַיֵּב לְהַעֲמִיד בְּנִים וְתַלְמִידִים, שֶׁיִּגְדְּלוּ וְיִפְרְסֹם דַּעַת רַבְנֵנוּ וְ"ל בְּכִנְיֵי וּבְנֵי בֵיתוֹ, וְתַמִּיד יִסְפֹּר לָהֶם מִרַבְּנֵנוּ וְ"ל וּמִתּוֹרוֹתָיו הַקְּדוּשׁוֹת וְכֵן יִגְדְּלוּ וְיִפְרְסֹם דַּעַת רַבְנֵנוּ וְ"ל לְחַבְרֵי וּלְשִׁכְנָיו, וְלִכְלֵ מִי שֶׁרַק יִפְגַּע בְּדַרְךְ, יִגְדְּלוּ וְיִפְרְסֹם לוֹ דַּעַת רַבְנֵנוּ וְ"ל. וּבְזֶה מִמְּשִׁיכִים אֶת הַהִשְׁאָרָה שֶׁלוֹ, שֶׁזֶה בְּחִינַת הַתְּלִיפוֹת שֶׁלוֹ וְכוּ'. וְצְרִיךְ עַל־זֶה מְסִירוֹת נֶפֶשׁ גְּדוּלָּה וְעִזּוֹת דַּקְרָשָׁה, כִּי הַבַּעַל־דָּבָר עוֹשֶׂה מֶה שְׁעוֹשֶׂה וְכוּ' לְכַסּוֹת אֶת לְמוֹרוֹ הַטּוֹב שֶׁל הַצְּדִיק הָאֵמֶת וְלַכַּסּוֹת וְלַהֲסִתֵּיר קְבוּרָתוֹ שֶׁל מִשָּׁה, שֶׁלֵּא יָבֹאוּ לְשֵׁם וְכוּ'. וְעַל־כֵּן עֲלִינוּ לַעֲשׂוֹת אֶת שְׁלֵנוּ לְגִלוֹת וְלַפְרֹסֵם לְכָל בְּאֵי עוֹלָם שְׁמוֹ הַטּוֹב וְלַמְרוֹד הַעֲמֵק שֶׁל רַבְנֵנוּ וְ"ל, אֲשֶׁר כָּל זֶה הוּא סוּד מַצּוֹת נְרוֹת חֲנֻכָּה לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׁבִת אֲלֵקוֹת בְּעוֹלָם לְגִלוֹת וְלַפְרֹסֵם, אֲשֶׁר מִלֵּא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹרוֹ, וְאִיהוּ מַמְלָא כֵּל עֲלֵמִין וְסוֹבָב כָּל עֲלָמִין, וְאֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדוֹ יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, כִּי דוּמָם, צוּמָה, חֵי מַדְבָּר — הֵם הַכֵּל לְכָל עַצֵּם עַצְמוֹת חַיּוֹת אֲלֵקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, שֶׁנִּתְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּכִיכּוֹל בְּלִבוּשִׁים בְּאֵלוֹ. וְעַל־יְדֵי הַדַּעַת הַזֶּה שֶׁל "מִלֵּא כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹרוֹ" מַעוֹרְרִים וּמְחַזְּקִים אֶת כָּל הַנְּפִשׁוֹת שֶׁל דְּרֵי מִשָּׁה, שֶׁנִּפְלוּ וְנִכְשְׁלוּ בְּעוֹנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, לְהַתְּקַרֵּב וְלִהְתְּדַבֵּק בּוֹ יִתְבָּרַךְ. וְעַל־כֵּן מַצּוֹת גַּר חֲנֻכָּה הוּא עַל־יְדֵי שְׁמֵן דִּיקָא, כִּי שְׁמֵן הוּא הַדַּעַת בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, כה): "שְׁמֵן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ", הַמְּשַׁכֵּת אוֹרוֹ הָאֵין סוֹף בְּעוֹלָם, עַד שֶׁכָּל אֶחָד יִרְגִישׁ, שֶׁשָּׁשׁם יִתְבָּרַךְ אֲתוֹ עֲמוֹ וְאָפְלוֹ, וְאֵין לוֹ מֶה לְהַתְּפַחַד כָּלֵל, כִּי אִפְלוּ מַעֲמָקָא דְתַהוֹמָא רַבָּא גַם־כֵּן יְכוּלִים לְשׁוֹב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּאֵמֶת וּבְתַמִּים, אִם יִהְיֶה חֻק וְאִמִּין בְּדַעְמוֹ, יִהְיֶה

משה, שהוא בחינת המקיפים" וכו' — נשמע אחר-כך מפי

א"ך שיהיה, אג"י את מקומי לא אצוב, שהוא מקומו של עולם. תמיד ידבר אליו יתברך בלשון שרגיל בו באמת ובתמימות ובכפישיות גמורה בלי שום חקמות וכו'. ועל-כן מצות גר תנקה היא למטה מעשרה טפחים להאיר ולגלות אורו האין סוף אפלו לאותן הנשמות הפגומות בעמקי תהום ומלוכלכות במעשיהן המגנים וכו' ונלכדו בחטאים חמורים, רחמנא לצלן, וכו' — אף-על-פי-כן בגדל כח הצדיק, אשר יש לו בחינת "כל", גם בהם יכולים להאיר אורו יתברך, ואשר אין שום יאוש בעולם קלל, יהיה א"ך שיהיה. אך בכל דור ודור יש מחלקת גדולה על אלו המורידים את עצמם וכו' ומצמצמים את אורו יתברך ומאירים גם לרבי משה ומגלים ומפרסמים להם את הדעת האמת של הצדיק, שגה בחינת מחלקת השבטים על יוסף, כי יוסף הוא בחינת הצדיק, שעוסק לקרב נפשות להשם יתברך, על-ידי שמוסיף והולך האור בכל יום, כי עושה בכל פעם צמצומים וכלים נפלאים, שהם בחינת חדושי-תורה וספרים חדשים, באפן שיוכלו להתקרב כל מי שירצה. ועל שם זה נקרא יוסף, שמוסיף והולך לגלות ולפרסם את השגת הדעת האמת. וכל מה שחולקים עליו יותר, הוא מתגבר יותר להוריד את עצמו וכו' ולקרב יותר נשמות ישראל אליו יתברך בחינת "יסף ה' לי בן אחר" (בראשית ל, כד), שתמיד ירצה במקרב את חדושי-תורה ומגלים את המעשה המגנו בחינת "אסף אלקים את חרפתי" (שם שם, כג), שמאסף ומבטל כל החרפות ובושות מישראל ומקרבם לאביהם שבשמים. ועל-כן כל המחלקת היתה רק על יוסף, כי רק על מי שעוסק לגלות ולפרסם את הדעת האמת, דייקא עליו יש מחלקת עצומה מחמת קנאה וסגנות חנם וכו', אשר הם הם הגורמים עכוב הגאולה. כי לולא זאת כרך היתה מחפרקמת דעת האמת בעולם, והיו כלם שבים אליו יתברך, והיו נגאלים. ועל-כן אוי להם ואוי לנפשם אלו החולקים ומעקבים להפיץ את הדעת האמת. ואף שאומרים שפגנתם לשמים, אך השם יתברך האמת יודע פגנתם וכו', כי אם בחרים שבטי י"ה נפלה שלהבת, מה יאמרו אויבי קיר. בני אדם פגומים ומלכלכים בעונותיהם וחרפאות נעוריהם א"ך גרימו פניהם לחלק על מי שעוסק לגלות ולפרסם דעת האמת של הצדיק. כי בנדאי שבטי י"ה היו קדושים, דבוקים בו יתברך, אך חלקו על יוסף, כי סברו קאלו הוא נטה מדרך האמת והוא מוציא דבה וכו', ועל-כן התיירו דמו וכו'. וטעו בזה, כי לא ירדו לסוף דעתו, שפגנתו לשמים (בראשית מה, ה): "כי למחנה שלחני אלהים לפגיקם" וגו'. ולבסוף הודו (שם מב, כא): "אבל אשמים אנחנו על אחינו, אשר ראינו צרת נפשם בהתחננו אלינו ולא שמענו, על-כן באה אלינו הצרה הזאת" וגו'. על אחת כמה וכמה בדרווחינו אלה מי יוכל להתדמות עצמו אל שבטי י"ה וחלק על מי שעוסק בהפצת הדעת האמת, שהוא בחינת יוסף. ואף שאמר, שפגנתו לשמים, שקר הוא, כי השם יתברך האמת יודע, שהוא רק מחמת קנאה וסגנות, ואוי לו ואוי לנפשו, מרוע לא יזכר את חטאות נעוריו ופגמיו הרבים, "ושלח ידיו בשלמיו חלל ברייתו" (תהלים נה, כא). אם אתה חולק על אהרן, שעוסק לעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים, תבע, שבריתך מחלל, ואוי לך ואוי לנפשך! וכו'. ועל-כן כל מי שרוצה לקים דברי רבנו ז"ל ולגלות ולפרסם למודו הטוב של לקרב רחוקים ולהפיץ מעונות

הקדוש, שדברים אלו אמנם לפני אנשי שלש-סעדות האחרים, הינו לפני עליונים, כי יש אנשי שלש-סעדות אחרים, שאומר לפניהם גם-כן תורה. והיה מוכן מדבריו הקדושים, שבשעה שאומר לפנינו תורה, עומדים שם מי שעומדים, ואומר לפניהם גם-כן מעגן התורה, שאמר לפנינו. אבל בודאי אותה התורה, שאומר לפניהם, היא גבוהה יותר הרבה. ומעט דמעט מאותן הדברים אמר לפנינו ברמז בעלמא ולא באר אותם כלל, והן הדברים הנכתבים בסוף התורה, עין שם.

וכשגמר רבנו ז"ל את כל התורה הארקה, אמר בזו הלשון: "התורה הזאת מדברת מכל היוד ספירות שפע הנקרא: חכמה וכינה, ידים, גם יראה. גם אמרו תו"ל (כתבות צו): המונע הלכה מפי תלמיד, כאלו מונע ממנו חסד ופורק ממנו יראת שמים, גם בן ותלמיד: בן — איתא בזהר הקדוש (יתרו עט): מה שמו דא חכמה, מה שם בנו, דא תפארת, תלמידים הם למודי ה', דא נצח והוד. כל דא יסוד ומלכות הנ"ל, ראה היא איברים הפנימיים, ויש ספירות, שדברתי מהם כמה פעמים (עין בפנים התורה ותבין).

החכמה, אל יגס בשום וכוחים, רק יכרח אליו יתברך בתפלה ובהתבודדות. ואל יסתכל על שום ברנה שבעולם, כמו שעשה יוסף הצדיק, שלא היתה לו שום הסתכלות בנה העולם מה שנה אומר וכו' וזה מדבר וכו' וזה חולק וכו' — רק בכל פעם היה נקלל יותר בו יתברך, ולא הסתכל על שום דבר שבעולם — ועל-ידי-זה זכה להתעלות תמיד ולהתחיות עם רב. חזק חזק, אחי! ותראה לגלות ולפרסם דעת רבנו ז"ל בעולם; הן לדבר עם בניו ובני ביתו והן לדבר עם חבריו ומידעיו מהדעת האמת והן בהפצת הספרים הקדושים. ועל-ידי-זה תמשיך את ההשארה של רבנו ז"ל בעולם. ואל תסתכל על שום מונע ומעכב, כי כל אלו המפספטים ומעכבים וכו' הם כעפרא דעלמא וכלא ממש, כי כל הדברים האלו יותר מזה עברו על ר' נתן, בשביל שצסק לגלות ולפרסם למודו הטוב של רבנו ז"ל בעולם: צמד עליו הסמך-מ"ם "מכית" (מבין אנשי-שלומנו) "ומבחוץ" (מתנגדים), ורנפוהו כל ימי חייו ונאסרוהו בבית-הספר וכו'. והוא לא התפעל כלל, רק מסר נפשו כל ימי חייו ונשבר את כל המניעות והעכובים וכו' ופעל מה שפעל והפיץ וגלה ופרסם דעתו של רבנו ז"ל. אשרי לו! ואשרי חלקו! יהי חלקנו עמו לצד ולנצח ונצחים!

פה יספר ספור נפלא ממעלת הזוכה לבא אל רבנו ז"ל בשלשה זמנים שקבע לנו, הינו ראש השנה, שבת חנכה, שבועות, וממה יכולים להנצל על-ידייזה.

יום א', י"ז באב תקס"ט: צמד ר' נתן ועוד אנשי-שלומנו לפני רבנו ז"ל בביתו. ודבר עמהם רבנו ז"ל בעבודתו יתברך כדרךכו ומתקלית הנצחית. ופתאם שמעו קולות מבעד לחלון והלכו לראות. וראו, שהוליכו מת לפני חלונות ביתו. והיו הולכין אחריו ובוכין ומספדין עליו כדרך העולם. ענה ואמר רבנו ז"ל: "דער מת קער לאכין" — המת מסתמא שוחק בלבו, על שבוכין אחריו, כי בוכין, על שנפטר מן העולם, כאלו אומרים לו: "הלא טוב, אם היית מאריך עוד ימים בזה העולם, והיתה לך עוד מרירות העולם". (אמער וואלסט נאך פאר שווארצט גינוארין אויף דער וועלט). ושאל אותו ר' נתן: "הלא גם שם לא ינוח מיסורים, כי לא היה צדיק גדול כל-כף, שלא יסבל שום צער גיהנם וחבוט הקבר. ואם כן גם שם יש לו יסורים!" השיב לו רבנו ז"ל: "על-כל-פנים עתה יהיה הקץ והגמר מהיסורים וצערו, כי יסבל מה שיסבל, ואחר-כך יזכה למה שפעל בזה העולם איזה שכר עולם הבא על מעשיו הטובים". חזר ושאל אותו ר' נתן: "הלא יש גלגולים, ואולי יצטרך לו להתגלגל עוד פעם אחת בזה העולם, ואם-כן מה פעל במה שנפטר עכשו מצרות עולם הזה?" השיב לו רבנו ז"ל: "אם ירצה, יוכל להתעקש ולטען שם, שאינו רוצה בשום אפן להתגלגל ולילך עוד הפעם בזה העולם". ושאל אותו ר' נתן: "וכי יועיל זה מה שלא ירצה להתגלגל?" השיב לו רבנו ז"ל: "בנדאי יועיל, אם יתעקש ויטען: 'עשו עמי מה שתמצאו בן, ועשו עמי הגמר והסוף בן כרצונכם, רק בזה העולם אל אחרז עוד להתגלגל חס ושלום'". ואמר אז רבנו ז"ל בזה הלשון: "ער קען זאגן, עקט מיט מיר דא" "כנ"ל, שיוכל לטען ולהתעקש למעלה, שלא יצטרך לשוב ולהתגלגל בזה העולם, וזה יועיל". וחזר ר' נתן ושאל כמה פעמים את רבנו ז"ל: "אם יועיל זאת? (רבי, וועט דאס טאקע נוטצען?)"

וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל, שְׁבוּדָאֵי יוֹעֵיל, אִם יִהְיֶה חֶזֶק בְּדַעְתּוֹ לְטַעַן בְּךָ.

אח־רֵכֶּךָ בְּאוֹתוֹ שְׂבוּעַ הִיָּה מַעֲשֵׂה נוֹרָא: כִּי אַחֲרֵי שֶׁר' נִתֵּן שְׂאֵל אֶת רַבֵּנוּ ז"ל: "הֵאֵם יוֹעֵיל, מִה שְׂיִתְעַקֵּשׁ הָאָדָם וַיֹּאמֶר, שְׂאִינוּ רוֹצֵה לְהַתְגַּלְגַּל?" וְהַשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל: "כֵּן בּוֹדָאֵי" (כַּנ"ל בְּסִימָן תַּתמג). וְאָז בְּאִמְצַע הַשְּׂבוּעַ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְאִנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ עֲצֵה נוֹרָאָה, שֶׁהָאָדָם יִזְכֶּה לְבוֹא אֵלָיו אַחֵר הַסְתַּלְקוֹתוֹ, שְׂיִשְׁבַּע עַל זֶה בְּנִקְיִטַת חַפֵּץ .

וַיֵּשׁ בְּזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלָם: בְּעִיר מַעְדוֹוְעֵדִיבְקַע הִיָּה גַּר אִישׁ אֶחָד מֵאִנְשֵׁי רַבֵּנוּ ז"ל, וְשָׂמוּ ר' הִירֶשׁ. וְהָיוּ לוֹ בֵּן יָחִיד וַיִּתְּבַח וַיַּחֲדֶה. וּמִחֲמַת שֶׁהֵבֵן הִיָּה יָחִיד אֶצְלוֹ, עַל־כֵּן אֶהְבְּתוֹ אֵלָיו הִיָּתָה עַד אֵין לְשַׁעַר. וַיְהִי הַיּוֹם, וַנְּחַלֶּה הַבֵּן מָאָד בְּחֵלֵי הַשַּׁעוּל, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, אַךְ ר' הִירֶשׁ לֹא הִיָּה מִבֵּין עַל מַחֲלַת בְּנוֹ, עַל־כֵּן לֹא לָקַח אֵל לְבוֹ כָּל פְּרֻטֵי הַמַּחֲלָה, וְהִיָּה הַכֵּל נִקַּל בְּעֵינָיו. אַךְ חֲתָנוּ, שֶׁהִיָּה גַם־כֵּן כְּרוּךְ קֶצֶת אַחֵר רַבֵּנוּ ז"ל, הוּא הַבֵּין, שֶׁהַמַּחֲלָה הִיא אֲנוּשָׁה מָאָד, וְעַל־כֵּן נִתְיָשָׁב, שְׂיִקַּח אֶת חוֹתָנוּ ר' הִירֶשׁ, וַיִּסְעוּ שְׁנֵיהֶם אֵל רַבֵּנוּ ז"ל אֵל עִיר בְּרֶסֶלַב. וַיְהִי כְּבוֹאָם אֵל רַבֵּנוּ ז"ל, תַּכְּף וּמִיָּד הִזְכִּיר חֲתָנוּ לְרַבֵּנוּ ז"ל בְּעֵבֹר גִּיסוֹ, שֶׁחוֹלָה בְּמַחֲלַת הַשַּׁעוּל, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, וַיִּבְקֶשׁ מֵרַבֵּנוּ ז"ל מָאָד, שְׂיַפְצִיר בְּתַפְלָה בְּעֵבֹרוֹ שְׂיִתְרַפָּא, וְהַשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל בְּזוֹ הַלְשׁוֹן: "בְּזֶה הָעוֹלָם אֵינִי יְכוֹל לַעֲשׂוֹת לוֹ שׁוּם טוֹבָה, אַךְ בְּעוֹלָם הָעָלְיוֹן אוֹכַל לַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹבָה אַחֵר פְּטִירָתוֹ". וְאָמַר לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל, שְׂיֵאמַר לְגִיסוֹ, שְׂיָבֹא אֵלָיו וַיְדַבֵּר עִמּוֹ מִה שְׂצָרֶיךָ. וַתַּכְּף וּמִיָּד כְּשֶׁשָּׂמַע חֲתָן ר' הִירֶשׁ דְּבוּרִים אֵלּוּ מֵרַבֵּנוּ ז"ל, נִבְהַל מָאָד מָאָד וַהֲתַחִיל לַעְוֹרֵר רַחֲמִים אֶצְל רַבֵּנוּ ז"ל, שְׂיִשְׁתַּדֵּל לְהַמְתִּיק הַדִּין וְשְׂיַעֲוֹרֵר רַחֲמִים רַבִּים עָלָיו, כִּי רַחֲמֵנוּת גְּדוּלָּה עַל חוֹתָנוּ מָאָד, אִם יִפְטֹר בְּנוֹ יָחִידוֹ הַחֲבִיב לוֹ כָּל־כֶּךָ. וְרַבֵּנוּ ז"ל שָׁתַק וְלֹא הַשִּׁיב לוֹ

(*) שְׂמַעְתִּי מֵאִנְשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ, שֶׁהַמְנַהֵג אֶצְלָנוּ בְּשִׂמְחַת־תּוֹרָה בְּשַׁעַת הַהַקְפּוֹת, כְּשֶׁשָּׂמַח וְרוּךְ עִם הַסְפַר־תּוֹרָה, אִזּוֹ יִשְׁבַּע: "רַבּוֹנוּ־שֶׁל־עוֹלָם, אֲנִי נֹשֵׁב בְּסִפְר־תּוֹרָה, שְׂתַכְּף וּמִיָּד אַחֵר הַסְתַּלְקוֹתֵי מִהָעוֹלָם, שְׂיָבִיאוּ אוֹתִי אֵל רַבֵּנוּ ז"ל בְּעֵבֹר מִתּוֹנִי, וְאִזְכֶּה לְהִיָּתוֹ עִמּוֹ בְּמַחֲצוֹתוֹ" וְכוּ'.

שום דבר. והוא הרבה דברים על רבנו ו"ל, שירחם וכו', ענה ואמר לו רבנו ו"ל: "למה אתה דוחק עלי? אינך יודע, שאם אשפדל בעבורו לטובתו שיתרפא, מכרח השם יתברך לקח מזה העולם במקומו שלשה עשר אנשים אחרים". ואצל אבינו שבשמים כל בניו שוין אצלו. ועוד אפשר, שאתה מהשלשה עשר אנשים — ועל-כן למה אתה מתעקש עלי?" וכששמע זאת, הפסיק מלדבר עם רבנו ו"ל בענין הזה. ונסע חזרה עם חותנו אל ביתם ויצץ לגיסו, שיסע בעצמו אל רבנו ו"ל. וכן עשה ונסע וכא אל רבנו ו"ל. ודבר עמו רבנו ו"ל מה שדבר וכו', וחזר ונסע אל ביתו בעיר מעדוודיבקע, ואחר שני חדשים נסתלק. ואביו, ר' הירש, התאבל על בנו יחידו מאד ולא אבה להתנחם מרב צערו הקשה, עד שכמעט יצא מדעתו מרב עגמת הנפש והצער. ובשבעת ימי האבל אז ספר לו חתנו כל מה ששמע מרבנו ו"ל כנ"ל. ויתמרמר ר' הירש על-זה מאד ובכה עוד יותר. ותקף אחר שבעת ימי האבלות נסע ר' הירש בעצמו אל עיר ברסלב אל רבנו ו"ל והגיע בלילה. והיתה כבר שעה מאחרת, אף-על-פי-כן מרב צערו הלך אל בית רבנו ו"ל. ורבנו ו"ל התחיל כבר לפשט מלבושיו לילך לישן על המטה. ודפק על הדלת, ופתח לו המשמש, (שהיה אז ר') שלמה מוגוריניצער, נכד הצדיק ר' שלמה לוצקער, תלמידו של המגיד ממעזריטש ו"ל). ואמר לרבנו ו"ל: "אשר ר' הירש מעיר מעדוודיבקע בא". וצוה רבנו ו"ל, שיבגס. ותקף ומיד כשאף ראה את רבנו ו"ל, התחיל לבכות. ובכה בדמעות שליש, עד שלא היה יכול אפלו להתחיל לדבר. ורבנו ו"ל נחם אותו בתנחומים ואמר לו: "הלא עקר תולדותיהם של צדיקים

(*) עין בזהר הקדוש (בלק ר"ד): כשנסתלק ר' יוסי דמן פקיעין, ויבנו הקטן בכה הרבה על פני אביו לפני הקדוש-ברוך-הוא מה יהיה עמו, כי נשאר יתום קטן, ומי ילמדנו תורה. ושפך דמעות הרבה לפניו יתברך, ועל-ידי-זה עשה רצש גדול בכל העולמות. ושלש מאות אלף צדיקים השתדלו למעלה, שתחזר נשמת ר' יוסי בגופו, ויחיה עוד, והתקופו לו עשרים ושנים שנה. אך הפלאך המנות לקח תמורתו שלשה עשר אנשים אחרים, רחמנא לילן, עין שם.

(*) מחבר הספר הקדוש "דברת שלמה".

מעשים טובים וכיוצא! ודבר עמו רבנו ז"ל דבורי נחמה, אף הוא מאן להתנחם. ואמר לרבנו ז"ל: "אף מה עושים עם קדיש לאחר מותי, כי רק הוא הנה הקדיש שלי?" ענה ואמר לו רבנו ז"ל: "אני אהיה הקדיש שלך, ואני אלמד אותך איך למות?" ורמוז רבנו ז"ל בידו הקדושה להמשמש שלו (הנ"ל), שיצא ויסגר הדלת, ויצא. אף מרב כסופו מה שיאמר לו רבנו ז"ל, השאיר פתוח את הדלת מעט מזעיר כמו שפארינע, כדי שיוכל לשמע מן התרפים איזה דבור. ורבנו ז"ל דבר עם ר' הירש הרבה, והמשמש בחוץ לא שמע שום דבר, רק דבור אחד נשמע לאזנו, שאמר לו רבנו ז"ל, שישבע בנקיטת חפץ, שיבוא אליו אחר פטירתו תכף ומיד אחר סתימת הגולל. והתחיל ר' הירש לרעד מפחד, וארכבותיה דא לך נקשן, והתחיל רבנו ז"ל להרגיעו: "מה לך לפחד מהמיתה?! הלא שם הוא עולם נאה ביותר מכאן וכו'!" ונפרד, שקורין גיזעגינט, מרבנו ז"ל ונסע עוד בלילה הזה אל ביתו לעיר מעדוודיבקע. וחי עוד כמה שבועות ונסתלק. ובתוך כך נסע השמש ר' שלמה הנ"ל לעיר מעדוודיבקע אודות עסקיו. ובאותה העת הנה, רחמנא לצלן, דבר בעיר, ומתו כמה תינוקות, רחמנא לצלן. ורצו אנשי העיר לשלח איש אל רבנו ז"ל עם פדיון, שיתפלל בעבורם, אף לא מצאו באותה העת מי שנוסע לעיר ברסלב, ולא ידעו לשיט עצות. ובתוך כך נסתלק ר' הירש. ור' שלמה הנ"ל ספר להם, איך שרבנו ז"ל אמר לר' הירש העצה הנ"ל, שישבע בנקיטת חפץ, שיבוא אליו. ומחמת שהיה עוד קדם הקבורה, נספם בין אנשי-שלומנו ובתוכם ר' יודיל, אשר בעת שיעשו ההקפות עמו פנהו, וקחו ספר תורה וישביעו את הנפטר, שילך תכף ומיד אל רבנו ז"ל ויספר לרבנו ז"ל גם כן מהדבר, שיש בעיר, רחמנא לצלן, על התינוקות, שמתים בעיר, רחמנא לצלן. נאחר זמן חזר ר' שלמה הנ"ל אל רבנו ז"ל. וכאשר נכנס אל רבנו ז"ל, שאל אותו רבנו ז"ל: "האם זוכר, אימתי מת ר' הירש?" והשיב לרבנו ז"ל, שאינו זוכר היטב את היום. ושאל

אותו רבנו ז"ל: "האם לא היה בזה היום?...?" ונזכר ר' שלמה תכף ומיד ואמר: "כן! כן! בזה היום היתה הסתלקותו". ענה ואמר לו רבנו ז"ל: "הראית, כי תכף אחר סתימת הגולל בא אלי בלי שום עכוב כלל!"

אף אחר-כך סמוך לראש-השנה, כשבא ר' יודיל אל רבנו ז"ל ודבר עמו אודות הענין הנ"ל לשבע בנקיטת חפץ, ששמע מהמשמש הנ"ל, אז אמר לו רבנו ז"ל ענין אחר קצת, כי התחיל רבנו ז"ל לדבר עמו מעולם התהו, ואיך שהוא חסד חנם לגלות לנפטר, שהוא קבר מת, כי נדמה לו, שהוא עדין חי ועוסק בצסקיו הפרטיים וסובב והולך בזה העולם בדמיון, רחמנא לצלן. וסיים רבנו ז"ל: "עצה להנצל מעולם התהו היא להשבע בנקיטת חפץ, שכל ימי חייו יהיה אצלי על השלשה זמנים הקבועים להתקבץ אצלי, (הינו על ראש-השנה ועל שבת-הגפה ועל חג השבועות), וכן לשבע בנקיטת חפץ, שתכף ומיד אחר המיתה וההסתלקות, שיבוא אליו, ואז יהיה הכל על נכון, וינצל מהכל". וספר לו רבנו ז"ל ספור, שראה באיזה פנקס: שבעיר אחת היה שם איזה רב, שהיתה לו אהבה גדולה עם בעל-הבית אחד שבעיר. פעם אחת נתקשרו בתקיעת כף, שכל מי שישתלק קדם, יבוא ויספר לתברו מהנעשה עמו. ונסתלק הרב מקדם, ונשתהה הדבר עשר שנים. והגיע עת הסתלקותו של הבעל-הבית הנ"ל, וספר את הדבר לבנו ומסר לו כח התקיעת כף, ונשתהה עוד עשר שנים. ונסתלק גם הבן ומסר את הדבר לבנו ומסר לו כח התקיעת כף, ונשתהה שמונה שנים. ובא הרב הנ"ל לכן בנו של הבעל הבית וספר לו מה שעבר עליו: בעת שהניחו אותו בקבר, נדמה לו, שהוא חזק ובריא על כל איבריו. ומה זאת, שיעשו עול כזה לקח אדם חי ובריא ולקברו בחייו. רק מה לעשות? אחר-כך בא על דעתו לנסות את עצמו, אולי יוכל לעלות מקברו. ונדמה לו, שהרים את הגולל עם עפר הקבר ויצא מקברו. רק איך אפשר להכנס לעיר, הלא הוא מלבש במכריכין של מתים. והיה בדעתו להמתין עד חשפת לילה בין

השמשות, ואז יכנס לביתו. ומרחוק הסתפל על העיר והכיר את הבתים, וגם את ביתו הכיר. אחר־כך בא על דעתו, כי אי־אפשר לו להכנס כן אף לביתו, כי יפחדו בגי ביתו. בתוך כך נדמה לו, שהולך סרסור (טענדלער) ונושא מלבושים, ויש לו גם מלבושים, ששייכים לו, כמלבושי הרבנים. ודבר עמו, אולי יעשה עמו חלוף על התכריכים, כי הם טובים וחדשים עדין, וזה יום אחד שלבשם. והספים הסרסור ונתן לו המלבושים, ונכנס לעיר. כשנכנס, ראה, שאין זה העיר שלו, כי יש שם בתים אחרים. וסבר בדעתו, אולי טעה ונתעה לאיזה עיר אחרת קרובה. בתוך כך נשתהה קצת לתוף הלילה, ובכל בתי העיר כבו את הנרות כנהוג, רק בבית אחד האיר עדין. ונכנס לבית זה, והוא רעב מאד. כשנכנס ראה, ששם הוא בית מבשיל. ושאל: "יש כאן מה לאכל?" והשיבו לו: "יש, אבל יש לך מעות?" השיבו: "אין לי". אמרו לו: "בכאן אין אכל בלי מעות, כי הוא בית מבשיל, וצריכים לשלם על האכל שאוכלים". ויצא בפחי גפשו. בתוך כך האיר היום, כי אז היה מלילות הקיץ, וראה מרחוק שני אנשים, ויש להם איזה דין ודברים ביניהם. ונתקרב אליהם ואמר להם: "אני רב ועושה דין־תורה ופשרות!" והסכימו, שיעשה איזו פשרה ביניהם. "ופסקתי להם דין תורה אמתי" (כך ספר הרב). ונתן לו אחד שני זהובים, ונכנס אל הבית מבשיל הנ"ל וצוה לתן לו אכל. ומגו לו קצת יי"ש, ורצה לשותות. בתוך כך באו שני שליחים ואמרו אל הרב: "הבית־דין שלח אתריך לילך תכף ומיד". ואמר, שרוצה לאכל קדם, כי הוא רעב מאד. ואמרו לו השליחים: "אין לנו זמן, רק תכף ומיד בוא עמנו!" והיה מִכרח לילך עמם. כשבא אל הבית־דין, גתרגו עליו הבית־דין מאד ושאלו אותו: "מדוע באת לכאן, איש נר, לפסק בכאן דין־תורה אמתי? כמה זמן ממתנינים אנחנו לזה, שיבוא לפנינו דין תורה אמתי, ועכשו באת לכאן ופסקת דין תורה אמתי". וצויו לחפש

* מתוך.

* מטבח.

אָצלו, אולי לקח שחד. וּחֲפָשׂוּ אָצְלוּ וּמָצְאוּ הַשְּׂנִי זְהוּבִים הַנִּל. וּפְסָקוּ הַבֵּית־דִּין לְהַעֲבִיר וּלְהַפְשִׁיט מַעֲלָיו הַמְּלַבּוּשִׁים וּלְדַחֵף אוֹתוֹ עָרוֹם. וְעָשׂוּ כֵּן, וְהָיָה לְהִרְבּוֹ צַעַר וּבוֹשָׁה גְדוֹלָה. וְאָמַר בְּדַעְתּוֹ, שְׂטוֹב לְפָנָיו לִילֵף וּלְחַזֵּר אֶל קַבְרוֹ, כִּי מַחֲיִים כָּאֵלוֹ — טוֹב מֵהֶם הַמָּוֶת, אָבָל אִיךָ חוֹזְרִים אֶל הַקֶּבֶר, הֲלֹא אֵין לוֹ תַּכְרִיכִים! בְּתוֹךְ כֵּן הִתְחִיל אֶחָד לִטְעֵן בְּשִׁבְלֵוֹ: "עַד מָתִי יִצְעָרוּ אוֹתוֹ כָּל־כֵּן! יִקְחוּ אוֹתוֹ לַמִּשְׁפָּט, וַיִּקְבֵּל אֶת דֵּינּוֹ וַיִּפְטֹר". [וַיִּכְתּוּב כֵּן שֶׁסָּפַר זֹאת רַבְּנּוּ וַיִּל, הַעִיר רַבְּנּוּ וַיִּל: "מִסְתַּמָּא הַזְּכוֹיֹת שְׁלוֹ טְעֵנוּ כֵּן בְּשִׁבְלֵוֹ"] וְהַשִּׁיבוּ: "כִּי אֵי־אֶפְשָׁר לְקַרְבּוֹ אוֹתוֹ עַדִּין אֶל הַמִּשְׁפָּט, מִחֲמַת הַתַּקִּיעַת כֵּן, שְׁמֵן בְּזֶה הָעוֹלָם". וְהָיָה מִכְרַח מִקְדָּם לִילֵף וְלַהוֹדִיעַ וּלְהַפְטֹר מִהַתַּקִּיעַת כֵּן, וְאִז הִלֵּךְ וְהוֹדִיעַ לְבָן בְּנוֹ אֲמַר עֲשֵׂרִים וּשְׁמוֹנֶה שָׁנִים.

וְסִיִּים רַבְּנּוּ וַיִּל: "אָבָל מִי שֶׁזָּכָה לְהִיּוֹת אָצְלִי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה: הֵינּוּ בְּרֵאש־הַשָּׁנָה, שְׁבַת־חֲנֻכָּה וְחַג הַשְּׂבוּעוֹת — יִבְצֵל מֵעוֹלָם הַתְּהוֹוָה".

*) עַמֵּד וְרֵאָה עֲנֵשׁ עוֹלָם הַתְּהוֹוָה, שֶׁרַב אֶחָד הַצָּרֵף לִילֵף בְּדַמְיוֹ, חֲמַנָּא לְצֵלוֹ, עֲשֵׂרִים וּשְׁמוֹנֶה שָׁנִים, עַד שֶׁבָּא אֶל מִשְׁפָּטוֹ. וּפְעַם אַחַת אָמַר רַבְּנּוּ וַיִּל עַל רַב אַחֵר, שֶׁהוּא קָבַר בְּקַר בְּכֵמָה כִּמֵּי חַיִּים, הֵינּוּ שְׁנֵתְגַלְגַּל בְּזֶה הָעוֹלָם כְּמָה פְּעָמִים. וְזֶה רַב, מִכָּל־שֶׁבֶן וְכָל־שֶׁבֶן סָתֵם בְּצֵלִי־בְתִים הַרְחוּקִים וְכוּ', מִי יוֹדֵעַ וְכוּ' מִה שֶׁיִּהְיֶה עִמָּהֶם וְכוּ'. וְעַל־כֵּן נִהְיָ יִמֵּן אֶל לְבוֹ — אֵלוֹ הַצְּדִיקִים, שְׁנוֹתְגִין מִיתָמָן כִּנְגֵד לְבָן (קַהֲלַת רַבָּה פָּרָק ז'). וְזוֹכָה לְהַתְּיָשֵׁב בְּעוֹר בְּחַיִּים חַיִּיתוֹ וּבוֹרֵם אֵלָיו יִתְקַבֵּר וּמִתְבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְקַבֵּר כְּכֵל יוֹם יוֹם וּמִתְדַבֵּק עִצְמוֹ עִמּוֹ יִתְקַבֵּר. וְאֵל דְּבַר זֶה יְכוּלִים לִזְכּוֹת דִּיִּיקָא, כְּשֶׁבָּאִים אֶל רַבְּנּוּ וַיִּל בְּהַשְׁלָשָׁה זְמָנִים. כִּי בְּרֵאש־הַשָּׁנָה זוֹכִים לְהַתְּעוֹרֵר מִשְׁנֵנוֹ הַעֲמָקָה, שִׁשְׁנֵן וְכוּ'. וּכְשֶׁבוֹעוֹת מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ הַתְּעוֹרְרוֹת וְחַיִּיתוֹ לְהַתְּמִיד בְּתוֹרְתֵנוּ הַקְּדוּשָׁה שְׁעוֹרִים כְּסִדְרָן לְהִיּוֹת וְלִטְעֵל כְּכֵל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. וּבְשְׁבַת־חֲנֻכָּה מְקַבְּלִין אֶת הַעֲנֵן שֶׁל תּוֹרָה וְהוֹדָאָה לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל אֶת שֵׁם יִתְקַבֵּר עַל כֵּל הַסִּפֵּר חֲסָם, שְׁעוֹשָׂה עִמָּנוּ שֵׁם יִתְקַבֵּר. אֲשֶׁר עַל־דִּבְרֵיהֶם, כְּשֶׁאֲדָם חוֹשֵׁב עַל אֲתָרֵיתוֹ וְתַכְלִיתוֹ כְּכֵל יוֹם, אִז כְּשֶׁבָּא הַיּוֹם הָאֲתָרוֹן, הוּא שׁוֹחֵק, כְּמוֹ שֶׁאָמַר (מִשְׁלֵי לֹא, כֹּה): "עַד וְהָדָר לְבוֹשָׁה וּתְשַׁחֵק לַיּוֹם אֲתָרוֹן" — כְּשֶׁלּוּבֵשׁ לְבוֹשׁ עַד וְהָדָר, שֶׁמְחַזֵּק אֶת עִצְמוֹ כְּכֵל מִה שְׁעוֹבֵר עָלָיו, וּבוֹרֵם אֵלָיו יִתְקַבֵּר וְאֵל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה כְּכֵל יוֹם — אִזִּי כְּשֶׁמְגִיעַ הַיּוֹם הָאֲתָרוֹן, הוּא שׁוֹחֵק. וְעָלָיו אֲמִירוֹ (ירושלמי בְּרַכּוֹת פָּרָק ב'): אֲשֶׁרִי אֲדָם, שֶׁשַּׁעַת מִיתָתוֹ כְּשַׁעַת לְתָתוֹ. וְעַל־כֵּן, אֲהוּבִי, אַחִי, אֵל תְּהִיָּה בְּטֵלָן וְאַחַז אֶת עִצְמָךְ בְּרַבְּנּוּ וַיִּל וּבְלַמּוּדוֹ הַקְּדוּשׁ בְּתַמִּימוֹת

מכתבים בענייני חנכה מספר שאלות ותשובות "אשר בנחל"

א.

בעזרת השם ותבריך, ליל ראשון דחנכה ה'תשכ"ד.

שלום ובכרחה וכל טוב סלה לאהובי, אחי, יקרתי, הצמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, השותה בצמא מימי הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו יאיר.

מכתבך היקר קבלתי, ושמתתי מאד, ועקר שמחתי, שמתחילי דבריך אני מבין, שאתה עוסק בעבודת השם ותבריך על-פי דרכו של רבנו הנחל נובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו, שהיא דרך האמת, דרך שדרכו בה אבותינו הקדושים מעולם ועד עתה, והוא ענין ההתבודדות — לפרש שיחתו לפניו ותבריך בשירות ותשבחות, בתפלות ובקשות; חזק, חזק, אחי היקר, כי זה העקר,

ובפשטות גמורה. ותהיה רגיל לדבר עמו ותבריך בלשון, שאתה רגיל בה. ותספר לפניו ותבריך את כל מחשבותיך, דבוריך ומעשיך בכל יום ויום מתנש, ובכל מקום, שרק תבוא בינה העולם, תדבר עמו ותבריך. וכן תהיה רגיל להתפלל התפלות הקבועות: שחרית, מנחה, מעריב, חצות מלה במלה ותקשר את כל מחשבתך בדבורי התפלה. וכן שתמיד מאד מאד בלמוד תורתנו הקדושה ותטיל בכל חלקי התורה הקדושה: מקרא, משנה, גמרא (בבלי, ירושלמי), תוספתא וכל ספרי המדרשים וזהו הקדוש ורמב"ם, טור ושלחן ערוך וספרי הלכה וקבלה וכו'. ואז פשיע היום והשעה והרגע האחרון, תוכל לשחק מהכל. והעקר, אהובי, אחי, שיהיה בלב אמת בלי שום פניות רק בהעצב לכת, ותסבל בזיונות ושפיכות דמים ועלבונות וחרם ותשתק — אז תנצל מכל מיני ענשים קשים ומרים שבעולם. ואם היה האדם יודע, איזו קרירות ואלו ענשים קשים ומרים הוא מוריד מעצמו וכו', היה מקבל על עצמו הכל והיה שותק למחרפו ולמבזו, ועוד דורות היה שולח להם. וצריך, שתדע, שאבות העולם ומשה רבנו, היו מבזים ומתקפים אותם. ואמרו רנ"ל (הובא בגלגוט ירמיה רמ"ז): אוריה ויחזקאל וירמיה, היו ישאל מולזלים אחריהם וכו', עין שם. ועל-כן טוב לו לאדם, שיחרפו ויבזו אותו עוד בזה העולם, ועל-ידי-זה ינדבך ויתקנה מהכל יזכה להכנס בעלמא דאתי בלי שום בזיון ובלי שום רשות. אשרי ואשרי הוזהר להיות מקרב אל רבנו ו"ל בעולם הזה ולציתו באמת לאמתו! אשרי לו! ואשרי חלקו!

וְאִם תִּזְכֶּה לְהִתְמַיֵּד בְּזֶה מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ וּלְכַלִּי לִפְלַל בְּדַעְתָּךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, תִּזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְדַבְּרִים נוֹרְאִים עֵינַי לֹא רָאִתָּה וְכוּ', כִּי כָּבֹד יִדְעָתָּ מֵהַשְּׂאֵמֶר רַבְּנוּ ז"ל לְמוֹהַרְנ"ת ז"ל, אֲשֶׁר גַּם אֵלֵיהוּ לֹא בָּא לְמַדְרַגְתּוֹ כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהִתְבּוּדוּת, וְכֵן מוֹבָא בְּדַבְרָיו הַקְּדוּשִׁים (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן ק), אֲשֶׁר כָּל הַצִּדִיקִים הֶאֱמַתִּים, הַגְּדוּלִים בְּמַעֲלָה מְאֹד, לֹא זָכוּ לְמַדְרַגְתָּם, כִּי אִם עַל-יְדֵי תַפְלָה וְהִתְבּוּדוּת, עֵינַי שָׁם.

וְהַעֲקָר — לְכָל תַּפֵּל בְּדַעְתָּךְ, כִּי תִדַּע שֶׁהַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, מְמַלֵּא כָּל עֲלָמַיִן וְסוֹבֵב כָּל עֲלָמַיִן וְכוּ', וְשׁוֹמֵעַ כָּל דְּבוּר הַיּוֹצֵא מִפִּיךָ וְכוּ', וּמֵהַ שְׂאֵתָה כּוֹתֵב שְׁעֵדִין אֵינְךָ רוֹאֶה שׁוֹם הַתְּקַרְבוֹת וְכוּ', חֵס וְשְׁלוֹם, אֵל תִּגִּיד זֹאת, כִּי זֶה לְבַד, לְדַעְתִּי, תַּכְלִית הַהִתְקַרְבוֹת, שְׂאֵנוּ זֹכִים לְדַבֵּר לְפָנָיו בְּהִתְבּוּדוּת, שְׂאֵנִישִׁים מְגַשְׂמִים כְּמוֹנוֹ, מְלֵאִים עֵוֹן וּפְשָׁע, קְרוּצֵי חֲמָר, זֹכִים לְדַבֵּר עִם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אֲשֶׁר אֶפְלוּ מִלְּאֲכֵי מַעֲלָה וּשְׂרָפִים וְכוּ' וְכוּ' אֵינָם זֹכִים לְזֶה, וְאֵיךְ גַּעֲלָה עַל דַּעְתָּךְ לְכַתֵּב כְּזֹאת! ? אֲשֶׁרִינוּ וְאֲשֶׁרֵי חֲלַקְנוּ אֶלְפֵי פַעְמִים, שְׁזָכִינוּ לְהִתְקַרֵּב לְאוֹר גְּנוּז וְנוֹרָא בְּזֶה, אֲשֶׁר רַב עֲמָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִיָּקְרִים לֹא זָכוּ לְזֶה מְרַב הַהִסְתַּרּוֹת וְהַמְחַלְקֵת עַל רַבְּנוּ ז"ל, יִתֵּן הַשֵּׁם יַעֲבִיר זְרוֹן מִן הָאָרֶץ, וְיִתְגַּלֶּה כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ, שֶׁהוּא אוֹר רַבְּנוּ ז"ל בְּעוֹלָם, וְיִדַּע כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָּה פְעַלְתּוֹ, וְיִבִּין כָּל יְצוּר כִּי אֵתָּה יְצַרְתּוֹ וְכוּ' וְכוּ'.

אַמֵּת שְׂצָרִיכִים לִידַע מֵהַשְּׂאֵמֶר מוֹהַרְנ"ת ז"ל: "צוֹ זַיִן אֵינִי עָרְלִיקֵעַר יוֹד בְּעִדְאָרְךָ נַעֲמַעַן אֶסְאֵךְ צִיִּית" [לְוֹקֵחַ הַרְבֵּה זְמַן כְּדֵי לְהִיּוֹת יְהוּדֵי בְּשָׂר], אֲבָל בְּתוֹךְ כֶּף צָרִיךְ לְהַחֲיוֹת עֲצָמוֹ בְּמֵה שְׁיָכוֹל פַּעַם בְּתוֹרָה, פַּעַם בְּתַפְלָה, פַּעַם בְּמַצּוֹת וּבְגִמְלוֹת חֻסְדִּים, וּבַפְּרָט בְּהִתְבּוּדוּת — לְחֻזַּק אֵת עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם מִחֻדָּשׁ בְּעַקְשָׁנוֹת וּלְהִתְבּוּדֵד עִמוֹ יִתְבַּרֵּךְ, עַד שְׂיִרְאֶה הַשֵּׁם וְיִשְׁקִיף וְכוּ', וּבַפְּרָטֵי פְרָטִיּוֹת יְסוּד הַכָּל לְהִתְחַזֵּק לְהִיּוֹת תָּמִיד בְּשִׂמְחָה וּבְכַפְּנִים שׁוֹחֲקוֹת, שְׂאֵף אִם הָאָדָם אֵינוֹ יָכוֹל לַעֲשׂוֹת שׁוֹם דְּבָר בְּעַבְדוּת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵּךְ, אַף-עַל-פִּי-כֵן צָרִיךְ לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה תָּמִיד וּבְכַפְּנִים שׁוֹחֲקוֹת דִּיקָא.

וימה ש'בבקשת' ממני לכתוב לך הפנויות מהאר"ל על הדלקת הנרות של חנכה, אחי, יקירי, הלואי שנוכח לקיים מצות הדלקת נרות חנכה בפשיטות ובתמימות ובשמחה עצומה עד מאד, עד ש'נרקד' מחמת שמחה, שאנו זוכים לקיים מה שאנו הבורא יתברך שמו על-ידי צדיקיו הקדושים להדליק גר חנכה בשביל גדל הגם שהיה אז ובכל דור, שעומדים עלינו לבלותינו ברוחניות ובגשמיות, ו'הקדוש-ברוך-הוא' מצילנו מדם, על-ידי אור צדיקי האמת ששולח לנו בכל דור, אשר לולא זאת לא היינו יכולים להתקיים בגלותנו אפלו יום אחד, ומהדעת של הכהן הגדול הצדיק האמת געשה גם, ואנו מחיים עצמנו ומתקיימים כבר זה ימים ושנים וכו' וכו', והבן.

אך מגדל אהבתי אליך, לא אמןע טוב מקד, ואף שאני בעצמי עוד רחוק מאד מחכמת הקבלה, אף-על-פי-כן ארשם לך כמה יחודים לכונן בהדלקה לפי קצור השגתי:

בברכה ראשונה: "ברוך אתה ה'" — תכונן הוניה דע"ב עם אקי"ק.

"להדליק" — תכונן ג' הויו"ת: ע"ב ס"ג מ"ה שעולים להדלי"ק.

"גר" — תכונן שלשה יחודים: הוניה אקי"ק, הוניה אלקים, הוניה אדנ"י, שהם — חפ"ד, חג"ת, גה"י [חכמה, בינה, דעת, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד].

ובברכה שניה תכונן: "ברוך אתה ה'" — הוניה דס"ג עם אלקים, "שעשה נסים לאבותינו" — תכונן הוניה אלקים.

ובברכה שלישית: "ברוך אתה ה'" — תכונן הוניה דמ"ה עם אדנ"י, "לזמן הנה" — תכונן הוניה אדנ"י.

ואחר-כך תכף-ומיד תדליקו כדינו, ובעוד שאתה מדליק תאמר "הנרות הללו" וכו', ועל-ידי כל זה יהיה נמשך אור גדול ונורא

ג'ר להצדיק

קעא

מאד על גשמתך, כי בתנקה נתגלה אור גנוז ונדול מאד, כמו שכתוב בכתבי האר"ל, כי "מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה" (ספ"ה), שהם בחינת הפחיתים והקטנים במעלה מאד כמונו היום, אבל בתנקה האור הגדול והנורא אור הגנוז יורד למטה מעשרה גם על כל קטני הערף כמונו, על-כן ימים אלו מסגלים מאד להתקרב אליו ותברך ולשוב בתשובה.

חוק מאד ואל תפל בדעתך משום דבר שבעולם, כי סוף כל סוף תנקה להתקרב אליו, אם תרבה בהתבודדות, ומה ששאלת ממני את סדר המזמורים איך אני נוהג, אני מזמר הזמר "מעוז צור" וכו', ואחר-כך מזמור ל' "מזמור שיר תגפנת" וכו', אחר-כך מזמור ס"ז "למנצח בנגינות מזמור שיר" וכו', ואחר-כך מזמור צ"א "ויהי נעם... יושב בסתר", ואחר-כך מזמור ל"ג "רגנו צדיקים", ובפסוק ג'פשונו ח'פתה ל'ה' תכוון גח"ל, שהוא שם נורא מאד יוצא גם מהברכה ל'הדליק ג'ר ח'גפה, ואחר-כך מזמור קל"ג "שיר המעלות הנה מה טוב ומה נעים" ואחר-כך "אנא בכת", "ידיד נפש", ו"אל מסתתר", ו"אור הגנוז בלכן המתשוף", המוכאים בשערי ציון, צינ שם.

אשרינו שזכינו להתקרב אל רבנו ו"ל, ואנו יודעים מתורות ושיחות נוראות פאלו, הפך ב'הן והפך ב'הן דכלא ב'הן, בפרט על ענין תנקה תלי תלים של הלכות ודרכים ועצות והתחזקות בעבודת השם ותברך.

...ידידך האוהבך מאד מאד...

ב.

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר מקץ ה'תשכ"ה.

שלום וברכה וכל טוב סלה לאהובי, חברי הנקר מאד, השותה בצמא מהנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... ש'יחיה נצח.

אחי הנקר! חוק ואמץ מאד בעבודת השם ותברך על-פי דרך

האַמֶּת וְהַתָּמִים שֶׁקִּבְּלָנוּ מֵהַנַּחַל נוֹבֵעַ מִקּוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, וּבִפְרָט עֲכָשׁוּ שׁוֹנְכָנְסִים וּבָאִים יְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁמִּסְגָּלִים מְאֹד מְאֹד לְהִתְחַדֵּשׁ בַּעֲבוּרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵי רַבְנֵי וַ"ל וּמוֹהַרְנֵ"ת וַ"ל, שֶׁעַל שֵׁם זֶה נִקְרָא "חֲנֻכָּה" — לְשׁוֹן חֲנוּף בַּעֲבוּרַת הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, שֶׁמִּתְחִילִין בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ, וְאָסוּר לִהְיוֹת יִזְקֵן וְכוּ', וְזֶה (מִשְׁלֵי כב, ו): "חֲנֻף לְנוֹעַר עַל־פִּי דַרְכוֹ, גַּם כִּי יִזְקֵן לֹא יִסוּר מִמֶּנָּה", הֵינּוּ שֶׁצָּרִיף הָאָדָם לְחֲנֻף עֲצָמוֹ עַל־פִּי דַרְכוֹ וְעַל־פִּי מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, שְׂאֵף כִּי יִזְקֵן לֹא יִסוּר מִמֶּנָּה, הֵינּוּ מֵהִתְחַדְּשׁוֹת שֶׁצָּרִיף לְהִתְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם וּבְכָל פֶּעַם, וְלִשְׁמֹר מְאֹד לְבַל יִפֹּל בְּזַקְנָה, חֵס וְשְׁלוֹם, לְחַשֵּׁב שְׂאֵין לוֹ כֶּבֶר תִּקְנָה וּכְבֹד נִזְקֵן בְּמַעֲשָׂיו וְכוּ', וְאֵינוּ יָכוֹל לְצָאֵת, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם; צָרִיף לְהִזְהָר מְאֹד לְבָלִי לְהִסְתַּכֵּל עַל כָּל זֹאת כָּלֵל, כִּי אֵין שׁוֹם יֵאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְיִחַזֵּק עֲצָמוֹ וְיִבְטַח בְּרַחֲמֵי יִתְבָּרַךְ. וְעַל זֶה מְרַמְזֵת מִצְוַת חֲנֻכָּה — לְחֲנֻף עֲצָמוֹ וּלְחַדֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּכָל פֶּעַם, וְעַל־כֵּן הִתְלַכָּה כְּבֵית הַלֵּל — מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ, שֶׁצָּרִיכִים לְהוֹסִיף בְּכָל יוֹם קְדוּשָׁה וְדַעַת כַּמּוּבָא (בְּלִקוּטֵי מוֹהַרְ"ן, חֵלֶק א, סִימָן ס), שֶׁבְּכָל יוֹם שֶׁבָּא צָרִיכִים לְרְאוֹת לְהוֹסִיף קְדוּשָׁה וְדַעַת וְיִרְאֵת שְׁמַיִם, וְזֶהוּ עֵקֶר זַקְנָה דְקְדוּשָׁה, עֲיָן שָׁם.

יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הַוְדָּאָה, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים בַּ"עַל הַנְּסִים": "וְקִבְּעוּ שְׁמוֹנֵת יְמֵי חֲנֻכָּה אֵלֶיךָ", עַל־יְדֵי תַקְּף הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת וְהַנּוֹרְאוֹת שֶׁעָשָׂה הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, עֲמַנּוּ בְיָמֵים הֵהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה, עַל־יְדֵי־זֶה אָנוּ מִמְשִׁיכִין הַדְּרָךְ הַזֶּה שֶׁל תּוֹדָה וְהוֹדָאָה בְּעוֹלָם, דְּהֵינּוּ לְעִסֵּק תְּמִיד לְהוֹדוֹת וְלְהַלֵּל לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ מִימֹת עוֹלָם עַד הַזֶּה בְּכֻלְיָיוּת וּבִפְרָטִיוּת, וְלִזְכֹּר זֹאת הַיֵּטִב, וְלְבָלִי לְשַׁכַּח אֵת כָּל הַטּוֹבוֹת הַנּוֹרְאוֹת שְׂגוּמַל עֲמַנּוּ בְּכָל עַת וְנַעַת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְאַל תִּשְׁכַּחֲכִי כָּל גְּמוּלָיו" (תְּהִלִּים קג, ב), כִּי בְּאֵמֶת זֶה הַדְּרָךְ שֶׁל הוֹדָאָה וְתוֹדָה הֵיא דְרָף נְפִלְאָה מְאֹד לְהִתְקַרֵּב עַל יְדֵה לְהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא, כִּי הַעוֹלָם הַזֶּה מְלֵא צְרוֹת וְיִסוּרִים וְיִגּוֹנוֹת; כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (קִהְלַת ב, כג): "כָּל יָמָיו מִכְּאוּבִים וְכַעֲס", וְכִתִּיב (אִיּוֹב ה, ז): "אָדָם לְעִמְלָל יֵלֵד", וְכִתִּיב (שָׁם

יד, א): "קָצַר יָמִים וּשְׁבַע רַגְזוֹ", וְאֵין טוֹב בְּעוֹלָם, כִּי אִם הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ וְ"ל: "אֵין טוֹב אֲלָא תּוֹרָה" (בְּרֵכוֹת ה.), וּמַעֲצָם הַצְּרוּת, הַיְסוּרִים וְהַמְּנִיעוֹת שֵׁישׁ בְּזֶה הָעוֹלָם, קָשָׁה וְכָבֵד לְאָדָם לְהִתְקַרֵב לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְאָפְלוּ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן וּלְפָרֵשׁ צַעְרוֹ לִפְנֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, גַּם־כֵּן קָשָׁה מְאֹד, מִחֻמַּת רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת וְהַיְסוּרִים שְׁאוּטְמִין אֶת לְבוֹ, עַד שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לִפְתּוֹחַ אֶת פִּיו וְלֹא לְהִתְקַרֵב לְשׁוֹם עֲבוֹדָה תְּמָה, כְּאֲשֶׁר יְדוּעַ לְכָל אֶחָד וְאֶחָד הַכְּבֹדוֹת שֵׁישׁ עָלָיו בְּכָל פַּעַם בְּפַעַם בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְעַל־כֵּן עֲצָה גְדוֹלָה לָזֶה, שֶׁבְּכָל פַּעַם יִזְכִּיר לַעֲצָמוֹ אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת הָאֲמִתִּיּוֹת בְּפִרְטִיּוֹת, וְהַעֲקָר מִה שֶׁזָּכָה לָהֵיּוֹת מְזַרַע יִשְׂרָאֵל — בְּכָלל מְקַבְּלֵי הַתּוֹרָה, וְהַבְּדִילוֹ מִן הַתּוֹעִים בְּדַרְכֵי הַמַּחְקָרִים וְהַפִּילוֹסוֹפִים וְכוּ', הִנְהוּגִים עִכְשָׁו, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים; כִּי כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל אִם יִסְתַּפֵּל הֵיטֵב עַל כָּל מַה שֶׁעָבַר עָלָיו מֵעוֹדוֹ, יִרְאֶה וְיִבִּין חֲסָדֵי ה', טוֹבוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו עָלָיו בְּלֵי שַׁעוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָנוּ אוֹמְרִים שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם בְּתַפְלַת "שְׁמוֹנָה־עֶשְׂרֵה"; "נִוְדָה לָךְ וְנִסְפַּר תְּהִלָּתְךָ עַל חֲסָדֵינוּ" וְכוּ', "וְעַל נִסֵּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עֲמָנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עָרַב וְבִקְרַ וְצָהַרִים" וְכוּ', וְכִמוֹ שֶׁאֹמְרִים בְּ"נִשְׁמַת": "אֱלֹהֵי פִינוּ מְלֵא שִׁירָה בְּפִים" וְכוּ', "אֵין אֲנוּ מִסְפִּיקִין לְהוֹדוֹת לָךְ ה'" וְכוּ', "עַל אַחַת מְאַלְף אֶלְפֵי אֶלְפִים רַבִּי רַבּוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת נְסִים וְנִפְלְאוֹת שֶׁעָשִׂיתָ עִם אַבּוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ".

הַכָּלל — כְּשֶׁהָאָדָם רוֹאֶה גִדְל צְרוּתָיו בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמְמוֹן, הוּא רַחוּק מֵהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ מְאֹד כְּמוֹ שֶׁהוּא יוֹדֵעַ בְּעִצְמוֹ, וְגַם בְּפִרְנֵסָה וּבְגוּף יֵשׁ לוֹ גַּם־כֵּן יְסוּרִין, כְּמוֹ שֶׁשְׂכִיחַ בְּרַב הָעוֹלָם, וְאָפְלוּ כְּשֶׁבָּאָה עַל הָאָדָם אִיוו צָרָה מִמֶּשׁ, חֵס וְשְׁלוֹם, הוּא צָרִיף לְבָל יִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרֵי מַחֲמַת הַצְּרוּת וְהַיְסוּרִים, חֵס וְשְׁלוֹם, רַק בְּכָל יוֹם וּבְכַרְט בְּעַת צָרָה, חֵס וְשְׁלוֹם, יִתֵּן עֵינָיו וְלִבּוֹ וְדַעְתּוֹ לְהִסְתַּכֵּל וּלְהִתְבּוֹנֵן הֵיטֵב עַל חֲסָדֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ וְטוֹבוֹתָיו שֶׁעָשָׂה עִמָּם עַד הַיּוֹם הַזֶּה, כִּי כָּל אָדָם כְּמוֹ שֶׁהוּא, מְאֹחַר שֶׁהוּא בְּכָלל יִשְׂרָאֵל וּמִנִּיחַ טְלִית וְתַפְלִין בְּכָל יוֹם, וּמֵיחָד שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ פְּעָמִים בְּכָל יוֹם וְיוֹם רְאוּי לוֹ לִתֵּן

הודאָה ותודה להשם יתברך בכל יום ויום על עצם חסדו וטובו יתברך עליו, שזכה להיות בכלל ישראל מקבלי התורה, מפל שפן שכל אחד יודע בנפשו כמה טובות נפלאות בפךטיות שגמל השם יתברך עמו מעורו עד היום הנה, וצריך להרגיל את עצמו להודות ולהלל להשם יתברך על כל הטובות שעשה עמו, ועל־ידי־זה יהיה לבו נכון וכטוח, שגם עתה השם יתברך לא יסיר חסדו וטובו מאתו, ויחזק את לבו לצעק ולהתחנן להשם יתברך, שיצילהו גם עתה מפל הצרות והיסורים, כמו שאמר דוד המלך עליו השלום (תהלים ס, יא): "מי יובילני עיר מצור מי נחני עד אָדום", הינו מי שעור לי עד הנה ונחני עד אָדום, הוא יובילני עיר מצור גם־כן, וזה "מהלל אקרא ה'" (תהלים יח, ד): — שטרם שאני קורה אליו יתברך על צרותי, אני מהללו ומשבחו על הטובות והחסדים שעשה עמי עד הנה, כי דיקא על־ידי־זה אני יכול לקרותו, וזה "זבח לאלקים תודה" וכו' (תהלים נ, יד), "וקראני ביום צרה" (שם נ, טו), הינו שגם קדם שיוצאין מהצרה של עכשו וצריכין לקרותו יתברך, צריכין מקדם להביא תודה על העבר, ואז דיקא — "וקראני ביום צרה", וכמו שאמר רבנו ז"ל, שצריך מאד לקרותו יתברך מגדל אטם הלב שנתאטם מרבוֹי הצרות, ובפךט עתה בארץ הגלות, שכמעט אין יום שאין צרתו מרבה מחברו, חס ושלום, והפרנסה דחוקה מאד, והקטרוג הקנאה והשנאה מתרבים בכל פעם, וכל מי שרוצה להתחיל לצאת ממה שצריך לצאת ולהתקרב לאיזו עבודה בעבודת השם יתברך, אין מניחין לו ומתגרין בו יותר, חס ושלום, ומעצם רבוֹי המגיעות לילך בדרך זו, אזי בכל פעם בבואו לפרש שיחתו אליו יתברך או להתקרב לדבר שבקדשה, יזכיר לעצמו רבוֹי הטובות והחסדים שעשה עמו השם יתברך מעורו עד היום הנה, ועל־ידי־זה יתחזק לבבו לבטח בהשם, שישמע תפלתו גם עתה, ועל־ידי־זה יוכל להתקרב אליו יתברך ולפרש שיחתו כראוי.

אחי היקר! חזק ואמץ בכל זה, שתניח דף מקום פנוי שאין שם בני־אדם, ותפרש שיחתך אליו יתברך כל מה שעובר עליך

קצה

ג. להצדיק

ברוחניות ובגשמיות. ועל הכל תתלה עיניך למרום בתפלה ובקשה, ואז טוב לך לנצח.

...דידך...

ג.

בעזרת השם ותברך, יום ראשון לסדר מקץ ה'תשכ"ט.

חיים ושלום ורדפו לאהובי, אחי ורעי, הבחור המפלג בתורה ויראת שמים, שותה מימי הנחל הנובע מקור החכמה העליונה, היוצא משלש ראשונות דעתיק וכו' ... שיחיה נצח.

אחי היקר! חזק ואמץ עכשו בימי התנקה הקדושים, לקיים את המצוה בשמחה רבה מאד מאד, שהחננו וקצנו והגיענו לזמן הזה, ותרקד בכל יום מחמת רב שמחה, ותלמד בשלחן צרוף הלכות חנקה, ותתן הרבה צדקה בכל יום, והעקר תתן תודה והודאה להשם ותברך על כל החסד חנם שעשה עמך, מיום היותך על האדמה עד עכשו, ועל-ידי-זה יתעורר לך להתפלל על להבא שיהיה בחסד ורחמים, גם תלך בכל יום למקנה, שהזהירנו על זה רבנו ז"ל, גם תאמר בכל יום רק "תקוץ לאה" [החלק של תקוץ חצות שאומרים אותו בימים שאין אומרים בהם תחנון]. והשם ותברך ירחם עלינו וימחר גאלתנו, ויעשה לנו נסים ונפלאות כמו בימים ההם — בזמן הזה, בזכות כל הצדיקים האמתים.

הדורש שלומך...

ד.

בעזרת השם ותברך, יום שני לסדר מקץ ה'תשכ"ט.

אף טוב וחסד ורדפו לאהובי היקר, האברך הצמוד בפנימיות לבכי לטוב כל הימים, שותה מימי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גרו ואיר ויזרח לנצח.

מכתבך היקר קבלתי בשבוע שעבר, והנני להשיב כרצונך.

אחי, אהובי! חזק ואמץ מאד מאד בעבודת השם יתברך בפרט עכשו בימי חגגה הקדושים, שמאיר ביותר האור אין סוף ברוך הוא בפרט במקומות הנמוכים מאד, לבני-אדם המנחיים בחשף ולכודים בהבליהם, פי מצות גר חגגה משתשקע החמה, הינו כמו שמוכא בכתיבי הארז"ל, כי גר חגגה יורד למטה וגר שבת עולה למעלה עין שם.

ומוכא בלקוטי-הלכות (השקמת הבקר, הלכה ד), כי בשלש רגלים היינו צריכין לעלות ולראות בבית-המקדש ולקבל את פני מלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא, וחגגה ופורים הם ימים שהמלך בא לבגיו, עין שם והבן עמק הענין; והפלל הוא, כי צריך לדבק עצמו תמיד אליו יתברך, ולהפלל אליו, ולהעלות כל העולמות אליו יתברך, והענין — כי צריך לידע שאין שום מציאות בלעדיו יתברך, והשם יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, ודומם, צומח, חי, מדבר, הכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, אך מחמת העוונות והחטאים נכנסת באדם כפירות, כמו שאמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות אמונה, סימן כב): "הפשע של האדם מכניס כפירה לאדם", ונתרחק מידיעה זו, ועל-ידי-זה עוקר עצמו וכל העולם מהשם יתברך, חס ושלום, חס ושלום, מאחר שלפי דעתו הרעה והמשפשת, נדמה לו כי יש טבע, חס ושלום, אז שורין עליו דינים, רחמנא לצלן, (ולפעמים גשמשל מזה דין קשה, חס ושלום, ונוקם בו, חס ושלום), אך להעולמות יש ירידה, וצריך לידע כי בכל דבר בזה העולם: דומם, צומח, חי, מדבר, יש בו אותיות המחיות ומחיות זה הדבר, והן הן הנוצות הקדושות המוכאות בכל הספרים הקדושים, וצריך להכניע פל-כף את החמר ואת גשמיותו, עד שיזכר שתאיר בו הצורה — הנשמה שלו, שהיא עצם חיות אלקותו, וממילא על-ידי-זה יתגלה לו אלקותו יתברך בכל דבר, עד שלא יראה רק את הבורא, ושכל הבריאה — דומם, צומח, חי, מדבר, היא רק לבוש לאין סוף ברוך הוא (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן צד), ורבנו ז"ל מפרש שם את הפסוק (שמות כח, לו): "ועשית

צִיץ זָהָב טָהוֹר וּפְתַחַת עָלָיו פְּתוּחֵי חֹתֶם קֹדֶשׁ לַה', "צִיץ" מִלְשׁוֹן הַסְּתַפְלוּת שֶׁהוּא טָהוֹר בְּאֻמוֹנָה וּבְחֻמָּה, לְהַסְתַּפֵּל בְּכָל דְּבַר בְּחִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, אֲזִי "וּפְתַחַת עָלָיו פְּתוּחֵי חֹתֶם" — הִינּוּ שֶׁתַּפְתַּח עַל-יְדֵי צִיץ כְּזוֹ הַנְּצוּצוֹת הַחֲתוּמִּים בְּכָל הַדְּבָרִים, וְתַעֲלֶה אוֹתָם "קֹדֶשׁ לַה'", עִין שָׁם, וְלֹא דִמְסַתְּפִינָא (וְלֹא שְׁהִיִּיתִי חוֹשֵׁן הַיִּיטִי אוֹמֵר, כִּי מֵה שְׂאָדָם מִתְחִיל לְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּתַפְלָה וְהַתְּבוֹדָדוֹת, כְּשֶׁמְסַתְּפֵל בְּכָל דְּבַר עַל חֵיוֹת אֱלֹקוֹתוֹ, וְרוֹאֶה נְצוּצוֹת הַשְּׂכִינָה, זֶה בְּעֵצְמוֹ אוֹתָן הַאוֹתִיּוֹת הַגְּנוּזוֹת בְּזֶה הַדְּבַר הַגְּשָׁמִי, וְעַכְשָׁו כְּשֶׁהִגִּיעַ הַעֵת שֶׁתִּהְיֶה לוֹ עֲלֶיָהּ, וְהַצִּדִּיק וְעוֹבֵד הַשָּׁם מְכַנֵּס הַיֵּטֵב בְּדַעְתּוֹ — כִּי אֵין שׁוּם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדָיו יִתְבָּרַךְ, וְאֵז נּוֹפֶלֶת כָּל הָאֲרָצִיוֹת שֶׁל הַדְּבַר וְנַעֲשֶׂה אֶפֶס וְאֵין, וְנִתְגַּלִּית אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי הַדְּבָרִים שֶׁנִּכְנָסוּ בוֹ וּמִתְפַּלֵּל לַהֲשֵׁם יִתְבָּרַךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיף יְשׁוּעוֹת רַבּוֹת לְכָל יִשְׂרָאֵל, וּבְזֶה מִפְרֵשׁ רַבְּנוּ ו'ל הַפְּסוּק (תְּהִלִּים צח, ג): "זָכַר חֲסִדוֹ וְאֻמוֹנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל רָאוּ כָל אֶפְסֵי אֶרֶץ אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹקֵינוּ", (עִין הַיֵּטֵב בְּפָנִים בְּלִקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֶלֶק א', סִימָן צד), וְתִבִּין שֶׁבְּכָלֵל דְּבָרָיו נִכְלָל מֵה שֶׁתַּבְתִּי, עִין שָׁם הַיֵּטֵב וְדו"ק מְאֹד, כִּי הֵם סוּדוֹת גְּדוּלִים.

וּבְזֶה תִּתְפַּרֵּשׁ מִצְוַת חֲנֻכָּה, שֶׁמְצַוְתָהּ מִשְׁתַּשְׁקַע הַחֲמָה עַד שֶׁתַּכְלֶה רִגְלָה מִן הַשּׁוּק (שְׁבַת כא, ג), דִּיקָא בְּשַׁעֲה שְׁנַחֲשׂוּף לְאָדָם וְנוֹפֵל, חֵס וְשְׁלוֹם, וּמִתְחִיל לְהִתְרַחֵק מֵהַשָּׁם יִתְבָּרַךְ, חֵס וְשְׁלוֹם, הָאִיר לָנוּ מִצְוַת נִרְאָה כְּזוֹ לְהָאִיר לָנוּ בְּחֻשְׁכוֹת — לִידַע, לְהוֹדִיעַ וְלִהְיָדַע, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כְּמוֹ שֶׁצִּעַק רַבְּנוּ ו'ל: גְּעוּוֹאֵלְד זַיִט אֵיִף גֵּיט מִזֵּאשׁ, קִיִּין יְאוּשׁ אִיז גָּאָר גֵּיט פֶּאָר הָאָנְדֵן [אַהֶה! אַל תִּתְאַשׁוּ, אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל], וְזֶה עַד שֶׁתַּכְלֶה רִגְלָה מִן הַשּׁוּק, כִּי בִשּׁוּק — בְּרִשׁוֹת הַרְבִּים זֶהוּ מְקוֹם הַסְּטְרָא אַתְרָא, וּמִשָּׁם גִּשְׁתַּלְשַׁל שַׁעַל-פִּירֵיב בְּרַחוּב נִקְשַׁל הָאָדָם, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּבִטּוֹל תּוֹרָה וּבְרֵאיוֹת אֲסוּרוֹת, וּבִלְשׁוֹן-הַרְעַ וּרְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, אוֹ בְּמִשָּׂא וּמִתָּן בְּגִנְיָה וְגִזְלָה, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, זֶה בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, דְּבַר הַרְגִּיל, שְׁמִי שֶׁהוּא תְּמִיד בִּשּׁוּק, מִנָּח בְּגִשְׁמִיוֹת הַכְּבִי הַעוֹלָם הַזֶּה, וְאֵינוּ מְסַתְּפֵל עַל תְּכִלְתּוֹ הַנְּצַחִית, וְגַר חֲנֻכָּה צָרִיף לְהִיּוֹת בְּפְתַח

ביתו, להאיר לחוץ לרשות הרבים אורו האין סוף יתברך שמו, ולידע שהשם יתברך משגיח בהשגחה פרטי פרטית על כל דבר — "אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם מכריזין עליו מלמעלה" (חלו' ג:), והנה כשמתנהג בדרך הנ"ל, אז אדרבה, אינו רואה כי אם את השם יתברך המלבש בלבושים, כי מלא כל הארץ כבודו, ומכל הדבורים מקבל רמזים מה שהשם יתברך מצמצם עצמו מאין סוף עד אין תכלית (עין היטב בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימנים לג, נד), וזו מצותה "עד שתכלה רגל מן השוק", הינו שאיר בנדעתו השגחתו יתברך אף שיהיה בשוק, וידע כי אין שום מציאות בלעדיו יתברך, ועל-ידי-זה יכלה את הרגילות שנתרגל, חס ושלום, בשוק (והבן כי קצרותי).

וגם תבין מאלף הקשר שיש לגר חנכה, לסכה ולערוכין פידוע מדברי חכמינו הקדושים ז"ל (שבת כב. בבא בתרא סב.). כי גם מצות סכה היא בחוץ, לעשות גם מהחוץ בית, שידע שהשם יתברך אחד יחיד ומיוחד, שנקרא רשות היחיד פידוע, וזה ענין ערוכ — לעשות גם מרשות הרבים — רשות היחיד, לידע ולהודיע כי השם יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין.

ועקר הכל — תדע שגם אתה יכול לזכות לכל זה, וזכר מה שאמר רבנו ז"ל, כי עקר השער והפתח להכנס להשם יתברך הוא — הדבור (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פד), שתרגיל עצמך ליחד מקום מיוחד, ולפרש כל שיחתך אליו יתברך בתפלה ובקשה, ודוידים ופיוסים, שירות ותשבחות, ועל כל מה שעובר עליך תשפך נפשך אליו יתברך, עד שתעורר רחמיו עליך, ותזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ואז לא יהיה חלוק אצלך בין שאתה עומד בעמק היער, שאין שם שום ברנה, ובין שאתה ברחוב בין אלפי ורובות אנשים.

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו לידע מרבי אמת פנה, המחיינו בדבריו הקדושים, ומעורר אותנו תמיד להסתפל על תפליתנו, שנה

עקר הרחמנות — להוציא בני־אדם מעברות, ולקשרם ולדבקהם אל שרשם, שמשם נחצבו (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ז, ושם מדבר גם כן מתנקה).

טוב להודות להשם יתברך בפרט עכשו בימי תנקה הקדושים, שהם שמחה, תודה והודאה, אשרינו ואשרינו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו!

הדורש שלומך...

ה.

בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, יוֹם רַבִּיעִי לְסֵדֵר וַיֵּשֶׁב ה'תשל"א.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכֹל טוֹב סְלָה, חַיִּים, חֵן וְחֶסֶד יִרְדּוּ אֵל מַעֲלַת אַהוּבִי, יְרִידֵי הַיָּקָר, הַחֶפֶץ וּמִשְׁתוֹקֵק בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ עַל־פִּי הַדָּרָךְ הָאֵמֶת שֶׁקָּבְלָנוּ מִהַנְחֵל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ ... גֵּר וַיֵּאִיר וַיִּזְרַח לְנִצָּח.

אף שְׁכָבָר עָבְרוּ שְׁנֵי שְׁבוּעוֹת שֶׁלֹּא רָאִיתִיךָ וְלֹא שָׁמַעְתִּי מִמֶּךָ כְּלוּם, אֲשֶׁר בְּאֵמֶת הָיָה רָאוּי לְהִיּוֹת הַהֶפֶךְ לְהַתְּעוֹד יַחַד, וְלַעֲסֹק בְּיַחַד בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלַחֲזֹק אִישׁ אֶת רַעְיוֹ בְּאֲשֶׁר הִזְהִירָנוּ רַבְּנוּ ז"ל, אֶף־עַל־פִּי־כֵן אֲמַרְתִּי לְרַשֵּׁם לָךְ דְּבוּרֵי הַתְּחִזְקוֹת, וּמִסְתַּמָּא עַל־יְדֵי הָאוֹר הַיָּשָׁר יִהְיֶה גַם־כֵּן אוֹר הַחוּזָר, בְּאֲשֶׁר גָּלָה לָנוּ רַבְּנוּ ז"ל (עין שיחות־הר"ן, סימן צט), כְּשֶׁאֲחַד מְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ בְּיִרְאַת שְׁמַיִם, נַעֲשֶׂה אוֹר יָשָׁר וְאוֹר חוּזָר, הֵן שֶׁחֲבֵרוֹ נִתְעוֹרָר בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהֵן הוּא בְּעִצְמוֹ נִתְעוֹרָר מִחֲדָשׁ, וְלִפְעָמִים הָאוֹר יָשָׁר קוֹדֵם לְאוֹר חוּזָר וְכוּ', עִינן שָׁם; וְכֵבָר הִזְהִירָנוּ מוהר"נ"ת ז"ל (עין עֲלִים לְתוֹרָפָה, מִכְּתָב רִצּוֹ), לְדַבֵּר בְּכֹל יוֹם עִם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וּבְיַדָּאֵי שְׂיִהְיֶה דְּבוּרָם הָעָקָר מִהַתְּכַלִּית הַנִּצָּחִית.

ב. הִנֵּה בְּפִרְשֶׁה זֹו (בְּרֵאשִׁית לט, ח) בְּיוֹסֵף כְּתִיב: "וַיִּמְאַן" וְנִקְוֵד "שְׁלֵשֶׁלֶת", וַיֵּשׁ לֹאמֵר הַכּוֹנֵה עַל־פִּי לְקוּטֵי־מוֹהַר"ן, חֵלֵק א', סִימָן ל"ד, כְּשֶׁהֵלֵב מִשְׁקַע בְּאַהֲבוּת רְעוּת שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲרָפוֹת וּבְזִיוּנָת,

על־ידי־זה נשָׁבַר לבו לגַמְרִי, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים טו, כא): "חֲרָפָה שָׁבְרָה לְבִי", הֵינּוּ הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזוּיוֹנוֹת שׁוֹבְרִים לְבוֹ שֶׁל הָאָדָם, וְהַנְקָדָה הַזֹּאת כְּלוּלָה מִשְׁלֵשׁ בְּחִינּוֹת:

א. נְקֻדַת הַרֵב — לְשָׂקֵד מֵאֵד מֵאֵד עַל דְּלִתוֹת סִפְרֵי רַבְנֵנוּ וְ"ל, שֵׁשׁ גְּנוּזִים פְּנִי, שְׁכָלוּ וְחִכְמָתוֹ וְאוּרוֹ.

ב. נְקֻדַת הַחֶבֶר — לְדַבֵּר בְּכָל פֶּעַם עִם הַחֲבָרִים הַיְקָרִים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ הַתְּמִימִים, הַשׁוֹקֵדִים בְּתוֹרַת הַנַּחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֻכְמָה.

ג. נְקֻדַת עֲצֻמוֹ — לְהַתְּבוּדָד בְּכָל יוֹם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וּלְפָרֵשׁ שִׁיחֹתוֹ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו בְּרוּחַנִיּוֹת וּבְגִשְׁמִיּוֹת הַכֹּל לְכָל יִשִׁיחַ וַיִּסְפֵּר לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, בְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וַיְהִיֶּה עֶקֶשׂן גָּדוֹל עַל זֶה, כִּי עַל זֶה מִתְּפַשֵּׁט הַסֵּטְרָא אַחְרָא יוֹתֵר מִהַכֹּל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרַאשִׁית ה, ז): "לִפְתַּח חֲטָאת רַבִּץ", עַל פְּתַחֵי הַפֶּה שֶׁם רוֹבֵץ הַסֵּטְרָא אַחְרָא לְכָלֵי לְהַנִּיחֹו לְהַתְּבוּדָד וּלְדַבֵּר אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְעַל־יְדֵי שֵׁלֵשׁ נְקֻדּוֹת אֵלוֹ עַל־יְדֵי־זֶה יִתְפָּרְדוּ מִמֵּנּוּ הַחֲרָפוֹת וְהַבְּזוּיוֹנוֹת שֶׁהֵם הַהֲרָהוּרִים הַרְעִים, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן, הַשׁוֹרִים עַל לְבוֹ, וְלֹא יָבֹא לִידֵי עֲבָרָה, עֵינֵן שָׁם.

וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר אֲצֵל יוֹסֵף בְּשַׁעָה שֶׁבָּאָה אֵלָיו הַקְּלָפָה לְהַכְשִׁילוֹ, חֵס וְשְׁלוֹם, בְּעֲבָרָה, עֵינֵן שָׁם, "וַיִּמְאֵן" וְנִקְוֵד "שִׁלְשַׁלְתָּ", הֵינּוּ שְׂקִים שֵׁלֵשׁ הַעֲצוֹת הָאֵלוֹ: "נְקֻדַת הַרֵב" — זֶה בְּחִינַת מָה שֶׁאֲמָרוּ חֻכְמֵינוּ וְ"ל (סוֹטָה לו:): בְּאוֹתָהּ שַׁעָה בָּאָה דְּיוֹקְנֵנוּ שֶׁל אָבִיו וְנִרְאָתָהּ לוֹ בַּחֲלוֹן, (וַיַּעֲקֹב אָבִיו הִיָּה רַבּוֹ שֶׁלְמָדוֹ תוֹרָה פִּדוּעַ), "נְקֻדַת הַחֶבֶר" — זֶה מָה שֶׁהַתְּקַשֵּׁר אֲזוֹ עִם הַחֲבָרִים אֲחִיו הַקְּדוּשִׁים (כַּמּוּבָא בַּגְּמָרָא שָׁם) שֶׁאֲמָר לוֹ אֲזוֹ: יוֹסֵף, עֲתִידִים אַחִיךָ שִׁיכְתְּבוּ עַל אַבְנֵי אֶפֶד וְאִתָּהּ בִּינִיָּהֶם, רְצוּנָךְ שִׁמְחָה שֶׁמֶךְ מִבִּינֵיהֶם, מִיָּד פִּרְשׁ, כִּי נְקֻדַת הַחֶבֶר צְרִיכָה לְהִיּוֹת בְּהַתְּקַשְׁרוֹת עִמָּהֶם יַחַד, בְּחִינַת: אֲנִי בְּחִיבֵיבוֹתָא תְּלִיא (וְהָרֵאשִׁית קַח), בְּאֵהֱבָה וּבְכֻלְלִיּוֹת שֶׁנִּכְלָלִין יַחַד (עֵינֵן לְקוּשִׁי־מוֹהָרִין, חֵלֶק א', סִימָן סא), שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכִים לְקַבֵּל אוֹר הַחֲדִיק, וְזֶה "אוֹר צַדִּיקִים יִשְׁמַח" (מִשְׁלֵי יג, ט), עֵינֵן שָׁם; "נְקֻדַת עֲצֻמוֹ" — זֶה רַבּוּי הַתְּפִלוֹת

וההתבודדות ושיחה בינו לבין קונו שהיו לו בכל פעם, כמו שכתוב (בראשית מה, יב): "כי פי המדבר אליכם", ופרש רש"י: כפי בן לבי, ופרש רבנו ז"ל הינו שעל-ידי תפלה והתבודדות שדבר עם קונו, על-ידי-זה האיר "פי ידבר חקמות" (תהלים מט, ד) (שהוא הדבור), ב"הגות לבי תבונות" (שם) (שהוא הלב), ועל-ידי-זה נתבטלה ערלת לבו וזכה להנצל מעברה.

ג. ועקר הצלחתו הייתה על-ידי תקיף השמחה שזכה, כי היה "תמיד בשמחה", כמו שכתוב (בראשית לט, ב): "וייהי איש מצליח" וגו', ופרשו חכמינו ז"ל (בראשית רבה פו, ד): איש מצליח — גבר קפוז, פרוש: איש מקפין, צוהל ושמח, תמיד רוקד מחמת שמחה, וזה שהצילו מעברה. (ועין בספר המדות, אות שמחה, חלק ב', סימן א'): מי שהוא שמח תמיד, על-ידי-זה הוא מצליח; ועין בלקוטי-מוהר"ן, (חלק א' סימן קסט) מה שפרש רבנו ז"ל (דברים ו, יב): "ישמר ה' לך את הברית", כי כשתזכה לשמחה, אזי השם יתברך בעצמו ישמר לך את הברית, דהיינו שיהיה בעורך לשמר את הברית קדש, כי עקר פגם הברית הוא על-ידי עצבות, כי פגם הברית בא על-ידי הקלפה הנקראת יללה, בחינת עצבות, ועל-כן על-ידי שיהיה תמיד בשמחה, על-ידי-זה ישמר אותו השם יתברך שלא יפשל עוד, חס ושלוש, עין שם; וצריך לעשות כל הפעולות שבעולם לזכות להגיע למדת השמחה העולה על הכל, כי על-ידי שמחה זוכים לישוב הנדעת (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן י), כי שמחה היא עולם החרות, עין שם.

ד. ולהגיע למדת השמחה הוא על-פי הגלוי הנפלא שגלה בן השמחה, הנכלל במקור השמחה, העוסק לקשרנו ב"שורש השמחה" על-פי "אומרה לאלקי בעודי" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב), צריך לחפש ולמצא בעצמו איזו נקדה טובה, כי איך אפשר שלא עשה מימיו איזו מצוה או איזה טוב, ואפלו כשמתחיל להסתפל ורואה שגם המצוה והדבר טוב שעשה, הוא גם-כן מלא פצעים וחסרונות, אך אף-על-פי-כן אי אפשר שלא יהיה בו איזה

מעט טוב, ועל-ידי-זה יבוא לשמחה ויעלה מדרגה לדרגה, וזה מה שאמרו חכמינו ז"ל (שבת ל:) על פסוק (קהלת ח, טו): "ושבחתי אני את השמחה" — זו שמחה של מצנה; הינו לחפש ולבקש בעצמו אילו נקודות טובות שיש במצוות שזכה לקיים, ועל-ידי שמחה מבטלין לגמרי את היצר הרע, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (בראשית רבה כב, ו): אם בא יצרף להשחיקך (ויפרוש להכשילך ולהתעולל בך) "שמחהו" בדברי תורה, שיעורר נקדת השמחה שיש בו שזכה לקיים מעט מצוות מן התורה וכנ"ל.

ה. ועתה אגלה לך, בעזרת השם יתברך, ענין נפלא ונורא בתמימות ובפשיטות על-פי יסוד אמת וחק מה שאמר האר"ל לתלמידו רבי חיים ויטאל (הובא בשער הגלגולים): מדת העצבות באה מן החיצונים והם מבלבלים את דעת האדם, ועל-כן בעת שהמצולות ים יגברו עליך להעציבך ולהחטיאך תכונן נוצר חסד לאלפים, עד כאן לשונו; ועינתי בסדור האר"ל בכונות חנכה, וכתב שם נ'ח'ל' הוא המשכת האור העליון מבינה אל הזעיר אנפין, שיוכל להזדג עם המלכות, ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן לד): בינה הוא נ'ח'ל' הנמשך ממעין ה'כ'מ'ה', פי בספירת הבינה שם נ'ח'ל' נובע מ'קור ח'כמה, ומשם יוצא החזון, פי חזון הוא מלשון נבואה, אשר בא משתי צפריים (עין בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ג), שהן בינה ומלכות, ועין בכונת נפילת אפים "נוצר חסד" הוא "בינה ומלכות", אשר יכול לדון את כל העולם לכף זכות (המובא בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב, עין שם).

ו. הינו שגלה האר"ל לתלמידו רבי חיים ויטאל עצה נוראה זו של "אזמרה לאלקי בעודי" כנ"ל, שזה בחינת נוצר חסד לאלפים, כמו שפרש מוהר"ן ז"ל (לקוטי-הלכות, ערוכי תחומין, הלכה ו, אות ו): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה להגיד לאדם לשרו" וגו' (איוב לג, כג), הינו אפלו אין מוצאים בו כי אם זכות אחת מני אלה, ואפלו אם יש באותה המצנה והזכות עצמה רב פסלות, ואין בנה פי אם איזו נקדה טובה אחת מאלה, כמו שאמרו חכמינו

ו"ל (שבת לב.): אָפְלוּ בְּאוֹתוֹ הַמְּלָאָךְ מְלִיץ בְּעֵצְמוֹ תַחֲקֹצ"ט [תּשַׁע מֵאוֹת תּשָׁעִים וְתַשְׁעַן] חֲלָקִים לְחוּבָה וְאַחַד לְזָכוֹת נִצּוּל גַּם-כֵּן, וְזֶה נִוָּצַר חֶסֶד לְאֱלֹפִים, אָפְלוּ בְּתוֹךְ הָאֵלֶף רַבּוֹ דָּרְבוּ אוֹמְרִים עַל הָאָדָם לְחוּב, הַצְדִּיק שֶׁרַשׁ "הַבִּינָה" (עַן כּוֹכְבֵי-אוֹר, חֶלֶק ג) דָּן אוֹתוֹ לְכַף זָכוֹת, וּמוֹצִיאֵו מִכַּף חוּב, וְעַל-יְדֵי-זֶה מוֹחֲלִין לוֹ הַעֲוֹנוֹת, וְזֶהוּ הַסּוּד גְּלַה הָאָרִיז"ל לְרַבֵּי חַיִּים וִיטָאֵל: כִּשְׁיָבוֹאוּ עֲלֶיךָ הַחַיִּצּוֹנִים שְׁיִגְבִּירוּ עֲלֶיךָ הַעֲצָבוֹת כְּדֵי לְהַחֲטִיֵּאָךְ תִּכּוֹן שֵׁם בְּיַחַד, שֶׁהוּא נִוָּצַר חֶסֶד לְאֱלֹפִים וְכַנ"ל, שְׁזוֹ הַעֲצָה שֶׁל "אַזְמַרְהָ לְאַלְקֵי בְּעוֹדֵי" עַל-יְדֵי הַעוֹד מַעֲט' שְׁאֵמְצָא בִּי עֲדִין, עַל-יְדֵי-זֶה אֲזַכֶּה לְהִיּוֹת בְּשִׂמְחָה וְיִלְמַר לְאַלְקֵי בְּתַפְלָה וְהַתְּבוּדָה וְהַבְּנִין.

ז. כִּי עָקַר פָּגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זָרַע לְבִטְלָה, רַחֲמָנָא לְצַלָן, שֶׁמִּפְרִיד בַּחֲנִינֵת הַמְּלָכוֹת מִזְעִיר אֲנַפִּין כְּפִדוּעַ, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ הַמַּחִין בַּחֲנִינֵת בִּינָה וּמִשֵּׁם מִשְׁתַּלְשָׁלִים עֲלָיו כָּל הַדֵּינִים וְהַצָּרוֹת וְהִיסוּרִים, רַחֲמָנָא לְצַלָן, כִּי מֵאַחַר שֶׁהִפְרִיד הַטֶּפֶה מִבֵּית זוּגוּ (עַן לְקוּטִי-הַלְכוֹת, תְּפִלִּין, הַלְכָה ב, אוֹתִיּוֹת יא, יב), וְגַרְם שְׁבִירַת הַכְּלִים מִמֶּשׁ, כִּי עַל-יְדֵי שֶׁמִּמְשִׁיךְ הַטֶּפֶה לְחוּץ לְבִטְלָה, חֵס וְשְׁלוֹם, מִחֲרִיב "עוֹלָמוֹ", וְנוֹתֵן לְסִטְרָא אַחְרָא יְגִיקָה וְעוֹקֵר מִזְלוֹ לְגַמְרִי, כִּי נֶאֱבַדְתָּ מִמֶּנּוּ נִקְדָּתוֹ הַטּוֹבָה, כִּי בְּכָל אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי יֵשׁ נִקְדָּה טוֹבָה, אָבָל עַל-יְדֵי הַפָּגַם הַזֶּה"ל נֶאֱבַדְתָּ מִמֶּנּוּ גַם הַנִּקְדָּה הַקְּדוּשָׁה שְׁלוֹ, שֶׁהִיא שֶׁרַשׁ "נִשְׁמָתוֹ", בַּחֲנִינֵת "הַבִּינָה" שְׁלוֹ, עַל-כֵּן בְּמָה שֶׁקְּלַקְלָה צָרִיךְ לְתַקְּנוֹ, כִּי הוּא קְלַקְלָה בִּ"יִסוּד", לְכֵן עָקַר תְּקוּנוֹ עַל-יְדֵי "סוּד צְדִיק" שֶׁרַשׁ נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל (עַן לְקוּטִי-מִוִּתְרִין, חֶלֶק ב', סִימָן א), כִּי הַצְדִּיק הוּא הַנִּקְדָּה הַכְּלִילִית שֶׁמִּשֵּׁם מְקַבְּלִין כָּל הַנִּקְדָּוֹת, וְעַל-יְדֵי הַצְדִּיק יְכוּל לְזָכוֹת לְנִקְדָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרִי, כִּי הַצְדִּיק הוּא "אוֹר הַחֶסֶד הַחֲדָשׁ" הַמְּתַקֵּן הַכָּל, וְהוּא דִּיקָא מְכַנִּים בְּמִקְרָבֵי הָאָרֶת נִקְדָּה חֲדָשָׁה, שֶׁנִּמְשָׁךְ עֲלָיו מ'ח' חֲדָשׁ הַמְּצַמְצֵם בְּשִׁנֵּי צְמֻצוּמִים נִי' (ן' פְּשׁוּטָה — בִּינָה, נ' כְּפוּפָה — מְלָכוֹת כְּפִדוּעַ), וְכַנ"ל שֶׁנִּמְשָׁךְ הָאוֹר הַחֲדָשׁ מִהַבִּינָה שְׁלוֹ הַזְעִיר אֲנַפִּין לְהַזְדוּג עִם הַמְּלָכוֹת וְכוּ'.

ח. וְעַתָּה, בְּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, נִבְאָר עַל-פִּי הַתּוֹרָה הַזֶּה

(לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לד) עגנן חנכה, ועגנן היטב (בלקוטי-הלכות, ברפת-המוזן, הלכה ג, ובהלכות אונאה, הלכה ב), פי כפר הקדמנו אשר ג'ח'ל' הוא המשכת האור העליון היוצא מה"בינה", שהאור הזה דן את הכל לכף זכות, פי הוא נוצר ח'סד ל'אלפים, ובכל החשכות מוצא נצוצי אור — הנקדות הטובות, שיש בכל אחד ואחד, ויש לומר שהנקדה הטובה שיש בכל אחד מישראל, זוהי בעצמה "הנקדה" שיש בכל אחד ואחד, שהיא בחינת "צדיק מושל" (ועגנן בלקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן כג, כל ישראל נקראים צדיקים על שם הברית שנמולים, ועל-ידי-זה מאיר להם, עין שם), ומוהר"ן ת"ו"ל דקדק מאד מאד לשונו הזהב של רבנו ו"ל במה שאמר: הנקדה השיכת ללבנו "בעת הזאת" (עין עלים לתרופה, מכתב רכה), ומפרשו שצריך להזהר ביותר לדבר הרבה הן עם חברו ובפרט עם רבו האמת, והן בינו לבין קונו ובינו לבין עצמו לחפש, לבקש, לחתור ולהוציא לאור תעלומות והסתרת הנקדה הטובה המסתתרת באדם בכל יום בהסתרות עמקות כפי מעשה האדם וכפי מעשה הנעשה באותו היום מריש כל דרגין ועד סוף כל דרגין, פי מאד עמקו מחשבותיו ותברך ועלינו החיוב להתחזק ולדרש, לתור ולחתור, לבקש ולקשר עצמנו לנקדה השיכת ללב "בעת הזאת" וכו', עין שם.

ט. וכפי שפרש שהנקדה הטובה שצריך לחפש אצל כל אחד ואחד היא אותה הנקדה שהיא בחינת צדיק מושל, יש לפרש "בעת הזאת" הינו פי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ולחפש ולבקש אצלו איזה טוב ואפלו הוא רשע גמור, צריך אתה לבקש בו ולמצא בו איזה טוב, והעקר לידע "בעת הזאת", אף שהוא כמו שהוא על-כל-פנים זכר אולי ניקא "בעת הזאת" בזו השעה ובזו המדרגה שאוחז בה, מתגבר עליו רע כזה אשר אם אתה היית במקומו, היית יותר גרוע (ועגנן בלקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן א') על-פי מה שאמרו חכמינו ו"ל (אבות ב, ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו"; ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חברו פי אם השם ותברך שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו, ובפרט עכשו בדורות

אלו שעובר מה שעובר, רחמנא לצלן, על כל אחד בפּרטי פרטייות, וגדל ההסתרה שיש בעולם, על-כּן אין שום חידוש שנופלים כל-כּף, (השם יתברך ירחם להבא שתתגלה האמת לכל באי העולם), ומכל שפן וכל שפן איך צריך להזהר לדון לכף זכות איש כּשר ועובד ה', וצריך תמיד לידע ולהבין "בּעת הזאת", כי על-פּי-רוב כּשרואים שאחד רק מתפלל מקטרגים עליו — היתכן, למה לא תפתח ספר ותלמד?! — על-כּן צריך לדונו לכף זכות, ולידע "בּעת הזאת" — אולי כּבר למד פּמה שעות ואינך יודע מזה, ואולי דיקא "בּעת הזאת" כּפי מה שעובר עליו, הוא דיקא מְכַרַח להרבות בתפלה, וכן כּשרואים שאחד רק לומד ואינו עוסק בתפלה, צריך לידע ש"בּעת הזאת" כּפי מדרגתו צריך לעסק הרבה בלמוד, וכן פּעמים רואים אחד שאינו לומד ואינו מתפלל, ומקטרגים עליו שעוסק רק באיזו מצוה כּגון צדקה, ואומרים לו: היתכן, לא תפתח ספר או לא תעסק בתפלה?! צריך לידע "בּעת הזאת", כי כּפי צמצומו ומדרגתו הוא דיקא צריך לעשות מה שעושה, ומכל שפן וקל וחמר כּשרואים שאחד יושב בטל, ואדרבה מדבר שיחות בטלות, צריך גם-כּן לדונו לכף זכות, ולידע "בּעת הזאת", אולי הוא מקים (מנחות צט): בטולה של תורה זה קיומה, כי גתיגע מחו וצריך לנות, כּאשר הזהירנו רבנו ז"ל, ואפלו לפעמים רואים אחד שמדבר מגדלתו העצמית, צריך גם-כּן לדונו לכף זכות, ולידע "בּעת הזאת" כּפי מדרגתו שהוא שבור כּתרים הנשבר באלפי ורכבות שכרים, והוא נדבּה ונכא לבב, הוא מקים עכשו בחינת (דברי הימים ב יז, ו): "ויגבה לבו בדרך ה'", כּדי להכניס בעצמו קצת כח והתחזקות, וחכמינו ז"ל אמרו (ברכות יט): ועין במדרש שחר טוב כחה; וכתנא דבי אליהו דבה, פּרק ג): אם ראיית תלמיד חכם שעבר עברה בלילה, אל תהרהר אחריו ביום — ודאי עשה תשובה; הינו אפלו כּבר ראיית שהאיש כּשר ועובד ה' עשה עברה בפעל ממש, חס ושלום, גם-כּן אל תהרהר אחריו וכוּדאי עשה תשובה.

ה. הפלל, אחי, שענין למוד זכות של בחינת "בּעת הזאת", הן

על עצמו — לידע שאפלו עבר עברות חמורות ביותר, צריך לידע "בעת הזאת", כך נסתבב עמי מלמעלה, וצריך לידע שהשעה השניה כבר עגן אחר, ותקף-מיד ותחיל מחדש, כי רק "בעת הזאת" התגברה עלי התגברות כל-כך ולא יכלתי לעמד על עמדי, וכן על חברו גם-כן צריך לידע שרק "בעת הזאת" התפשט עליו הסטרא אחרא מאד מאד וכנ"ל, ועגן זה הוא דבר נפלא מאד מאד והוא המשכת האור מעלמא דאתי. אור הבינה.

יא. וכל זה זוכים על-ידי השלש נקודות: "נקדת עצמו" — לזכר הרבה הרבה עמו ותכרף, ועל-ידי-זה מתקשר הלב אל פיו, כי על-ידי רבוי תפלות ובקשות והתבודדות על-ידי-זה לבו מקשר אל דעתו בחינת התקשרות יו"ד אל נא"ו, ומאיר לו אור גדול ונוכח מאד מהארת אין סוף ברוך הוא. "נקדת הרב" — על-ידי שנתקרב אל הרב הצדיק האמת, שהוא בחינת יו"ד "חכמי" העדה, והמקרבים הם בחינת נא"ו, על-ידי-זה גם-כן נתקשר הרב שהוא בחינת הדעת — בחינת יו"ד, אל ישראל — שהם בחינת נא"ו, ומאיר לו אור גדול ונוכח מאד מהארת אין סוף ברוך הוא. "נקדת החבר" שהיא בחינת "התורה", כי כלל נשמות ישראל ביחד הם ששים רבוא, כנגד ששים רבוא אותיות התורה, ומוכא ש"קדשא בריך הוא, אורייתא וישראל חד הוא" (עין זהר אחרי עג), (וזה בחינת תורה שב-על-פה), והוא בחינת נא"ו, ועל-ידי שמקשר ומתחיד עם חבריו הקרובים ונתחיד מחו שהוא בחינת יו"ד עם החבר שהוא בחינת נא"ו, ומאיר לו מאד מאד, כי על-פירב כשאחד הוא "בעצמו" אז חשף לו, ואי אפשר לו לתן עצה לנפשו, אף על-ידי חברים טובים שמאירים בו עצות טובות, אז יוצא מן המצר ונתרחבת דעתו מאד, ועל-ידי שלש נקודות אלו נתבטלות ממנו כל האהבות הרעות השורות על לבו וכל מיני בלבולים המבלבלים ומסבבים אותו, חס ושלום, וזכה שמאיר לו אורו ותכרף בהתגלות נפלאה ונוכח מאד מאד, כי השם ותכרף מאיר תמיד, כי מלא כל הארץ כבודו, ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין ואין שום מציאות

בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם.

יב. וצריך שתדע ותבין היטב היטב שלזה אי אפשר להגיע (הינו לאחו כבר במדרגה כזו בהתגלות נפלאה כזו, ולראות רק הטוב אצל כל אחד ואחד, הינו שהכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך), כי אם על-ידי קשור ויחוד השלש נקודות הנ"ל: א. להתקרב אל הצדיק האמת, ולשקד מאד מאד בשקידה נפלאה בספריו הקדושים. ב. להתקשר עם חברים טובים המקבלים מזה הצדיק. ג. להרבות ביותר בתפלה והתבודדות, ולשיח ולספר לפניו יתברך כל מה שעובר עליו ברוחניות ובגשמיות, ולפרש את כל לבבו וכל מה שארע לו יגלה לפניו יתברך, "אשר זהו עקר הכל", כי התפלה היא היא הכלי לקבל השפע, כמו שכתוב (דברים א, יא): "ויברך אתכם באשר דבר לכם", הינו לפי הדבור בן גמשה השפע עליו, אם הדבור בשלמות ובמלואו, אז יכול לקבל בו רב שפע (כמובא בפנים), כי התפלה היא עקר הכלי לקבל השפעת אורו יתברך, אור הצדיק, אור התורה ואור קנשת ישראל בידוע.

יג. והנה חכמינו ז"ל אמרו (בראשית רבה, ב, ד): חשף — זה גלות יון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיהן, שהיתה אומרת להם כתבו על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל וכו' "ורוח אלקים מרחפת" (בראשית א, ב) — זה רוחו של מלך המשיח, עין שם; כי כלל החכמות החיצוניות, הכפירות והאפיקורסות שנתנה אחר החרבן [שאז נחשף האור (כמובא בלקוטי מוהר"ן, חלק ב', סימן סו), כי נתעלם האור המאיר בחינת מאורי אור, עין שם], העקר התחיל מהיננים שהיו בזמן בית שני וגזרו גזרות רעות על כלל ישראל, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (ראש השנה יח, ג): שגזרה מלכות יון גזרה שלא להזכיר שם שמים על פיהם, ורצו העקר לעקר את הרוחניות מישראל "את אמונתם", כמו שאנו אומרים בתפלה (ועל הנסים): "כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשפיתם תורתך ולהעבירם מחקי רצונך" (שבת כא,). ונכנסו אל ההיכל [ששם הוא שרש הדעת (כמובא בלקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן יג), שהדעת היא

בחינת בית-המקדש, עֵין שָׁם], וְטִמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים [שהוא הדעת בחינת "שָׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ" (שמות ל, כה) (כמוכא בסימן ד) עֵין שָׁם], הֵינּוּ שֶׁקֵּלְקֵלוֹ וְטִמְאוּ אֶת הַדַּעַת וְהַשְּׂכָל בְּכָל־לֵבוֹת וּבִפְרָטִיּוֹת אֲצֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, וְעַל-כֵּן הֵיטָה צָרָה גְדוֹלָה מְאֹד מְאֹד, כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַחֲשֵׁךְ, רַחֲמָנָא לְצִלָּן — כְּשֵׁאִין הָאֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת, חֵס וְשִׁלוֹם, וְאִזְ נִפְרָד הַיּוֹד — שֶׁהוּא הִפָּה, מִהֵנָּה ו' — שֶׁהוּא הַלֵּב כְּפִי"ל.

יד. וְזֶה עֵקֶר הַגְּלוּת, שֶׁהִיא בְּשִׁבִיל חֶסְרוֹן אֱמוּנָה שֶׁהִיא הַתַּפְלָה (עֵין שָׁם, סִימָן ז), כִּי כְּשֵׁאִין פִּי וְלִבּוֹ שְׁוִין זֶהוּ עֵקֶר הַצָּרָה הַמְרָה יוֹתֵר מִהַכֵּל, שְׂאֵז הוּא בְּחִינַת (תְּהִלִּים לח, יא): "לְבִי סִחַרְחַר עֲזָבֵנִי כִּחֲזִי" וְאוֹר עֵינָי גַּם הֵם אֵין אִתִּי", כִּי עַל-יְדֵי פְגַם הַבְּרִית, אִז נִתְעַקֵּם לְבוֹ מְאֹד מְאֹד, כִּי הַפְּרִיד בֵּין הַיּוֹד לְוָא ו', וְאִז לְבוֹ מְעַקֵּם מְאֹד עִם קְשִׁיּוֹת הַרְבֵּה, וְעַל-יְדֵי-זֶה נִסְתָּר מִמֶּנּוּ אוֹר עֵינָיו וְאֵינוֹ זוֹכֵה לְרְאוֹת הַעֲשָׂרִים וְשִׁמּוֹנָה אוֹתִיּוֹת. דְּעַבְדָּא דְּבְרָאשִׁית, הֵינּוּ הָאֶרֶת הַשְּׂגָחָה הַמְאִיְרָה מְאֹד בְּבְחִינַת: "כִּחֲ מַעֲשִׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ" (תְּהִלִּים קיא, ו), כִּי עַל-יְדֵי פְגַם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, אֲבָד הַכִּחֲ (כְּמוֹכָא בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ, אֶרֶץ חַיִּים, סִימָן רמ, סְעִיף יד, עֵין שָׁם), וְזֶה (שׁוֹפְטִים טו, יט): "וַיִּסֶּר כַּחוֹ מַעֲלִיו", כִּי הֵיזָה אִז בְּחִינַת פְּגַם הַבְּרִית כְּמוֹכָא, וְהִתְקַוֵּן הוּא עַל-יְדֵי הַצִּדִּיק הָאֱמֵת שֶׁאֲצִלוֹ כָּל הַנְּקֻדּוֹת כְּפִי"ל, עַל-כֵּן אָמַר עֲלִיו מוֹהֲרֵנִי ת' ו"ל כְּמָה פְּעָמִים (כְּמוֹכָא בְּעֵלִים לְתִירוּפָה): "כְּכַחִי אִז וּכְכַחִי עָתָה לְמַלְחָמָה וְלִצְאָת וְלְבוֹא" (יְהוֹשֻׁעַ יד, יא), כִּי הַצִּדִּיק הוּא הַיּוֹצֵא לַחוּץ (עֵין לְקוּטִימוֹהֲרָנוּ, חֵלֵק א', סִימָן רפ), וּמִלְקֻט הַנְּצוּצוֹת בְּחִינַת הָאֲבֹדוֹת, וּמְכַנְּסֵם לַפְּנִים מִהַקְדָּשָׁה.

טו. כִּי מוֹכָא (שָׁם, סִימָן קפח), שֶׁהַצִּדִּיק מְבַקֵּשׁ הָאֲבֹדוֹת עַד שֶׁמוֹצֵא כָּל הָאֲבֹדוֹת שֶׁל כָּל הָעוֹלָם, שְׂזָה בְּחִינַת הַנְּקֻדּוֹת הַטּוֹבוֹת שֶׁמִּלְקֻט וּמְבַקֵּץ הַצִּדִּיק שֶׁהוּא בְּחִינַת "יוֹסֵף", וְזֶה שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ (בְּרָאשִׁית מז, יד): "וַיִּלְקֹט יוֹסֵף אֶת כָּל הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן בְּשִׁבְרָ אֲשֶׁר הֵם שׁוֹבְרִים", וְאִיתָא שְׂזָה בְּחִינַת הַנְּצוּצוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁנִּפְלוּ עַל-יְדֵי הַשְּׂבִירָה שֶׁנֶּגְרַמָּה עַל-יְדֵי הָעוֹנוֹת, וְהֵם כּוֹסְפִים לִצְאָת מִן הַמְּקוֹם שֶׁנִּלְכְּדוּ שָׁם (לְקוּטִימוֹהֲרָנוּ, חֵלֵק א', סִימָן

קמא), וְהַצְדִּיק — בְּחִינַת "יוסף", שֶׁהוּא הַשְּׁלִיט וְהַמְשָׁבִיר וְהַמְשָׁפִיעַ כָּל טוֹב, הוּא מְשִׁיב אֶת הָאֲבֹדֹת.

טז. וְצִיָּן בְּלִקוּטֵי-הַלְכוֹת (אֲבֹדָה וּמְצִיָּאָה, הַלְכָה ג, אוֹת ב), הַעֲקָר מֵהַ שְׂמֵקָבְלִין מֵהַצְדִּיק הוּא הָאֲרֵת הַתּוֹרָה שֶׁמְחַדֵּשׁ לָהֶם, וְעַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁמְמַשִּׁיף לָהֶם, הוּא מְאִיר עֲלֵיהֶם אוֹר גָּדוֹל, עַד שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כַּח בְּעֶצְמָם לַחֲפֵשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחֲרֵי שְׂאֵרֵי אֲבֹדָתָם שֶׁעֲדִין לֹא מְצָאוּ, כִּי בְּנֹדָאֵי אֵי אֶפְשָׁר לָהֶם לְהַחְזִיר כָּל אֲבֹדוֹתֵיהֶם בְּפֶעַם אַחַת, כִּי הֵן מְרַבּוֹת מְאֹד, וְצָרִיף לְהַזְהִיר שְׁלֹא יִזְיק לָהֶם רַבּוּי הָאוֹר, כִּי רַבּוּי הָאוֹר גּוֹרֵם כְּבוֹי הַגֵּר לְגַמְרֵי כְּיָדוּעַ, וּבְהִכָּרַח לְהַחְזִיר לָהֶם מְעַט מְעַט כְּפִי הַכְּנָתָם וְכִפִּי הַתְּעוֹרְרוֹתָם אֶל הָאֲמֵת, וְזֶה נַעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם בְּפֶעַם עַל-יְדֵי כָּל תּוֹרָה וְתוֹרָה שֶׁהֵם מְקַבְּלִין מִזֶּה הַצְדִּיק בְּעַת שְׂבָאִים אֵלָיו עַל-יְדֵי הַתְּקַשְׁרוֹת "נִקְדַת הַחֲבֵר", כִּי אֵי אֶפְשָׁר לְקַבֵּל מֵהַצְדִּיק כִּי אִם עַל יְדֵי "הַחֲבָרִים הָאֲמֵתִיִּים", וְעַל-יְדֵי-זֶה נִשְׁפָּע עֲלֵיהֶם אוֹר גָּדוֹל מְאֹד — בְּחִינַת גֵּר, לַחֲפֵשׁ עַל יָדָם אַחֲרֵי שְׂאֵרֵי אֲבֹדָתָם, כִּי הַתּוֹרָה נִקְרָאת אוֹר וְגֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְשָׁלִי ו, כג): "כִּי גֵר מְצֹנָה וְתוֹרָה אוֹר", וְהָאֲבֹדוֹת צָרִיף לַחֲפֵשׁ אַחֲרֵיהֶן, וְהַחֲפוּשׁ הוּא בְּגֵרוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (פְּסָחִים ז:): בְּחִינַת: "גֵּר ה' נִשְׁמַת אָדָם חֲפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי בָטָן" (מְשָׁלִי כ, כז).

יז. וּבְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ שֶׁם הָיָה עֲקָר הָאוֹר, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (שְׁמוֹת רַבָּה לו, ב): כְּשֶׁם שֶׁהִשְׁמָן מְאִיר, כִּף בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ מְאִיר לְכָל הָעוֹלָם, וְכֵן אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה ג, ד): מֵהֵיכָן נִבְרָא הָאוֹר? מִמָּקוֹם בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, וְכֵן אָמְרוּ (בְּמִדְבָר רַבָּה טו, א): שְׁלֹמֹה שִׁבְנָה בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ עֲשֶׂה חֲלוֹנוֹת צָרִים מִבְּפָנִים וּרְחִיבִים מִבַּחוּץ, כְּדֵי שִׁיְהִיָּה הָאוֹר יוֹצֵא מִבֵּית-הַמִּקְדָּשׁ וּמְאִיר לְחוּץ.

יח. וְשֵׁם בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הָיְתָה הָאֲרֵת הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת: "נִקְדַת הַרֵב" — הִיא בְּחִינַת הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, בְּחִינַת הַכֹּהֵן הַנִּכְנָס לְפָנָי וְלְפָנִים עַד נִקְדַת אֲבוֹן הַשְּׁתִּיָּה, שֶׁהִיא נִקְדַת כָּל־לִיּוֹת הַצְדִּיק, וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַרֵב וְהַצְדִּיק הָאֲמֵת בְּחִינַת כֹּהֵן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (מְלָאכִי ב, ז): "כִּי שִׁפְתֵי

כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו, כי מלאך הנו"ה צבאות הוא, ודרשו חכמינו ו"ל (מועד קטן יז.): אם הרב דומה למלאך ה' צבאות — תורה יבקשו מפיהו, ואם לאו — אל יבקשו תורה מפיהו. "נקדת החרב" — היתה בשעת עליית הרגל, שנתאספו כל ישראל יחד, וקבל אחד מחברו את נקדתו הטובה. "נקדת עצמו" — כשהביא קרבן ואז התנדבה והתבודד לפניו יתברך.

ט. והיננים קלקלו את כל זאת, כי נכנסו להיכל וטמאו כל השמנים — שטמאו את כל העולם עם דעותיהן הנרות, חכמת הטבע הארוכה, ואז נחשף העולם לגמרי, כי נטמא הכל בשכליותם הרעה, לולא עזרת השם, שמצאו פה אחד של שמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול, שהוא בחינת הדעת האמת של הצדיק האמת מיחדי הדורות, ששם אין מי שיכול לנגע, כי הוא רוחו של מלך המשיח, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, כי הוא בחינת האור של עלמא דאתי, שאז יהיו נכללים האור והחשך יחד, בחינת: "ויהי ערב ויהי בקר יום אחד" (בראשית א, ה), כי הוא בחינת: "ויהי יום אחד הוא ינדע לה' לא יום ולא לילה" (זכריה יד, ז), כי הוא בחינת אור של עלמא דאתי, ונעשה גם והדליקו ממנו שמונה זמנים, הינו שהמשיכו את האור בתוך שבועת ימי הבנון של זה העולם, וזה עקר הגם — שנמשך למטה הרוח של משיח ונקבע לדורות, ואנו זוכים להאיר כל אחד בביתו את האור הגנוז של ששת ימי בראשית, שהוא "אור החנכה" — "אורו של המשיח".

כ. בפרט אחר החרבן שאז נחשף העולם לגמרי ונאבד לגמרי הכל, כי נפגמו כל השלש נקודות, כמו שאמרו חכמינו ו"ל (יומא ט.): מקדש ראשון מפגי מה חרב? מפגי שלשה דברים: עבודה זרה, גלוי עריות ושפיכות דמים, ויש לומר שהם כנגד וההפוך של השלש נקודות, "עבודה זרה" — זה הנגד וההפוך של "נקדת הרב", כי הוא הוא המגלה אמונתו יתברך, כי בלעדיו אי אפשר לידע כלל, (פמבוק בלקוטי"מזרחי, חלק א, סימן ל): השגות אלקות אי אפשר להשיג כי אם על ידי הרבי הצדיק הגדול במעלה מאד מאד.

גר להצדיק

קצא

"שפיכות דמים" — זה הנגד ונהפוך של "נקדת החבר", שהרגו, רחמנא לצלן, אחד את חברו הפך אהבה ואחדות אשר הנה ראוי שתהיה ביניהם. "גלוי עריות" — זה נגד "נקדת עצמו", שפגמו, רחמנא לצלן, בברית, בחינת (בראשית ו, כא): "כי השחית כל בשר את דרכו".

כא. ובפרטיות הקלוקל והחשף שנתהנה בחרבן בית שני, שנחרב העקר בשביל "שנאת חנם", שאז עקרו לגמרי את "נקדת החבר", כי לזכות לקבל מהצדיק האמת, שהוא בחינת הנקדה העליונה, ולהאיר בו שהוא בחינת הנקדה המתתונה (עין לקוטי מוהר"ו, חלק א, סימן ו), זה אי אפשר כי אם על-ידי אהבת חברים — אנשי שלומנו היקרים, ולאחז עצמו בחד, ואז זוכים לקבל זה מזה הארת הצדיק.

כב. וכמוכא שם (בסימן קמ) על הפסוק (איוב לו, ז): "ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו", כי הצדיק בעצמו אי אפשר להשיגו, כי אין בו שום תפיסה, כי הוא למעלה מהשכל האנושי, רק על-ידי אנשיו המקרבין אליו, יוכל להבין מעלת הצדיק וכו', עין שם; ויש לומר גם-כן פנ"ל — דיקא על-ידי החברים יכולים להשיג ולקבל מזה הצדיק, ובלקוטי-הלכות (שבת, הלכה ז, אות נה) מפרש, שזה מה שנאמר אצל משה — בחינת הצדיק (שמות לה, ל): "וייראו מגשת אליו" וגו' "וייתן על פניו מסנה", כי מגדל ההארה שמאיר בבחינת שמש, אי אפשר להסתכל בו, והכרח להתכסות, והעקר על-ידי התלמידים יכולים לקבל וכו', עין שם; ובלקוטי-הלכות (גלות, הלכה ג, אות י) מפרש, שזה מה שפרה אדמה מצותה בסגן הפהגים (ספרי יט, ת, הובא ברש"י במדבר יט, ג; ועין בזה חקת קה), כי הכהן הגדול הוא הרב והצדיק האמת פנ"ל, וענין פרה אדמה הוא לטהר טמאים, הדעת של הצדיק לטהר את כל הטמאים, אף אי אפשר לקבל חקמתו הגדולה של הרב שבדור שהוא בחינת כהן גדול, כי אם על-ידי תלמידיו הקדושים, וזה מה שנהגו בדורות הקדמונים שתכם הדור הנה דורש תמיד על-ידי מתרגמן, כי אי

אֶפְשֶׁר לִקְבֹּל בְּעֵצְמוֹ חֲכַמַת הַחֲכָם הָאֵמֶת כִּי אִם עַל־יְדֵי מִתְרַגְּמָן
שֶׁהוּא בַחֲיִנַת תַּלְמִידָיו, שֶׁהֵם מְגַלִּים וּמְבַאֲרִים חֲכַמְתוֹ וְתוֹכַחְתּוֹ
לְרַבִּים וְכוּ', עֵינַי שָׁם.

כג. וְדַבֵּר זֶה נוֹהֵג בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, שְׁעַל־יְדֵי "נִקְדַּת הַחֲבֵר" יְכוּל
לִקְשֹׁר אֵלָיו הַנִּקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא "נִקְדַּת הַצַּדִּיק" אֶל "נִקְדַּת
עֲצָמוֹ", וְהִיא יְכוּל לְצַאת כָּל אֶחָד מִגְּלוּתוֹ וּמִשְׁטוּתוֹ שְׁנֹלְכָד בָּהּ, אִךְ
הוּא תְלוּי "בְּגִדְל הַשְּׁלוֹם וְאַהֲבַת חֲבָרִים" (כַּמּוּבָא בְּלִקוּטֵי מוֹהֲרָן, חֵלֶק
א', סִימָן כו'): עַל־יְדֵי הַשְּׁלוֹם שֶׁיֵּשׁ בֵּין בְּנֵי־אָדָם, וְחוֹקְרִים וּמִסְבִּירִים
זֶה לְזֶה הָאֵמֶת, עַל־יְדֵי־זֶה מְשַׁלֵּיף כָּל אֶחָד אֶת שִׁקְרֵי אֱלִילֵי כִסְפוֹ
וְזָהָב, וּמְקַרֵּב עֲצָמוֹ אֶל הָאֵמֶת וְכוּ', עֵינַי שָׁם; אִךְ זֶהוּ עֵקֶר הַצַּעַר,
שֶׁעֲדִין הַבַּעַל־דָּבָר מְרַקֵּד בֵּינָם (יוֹמָא ט:), שְׁמִיּוֹם חֲרַבֵּן בֵּית שְׁנֵי
שְׁנֵי־הַנְּהָה בְּעֵצְמוֹ מִשְׁנֵאת חֲנָם (שֵׁם ט:), עֲדִין נִמְשַׁכֵּת הַמִּדָּה הַמְּגַנָּה
זֶה, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְפָּרְדוּ הַנִּקְדוֹת הַטּוֹבוֹת וְהַפְּסָה וְהַלֵּב
אֵינָם שׁוּיִן, וְעַל־יְדֵי־זֶה עוֹבֵר מֵה שְׁעוֹבֵר, כִּי אִי אֶפְשֶׁר לְהַפְּלִל
בְּצַדִּיק שֶׁהוּא שָׁכַל הַכוֹלֵל (עֵינַי שָׁם, סִימָן סא), וְלִקְבֹּל מִמֶּנּוּ הַמִּתְקָה
כִּי אִם עַל־יְדֵי אַהֲבָה וְאַחֲדוּת, וְלַהֲפֹךְ עַל־יְדֵי הַפְּרוּד אֵין יְכוּלִים
לְהַפְּלִל בּוֹ, וְלַהֲמַשִּׁיף הַמִּתְקָה מִחֲכָמָה עֲלָאָה שֶׁהִיא בַחֲיִנַת אָבִן
שְׁתִּיָּה, שֶׁבְּשִׁבִיל זֶה בְּעֵצְמוֹ חָרַב בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ (עֵינַי לִקוּטֵי־הַלְכוֹת, פְּרִיָּה
וּרְבִיָּה, הַלְכָה א, אוֹת ה).

כד. וְעֵינַי בְּלִקוּטֵי־הַלְכוֹת (שְׁבֵת, הַלְכָה ז, אוֹתוֹת יד, טו) שְׁזוֹהֵי
בַחֲיִנַת הַשְּׁלֵשׁ שְׁבֵתוֹת שֶׁבֵּין הַמְּצָרִים, שְׁבוּכִים וּמְבַפִּים עַל הַעֲלַמַת
וְהַסְתַּרְתַּת הַשְּׁלֵשׁ נִקְדוֹת שֶׁנֶּאֱבָדוּ מֵאַתְנֹו, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה עֵקֶר הַצַּרוֹת
וְהַחֲשָׁכוֹת הַגְּדוֹלָה בְּעוֹלָם, רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְזֶה הַשְּׁלֵשׁ פְּעָמִים 'אִיכָה'
שֶׁל מְגַלַת קִינּוֹת שֶׁמְקוֹנְנִין בְּתַשְׁעָה בָּאָב, שֶׁעֵקֶר הַצַּעֲקָה וְהַקִּינּוֹת
וְהַבְּכִיּוֹת עַל שֶׁאֲבִדְנוּ שְׁלֵשׁ־נִקְדוֹת אֵלּוּ: אִיכָה א' — כְּנִגְדַּת "נִקְדַּת
עֲצָמוֹ" — נִקְדָּה הַתַּחְתּוֹנָה, אִיכָה ב' — כְּנִגְדַּת "נִקְדַּת הַרֵב" —
נִקְדָּה הָעֲלִיוֹנָה, אִיכָה ג' — כְּנִגְדַּת "נִקְדַּת הַחֲבֵר" — בַחֲיִנַת נְאִוֹ
וְכוּ', עֵינַי שָׁם; וְעֵינַי בְּסִפְר "זְמַרְתַּת הָאֲרִיץ" עַל תּוֹרָה זוֹ [לִקוּטֵי מוֹהֲרָן,
חֵלֶק א', סִימָן לד], שֶׁאֲנִי עוֹסְקִים בָּזֶה עַכְשָׁן, בְּעֵנֵן אַחַר קִצָּת, שְׁבוּזְמָן

הַחֲרָבָן נִפְגְּמוּ שְׁלֹשׁ-הַנְּקָדוֹת, שְׁנֵה בְּחִינַת מַה שְּׁאָמְרוּ תְּכַמִּינוּ וְ"ל (שְׁבַת קִיט'): לֹא תִרְבֶּה יְרוּשָׁלַיִם אֲלֵא עַל שְׁבוּזוֹ בַּה תִּלְמִידֵי תְּכַמִּים, (כִּי בָזָה פְּגָמוֹ בְּנִקְדָה הַכְּלִלִית עֲצָמָה שֶׁהוּא הַחֲדָדִיק), וְעַל שְׁלֹא הוֹכִיחוּ זֶה אֶת זֶה, (הֵינּוּ שְׁלֹא הֵאִירוּ הַנְּקָדָה שֶׁל אֶחָד בְּחִבְרוֹ), וְעַל שֶׁפָּסְקוּ הַיְמָנָה אֲנָשֵׁי אֲמוּנָה, (זֶהוּ בְּחִינַת נְקֻדַת עֲצָמוֹ שְׁחָרְפוּ לְהֵאִיר בְּעֲצָמוֹ עַל-יְדֵי הַדְּבוּר, עֵינַן שָׁם.

כַּה. וְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ חִמַּל עֲלֵינוּ שֶׁנִּשְׁאַרְהָ לָנוּ בְּגִלוּתֵנוּ הַמְּצָנָה הַנּוֹרְאָה שֶׁל "גַּר חֲנֻכָּה" שֶׁהִיא "הָאֶרֶת הַמְּשִׁיחַ", שְׁאָנוּ זוֹכִים לְהֵאִיר בְּתוֹךְ בֵּיתֵנוּ הָאֶרֶת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ (עֵינַן לְקוּיֵי-הַלְכוּת, הַשְּׂמֵמַת הַבְּקָר, הַלְכָה ד, אִתּוֹ), אֵף לְמַטָּה לְמַטָּה לְגֵרוּעַ שְׁבִיבֵי-רַעִים, אֲפִלוּ הַחֹלָה הַגְּדוֹל מְאֹד מְאֹד בְּחֵלֵי הַנְּפֶשׁ, עַל-יְדֵי רַבּוֹי עֲוֹנוֹתָיו, גַּם-כֵּן יִכּוֹל לְקַבֵּל עַל-יְדֵי זֶה הַחֲדָדִיק, שְׁנֵהוּ בְּחִינַת מַה שֶׁהִדְלַקְתָּ גַּר חֲנֻכָּה יִכּוֹלֶה לְהֵיחֹת לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה, שְׁאֲפִלוּ הוּא בְּעֲשָׂרָה כְּתָרִין דְּמִסְאָבוּתָא [בְּעֲשָׂר סִפִּירוֹת שֶׁל הַטְּמֵאָה] עַל-יְדֵי גְדֻלַּת הַכְּלִי מַעֲלָת "אוֹר חֲנֻכָּה", שֶׁהוּא הַבֵּינָה "אוֹר הַחֲדָדִיק", גַּם-כֵּן יִכּוֹל לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, כִּי אֵין שׁוּם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, וְזֶה בְּחִינַת (תְּהֵלִים כג, ד): "גַּם כִּי אֵלֶיךָ בָּגִיא צִלְמֹת לֹא אֵינָא רַע", לֹא אֶפְחָד מִהַחֲטָא שְׁנִקְרָא רַע [שֶׁהוּא חֲטָא פְּגָם הַבְּרִית כִּיְדוּעַ מִהַזֶּהר הַקְּדוֹשׁ, בְּחִינַת: "וַיְהִי עַר ... רַע בְּעֵינַי ה'"] (בְּרֵאשִׁית לח, ו), "כִּי אֲתָה עֲמַדִּי" — בְּחִינַת (מִיכָה ז, ח): "כִּי אֲשַׁב בַּחֲשׁוֹן ה' אוֹר לִי", כִּי הַחֲדָדִיק מִמְשִׁיךְ הַשְּׂגוֹת אֱלֻקוֹת גַּם בְּעַמְקַת הַחֲשׁוֹן, וְעַל-כֵּן הַחֲדָדִיק נִקְרָא "יוֹסֵף", בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ל, כג): "אֲסֹף אֱלֻקִים אֶת חֲרָפְתִּי" (כְּמוֹכָא בְּפִנְיֵים), כִּי הוּא מְאִסֵּף וּמְבַטֵּל כָּל הַחֲרָפוֹת וְהַבּוּשׁוֹת מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי מַחְזִירָם בְּתִשׁוּבָה, וּמְקַרְבֵם לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ, וּמוֹצֵא בָהֶם נְקֻדוֹת טוֹבוֹת וּפְתוּחַ עֵינֵיהֶם שֶׁיִּרְגִּישׁוּ אֶת הָאוֹר הַגָּנוּז.

כו. כִּי הַחֲדָדִיק מוֹרִיד אֶת עֲצָמוֹ בְּאֵלֶפִים וְרַב רַבֵּי רַבּוֹת וְכו' מִהַפְּלָגַת מַעֲלָתוֹ וְכו' אֶל הַמְּקַרְב אֵלָיו, שְׁנֵה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית לט, א): "וַיֹּסֵף הוֹרֵד מִצְרַיִם" וְגו', בְּחִינַת מַחֲזִין דְּקִטְנוּת, כְּדֵי לְהֵאִיר בְּמְקַרְב אֵלָיו מַחֲזִין וְדַעַת וְהַשְּׂגַת אֱלֻקוֹתוֹ, שְׁגַם הוּא יִתְחַלֵּל לְהַשְׁתַּוְּקֵק אֵלָיו יִתְבַּרְךָ בְּכֹלֹת הַנְּפֶשׁ, עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְהַכְּלִל בּוֹ יִתְבַּרְךָ

על־ידי עבודת עצמו, כי זה עקר עבודת הצדיק — להכניס בלב המקרב אליו נקדה חדשה באפן שינתחיל לעבד עם כח עצמו, ויגלה לו "אור החדש" שהוא "אור הגנוז" — הארת הנכח המקדש, שהוא בנין בית המחיון, וגם לו יתחיל להאיר בהשגות אלקות.

כזו. כי על־ידי חטאיו הרבים של האדם, ובפרט מי שנספח בבעון החמור הוצאת זרע לבטלה, גורם חשף גדול בעולם בכלליות, ומכניס כפירות בעולם, ורחמנא לצלן, וכן בפרטיות אצלו בעצמו נתחשף ונתגשם האור לגמרי, עד שחשף לו ולא אור בעדו, ואינו רואה ומשיג שום השגה ושום תשוקה אליו יתברך, וכל מה שחטא ופגם יותר ויותר, חס ושלום, הוא מחשיף את האור יותר ויותר בכלליות ובפרטיות, ומסלק את האור מהעולמות העליונים השכיכים לשרש נשמתו, וגורם אחיות הסטרא אחרא והקלפות גם שם, חס ושלום (עין לקוטי־הלכות, קריאת שמע, הלכה ד, אות יג), וכפי הפגם שפוגם למעלה, כן יורד ממדרגתו למטה למטה, ורחמנא לצלן, למשל: כשחס ושלום, פוגם על־ידי חטאיו בעולם הנצירה, אזי כפי זה כף הוא יורד למטה, ונחשכים לו שם כל האורות, ואם, חס ושלום, חוטא ופוגם עוד יותר, עד שחטאיו ופגמיו מגיעים לעולמות היותר גבוהים, אזי ירדתו ונחשכותו עוד יותר צמקים, ורחמנא לצלן, וכן למעלה למעלה וכו'.

כח. וכמעט שנואבד לגמרי, חס ושלום, לולא התקרבותו אל "הצדיק האמת" — "שרש הבינה", אשר הוא בעל כח גדול מאד מאד (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן ח), ויכול להוריד עצמו בבית הבליעה של הסטרא אחרא ולעמד בגרונו, ולהוציא משם כל הנפשות הפגומות, בחינת (איוב כ, טו): "חיל בלע ויקיאנו מבטנו ירישנו אל", והוא מציר את האורות לברכה, ומדליק אצלו אור חדש לגמרי, תשוקה והארה נפלאה, וזה מה שכתוב בפגנות, לכונן בברכה ליהדליק גר ח'נפח ראשי תבות נח"ל, הינו פנ"ל — על־ידי הנחל שהוא אור הבינה בחינת גיחל ג'ובע מ'קור ח'קמה, וכותו יגן עלינו, על־ידיה ידלק גם אצלו אור וגר החנפח שהוא הארת

תשוקת רצונו החזק לשוב אליו יתברך, אף שהוא פגום מאד מאד, רחמנא לצלן, באשר יודע וברור דבר זה אל כל המקרבים שזכו להתודע מהאור הגנוז הזה, אשר תכף-וימָד בשעת ההתקרבות מתחילה לבער אצלם אור לתשוקה חדשה בכלות הנפש להתקרב אליו יתברך.

כט. וזה שאיתא בפננות (תהלים לג, יט): "נִפְשָׁנו חִפְתָּה ל'ה" — ראשי תבות נ'ח'ל', הינו זה עקר הארת הצדיק — שרש הבינה — להכניס באדם תשוקה והארת הרצון אליו יתברך בתכלית המדרגה העליונה, שמתחילה נפשו להשתוקק אליו יתברך בכלות הנפש, ונתגלה לו שהכל לכל עצם עצמיית חיות אלקותו יתברך, ואין בלעדיו יתברך כלל, כי בכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, ויודע שאין שום ברירה יכולה לעשות לו הטוב או, חס ושלום, הרע, כי הכל מתנהג ברצונו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ה), וזה "נִפְשָׁנו חִפְתָּה ל'ה" עזרנו ומגננו הוא", הוא ניקא, ועל-כן "כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו".

ל. ועין בלקוטי-מוהר"ן (חלק א', סימן רטו), ובלקוטי-הלכות (ברכות השחר, הלכה ה), שהצדיק האמת — בחינת משה, העומד בין שְׂמֵד לְרִצּוֹן, אף אלו הנשמות ששָׁכַר יָרְדוּ לְעִמְקֵי דְתַהוֹמָא רַבָּא — בחינת שְׂמֵד, רחמנא לצלן, הצדיק מעלה אותם לרצון העליון, לרצוא ורצוין, תכלית המדרגה העליונה, סוד התגלות הפתח, הארת עתי"ק דעת משיח צדקנו, וזה שכתוב בפננות (נפילת אפים) נִוְצָר חִסֵּד ל'אֲלָפִים, נוצר אותיות רצו"ן, הינו שפנה שהצדיק דן אותו לכף זכות כנ"ל, ומוצא בו נקדה טובה אפלו שרבו רע, חס ושלום, ואחד מגי אֵלָף טוב כנ"ל, על-ידי-זה מעלהו אל תכלית הרצון העליון, והרצון הוא הצנו"ר הממשיך שפע הדעת לאדם, וכפי שמבאר בפנים, שהצדיק נקרא יו"ד, יש לומר שעל-כן יו"ד ראשי תבות ו'לא ימיר ד'תו, כי זה עקר עבודת הצדיק — להוריד את עצמו אפלו במקום נמוך כזה, מקום שבני אדם נפלו כבר כל-כך בדעתם, עד שרוצים לצאת לגמרי מקדשת יהדותם, שהוא בחינת

שָׁמַד, רַחֲמָנָא לְצִלּוֹן, הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִשְׁמְרֵנוּ, אָף-עַל-פִּי-כֵן מֵאִיר בְּהֵם
דַּעְתוֹ שֶׁהִיא הַיּוֹד בְּאִפְסוֹן וְלֹא יִמִּיר דַּתּוֹ, אֲדַרְבֵּה שֶׁמַּעֲלֵהוּ אֶל
תְּכֵלִית הַעֲלֵה רַעְוֵא דְרַעְוִין [רַצוֹן שֶׁבְּרַצוֹנוֹת] וְדוּ"ק.

לא. כִּי הָעֵקֶר הוּא הַרְצוֹן וְהַכְסוּפִין וְהַשְׁתַּוְּקוּת אֵלָיו יִתְבָּרַךְ
בְּכֻלּוֹת הַנְּפֹשׁ, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ רַבְנֵי ו"ל (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן נא), כִּי הַרְצוֹן
הוּא לְמַעֲלָה מִהֶכַל, וְשֵׁם הוּא עוֹלָם הַחַרוּת כִּי הוּא לְמַעֲלָה מִהַדְּעַת
(עֵצוֹן לְקוּטֵי-הַלְכוּת, נְטִילַת יָדַיִם לְסַעֲדָה, הַלְכָה ג), וְשֵׁם בְּכַחֲנֵת רַצוֹן אֵין
שׁוּם אַחִיזוֹת הַסְּטָרָא אֲחֲרָא כָּלֵל, כִּי כוֹלֵהוּ בְּמַחְשָׁבָה אֲתַבְרִירוֹ [הַכֵּל
מִתְבָּרַר בְּמַחְשָׁבָה] וְכוּ', אֲכַל לְמַעֲלָה מִן הַמַּחְשָׁבָה, לְמַעֲלָה מִן
הַדְּעַת, הִינּוּ בְּרַצוֹן שֶׁהוּא לְמַעֲלָה מִהֶכַל, שֵׁם אֵין לָהֶם שׁוּם אַחִיזָה
כָּלֵל, וְשֵׁם נִמְחָלִים כָּל עֲוֹנוֹתָיו וְנִתְהַפְּכִין לְזִכּוּיֹת, כִּי נִכְלָל בְּאֵין
סוּף בְּרוּךְ הוּא, בְּסוּד (דְּרַמְיָהוּ נ. ד): "בְּיָמַיִם הֵהֶם וּבְעַת הַהִיא נֶאֱסַם
ה' וּבְקֶשׁ אֶת עוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינְנוּ", כִּי נִכְלָל בְּ"אֵין" (עֵצוֹן לְקוּטֵי-מוֹתֵר-וּן.
חֵלֶק א', סִימָן כב).

לב. וְעַל-כֵּן עֵקֶר תְּקוּנָם שֶׁל כָּל הַמַּתְקַרְבִּים לַהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּפָרֻט
הַרְחוּקִים מֵאֵד מֵאֵד בְּעֲוֹנוֹתֵיהֶם בְּפִגְם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זְרַע
לְבַשְׂתָּהּ, כְּשׁוֹזְכִין לְהֵאֲרֵת הַרְצוֹן, כִּי עוֹלָה עַל הַכֵּל וּמַשְׁבֵּר וּמַבְטֵל
וּמַבְעֵר הַכֵּל, כָּל הַקְּשׁוּיֹת וְהַעֲקָמִיּוֹת שֶׁבִּלְב וְהַבְּלוּלִים וְהַמְּגִיעוֹת
וְהַצְּמֻזִּים (עֵצוֹן לְקוּטֵי-הַלְכוּת, פֶּסַח, הַלְכָה ט), כִּי יִהְיֶה אִיךָ שִׁיְהִיָּה
עַל-כָּל-פְּנִיִם רַצוּנֵי חֵזֶק לְשׁוּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ בְּכֻלּוֹת הַנְּפֹשׁ, וְאָף-עַל-
פִּי שְׁבִין כֶּף וּבִין כֶּף עוֹבֵר עָלַי מַה שֶׁעוֹבֵר, עַל-כָּל-פְּנִיִם רַצוּנֵי חֵזֶק
לְשׁוּב אֵלָיךְ יִתְבָּרַךְ, כִּי מֵאַחַר שֶׁכָּבַר הָאִיר בּוֹ הַצְּדִיק — "שֶׁרַשׁ
הַבִּינָה", אֶת "הָאֹר הַגְּנוּז" — "אֹר חֲנֻכַּת בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ", וּכְבַר
יֹדֵעַ מִרְחוּק שֶׁעֵקֶר הַתְּכֵלִית הוּא לְצֵאת מִגְּרִיעוֹת פְּחִיתוֹתוֹ וְלַהֲתַקְרַב
אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְהוּא מִשְׁתַּוְּקֵק לְזֶה וְנִכְסֵף לְזֶה בְּרַצוֹן חֵזֶק וּמִפְּלֵא מֵאֵד
מֵאֵד אֶפְלוּ בְּעֵצִים רְחוּקִים, עַל-כֵּן יֵשׁ לוֹ תְּקֵנָה גְּדוּלָה שְׁסוּף כָּל סוּף
יִגִּיעַ יוֹם יְשׁוּעָתוֹ, וְיִזְכֶּה לְהַכְּנֵס אֶל הַקְּדוּשָׁה.

לג. אֵף עֵקֶר שְׁלֵמוֹת מַעֲלַת הַרְצוֹן וְהַכְסוּפִים — כְּשׁוֹזָה

להוציאם מפיו דִּיקָא (עין לקוטי-מוֹתֵרֵין, חלק א', סימן לא), שְׂפִיחָד לעצמו מקום מִיחַד שְׂאִין שֵׁם בְּנֵי-אָדָם, או אֶפְלוּ בְּדֶרֶךְ שְׁהוּלָה, וְיוֹצִיא מִפְּיֵי הַכְּסוּפִים הַטּוֹבִים שֵׁשׁ לוֹ לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבָּרַךְ כְּאִשׁוֹר יִדְבַר אִישׁ עִם רֵעֵהוּ, וְהֶעֱקַר — שְׂיַגְלָה לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ עַל כָּל דְּבַר שֶׁבִקְדָּשָׁה וְעַל כָּל מַצְנָה אֵיךְ שֶׁהוּא מִשְׁתוֹקֵק וְכוּסֵף לְקַיֵּם, וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי הַכְּסוּפִים יִזְכֶּה סוֹף כָּל סוֹף לְהוֹצִיאָם מֵהַכַּחַס אֶל הַפֶּעַל (עין שֵׁם, סימן סו), וְזֶה עֵקֶר הַבְּחִירָה — שְׂאִין הָאָדָם יוֹדֵעַ מַה שְׂנַעֲשֶׂה לְמַעַלָּה כְּשׂוֹכֵה לְהוֹצִיא מִפְּיֵי הַכְּסוּפִים וְהַרְצוֹנוֹת הַטּוֹבִים שָׁלוּ, כִּי אִם הִיָּה הָאָדָם זוֹכֵה לְרֵאוֹת אֵיךְ שֶׁעַל-יְדֵי הַכְּסוּפִים הַטּוֹבִים נֶאֱרָגִים וְנִתְחַדְּשִׁים עוֹלָמוֹת וְצְרוּפִים חֲדָשִׁים בְּרַל"א [מֵאֵתִים שְׁלֹשִׁים וְאַחַד] שְׁעָרִים פְּנִים וְאַחֹר (כְּמוֹכָא בְּפָרָס רַמּוּנִים לְהַרְמ"ק בְּאַרְכִּיּוֹת), לֹא הִיָּתָה לוֹ אֹז שׁוֹם בְּחִירָה, וְהִיָּה מִתְמִיד בְּזֶה מְאֹד מְאֹד; אֲשֶׁרִי שִׂיאֲחוּ בְּזֶה וְיֵאֱמִין לְצִדִּיק הָאֵמֶת, וְאֹז טוֹב לוֹ לְנַצַּח נְצִיחִים.

לד. וְעַתָּה אֵלְכָה וְאֲשׁוּכָה אֶל מְקוֹמֵי הָרֵאשׁוֹן, כִּי עַל-יְדֵי שְׂוֹכָה לְקַשֵּׁר בְּעַצְמוֹ שְׁלֹשׁ-הַנְּקֻדוֹת שֶׁהֵן א. לְהִתְקַרֵּב אֶל הַצִּדִּיק הָאֵמֶת, לְשַׁקֵּד בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים וְלִילֵף בְּעֻצּוֹתָיו הַנּוֹרָאוֹת. ב. לְאַחֵז אֶת עַצְמוֹ בְּיַחַד עִם הַחֲבֵרִים הַיְקָרִים אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמִינוּ, הַמְקַרְבִּים אֶל רַבְּנוּ ז"ל, וְלִהְיוֹת עִמָּהֶם תְּמִיד בְּיַחַד, וְלִשְׂיחַ וְלִסְפֵר עִמָּם, וְלִקְבַל נִקְדָּתָם הַטּוֹבָה. ג. לְהִתְבּוֹדֵד תְּמִיד אֵלָיו יִתְבָּרַךְ וְלִסְפֵר לְפָנָיו אֶת כָּל לְבוֹ בְּכָל יוֹם וְכָל מַה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְהַכְנִיעַ אֶת כָּל הָרָע שֶׁאֲצִלוֹ, וְיִבְטֵל מִמֶּנּוּ כָּל הָאֲהָבוֹת הַרְעוֹת וְכָל הַהִרְהוּרִים הַרְעִים, וְיִזְכֶּה לְתַקּוֹן גְּמוּר, וְיוֹצִיא אֶת נִשְׁמָתוֹ מִבֵּין הַקְּלָפוֹת וְזֶה שְׂאִיתָא בְּפָנוּת (עין בְּבִנְיַת "תַּקַּע בְּשׁוֹפֵר") לְכּוֹן "וְקַבְצָנוּ יַחֲדָא מֵאַרְבַּע בְּפָנוֹת הָאֲרָץ" אֶת שֵׁם חֲב"ו — ח'י'ל ב'ל'ע ו'ק'י'אָנוּ, כִּי הוּא הַשֵּׁם הַמְּצִיא אֶת הַטְּפוֹת מֵהַסְטֵרָא אַחֲרָא, עֵינ שֵׁם; וְעַתָּה תִּרְאֶה נִפְלְאוֹת, כִּי עַל-כֵּן אֲשֶׁר הַשֵּׁם הַזֶּה שֶׁמוֹצִיא אֶת הַנִּשְׁמָה מֵהַקְּלָפוֹת עוֹלָה בְּגִימְטְרִיָּה י"ו הִיָּנוּ הַיּוֹד וְהָא"ו (הַמּוֹכָא בְּפָנִים), שֶׁהוּא קְשׁוֹר הַדַּעַת אֶל הַלֵּב, כִּי עַל-יְדֵי פָנִים הַבְּרִית נִפְרֶדֶת הַדַּעַת מֵהַלֵּב כִּיּוֹעַ, וְנִכְנַסֶּת בּוֹ עֵקְמוּמִיּוֹת רַבָּה, וְעַל-יְדֵי קְשׁוֹר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים י"ו, יִזְכֶּה לְיִשְׁרוּת

לב, ועל-כן שלש פעמים י'ו' כנגד חמש נקודות (כמוכא בפנים) עולה מ"ח הארת המחין העליונים המצמצמים בשני צמצומים נ"ן' (בינה ומלכות), וכן עולה כמספר אד"ם עם השלש תבות, שהוא סוד אור מ"ה' החדש, שששונתגלה האור הגנוז הזה, אז הולך לו כסדר (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן פב) ונגאל מכל צרותיו, ודו"ק.

לה. והעקרית מהשלש נקודות היא — נקדת החבר, פי מעלת ההתחברות עם חברים ובפרט עם אנשי שלומנו היקרים האמתיים, עובדי ה', אשר אינם מתערבים בשום פוליטיקה של שקר וכז', אין לשער ולספר כלל, פי כמה פעמים נופלים בדעתם פי אי אפשר לעמד על מקום אחד, וההכרח בכל פעם לעלות, וקדם העליה יש ירידה, ולפעמים הירידה היא כל-כף חזקה, עד אשר כמעט נופל ונתבטל לגמרי, לולא שבא אל חבר טוב והוא מחזקו ומאמצו, ועל-כן אמר דוד המלך, עליו השלום (תהלים קיט, ג): "חבר אני לכל אשר יראוך", פי ידוע שהסטרא אחרא רפה תמיד אחריו, כמו שכתוב (שם צד, ז): "לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי", ועל-כן הנה מתחבר תמיד אל חברים טובים, וביחד חזקו את עצמם, פי נקדת החבר היא יסוד גדול בדרכי רבנו ו"ל פנ"ל, וכנה יש לפרש מדרש פליאה: "מה ראה אדם לחטא? לפי שראה בשנים, אלמלא ראה בשלש לא הנה חוטא"; והמדרש עומד וצונח דרשני, אך פפי התורה הנ"ל זה מישב היטב, פי צריכים שלש נקודות באפן שיוכה לשבור את חרפות לבו ולא יחטא: נקדת הרב, נקדת החבר ונקדת עצמו פנ"ל, והנה אדם הראשון היו לו רק שתי נקודות שהן "נקדת הרב" — שהוא השם יתברך [וכפרוש רש"י על הפסוק: "כי עשית זאת" (בראשית ג, יד) — דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, עין שם], ו"נקדת עצמו" — אבל לא היתה לו נקדת החבר, והנה לאחז תמיד בנקדת עצמו שהוא התבודדות, קשה וכבד לאדם, וכן להיות תמיד דבוק בו יתברך שהוא נקדת הרב, גם-כן קשה וכבד לאדם, אבל קשיש לו חבר טוב אפלו כשנופל, אף-על-פי-כן החבר יכול לחזקו ולאמצו, ועל-כן אדם הראשון

שלא הִיָּה לוֹ חֵבֶר שִׁיחֲזָקוֹ וְכַשְׁנֶפֶל וְנִתְרַחַק מִמֶּנּוּ יִתְבַּרֵךְ וְנִתְקַרֵּר מִתְּפִלָּה, עַל-כֵּן גִּחְלָשָׁה דַעְתוֹ וְחֻטָּא, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (ערוֹבִין י"ח): אוֹתָן הֵק"ל [מֵאָה וּשְׁלֹשִׁים] שָׁנִים הָיוּ בְּאֵין שְׂדֵינן וְרוּחוֹת וְכוּ', עֵינן שָׁם, וְאִם הָיָה לוֹ חֵבֶר, לֹא הָיָה נוֹפֵל כָּל-כָּף בְּדַעְתוֹ, וְזֶה פְּרוּשׁוֹ שֶׁל הַמְדַרְשׁ: מָה רָאָה אָדָם לְחֻטָּא? לְפִי שְׂרָאָה בְּשָׁנִים, הֵינּוּ שְׁהִיוּ לוֹ רַק שְׁתֵּי נִקְדוֹת — הֶרֶב וְעֲצָמוֹ, וְדָבָר זֶה לֹא הָיָה יָכוֹל לְהֵאִיר אֲצִלוֹ בְּקִבְעוֹת פּנ"ל, אֲלֵמְלֵא רָאָה בְּשִׁלְשׁ — הֵינּוּ שְׁהִיוּ לוֹ שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת, הֵינּוּ גַם נִקְדַת הַחֵבֶר לֹא הָיָה חוֹטָא, וְהֵבִין.

לו. וְזֶה שְׁאִמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (אֲבוֹת א, ב; וְעַן פְּרָקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר טז; זֶה וַיֵּצֵא קְמוּ): "שְׁמַעוֹן הַצְּדִיק הָיָה אוֹמֵר: עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד — עַל הַתּוֹרָה, עַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוֹת חֲסָדִים"; וַיֵּשׁ לוֹמַר שׁוֹה סוֹכֵב עַל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת הַפ"ל, שְׁעַל זֶה הָעוֹלָם עוֹמֵד, "תּוֹרָה" — זו "נִקְדַת הֶרֶב" הַמְלַמֵּד תּוֹרָה, "עֲבוּדָה" — זו "נִקְדַת עֲצָמוֹ", הֵינּוּ תְּפִלָּה — שְׁמִתְבוֹדֵד עִמּוֹ יִתְבַּרֵךְ, "גְּמִילוֹת חֲסָדִים" — זו "נִקְדַת הַחֵבֶר" שְׁגוֹמֵל לוֹ חֶסֶד, וְעַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ הָעוֹלָם עוֹמֵד וְכַפ"ל, וּמִחֲמַת שְׁנִקְדַת הַחֵבֶר הִיא הָעֲקָרִית פּנ"ל, עַל-כֵּן אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (יְרוּשָׁלַיִם פֶּאֶה א, א): צְדָקָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים שְׁקוּלוֹת כְּנֶגֶד כָּל מִצְוֹת שְׁבִיתוֹרָה, אֲלֵא שֶׁהַצְּדָקָה וּגְמִילוֹת חֲסָדִים בְּחַיִּים וּבְחַיִּים, עֵינן שָׁם, (הֵינּוּ שְׁגִמִילוֹת חֲסָדִים עוֹלָה עַל הַכֹּל).

לז. וְזֶה שֶׁהוּא מְנַהֵג קְדָמוֹן, אֲשֶׁר בְּחִנְיָה מְסַפְּכִים בְּעִבּוֹר צְדָקָה (עֵינן מִגֵּן אֲבֵרָהּ בְּסִימָן תרע), וּבְכֻלָּל אֲז מְרַבִּים מְאֹד בְּצְדָקָה, זֶה מוֹרָה שֶׁבְּחִנְיָה אָנוּ אוֹחֲזִים בְּחִקוֹן נִקְדַת הַחֵבֶר, כִּי עַל-יְדֵי צְדָקָה כּוֹלָל עֲצָמוֹ אֶחָד בְּחִבְרוֹ, וְנַעֲשֶׂה אֲוִיר הַנַּח וְהַנּוֹף (עֵינן לְקוּשִׁי-מוֹתֵבִין, חֵלֶק א, סִימָן י), וּבְאֵמַת בְּצְדָקָה כְּלוּלוֹת כָּל הַשְּׁלֹשׁ נִקְדוֹת, הֵינּוּ "נִקְדַת הַחֵבֶר" פּנ"ל, גַּם עַקֵר הַצְּדָקָה הוּא בְּעִבּוֹר הַצְּדִיק (עֵינן שָׁם, חֵלֶק ב, סִימָן ד), וְכֵן צְדָקָה הִיא חִקוֹן בְּעִבּוֹר פְּגָמֵיו שְׁפָגַם וְכוּ' (עֵינן שָׁם, חֵלֶק א, סִימָן רסד).

לח. וְזֶה לְעַמַת זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ ו"ל (אֲבוֹת ד, כא; וְעַן פְּרָקֵי דְרַבִּי

אֲלֵעֶזֶר יג): "רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן הַקָּפָר אָמַר: הַקְּנָאָה, הַתְּאֵוָה וְהַכְּבוֹד מוֹצִיאִים אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם, "תְּאֵוָה" — זֶה נֶגְדַת "נִקְדַת עֲצָמוֹ", "כְּבוֹד" — זֶה נֶגְדַת "נִקְדַת הָרֵב", כִּי הַכְּבוֹד מַגִּיעַ רַק לְרֵב, "קְנָאָה" — זֶה נֶגְדַת "נִקְדַת הַחֲבֵר", שֶׁמִּקְנָא בַחֲבֵרוֹ וְעַל־יְדֵי־זֶה עוֹקֵר מִמֶּנּוּ נִקְדַת הַחֲבֵר, כִּי מִסְתַּפֵּל עָלָיו בְּעֵין רָעָה וְכוּ'.

לט. וכפי כל האמור שעקר פונת חנכה הוא המשכת אור הבינה בעולם, שהוא דעת הצדיק האמת, שהוא בחינת נ'ח'ל' שהוא ניוצר ח'סד ל'אלפים, שאורו הגנוז מוצא הטוב שבכל אחד אפלו שרבו רע, חס ושלום, אף-על-פי-כן על-ידי הנקדות הטובות שמוצא בו, הוא מצילו מכל הענשים הקשים והמרים, ונמלט מהשאול תחתית, בבחינת (איוב לג, כג): "אם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלה להגיד לאדם ושרו", וזה בחינת "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו" (תהלים קכד, ז), כי נ'ח'ל' עולה פ'ח', ואם תשבר ותפריד את הנחל, הינו שתעשה מזה ניוצר ח'סד ל'אלפים, אז ו'אנחנו נמלטנו", כי על-ידי-זֶה נמלט נפשנו.

מ. היוצא מכל זה, שבשעה שעוברת עליך מרירות דמרירות, ואתה שבור ומשבר, שזה בחינת חרבן-בית-המקדש — חרבן-בית-המחזין, עצתך — שתכונן שם נח"ל, שהוא סוד ניוצר ח'סד ל'אלפים, למצא בעצמו הנקדות הטובות, וזוהי הארת חנכה, שממשיה על עצמו אור וחיות חדשה להשתוקק ולכסף אליו יתברך בכלות הנפש, שהוא סוד נ'פ'שנו ח'כ'תה ל'ה', ונמתקים ממנו כל הדינים וכל העונות שלו נתכפרים, כי כפי שנמשכת על האדם סליחת העונות, כן נמשך עליו סוד חנכת הבית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז), שהוא בגין-בית-המחזין — הארת אור הבינה, שמאירה בזעיר אנפין שיתחד עם המלכות שהוא חנכה, וכן להפך — כפי שזוכה לחנכה שהוא בגין-בית-המחזין, כן נמשכת עליו סליחת העון, כי גכלל באין סוף ברוך הוא (עין שם, חלק א', סימן כב), ויקים אצלו (ירמיה ג, כ): "ב'ימים היום ובעת ההיא נאם ה' יבקש את עון ישראל ואיננו", כי גכלל ב'אין" שהוא סוד הארת המקיפים

העליונים ששם הוא התרות מהכל, ושם אין שום שליטה לרע להתאחז בו, ואיך זוכים לזה שיחזר ויבנה בגן-בית-המחין שלו, שהוא בגן-בית-המקדש, ותאיר עליו הארת התנקה? על-ידי שלש-הנקדות הנ"ל, כי כמו שבשעת החרפן נפגמו שלש נקדות אלו, כמו-כן פשרוצים לזכות לבנות בית — בית-המחין, צריך לקשר עצמו אל השלש נקדות, שהן: התקרבות אל הצדיק האמת — לשקד מאד מאד בתוך ספריו הקדושים, ובפרט להתמיד בלקויטי-הלכות, ולהרבות בשיתה בינו לבין קונו יהיה איך שיהיה, יתמיד בזה מאד מאד, ואף שבין כך עוברים עליך ימים ושנים ולא אור לך, אף-על-פי-כן אל תסתפל על זה כלל, ואל תחוש על עצם ההסתרה שיש עליך, כי סוף כל סוף אם לא תהיה בטלן, אזי כשתתמיד מאד בספרי רבנו ז"ל, וכן כשתראה לשקד מדי יום ביומו על דלתות הרחמים והתפלות, וכשתנקה לאחז עצמך בתברים מאנשי שלומנו הקדושים, שהם יחזקוה ויאמצוה, בנדאי סוף כל סוף ישוב השם יתברך ויאיר עליך מאור פניו יתברך, ויאיר עליך מהאור הגנוז שהוא הארת המשיח — אור התנקה.

אחי הנקר, חמדת לבכי! יש ויש עוד להאריך בכל זה, אף אין פנאי, וגם את כל זה לא עלה על דעתי לכתב לך ומכל שכן באריכות כזו, תהלה להשם, אף מאת ה' היתה זאת, והקולמוס כתב, ומזה רואים גדלת הבורא יתברך, שמסבב סבות לטובה (עין לקויטי-מוהר"ן, חלק א', סימן סב) ואל תירא ואל תחת משום דבר שבעולם, כי השם יתברך אהב, עמך ואצלך, ותהיה תמיד בשמחה שזכית להתקרב אל האור הגנוז הזה; אשרינו ואשרי חלקנו ומה נעים גודלנו ומה יפה ירושתנו.

הדורש שלומך...

ו.

בעזרת השם יתברך, יום חמישי לסדר וישב ה'תשל"ב.

חיים ושלום, ברכה והצלחה אל אהובי, ידידי הנקר, הבחור

הגחמך והשקדן בתורה ובתפלה, שותף ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו יגן עלינו ... גור יאיר ויזרח.

אף שדברנו כבר יחד הרבה הרבה, והחיינו עצמנו מאד מאד עם דברי רבנו ז"ל, המחיים ומחזקים הרבה, עם כל זאת אני רואה שיש מניעות רבות המונעות אותנו להתועד יחד בכל פעם, על-כן אמרתי על-כל-פנים ויהי מה, ארוצה דברי אליך על פני הכתב למען יעמדו גמים רבים אצלך וכו'.

אחי הקר! חזק ואמץ מאד מאד יהיה איך שיהיה, כי בנה העולם צריכים להתחזקות עצומה מאד מאד על כל פסיעה ופסיעה, ובכל יום ויום צריכים להתחזקות חדשה כפי שמתגבר היצר הרע בתבערת התאוות והמדות הרעות, וכמו שאמרו חכמינו ז"ל (קדושין ל): בכל יום ויום יצרו של אדם מתגבר עליו ומבקש להמיתו, שנאמר (תהלים לו, לב): "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו", ואלמלא הקדוש-ברוך-הוא עוזרו אין יכול לו, שנאמר (שם, פסוק לב): "ה' לא יעזבנו בידו". ועקר העור — ששולח לנו בכל דור ודור צדיקים אמתיים, שאצלם גנוז אור התורה, והם מפיחים ומכניסים בנו חיות והתעוררות חדשה דקדושה, באופן שגם אצלנו יאיר אור התורה, ועל-ידי התורה נכנע ונתבטל היצר הרע, כמו שאמר הקדוש-ברוך-הוא (שם): בני, בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תכלין, אם אתם עוסקים בתורה, אין אתם נמסרים בידו וכו'.

ועל-כן צריך שתהיה כל מגמתו רק להתקרב באמת אל הצדיק האמת, אשר הוא יפתח עיניו (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימנים: סז, עב), ויזכה לראות ולהרגיש את אור ונעם התורה הקדושה, כי אם אינו מקרב לצדיק האמת, אזי הוא יושב בחשך וצלמנות, ואף שנדמים לו לפעמים אילו נצוצי אור, הכל דמיון, כי עקר האור הגנוז הוא אצל הצדיק האמת, כמו שאמרו חכמינו ז"ל (תענית טו):

לא הכל לאורה צדיקים לאורה וכו', ואנו צריכים לקבל את האור מהם, ובפרט מי שגפול כבר למקום שגפול, חס ושלום, ונכשל בפגם הברית, רחמנא לצלן. בנדאי עקר תקונו הוא רק על-ידי הצדיק האמת המכניס בו נקדה והתעוררות חדשה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן לו, ובלקוטי-הלכות, תפלין, הלכה ב'), ובלעדו הצדיק יהיה נאבד, חס ושלום, לגמרי, כי בתורה בעצמה יש שגי כחות, כמו שאמרו חכמינו ו"ל (יומא עב:): זכה נעשית לו סם חיים, לא זכה נעשית לו סם המות, כי יכול להוציא לעצמו למודים פגומים, חס ושלום, כאלו לו אין כבר שום תקנה לחזר אליו יתברך, כי דרך הבעל-דבר להראות לאדם את כל המאמרים אשר יכולים לרחק אותו, חס ושלום, ולהראות לו כאלו אפסה תקנה, והוא אינו יכול כבר לעלות במעלות הסלם, לזכות למה שהוא צריך לזכות בזה העולם, אכל כשזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, אז פותח עיני שכלו, וזוכה שמאירה לו התורה הקדושה, ונעשית לו סם חיים, ואדרבה בכל מקום שפותח בדברי תורה מאיר לו, ורואה שפגנת חכמינו ו"ל היא רק לקרב ולא לרחק, כי אין שום יאוש בעולם כלל.

ועין בלקוטי-הלכות (בכור בהמה שהורה, הלכה ד' בסופה), אודות למוד ראשית חכמה, שיש בגי-אדם שמתרקקים דיקא על-ידי שרואים את גדל הענש על כל חטא ועון, כי יודעים בעצמם שיש בהם כל אלו החטאים והעיונות פעמים אין מספר, חס ושלום, ועל-כן נדמה להם כאלו אפסה תקנה, ובאמת לא כן הוא, כי דברי חכמינו ו"ל מקרבים ולא מרחקים, חס ושלום, וכו' עין שם, כי מי שאינו מקרב אל הצדיק האמת, התורה נעשית אצלו סם המות, חס ושלום, ונדמה לו שמרחקים אותו, חס ושלום, אכל כשזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, והוא מגלה לו רחמנותו יתברך, שאם ישוב באמת והכל לכבו, ימחל לו השם יתברך ויטהר כל עוונותיו, ועל-כל-פנים מעכשו יתחיל לשמר את עצמו, וכן בכל פעם וכו', אז התורה נעשית לו סם חיים, ואף שהאדם פגום, חס ושלום, כמו שפגום, רחמנא לצלן, הצדיק מכניס בו התעוררות דקדושה, ומאיר

לו אור חדש ונפלא כזה, אשר מעורר עיני הסטרא אחרא שנאחזה
 באדם, כי על-ידי גלוי אור הקדושה, דבקות השכינה, נתגרש כל
 הרע מהאדם, כי "מעט מהאור דוחה הרבה חשך" (צידה לדרך יב),
 ויכמו שפרש רש"י בפרשה זו: הפשתני הזה, נכנסו גמלי טעונים
 פשתן, הפחמי תמה: אנה יכנס כל הפשתן הזה? פקח אחד משיב
 לו: נצוץ אחד יוצא מהמפוח שלך ושורף את כלו, כי יעקב ראה
 את כל אלופי עשו הכתובים למעלה, תמה ואמר: מי יכול לכבש
 את כלם? מה קתיב למטה: "אלה תולדות יעקב יוסף", דקתיב
 (עובדה א, יח): "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להכה ובית עשו
 לקש", נצוץ יוצא מיוסף שמכילה ושורף את כלם (עין בראשית רבה
 פד, ה); ועין היטב בלקוטי מוהר"ן חלק א' (סימן א'), אשר יעקב וכן
 יוסף הם המסתכלים בחיות אלקות שיש בכל דבר מהדומם, צומח,
 חי, מדבר, כי הם מגלים אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך
 כלל, והכל לכל עצם עצמיות חיות אלקותו יתברך, והכל מתנהג
 רק בהשגחה פרטי פרטית ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא
 אס-בן מקריון עלי מלמעלה (חליו ז), שזהו עקר האור, בחינת
 "באורך נראה אור" (תהלים לו, י), כי עקר האור המאיר הוא השם
 יתברך, כמו שכתוב (תהלים יח, כט): "ה' אלקי יגיה חשכיי", וכתוב
 (שם קיח, כז): "אל ה' ויאר לנו", ועשו ואלופיו הם עקר החשך, כי
 "לא יחפץ כסיל בתבונה כי אם בהתגלות לבו" (משלי יח, ב), כי הם
 כופרים לגמרי, רחמנא לצלן, וחושבים שהכל טבע גמור, חס
 ושלום, וכאלו אין הקדוש-ברוך-הוא משגיח על מעשה בני-אדם,
 חס ושלום, ומהם עקר הצרות, המרירות והיסורים שעוברים על כל
 אחד, כי עקר כל הצרות והירידות הוא, כשאינו זוכה לשלמות
 ברור וזכוף האמונה שאין בלעדיו יתברך, ותולה הכל בטבע (עין
 לקוטי מוהר"ן, חלק א', סימן רנ), וזהו עקר הגלות המרה והארצה הזו
 אשר אנו מערבים בין אמות העולם ולומדים ממעשיהם, כמו
 שכתוב (תהלים קו, לה): "וייתערכו בגוים וילמדו מעשיהם", ונדמה
 שהכל טבע גמור, וכך אחד עושה מה שלבו חפץ, חס ושלום, וזה
 עקר החשך בעולם עכשו, רחמנא לצלן, ועל-בן יעקב אבינו חזה

וְצִפָּה מֵרֹאשׁ מַה שִׁיְהִי נַעֲשֶׂה קִדְּם הַתְּגִלוֹת מְשִׁיחַ צְדָקָנוּ, שֶׁהוּא יִגְלֶה אֶת דְּרָךְ הָאֱמֶת לְכָל בְּאֵי עוֹלָם, וְרָאָה אֶת כָּל אֱלוֹפֵי עֲשׂוֹ — כָּלֵל הָאֱמוּנוֹת הָעוֹלָם, שִׁתְּגַבְּרוּ, חֹס וְשִׁלוֹם, עַל יִשְׂרָאֵל, וַיִּחְשִׁיכוּ אֶת הָעוֹלָם עִם חֻקְמַת הַטֹּבֵעַ (הַקְּאֵלִישׁטֶענֶס) שֶׁלָּהֶם הָאֲרוּרָה וְהַמְתַּעֲבָת, רַחֲמָנָא לְצַלְן, עַל-כֵּן תָּמָה וְאָמַר: אוֹי, מִי יְכוֹל לִכְבֹּשׁ אֶת כָּלֵן, וַיְמַה יְהִי נַעֲשֶׂה עִם כָּלֵל גְּשֵׁמוֹת יִשְׂרָאֵל? מַה עֲנָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא? נִצּוֹץ יוֹצֵא מִיּוֹסֵף מִכְּלֶה וְשׂוֹרֵף אֶת כָּלֵם, הֵינּוּ שְׂאֵשׁלַח צְדִיקִים אֲמַתִּיִּים, שֶׁהֵם בְּחִינַת יוֹסֵף הַצְּדִיק, יַחֲדֵי הַדְּרוֹרוֹת וְכוּ', וְנִצּוֹץ אֶחָד הֵינּוּ דְבוּר אֶחָד הַמְּאִיר מְאֹד מִדְּבוּרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, שֶׁיֵּצֵא בְּעוֹלָם, יְכַלֶּה אֶת כָּל חֻקְמַתֵּם הָאֲרוּרָה. וַיִּכְמוּ שְׂאֵמֵר מוֹהֲרֵי־תָּ וְ"ל קִדְּם הַסְּתַלְקוֹתוֹ לְעֵילָא וְלְעֵילָא וְכוּ': "טְרִיף פְּסוּל אִיז זִיף מִתְּגַבֵּר אֲזוּי וּוִי עֵס אִיז דָּא אֲלֵפִים וְרַכְבוֹת טְרִיף פְּסוּל"א, (הֵינּוּ שְׂוֹתְרָבוּ בְּעוֹלָם אֲלֵפֵי וְרַכְבוֹת סְפָרֵי מִיְנוֹת וְאֲפִיקוֹרְסוֹת בְּפִרְט בְּעִתִּים הִלְלוּ — הַעֲתוּנִים, אֲשֶׁר כָּלֵם נִתְפָּסִים עַל יָדֵם בְּמִיְנוֹת, רַחֲמָנָא לְצַלְן) נָאֵר אִיף הָאֵפ דָּאֵס אִיִּין בְּלַעֲטָל פּוֹן רַעֲבִינְס סְפָרִים וְוַעֲט זִיִּין אַ תְּקוּן אִוִּיף אֲלִדִּינְגִי, כִּי דְבוּרֵי רַבְּנֵי וְ"ל הֵם אֹרוֹת נִשְׁגָּבִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד, בְּחִינַת: נִצּוֹץ יוֹצֵא מִיּוֹסֵף, שֶׁמְכַלֶּה וְשׂוֹרֵף אֶת כָּל אֱלוֹפֵי עֲשׂוֹ — כָּלֵל הַחֻקְמוֹת, הַדְּעוֹת וְהַבְּלָבוּלִים הַרְעִים שֶׁיֵּשׁ עֲקָשׁוּ בְּעוֹלָם, כִּי אִיִּין עוֹד סְפָרִים וְדְבוּרִים הַמְּחִיִּים וַיִּמְחֲזְקִים אֶת הַכֹּל כְּמוֹ דְבוּרֵי וְסְפָרֵי רַבְּנֵי וְ"ל. "אֲשֶׁרֵי שִׁיאַחֲזוּ בָּהֶם וַיִּתְמִיד בָּהֶם, וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּמְשָׁךְ עֲלֵיו הָאֲרָה נוֹרָאָה מִהַצְּדִיק הָאֱמֶת", אֲשֶׁר פְּנִי, שֶׁכָּלוּ וְחֻקְמַתוֹ שֵׁם גְּנוּזִים (עַן לְקוּשִׁי-מוֹהֲרֵי, חֵלֵק א', סִימָן קצב), וַיִּכְשִׁיזְכֶּה לְהַתְּקַרֵּב בְּאֱמֶת אֶל הַצְּדִיק, אִז יִפְתַּח פִּי לְדַבֵּר אֲלֵיו יִתְבַּרַךְ [עִיֵּן שֵׁם (סִימָן ס) עַל מִשְׁנַת: סֵתֵם חֲרַשׁ — אִינּוּ שׁוֹמֵעַ וְאִינּוּ מְדַבֵּר, וְכוּ' (תְּרוּמוֹת א, ב)], וְזֶהוּ עֵקֶר שְׁלֵמוֹת אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, שִׁיזְכֶּה לְבוֹרֵר וְזוֹכֵר אֲמוּנָה כְּזֶה, עַד שֶׁיִּרְגִישׁ שְׂאֵלְקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ מִמֶּשׁ עוֹמֵד עַל יָדוֹ, וְאִז יִתְגַבֵּר וַיִּתְחַזֵּק לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ עִם רַעְיוֹ, וַיִּשְׁיַח וַיִּסְפֹּר לְפָנָיו כָּל מַה שֶׁעוֹבֵר

(א) "הַשְּׂרָף וְהַפְּסוּל מִתְּגַבֵּר כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ אֲלֵפִים וְרַכְבוֹת טְרִיף וְפְסוּל".
 (ב) רַק אִנִּי מְקַוֶּה שְׂדֵף אֶחָד מִסְפָּרֵי רַבְּנֵי וְ"ל, יְהִיָּה תְּקוּן עַל הַכֹּל.

עליו, וְאָפְלוּ כְּשִׁפְל פַּעַם בְּאִיזוֹ יְרִידָה אוֹ חֶטָּא, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, גַּם-כֵּן אֵל יִפַּל בְּדַעְתּוֹ, רַק תִּכְרַח-וּמִיד יִתְּנֶה לִפְנֵי יִתְבַּרְךָ. וַיִּגְלֶה אֶת כָּל לְבוֹ אֱלֹהֵי יִתְבַּרְךָ, וַיִּבְקֶשׂ רַחֲמִים וַתַּחֲנוּנִים שִׁיזְכֶּה לְהַכְנִס אֶל תּוֹךְ הַקִּדְשָׁה, וּמַעֲלַת הָעֲנָן הַנִּשְׁגָּב וְהַנּוֹרָא הַזֶּה שֶׁל תְּפִלָּה וְהַתְּבוּדָרוֹת, אִי אֶפְשָׁר לְשַׁעַר וּלְסַפֵּר כָּלֵל, עַד שֶׁאֶמְרוּ תַּחֲמִינוּ ו'ל (בְּרַכּוֹת ו.) : עַל הַפְּסוּק : "כָּרַם זֶלַת לְבַגֵּי-אָדָם" (תְּהִלִּים יב, ט) — אֵלֶּה דְבָרִים שְׁעוֹמְדִים בְּרוּם רִימוֹ שֶׁל עוֹלָם, וַיֵּמָּא נִיְהוּ? תְּפִלָּה, וַיִּבְגֵּי-אָדָם מְזוֹלְזָלִים בָּהֶם, כִּי אֵינָם יוֹדְעִים מַעֲלַת הַתְּפִלָּה, אֲשֶׁר עַל יְדֵה גַם הַרְחוּק וְהַפְּגוּם בְּיוֹתֵר, יְכוּל לְשׁוּב וּלְהִתְקַרֵּב אֵלָיו יִתְבַּרְךָ, וְיִכּוֹל לְזַכּוֹת לְכָל טוֹב שֶׁבְּכָל הָעוֹלָמוֹת (עֵין לְקוּטִי-מִוְהַרְ"ן, חֶלֶק ב', סִימָן קיא), כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַשַּׁעַר וְהַפֶּתַח לְהַכְנִס אֵלָיו יִתְבַּרְךָ (עֵין שֵׁם, סִימָן פג), וְנִתְבַּפְּרִין לוֹ כָּל עֲוֹנוֹתָיו, כִּי הַתְּפִלָּה בְּמִקּוֹם קָרְבָן, וְנִמְשַׁכֶּת לוֹ עַל-יְדֵי-זֶה רְפוּאָת הַנֶּפֶשׁ וְהַגּוּף (שֵׁם, סִימָן ח), וְנִפְתַּחִים לוֹ כָּל מַעֲשֵׂי הַחֲכָמָה, וְנוֹבֵעַ שְׁכָלוֹ, שִׁיכּוֹל לְלוֹן בְּעִמְקָה שֶׁל הַלְכָה (שֵׁם, חֶלֶק א', סִימָן ח). אֲשֶׁרִינּוּ וְאֲשֶׁרִי חֲלַקְנוּ, שְׁזָכִינוּ לִידַע מְאוּר נוֹרָא וְנִפְלָא בְּזֶה, טוֹב לְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ עַל כָּל הַחֶסֶד שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ.

וְהַעֲקָר לְהַתְּמִיד הַרְבֵּה בְּלִמּוּד גְּמָרָא כְּסִדְרָן וְכֵן בְּלִמּוּד שְׁלַחַן עֲרוּךְ כְּסִדְרָן, כְּאֲשֶׁר הוֹרְנוּ רַבְּנֵי ו'ל (עֵין שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), כִּי מַעֲלַת לִמּוּד תּוֹרָה שְׁבַע-לִפְּהָ אֵין לְשַׁעַר וְאֵין לְסַפֵּר כָּלֵל, כִּי הוּא הַמְקַשֵּׁר בֵּין שְׁנֵי הַצְּפָרִים — בִּינָה וּמִלְכוּת (עֵין לְקוּטִי-מִוְהַרְ"ן, חֶלֶק א', סִימָן ג), שֶׁנִּתְקַשֵּׁר וְנִתְיַחַד הַקּוֹל וְהַדְּבוּר, שֶׁהוּא קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא וּשְׁכִינְתָּיה הוֹי"ה אֲדַנ"י (עֵין לְקוּטִי-הַלְכוֹת, אֶפְסוֹרָפוּס, הַלְכָה ג'), וּבְלִקוּטִי-מִוְהַרְ"ן (חֶלֶק א', סִימָן ריד) — תְּלִמּוּד בְּגַמְטְרִיָּה מִנְּזֵן שֵׁם הַקְּלָפָה, כִּי עַל-יְדֵי לִמּוּד גְּמָרָא, מִמְּשִׁיף עַל עֲצָמוֹ קִדְשָׁה עֲצוּמָה לְהַכְנִיעַ אֶת הַקְּלָפָה הַיְדוּעָה, הַמְּחַטִּיאָה אֶת הָאָדָם בְּמַקְרָה לְיָלֵה, רַחֲמָנָא לְעָלֵן, עֵין שֵׁם ; וּמוּכָא בְּסִפְר הַחַיִּים לְאַחֵי הַמְּהַר"ל מִפְּרָאג, אֲשֶׁר גְּמָרָא הִיא רֵאשִׁי תְּבוֹת שְׁמוֹת הַמְּלָאכִים הַמְּשֻׁמְרִים אֶת הָאָדָם מִכָּל דְּבָר רַע וּבִפְרֻט מִמַּקְרָה לְיָלֵה (עֵין שֵׁם, חֶלֶק ב', סִימָן ה) : ג' בְּרִיאַל, מִיִּכְאֵל, ר'פְּאֵל, אִוְרִיאַל, כִּי הֵם הַמְּלָאכִים מִהַמְּרַבָּה הָעֲלִיוֹנָה, וְעַל-כֵּן טוֹב מְאוּד

להיות רגיל לומר אפלו כמה פעמים ביום: "בשם ה' אלקי ישראל, מימיני מיכאל, ומשמאני גבריאל, ומלפני אוריאל, ומאחורי רפאל, ועל ראשי שכינת אל", שזה בחינת קשור המרפכה, ועל-ידי-זה נצול מטמאת המקרה, חס ושלום, וזוהו למחין נקיים וזכים, בחינת מחי התפלין, ונתפשטת עקממיות לבו, ואין קשה לו שום קשיות עליו יתברך, חס ושלום, הבאות מעמלק, שמוציא משפט מעקל, ורחמנא לצלן, שהם כלל הספקות והבלבולים שמכניס בלב האדם, רק משליך חקמתו ודעתו לגמרי, ועובד אותו יתברך בתמימות ובפשטות בלי שום חכמות כלל, הפך צמלק, שמכניס בלב האדם חכמות וחקירות (צ"נ שם. סימן ט), וזה היה עקר מלחמת היגנים, ימח שמם, שגזרו גזרות רעות על ישראל (ראש השנה יח): שלא יזכירו שם שמים בפיהם, חס ושלום, ואמרו: כתבו לכם על קרן השור, כי אין לכם חלק באלקי ישראל, חס ושלום (ירושלמי חגיגה, פרק ב), ונכנסו אל ההיכל וטמאו כל השמנים (שבת כא.), שהם כלל הדעת דקדושה, כי שמן הוא הדעת (צ"נ לקוטי-מוהר"ן. חלק א'. סימן ד), וזהו חשף גדול בעולם, עד שחמל הקדוש-ברוך-הוא, והאיר את כל העולם עם פה השמן שמצאו חתום בחותם כהן גדול, הינו שמצאו את הדעת האמת של הצדיק בחינת נצוץ של יוסף בנ"ל, שעל ידו הכניעו ושרפו את כל אלופי עשו והחכמה היגנית שגמשקה מהם, שזהו עצם גדלת הנס הנפלא של אור הנקה, שמתגלה אז האור הגנוז של ששת ימי בראשית כמובא בספרים הקדושים, ועתידה להתגלות במהרה בהתגלות משיח צדקנו. ואנו זוכים לזה בכל שנה ושנה להמשיך בכיתנו אותה הארה, וההארה וההתגלות הזו הן אור הצדיק האמת, וכפי שזוכה להתקרב אל הצדיק האמת בשקינה נפלאה בתורתו הקדושה, כמו-כן נמשך עליו האור הגנוז, וכיתור מתגלה עליו האור הגנוז שהוא הארת הצדיק — על-ידי תפילה והתבודדות, כמובא בלקוטי-מוהר"ן (חלק א'. סימן טו): מי שרוצה לטעם טעם אור הגנוז, יעלה מדת היראה לשרשה וכו', וכבר ידועה לנו שיחת מוהרנ"ת ז"ל בשעה שדבר מתורה זו עם אנשי שלומנו,

ואמר שהפרוש הוא: מי שרוצה לטעם טעם רבנו ז"ל שהוא אור הגנוז — ירבה בהתבודדות ודו"ק.

אחי היקר, חמדת לבכי! אי אפשר לך לשער בשכל אנושי למה יכולים לזכות על-ידי רבוי תפלות ובקשות בהתבודדות וכו'. חזק ואמץ מאד ברגע זה לברח למקום מיחד שאין שם בני-אדם, ותפרש שיחתך אליו ותברך בתמימות ובפשיטות באשר ידבר איש עם רעהו, ותספור לפניו ותברך כל מה שעובר עליך, ותהיה עקשן גדול על דבר זה ימים ושנים ממש בלי שום טעם ושכל, בתמימות ובפשיטות, אז יאיר עליך סוף כל סוף אור כזה וכו' וכו', שהוא אור הגנוז ותראה עולמך בחייד וכו', ותשיר ותרגן (ושעיה יב, א): "אודך ה' כי אגפת בי". כי עקר הארת והתגלות משיח צדקנו היא דרך התפלה וההתבודדות, כי עקר כלי זינו של משיח צדקנו הוא תפלה (עין לקוטי-מנהרין, חלק א', סימן ב), וכמו שכתוב (צפניה ג, ט): "כי אז אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה'", וכפי שהאדם מתחזק ומתגבר עכשו בתפלה והתבודדות בתמימות ובפשיטות גמורה, כן זוכה שנמשך עליו אור הגנוז של משיח צדקנו, וגם עוזר בקרוב הגאולה בכלליות העולם, ושכרו ומעלתו גדולים ונשגבים מאד מאד בכל העולמות, וקדשא בריך הוא משתבח בו, וברוין יוצאים מרום גבהי מרומים: זכאה האי בר נש דעביד רעותיה דקדשא בריך הוא, קדשא בריך הוא משתבח בהאי בר נש, זכאה אנת בעלמא הדין, זכאה אנת בעלמא דאתי, בגין דאנת ברניה מהימנותא דקדשא בריך הוא דאחיות בהאי נהורא עלאה דנפיק מהאי רישא דלא אתידע וכו', ועל-ידי תפלה ממשיך על עצמו אור הגנוז לצדיקים, שזה בחינת לא'יה', עולם הבינה פיזוע, וכונת חנכה היא מהשגת אור הבינה שעולה חנה, שם ס"ג לזעיר, שהוא כ"ו שם הנו"ה שיוכל להזדווג עם נוקביה ביחוד ג"ר, כמובא בסדור הארז"ל, ועין בלקוטי-הלכות (ראש חוש, הלכה ה):

ג) אשרי האדם הזה שעושה רצון הקדוש ברוך-הוא, הקדוש ברוך-הוא משתבח בכך-אדם זה, אשרי בעולם הזה ואשריך בעולם הבא, בגלל שאמת בריה נאמנת של הקדוש ברוך-הוא האחותה באור העליון הזה שיוצא מהראש הזה שלא נודע.

ל'א'ה' היא סוד התפלה, בחינת (בראשית כט, ז'): "ועיני לאה רכות", שהיתה בוכה שלא תפל בחלקו של עשו, שזה צריך כל אחד הבא אל הקדש — לבכות ולהתחנן אליו ותברך, שלא יפל בחלק של הסטרא אחרא, בחינת "אלופי עשו", כלל הכופרים והאפיקורסים, וירבה בהתבודדות ימים ושנים, שאז יזכה לזכוף המחין והבינה שלו, ויזכה להשיג את הניסתרות ל'השם אל'קינו (דברים, כט כח), ראשי תבות ל'א'ה' [עין לקוטי-הלכות (חלק א', סימן כב) שתפלה היא בחינת נסתר, שעל-ידי תפלה יזכה שיתגלו לו כל הניסתרות ל'השם אל'קינו, שהיא בעצמה אור העליון של הבינה], פי על-ידי התפלה יכולין לקבל האורות הגדולים והנוראים בתוך לבושים וצמצומים נפלאים, פי עקר הלבושים והכלים לקבל כל האורות העליונים ויזדווגו בחינת קדשא בריך הוא ושכינתיה זעיר אנפין ונוקביה בחינת נשמתו עמו ותברך, זה על-ידי רבוי התפלה, וזה אשר ימי התנבזה נתקנו לימי תפלה והודאה (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב), שהוא שעשוע עולם הבא, פי על-ידי תפלה ובקשה והודאה על העבר, וצעקה על להבא, על-ידי-זה ממשיכין הארת עולם הבא שהיא קדשת שבת לששת ימי החל, שגם בעודו בעולם הזה ירגיש תענוגי עולם הבא, ויזכה להנות מזיו השכינה על-ידי אור העליון של הבינה היורד לזעיר, שיכול להזדווג עם כלל נשמות ישראל. ועל-כן איתא בספרים הקדושים, שבימי חנכה מאיר אור הגנוז של משיח צדקנו, שזה בחינת ל"ו [שלשים וששה] גרות כנגד ל"ו שעות שהאיר האור הגנוז בזה העולם אצל אדם הראשון, ועתיד להתגלות במהרה בימינו בהתגלות משיח צדקנו (עין בפני יששכר, רמזי כסלו טבת. מאמר תורה אור), עוד שם: ל"ו גרות דחנכה הם כנגד ל"ו מסכתות גמרא שיש לנו, שזהו כלל תורה שבעל-פה, פי היגונים רצו לבטל מ'ישראל את התורה הקדושה, וידוע אשר עקר שליטת האפיקורסים והכופרים היא על תורה שבעל-פה (עין לקוטי-הלכות, שבת, הלכה ו), שרוצים לעקר, חס ושלום, את אמונת החכמים מ'ישראל, שהיא כלל תורה שבעל-פה, ועל-כן לפי זה כשהאדם מתחזק להתמיד בלמוד הגמרא הקדושה כנ"ל, לסיים

ש"ס כל הל"ו מסכתות, או גם-כן יהיה נמשך עליו האור הגנוז מששת ימי בראשית, הארת משיח צדקנו, וכמו שמקבל מרבנו ז"ל, שמי שמסים כל הש"ס — הל"ו מסכתות, נמשך עליו "צ'לם אלקים", נודעת לנכון, שלהיות ראוי שימשך עליו צ'לם אלקים, הוא צריך קדם לשאת אשה, כמובא בעץ חיים (שער מ"א, הנקרא שער השמ"ל, פרק ג'): סוד צ'לם אלקים הוא סוד הארת הו"ה אלקים המתפשטים בכל הגוף, בבחינת הו"ה, הוא כף: י"ק — הם המחין שבראש חכמה וכינה, ו' — גוף האדם, הינו שתי הידים חסד וגבורה, והגוף תפארת, שתי הרגלים נצח והוד, והיסוד הוא הברית קדש, ה' — היא בת זוגו, ובבחינת אלקי"ם, הוא כף: א' — הוא פתח, ל' — הוא הג' מחין, ה' — הוא ה' קצוות מחסד עד הוד, י' — סוד י' ועירא בנודע, ס' — היא בת זוגו, נמצא שהארת חנכה היא הארת משיח צדקנו, וזה שאיתא בספרים הקדושים, משיח ראשי תבות: מ'זונה, י'מין, ח'נכה, ש'מאל, וצריך לתן טעם, איזו שיכות יש בין מצות מזוזה לגר חנכה? אף קדם נבאר קצת במצות גר חנכה, כי מבאר בפנות מעצם נוראות נפלאות אור החנכה אשר יורדת למטה מעשרה טפחים, שדבר זה אין נמצא בשום חג, לגלות את האור אף למטה למטה. ומבאר בלקוטי-הלכות (השקמת הבקר, הלכה ד'), שהאור הנפלא הזה של חנכה היא אותה הארה של הצדיק האמת המוריד את עצמו למטה למטה להאיר השגת אלקות אפלו לאלו שגפלו בעמקי צמקים על-ידי רבוי עוונותיהם, ומנחים בשאול תחיתות, כי מגדל כחו הנשגב והנורא יכול להוריד את עצמו גם במקומם שמנחים שם בתאותיהם הרעות, ויכול להגביה ולהרים אותם, ולגלות להם כי אין שום יאוש בעולם כלל, וגם מקום שהם, יכולים לשוב ולחזור אליו בתורה, ומאירה בהם השגת אלקות נפלאה ונוראה מאד וכי, עין שם, כי הצדיק האמת מאיר באור תורתו עצות נוראות ונפלאות כאלו על-ידי רבוי הספרים שלו, שהם בכלל תורה שבכל-פה (עין לקוטי-הלכות, ראש חדש, הלכה ז), עד שגם הגרוע שבגורעים והפחות שבפחותים, גם-כן ימצא לעצמו

עצה נכונה איך לשוב אליו יתברך אפלו ממקומו השפל, כי עצות הצדיק הן עצמות מאד מאד, "עמק עמק מי ימצאנו" (קהלת ז, כד), כי הן חכמה עצמה כזאת, אשר יכולה להאיר גם למטה למטה בתקף העשיה לנמוכים והירודים מאד מאד, שיוכלו למצא עצה לנפשם למלט נפשם מני שחת, לאור באור החיים וכו', עין שם; נמצא שמצות גר חנכה היא דיקא למטה במקום החיצונים סמוך לחוץ דיקא, כי מצוה להניחה בטפח הסמוך לפתח, הינו לגלות גם למקומות החיצונים, לבגיאדם הירודים והנפולים; שגם להם יש צדין תקנה טובה לשוב אליו יתברך.

ועתה נבאר במצות מזונה (עין שם, פקדון, הלכה ד), כי את המזונה קובעים ליד הפתח, שדרך שם נכנסים מחוץ לפנים, הינו מרשות הרבים שהוא הסטרא אחרא, פגם אמונה, חס ושלום, אל רשות היחיד, יחידו של עולם, והמזונה מקשרת בין החיצוניות לפנימיות, לגלות גם אל החוץ, שאין בלעדיו יתברך כלל, ובכל תנועה ותנועה שם אלופו של עולם, שזהו סוד מצות מזונה, עין שם; נמצא ששתי מצוות אלו שייכות להדדי כנ"ל, ששתייהם אורו של משייח', מזונה, זמין, חנכה, ש'מאל, כי שתייהם מגלות אלקותו יתברך גם במקום החיצונים וכו"ל.

ונה בחינת תורה ותפלה, כי בארנו לעיל, אשר סוד אור החנכה הוא סוד התפלה וההודאה, שזה בחינת הארת העולם הנקראת ל'איה', ועתה מצאתי בכפונות (עין בסדור רבי שבתי), כי מזונה היא הארת העולם הנקראת רחל, ומבאר בלקוטי מוהר"ן (חלק א', סימן יב), שרחל היא סוד תורה שבכל-פה, שהיא כרחל לפני גוזזיה, שהכל גוזזין ופוסקין ממנה הלכות, עין שם; כי חנכה היא בחינת תורה שבכל-פה מצוה מדרבנן, ועל-כן דיקא על-ידי תפלה והתבודדות ולמוד גמרא תורה שבכל-פה תמשך עליו הארת משייח' צדקנו, וזה גדל הזקרת רבנו ז"ל על התבודדות ועל למוד שלחן צרוף,

שהוא תמצית תורה שבעל-פה כידוע, כי על-ידי שתי הנהגות אלו, שהן הארת חנכה, יזכה לצאת מגלותו. ובמקום אחר הארכתי, אשר הם בחינת שני הצמצומים שנצרכים לכל הבא לכנס אל הקדוש בהשגת המ'ח', צמצום אחד למעלה, סוד ו' ארבה שהיא הבינה, אהל ל'א'ה', "תפלה", וצמצום אחד למטה, סוד ג' כפופה, שהיא הפלכות, אהל ר'ח'ל', "שלחן ערוך", שעל-כל-פנים לא יצא מגדרו, חס ושלום, ויעשה מעשה בהמה, רק יקיים כל מה שכתוב בשלחן ערוך וכו' וכו'].

ויען שזכינו להגיע עד כה, אשר הארת חנכה בחינת אורו של משיח צדקנו זהו למוד תורה שבעל-פה גמרא ושלחן ערוך (שהם תמצית תורה שבעל-פה כנ"ל), אז יזכה לאור הגנוז ולצלם אלקיים. והזכרנו מאמר האריז"ל, שלזכות שימשך עליו צלם אלקים, צריך קדם לשא אשה, אמרתי עתה נטיל יחד אל תוך הארמון הנהדר והנפלא מאד, שהוא מאמר ימי חנכה בלקוטי-מוהר"ן (חלק ב', סימן ב), ונכנס יחד רק לחדר אחד מהארמון, ונביט בו היטב היטב אנה ואנה, ונקה משם השניף לענגנו (עין באות ד'), וזו לשונו באמצע דבריו: "עקר קיום ושלמות הדבור הוא על-ידי האמת שהוא מאיר בדבור על-ידי שלשה שמות, בבחינת (תהלים ו): "אל אלקיים" הנ"ה דבר", כי אלו שלשת השמות הם מקור האמת, ועל ידם מאירה האמת בדבור וכו', ושלשת השמות "אל אלקיים" הנ"ה הם בחינת תפלה ותורה ושדוכים וזווגים וכו', שכל זה נתגלה בחנכה (עין באות ו' בסופו).

[ואם אמנם דברים אלו ברום גבהי מרומים ירמזון, ואין אתנו יודע עד מה, אף כבר הזהירנו רבנו ו"ל ופקד עלינו, לחתור ולפרש ולסלסל בדבריו, כל אחד כפי דעתו והשגתו, ויוציא לעצמו עצות והתחזקות, על-כן אענה גם אני חלקי, ולקשרו ולשלבו בכל מה שדברנו עד כה] (חסר הסיים), (עין בפנים התורה שמדבר שם משלחן ערוך, הלכה, תפלה והודאה ושדוכים וכו').

ז.

בַּעֲזַרַת הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ, יוֹם רֵאשׁוֹן לְסֵדֶר וַיֵּצֵא, רֵאשׁ חֲדָשׁ כְּסֵלוֹ ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבִרְכָה וְטוֹב אֲמַתִּי וְנִצְחֵי יִגִיעַ אֶל אֶהוּבֵי, אַחֵי וְרַעֵי, הַבַּחֲרוֹר הַיָּקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֵה מִמִּי הַנַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, אֹרֵךְ הַאֲוֵרוֹת הַיּוֹצֵא מִשְׁלֵשׁ רֵאשׁוֹנוֹת דְּעֵתִיק וְכו', אֲשֶׁר מִשָּׁם יּוֹצֵא הַכְּרוֹז "עֵס אִיז גְּאָרְנִישְׁט קִיין יְאוּשׁ פֶּאר הַאָנְדֶן" [אֵין בְּכָלֵל יְאוּשׁ בְּנִמְצָא], כִּי שָׁם נִמְחָלִים כָּל הַעֲוֹנוֹת וְנִתְהַפֵּף הַכֹּל לְזָכוֹת וְכו' ... גֵּרוֹ יֵאִיר וְיִזְרַח לְנִצַּח לְנִצַּח נִצְחִים.

מִכְתָּבְךָ הַיָּקָר לְנִכּוֹן קַבְלַתִּי, וּמְאֹד נִשְׁכַּר לְבִי בְּקִרְאֵי דְבָרֶיךָ, וּמָה שֶׁעוֹבֵר עָלֶיךָ וְכו'.

אֶהוּבֵי, אַחֵי, מָה אִמַר לָךְ לְנִחְמָךְ אוֹ לְחֻזְקָךְ, הֲלֵא כָּל סִפְרֵי רַבְנֵנוּ ז"ל בְּיָדְךָ, הַפֶּךָ בְּהֵם, וְשָׁם תִּמְצָא מְרוּעַ לְנַפְשְׁךָ, בְּפֶרֶט עֲכָשׁוֹ אֲשֶׁר מְרַגֵּשׁ כְּבֵר רֵיחַ שֶׁל חֲנֻכָּה הַקְּדוּשׁ, שֶׁהוּא אֹרֵךְ נוֹרָא וְנִפְלָא אֲשֶׁר מִמְשִׁיף הַצְּדִיק אוֹרוֹ יִתְבַּרֵךְ בְּבֵיתֵנוּ וּבְמִקְוָמוֹנוּ וּבְמִדְרֻגוֹתֵינוּ, אֲפִלוֹ לְמִטָּה מִעֲשָׂרָה טַפָּחִים שֶׁמְעוֹלָם לֹא יִרְדֶּה שְׂכִינָה לְשָׁם, אַף-עַל-פִּי-כֵן גִּדְּל כַח הַצְּדִיק הוּא גְּדוֹל כָּל-כָּף אֲשֶׁר יָכוֹל לְהֵאִיר אוֹר הַאֲוֵרוֹת אֲפִלוֹ לְפָגוּמִים וְלִמְגַשְׁמִים כְּמִנּוּ הַיּוֹם, כִּי מִצּוֹת גֵּר חֲנֻכָּה הִיא אוֹר כְּזֶה, שֶׁהַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ כְּבִיכּוֹל בָּא וְיוֹרֵד אֶל מְקוֹמוֹנוּ, וּמִבְּקֵשׁ אוֹתָנוּ (עֵין לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, הַשְּׂמֵמַת הַבְּקָר, הַלָּכָה ד'). כִּי דִיקָא בְּשַׁעֲהַ שְׁהִיְוִנִים שֶׁהֵם הַסְּטָרָא אַחֲרָא שְׁבִכְל דוֹר, רוֹצִים לְבַלַּע אוֹתָנוּ לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי חֲכָמוֹת שֶׁל הַבָּל וְלַמּוֹדִיָּהִם הַרְעִים וְהַמְרִים, כְּאֵלוֹ אֲבָדָה, חֵס וְשְׁלוֹם, תִּקְוָתָנוּ, בָּא הַצְּדִיק שֶׁהוּא הַכֶּהֵן גְּדוֹל, וְעַל-יְדֵי פֶה הַשָּׁמַן שֶׁלוֹ שֶׁהוּא לַמּוֹדוֹ הַקְּדוּשׁ שְׁלוֹמֵד עִמָּנוּ, אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם יְאוּשׁ בְּעוֹלָם כָּלֵל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבַּרֵךְ מִמְּלֵא כָּל עֲלָמִין, וּבִתְוֹף כָּל עֲלָמִין, כִּי הַכֹּל לְכָל הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֲלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ, עַל-יְדֵי-זֶה מֵאִיר לָנוּ וּמְחַזֵּק וּמְשַׁמֵּחַ אֶת נַפְשֵׁנוּ הָאֲמֻלָּה וְהַפְּגוּמָה מְאֹד מְאֹד, עַל-יְדֵי רַבּוּי זְהֻמַּת מַעֲשֵׂינוּ וּמְחַשְׁבוֹתֵינוּ וְכו'.

וְהִנֵּה בְּכַוָּנוֹת מוֹכָא לְכוֹן לְהַדְלִיק גֵּר חֲנֻכָּה רֵאשֵׁי תְּכוּת:

ג'ח'ל', וְיָדוּעַ מֵהַסְפָּרִים הַקְדוּשִׁים, אֲשֶׁר אִוֵּר חֲנֻכָּה הַמַּאִיר
 בַּחֲשֻׁכוֹתָנוּ (כִּי הִיא מַצְנֶה שְׁנֹתָנָה לָנוּ בְּגִלּוֹתָנוּ לְהָאִיר לָנוּ), הִיא
 הַכְנָה לְמַשִּׁיחַ אֲשֶׁר יָבֹא וַיְגַלֶּה אֶת הָאִוֵּר הַגָּנוּז לְכָל הָעוֹלָם, "וַיָּדַע
 כָּל פְּעוּל כִּי אֵתָה פְעֻלָּתוֹ וַיְבִין כָּל יְצוּר כִּי אֵתָה יְצֻרְתוֹ, וַיֹּאמֶר כָּל
 אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ ה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל מִלֶּךְ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה".

כִּי אִזּוֹ הָאִי "נַחְלָא" עֲמִיקָא וְטַמִּירָא יַפְרִץ כָּל גְּדֻרְתָּיו וַיְהִיָּה
 "נוֹבַע מְקוֹרָא דְחֻכְמָתָא", וְהַכֵּל לְכָל יְזֻכּוֹ לְהַפְּיֵרוֹ יִתְבַּרְךָ (שְׁעִיָּה כה,
 ט): "וַיֹּאמֶר בַּיּוֹם הַזֶּה הִנֵּה אֱלֹקֵינוּ זֶה קוֹיְנוּ לוֹ וַיּוֹשִׁיעֵנוּ, זֶה ה'
 קוֹיְנוּ לוֹ נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה בִּישׁוּעָתוֹ"; כִּי עַל-יְדֵי הַתְּגַלּוֹת הַקְּאֻמוֹנָה
 הַקְּדוּשָׁה בְּגִלּוּי נִפְלֵא וְנוֹרָא מְאֹד, יֻכְלוּ לְרֹאוֹתוֹ כְּכִיכּוֹל בְּעֵינֵי בֶשֶׁר,
 וַיְכַמּוּ שְׁפָתוֹב (שֵׁם נב, ח): "כִּי עֵין בְּעֵין יֵרָאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן" וְגו',
 עַל-יְדֵי-זֶה יְזֻכּוֹ לְגַאֲלָה אֲמֵתִית וְנִצְחִית; כִּי עַקֵּר הַגְּלוּת הוּא מַחְסְרוֹן
 הָאוֹר (אֵיכָה ג, ב): "אוֹתִי נִהַג וַיִּלְךְ חֲשֵׁךְ וְלֹא אוֹר" וְגו' "בְּמַחְשָׁכִים
 הוֹשִׁיבֵנִי כְּמַתֵּי עוֹלָם" וְגו', אֲבָל בְּהַתְּגַלּוֹת מְשִׁיחַ יִפְתָּחוּ הָעֵינַיִם,
 וְהַכֵּל יְזֻכּוֹ לְרֹאוֹת מְרֹאוֹת וְחַזִּינוֹת, כִּי גַם עַכְשָׁו הָעֵינַיִם רוֹאוֹת (עֵין
 לְקוּשִׁי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק א', סִימָן רנד), כִּי בְּאֵמֶת אֵין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלֻעָדֵיו
 יִתְבַּרְךָ כָּלֵל, וּבְכָל תְּנוּעָה וְתַנוּעָה שֵׁם אֱלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַכֵּל לְכָל
 — יוֹמֵם, צוּמָח, חֵי, מְדַבֵּר, הֵם עֲצָם עֲצָמִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ,
 וְגַם הַטְּבַע הוּא כִּסָּא לְהַשְׁגָּחָה, אֵךְ מְרַב חֻטָּאִים וְעוֹנוֹת וּפְשָׁעִים
 (שֵׁם ה'): "בְּנָה עָלֵי וַיַּקֵּף רֹאשׁ וַתִּלְאָה" וְגו', "גְּדַר בְּעַדֵי וְלֹא אֲצֵא
 הַכְּבִיד נַחֲשָׁתִי" וְגו'; כִּי בְּמַקוֹמָנוּ רַבּוּ הַלְּבוּשִׁים וְהַהֲסָתְרוֹת
 הַמְּלַבְּשִׁים וּמְכַסִּים וּמְסַתְּרִים אוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ, וְעַל-כֵּן אֵין אָנוּ זוֹכִים
 לְרֹאוֹת וְלַהֲסַתֵּפֵל עַל הַרוּחָנִיּוֹת וְהַחַיּוֹת אֱלֻקוֹת שְׁבָכֵל דְּבַר, אֲבָל
 עַל-יְדֵי הָאִי רִישָׁא דְלֹא אֲתִידַע רוּחַ אֲפִינוּ מְשִׁיחַ ה' (שֵׁם ד, ה)
 שְׁיִתְגַּלֶּה, הוּא יִפְתַּח עֵינֵינוּ לְרֹאוֹת (עֵין לְקוּשִׁי-מוֹהֲרָן, חֵלֶק ב', סִימָן סו),
 וַיִּקְרָם (יוֹאֵל ג, א): "וַהֲיָה אֲחֲרֵי-כֵן אֲשַׁפּוֹף אֶת רוּחִי עַל כָּל בֶּשֶׁר
 וְנִבְאוּ בְּנִיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם" וְגו'. כִּי עֲצָם הַתְּגַלּוֹת הָאוֹר עַד שְׁיִכּוֹלִים
 לְרֹאוֹתוֹ יִתְבַּרְךָ וְלַהֲרַגִּישׁוּ מִכָּל דְּבַר, זֶה הוּא סוּד הַנְּבוּאָה (עֵין
 לְקוּשִׁי-הַלְּכוֹת, קִרְיַאת שְׁמַע, הַלְּכָה ה'), וַיְכַשְׁיֻכָּה עַל-יְדֵי תַקְּףָא אֲמוֹנָתוֹ בּוֹ

יתְבַרֵךְ לְהַסְתַּפֵּל וּלְהַתְּבוּגֵן בְּכָל דְּבַר בַּחַיּוֹת אֱלֻקוֹת הַמִּסְתִּיחָה אֶת זֶה
 הַדְּבַר, יִזְכֶּה לְשִׁמְעַת הַרְמְזִים מִהַפֵּל, שְׁזֵהוּ (דְּבָרִים ד, יב): "קוֹל דְּבָרִים
 אֲתָם שׁוֹמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רוֹאִים וּזְלוּתִי קוֹל" [וּגְוַי], וְזֵהוּ אֲשֶׁר
 כָּל מַצּוֹת גַּר תִּנְכַּה תְּלוּי בְּעֵינַיִם דִּיקָא, כִּי אֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ
 בָּהֶם אֲלָא לְרֵאוּתָן בְּלִבְד, לְרֵאוּת וּלְהַתְּבוּגֵן (תְּכַמֵּה וּבִינֵיה),
 בַּחַיּוֹת אֱלֻקוֹת שְׁיֵשׁ בְּכָל דְּבַר, אֲשֶׁר אֵל דַּעַת הָאָמֶת הַזֶּה אָנוּ זֹכִים
 עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ שֶׁהוּא רֵאשׁ הַצְּדִיקִים, וְכָל צְדִיק הוּא בַּחֲנִית מִשֶּׁה
 מְשִׁיחַ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵין, חֶלֶק א, סִימָן ב). וְזֵה אֲשֶׁר "בְּרַ"ה מְאִירֵת
 עֵינַיִם" (תְּהֵלִים יט, ט), עוֹלָה מִתְּתִיבֵיהּ בִּינֵן יוֹתֵנֵן (עֵין אֲמַרֵי נַעַם מִהֶרֶב
 הַקְּדוּשׁ רַבִּי מֵאִיר מְדוּיָקוּב וְצ"ל), כִּי עַקֵּר פְּתִיחַת הַעֵינַיִם זֹכִים עַל-יְדֵי
 הַצְּדִיק הָאָמֶת שֶׁבְּכָל דּוֹר (עֵין לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵין, חֶלֶק ב, סִימָן עב), וְאִז
 כְּשׁוֹזֵכָה לְפִתְיחַת הַעֵינַיִם לְרֵאוּת וּלְהַתְּבוּגֵן, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ
 הוּא אֲתִי, עִמִּי וְאֶצְלִי, וְגַם בְּמִקוּמֵי הַמַּגְנָה גַם-כֵּן מֵאִיר אֲוֵרוֹ יתְבַרֵךְ,
 עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח הַפֶּה לְדַבֵּר אֵלָיו יתְבַרֵךְ כְּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֵל רֵעֵהוּ,
 אֲשֶׁר זֵהוּ שְׁלֵמוֹת בְּרוּר וְזִכְרוֹ הָאָמוּנָה; כִּי לֹא יְדַבֵּר הָאָדָם אֵלָיו
 יתְבַרֵךְ אֲלָא כְּשֶׁתִּתְגַּלֶּה לוֹ יְדִיעָה זֹה, אֲשֶׁר הַשֵּׁם יתְבַרֵךְ הוּא מְלֹא
 כָּל הָאֲרֶץ כְּבוֹדוֹ, שְׁזֵהוּ אוֹרֵר הַתְּנַכְ"ה, שֶׁהוּא הָאוֹרֵר הַגְּנוּזִי שֶׁל
 מְשִׁיחַ; וְעַל-כֵּן עַקֵּר שְׁלֵמוֹת זֶה הַעֲנֵן יתְקַנֵּם רַק בְּהַתְּגַלּוֹת מְלֶךְ
 הַמְּשִׁיחַ, אֲשֶׁר יִקָּם (צַפְנִיָה ג, ט): "אִז אֶהְפֹּךְ אֵל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּךְ
 לְקֹרֵא כָּלֶם בְּשֵׁם ה' וְלַעֲבָדוֹ שְׂכָם אַחֲדִי"; וְלָכֵן כְּפִי שְׁזֹכִים עוֹד
 עֲכָשׁוּ בְּתַקְוָה יְרִידָתָנוּ וּנְפִילָתָנוּ לְהַמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ אוֹרֵר תְּנַכְ"ה שֶׁהוּא
 אוֹרֵרֵנוּ שֶׁל מְשִׁיחַ, אוֹרֵר הָאָמוּנָה, כְּמוֹ-כֵן נִזְכֶּה לְצֵאת מִהַגְּלוּת
 הַמִּרְיָה לְגַמְרֵי, כִּי עַקֵּר הַעֲצָה הוּא אָמוּנָה בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוֹת
 גְּמוּרָה, לִידַע וּלְהַנְדֹעַ אֲשֶׁר הַכֹּל לְכָל מַשְׁגַּח בְּהַשְׁגָּחַ פְּרָטִי פְּרָטִית,
 אֵין אָדָם נוֹקֵף אֶצְבְּעוֹ מִלְמַטָּה אֲלָא אִם-כֵּן מְכַרְזִין עֲלָיו מִלְמַעְלָה
 (חֲלָן ז, ז), וְאֶפְלוּ רֵישׁ גְּרָגִיתָא מִן שְׂמַיָא מִנּוּ לִיה (בְּרִכּוֹת נח), וְאֵין
 אָדָם נוֹגֵעַ בָּמָה שְׂמוּכָן לְחִבְרוֹ, וְאֵין מְלָכוֹת נוֹגְעַת בְּמְלָכוֹת חִבְרָתָהּ
 אֶפְלוּ כְּמֹלֵא גִימָא (יּוֹמָא לח), וְאֶפְלוּ צַפְרָא כְּלִילָא מְבַלְעֵדֵי שְׂמַיָא
 לֹא מַצְתַּנְדָא, וְכָל שְׂכָן בַּר אֵינִישׁ (ירושלמי שְׁבִיעִית ט, א). וְאָמַר
 הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב הַקְּדוּשׁ: אֶפְלוּ קֵשׁ אֵינוּ נוֹפֵל מִהַעֲגֻלָּה בְּלִתי רְצוּנוֹ

יתברך, מכל שכן מה שנעשה עם בעל חיים, ומכל שכן עם מדבר
 ומכל שכן וכל שכן עם ישראל, ומכל שכן, וכל שכן עם המבחרים
 שבישראל המקרבים אל הצדיקים, ומכל שכן וכל שכן עם הצדיק
 בעצמו. וכשזוכים להאמין באמת בהשם יתברך ובהשגחתו הפרטי
 פרטית (עין לקוטי-הלכות, משא ומתן, הלכה ד'), אין צריכים לדאג על
 פרנסה כלל, וגם בודאי לא יפל משום דבר שבועולם, כי אדרבה
 על-ידי הנפילה יתחזק יותר, כי למה נפל בדעתו, רק מחמת שידע
 בעצמו שפגם איזה פגם, או עבר, חס ושלום, איזו עברה גמורה,
 אם-כן בזה בעצמו ראוי שיחזק את עצמו, כי מאחר שידע
 על-כל-פנים שמקלקלין על-ידי עברה ופוגמים בעולמות עליונים,
 אם-כן יש לו אמונה, וכשיש לו אמונה, יש לו תקנה עדין לעולם,
 "כי כל מצוותיך אמונה" (תהלים קיט, פו), "כי כל זמן שיש לו
 אמונה, יש לו תקון לעולם; ועין בספר המדות (אות אמונה, סימן לג):
 על-ידי אמונה יסלח לך הקדוש-ברוך-הוא; וכמו שאמר רבנו ז"ל
 לאחד שנפל בדעתו מאד, ענה ואמר לו: אם אתה מאמין שיכולים
 לקלקל תאמין שיכולים לתקן (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן קיב).
 והעקר הוא אמונה, שעל-ידי-זה ממשיכין אותו יתברך אלינו,
 ועל-ידי-זה נמחלים כל עוונותינו, כי כשיש לו אמונה בהשגחתו
 יתברך בשלמות, שזהו בחינת רצוא ושוב, שעל-ידי שממשיך עצמו
 ומאמין בו יתברך שזהו בחינת רצוא, זוכה שהקדוש-ברוך-הוא
 ממשיך עצמו כפי-כול עליו, שזהו בחינת ושוב, על-ידי-זה זוכה
 להגיע לאחרית טובה, כי על-ידי אמונה שלמה, ידלג ויקפץ על כל
 המגיעות וההסתות והפתויים והדחיות וחלישות הדעת, שהיצר הרע
 וחילותיו רוצים להפילו, כאלו אין לו עוד שום תקנה, חס ושלום.
 ובפרט אלו אשר פגמו בברית, הוצאת זרע לבטלה, שפגמם מגיע
 אל האמונה דיקא כידוע, כי הפרידו הטפה מהמלכות שהיא
 האשה-אמונה, שענשם — שנחסרת מהם דיקא האמונה, ועולים
 בלבם ספקות גדולים, רחמנא לצלן, שבשביל זה בעצמו מר ומרור
 להם תמיד. כי כשנחסרת מאדם האמונה, רחמנא לצלן, עוברת עליו
 מרירות רבה, אבל כשיזכו לסלק דעתם ומחם הפגום, ויתחזקו

בְּאִמּוֹנָה פְּשׁוּטָה לְדַבֵּר עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ מִשֵּׁם מִמְדַּרְגָּתָם, עַל-יַדֵּי-זֶה
 בְּעֵצְמוֹ יִזְכּוּ סוּף כָּל סוּף לְאִמּוֹנָה, כִּי (תְּהִלִּים פֶּט, ב:) "אֹדֵיעַ אִמּוֹנָתְךָ
 בְּפִי". וְאָמַר רַבְּנוּ ז"ל (לְקוּטִי-מִוֵּהֲרִין, חֶלֶק ב', סִימָן מ"ד): עֵצָה לְאִמּוֹנָה
 הוּא הַדְּבוּר, עַל-יַדֵּי שְׂיַחְזִקוּ עֲצָמָם וַיִּדְבְּרוּ עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ, וַיִּגְלוּ לוֹ
 יִתְבַּרַךְ בְּפָרְטֵי פָרְטוֹת חֻטָּאָם וְעוֹנָם הַמְּגַנֶּה, עַל-יַדֵּי-זֶה דִּיקָא תְּבַנֶּה
 אֲצִלָּם הָאִמּוֹנָה הַקְּדוּשָׁה, וַיִּמְחְלוּ עוֹנוֹתֵיהֶם לְגַמְרִי, כִּי עַל-יַדֵּי
 אִמּוֹנָה שְׁלֵמָה יִדְלַג וַיִּקְפֹּץ עַל הַכֹּל, כִּי הוּא מְאַמֵּן שֶׁשֵּׁם יִתְבַּרַךְ
 הוּא רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן, אֱלֹהֵי הָרֵאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, וְהוּא יִתְבַּרַךְ בּוֹחֵר
 בְּעִבּוּדַת מֹשֶׁה רַבְּנוּ וּבְעִבּוּדַת הָאֲבוֹת וְכָל הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים
 וְהַנּוֹרָאִים, אַף-עַל-פִּי-כֵן הוּא מִשְׁתַּעֲשֵׂע וּמִקְבֵּל תַּעֲנוּג גַּם מֵעִבּוּדָה
 קְלָה שֶׁל הַפְּחוּת שְׁבַפְחוּתִים שְׁבִישְׁרָאֵל, אֲפִלּוּ רְשָׁעִים וּבַעֲלֵי עֲבֻרוֹת
 וּפּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַן שֵׁשׁ יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עֲלֵיהֶם, דְּהִינּוּ שֵׁשׁ לָהֶם
 אִמּוֹנָה, עַדִּין הוּא יִתְבַּרַךְ מִקְבֵּל תַּעֲנוּג וְהַתְּפָאֲרוֹת מֵהֶם מִכָּל תְּנוּעָה
 קְלָה בְּעִלְמָא שְׁעוֹשִׂים, וּבְפָרְטוֹת אֵלּוּ אֲשֶׁר יָרְדוּ כָּל-כָּף, וְהִגִּיעוּ אֶל
 עַמְּךָ הַרְע, וְנִקְשְׁלוּ כָּל-כָּף בְּפִגְם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה,
 אִם הֵם מְרַחֲמִים עַל עֲצָמָם וּבוֹרְחִים לְמָקוֹם מִיַּחַד שְׂאִין שֵׁם
 בְּנִי-אָדָם, וּמְדַבְּרִים עִמּוֹ יִתְבַּרַךְ בְּלִשׁוֹן שְׂרָגִילִים בָּה, וּמְגִלִּים לוֹ
 יִתְבַּרַךְ בְּתַמִּימוֹת וּבְפִשְׁטוּת גְּמוּרָה אֵת כָּל לִבְכֶם הַמֵּר וְהָאֲמֵלֵל,
 וְשׁוֹפְכִים גַּפְשָׁם לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ שִׁיּוּצִיאָם מִהַחֲשֵׁךְ הַמְּגַנֶּה וְהַמְּזַהֵם הַזֶּה
 שֶׁנִּפְּלוּ לָשָׁם, אִין לְשַׁעַר וְלִסְפָּר כָּלֵל מֵה שְׁנַעֲשָׂה אֲז בְּכָל הַעוֹלָמוֹת;
 כִּי בְּאֵמַת אֵלּוּ הַנְּפֻשׁוֹת, הֵן נְפֻשׁוֹת גְּבוּהוֹת מְאֹד, וְהַסְּמִיךְ-מ"ם
 הַרְשָׁע, יִמַח שָׁמוֹ, יוֹדַע זֹאת, עַל-כֵּן טָמֵא אוֹתָם וְלִכְלַף אוֹתָם כָּל-כָּף
 וְכוּ', וּכְשֶׁהֵם מְבִטְלִים דַּעְתָּם לְגַמְרִי, וְאִינָם מְסַתְּפָלִים עַל שׁוֹם מוֹנֵעַ
 וּמַעֲכָב, רַק מְצִיִּתִּים אֵת הַצְּדִיק הָאֵמֵת, שֶׁרַשׁ נִשְׁמַת מְשִׁיחַ, שֶׁהוּא
 הַרְחֵמֵן הָאֵמֵת, אֲשֶׁר מִמְשִׁיף רַחֲמָנוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּעוֹלָם, וּמְשִׁיחִים
 לְפָנָיו יִתְבַּרַךְ כְּאֲשֶׁר יִדְבַר הַבַּיִת לְפָנָיו אֲבִיו, אִינָם זִוִּים מִשֵּׁם עַד
 שְׂנִמְחִילִים עוֹנוֹתֵיהֶם.

כִּי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים, הֵם בְּחִינַת רֵישׁ כָּל דְּרָגִין, וְהַקְּטָנִים
 וְהַרְחוּקִים וְהַפְּגוּמִים עַל-יַדֵּי מַעֲשֵׂיהֶם הַרְעִים הֵם בְּבַחֲינַת סוּף כָּל

דַּרְגִּין, וְהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וּמַגִּיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית, וּמְיַחַד וּמְקַשֵּׁר סוּף מֵעֵשָׂה בְּמַחְשָׁבָה תַּחְלָה, סוּף כֹּל דַּרְגִּין בְּרִישׁ כֹּל דַּרְגִּין, אֲשֶׁר כֹּל זֶה הוּא סוּד הַתְּשׁוּבָה, יְרִידָה תַּכְלִית הַעֲלִיָּה, וְכַשְׁמַגִּיעַ הָאָדָם לַתַּכְלִית הַיְרִידָה, חֵס וְשְׁלוֹם, חֵס וְשְׁלוֹם, עַל-יְדֵי מֵעֲשׂוֹי הַרְעִים וּמַחְשְׁבוֹתָיו הַפְּגוּמוֹת, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אִם יִתְחַזַּק גַּם שֵׁם בּו יִתְבָּרַךְ, וַיֵּאמִין בּו יִתְבָּרַךְ בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, שֶׁגַּם שֵׁם בְּמַקוֹמוֹ מִפֶּשַׁע נִמְצָא הֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, בְּבַחֲיִנַת (תהלים קלט, ח): "אִם אֶסֶק שָׁמַיִם שֵׁם אֶתָּה וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַגֶּן", וְאִינוּ מֵיֵאשׁ עֲצָמוֹ כָּלֵל, וְאִינוּ מִתְפַּעֵל מִשׁוּם בְּרִיָּה וּמַעֲכָב כָּלֵל, רַק בּוֹרַח אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, וְשׁוֹטֵט כְּפִיו לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ, וּבוֹכָה בְּכִיּוֹת רַבּוֹת, וּמַגְלָה לוֹ לְכַבוֹ וּמִבְקֵשׁ אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ:

אָנָּה יְהוָה, חוּס וְרַחֵם עַל פְּגוּם כְּמוֹנִי, עַל גִּבְזָה וְחַדֵּל אִישִׁים כְּמוֹנִי, נִפְלְתִי בְּעַמֶּק רַע כְּזָה, הוֹשִׁיעֵנִי וְהוֹצִיאֵנִי מִשָּׁם, כִּי בָאוּ מַיִם עַד נֶפֶשׁ וְכַמְעַט גָּטָיו רַגְלִי, הָאֵר פְּנִיךָ בְּעַבְדְּךָ וּגְלָה לִי אֲמוּנָתְךָ הַקְּדוּשָׁה שְׂאֲדַע שֶׁגַּם בְּמַקוֹמִי גַם שֵׁם אֶתָּה, עַד שְׁעַל-יְדֵי שְׁלֵמוֹת הָאֲמוּנָה הַקְּדוּשָׁה אֲזַכָּה לְשִׁמּוֹחַ וְלִרְקוֹד בְּשִׂמְחָה וּבְרַקוּדִין, אֲשֶׁר גַּם לִי יֵשׁ עֲדִין תִּקְוָה, בְּאֲשֶׁר גְּלִיתָ לָנוּ עַל-יְדֵי רֵאשׁ צְדִיקֶיךָ, וְלֹא אֶתִּיאֵשׁ וְלֹא אֶפֶל בְּדַעְתִּי כָּלֵל. וְעַל-יְדֵי שְׂאֵנִי מִתְעוֹרֵר אֵלֶיךָ, זְכוּנִי שִׁיתְעוֹרְרוּ אֲלֵפִים רַבִּי רַבִּי רַבּוֹת גְּשֵׁמוֹת, שֶׁגַּם-כֵּן נִפְּלוּ בְּעַמֶּק הַזֶּה שְׁנִפְלְתִי שֵׁם, וַיִּחְזְרוּ בְּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ, וְאֶתָּה מַחֵל לָנוּ, וְשִׂמַּח לְכַבְּנוֹ תְּמִיד, שְׂנוּכָה לְהִיּוֹת שְׂמַחִים, וְנִהְיִים מְזִיו שְׂכִינְתְּךָ. אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

וַיִּרְחִיב דְּבוּרוֹ בְּזָה, כֹּל אִישׁ כְּפִי לְשׁוֹנוֹ וּכְפִי דַעְתּוֹ וּכְפִי מְדַרְגָּתוֹ וּכְפִי בַחֲיִנּוֹ, וְעַל-יְדֵי שְׁכוּלָל סוּף כֹּל דַּרְגִּין שֶׁהוּא שֵׁם אֵל רֵאשׁ כֹּל דַּרְגִּין, שֶׁהַצְּדִיק הֶאֱמַת מִיחִידֵי הַדּוֹרוֹת שֵׁם, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכָּה לְהַעֲלוֹת כֹּל הַגְּשֵׁמוֹת וְהַנְּצוּצוֹת שֶׁנִּפְּלוּ לְשֵׁם מִכְּמָה שְׁנִים, וְכַשְׁנוֹכָלֵל מְקוֹם רְחוֹק וְנִמְךָ כְּזָה בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ, מִמִּילָא נְכַלְלִין כֹּל שְׂאֵר הַמְּדַרְגּוֹת שְׂבֵאֲמַעַע, בְּקִדְשָׁתוֹ יִתְבָּרַךְ. נִמְצָא, שְׂדִיקָא הַרְחוּקִים כְּשִׁיִּתְחַזְּקוּ בְּאֲמוּנָה שְׁלֵמָה, בְּנֻדָּא יִזְכוּ לְתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה "וְעַל יָדָם דִּיקָא יִתְקַנוּ כֹּל הַעוֹלָמוֹת", כִּי עַל יָדָם נְכַלֵּל אַחֲרִית בְּרֵאשִׁית.

והנה רבנו ו'ל' אומר, ש'פסליו' הוא מרמו בפסוק (שמות ג, ד):
 "וַיִּקְרָא יְיָ בְּכִי סִיר לִירְאוֹת" (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ז), כי משה
 רבנו היה הרחמן האמתי, והוא רחם על כל אחד ואחד מישראל
 בפרטי פרטיות, כי משה רבנו אוהב ישראל היה (מנחות סה.), ומסר
 נפשו בשביל ישראל, והשליך נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו
 כלל, כי השם יתברך אמר לו (שמות לב, ט): "וְאַעֲשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל",
 והוא לא השגיח על זה כלל, רק אמר "אם תשא חטאתם" וגו', כי
 הוא היה רחמן ומנהיג אמתי, והכניס את הדעת האמתית בעולם
 (דברים ד, לה): "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים"; כי משה
 פתח את הדעת וגלה לנו, כי יש אלקים שליט בארץ. וזהו עקר
 שלמות הדעת האמת, כשזוכה להגיע לידיעה זו, אשר מלא כל
 הארץ כבודו, שנהו בעצמו סוד בגן בית-המחין שלו (בית המקדש
 הפרטי), וילהפך כשחוטאים, חס ושלום, אז נופלין לגמרי מהדעת,
 רחמנא לצלן, ואז מר ומרור מאד, והוא מלא צער ויסורין, כי (שבת
 נה): אין יסורין בלא עון, כי עקר היסורין הוא כשנופלים בעוונות,
 רחמנא לצלן, שהוא מסבב עם משא כבד מאד, שאי אפשר לשאת
 משא כבד זה, וזהו עקר עבודת משה משיח, שבכל דור — לרחם
 על ישראל ולהאיר בהם הדעת האמתית, שעדין השם יתברך אתם,
 עמם ואצלם, וגם להם יש תקנה לשוב אליו יתברך, ועל-ידי גלוי
 אלקותו יתברך, גלוי וברור וזכוף האמונה, על-ידי-זה נמחלים
 העוונות, וכן להפך — על-ידי מחילת עוונות זוכה לחדוש המחין.
 וזה שאמר רבנו ו'ל' — כפי מה שזוכה לפעל בקשתו ביום
 הכפורים, דהינו בקשת "סלח נא", כן יש לו תנכה, כי על-ידי "סלח
 נא" נעשה תנכה, ועל-כן יוצא 'תנופה' מפסוק (במדבר יד, יט): "סלח
 נא לעון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאת וגו'. ופסוק זה
 נאמר אצל המרגלים, אשר בשביל חטאתם נחרב בית-המקדש,
 ששם היתה שלמות הדעת, ובקש משה "סלח נא", וכמו-כן ביום
 הכפורים כשמבקשים "סלח נא", כן זוכה לתנכה שהוא תנכת
 בית-המקדש, שהוא בגן המחין, דעת האמתית, לידע אשר אין שום
 מציאות בלעדיו יתברך כלל, כי זה תלוי בזה, כפי שמתחנן לפניו

יתברך שימחל לו ומבקש "סלח נא", על-ידי-זה זוכה שיאיר עליו אור של משיח שהוא או"ר החנוכי"ה, או"ר האמוני"ה, ועל-פן יוצא 'כסליו' מפסוק (שמות ג, ד): ו'יֵרָא יְיָ כִּי סִיר ל'רְאוֹת, כִּי מָשָׁה רִבְנוּ נָתַן לָבוּ לְהַסְתַּפֵּל בְּצַרְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְעַקֵּר צַרְתָּן הוּא הַמַּשָּׂא הַכָּבֵד שֶׁל הַעֲוֹנוֹת שְׁעֲלִיהֶם, וְהָאִיר אֶת הַדַּעַת הָאֵמֶת בָּהֶם. וְעַיִן בַּמַּדְרָשׁ (שמות נב, ב, יא): הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אָמַר, רָאוּי זֶה לְהִיּוֹת מְנַהֵיג מֵאֲחֵר שֶׁסָּר וְזָעַף הוּא זֶה לְרְאוֹת בְּצַעֲרָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת מוֹרִיד עֲצָמוֹ אֶל כָּל הַפְּגוּמִים בְּיֹתֵר, וּמְרַחֵם עֲלֵיהֶם, וְהוּא מְבִין הַיָּטֵב הַיָּטֵב אֶת מִצְבֵּם וְחֹמְלָם עֲלֵיהֶם, וּמְאִיר בָּהֶם לְאֵט לְאֵט אֶת הַדַּעַת הָאֵמֶת, וּמְגַלֵּה לָהֶם אֶת גְּדֹל עֲצָם הַרְחֻמְנוּת שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ הַמְּרַחֵם עַל הַכֹּל, בַּפְּרָטִיּוֹת עַל אֵלוֹ הַנְּשֻׁמֹת הַגְּבוּהוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ בַּפְּגָם הַבְּרִית — הוֹצֵאת זֶרַע לְבִטְלָה, עַד שֶׁשָּׁקְשָׁה עֲלֵיהֶם לְצֵאת מִזֶּה, עֲלֵיהֶם עֲצָמָה וְגִבְרָה רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, כִּי הַצַּדִּיק עוֹלָה בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיֹתֵר, וּמְשִׁיג יוֹתֵר וְיֹתֵר רַחֲמָנוּתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּסוּד (ישעיה סג, ד): עַיִן לֵיא רִ'אֵתָה אֱלֹקִים ז'וֹלְתָךְ ז'עֲשֵׂה, וְעַל-יְדֵי-זֶה יֵשׁ לוֹ כַּחוֹת עֲצוּמִים שְׁיִוָּרֵד לִ'תוֹךְ מִ'קוּמוֹת הַמִּטְנָפִים לְעֹלוֹת וּלְהַגְבִּיחַ אֶת כָּלֶם וּלְהָאִיר בָּהֶם הַדַּעַת הָאֵמֶת שְׁעֵדִין גַּם בַּמְקוּמָם מְאִיר אֹרֹו יִתְבָּרַךְ.

כִּי הַצַּדִּיק הָאֵמֶת זוֹכֵה לְמַקִּיפִים הַעֲלִיוֹנִים בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיֹתֵר, וְעוֹשֶׂה מַמְקִיף פְּנִימִי, שְׁזֵהוּ סוּבֵב כָּל עֲלָמִין וּמְמַלֵּא כָל עֲלָמִין בְּיָדוֹ, וְכִפֵּי הַנֶּ"ל שְׁעָקֵר סוּד תַּנְכָּה תְלוּי בְּעֵינֵים דִּיקָא, לְרְאוֹת וּלְהַתְּבַוֵּן בַּחַיּוֹת אֱלֹקוֹת שְׁיֵשׁ בְּכָל דְּבַר, יְתַפְּרֵשׁ שְׁזוּ בְּעֲצָמָה הִיתָה הַשְּׁגַת מִשָּׁה (שמות א): "וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲסוּרָה נָא וְאָרְאָה" אֶת הַמְּרָאָה הַגְּדוֹל הַזֶּה" וְגו', וְאָמְרוּ חַז"ל (שם בַּמַּדְרָשׁ, סִימָן ט'): מַה רָאָה הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְדַבֵּר עִם מֹשֶׁה מֵתוֹךְ הַסֵּנֶה? לְלַמְּדוֹ שְׁאִין מְקוּם פְּנוּי בְּלֹא שְׁכִינָה, אֶפְלוּ בַּסֵּנֶה מְאִיר נֶעֱם זְיוֹ הַשְּׁכִינָה, אֲשֶׁר אִין שׁוּם מְצִיאוֹת בַּלְעָדָיו יִתְבָּרַךְ כָּלֵל, וְגַם בַּסֵּנֶה שֵׁם גְּנוּז אֲלוֹפוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְעַל-יְדֵי הַסְתַּמְלּוֹת מִשָּׁה הָאִיר הָאֵרֶת הַדַּעַת בְּכָל יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא יִתְנַאֲשׁוּ, כִּי עֵדִין יְכוֹלִים לְצֵאת מִשָּׁם, וְדַבֵּר זֶה מְאִיר רִבְנוּ ז'ל

במקורָביו.

וְעַל-כֵּן אֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שְׂזוּכָה לְהִתְקַרֵּב בְּאֵמֶת אֶל רַבְּנוּ ז"ל,
וְלֹא עוֹד אֵלָּא שְׂעֵסֶק בְּפִרְסוּם שֵׁם הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שְׂעַל-יְדֵי-זֶה
בְּעֵצְמוֹ יִגְדַּל שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ (עֵין לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק ב', סִימָן סז), וְעַל-יְדֵי-
זֶה לְשׁוּבוֹ כָּלֵם אֵלָיו יִתְבָּרַךְ. וְהִנֵּה תֵּאֱמִין לִי, שֶׁיֵּשׁ לְהֶאָרִיךְ בְּכָל זֶה
אֲלָפִים וְרַבּוֹת עֲמוּדִים כְּפִי תַבְעֵרֶת לְכַבֵּי אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, אִךְ הִהְיִיתָ
לְהַפְסִיק מִפְּנֵי הַטְּרָדָה שְׁנֵתְהוּתָה לִי בְּרַגַע זֶה וְהִהְיִיתָ לְקַצֵּר.

...הַדּוֹרֵשׁ שְׁלוֹמָךְ...

ח.

בְּעֵזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, יוֹם חֲמִישִׁי לְסֵדֶר מִקֵּץ א' וַחֲנֻכַּת ה'תשל"ד.

שְׁלוֹם וּבְרָכָה וְכָל טוֹב סֵלָה יִגִּיעוּ וְיִרְדְּפוּ אֶל אֱהוֹבֵי, אַחֵי וְרַעֲי,
הַצַּבְרָךְ הַיְקָר לִי מְאֹד, שׁוֹתֶה מִימֵי הַגַּחַל הַנוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה, זְכוּתוֹ
יִגַּן עֲלֵינוּ, ... גֵּרוּ יֵאִיר וְיִזְרַח.

מִכְתָּבְךָ הָאָרֶךְ מִיּוֹם שְׁנֵי וַיֵּצֵא לְגִבּוֹן קַבְלָתִּי, אִךְ הִיֹּת שְׁהֵיָה
בְּדַעְתִּי לְכַתֵּב לְךָ בְּאַרְיִכוּת גְּדוּלָה כְּרַצוֹנְךָ, אִךְ, בְּעִזּוֹנֹתֵי הַרְבִּיּוֹם,
טְרִדוֹתֵי רַבּוֹ מְאֹד בְּכָל יוֹם וַיּוֹם מִתְדַּשׁ, עַל-כֵּן אֲמַרְתִּי אֲרוּצָה דְּבָרֵי
אֵלוֹ אֵלֶיךָ וַיְהִי מֵה, כִּי כֵן הִזְהִירְנוּ רַבְּנוּ ז"ל עַל אֲהַבַת חֲבֵרִים.

הִנֵּה, תְּמַדַּת לְכַבֵּי, אֲשֶׁר אֲהַבַת עוֹלָם אֲהַבְתִּיךָ, "אֲהַבָה שְׂאִינָה
תְּלוּיָה בְּדָבָר בְּטָל", כְּשֶׁנִּתְבּוֹנָן וְנִחְשָׁב בְּרַפְנוּ, נִרְאֶה אִיךָ שְׁהֵימִים
וְהַלְלִיּוֹת פּוֹרְחִים, אָט אִזּו טָאג אָט אִזּו נֶאֱכַט [הִנֵּה יוֹם וְהִנֵּה לְיָלֶה],
וְאִךְ שֶׁהֵם מְסַבִּיִם אֲצִלְנוּ בְּחֻשָּׁף גְּדוֹל, אִךְ-עַל-פִּי-כֵן אָנוּ זוֹכִים
לְחֻטָּף בָּהֶם אֵילּוֹ נְצוּצֵי אוֹר: "צִיּוּצִית וְתַפְלִין בְּכָל יוֹם", "תּוֹרָה
תְּפִלָּה וְצַדִּיקָה בְּכָל יוֹם", וּבְרַכּוֹת וְשִׁירוֹת וְזִמְרִירוֹת וְתַשְׁבּוּחוֹת אֵלָיו
יִתְבָּרַךְ, מִכָּל שָׂכָן בְּרוּךְ הַשֵּׁם, כְּשֶׁמְגִיעַ שַׁבַּת-קָדֵשׁ, אָנוּ שׁוֹבְתִים
מִמְּלֶאכָה וּמְקִימִים הַמְצֻוֹת הַקְּדוּשׁוֹת הַשְּׂיִכּוֹת לְשַׁבַּת, וְכֵן בְּכָל רִגְלָה
וְרִגְלָה, עַל-כֵּן עֲלֵינוּ לְתַן שַׁבַּח וְהוֹדָאָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וַיּוֹם
מִתְדַּשׁ, בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאֵנוּ לְכַבּוֹדוֹ וְהַבְדִּילְנוּ מִן הַתּוֹעִים, וְנִתַּן

לנו תורת אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו. ונתחיל להרגיש מחדש הנעם והמתקיות בכרפת "שלא עשני גוי", ואף שעדין עובר עליך מה שעובר, על-כל-פנים אינך גוי, ותראה לחפש ולמצא בעצמך נקודות טובות בין ברוחניות ובין בגשמיות, ואל תמשיך את עצמך כל-כך אל הצער והעגמת נפש, אשר עוקרת את האדם לגמרי משני העולמות. ואם רבנו ו"ל הזהירנו מאד מאד לילך עם ההתגלות הנוראה והנפלאה אורו של משיח, לחפש בעצמו נקודות טובות, אנו מכרחים להשליך דעתנו ומחננו הפגום, ולציתו ולקיימו בתמימות ובפשיטות גמורה, ובה תלויה כל גאולתנו הכללית והפרטית (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רפב; ובלקוטי-הלכות, השקמת הבקר, הלכה א') כי כשאדם בא אל תכלית החשף והירידות, ומר ומרור לו מכל מה שעובר עליו בין ברוחני ובין בגשמי, דיקא אז ידין את עצמו לכף זכות, וימצא הרחבות בתוך הצער (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן קצה), שנה בעצמו סוד התנקה, אורו של משיח, כי גם תנקה היה באור דיקא, להאיר עינינו ולמצא ההארה הגנוזה גם בחשף ובגלות, בקטנות ובדחקות, ביסורים ובמרירות, כי העקר להטות תמיד כלפי חסד ולמצא בו ומכל שכן באחרים רק הטוב, שזו בעצמה תהיה עבודת משיח — לגלות שאין שום יאוש בעולם כלל, ומכל המקומות המגנים והמטנפים יכולים לצאת, כי הוא יטה רק אל החסד, ועל-כן 'משיח' ראשי תבות: ח'סד מ'גלה ש'אין י'אוש. והנה מבאר בשפת אמת (לחנכה), אשר תנקה ופורים הם כנגד משה ואהרן נצח והוד תנקה נגד אהרן, ועל-כן הוא בהוד — לשון הודאה, להודות ולהלל אותו יתברך בשיירות ותשבחות, ופורים הם כנגד משה, ועל-כן הוא בנצח — לשון נצחית, שהוא הנצחון ומנצח את קלפת המן עמלק וכו', עין שם.

נמצא, שחנכה הוא נגד אהרן, בנתינת (תהלים קלג ב): "בשמן הטוב על הראש יורד על הנזקן וזקן אהרן, שירד על-פי מדתיו", ומדותיו היו אהבה ואחנה ורעות, אהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, וכן הגם היה על-ידי הכהנים אנשי

החסד, כי רק בזה תלוי גלוי האור, כפי שיש אהבה ואהבה ואחדות בין ישראל, שאז יש להם כלים לקבל כל האורות. וכפי שמוצא בעצמו נקודות טובות וכן אצל אחרים, כמו-כן הוא יכול להודות ולהלל את השם יתברך, בחינת (תהלים קמו, ב): "אזמרה לאלקי בעודי", ויקא על-ידי העוד מעט טוב שימצא בעצמו ובאחרים, יוכל לומר ולהודות לו יתברך, כי על-ידי המחלקת אי אפשר לדבר עמו יתברך (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן רלט), ועל-כן תקן האריז"ל (שהוא התחלת התנוצצות אור גאלתנו בידוע) לקבל על עצמו קדם התפלה מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך", כי על-ידי שלום ואהבה, יש לו דבורים, כי נתרחב מחו ודעתו להודות ולהלל אותו יתברך.

וכן פורים שהוא נגד משה, הוא בחינת קבוץ כל ישראל, להיות באהבה ובאחדות, בחינת (שמות לה, א): "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו', בחינת (אסתר ד, טו): "לך כנוס את כל היהודים וגו', כי עקר הפרוד גמושף מהמן — צמלק, (שם ג, ח): "ויאמר המן למלך אחשורוש, ישנו עם אחד מפזר ומפחד בין העמים בכל מדינות מלכותך, ודתייהם שנות מפל עם וגו'. ועקר הכנעת צמלק היה על-ידי משה, וכן בכל דור על-ידי הצדיק האמת, שהוא בחינת משה משיח (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק א', סימן ב'), כי משה אוהב ישראל היה, כמו שאמרנו חז"ל (מנחות מה), ועל-כן מסר נפשו תמיד בשביל ישראל, והשליף נפשו מנגד, ולא היה חושש על עצמו כלל, כי השם יתברך אמר לו (שמות לב, י): "ואעשף לגוי גדול", והוא לא השגיח על זה כלל, רק אמר: "אם תשא חטאתם וגו', ועל-כן כל מה שמאירים ביותר את אהבתו יתברך שאוהב את ישראל, ומקבצים יחד את ישראל, על-ידי-זה נעשה ונתרבה אור השמחה; כי אין עוד שמחה וחדנה כמו זה שפעלות משנות מתחדות באחדות הפשוט (עין לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), כי כשנתגלה אחדות הפשוט למטה, גם למעלה גתרביית אחדות הפשוט, בבחינת: "אתה אחד ושמוך אחד ומי בעמך ישראל גוי

אחד בארץ", שעל־ידי אחדות שנתגלה בישׂראל למטה, נתגלה אחדותו הפשוט ותברך למעלה.

וידוע אשר תנפה ופזרים הם הארת הגאולה העתידה על־ידי משיח, שנתנו לנו לטעם בתוך גלותנו הארצה, שפבר עכשו קדם התגלות משיח, גם־כן נזכה להמשיך עלינו אותם התקונים שימשכו אז (ועזן סודן של דברים אלו בפפרפראות לתכמה, בסוף התורה בלקוטי־מוהר"ן נחלק א' סימן טו). שמפרש ומגלה לדעת איה שתורות רבנו ז"ל הם אורות מהנהגה העתידה וכו', עין שם).

והנה. חמדת לבבי, הנה בדעתי להאריך לה, אף עכשו נכנס אצלי אברך אחד לדבר עמו מרבנו ז"ל, על־פן ההכרח לקצר.

הדורש שלומך...

ט.

בגזרת השם ותברך, יום ששי ערב־שבת־קדש לסדר מקץ ה'תשל"ד.

ששון ושמחה ישיגו וירדפו אל אהובי, אחי ורעי, הבחור הנקרא לי מאד, שותה ממי הנחל הנובע מקור חכמה, זכותו גן עלינו ... גרו יאיר ויזרח לגצח.

מכתבך האריך לנכון קבלתי, וגם כל המכתבים ששלחת מהבחורים, ומה שבקשת לכתב מכתב כללי לכל הישיבה, לדעתי הוא אף למותר, ובפרט שספרי רבנו ז"ל בידך, מה יש להוסיף על זה או לגרע מזה, כי הלא דבריו הקדושים הם כלליות גדולה, וכל אחד יכול למצא את עצמו בהם בכל מצבו ובכל ירידתו ובכל הרפתקאותיו וכו', ועלינו רק לשים לב אל זה ולקשר הי"ד שהוא הצדיק אל הנא"ו שהוא לבנו (עין לקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן לד), ומחמת שלכל אחד יש הבנה אחרת בדברי הצדיק, כי אין שני בגי'אדם שוין, על־פן צריך לקבל כל אחד נקדת חברו אשר מאיר בו הארת הצדיק באפן אחר מה שאין מאיר בחברו, וזה המכתבים הפרטיים שאחד מתכתב עם חברו, שהוא בחינת "ומקבלין דין מן

דין", שָׁנָה שִׁיבָה לְכַלְנֵנוּ לְחֻזֵק וּלְאַמֵץ אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, אֲבָל מִכְתָּב כְּלָלִי שִׁיבָה רַק לְרַב, שָׁנָה תּוֹרוֹתָיו שֶׁגֵּלָה לָנוּ, וְעֲלִינוּ לְהִכְנִים אֶת כָּל מַחֲנוֹ וְכָל חוֹשֵׁינוּ בְּתוֹךְ תּוֹרָתוֹ וּלְחַדֵּשׁ בָּהֶם חֲדוּשִׁים, וְעַקֵּר הַחֲדוּשׁ הוּא שִׁיְהִיו אֲצִלְנוּ חֲדָשִׁים בְּכָל יוֹם, וּלְהִתְחִיל לְלַמֵּד בָּהֶם בְּחַיִּית וּבְחֶשֶׁק חֲדָשׁ, כִּי נִקְדַּת אֹר דַּעַת הַצַּדִּיק מְעוֹרְרַת וּמְקַשְׁרַת אֶת לֵב הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ, וּמְבַטֵּל וּמְשַׁבֵּר וּמְשַׁבֵּר וּמְקַנְעַת אֶת כָּל הַתְּרַפּוֹת הַשּׁוֹרוֹת עַל הַלֵּב, וְזֶה כָּל מִצְוַת גַּר הַתְּנַכָּה (צ"ן לְקוּשֵׁי-הַלְכוֹת, בְּרַפְת הַמִּזְיוֹן, הַלְכָה ג'), כִּי גַר הַתְּנַכָּה הוּא אֹר הַנִּקְדָּה הַתְּנַכָּה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת שֶׁהוּא הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאַחֵר, שִׁיכּוֹל לְהִכְנִס לִפְנֵי וּלְפָנִים בְּמִקּוֹם שֶׁאֵין אִתּוֹ הַצַּדִּיקִים יְכוּלִים לְהִכְנִס, וְהוּא בְּחִינַת "יִיֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ הוּא הַמְּשַׁבֵּר לְכָל עַם הָאָרֶץ" וְגו' (בְּרֵאשִׁית מ"ב, ו'). כִּי הוּא הַמְּגַלֵּה אֹרֹו יִתְבַּרֵךְ בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁאֵין שְׁלֵמוֹת אַחֲרָיו, וְזֶהוּ גַר שֶׁל שְׁמֹן דִּיקָא לְאַמְשָׁכָא מְשַׁח רְבוּת קוּדְשָׁא וּלְאַדְלָקָא בּוֹצִינָא, שֶׁמֶמְשִׁיכִין שְׁמֹן מְשַׁחַת קֹדֶשׁ סוּד הַמַּחִין הַקְּדוּשִׁים שֶׁמְקַבְּלִין מִזֶּה הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר תִּכְרֶה-יִמִּיד בְּשׂוֹכִים לְהַתְּנַדֵּעַ וּלְהַתְּקַרֵּב אֶל זֶה הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, נִפְתַּח מִחוּ וְנִדְעָתוֹ וְלִבּוֹ, וּמִתְחִיל לְהַשְׁתַּוֵּקֵק אַחֲרָיו יִתְבַּרֵךְ בְּהַשְׁתַּוֵּקְוֹת חֲדָשָׁה וּבְתַבְעָרָה עֲצוּמָה, שֶׁכָּל זֶה הוּא סוּד גַּר הַתְּנַכָּה שֶׁאֵנוּ מְדַלִּיקִין בְּאַמְצַע הַחֲשֻׁכוֹת שֶׁל הַגְּלוּת, וּמִתְגַּלֵּה לָנוּ שְׁגָם בְּמִקּוּמָנוּ שֶׁם אֵלּוּפּוֹ שֶׁל עוֹלָם, רַק הוּא מְלַבֵּשׁ בְּלִבוֹשִׁים וְכו', וְזֹאת הַמִּצְוָה שֶׁל הַדְּלָקַת גַּר הַתְּנַכָּה שֶׁאֵנוּ מְקַמְּדִין בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, כְּדֵי לְשַׁבֵּר וּלְהִכְנִיעַ מַלְכוּת הַרְשָׁעָה הַעוֹמֶדֶת עֲלֵינוּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וּבְכָל זְמַן וְזְמַן לְבַטֵּל אוֹתָנוּ מֵעֲבוּדַתוֹ יִתְבַּרֵךְ, חַס וְשְׁלוֹם, לְהַשְׁפִּיחַ תּוֹרָתוֹ יִתְבַּרֵךְ וְאַמּוֹנָתוֹ יִתְבַּרֵךְ, וּלְהַעֲבִיר עַל חֲסֵי יִצְחוֹ וְיִצְחוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי דָבָר זֶה מִתְּחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם יוֹם, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (קְדוּשִׁין ב'): בְּכָל יוֹם יוֹם יִצְרוּ שֶׁל אָדָם מִתְּחַדֵּשׁ עֲלָיו, וְאַלְמָלָא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עוֹזְרוֹ לֹא הִיָּה יְכוֹל לוֹ, וְעַקֵּר הַעֲזוֹר עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שֶׁל הַצַּדִּיק הָאֵמֶת, שֶׁהוּא אוֹרֵר הַתְּנַכָּה, אוֹרֵר הַשְּׁמֹן, אוֹרֵר הַתְּנַכָּה הַקְּדוּשָׁה שֶׁעֲדִין לֹא נִפְגַּם פָּה הַשְּׁמֹן שֶׁלֹּא נִטְמָא, כִּי הַשְּׁמֹן שֶׁלֹּא דִּהְיָנוּ הַמַּחִין שֶׁלוֹ הָיוּ קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים בְּלִי שׁוּם פְּגָם כְּלָל. וְדָבָר זֶה רוֹאִים בְּחוּשׁ, אֲשֶׁר

האורות שזכינו על-ידי רבנו ז"ל הוא או"ר הגנוז ממש, שמגלה את אמתתו ותברך בתכלית ההתגלות, עד שמרב האור הוא מכניע ומשבר את האהבות הרעות שזהו פגם הברית שנגנס בלב, ומתחילין לבער אליו ותברך, ומדברים עמו ותברך בלשון שרגילים בה כדבר איש אל רעהו, ודבר זה לא תמצא בשום מקום שבועולם, כי אם בפר השמן שהוא הדעת של הצדיק האמת, ואף שהוא רק פר קטן מאד מאד, שכל ענינו הוא בהסתרה כזו, עד שאינו נפר בעולם כלל, אף-על-פי-כן דיקא על-ידי הפר הקטן הזה תהיה הגאלה.

וכמוכא בספורי-מעשיות (מעשה יב), שהגאלה תהיה על-ידי הבעל תפלה ואנשיו וכו', עין שם; וזה מה שאמרו חז"ל: גר חנכה איש וביתו, והמהדרין גר לכל אחד, והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך וכו', כי כל איש בביתו הוא בחינת נקדה הפללית, כי הוא ראש בית ומושל עליהם וכלול מפלם, והוא נקדה הפללית נגדם, כי כמו שבכלליות העולם צדיק הדור האמתי הוא נקדה הפללית של כל ישראל, בן בפרטיות יש שרי אלים ושרי מאות וכו', וכן "כל איש שורר בביתו" וכו', וכל אחד הוא נקדה פללית נגד האנשים שמתחתיו, כי יש אילן וענפים, וענפים לענפים וכו', וזה גר חנכה איש וביתו, וזה בחינת הנקדה הפללית, שאז ממילא מאירות כל שאר הנקודות, ומהדרין גר לכל אחד, וזה בחינת הארת הנקודות של כל אחד ואחד שמאיר מיניה וביה. וזהו מוסיף והולך, שמעורר ומאיר בכל יום ביותר על-ידי שמעורר אור נקדתו תמיד, עד שזוכה להגיע אל היום השמיני שהוא בינה עלמא דאתי, שלמות נקדת הצדיק האמת, ונכלל בו לגמרי, כי כל מה שמתמיד לעורר יותר נקדת עצמו, כמו-כן מוסיף והולך להאיר בו נקדת הצדיק, וגם יכול להאיר לאחרים הארת הצדיק האמת.

ויש לומר עוד באפן אחר, גר איש וביתו, זהו "נקדת הרב" שהוא איש, וביתו הם תלמידיו, והמהדרין גר לכל אחד ואחד, זהו "נקדת עצמו", שכל אחד מקבל וממשיך אליו בפרטיות אור

הצדיק, והמהדרין מן המהדרין מוסיף והולך, זהו "גקדת חברו", שמעורר ומחזק את חבריו ומוסיף נפשות חדשות אל תוף הקדשה לקרב רחוקים, שזהו עקר השלמות, וכזה יכולים להבין שמאיר בו אור הצדיק האמת "גקדת הרב", פשוטה להתבודד הרבה עמו ותפורה, שזוהי "גקדת עצמו", וזוהי לקרב הרבה רחוקים ולהכניסם אל תוף הקדשה שזוהי "גקדת החבר".

אשרינו ואשרי חלקנו, שזכינו להתודע מרבי אמת פנה, גחל הנובע בו מקור התכמה הקדומה מסוד שלש ראשונות דעתיק וכו', תכלים ג'פלו ל'ינו ב'נעמיים.

הדורש שלומך...

* * *

דבורים נוראים ונפלאים המחזקים ומאמצים מאד
מאד להאיר על עצמו ערכות מתיקות אור התנפה
הקדוש

(העתק מספר "עלים לתרופה" מכתבי מוהרנ"ת ו"ל
שפתכם לבניו ולתלמידיו אנשי שלומנו היקרים)

... והשם ותפורה יעזר לפעל בקשת "סלח נא" וכו' ביום
הכפורים הקדוש הזה, עד שזנפה לתנפה טוב וקדוש, לזכות
לכחינת חננת בית-המקדש, ולהמשיך הדעת הקדוש עלינו, לידע
בכל עת ושעה, כי ה' הוא האלקים, ולגרש הרוח שטות מקרבנו
על-ידי המשכת אלקותו עלינו בכל עת איה שהוא, כי מלא כל
הארץ כבודו...

... והנה נע, ידידי, שתהלה לאל, הנה אצלי על שבת-חנכה כמה אורחים, ותהלה לאל, הנה הכל בשלום בחסדו הנפלא... והנה רב דברינו בזה החנכה הנה בהתורה הקדושה של ח'נ'פ'ה', שהוא "כי מרחמם ינהגם" (לקוטי מוה"ר, חלק ב', סימן ו'), ואם כי כבר דברנו בזה הרבה, עדין צריכין לחזור ולהזכיר כל מה שכתוב שם כמה פעמים בכל יום, כי מאד צמקו וגדלו דברי תורתו הקדושה בפרט התורה הנ"ל, ששם מבאר מעגן החליפות וההשאה הקדושה שלו. והעקר להאיר עדין בכל אחד ואחד שעדין ה' עמו ואצלו, לידע ולזכר בכל עת כי מלא כל הארץ כבודו, ולעורר עצמו משנתו בכל עת לכל יישן ולא יאבד את ימיו בחשך, חס ושלום, בבחינת "הקיצו ורננו שוכני עפר" הנאמר שם...

*

... והנה ימי חנכה הקדושים ממשמשים לבוא, ולה' התקנה שנוקה להתעורר יחד, ופה אל פה נדבר, השם יתברך יזכנו לקדשת חנכה, להמשיך הדבור הקדוש עלינו ועל דורותינו ועל כל דורות וכו'...

*

... השמן זית קבלתי גם-כן, השם יתברך יזכנו לקיים מצות הדלקת גר חנכה בשלמות לאמשקא משח רבות קדשא ולאדלקא בוצינא, אם יהיו כל הימים דיו וכו', אי אפשר לבאר פרוש דברים אלה שהזכרתי עתה....

*

... ובעגן היסורים שיש לך מה שמונעת אותך לנסע לפה — מה לעשות, לעת עתה תחיה עצמך מה שעל-כל-פנים אתה יכול להיות אצלנו שלש פעמים בשנה לפחות, וכךר היית בחסדי השם על ראש השנה ועל שבת-חנכה, ובעזרת השם יתברך, ואם תרצה להיות איש כשר באמת תוכל לזכות להיות פה כמה פעמים, וגם

להיות איזה פּעמים באומן, פי הכל יכולין לפעל על-ידי רצונות
וכסופים, ולהרגיל את עצמו לדבר הפסופין והרצונות בפיו...

*

... מכתבך קבלתי בתחלת הלילה הזה, ויבדאי לא עלה על
דעתי לכתב לך עתה דברים אלה, אף מאת השם היתה שנוסע מוסר
כתב זה עתה בעת חפזון כנה, אשר מלאכים יחפזון וכו', ומחמת
הטרדה עתה לא רציתי לכתב, אף גזפרתי אולי זה שניך לקבלת יום
הכפורים הקדוש הבא עלינו לטובה, ועתה אני רואה זאת בעיני, פי
הזמין לי השם להזכירך מעגין בקשת "סלח נא", כדי לזכות לחגכה,
ויבדאי כדאי ויבדאי לכתב עתה דבר נפלא ונורא כנה, שזכינו
בחסדיו הנפלאים שנתגלה בימינו סוד כמוס ונצלם ונסתר כנה
שכמה וכמה עולמות קדושים עליונים לא ידעו מזה, ובימינו נתגלה
סוד חדוש כנה, ומלבד געימות קדשת התגלות חדשה כזו, הוא
נצרך לנו מאד מאד לכל אחד ואחד, בפרט עתה בעת הזאת בערב
יום הכפורים, שאנו צריכין לזכר זאת היטב, לבקש מהשם יתברך
הרבה הרבה "סלח נא" וכו', עד שזנקה לחגכה, טוב להמשיך עלינו
הארת בן ותלמיד, שזנקה כל אחד לידיע בכל מקום שהוא בכל עת
ורגע, פי ה' אתו ועמו וקרוב אליו מאד מאד, פי מלא כל הארץ
כבודו, ויתר מזה תעני או תזכר מעצמך מה שכתוב שם...

*

...והולדה בנקל היא בחינת חגכה, שהם ימי הודאה, בחינת
שעשוע עולם הבא, בחינת הלכות, שעל-ידי-זה בא הולדה בנקל
וכו', במבאר בתורה "ימי חגכה" (לקוטי-מוהר"ן, חלק ב', סימן ב'), כפדוע
לכם. והנה אנתנו מתקבים לילך עם התורה הזאת תמיד, להודות
ולהלל להשם יתברך תמיד על גדל החסד אשר עשה עמנו בכלל
ובפרט, על שזכינו להיות בחלקו של אדוננו, מורנו ורבנו, אור
החדש, הקדוש והנורא והנשגב וכו' וכו'. ואם נרגיל עצמנו בכל
יום כנה, להעמיק מתשבתנו באמת בעצם החסד והישועה הנפלאה

וְהַנּוֹרָאָה הַזֹּאת, אֲשֶׁר הִפְלִיא הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ וְעַם וְרַעְנוּ וְעַם כָּל יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת עוֹלָם, וְלַהוֹדוֹת וְלַהֲלֵל לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם עַל זֶה — עַל-יְדֵי-זֶה נִוְכַל לְהִרְחִיב לְבַנּוּ לִפְתּוֹחַ פִּינוּ לְפָרֵשׁ לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ כָּל אֲשֶׁר עִם לְבַבְנוּ כִּבְּן הַמִּתְחַשָּׂא לְפָנָיו אָבִיו מִמֶּשׁ, כִּי אָנוּ רוֹאִים בְּעֵינֵינוּ בְּכָל עֵת, שְׂאֵנוּ בְּנִים לֵה' אֱלֹהֵינוּ מִמֶּשׁ, כִּי הוּא גּוֹמֵל עִמָּנוּ חֲסִדִים תְּמִיד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שְׁעָה, כְּרַחֵם אָב עַל בְּנִים וְכוּ'. וְהִנֵּה יֵשׁ לִי בְּעֵינַי זֶה שִׁיחוֹת אֲרֻכוֹת לַחֲזֵק וּלְזָרוּ לִילֵךְ עִם הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְהִתְקַרֵּב לֵה' יִתְבָּרַךְ בְּכָל עֵת עַל-יְדֵי בְּחִינַת תּוֹרָה וְהוֹדָאָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת חֲנֻכָּה, בְּחִינַת הַלְכוּת, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מֵאִיר הַאֲמֶת כְּרַבּוּעַ הַדְּבוּר, הֵינּוּ שְׁלֹשָׁה קְרוֹי אֲמֶת, בְּאַרְבָּעָה חֻלְקֵי הַדְּבוּר וְכוּ' וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה זֹכִינ׳ לְהַמְשִׁיךְ הַשְּׂמִיחָה שֶׁל שְׂבֵת וְכוּ', וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה אַחַדוֹת הַפְּשׁוּט מִתּוֹךְ פְּעֻלוֹת מִשְׁתַּנּוֹת, שְׁנֵיהֶם יָקָר מְאֹד בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ, בְּחִינַת "אַתָּה אֶחָד וְשִׂמְךָ אֶחָד, וַיְמִי כַּעֲמֹךְ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאַרְצָךְ" וְכוּ' וְכוּ' (בַּתְּפִלַּת מִנְחָה שֶׁל שְׂבֵת); אֲשֶׁרֵי אֲזַנְיֵנוּ שְׂזָכִינוּ לְשִׁמְעַע נּוֹרְאוֹת כְּאַלֶּה. אֵלּוּ פִּינוּ מְלֵא שִׁירָה פִּיָּם וְכוּ', וְאִם הֵינּוּ רוֹצִים לְהִבִּיא תּוֹרָה עַל זֹאת הַתּוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה בְּעֶצְמָה — לֹא יִסְפִּיקוּ כָּל זְמִינוּ לַהוֹדוֹת וְלַהֲלֵל וּלְשַׁבַּח וּלְפָאֵר וּלְרוֹמֵם, לְהַדִּיר וּלְגַצֵּחַ, לְכַרֵּךְ וּלְעַלָּה וּלְקַלֵּס לְמִי שְׁעָשָׂה לְאַבּוֹתֵינוּ וְלָנוּ וּלְכָל יִשְׂרָאֵל אֵת כָּל הַנְּסִים הָאֵלּוּ, שְׂזָכִינוּ לְשִׁמְעַע הַתְּגִלוֹת נִסְתָּרוֹת כְּאַלֶּה, אֲשֶׁר אֵין לָנוּ פֶה וְכֹלִים לְסַפֵּר שְׂבַח נּוֹרְאוֹת גְּדוּלוֹת כָּל דְּבוּר מִהַתּוֹרָה הַזֹּאת, מִכָּל שְׂפָן וְכָל שְׂפָן קָשֶׁר בְּגֵזֶן הַנּוֹרָא הַזֶּה בְּיַחַד. אֵלְמֵלֵא לֹא אֲתִיבֵן לְעֵלְמָא אֵלֵא לְמִשְׁמַע דָּא — דֵּינּוּ [נֵאֱלָמְלֵא לֹא בְּאֵנוּ אֵלֵא לְשִׁמְעַע זֹאת]; מִכָּל שְׂפָן וְכָל שְׂפָן שְׂזָכִינוּ גַּם זְכִינוּ לְשִׁמְעַע עוֹד כַּמָּה וְכַמָּה תּוֹרוֹת שִׁיחוֹת וּמַעֲשִׂיוֹת נּוֹרְאוֹת כְּהִנֵּה וְכִהֵנָּה. כַּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמִקּוֹם עֲלִינוּ. אֵלּוּ לֹא שְׁמַעְנוּ אֵלֵא דְּבוּר אֶחָד מִזֹּאת הַתּוֹרָה — דֵּינּוּ. וְאִם נִתְחַיֵּל לִזְמַר אֵלּוּ וְכוּ' — דֵּינּוּ, דֵּינּוּ — לֹא יִסְפִּיקוּ זְמִינוּ לַהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל אַחַת מִנֵּי אֵלֶּךְ אֵלֶּי אֲלֵפִים וְרַבִּי רַבּוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת, שְׁעָשָׂה עִם אַבּוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ בְּזְמִינוּ וְכוּ' וְכוּ'. מֵה גְּדַבֵּר וְהוּא אָמַר וְעָשָׂה כְּחִסְדּוֹ כְּטוֹבוֹ, כְּרַחֲמָיו כְּנִפְלְאוֹתָיו, לֹא כְּחֻטְאֵינוּ עָשָׂה לָנוּ וְכוּ'. כְּרַחֵם אָב עַל בְּנִים רַחֵם ה' עֲלֵינוּ וְכוּ' וְכוּ'.

אֲשֶׁרֵינוּ מֵה טוֹב חִלְקֵנוּ וּמֵה נְעִים גּוֹרְלֵנוּ וּמֵה יָפֵה יְרוּשָׁתֵנוּ וְכוּ'
 וְכוּ'...

*

... עַל שִׁבְתְּ חֲנֻכָּה לֹא הָיָה לָנוּ שׁוּם אֹרְחִים כִּי אִם רַבֵּי חַיִּים
 נַחֵם שְׂיַחְיָהּ. רַבֵּי אֵיזִיק מְלֹאדִיזִין וְרַבֵּי יַעֲקֹב חֲתָן רַבֵּי בְּעַר
 מְלֹאדִיזִין, נָסְעוּ בְּבִהְלָה מִפֶּה מִיּוֹם חֲמִישֵׁי הָעֶבֶר מִגְדַל הַפַּחַד, וְכָל
 מֵה דְעָבִיד רַחֲמָנָא לְטַב עָבִיד; וְאַף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ
 בְּעֶזְרֵנוּ, וְדַבְּרֵנוּ דְבָרֵי תוֹרָה אֶתְמוּל בְּשִׁלְשׁ סְעֻדוֹת דְּבָרִים חֲדָשִׁים
 וְנִפְלְאִים מְאֹד, בְּיִבְרָא הָיָה כְּדָאֵי לְבֹא בְּשָׁבִיל זֶה אֶלְפֵי נְפִשׁוֹת לְפָה,
 אִף מִי יוֹדַע גְּדֻלְתּוֹ שֶׁל יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית, אִיךָ הוּא מְתַנְהֵג בְּחִסְדּוֹ כָּל
 דּוֹר וּבִפְרָט בְּדוֹר הַזֶּה, מֵה שְׁעוֹשֶׂה עִמָּנוּ שְׂזָכִינוּ לְאוֹצְרוֹת כְּאֵלֶּה,
 וְהַמְּנִיעוֹת מִשְׁטַטְטִים כָּל-כָּף כָּל-כָּף. וּבְיִבְרָא הַכֹּל לְטוֹבָה, וְסוּף כָּל
 סוּף יִגְמַר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְגַם עֵתָהּ הוּא גּוֹמֵר תְּמִיד כְּרָצוֹנוֹ, אִף מִי
 יוֹדַע דְּרַבֵּי חֲסִדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו בְּכָל עֵת. עֲלֵינוּ לְחַכּוֹת וּלְצַפּוֹת לִישׁוּעָתוֹ
 תְּמִיד, וְלִהְתַּעֲנֵעַ וְלִכְסֹף לְהִיּוֹת כְּרָצוֹנוֹ וְלִהְתַּפְּלֵל וְלִהְתַּחַנֵּן וְלִצַּעֵק
 לְפָנָיו בְּכָל עֵת בְּכָל מֵה שְׁעוֹבֵר עֲלֵינוּ, עַד יִשְׁקִיף וְיִרְאֵה מִשְׁמַיִם...

*

... וְהִנֵּה בְּשִׁבְתְּ זֶה שְׁעָבַר דְּבִרְתֵי הַרְבֵּה בְּעֵנָן מִי חֲנֻכָּה, שְׁהֵם
 יְמֵי הַדְּבָרָה, שְׁצָרִיךְ הָאָדָם לְהַמְשִׁיךְ דְּרָךְ זֶה לְהוֹדוֹת וְלִהְלֵל לְשִׁמוֹ
 הַגְּדוֹל יִתְבָּרַךְ תְּמִיד, אֶפְלוּ בְּתוֹךְ מְעוֹף צוּקָה וְצָרָה, רַחֲמָנָא לְצַלֵּן,
 גַּם אִזּוֹ יוֹדֵה לְשִׁמוֹ הַגְּדוֹל יִתְבָּרַךְ עַל גְּדֻלַּת הַחֲסִדִּים, שְׁעֵשֶׂה עִמּוֹ עַד
 הַנְּהָ, וְעַל כָּל הַהֲרַחְבוֹת הַגְּדוֹלוֹת, שְׁמוֹצֵא בְּתוֹךְ הַצָּרָה עֲצֻמָּה,
 בְּבַחֲיַת "בְּצֵר הַרְחַבְתָּ לִּי" (תְּהִלִּים ד, ב) (לְקוּטִי-מוֹתֵר"ן, סִימָן קצ"ה) כַּנֵּל,
 וְעַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא, שְׁגַם בְּעַת הַצָּרָה לְבִיא תוֹדָה עַל הָעֶבֶר (בְּרִכּוֹת נד.),
 עַל-יְדֵי-זֶה יוֹכֵל לְצַעֵק עַל לְעֵתִיד לְבֹא. וְכַךְ דְּבִרְתֵי בְּזָה, וּבְיִבְרָאֵי
 שְׁמַעְתָּ מִמֵּנֵי בְּזָה הַרְבֵּה, אִף צְרִיכִין לְחַזֵּר זֹאת הַרְבֵּה וְלִילֵךְ בְּזָה,
 וּמֵאֵד אֲנִי מַחֲיָה עֲצָמֵי בְּדֵרֵךְ זֶה הַרְבֵּה, וְגַם עַל כָּל מְכַתְּבֵיךָ וְצַעֲרֵךְ
 אֲנִי מַחֲיָה עֲצָמֵי רַק בְּזָה, שְׁאֲנִי מוֹדֵה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל כָּל הַחֲסִדִּים,

אשר עשה עמי ועמך, מה שעל-כל-פנים אתה צועק על רחוקך מהשם יתברך, ועל החסד הנפלא שעשה השם יתברך עמך, שאינך מתנגד, חס ושלום, וכמו שכתבת בעצמך במכתבך זה, שהשם יתברך הקדים לך רפואה למכה, ויבדאי כך הוא האמת ברור וצלול, שה' יתברך הקדים לך וילכלנו רפואה גדולה לנצח למכתנו האנושה מאד של כל אחד ואחד, ועל זה אנו מחיבים להודות לו יתברך בפה מלא בכל יום על כל החסד ועל כל הנפלאות והטובות שעשה עמנו, שנוקה לידע מאור כנה ומתורות ושיחות קדושות ונוראות כאלה, וכל מה שהצרות והיסורין והבלבולין וכו', רחמנא לעלן, מתגברין ביותר ויותר — מחיבים להודות יותר ויותר, שאף-על-פי-כן, אף-על-פי שאני כמו שאני אף-על-פיי-כן חסדו גבר עלי כל-כך, שאני יודע ממנו, זכרונו לברכה, ואיני מתנגד עליו, וגם אני זוכה לנסע על ראש השנה ולהיות נכלל ונמנה בין אנשיו הקרים, שיחיו לארך ימים ושנים, כי הקבוץ שלנו יקר מאד מאד בעיניו יתברך...

*

... וימי החגכה ממשמשין ובאין, ויבדאי נעשה כל שנה ושנה ענין חגכה-הבית שגלה אדוננו מורנו ורבנו זכרונו לברכה (לקושי-מותרו, חלק ב', סימנים: ז, יא), שכפי ה"סלח גא" של יום כפור וכו', כי הלא סוף כל סוף בודאי יבנה בית-המקדש במהרה בזמנינו, וכל בנינו יהיה על-ידי בחינת הג"ל, וכל שנה ושנה נבנה מעט מעט, עד שיהיה גשלים מהרה. ועל-כן בכל שנה ושנה צריך שיהיה לכל אחד מישראל חלק בחגכה-הבית, וזה זוכה כפי ה"סלח גא" של יום כפור. וגם עתה צדין צריכין להתפלל, שיתקבל ה"סלח גא" של יום כפור, כי בכל יום צריכין לשוב להשם יתברך, שזהו בחינת קדשת יום כפור, שממשיכין בכל השנה כלה, וכמו-כן זוכין לחגכה הבית, שהוא בחינת הארת בן ומלמיד, להודיע לדרי מעלה ולדרי מטה גדלתו ומלכותו יתברך וכו', והעקר הוא להודיע בזה העולם השפל לכל הנמוכים מאד מאד, כי מלא כל הארץ כבודו, בבחינת

"הַקִּיצוּ וְרַגְנוּ שְׁכֵנֵי עַפְרָה" וְכוּ'. וְכוּ'. גִּינוּאֵלֶד בְּרוּדַע הַאֲרָצִיקַע!
 [אַהֶה, אַחֵי הַגְּלֻבָּכִים], אַל יִזְקִינוּ בְּעֵינֵיכֶם דְּבָרִים נוֹרָאִים חֲדָשִׁים
 פְּאֵלֶה, בְּאַמַּת בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת הֵם חֲדָשִׁים אֲצִלֵי לְגַמְרֵי, וְאֵינִי
 יָכוֹל לְהַסִּיחַ דַּעְתִּי מִלְּהַתְּפִילָא עַל גַּפְלָאוֹת פְּאֵלֶה, חֲדוּשִׁים פְּאֵלֶה,
 וּמְכַרְחִים לְכָל אָדָם מָאד מָאד לְהַחֲיוֹתוֹ וּלְעוֹרְרוֹ וְלְהַקִּיצוֹ וְלְהַקִּימוֹ
 מִכָּל מְקוֹם שֶׁהוּא וְכוּ'. אֲשֶׁרִינוּ, שְׁזָכִינוּ לְשִׁמְעַע כָּל זֹאת! ...!

*

... בְּרִידָה רַחֲמָנָא דְסִיעֵן עַד פְּאֵן, שְׁזָכִינוּ לְחִיוֹת עַד סְמוּךְ לְחַנְנֶה
 הַקְּדוּשׁ הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה, וּבֹו בְּטַחְנוּ, שְׁנוֹזְכָה לְהַדְּלִיק גַּר חַנְנֶה
 בְּזַמְנוֹ לְפָרְסוּמֵי נְסָא, לְהוֹדִיעַ כִּי ה' הוּא הַאֱלֹהִים וּבֹוּחַר בְּעַמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה, וְעוֹשֶׂה עִמָּנוּ נְסִים גַּפְלָאִים בְּכָל יוֹר וְדוֹר, וְגַם עִתָּה
 עֲדִין חֲבִיבוּתָא גַּבְוֹן, וּבְעַבְדוּתָנוּ לֹא עֲזָבָנוּ אֱלֹקֵינוּ, וַיֵּט עֲלֵינוּ חֲסִדִים
 גַּפְלָאִים גַּם בְּדוֹרוֹת הָאֵלֹו וְכוּ', וְאֵי אֲפֹשֶׁר לְהַאֲרִיף בְּזַה. וְלַעַת עִתָּה
 נִקְבַע בְּדַעְתִּי לְהַתְּעַכֵּב פַּה אוּמָן עַל שְׁבַת-חַנְנֶה, הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה,
 וּמִן הַסֵּתֶם לֹא אֲזוּזוּ מִפֶּה קִדָּם שְׁבַת-חַנְנֶה הַבָּא עֲלֵינוּ לְטוֹבָה, וְכַמָּה
 וְכַמָּה קָשָׁה וְקָבֵד עָלֵי אֲפֵלוּ לְזַכֵּר עַגְנֵן הַעֶסֶק שְׁלֵי בְּעַת הַקְּבוּץ —
 אֵי אֲפֹשֶׁר לְבָאֵר, וְאֵינִי יָכוֹל עִתָּה לְדַבֵּר בְּזַה....

*

... דַּע, יְדִידֵי, כִּי בְּאֵתִי לְפִי אוּמָן קִדָּם רֵאשְׁחֻדָּשׁ כְּסֵלוֹ,
 וּנְתַעַכְבְּתִי פַה עַל שְׁבַת-חַנְנֶה, וַתְּהִלָּה לְאֵל, הָיָו פַּה קָצַת אוֹרְחִים,
 וְדַבְּרָנוּ דְבָרֵי תוֹרָה אֲמַתִּיִּים הַמְּחַיִּין אֶת הַנְּפֶשׁ; הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ
 לְקִים בְּשִׁלְמוֹת כְּרָצוֹנוֹ הַטּוֹב, אֲמֵן....

*

... תַּכְּף אַחַר שְׁבַת-חַנְנֶה נְסַעְתִּי בְּיוֹם "זֹאת חַנְנֶה" לְטִירְהוּוִיעַע
 וּנְתַעַכְבְּתִי שֵׁם שְׁתֵּי שְׁבָתוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁבַת פְּרָשַׁת וַיַּגֵּשׁ וּפְרָשַׁת וַיַּחֲזִי,
 וַתְּהִלָּה לְאֵל, עֲסַקְנוּ שֵׁם בְּעַסְקֵי שִׁיחוֹת קְדוּשׁוֹת בְּתוֹרְתוֹ שֶׁל אֲדוֹנָנוּ,
 מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, זְכוּרָנוּ לְבִרְכָה, בְּדְבָרִים גַּפְלָאִים וְחֲדָשִׁים מָאד, וְהֵינּוּ

שְׂמֵחִים שֵׁם מְאֹד, עַד שֶׁכִּמְעַט כָּל הָעוֹלָם נִשָּׂא לְבָם אֶת רַגְלָם, וְרָקְדְנוּ שֵׁם הַרְבֵּה בְּשֵׁתֵי הַשְּׂבָתוֹת; וְתִהְיֶה לְאֵל, יֵשׁ לָנוּ בְּמָה לְשִׂמְחָה, כִּאֲשֶׁר כָּבֵד דִּבְרָנוּ הַרְבֵּה בְּזוֹה, אֲבָל צְרִיכִין לְחַזֵּר זֹאת בְּכָל יוֹם, כִּי לֹא דָבָר רִיב הוּא, כִּי עֲקָר חַיִּיתָנוּ הַנִּצְחִית וְקִדְשֵׁת הַיְהוּדִיתָנוּ תְלוּיָהּ בְּזוֹה — לְהַחֲיוֹת עֲצָמָנוּ בְּכָל עֵת בְּקִדְשֵׁת תּוֹרָתוֹ, שְׂזַכִּינוּ עַל-יְדֵי אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, וְזָכוּנוּ לְבְרָכָה, אֹר הָאִוְרוֹת, אֲשֶׁר קָרַבְנוּ אֵלָיו יְתִבְרַךְ, כִּי כָל אֶחָד מִמְקוֹם שֶׁהוּא, וְהוּא רַבְּנוּ הוּא מוֹרְנוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא לְנִצְח; אֲשֶׁרִינוּ מַה טוֹב חָלַקְנוּ וְכוּ'. וְאֵין פְּנָאֵי עֵתָהּ לְהַאֲרִיךְ בְּזוֹה, רַק בְּאֵתֵי קְמִזְכִּיר, וְאֵתָהּ תּוֹכֵד עֲצָמָךְ וְתִשִּׁים לְלִבְךָ אֶת אֲשֶׁר שִׁמְעֵת כָּבֵד וְתִבִּין מִרְחוֹק גְּפִלְאוֹת חֲסִדָּיו יְתִבְרַךְ עִמָּנוּ עַד אֵין חֶקֶר וּמִסְפָּר. בְּרוּךְ ה', אֲשֶׁר לֹא עֲזַב חֲסִדּוֹ וְאֵמְתוֹ מִעַמְּנוּ גַם בְּדוֹרוֹת הַלְלוֹ, כִּי גַם עֵתָהּ אֵין הַדּוֹר יְתוֹם עַל-יְדֵי הַשְּׂאֲרָתוֹ וְכוּ', כִּמְבָאָר עַל פְּסוּק גַּחַל נוֹבֵעַ וְכוּ' (רֵאָה מִי-מוֹתֵרָן, סִימָן קפ"ט)...

*

... וְהִנֵּה כְּתִבְתִּי לָךְ רַב כְּוִנּוֹת חֲנֻכָּה, הַמְּכַרְח לָךְ מְאֹד. וְעֵתָהּ חַכְמָה, בְּנִי, וְשִׂמְחָה לְבִי וְתִבִּין מִרְחוֹק הַרְמְזִים שֵׁישׁ בַּיָּם הַחֲכָמָה, כִּי זֶה הַיָּם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדַיִם וְכוּ'. וְתִזְהַר לְבְלִי לְהִיּוֹת שְׁלִימִזְלִינִיק, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְאִם אֵתָהּ כְּמוֹ שֶׁאֵתָהּ בְּעֵינֶיךָ, אַף-עַל-פִּי-כֵן אֲצַל הַשָּׁם יְתִבְרַךְ יִקָּר מְאֹד כָּל תְּנוּעָה טוֹבָה וְכָל הַעֲתָקָה וְהַזְוָה כָּל שֶׁהוּא מֵרַע לְטוֹב. אֲזוֹר נָא כְּבִכֵּר חֲלָצֶיךָ, כִּי יֵשׁ לָנוּ עַל מִי לְהִשָּׁעַן, תִּהְיֶה לְאֵל, וְעַל-יְדֵי כָּל זֶה תוֹכֵל לְהַתְחִיל בְּכָל עֵת לְהַתְגַּבֵּר עַל הַמַּחְשְׁבוֹת רְעוֹת וּמִרּוֹת, הַמְטִירִינָן אוֹתָךְ בְּכָל עֵת, כִּי עֲקָר הַתְּגַבְרוּתָם הוּא עַל-יְדֵי עֲצָבוֹת וּמְרָה שְׁחוֹרָה, רַק תְּדַלֵּג עֲלֵיהֶם כְּפִי מַה שֶׁתוֹכֵל לְפִי הַזְמָן, וְלֹא תִתְחִיל לְחַשֵּׁב כְּלָל, וְאֵל תִּתְגַּרָא וְאֵל תִּפְחַד מֵהֶם, וְתִזְכֵּר מַה שֶּׁסִּפֵּר רַבְּנוּ ו' (בְּשִׂיחוֹת שֶׁאֲחֵר הַסְּפוּרִי-מַעֲשִׂיּוֹת), מִהַצְדִּיק שֶׁאָמַר קִדְּם יִצְיָאֵת גִּשְׁמָתוֹ: אֵיבָר גִּישְׁפְּרִינְגָעוֹן [דְּלִגְתִּין], וְגַם מַה שֶּׁאָמַר (לְקוּשִׁי-מוֹתֵרָן, חֶלֶק ב', סִימָן מ"ח), שֶׁהָאֲדָם צְרִיךְ לְעַבֵּר בְּזוֹה הָעוֹלָם עַל גִּישְׁרָה צָר, וְהַעֲקָר — שְׁלֵא יִתְפַּחַד. וְאִם שֵׁישׁ שְׂאוּמְרִים בְּדַעְתָּם שֶׁכָּבֵר

נפלו מן הגֵּשֶׁר לתוך רֶפֶשׁ וְטִיט ומקומות מְטֻנָּפִים — אֲדַרְבֵּה וְאֲדַרְבֵּה! זֶה הָאִישׁ בְּיָדָי אֵין צְרִיף לִפְחַד עוֹד, כִּי הֵלֵא גַם עִתָּה אֲנִי יוֹדֵעַ, שְׁצָרִיכִין לְקוֹוֹת וּלְצַפּוֹת לָהּ וּלְקַרְא אוֹתוֹ גַּם מִנְפִּילוֹת בְּאֵלוֹ, בְּבַחֲיַנֵּת "צָפוּ מַיִם עַל רֵאשֵׁי, קְרָאתִי שְׁמֶךָ ה' מְבוֹר תַּחֲתִיּוֹת" (איכה ג, נד), וְכֵן בְּהַרְבֵּה פְּסוּקִים בַּתְּהִלִּים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (תהלים סט, ג): "טְבַעְתִּי בִּיּוֹן מְצוּלָה וְאֵין מְעַמָּד" וְכוּ', "שִׁתְּנִי בְּבוֹר תַּחֲתִיּוֹת" וְכוּ'. וְכִּבֵּר הוֹדִיעֵנו רַבְּנוּ ז"ל (לקוטי מוֹתֵרִין, חֶלֶק ב', סִימָן יב), שְׁגַם צָעָקָה מִשְׂאוֹל תַּחֲתִיּוֹת אֵינָה גְּאֻבְדָּת לְעוֹלָם, וְלֹא נִתְיָאֵשׁ מִן הַצָּעָקָה לְעוֹלָם, כִּי גְדוֹל ה' וְאֵין יוֹדְעִין כָּלֵל וְכוּ' (שיחות הַר"ן ג, בְּלִקוּטֵי יַעֲצוּת, אוֹת הַתְּחִזּוֹת לו), וְכֵל אֵלוֹ הַדְּבוּרִים הָאֲמִתִּיִּים שְׁכַתְּבִתִּי, הֵם הֵם בְּעֶצְמָן הַגֵּשֶׁר הָאֲמִתִּי, שְׁיִכּוֹלִין לְעַבֵּר עֲלָיו אֲפֹלוּ בְּתַהוֹם תַּחֲתִיּוֹת, רַק שְׂלֵא יִפֹּל בְּדַעְתּוֹ וְלֹא יִתְפַּחַד כָּלֵל, וְיִבְטַח וְיִשְׁעֵן בְּכַחוֹ שֶׁל זֶקֶן דִּקְדוּשָׁה, שְׁגִלָּה כֹּל זֶה יוֹתֵר מִזֶּה, וְחֻקִּים "קְוֶה אֶל ה'", וְאִם עֲדִין נִעֲשֶׂה מֶה שְׁנַעֲשֶׂה — "חֻק וְיֵאֱמָר לְבָד וְקוֹה אֶל ה'", וְכַעֲזִין שְׁפָרַשׁ רַש"י שֵׁם (תהלים כו, יד); וְיִתֵּר מִזֶּה אֵי אֲפֹשֶׁר לְהֶאֱרִיף, כִּי כִּבֵּר רַמְזִיתִי לָךְ, שֵׁישׁ רְמִזִּים בַּיָּם הַחֻקָּה, שְׁצָרִיף לְהִבִּין מַעֲצָמוֹ לְהִיּוֹת בְּקִי בְּהִלְכָה לְקַיָּם: "אִם אֶפֶק שְׁמַיִם שֵׁם אָתָּה, וְאֶצִּיעָה שְׂאוֹל הַנֶּגֶד" (תהלים קלט, ח), כִּי לְגִדְלָתוֹ אֵין חֻקֵּר; וְיִתֵּר מִזֶּה אֵין פְּנָאֵי לְהֶאֱרִיף, כִּי אוֹר בְּקֵר מִמְשַׁמֵּשׁ לְבוֹא, וְכֹאוֹר בְּקֵר יִזְרַח שְׁמֶשׁ, שֶׁהוּא אוֹר הָאֲמִת וְהַחֻסֵּד, הַמֵּאִיר מֵאֵין סוּף עַד אֵין תְּכֵלֵת, שֶׁהוּא בְּחִינַת אוֹר גּוֹר חֲנֻכָּה. הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ יִזְכְּנוּ לְקַבֵּל אוֹר חֲנֻכָּה, עַדִּי נִזְכָּה, שְׁיֵאִירוּ עֲלֵינוּ הַמְקִיפִים שֶׁל הַצְּדִיק הָאֲמִת, שֶׁהֵם בְּחִינַת תְּקוּפַת הַיָּמִים, תְּקוּפַת הַשָּׁנִים, וְנִזְכָּה לְפָרְנֶסָה טוֹבָה, שְׁיֵאִיר בְּהֶאֱכִילָה וְהַפְּרָנְסָה הָאֲרֵת הַרְצוֹן הַמְּפֻלָּג וְכוּ' (עֵין לְקוּטֵי מוֹתֵרִין, חֶלֶק ב', סִימָנִים: ד, י); אֲשֶׁרֵינוּ אֲשֶׁרֵינוּ, שְׁזִכְיֵנו לִידַע רְמִזִּים מְאוֹרוֹת גְּשָׁבוֹת בְּאֵלוֹ, שֶׁהֵם מְחִיִּין אוֹתָנוּ עִתָּה גַם עִתָּה, וְכִזָּה אָנוּ רוֹאִים עֵין בְּעֵין כִּי עֲדִין ה' אֲתָנוּ, כִּי לוֹ חֲפֵץ ה' לְהַמִּיתָנוּ וְכוּ' — לֹא הִשְׁמִיעֵנו אֶת כָּל אֱלֹהֵי וְכוּ'. ה' יִגְמַר בְּעַדְנוּ...

... חֲדָשִׁים לְבָקָרִים רַבָּה אֲמוּנָתְךָ, וּבִפְרָט בִּימֵי חֲנֻכַּת הַקְּדוּשָׁים
שֶׁהֵם יְמֵי הַוְדָאָה, בְּחֵינַת שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא (לְקוּטֵי-מִוְהָרִן, חֶלֶק ב'),
סִימָן ב'), וּבִאֲמַת כָּל יוֹם עוֹשֶׂה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד
חֲסִידֵי חֲדָשִׁים, בְּבִחֵינַת "חֲדָשִׁים לְבָקָרִים" וְכוּ', בְּחֵינַת "חֲסִידֵי ה'
כִּי לֹא תִמְנֹו" וְכוּ', וְכַמוֹכֵן לְמִשְׁפִּיל מִפְרוּשׁ רַש"י שָׁם (אִיכָּה ג, כג),
שִׁפְרַשׁ שָׁם, שֶׁהַחֲסִידִים מִתְחַדָּשִׁים בְּכָל בִּקְרָה, וּבְיַד אֵי צְרִיכִין בְּכָל יוֹם
לְהוֹדוֹת עֲלֵיהֶם, שְׁנֵה עָקָר שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא, שְׁצָרִיכִין לְהִמְשִׁיךְ
עַל עֲצָמוֹ בְּכָל יוֹם וְיוֹם, כִּי לְכָף נוֹצְרָנוּ — לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל לְשִׁמּוֹ
הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וְכוּ', שְׁנֵהוּ בְּחֵינַת כָּל הַבְּרָכוֹת
וְהַוְדָאוֹת וְכוּ', שֶׁתִּקְנֶנוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוּרָנָם לְבְרָכָה, בְּכָל יוֹם,
וּבִפְרָט מֵה שְׁאוּמְרִים בְּבְרָכַת מוֹדִים וְכוּ': "נִוְדָה לָךְ" וְכוּ' "עַל נְסִיךְ
שֶׁבְּכָל יוֹם עֲמָנוּ וְעַל גְּפִלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל עֵת עָרַב וְבִקְרָה
וְצִהְרִים" וְכוּ', וְכַפִּי מֵה שֶׁהָאֵדָם עוֹסֵק בְּנֵה בְּחֵינּוּ — לְהוֹדוֹת
וּלְהִלָּל לְשִׁמּוֹ יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, בֵּן יִזְכֶּה לְעוֹלָם הַבָּא לְעֶסֶק בְּנֵה בְּהוֹדָאָה
וְהִלָּל, שְׁנֵה עָקָר שְׁעֵשׂוּעַ עוֹלָם הַבָּא; מִכָּל שֶׁפֶן בִּימֵי חֲנֻכַּת שְׁנִיבְעוּ
רַק עַל זֶה — לְהוֹדוֹת וּלְהִלָּל לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא בְּחֵינַת שְׁעֵשׂוּעַ
עוֹלָם הַבָּא, כְּמוֹ שֶׁגִּלָּה לָנוּ אֲדוֹנָנוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ, זְכָר צְדִיק וְקָדוֹשׁ
לְבְרָכָה, נוֹרְאוֹת קְדוּשַׁת חֲנֻכָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן ב' בְּלְקוּטֵי תַנְיָנָא,
וּבִפְרָט שֶׁבְּכָל שָׁנָה בְּיַד אֲנָשִׁים כְּמָה נִסִּים וְיִשׁוּעוֹת וְנִפְלְאוֹת כְּמָה
שִׁיּוּדַעִים מֵהֶם, וְהַרְבֵּה נִסִּים שְׁנַעֲשִׂים בְּאִתְפְּסָא, כִּי אֵין בְּעַל הַנֵּס
מְכִיר בְּנִסּוֹ (נִדָּה לֹא)...

סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם
זה שמו נאה לו

תיקון הכללי

תקון נורא ונפלא מאד מאד
לכלליית החטאים
והוא פגם הברית, רחמנא ליצן

ומסגל מאד גם לפרנסה ולהצלחה
בכל העינים בגשמיות וברוחניות
אשרי מי שיאמרם בכל יום

יסדו תקנו וגלו, וצוה לפרסמו לכל ישראל
רבנו הקדוש והנורא אור הגנוז והצפון
בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב זכותו יגן עלינו

הובא לדפוס על ידי
חסידי ברסלב

תיקון הקללי

טוב לומר זאת לפני אמירת העשרה מזמורים:

הריני מקשר עצמי באמירת העשרה מזמורים אלו לכל
הצדיקים האמתיים שבדורנו, ולכל הצדיקים
האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ המה, ובפרט
לרבנו הקדוש צדיק יסוד עולם נחל נובע מקור חכמה, רבנו
נחמן בן פינא, זכותו יגן עלינו, שגלה תקון זה.

לבו נרננה ליהוה נריעה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה
בזמירות נריע לו: כי אל גדול יהוה ומלך גדול על
כל אלהים:

קודם שיתחיל תהלים יאמר זה:

הריני מזמן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם
יחוד קדשא בריך הוא ושכינתה ברחילו ורחימו
עלידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

טז.

מכתם לדוד שמרני אל ביחסיתי בך: אמרת
ליהוה אדני אתה, טובתי בלעליך:
לקדושים אשר בארץ המה, ואדירי כלחפציכם:
ירבו עצבותם אחר מהרו, בלאסיד נספיהם מדם,
ובלאשא אתשמותם עלשפתי: יהוה מנת חלקי

תיקון הקללי

וְכוֹסִי, אַתָּה תוֹמִיךְ גּוֹרְלִי: חֲבָלִים נִפְלוּ לִי בְּנַעֲיָמִים,
אֶף-נִחַלְתָּ שְׁפָרָה עָלַי: אֶבְרַךְ אֶת-יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲצָנִי,
אֶף לַיְלֹת יִסְרוּנִי כְלִיּוֹתַי: שׁוֹיֵתִי יְהוָה לְנִגְדֵי תָמוּד,
כִּי מִיָּמִינִי בַל-אֲמוּט: לָכֵן שָׂמַח לְבִי וַיִּגַּל כְּבוֹדִי,
אֶף-בְּשָׂרֵי יִשְׁכֵּן לְבַטָּח: כִּי לֹא-תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֹׂאֵל,
לֹא-תִתֵּן חֲסִידְךָ לְרֹאוֹת שְׁחַת: תוֹדִיעֵנִי אֲרַח חַיִּים
שִׁבַע שְׂמֵחוֹת אֶת-פָּנֶיךָ נְעֻמוֹת בִּימִינְךָ נֹצֵחַ:

לב.

לְדוֹד מִשְׁכִּיל, אֲשָׁרֵי נָשׁוּי פָּשַׁע כָּסוּי חֲטָאָה:
אֲשֶׁר־אָדָם, לֹא יַחֲשֵׁב יְהוָה לוֹ עוֹן, וְאִין
בְּרוּחוֹ רְמִיָּה: כִּי הִחְרַשְׁתִּי בְּלוֹ עֲצָמִי, בְּשִׂאֲנֵתִי
כָּל-הַיּוֹם: כִּי יוֹמָם וּלְיַלְהָ תִכְבַּד עָלַי יְדָךְ, נִהַפְּךָ
לְשִׁדֵּי בְּחֻרְבְּנִי קוֹץ סָלָה: חֲטָאתִי אוֹדִיעֶךָ, וְעוֹנִי
לֹא-כִפִּיתִי, אִמְרַתִּי אוֹדָה עָלַי פָּשַׁעִי לִיהוָה, וְאַתָּה
נִשְׂאֵת עוֹן חֲטָאתִי סָלָה: עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל-חֲסִיד
אֱלֹהִים לְעַת מְצֵא, רַק לְשֹׁטֵף מִיָּם רַבִּים אֱלֹהִים לֹא
יִגִּיעוּ: אַתָּה סֵתֵר לִי* מִצָּר תִּצְרֵנִי רַגְלִי פִלְטָה תְּסוּבְּבֵנִי

אחר 'אתה סתר לי' - צריך להפסיק מעט (עיון בלקו"מ ח"א סי' ר"ג)

תיקון הקללי

סָלָה: אֲשַׁכִּילֶךָ וְאוֹרֶךְ בְּדַרְךָ זֶה תִלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ
עֵינַי: אֵל תִּהְיוּ כְּסוּם כְּפֶרֶד אֵין הֶבִיז בְּמִתְגַּוְרֶסֶן
עֵדָיו לְבָלוּם בַּל קָרַב אֵלֶיךָ: רַבִּים מְכַאוֹבִים לָרָשָׁע,
וְהַבּוֹטֵחַ בִּיהוָה חֶסֶד יִסּוּכְבְּנוּ: שִׁמְחוּ בִיהוָה וְגִילוּ
צְדִיקִים וְהִרְנִינוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל:

מא.

לְמַנְצַח מְזֻמּוֹר לְדוֹד: אֲשָׁרִי מִשְׁכִּיל אֶל־דָּל בְּיוֹם
רָעָה יִמְלֻטְהוּ יְהוָה: יְהוָה יִשְׁמְרֵהוּ וַיַּחֲיֵהוּ
וְאֲשֶׁר בְּאֶרֶץ, וְאֵל תִּתְּנֵהוּ בְּנַפְשׁ אִיבָיו: יְהוָה יִסְעֲדֵנוּ
עַל עֵרֶשׁ דָּוִי. כָּל מִשְׁכָּבוֹ הִפְכַת בְּחַלְיוֹ: אֲנִי־אָמַרְתִּי
יְהוָה חֲנּוּנִי, רַפָּאָה נַפְשִׁי כִּי חָטָאתִי לָךְ: אוֹיְבֵי יֹאמְרוּ
רַע לִי מָתִי יָמוּת וְאָבַד שְׁמוֹ: וְאִם־כָּא לְרֹאוֹת, שְׂוֹא
יִדְבַר, לְבוֹ יִקְבֹּץ־אֹן לוֹ, יֵצֵא לְחוּץ יִדְבַר: יַחַד עָלִי
יִתְלַחֲשׂוּ כָּל־שֹׁנְאֵי, עָלִי יַחֲשָׁבוּ רָעָה לִי: דְּבַר־כְּלִיעַל
יֵצוּק בּוֹ, וְאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לְקוּם: גַּם־אִישׁ שְׁלוֹמִי
אֲשֶׁר־בְּטַחַתִּי בּוֹ, אוֹכַל לְחָמִי, הַגִּדִיל עָלִי עֵקֵב:
וְאַתָּה יְהוָה חֲנּוּנִי וְהַקִּימְנִי, וְאַשְׁלֹמָה לָהֶם: כִּזְאוֹת

תיקון הכללי

יִדְעֵתִי כִּי־חִפְצָתָּ בִּי, כִּי לֹא־יִרְיַע אִיבִי עָלַי: וְאֲנִי,
בְּתַמּוֹ, תִּמְכַּתְּ בִּי, וּתְצִיבֵנִי לְפָנֶיךָ לְעוֹלָם: בְּרוּךְ יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

מב.

לְמַנְצַחַ מִשְׁכִּיל לְבָנֵי קֶרַח: כְּאִיל תַּעְרוֹג עַל־אֲפִיקֵי־
מַיִם, כֵּן נִפְשֵׁי תַעְרוֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: צְמָאָה
נִפְשֵׁי לֵאלֹהִים לֵאלֹהִים חַי, מָתִי אָבּוֹא וְאֶרְאֶה פָּנֵי
אֱלֹהִים: הֵיטָה לִּי דְמַעְתִּי לֶחֶם יוֹמָם וְלַיְלָה בְּאֹמֶר
אֵלַי כָּל הַיּוֹם, אֵיזֶה אֱלֹהֶיךָ: אֵלֶּה אֲזַכְּרֶה וְאֲשַׁכְּחֶה
עָלַי נִפְשֵׁי, כִּי אֶעְבֵּר בַּסֶּף, אֲדַדְדִּם עַד־בֵּית אֱלֹהִים
בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה, הָמוֹן חוֹנְג: מִה־תִּשְׁתַּחֲוֶה נִפְשֵׁי
וּתְהַמֵּי עָלַי הוֹחֲלֵי לֵאלֹהִים כִּי עוֹד אֹדְנֵנו יִשׁוּעוֹת
כְּנוֹ: אֱלֹהֵי, עָלַי נִפְשֵׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל־כֵּן אֲזַכְּרֶךָ מֵאֲרִץ
יִרְדֵּן, וְחֶרְמוֹנִים, מִהַר מִצְעָר: תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרָא
לְקוֹל צְנוּרִיךָ, כָּל מִשְׁבְּרֶיךָ וְגִלְיָךָ עָלַי עֲבְרוּ: יוֹמָם
יִצְוֶה יְהוָה חֲסֵדוֹ וּבִלְיָלָה שִׁירָה עִמִּי, תִּפְלָה לֵאלֹהִים
חַיִּי: אֲזַמְּרָה לֵאלֹהִים סְלָעֵי לְמָה שְׂכַחְתָּנִי, לְמָה־קִּדְר

תיקון הקללי

אֵלֶּךָ, בְּלַחֵץ אוֹיֵב: בְּרָצַח בְּעַצְמוֹתַי חֲרַפְוֵי צוֹרְרֵי,
בְּאִמְרָם אֵלַי כָּל הַיּוֹם אֵינָה אֱלֹהֶיךָ: מִהֲתִשְׁתַּחֲוֶהוּ
נַפְשִׁי וּמִהֲתִהַמְּו עָלַי הוֹחִילִי לְאֱלֹהִים בְּיַעוֹד אוֹדְנֹו,
יְשׁוּעַת פָּנָי וְאֱלֹהֵי:

נט.

לְמַנְצַח אֵל תִּשְׁחַת לְדוֹד מִכְתָּם, בְּשִׁלַּח שְׁאוּל
וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־הַבַּיִת לְהַמִּיתוֹ: הֲצִילֵנִי מֵאוֹיְבֵי
אֱלֹהֵי, מִמִּתְקוֹמְמֵי תִשְׁגַּבְנֵי: הֲצִילֵנִי מִפְּעֻלֵי אֹן
וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים הוֹשִׁיעֵנִי: כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לְנַפְשִׁי יַגּוּרוּ
עָלַי עֲזִים, לֹא־פָשְׁעֵי וְלֹא־חַטָּאתַי יְהוָה: בְּלִיעוֹן
יִרְצוֹן וַיִּפְוֹנְנֵו, עוֹרֵה לְקִרְאתִי וְרֹאֵה: וְאַתָּה יְהוָה־
אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הִקִּיצָה לְפָקֹד כָּל־הַגּוֹיִם
אֶל־תַּחַן כָּל־בְּגַדֵי אֹן סָלָה: יִשׁוּבוּ לְעֶרֶב יַהֲמוּ כַּכֶּלֶב,
וַיִּסּוּבּוּ עִיר: הִנֵּה יַבִּיעוֹן בְּפִיהֶם, חֲרָבוֹת
בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם, בְּיָמֵי שִׁמְעַ: וְאַתָּה יְהוָה תִּשְׁחַק־לָמוּ,
תִּלְעַג לְכָל־גּוֹיִם: עֲזוּ, אֱלֹהֵי אֲשֶׁמְרָה, כִּי אֱלֹהִים
מִשְׁגַּבֵּי: אֱלֹהֵי חֲסָדֵי יִקְדַּמְנֵי אֱלֹהִים יִרְאֵנִי בְּשׁוֹרְרֵי:

תיקון הקללי

אֶל־תִּהְרָגִם פֶּן־יִשְׁכַּחוּ עַמִּי, הִנִּיעַמוּ בְּחִילְךָ וְהוֹרִידְמוּ,
מִגִּנְנוּ אֲדֹנָי: חֲטָאת־פִּימוּ דִּבְר־שְׁפָתַיִמוּ וַיִּלְכְּדוּ
בְּגֹאוֹנָם, וּמֵאֲלֵה וּמִפְחַשׁ יִסְפְּרוּ: פִּלֵּה בְּחֶמְהָ, פִּלֵּה
וְאִינְמוּ וַיִּדְעוּ כִּי־אֱלֹהִים מִשַּׁל בְּיַעֲקֹב, לְאַפְסֵי הָאָרֶץ
סָלָה: וַיֵּשְׁבוּ לָעָרֵב יִהְמוּ כַּפְלָב, וַיִּסּוּכְבוּ עִיר: הִמָּה
יִנְיֵעוֹן לְאָכֹל, אִם־לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיֵנוּ: וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲוֹךְ,
וְאֶרְנֶן לְבַקֵּר חֲסֻדְךָ, כִּי־הָיִיתָ מִשְׁגָּב לִי, וּמְנוּסָה, בְּיוֹם
צָר־לִי: עֲזֵי אֱלֹהֶיךָ אֲזַמְרָה, כִּי־אֱלֹהִים מִשְׁגָּבֵי אֱלֹהֵי
חֲסֻדֶי:

עז.

לְמַנְצַחַת עַל־יְדוּתוֹן לְאַסָּף מִזְמוֹר: קוֹלִי * אֶל־אֱלֹהִים
וְאַצְעָקָה, קוֹלִי אֶל־אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי:
בְּיוֹם צָרְתִי אֲדֹנָי דָּרַשְׁתִּי, יְדֵי לִילָה נִגְרָה וְלֹא תִפּוֹג
מֵאֲנֶה הַנְּחָם נִפְשִׁי: אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאַהֲמִיָּה, אֲשִׁיחָה,
וְתִתְעַטֵּף רוּחִי סָלָה: אַחֲזֵת שְׁמֹרוֹת עֵינַי, נִפְעַמְתִּי
וְלֹא אֲדַבֵּר: חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקֶּדֶם, שָׁנוֹת עוֹלָמִים:

באמרוך 'אל אלהים' תכוון המילוי כזה: אל"ף למ"ד אל"ף למ"ד ה"י יו"ד מ"ם

תיקון הכללי

אֲזַכֶּרָה נְגִינָתִי בַלַּיְלָה, עִם-לִבִּי אֲשִׁיחָה, וַיִּחַפֵּשׂ
רוּחִי: הִלְעוּלָמוֹם יִזְנַח אֲדָנִי וְלֹא-יֹסִיף לְרֻצוֹת עוֹד:
הָאֶפֶס לְנִצָּחַ חֶסֶדּוֹ, גָּמַר אֲמַר לְדָר וְדָר: הַשֹּׁכַח
חַנוּת אֵל, אִם-קָפֵץ בְּאֵף רַחֲמָיו סָלָה: וְאֲמַר חֲלוּתִי
הִיא, שְׁנוֹת יָמַינְ עֲלִיּוֹן: אֲזַכֹּר מֵעַלְלֵי יְהוָה, כִּי אֲזַכֶּרָה
מִקֶּדֶם פְּלֹאֵךְ: וְהִגִּיתִי בְּכָל-פְּעֻלָּךְ וּבַעֲלִילוֹתֶיךָ
אֲשִׁיחָה: אֱלֹהִים בְּקֹדֶשׁ דְּרָבָךְ, מִי-אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים:
אֲתָה הָאֵל עֲשֵׂה פְלֵא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עֲנֹךְ: גְּאֻלְתָּ
בְּזוֹרַע עַמֶּךָ, בְּנִי יַעֲקֹב וַיֹּסֶף סָלָה: רְאוּךָ מִיָּם
אֱלֹהִים, רְאוּךָ מִיָּם יַחִילוּ אֵף יִרְגְּזוּ תְהַמּוֹת: זָרְמוּ
מִיָּם עֲבוֹת קוֹל נְתַנּוּ שְׁחָקִים, אֵף-חֲצֹצְצִיךָ יִתְהַלְכוּ:
קוֹל רַעֲמֶךָ בְּגִלְגָּל, הַאִירוּ בְּרָקִים תִּבְל, רְגֵזָה וַתִּרְעַשׂ
הָאָרֶץ: בָּיִם דְּרָבָךְ וּשְׂכִילֶךָ בְּמִים רַבִּים, וְעַקְבוֹתֶיךָ
לֹא נוֹדְעוּ: נְחִית כְּצֹאן עַמֶּךָ, בְּיַד מוֹשֶׁה וְאַהֲרֹן:

ז.

תִּפְלָח לְמוֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֲדָנִי מֵעוֹן אֲתָה הָיִית
לָנוּ בְּדָר וְדָר: בְּמַרְם הָרִים יִלְדוּ וַתַּחוּלֵל

תיקון הקללי

אָרֶץ וְתַבַּל, וּמַעֲוֹלָם עַד־עוֹלָם אֶתָּה אֵל: תֵּשֶׁב אֲנוֹשׁ
עַד־דָּכָא, וְתֹאמַר שׁוּבוּ בְנֵי־אָדָם: כִּי אֶלֶף שָׁנִים
בְּעֵינֶיךָ כְּיוֹם אֶתְמוֹל כִּי יַעֲבֹר, וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה:
זְרַמְתָּם, שָׁנָה יִהְיוּ, בְּפִקֵּר כַּחֲצִיר יַחֲלֶף: בְּפִקֵּר יִצְיִן
וְחֲלָף, לָעָרֵב יְמוּלֵל וַיִּבֶשׁ: כִּי כָלִינוּ בְּאַפָּךָ, וּבַחֲמַתְךָ
נִבְהַלְנוּ: שֵׁת עֲזַנְתִּינוּ לְנִגְדֶּךָ עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיךָ:
כִּי כָל־יְמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ פָּלִינוּ שָׁנִינוּ כְּמוֹ־הֶגְהָ:
יְמֵי שָׁנוֹתֵנוּ כְּהֵם שְׁבָעִים שָׁנָה, וְאִם בְּגִבּוֹרֵת שְׁמוֹנִים
שָׁנָה, וְרַהֲבָם עָמַל וְאֹוֹן, כִּי גֹו חֵישׁ וַנִּעְפָּה: מִי יוֹדֵעַ
עֹז אַפָּךָ, וּכְיִרְאֶתְךָ עִבְרַתְךָ: לְמִנּוֹת יְמֵינוּ בֵּן הַדֹּדַע,
וְנִבְיֵא לְבַב חֲכָמָה: שׁוֹבָה יִהְיֶה עַד־מָתִי וְהִנָּחֵם עַל
עִבְדֶּיךָ: שִׁבְעֵנוּ בְּפִקֵּר חֲסִדְךָ, וְנִרְנָנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל־
יְמֵינוּ: שִׁמְחָנוּ בַּיְמֹת עֲנִיתָנוּ, שָׁנוֹת רָאִינוּ רָעָה:
יִרְאֶה אֶל־עִבְדֶּיךָ פֶּעֶלְךָ וְהִדְרֶךָ עַל בְּנֵיהֶם: וַיְהִי נָעַם
אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ,
וּמַעֲשֵׂה יַדֵּינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

תיקון הקללי

קה.

הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו:
שירו לו זמרו־לו שיחו בכל נפלאותיו:
התהללו בשם קדשו ישמח לב מבקשי יהוה: דרשו
יהוה ועזו בקשו פניו תמיד: זכרו נפלאותיו אשר
עשה, מפתיו ומשפטי־פיו: זרע אברהם עבדו בני
יעקב בחיריו: הוא יהוה אלהינו בכל־הארץ משפטי־
זכר לעולם בריתו דבר צוה לאֶלֶף דור: אשר פרת
את אברהם ושבועתו לישחק: ויעמידה ליעקב לחק
לישראל ברית עולם: לאמר לך אתן את ארץ פנען
חבל נחלתכם: בהיותם מתי מספר כמעט וגרים
בה: ויתהלכו מגוי אל גוי מממלכה אל־עם אחר:
לא הניח אדם לעשקם ויזכח עליהם מלכים: אל
תגעו במשיחי ולנביאי אל תרעו: ויקרא רעב על־
הארץ כל מטה־לחם שבר: שלח לפניהם איש
לעבד נמפר יוסף: ענו בכפל רגלו ברזל באה נפשו:
עד עת בא דברו אמרת יהוה צרפתהו: שלח מלך
ויתיררהו משל עמים ויפתחהו: שמו ארון לביתו
ומשל בכל־קנינו: לאסר שריו בנפשו וזקניו יחכם:

תיקון הכללי

ויבא ישראל מצרים ויעקב גר בארץ־חם: ויפר
את־עמו מאד ויעצמהו מצריו: הפך לבם לשנא
עמו להתנפל בעבדיו: שלח משה עבדו אהרן אשר
בחר בו: שמו־כם דברי אתותיו, ומפתים בארץ
חם: שלח השף ויחשיך ולא מרו את דברו: הפך
את מימיהם לדם וימת את דגתם: שרץ ארצם
צפרדעים בחדרי מלכיהם: אמר ויבא ערב פנים
בכל גבולם: נתן גשמייהם ברד, אש להבות בארצם:
ויך גפנם ותאנתם, וישפר עץ גבולם: אמר ויבא
ארבה, וילק ואין מספר: ויאכל כל־עשב בארצם,
ויאכל פרי אדמתם: ויך כל בכור בארצם, ראשית
לכל־אונם: ויוציאם בכסף וזהב ואין בשבטיו כושל:
שמה מצרים בצאתם, כי־נפל פחדם עליהם: פרש
עגן למסד, ואש להאיר לילה: שאל ויבא שליו
ולחם שמים ישביעים: פתח צור ויזוכו מים, הלכו
בציות נהר: פי זכר את־דבר קדשו, את־אברהם
עבדו: ויוציא עמו בששון, ברנה את בחיריו: ויתן
להם ארצות גוים, ועמל לאמים יירשו: בעבור
ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו, הללויה:

תיקון הקללי

ק.ז.

עַל גְּהָרוֹת בְּבַל שָׁם יִשְׁכְּנוּ, גַּם-כְּכִינוּ בְּזָכְרֵנוּ אֶת-
צִיּוֹן: עַל עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ תִּלְיֵנוּ בְּנִירוֹתֵינוּ: כִּי
שָׁם שְׂאֵלֹנוּ שׁוֹבֵינוּ דְּבַר־יִשׂוּר, וְתוֹלְלֵנוּ שְׂמֻחָה,
שִׁירוֹ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן: אִיךָ נִשִּׁיר אֶת-שִׁיר יְהוָה, עַל
אֲדָמַת נָכַר: אִם-אֲשַׁכְּחֶךָ יְרוּשָׁלַיִם תִּשְׁכַּח יְמִינִי:
תִּדְבֹק לְשׁוֹנֵי לְחַפְי, אִם לֹא אֲזַכְּרֶכִי, אִם-לֹא אֲעֲלֶה
אֶת יְרוּשָׁלַיִם עַל רֹאשׁ שְׂמֻחָתִי: זָכַר יְהוָה לְכַנִּי
אֲדוּם אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם, הָאֲמָרִים עָרוּ עָרוּ עַד
הַיְסוּד בָּהּ: בְּתִבְבֶּל הִשְׁדוּדָהּ, אֲשֶׁרִי שֵׁישְׁלִם-לָךְ
אֶת-גְּמוּלָךְ שְׂגַמְלֶת לָנוּ: אֲשֶׁרִי, שְׂיֵאֲחֹזוּ וְנִפֹץ אֶת-
עַלְלִיךָ אֶל הַסָּלַע:

ק.ח.

הַלְלוּיָהּ, הַלְלוּ-אֵל בְּקִדְשׁוֹ, הַלְלוּהוּ בְּרִקְעַ עֲזוֹ:
הַלְלוּהוּ בְּגִבּוֹרֹתָיו, הַלְלוּהוּ כְּרֹב גְּדִלוֹ:
הַלְלוּהוּ בְּתַקְעַ שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וּבְנֹר: הַלְלוּהוּ
בְּתֹף וּמְחוּל, הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעִגְב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי-

תיקון הקללי

שִׁמְעֵה, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְהַלֵּל
יְהוָה, הַלְלוּיָהּ:

אחר שסיים תהלים, יאמר שלשה פסוקים אלו:
מִי יִתֵּן מְצִיּוֹן יִשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּב יְהוָה שְׁבוֹת
עִמּוֹ יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת צְדִיקִים
מִיְהוָה מְעֵזָם בְּעַת צָרָה: וַיַּעֲזֶרֶם יְהוָה וַיַּפְלְטֵם,
יַפְלְטֵם מִרְשָׁעִים וַיּוֹשִׁיעֵם כִּי חָסוּ בּוֹ:

